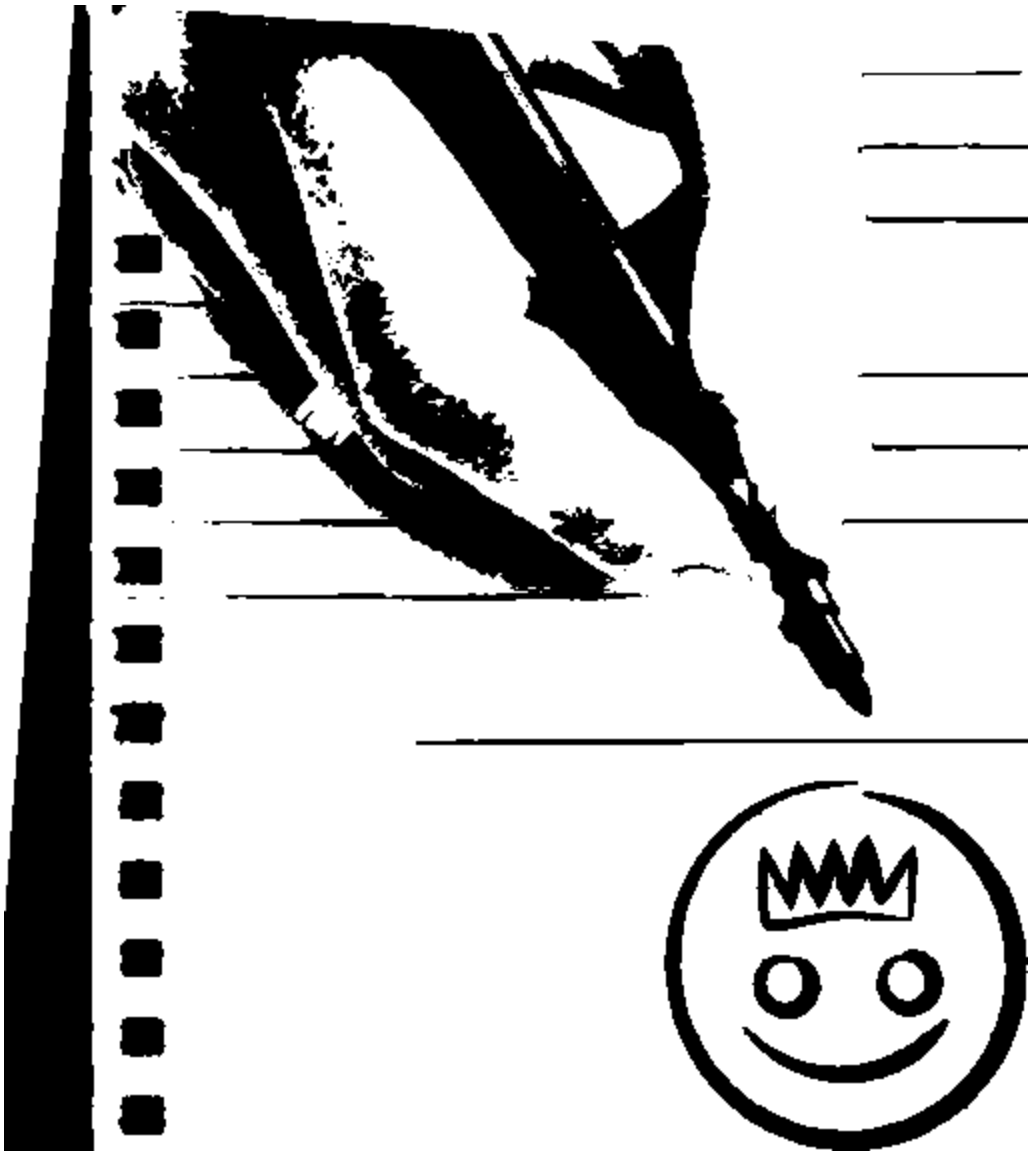

2005 Orange Ödülü'nü

alan, tüm dünyada

büyük yankı uyandıran sarsıcı bir eser...

NIA3X

iver

Lionel Shriver

KEVIN HAKKINDA KONUŞMALIYIZ

Türkçesi: Berna Kılınçer

§

Kasım

Sevjjili Franklin,

Bu öğleden sonra neden tek bir önemsiz olay yüzünden sana yazma ihtiyacı duydum emin değilim. Ama ayrıldığımızdan beri en çok özlediğim şey, eve gelip gündüz yaşadığım hikâye türünden tuhaflıkları anlatmak galiba. Kedinin fareyi ayağına getirip bırakması gibi bir şey. Ayrı arka bahçeleri eşeledikten sonra çiftlerin birbirine sunduğu küçük, mütevazı adaklar. Hâlâ mutfağımda oturmuş, akşam yemeği saati olmasına rağmen branola ekmeği üzerine kıtır kıtır fındık ezmesi sürüyor olsaydın, biri fena halde içindekini akıtmış poşetleri bıraktığım gibi,

küçük bir hikâyeyi kendimi tutamayıp anlatır, hatta akşam yemeğinde makarna yiyeceğimiz için lütfen sandviçinin hepsini bitirme diye paylamayı bile sonraya bırakırdım.

Tabii ilk günlerde hikâyelerim Lizbon'dan, Katmandu'dan ithal, egzotik şeylerdi. Ama kimse dışarıdan hikâyeler dinlemek istemiyor aslında. Sahte kibarlığından da içten içe, daha bize yakın inciler tercih ettiğini

anlardım: Mesela George Washington Köprüsü'ndeki gişe görevlisiyle tuhaf bir konuşmayı. Günlük hayattan harikalar bütün seyahatlerimin bir tür düzmece olduğu inancını onaylamaya yaradı. Hatıra eşyalarım -bir paket hafif bayatlamış Belçika gofreti, "boş konuşma" için ingilizlerin kullandığı söz (mavall)- sırf uzaklığın iziyle, bir büyüyle aşılanıyordu yapay bir biçimde. Japonların değiş tokuş ettiği ucuz süsler gibi -poşetin içinde kutu, kutunun içinde poşet- çok uzaklardan getirdiğim adakların parlaklığı ambalajdan ibaretti. Bildik Nevv York eyaletinin dönüşmemiş çöplüğünde eşelenmek, Nyack Grand Union'a yapılacak bir gezintiden ilginç bir an yürütmek daha kayda değer bir başarı olurdu.

Hikâyem tam da burada geçiyor zaten. Hep aklıma sokmak istediğin bir şeyi en sonunda öğreniyorum galiba, kendi ülkem Cezayir kadar tehlikeli ve egzotik bir yer. Süt ürünleri reyonundaydım fazla bir şeye ihtiyacım yoktu, olmazdı. Bugünlerde hiç makarna yemiyorum, sen olmayınca kâsenin çoğunu boşaltacak biri de yok. İştahını cidden özlüyorum.

İnsan içine çıkmak benim için hâlâ zor. Avrupalıların dediği gibi "tarih duygusu" olmamasıyla ünlü bir ülkede, Amerikalılann dillere destan belleksizliğinden yararlanacağımı düşünürsün. Nerdc bende o şans. Bugüne kadar -bir yıl ve sekiz ay geçti- bu "toplulukta" hiç kimse unutma belirtisi göstermedi. Bu yüzden de erzaklar tükenmeye başladığında duygusuzlaşmak zorundayım. Ha, Hopewell Caddesi'ndeki 7-Eleven çalışanlan için yüzüm eskidi, bu yüzden dik bakışlar olmadan birkaç litre süt alabiliyorum arük. Ama bizim normal Grand Union ateşten gömlek.

(Irada kendimi hep kaçak gibi hissediyorum. Durumu telafi ilinek için sırtımı dikleştiriyorum, omuzlarımı kaldırıyorum. İnvml.ır m "başını dik tut" derken ne kastettiklerini arak biliyomı n ve bazen sopa gibi durmanın insanın içinde nasıl bir değişikli k meydana getirebileceğine şaşırıyorum. Fiziksel anlamda gururlu bir poz takınınca kendimi daha az küçük düşmüş hisse

diyorum.

Yumurtaları orta boy mu büyük boy mu alacağıma karar vermeye çalışırken yoğurdara baktım. Birkaç metre ötede bir başka müşterinin, diplerinin iki buçuk santim beyazı çıkmış, permasınıl.ıı geriye yalnızca uçlarındaki

kıvırcıklık kalmış siyah saçları. Eflatun bluzu ve aynı renkteki eteği bir zamanlar modaya uyj'.ımdu herhalde ama kolların altından bağlanan bluz ve envelop Ctcği yalnızca iri kalçalarını vurgulamaya yarıyordu. Giysinin ütüye ihtiyacı vardı, vatkalı omuzlarında tel askıdan kalma hafif bir iz taşıyordu. Gardırobun derinliklerinden çıkarılmış bir şey olduğu sonucuna vardım, diğer her şey kirli ya da yerde olduğu /.iman elinizi attığınız bir şey. Kadının başı dilimli peynirlere doğru eğilirken gerdamnın sarktığı çarptı gözüme.

Tahmin etmeye çalışma, onu bu tariften tanımana imkân yok. Bir zamanlar nevrotik bir incelik taşıyordu, satılmak üzere paketlenmiş kadar gösterişliydi. Yakınını kaybetmiş birini zayıflamış olarak hayal etmek daha romantik olabilir ama sanınm musluk suyuyla yas tutulabileceği gibi pekâlâ çikolatayla da yas tutulabilir. Kocasım memnun etmektense kızına yetişmek için bakımlı ve şık giyinen kadınlar var ama sayemizde bugünlerde onu teşvik edecek bir şeyi yok.

Bu kadın Mary VVoodford'du. Yaptığımdan gurur duymuyorum ama onun yüzüne bakamadım. Başım dönüyordu. Kartonu açıp yumurtaların kırık olup olmadığına bakarken avuçlarım terledi. Bir sonraki reyondaki bir şeyi hatırlamış bir müşterinin ifadesine soktum yüzümü ve dönmeden yumurtaları, çocukların oturacağı yere koymayı başardım. Özel bir görevim varmış edasıyla tekerlekleri gıcırdayan arabayı geride bıraktım. Soluğumu verdim.

Hazırlıklı olmalıydım, genelde hazırlıklıyım da. Boşa çıksa da kılıcımı kuşanmış, temkinli. Ama ne zaman dışarıda saçma bir iş yapmam gerekse, kapıdan zırhımı tam kuşanmış çıkamam, hem Mary bana ne zarar verebilir ki artık? Yapabileceği en kötü şeyi denedi, beni mahkemeye verdi. Yine de kalbimin atışlarımı durduramadım, süt reyonuna da dönmedim. Mısır'dan aldığım işlemeli çantamı, içinde cüzdanımla birlikte alışveriş arabasında bıraktığımı fark ettiğim halde.

Grand Union'dan o anda çıkıp gitmememin nedeni de oydu. En sonunda çantama dönmek zorunda kaldım; bu yüzden, Cambell'in peynirli kuşkonmaz çorbasına bakıp yeni tasarımı görse, VVarhol'un dehşete düşeceğini düşündüm boş boş.

Bir hırsız gibi geri döndüğümde ortalık sakindi. Arabamı sürükledim; ev işlerini çabucak halletmesi gereken meşgul iş kadını... Tanıdık bir rol diye düşünürsün. Yine de kendimi bu şekilde düşünmeydi o kadar uzun zaman oldu ki, eminim kasada önümde bekleyenlerin, vaktin nakit olduğu çalışan kadının buyuruculuğu yüzünden değil, bir kaçağın acele, terli paniğinden sabırsızlığıma vesile olduklarından eminim.

Karışık malzemeleri boşalttığımda yumurta kartonu yapış yapış geldi elime. Bu yüzden tezgâhtar kız ileri atılıp kutuyu açtı. Ah. Mary YVoolford beni görmüştü demek.

"Hepsi kırık!" diye şaşırdı kız. "Size başka bir kutu getirsinler." Onu durdurdum. "Hayır hayır," dedim. "Acelem var. Öylece alayım."

"Ama hepsi..."

"Öyle alacağım!" Bu ülkede insanların sizi dinlemesinin en iyi yolu hafif kaçık görünmek. Bir kâğıt mendille fiyat etiketini gözüme soka soka kurulayıp yumurtaları barkoddan geçirdi, sonra gözlerini yuvarlayarak elini mendile sildi.

"Khatcbadourian," diye okudu kız banka kartımı verdiğimde. Sırada bekleyenlere hitap edercesine yüksek sesle okumuştu. Öğleden sonranın ilerleyen saadetiydi. Hem okuyup hem çalışan biri için vardiya zamanı. On yedi yaşlarındaki kız, Kevin'ın sınıf arkadaşlarından biri olabilirdi. Elbette bu bölgede yanm düzine lise vardı, ailesi California'dan kısa süre önce taşınmış olabilirdi. Ama bakışlarından böyle olmadığı belliydi. Sert bir bakışla yerime mıhladı beni. "İlginç bir isim."

Bana ne oldu bilmiyorum ama bundan bıktım. Utanmadığımdan değil. Tam tersine utançtan yoruldum, utancın yapış yapış yumurta akı lekesiyle üstüm başım kaygan. "New York eyaletinde benden başka Khatchadourian yok," diye zıddına gittim, kartımı kaparak. Yumurtalarım kızın atağı poşette akmaya devam etti.

Evdeyim şimdi de. Yani ev dediğim yerde. Tabii sen buraya hiç gelmedin, tarif edeyim sana. Şaşırırdın... Yalnızca ilk başta banliyöye taşınmak konusunda

o kadar dırdır ettikten sonra, Gladstone'da kalmayı tercih ettiğim için değil. Kevin'a arabayla gidebileceğim bir uzaklıkta olmam gerektiğini hissettiğim için. Hem, adımı saklamayı istemekle birlikte, komşularımın kim olduğumu unutmalarını istemiyorum. Ben kim olduğumu unutmak istiyorum, ama bu hiçbir kasabanın tanımayacağı bir firsat. Burası hayatımın karmaşıklığının tam olarak hissedilebileceği dünyadaki tek yer ve benim İçin bugünlerde sevilmektense anlaşılmak çok daha önemli.

Avukatlara paralarını ödedikten sonra, kendime ait küçük bir yer almak için az miktarda param kalmıştı ama kirada yaşamanın geçiciliği ruh halime uygundu. Aynı şekilde, bu Tinkertoy dubleksinde yaşamam da uyumlu bir evlilik gibi. Ah, dehşete kapılırdın. Uyduruk preslenmiş sunta dolapları, babanın "malzeme çok önemlidir" sözüne hiç uymuyor. Ama sevdiğim tam da bu UCU ucuna tutunma durumu.

Buradaki her şey pamuk ipliğine bağlı. İkinci kara çıkan dik merdivenin tırabzanı yok. Üç bardak şaraptan sonra yatağıma çıkışımı baş dönmesiyle tadandınyor. Zemin gıcırdıyor, pencere pervazları su sızdırıyor, kırgınlık ve güvensizlik havası var burada, sanki her an bütün bina kötü bir fikir gibi uçup gidecek. Tavandan geçen açık kablonun ucunda sallanan küçük halojen ampullerin titreme alışkanlıkları var, titrek ışıkları yeni hayatıma sinen düzensiz aralıklarla kesilme ve devam etme duygusuna katkıda bulunuyor. Aynı şekilde, tek telefon prizimin içi dışarı fırlamış, dış dünyayla güvenilmez bağlantım zayıfça birbirine lehimlenmiş iki telin ucunda sallanıyor ve çoğu zaman kesiliyor. Ev sahibi bana doğru düzgün bir finn sözü verdi, gerçi açık ışığı yanmayan elektrikli ocak işimi görüyor aslında. Ön kapının iç kolu genellikle elimde kalıyor. Şimdiye kadar taktığımda açıldı ama kilit milinin içeride kalan kısmı bana annemi, evden çıkamamayı hatırlatarak dalga geçiyor.

Dubleksimde, kaynaklarını sonuna kadar zorlamaya yönelik genel bir eğilim de görüyorum. Isıtma zayıf, radyatörlerden bayat, kesik bir soluk halinde yükseliyor ve henüz kasım başı olmasına rağmen, şimdiden regülatörleri sonuna kadar açtım. Duş yaptığımda soğuk suyu hiç açmıyorum, buna rağmen su beni titremeyecek kadar sıcak ama depo olmaması yıkanırken insanı tedirgin ediyor. Buzdolabı en düşük derecede çalışıyor ama süt yalnızca üç gün dayanıyor.

Dekora gelince, duruma uygun bir alay niteliği uyandınyor. Aşağı kat baştan savma boyanmış, rahatsız edici bir parlak san, sanki pastel boyayla karalanmış gibi özensiz vurulmuş firça darbeleri beyaz sıvayla şişmiş. Üst kattaki yatak odamın duvarlan ilkokul resimleri gibi ruloyla amatörce maviye boyanmış. Bu küçük titrek ÇN, ger çek değil gibi geliyor Franklin. Aynı şekilde ben de öyle.

Yine de umanm benim için üzülmüyorsundur, amacım seni üzmek değil. Saray gibi bir yerde de kalabilirdim ama istediğim bu değil. Bir anlamda burayı seviyorum. Ciddi değil, oyuncak gİbi. Bir bebek evinde yaşıyorum. Mobilyalar bile orantısız. Göğsümün altına gelen yemek masasına oturunca kendimi küçük çocuk gibi hissediyorum, bu laptopu koyduğum küçük başucu masası yazamayacak kadar alçak, anaokulu çocuklarına hin-distancevizli kurabiye ve ananas suyu verdikleri masaların yüksekliğinde.

Belki de bu çocuksu, eğri büğrü ortam, dün neden başkanlık seçimlerinde oy kullanmadığımı açıklıyor. Unutuverdim öylece. Çevremdeki her şey sanki benden çok uzakta oluyor. Şimdi hayatımdaki tedirgin edici değişikliğe kesin bir karşıtlık sağlay.ıcak yer de, ülke de gerçeküstü bir diyarda bana katılmış gibi. Oylar eşit. Ama Kafkamsı bir hikâyenin içindeymişiz gibi, kimin kazandığını bilen yok.

Bir de elimde bir düzine yumurta var ya da bir düzine yumurtadan kalanlar. Kalanları bir kâseye boşaltıp kabukları temizledim. Burada olsaydın, küp şeklinde kesilmiş patates, cilantro ve lezzetin sim olan bir tatlı kaşığı şekerle güzel bir sebzeli omlet yapardın bize. Tek başıma tavada çırpıp somurtarak eşeleyeceğim. Mary'nin hareketinde, tamamlanmamışlık anlamında, biraz zarif bulduğum bir şey vardı.

Önceleri yemekten tiksiniyordum. Racine'de annemi ziyaret ettiğimde, yapraklan kuzu eti ve pirinç içle doldurmak için bütün gün uğraşmış olmasına rağmen kıymalı dolmayı görünce midem bulandı. Ona dondurabileceğini hatırlattım. Manhattan'da Harvey'in hukuk bürosuna giderken hızlı adımlarla önünden geçtiğim 57. Cadde'deki şarküteriden gelen pastırmanın baharat kokusu midemi altüst ediyordu. Ama mide bulantısı geçince onu özledim. Dört-beş-ay sonra acıkmaya

başladım, hatta kurt gibi acıkıyordum, o zaman bana iştah yakışıksız geldi. Bu yüzden yemeğe olan ilgisini kaybetmiş kadını oynamaya devam ettim.

Yaklaşık bir yıl sonra oyunun boşa gittiği gerçeğiyle yüzleştim. Kadavraya benzeşeni de kimsenin umurunda değildi. Ne bekliyordum, atları ölçebilecek o koca ellerinle göğüs kafesimi kavrayıp beni yukarı kaldıracağını, her Batılı kadının sinsi mutluluğu olan sert bir azarla, "Çok zayıfsın," diyeceğini mi?

Böylece artık her sabah kahvemi içip kruvasanımı yiyorum, ıslak parmağımla her kırınnsını topluyorum. Bu uzun akşamlann bir bölümü, sistemli bir biçimde lahana doğramakla geçiyor. Hâlâ telefonumu çaldıran tek tük daveti bile reddettim, zaman zaman yurtdışından e-mail atan ama yıllardır görmediğim dostlar oluyor genellikle. Özellikle, eğer bilmiyorlarsa, bunu her zaman anlayabiliyorum. Masumlar her zaman gürültücü, sırrı bilenler ise saygılı bir biçimde kekeleyerek kilisede kullanılan türden alçak sesle konuşuyorlar. Hikâyeyi anlatmak istemediğim açık. Ne diyeceklerini bilmeyen ve beni sohbet yoluyla içimi dökmeye yönlendiren dosdann dilsiz tesellisini de istemiyorum. Ama beni ne kadar meşgul olduğumu söyleyerek özür dilemeye iten, ikimizin de bir salata söyleyecek olması, hesap geldiğinde saatin hâlâ sekiz-dokuz olması, doğrayacak bir şeyim olmadan küçük dubleksime gidecek oluşum.

Wing and a Prayer için yollarda o kadar uzun zamandan, her gece Thai dili ya da İspanyolca konuşan garsonlann olduğu, köpek ya da seviche servis edilen farklı restoranlarda yedikten sonra, bu katı rutine karşı böylesine bir takıntı geliştirmiş olmam tuhaf. Korkunç biçimde annemi hatırlatıyorum kendime. Ama denge aletinde yürür gibi, bu dar düzenden kurtaramıyorum kendimi (bir kibrit kutusu büyüklüğünde peynir ya da altı-yedi zeytin, tavukgöğsü, pirzola ya da omlet; sıcak sebze, tek bir vardiyalı kurabiye, yarım şişe şarap) yanlış bir adım atarsam devrileceğim sanki. Bezelye yemeyi sırf ayıklanması yeterince zahmedi değil diye bıraktım.

Her neyse, ikimiz ayrıyken bile yiyip yemediğimi düşündüğünü biliyordum. Her zaman endişelenirdin. Mary Woolford'un İMl sabahki zayıf öcü sayesinde fazlasıyla doydum. Her komşumuzun tuhaf davranışı bu kadar sakin değildi.

Örneğin, Palisades Parade'deki modaya uygun zengin çiftlik evimizde yaşarken (hoşuna gitse de gitmese de Franklin, orası İm çiftlik eviydi) ön verandaya dökülen bidonlarca kızıl boya. I'cncerelerin üzerine, ön kapıya. Gece gelmişlerdi, ertesi sabah uyandığımda boya neredeyse kurumuştu. Yalnızca bir ay kadar sonraydı -o Perşembe'ye ne diyeceğim başka?-dehşedn ya da yaralanmanın en büyüğünü yaşadığımı düşünüyordum. Sanırım bu yaygın bir kibir, o kadar zarar görmüş oluyorsun ki, zarar bile bütünlüğü içinde insana kendini güvende hissettiriyor.

Sabah mutfağın köşesini dönüp oturma odasına giderken, saçmalıktan etkilenmediğim düşüncesine vardım. Soluğumu i uttum.
Güneş pencerelerden, daha doğrusu boyanmamış lambrilerden içeri süzülüyordu. Boyamn en ince olduğu yerlerden parlaklık girip, bej duvarları cafcaflı bir Çin lokantasının kırmızısına boyuyordu.

Korkularımla yüzleşmeyi her zaman kendime ilke edinmişimdir, bu huyumu sen de beğenirdin. Bu huy, yabancı bir ülkede yolumu kaybetmekten -çocuk oyunu- korktuğum günlerde ortaya çıkmış olsa da. Beni neyin beklediğini bilmediğim o günlere dönmek için neler vermezdim (çocuk oyununa örneğin). Yine de eski alışkanlıklardan vazgeçmek kolay değil. Bu yüzden eve, yatağımıza dönüp battaniyeyi kafama çekmek yerine, zararı gözden geçirmeye karar verdim. Ama ön kapı, koyu kızıl enamel boyayla açılmayacak şekilde yapışmışa. Plastik boyanın tersine enamel suda çözülmez. Enamel pahalıdır Franklin. Birisi ciddi bir yatırım yapmıştı. Elbette eski semtimizin pek çok kusuru vardı ama para hiçbir zaman bunlardan biri olmamıştı.

Bu yüzden sabahlıkla yan kapıdan çıkıp ön tarafa yürüdüm. Komşularımızın sanat eserini kavramaya çalışırken, yüzümün, New York Times'm mahkemedeki ifademi tarif ederken kullandığı "kayıtsız maske "yi taktığını hissedebiliyordum. The Post o kadar nazik değildi: İfademi baştan aşağı "küstah" olarak tanımlamıştı, yerel gazetemiz Journal News daha da ileri gitmişti: "Eva Khatchadourian'ın taş gibi acımasızlığına bakacak olursanız, oğlunun bir kızın saç örgüsünü mürekkep hokkasına batırmaktan daha kötü bir şey yapmadığını sanabilirsiniz." (Tamam, kabul ediyorum, mahkemede biraz gerildim, gözlerimi kıstım ve yanaklarımı

ısırdım, şu sert tiplerin parolalarından birine, "yıkıldığını gösterme"ye tutunduğumu haürlıyorum ama "küstah" Franklin? Ağlamamaya çalışıyordum.)

Sansasyonellikten hoşlananlar için, ki o noktada ben kesinlikle hoşlanmıyordum, muhteşem bir etkiydi. Ev boğazı kesilmiş gibi görünüyordu. Vahşi, îtşkırarî;'Rorschachhr şeklinde serpilmiş boyamn renk tonu titizlikle seçilmiş, -belli belirsiz morumsu bir mavilik taşıyan koyu, parlak, cafcaflı bir ton- öyle ki özel bir karışım olduğunu sanırsın. Suçluların raftan almak yerine bu rengi istemiş olmalan halinde polisin onla/ı yakalayabileceğini düşündüm, âdet yerini bulsun diye.

Mecbur kalmadıkça karakola gidecek değildim.

Kimonom inceydi, hani 1980'de bana birinci evlilik yıldönümümüzde verdiğin. Yazlıktı, senden aldığım tek giysiydi, başka bir şey giymiyordum. Pek çok şeyi attım ama bana verdiğin ya da geride bıraktığın her şey duruyor. Bu tılsımların dayanılmaz acı verdiğini kabul ediyorum. Bu yüzden onları tutuyorum ya. Zorba sağaltıcı tipler, tıklım tıkış dolaplarımın "sağlıklı" olmadığını iddia edeceklerdir. Ben öyle düşünmüyorum. Kevin'ın, boyanın, ceza ve hukuki davalann sinmiş, kirli acısıyla karşılaştınldığında bu acı erdemli. Altmışlarda çok küçümsenen erdeme, artık şaşırtıcı derecede ender rastlanan bir değer olarak saygı gösteriyorum.

Mesele şu ki, o yumuşak mavi pamuklu kumaşı kavramış, komşularımızın bedava sponsorluğunu yapağı, biraz baştan savma boya işini değerlendirirken, buz kestim. Mayıstı ama hava

Kjğuktu, kırbaç gibi çarpan bir rüzgâr esiyordu. Kendim yaşamtdan önce, kişisel bir felaket sonrasında hayattaki küçük rahatsızlıkların tam anlamıyla ortadan kaybolacağını düşünürdüm. Am a bu doğru değil. Hâlâ postada paketiniz kaybolduğunda üzülüyorsunuz, Starbucks'ta paranızın üstünün eksik verildiğini görünce canınız sıkılıyor. Bu koşullar altında, bir süveter ya da manşona ihtiyacım olması, bir dolar elli sent dolandırılmaya itıı.ı/ etmem, biraz utanç verici görünebilir. Ama o Perşembeden beri bütün hayatım öyle bir utanç tabakası altında boğulmuş durumda ki onun yerine bu sinir bozucu ufak tefek şeylerle teselli buluyorum; bunlar hayatta kalan

görgü kurallarının simgelen. Mevsime uygun giyinmemiş olduğum, sığır pazarı büyüklüğündeki VVal-Mart'ta bir kutu kibrit bulamadığım için hayıflanarak, duygusal açıdan sıradan olanla övünüyorum.

Tekrar yan kapıya giderken, içeride her şeyden habersiz uyurken bir grup çapulcunun bu binaya nasıl bu kadar titizce saldıraluldiğine şaşırdım. Her gece yüklü bir dozda aldığım sakinleştirıı ileri suçladım, ta ki (lütfen bir şey söyleme Franklin, onaylamadığını biliyorum) sahneyi tamamen yanhş kurduğumu fark edene kadar. Tam tamına bir ay sonraydı. Alaylar, ulumalar, kar maskeleri ve kesik namlulu çifteler yoktu. Gizlice gelmişlerdi. Tek ses kırılan dalların çıtırtısı, ilk bidon cilalı maun kapımıza boşaltılırken çıkan boğuk gümbürtü, cama çarpan boyanın sakinleştirici hafif dalgalar gibi çarpışı, serpintiler dağılırken çıkan, iri yağmur damlalarının pıt pıt sesi. Evimiz kendiliğinden bir öfkenin fosforlu spreyiyle değil, kaliteli bir Fransız sosu gibi koyu ve iştah açıcı bir hale gelene kadar, erimiş bir nefretle yıkanmıştı.

Temizlemek için birisini tutmamız konusunda ısrar ederdin. Her zaman Amerika'nın şu fevkalade uzmanlaşma eğilimine düşkündün, her işin bir uzmanı vardı. Bazen sarı sayfaları sırf eğlence olsun diye karıştırırdın. "Boya temizleyiciler: Kırmızı enamel" ama gazetelerde ne kadar zengin olduğumuz, Kevin'ın ne kadar şımarık olduğu o kadar çok yazılmıştı ki, Gladstone'a, bakın, o pahalı avukat gibi pisliği temizletmek için bir köle daha tutabilir, diye alay etme zevkini tattırmak istemedim. Hayır. Her gün ellerimle boyalan kazımamı, tuğlalar için kumlama makinesi kiralamamı izlemek zorunda kaldılar. Bir gece bütün gün çalışüktan sonra aynada aksimi gördüm, -giysilerim lekelenmiş, tırnaklarım kırılmış, saçlarım benek benek boya olmuş- ve çığlık attım. Daha önce de bir kez böyle görünmüştüm.

Kapının çevresinde birkaç çadak hâlâ zümrüdümsü bir pırıltıyla parlıyor. O eskitilmiş tuğlalann çıkıntılarının derinliklerinde merdivenle ulaşamadığım birkaç damla garez parlayabilir hâlâ. Bilemem. O evi sattım. Kamu davasından sonra satmak zorundaydım.

Mülkü satmakta zorluk çekmeyi bekliyordum. Buranın kime ait olduğunu öğrendiklerinde, batıl inanç sahibi alıcıların kaçacağı kesindi. Ama bir kez daha kendi ülkemi ne kadar az tanıdığımı gördüm. Bir keresinde bütün

ilgimi "Üçüncü Dünya delikleri"ne verdiğimi söylemiştin, oysa insanlığın tarihte kurduğu en olağanüstü imparatorluk tam karşımdaydı. Haklıydın Franklin. Ev gibisi yok.

Ev satışa çıkarıldığı an teklifler yağmaya başladı. Teklif verenlerin bilmemesinden değil, çünkü biliyorlardı. Evimiz değerinden çok daha fazlasına, üç milyon dolara satıldı. Saflıktan, mülkün kötü şöhretinin satışında etken olduğunu kavrayamamıştım. Kilerimizde oraya buraya bakarken, sosyal merdiveni tırmanmakta olan çiftler, eve ısınma partisinin en dikkat çekici anını hayal ediyorlardı belli ki.

[Çın-an!] Dinleyin millet. Şerefe kadeh kaldıracağım ama önce bu evi kimden satın aldığımızı duyunca kulaklarınıza inanamayacaksınız. Hazır mısınız? Eva Khatchadourian... Tanıdınız mı? Tabii ya. Hem zaten nereye taşındık? Gladstone!.. Evet ya, o Khatchadourian, Pete, bildiğin bütün Khatchadourianların arasında? Tanrım, oğlum, biraz yavaş.

.. .Doğru, "Reviri. " Çılgınca ha? Bizim oğlan Lawrence onun odasında yatıyor. Gecen gece de bir tane denedik. Henry: Seri Katilin Portesi'?»' benimle izlemek için oturacağını söyledi. Odasında Revin Retçap"ın ruhu dolaşıyormuş. Çocuğu hayal kırıklığına uğrattık. Üzgünüm, dedim. Revin Retçap'm ruhu odanda olamaz çünkü adi küçük piç yaşıyor ve New Tork dışında ıslahevinin birinde yatıyor. Bana kalsa, o pisliği idam ederdim....hayır, ('olumbine kadar kötü değildi. Raç taneydi tatlım ? Dokuz, ha tamam, yedi çocuk iki yetişkin. Vurduğu öğretmenlerden biri de çocuğun en büyük savunucusu muymuş neymiş. Bilgisayar oyunlarını ya da rock müziği suçlamak ne kadar doğru bilmiyorum. Biz de rock müzik dinleyerek büyüdük değil mi? Hiçbirimiz lisede cinnet getirip insanları vurmadık. Ta da Lawrence'a bak. Bizim küçük adam televizyonda kan görmeye bayılıyor, ne kadar kan olursa olsun gözünü bile kırpmıyor, ama tavşanı ezildiğinde tam bir hafta ağlamıştı. Aradaki farkı biliyorlar canım.

Neyin doğru olduğunu idrak edecek şekilde yetiştiriyoruz onu. Belki haksızlık gibi görünebilir ama insan ailesini de merak ediyor tabii.

15

2000

Kasım

Sevgili Franklin,

Biliyor musun, nazik olmaya çalışıyorum. Bu yüzden de mesai arkadaşlanm -evet doğru, ister inan ister inanma çalışıyorum, bir Nyack seyahat acentesinde, hem de minnetle- Palm Beach'te Pat Buchanan'ın aldığı orantısız oylar hakkında köpürmeye başlayınca bitirmelerini öyle sabırlı bekliyorum ki değer gören bir mal olup çıktım. Büroda cümlelerini bitirmelerine izin veren tek kişi benim. Bu ülkenin ortamı birdenbire karnavalımsı, hararetli fikirlerle şenlikli bir hale geldiyse bile, ben kendimi partiye davet edilmiş gibi hissetmiyorum. Kimin başkan olduğu umurumda değil.

Yine de şu son haftayı, özel "keşke" merceğimden gayet canlı biçimde görebiliyorum. Ben Gore'a, sen Bush'a oy verirdin. Seçimden önce ateşli tanışmalar yapardık ama bu -bu- ah, müthiş olurdu. Gürültüyle yumruklamalar, kapıları çarpmalar, ben Nnv Tork Time? tzn seçtiğim kısa haberleri okurken, sen Wall Street Journal'&akı köşe yazarları üstünde dururdun, gülümsemelerimizi bastınrdık. Ivır zıvır yüzünden atışmayı ne kadar özlüyorum.

Son mektubumun başında, gün sonunda konuştuğumuzda her şeyi anlattığımı ima etmekle ikiyüzlülük yapmış olabilirim, ram tersine beni yazmaya iten şeylerden biri de zihnimin sana hiç anlatmadığım bütün o küçük hikâyelerle dolu olması.

Sır saklamanın hoşuma gittiğini sanma. Sırlarım beni tuzağa düşürdü, sıkıştırdı; uzun zaman önce, en çok istediğim şey içimi dökmekti. Ama Franklin, sen dinlemek istemedin. Eminim hâlâ dinlemek istemiyorsundur. Belki o zaman seni dinlemeye /orl amaliydim ama en başından, bir şeyin karşı taraflarında yer .ildik. Tartışan pek çok çiftin arasına biçimlenmemiş bir şey, bir tür çizgi ya da onlan birbirinden ayıran soyutlama girebilir. Bir jeçmiş ya da yüzen bir garez, kendine ait bir canlı olan anlamsız bir iktidar savaşı: bir zar. Belki de banşma zamanlarında, çizginin gerçek olmaması aynı zamanda çözülmesine de yardım ediyordur. Bak, diye fark ettiklerini görebiliyorum gıptayla, miada hiçbir şey yok, aramızdaki boşluktan birbirimize uzanabiliriz. Ama bizim duaımumuzda,

ikimizi ayıran şey fazlasıyla somuttu, odada değilse bile kendiliğinden içeri girebilirdi.

Oğlumuz. Küçük hikâyelerden gelen azıcık bilgi değil, uzun tek bir hikâye. Masalcıların doğal güdüsü en baştan başlamak olsa da buna karşı koyacağım. Daha da geriye gitmeliyim. Pek s ok hikâyenin sonu başlamadan bellidir.

Hangi şeytan dürtmüştü bizi? Ne kadar da mutluyduk! O zaman neden elimizdeki her şeyi bir çocuk sahibi olmak gibi rezil bir kumara yatırdık. Elbette bu soruyu sormamı bile saygısızca buluyorsun. Kısırlann ulaşamadıkları ciğere pis demeye hakları vardır ama bir bebek sahibi olup, hiç çocuğunun olmadığı o kovulmuş paralel hayatta herhangi bir süre geçirmek kurallara aykırı öyle değil mi? Ama Pandora'nın sahip olduğu türden bir huysuzluk beni yasak olanı açmaya itiyor. Bir hayal gücüm var ve kendime meydan okumayı seviyorum. Kendim hakkında bunu da daha önceden biliyordum: Ne kadar korkunç olsa da, bir başka insan gibi geri alınamaz bir meseleden bile pişmanlık duyma kapasitesine sahip bir kadındım. Ama Kevin da diğer insanlann varlığını geri alınamaz görmüyor muydu?

Özür dilerim ama bu konudan kaçmamı bekleyemezsin. O Perşembemi nasıl adlandıracağımı bilmeyebilirim. Korkunç canavarlık gazeteden fırlamış gibi, olay müstehcen olacak kadar basit, oğlumuzun katliam yaptığı gün de fazlasıyla uzun değil mi? Her defasında belirtmek için? Ama belirteceğim. Her sabah onun yaptığı şeyle uyanıyorum, her akşam onun yaptığı şeyle yatıyorum. O benim kocamın yerine geçen berbat şey.

Bu yüzden de resmi olarak "karar vermeye" çalıştığımız, 1982 yılındaki o birkaç ayı yeniden kurmaya çalışarak kafa patlatıyorum. Hâlâ Tribeca'daki geniş çatı katımda yaşıyorduk; orası, tepeden bakan eşcinsellerle, "rahatına düşkün" diye beğenmediğin serbest sanatçılarla ve her gece Tex-Mex'te yemek yiyip sabah üçe kadar Limelight'ta takılan engelsiz profesyonel çiftlerle doluydu. O semtte çocuk, benekli baykuş ya da diğer nesli tükenmekte olan hayvanlar kadar ender bir şeydi, bu yüzden tarnşmalanmızın soyut ve gösterişli olması kaçınılmazdı. Tann aşkına, kendimize bir son tarih bile belirlemiştik. O ağustostaki otuz yedinci

doğum günüm, çünkü altmışımıza geldiğimizde hâlâ evde yaşayan bir çocuk istemiyorduk.

Altmışlanmız! Teoride, o günlerde bir bebek kadar şaşırtıcı bir yaşn. Oysa beş yıl sonra, belediye otobüsüne binmek kadar sıradan bir şekilde, o yabancı ülkede olacağım. Zaman sıçramasını 1999'da yaptım ama yaşamı, aynalardan çok başka insanların yaşı fark ettirdi bana. Örneğin, geçen ocakta ehliyetimi yenilediğimde, masadaki görevli elli dört yaşımda olduğumu duyduğunda hiç şaşırmış görünmedi. Oysa bu açıdan bir zamanlar şımarık olduğumu hatırlarsın, 10 yıl daha küçük gösterdiğimi söyleyen sevgi gösterilerine alışkındım. Sevgi gösterileri bir gecede son buldu. Hatta utanç verici bir olay da yaşadım, Perşembeden kısa süre önce Manhattan metrosundaki bir görevli, altmış beş yaş üstünün yaşlılık indiriminden yararlandığını söylediğinde.

Ebeveyn olmanın "birlikte vereceğimiz en önemli karar olacağı" konusunda anlaşmıştık. Yine de bu kararın önemi bile hiçbir zaman gerçek gibi görünmemesini ve heves düzeyinde kalmasını garanti ediyordu. Ne zaman birimizden biri ebeveynlik konusunu açacak olsak, kendimi yılbaşı hediyesi olarak altını ıslatan bir parmak çocuk hayal eden, yedi yaşında bir çocuk gibi hissediyordum.

Çocuk sahibi olmak ya da olmamak arasında keyfi bir tempoyla gidip gelen bir dizi konuşma hatırlıyorum o dönemden. Pazar günü Riverside Drive'da Brian ve Louise'le yediğimiz öğle yemeğinde yaptığımız konuşma, bunların en iyimser olanıydı. Brian'la Louise arnk akşam yemeği vermiyorlardı, çünkü akşam yemekleri hep bir ebeveyn ayrımıyla sonuçlanıyordu: biri kalamata zeytini ve kırmızı şarapla yetişkin rolü oynarken, diğeri ele avuca sığmaz iki küçük kızı zapt ediyor, banyolarını yaptınp yatırıyordu. Ben her zaman geceleri sosyalleşmeyi tercih etmişimdir -gece, örtülü bir ahlaksızlığı barındırıyordu- gerçi artık ahlaksızlık, kendi makarnasını yapan ve pencere pervazında uzun maydanozlarını sulayan Home Box Office senaryo yazarının sıcak, huzurlu eviyle bağdaştırabildiğim bir nitelik değildi.

Asansörde aşağı inerken buna şaştım. "Eskiden kokain alırdı oysa."

"Özlemle konuşur gibisin," diye fark ettin.

"Ah, şimdi daha mutlu olduğuna eminim."

Emin değildim ama. Sıhhadi olmak hâlâ gözümde şüpheli bir yerdeydi. Beni kafa karıştırıcı biçimde yoksun kalmış hissettirecek kadar "güzel" vakit geçirmiştik. Ben New York dışındaki bitpazanndan sudan ucuza aldıklan masif meşe yemek masası takımını beğeniyle incelerken, sen bana istek veren bir sabırla kızların Lahana Bebeklerinin eksiksiz bir envanterini çıkarmalanna teslim olmuştun. Yaratıcı salatayı saf bir coşkuyla övmüştük, çünkü 1980'lerin başlarında keçi peyniri ve kurumuş domates henüz modası geçmiş şeyler değildi.

Yıllar önce Brian'la senin, Ronald Reagan yüzünden tartışmamanız gerektiğinde anlaşmışuk. Reagan senin için uysal bir gülümsemesi ve ekonomik zekâsı olan, ülkeye gururunu yeniden kazandırmış neşeli bir ikondu. Brian içinse zenginler için vergi indirimleri getirerek ülkeyi iflasa sürükleyecek, tehditkâr bir budalaydı. Bu yüzden de güvenli konuların dışına çıkmadık. Bir köşede makul bir yükseklikte "Ebony and Ivory" çalarken küçük kızların detone seslerle şarkıya eşlik etmeleri ve aynı parçayı çalıp durmalan karşısında can sıkıntımı bastırdım. Sen Knicks'in playofPa kalamamasına hayıflandın, Brian'sa etkileyici bir biçimde sporla ilgileniyormuş gibi yaptı. Hepimiz Ali in the Family yakında sona ereceği için üzüldük ama dizinin ömrünü tamamladığı konusunda anlaştık. Koca öğleden sonra anlaşamadığımız tek şey, M*A*S*H'ın aynı sona mahkûm kaderiyle ilgiliydi. Brian'ın Alan Alda'ya taptığını çok iyi bildiğin halde, ona, "sevimsiz bir riyakâr" diye saldırdın.

Yine de fark, kaygı verecek kadar iyi huyluydu. Brian'ın İsrail konusunda kör noktası vardı. Bu samimi toplantıyı sabote etmek için "Judeo Nazilere" sesiz bir imada bulunma isteği duydum. Bunun yerine yeni senaryosunun konusunu sordum ama büyük kızın Barbie şansı saçına sakız yapıştığı için doğru düzgün bir cevap alamadım. Çözücülerle ilgili uzun, tutarsız bir konuşma oldu, Brian bıçakla bir bukleyi keserek tartışmaya son verdi, Louise de buna bozuldu. Ama tek karışıklık buydu, bu

tın dışında kimse fazla içmedi, kırılmadı, evleri güzeldi, yemek Özeldi, kızlar güzeldi - güzel, güzel, güzel.

Gayet hoş insanlarla yediğimiz gayet hoş öğle yemeğimi/ ! yetersiz bularak kendi kendimi hayal kırıklığına uğrattım. Neden kavga etmeyi tercih ediyordum? O iki kız olabilecekleri k.ıd.ır çekici değil miydi, sürekli konuşmayı kesmelerinin ve bulu n öğle sonrası boyunca tek bir cümlemi bile tamamlayamamış Olmamın ne önemi vardı peki? Sevdiğim erkekle evli değil miydim? O halde neden içimdeki kötü bir şey, Brian'ın mutfaktan dondurma kaplarını getirmesine yardım ederken, onun elini eteğimden içeri sokmasını istedi? Geçmişe baküğımda, kendimi tekmelemekte oldukça haklıydım. Yalnızca birkaç yıl sonra, çoı tıkların yaptığı en kötü şeyin saçına sakız yapıştırmak olduğu sıradan, keyifli bir aile toplantısı için neler vermeyecektim.

Ama sen lobide heyecanla bağırdın. "Harikaydı. Bence ikisi ılc harika. Bir bakıcı bulabilirlerse en kısa zamanda bize çağırmalıyız."

Dilimi tuttum. Öğle yemeğinin birazcık kişiliksiz olduğu, şöyle hissetmedin mi, ne anlamı var, Brian'ın bir zamanlar sekse düşkün (en azından bir partide kısa bir sevişmeyi itiraf edebilirim) biriyken, bu Babalar En iyisini Bilir rutininde yavan, tatsız tuzsuz bir şey yok mu gibi şikâyetlerime vaktin olmayacaktı. Tıpkı benim gibi hissediyordun belki de, görünüşte gayet başarılı bu toplantı belki senin için de sinir bozucu, yavandı. Ama yerine başka bir karşılık koyamadığımız için -gidip bir gram kokain çekecek değildik- inkâra sığındın. İyi insanlardı, bize iyi davranmışlardı, bu yüzden de iyi vakit geçirmiştik. Başka türlü bir sonuç çıkarmak korkutucuydu. Onsuz devam edemeyeceğimiz, ama istediğimizde çağıramayacağımız, en azından belirli bir formüle erdemli bir biçimde uymaya devam etmekle çağıramayacağımız adsız bir özelliğin hayaletini çağınyordu.

Sen kurtarılmayı iradeye bağlı bir eylem olarak görüyordun. Benim gibi insanları, inatçı bir biçimde belirli bir tatminsizlikleri olmadığı için küçümsüyordun, çünkü hayatta olmanın basit hoşluğunu kabul etmemek bir karakter bozukluğuydu. Yemek seçen insanlardan, hastalık hastalanndan ve sırf popüler olduğu için Duygu Sözcüklerine burun kıvıran züppelerden nefret ederdin oldum olası. Güzel yemek, güzel yer, iyi insanlar, başka ne istiyordum? Üstelik iyi bir hayat insanın ayağına gelmezdi. Mutluluk bir işti. Bu yüzden de teoride Brian ve Louise'le iyi vakit geçirdiğimize inanmakta yeterli gayreti gösterirsen gerçekten de iyi

vakit geçirmiş olacaktık. Öğle sonrasını yorucu bulduğuna dair tek ipucu, heyecanının aşın olmasıydı.

Riverside Drive'a giden döner kapılardan geçerken, eminim huzursuzluğum biçimlenmemiş ve gelip geçiciydi. Sonradan bu düşünceler tekrar aklıma gelip beni huzursuz edecekti ama dpkı denizde sürüklenen karman çorman bir çalı çırpı yığınım Samsonite bavula sığdırmaya çalışan biri gibi, haylaz, biçimsiz varoluşunu küçük bir kutuya kaba kuvvede sığdırma isteğinin ve olanla olması gerekenin bu içten kanşıklığının -umutsuzca istediğin şeyle, gerçekte elinde olan şeyi birbirine kanşürmaktaki acıklı eğiliminin- böyle yıkıcı sonuçları olacağını tahmin edemezdim.

Eve yürümeyi önerdim. Wing and a Prayer için seyahate çıküğımda her yere yürüyordum, bu doğal bir alışkanlık haline gelmişti.

"Tribeca'ya kadar altı-yedi dakika sürer!" diye karşı çıktın.

"Knicks maçının önünde 7500 kez ip atlamak için bir taksiye binersin ama gideceğin yere hızlı bir yürüyüş yapmak senin için çok yorucu."

"Evet öyle. Her şeyin bir zamanı var." Egzersiz ya da gömleklerini titizlikle kadayışınla sınırlı kaldığı sürece düzenliliğin sevimliydi ama daha ciddi konularda, Franklin, o kadar büyülenmiyordum. Düzenlilik bir süre sonra kolayca konformizme kayabiliyordu.

Bu yüzden de eve yalnız yürümekle tehdit ettim seni, öyle de yapnm. Üç gün sonra İsviçre'ye gidecektim ve benimle olmaya

açtın. Riverside Park'a giden patikadan yürüdük. Gingkolar çiçek açıyordu ve çimenlik bayır tai chi yapan anoreksiklerle doluydu.
Kendi arkadaşlarımdan uzaklaşmanın coşkunluğuyla sendeledim.

"Sarhoşsun!" dedin.

"İki bardak!"

Cık akladın. "Öğlen daha."

"Ü ç tane içseydim keşke," dedim sertçe. Televizyon dışında her zevkin karneye bağlıydı. Bazen koyuvermeni istiyordum. Tıpkı flört dönemimizin başlarında olduğu gibi. O zamanlar iki pinot noir, bir kasa St. Pauli Girl ve düzüşene kadar geçmeyen çapkın, pis bir gülümsemeyle kapıma gelirdin.

"Brian'ın çocukları," diye açtım konuyu resmi olarak, "sana da çocuk sahibi olma isteği verdi mi?"

"Hımm Belki. Çok tatlılar. Ama bir kraker, tavşan kardeş ve 5 milyon kere su istediklerinde canavarlan yatıracak olan ben değilim."

Anlıyordum. Bu konuşmalanmızın oyuncu bir yanı vardı ve açılış konuşman kaçamaktı. Ebeveynlik tartışmasında birimizden biri her zaman oyunbozan rolüne soyunurdu. Geçen seferki seansta soyumuzu devam ettirme planlarımızı ben bozmuştum: Çocuk gürültücü, pis, kısıdayıcı ve nankördü. Bu kez daha cüretkâr bir role soyundum: "En azından hamile kalırsam bir şey olurdu. ""

"Elbette," dedin ifadesiz. "Bir bebeğin olurdu."

Seni nehre inen patikadan aşağı sürükledim. "Yeni bir sayfa açma fikri hoşuma gidiyor hepsi bu." "Çok esrarengiz konuştun." "Yani mutlu muyuz? Mutlu der miydin bize?" "Elbette," diye katıldın temkinli bir biçimde. "Sanırım." Se

nin için hoşnutluğumuz fazla incelemeye gelmezdi, sanki kolayca ürken bir kuş gibi, birimizden biri /w güzel kuğuya baksana, dese uçup gidecekti.

"Eh belki de fazla mutluyu/duı

"Evet, seninle bunu konuşma k istiyordum. Keşk e beni biraz daha mutsuz etsen."

"Bırak şunu. Ben hikâyeden söz ediyorum. Masallardaki en son satır,

'Ve sonsuza kadar mudu yaşadılar.'"

"Bir iyilik yapsana: Hiçbir şey bilmiyormuşum gibi konuş."

Ah, ne demek istediğimi çok iyi biliyordun. Muduluk sıkıcı olduğundan değil. Yalnızca anlatmaya gelmiyordu. Yaşlanırken de en güçlü eğlencemiz, yalnızca başkalanna değil kendimize de kendi hikâyemizi anlatmaktır. Biliyorum, çünkü her gün kendi hikâyemden kaçıyorum ama sadık bir sokak köpeği gibi beni izliyi >ı I >ol.ı\ısıvl.ı , gençliğimdeki halimle şimdiki halim arasındaki tek l iri. anlatacak hikâyesi az ya da hiç hikâyesi olmayanları

n ı ıl I ı H I mu sansll r.< >ı incin.

['irili nr. m i'iını >ı .ılnnd.ı icıuıs kortlanum yanında yavaşladı) , yeşil ıu/)',.ıı ku m ağın arasındaki boşluktan güçlü bir backhancT: izledik hayranlıkla, "iler şey çok düzenli geliyor," diye yakındım. Winjj and a Prayer'da işler iyi gidiyor, profesyonel anlamda başıma gelebilecek tek şey şirketin batması. Her zaman daha fazla para kazanabilirim ama ben ikinci el eşya satan dükkânlara düşkünüm, Franklin. Parayı ne yapacağımı bilemem. Para beni sıkıyor ve hayatımızı tam olarak içimin rahat etmediği bir yönde değiştirmeye başladı. Pek çok insan parasızlıktan çocuk yapamıyor. Paramı harcayabileceğim önemi olan bir şey bulsam rahatlardım."

"Ben önemli değil miyim?"

"Yeterince istemiyorsun."

"Yeni bir adama ipi mi?"

"On dolar."

"Eh," diye kabul ettin. "En azından bir çocuk Büyük Soru'yu cevaplar." Ben de huysuz olabilirdim. "Hangi Büyük Soru'ymuş bu?"

"Anlarsın ya," dedin önemsemeden, sunucu gibi yayarak konuşup. "Eski var-var-varoluş ikilemi."

Nedeni üzerinde durmadım ama senin Büyük Soru'n beni etkilemedi. Benim yeni bir sayfa açmamı daha çok tercih ediyordum. "Her zaman yeni bir ülkeyi gezmeye gidebilirim..."

"Kaldı mı ki? Çorap değiştirir gibi ülke değiştiriyorsun."

"Rusya," diye dikkatini çektim. "Ama Aeroflot'a hayanmı bağışlaması için fidye verecek değilim. Çünkü son günlerde... her şey aym geliyor. Bütün ülkelerin yemekleri farklı ama her yerde yemek var, anlatabildim mi?"

"Ne diyordun buna? Tamam! Maval okuma."

Gördün mü, o zamanlarda neden söz ettiğimi anlamıyormuş, kastettiğim şeyin karmaşık ya da kurnazca olup olmadığı konusunda hiçbir fikrin yokmuş gibi davranma alışkanlığın vardı. Sonra, kibar bir dalga geçme olarak başlayan bu aptalı oynama stratejisi, ne kastettiğimi anlamama konusunda daha karanlık bir yetersizliğe döndü, kastettiğim anlaşılması güç bir şey olduğundan değil, fazlasıyla açık olduğu ve öyle olmamasını istediğin için.

İzin ver de açıklayayım: Ülkelerin havası farklı ama hepsinin bir havası var, öyle ya da böyle bir havası var. Bir tür mimarisi, yemek masasında geğirmeyi iltifat ya da kabalık sayan bir düzeni var. Bu yüzden, Fas'ta gireceğin evin kapısında sandalederini çıkanp çıkarmayacağından çok, ülke neresiyse kültüründe ayakkabılarla ilgili bir âdetin olup olmadığı değişmezine daha çok dikkat etmeye başladım. Sonunda yalnızca eski hava-ayakkabılar sürekliliğine takılıp kalacaksam çok zahmedi bir iş - bagajını teslim etmek, yeni bir zaman dilimine ayak uydurmak- gibi görünüyordu. Süreklilik bile bir çeşit yer gibi gelıjıeye başlamıştı, acımasızca beni hep aynı yere indiriyordu. Yine de küreselleşme hakkında yüksekten atsam da -en sevdiğin çikolata kahvesi Stove ayakkabılan artık Bangkok'taki Banana Republic'ten alabilirdim- asıl korkunçlaşan kafamdaki dünyaydı, ne düşündüğüm, nasıl hissettiğim ve ne dediğim. Zihnimin gerçekten başka bir yere gitmesinin tek yolu, başka bir havaalanına değil başka bir hayata gitmekti.

"Annelik," diye toparladım parkta. "Bak işte bu yabancı bir ülke."

Gerçekten yapabilecek gibi göründüğüm o ender zamanlarda gerginleşirdin. "Sen başarından tatmin olmuş olabilirsin," dedin. "Madison Avenue'de reklam verenler için mekân arayarak kendimi gerçekleştirme orgazmı yaşamış değilim henüz."

"Tamam." Durup, Hudson'ı çevreleyen sıcak ahşap parmaklığa yaslandım, gözlerine bakabilmek için kollarımı iki yana uzattım. "O zaman ne olacak? Sana yani, profesyonel anlamda neyi bekliyoruz, ne olacağını umuyoruz?"

Başını sallayıp yüzümü araştırdın. Başarılarını ya da işinin önemini yadsımadığımı ayırt edebiliyorsun samyordun. Başka bir şeyden söz ediyordum. "Uzun metrajlı filmlerde mekân bulma işi yapabilirim."

"Ama bunun hep aynı iş olduğunu söylemiştin: Sen tuvali bulursun resmi başkası yapar. Reklamlar daha fazla para getiriyor."

"Bayan Paraçuvalı'yla evliysen bu önemli değil."

"Senin için önemli." Senden daha çok kazanmam konusunda gösterdiğin olgunluğun da bir sınırı vardı. "Bambaşka bir şey denemeyi düşündüm." "Ne yani, kendi restoranını açma heyecanına mı kapıldın?" Gülümsedin. "Hiçbir zaman başarılı olmuyorlar." "Kesinlikle. Fazla pratiksin. Belki farklı bir şey yapacaksın

ama ben aşağı yukarı aynı düzlemde olacağım. Topografiyi kastediyorum. Duygusal, öyküsel topografyadan söz ediyorum. Hollanda'da yaşıyorum. Bazen de Nepal'i özlüyorum."

Diğer New Yorklular fazlasıyla başarıya şartlanmış olduğu için, seni hırslı görmemem yüzünden kırılabilirdin. Ana pratik zekânı kullandığın yerlerden biri de kendindin ve kırılmıyordun. I [ayatin için sabah kalktığında nasıl olduğuna dair bir hırsın vardı, bir şeye erişmek için değil. Genç yaşta içinden gelen belli bir işi yapmayan çoğu kişi gibi, işi kendinden ayırıyordun, herhangi bir uğraşla geçirebilirdin gününü ama yüreğini doldurmazdın. Bu tavrını seviyordum. Çok seviyordum hem de.

Tekrar yürümeye başladık, elini salladım. "Yakında ebeveynlerimiz ölecek," diye devam ettim. "Hatta tanıdığımız herkes teker teker ölecek. Yaşlanacağız ve bir noktada insan arkadaş edinmek yerine kaybetmeye başlıyor. Elbette tatile çıkabiliriz, en sonunda tekerlekli bavullara teslim olabiliriz. Daha çok yemek yiyip, daha çok şarap içebiliriz, daha çok seks yapabiliriz. Yanlış anlama, ama bence her şey bir süre sonra bıkkınlık veriyor."

"Birimizden biri pankreas kanseri olabilir her zaman için," dedin nazikçe. "Tabii ya. Pikabını beton karıştırıcısına çarparsan hikâye daha da renklenir."

"Ama benim söylemek istediğim de bu. Şu andan itibaren başımıza gelecek olan her şey, yani Fransa'dan sevgi dolu bir kart almaktan falan söz etmiyorum, yani gerçekten olacak olanlar korkunç diye düşünüyorum."

Saçımı öptün. "Böyle güzel bir gün için amma karamsar düşünceler."

Birkaç adım yan sarmaş dolaş yürüdük ama adımlanınız uyuşmadı, bunun yerine işaretparmağımı kemer iliğine geçirmekle yetindim. "Bebek beklemek deyimini bilirsin? Çok yerinde. Sağlıklı olduğu sürece bir bebeğin doğumu beklenecek bir şey. İyi bir şey, büyük, önemli, hayırlı bir olay. O andan sonra da onlara olan her iyi şey sana da olmuş oluyor, elbette kötü şeyler de," diye ekledim hemen. "Ama bilirsin, ilk adımlar, ilk randevu, çuval yanşlarında birincilik falan. Çocuklar mezun olur, evlenir ve çocuk sahibi olurlar, bir bakıma her şeyi iki kere yapmış olursun," diye varsaydım aptalca, "en azından hep yaşadığımız aynı sorunlar olmaz..."

Bu kadarı yeter. Bu eski diyalogu tekrar anlatmak kalbimi kırıyor.

Geriye bakınca, daha fazla "hikâye" istediğimi söylemem, belki de sevecek başka birini istediğim gerçeğini dile getirmemin bir yoluydu. Böyle şeyleri hiç açık açık söylemezdik, fazla utangaçtık. Benim için yeterli olmadığını ima etmekten korkardım, hatta artık ayrı olduğumuz için, keşke utangaçlığımı yenip sana âşık olmanın başıma gelen en inanılmaz şey olduğunu daha sık söyleseydim diyorum. Basmakalıp ve sonsuz olan bölümü sırf âşık olmak değildi, âşık kalmak da öyleydi. Ayrı kaldığımız her gün, o geniş sıcak göğsünü hayal ederdim; her gün çektiğin yüz sınavla şekillenmiş sıkı kasları, uçağa yetişmek zorunda olmadığım o şahane sabahlarda başımı dayadığım o köprücükkemiği vadisi. Bazen köşeden bana seslendiğini duyardım: "Ee-VA!" Çoğu zaman huysuz, sert, ısrarcı, takip etmeye çağırırdın, çünkü bir köpek gibi senindim Franklin! Ama senindim ve gücenmiyordum, sahip çıkmanı bekliyordum: "Eee-VAAAH!" Her zaman ikinci heceyi vurgulardın, bazı geceler boğazımı tıkayan yumru yüzünden sana cevap vermekte güçlük çekerdim. Tezgâhta elmaları dilimlemeyi bırakırdım çünkü gözlerim buğulanır, mutfak, yaşların arasında yüzüp bulanıklaşırdı, kesmeye devam etsem elimi keserdim. Ne

zaman bir yerimi kessem bana bağırırdın, seni çok kızdırırdı ve bu kızgınlığındaki mantıksızlık, beni hep aynı şeyi yeniden yapmaya kandırırdı.

Hiçbir zaman seni garanti olarak görmedim. Bunu yapamayacak kadar geç bir araya gelmiştik. Neredeyse otuz üçüme gelmiştim, sensiz geçmişim dostluk mucizesini sıradan bulamayacağım kadar boş ve zorlayıcıydı. Ama kendi duygusal masamdaki kırıntılarla bu kadar uzun süre yaşadıktan sonra beni her gün partilerde suç ortağı ne-salak-herif bakışlarınla, sebepsiz gönderdiğin sürpriz buketlerle, "Sevgiler, Franklin" diye biten, buzdolabına mıknatısla tutturulmuş notlarla şımarttın. Beni şı

marttın, açgözlü yapün. Her çalışkan bağımlı gibi daha fazlasını istiyordum. Merak ediyordum. Aynı köşeden ince bir ses, "An-neee?" diye seslendiğinde nasıl olacağını merak ediyordum. Sen başlattın - birinin sana tek bir oyma fildişi fil vermesiyle birlikte, birden bunlan toplamanın eğlenceli olacağını düşünmek gibi bir şeydi.

Not: (Sabah 3.40)

Uyku haplannı bırakmaya çalışıyorum, sırf senin kullanmamı onaylamayacağını bildiğim için. Ama haplar olmadan yatakta dönüp duruyorum. Yarın TravelR Uf ta. bitmiş olacağım ama o dönemden bir anımı daha yazmak istedim.

Çatı katında Eileen ve Belmont'la pavurya yediğimizi hatırlıyor musun? Zevk ve sefahat içinde geçmişti o gece. Sen bile temkini elden bırakıp sabahın ikisinde sendeleyerek ahududu konyağı almaya gitmiştin. Oyuncak bebek giysilerine bakmak için konuşmamızı bölmeden, yannın okul günü olmadığını bilerek meyve tıkınıp ve şerbet içtik, berrak, sert frambuazdan ikinci kadehleri ölçüsüzce içtik. Çocuksuz orta yaşlıların sonsuz ergenlik orjisine özgü, birbirimizi geride bırakmak için anlattığımız hikâyelere çığlıklar attık.

Ebeveynlerimizden konuştuk - korkanm, en çok da ortak deliliklerinden. Bir tür gayri resmi yanşma düzenledik: Hangimizin ailesi daha kafadan kontaktı? Sen dezavantajlıydın, ailenin kan New England soğukkanlılığının gülünç bir taklidini yapmak zordu. Bunun tam zıddı

annemin evden çıkmamak için bulduğu dâhice icadar epeyi gülünçtü, hatta kardeşim Giles'la aramızdaki şakayı bile anlatmayı başardım. Çok rahat, ailemizde "eve teslim" yerine kullanılan yerleşik sözdü. O günlerde (çocuklannı bana yaklaştırmaktan kaçınmasından önce) Giles'a "çok rahat" dememle birlikte kahkaha atması bir olurdu. Sabahın erken

saatlerinde Eileen'le Belmont'a "çok rahaf diyebildiğimde onlar da gülmekten katılmıştı.

İkimiz de karşımızdaki tecrübeli bohemlerle, ayrı ırktan vodvil ekibiyle yanşamazdık. Eileen'in annesi şizofrendi, babasıysa profesyonel dolandırıcı, Belmont'un annesi hâlâ Bebek Jane'e Ne Oldu'dzki Bette Davis gibi giyinen eski bir fahişeydi. Babasıysa Dizzy Gillespie'yle çalmış yarı ünlü bir caz davulcusu. Bu hikâyeleri daha önce de anlattıklarını sezmiştim ama sonuç olarak çok iyi anlatıyorlardı ve pavurya ziyafetinin üstüne içilen onca beyaz şaraptan sonra, gözlerimden yaş gelene kadar gülmüştüm. Bir kez, seninle vermeye çalıştığımız önemli kararı açmak istedim ama Eileen ve Belmont en az on yaş büyüktü ve çocuksuz olmalarının kendi seçimleri olduğundan emin değildim. Konuyu açmak kabalık olurdu.

Sabahın dördüne kadar oturdular. Yanlış anlama: Bu kez çok iyi vakit geçirmiştim. Balık pazarına koşturmaya, o kadar meyveyi doğramaya değen o ender gecelerden biriydi, yerler unla tozlanmış, mango kabuklarıyla yapış yapış olmuştu. Gece bittiği için biraz hayal kırıklığına uğradığımı fark edebiliyordum ya da fazla içkiden birazcık ağırlık çökmüştü. İçkinin baş döndürücü etkisi yoğunluğunu yitirmişti, geride bacaklarımın titrekliği ve şarap kadehlerini düşürmek için dikkatimi toplamakta yaşadığım güçlük kalmıştı. Ama hüznümün nedeni bu değildi.

"Çok sessizsin," diye fark ettin, tabakları üst üste koyarken. "Yoruldun mu?" Tavadan düşen bir pavurya bacağını attım ağzıma. "Dörtbeş saattir ailemizden konuşuyoruz."

"Ne olmuş? Anneni kötülediğin için kendini suçlu hissediyorsan 2025'e kadar günah çıkarman lazım. En sevdiğin eğlencedir."

"Biliyorum. Beni rahatsız eden de bu." "Seni duyamaz. Masadaki hiç kimse gülünç bulduğun için aynı zamanda trajik olduğunu da

düşünmediğini aklından ge

çirmedi. Ya da onu sevmediğini," diye ekledin. "Kendi bildiğin gibi."

"Ama ölünce öylece devam edemeyeceğiz, yani buna devam edemeyeceğim. Kendimi hain gibi hissetmeden bu kadar sert olmak mümkün olmayacak."

"Zavallı kadını yapabiliyorken incit bari."

"Ama bu yaşta saaderce ailemizden mi konuşmalıyız?"

"Sorun nedir? O kadar çok güldün ki altına kaçırmış olmalısın."

"Gittikten sona zihnimde bir görüntü belirdi, dördümüz seksenimize gelmişiz, yaşlılık lekelerimizle hâlâ deli gibi içiyoruz, hâlâ aynı hikâyeleri anlaüyoruz. Öldükleri için belki bir parça pişmanlık ya da şefkade' ama hâlâ tuhaf annelerimiz ve babalarımızdan konuşuyoruz. Biraz acıklı değil mi?"

"El Salvador için mi üzülmeyi tercih ederdin?"

"O da değil."

"...Ya da yemekten sonra kültür şekerleri mi dağıtmak isterdin: Belçikalılar kaba, Taylandlılar elle aranmaktan hoşlanmaz, Almanlar kafayı boka takmış."

Bu tür alaylardaki iğneleme dozu son günlerde artar olmuştu. Zor kazanılmış antropolojik bilgilerim, görünüşe göre, sen New Jersey banliyölerinde Black and Decker için yıkık dökük bir garaj ararken yabancı ülkelerde macera yaşadığımı hatırlatma görevini görüyordu. Yolculuk hikâyelerim seni sıküğı için özür dilerim, diye tersleyebilirdim ama genel olarak dalga geçiyordun, saat geçti ve didişecek halde değildim.

"Saçmalama," dedim. "Ben de herkes gibiyim. Başka insanlardan konuşmaya bayılıyorum. Halklardan değil. Bildiğim, bana yakın insanlar, beni deli eden insanlar. Ama sanki ailemi tükeüyormuş gibi hissediyorum. Babam ben doğmadan öldürüldü, bir anneyle erkek kardeş

epeyi kıt kalıyor. Samimi söylüyorum, belki de sırf konuşacak başka bir şeyimiz olsun diye çocuk yapmalıyız."

"İşte bu, " diye koydun ıspanak tavasını lavaboya. "Çok komik."

Devam etmeni engelledim. "Hayır değil. Ne düşünüyorsak onu konuşuyoruz, hayatımız neyle ilgiliyse onu konuşuyoruz. Soyunun tükenmesine bizzat yardım ettiğim bir kuşağa bakmak istemiyorum omzumun üzerinden. Çocuk sahibi olmamakta nihilistçe bir yan var. Sanki insanlığa inanmıyormuşsun gibi. Herkes bizim gibi yapsa insan türü yüzyıl içinde ortadan kalkardı."

"Hadi canım," diye alay ettin. "Kimse türü devam ettirmek için çocuk sahibi olmuyor."

"Belki bilinçli olarak değil. Ancak 1960'tan sonra manastıra girmeden karar verebilmeye başladık. Hem böyle gecelerden sonra, yetişkin çocuklarımın saaderce arkadaşlarıyla beni konuşmasında ilahi bir adalet olabilir."

Kendimizi nasıl da koruyoruz! Böyle bir inceleme belli ki cazip geliyordu bana. Annem güzel değil mi? Annem cesur değil mi. Baksana, bütün o korkutucu yerlere tek başına gitmişi Çocuklarımın geç saatte anneleri üzerine düşünceleri, kendi annemi vahşice parçalamamdan anlamlı bir biçimde eksik bir tapınmayla puslanmıştı. Şunu dene, Annem gösterişçi değil mi? Burnu amma havada? Bastığı gezi rehberleri öyle sıkıcı ki. Daha da kötüsü, insanın çocuklarının hatalan ölümcül bir isabede bulması, yaklaşmayla, güvenle, gönüllü ifşayla kolaylaşır ki bu çifte ihanet oluşturur.

Yine de geriye bakınca bile, bu "konuşacak başka bir şey" gülünç olmaktan çok uzak görünüyor. Gerçekten de bu film ön izlemeleri gibi gelen küçük hayali paketler yüzünden, hamilelik kavramına bir şans vermeyi denemeye kanmış olabilirim. On kapıyı kızımın âşık olduğu çocuğa (itiraf ediyorum hep bir kız düşünmüştüm) açıp tatlı tatlı şakalaşarak çekingenliğini yatıştırmak, gittikten sonra neşeyle arkasından uzun uzadıya, zalimce onu çekiştirmek. Eileen ve Belmont'la bir kez olsun geç saatlere kadar oturup, önlerinde koca bir hayat olan, haklarında yeni fikirler sahibi olacağım,

anlatıla anlatıla eskimemiş yeni hikâyeler yaratan gençlerden konuşma arzum ciddiyetten uzak değil, yeterince gerçekti.

Ha, ama en sonunda imrenilen taze konum bana verildiğinde, söylemek zorunda kalacağım şey hiç aklıma gelmedi. Yeni etkileyici sohbet konumu beklenmedik bir biçimde bulduğumda, en çok konuşmak istediğim erkeği kaybedeceğim gibi acı verici, O. Henry ironisini tahmin bile edemedim.

28

2000

Kasım

Sevgili Franklin,

Florida'daki kamavalın sonu gelmeyeceğe benziyor. Büro fazla makyaj yapan bir eyalet görevlisi hakkında ayaklanmış ve pek çok aşırı gergin iş arkadaşım bir "anayasal kriz" tahmin ediyor. Ayrıntıları takip etmedim ama böyle olacağını sanmam. Lokantalardaki insanlar sessizce yemeye başlamadan önce, tezgâhta bağıra çağıra tartışırken dikkatimi çeken, kendilerini ne kadar tehlikede değil ne kadar güvende hissettikleri. Yalnızca kendini yenilmez hisseden bir ülke, siyasi kargaşayı eğlence olarak görme lüksüne sahiptir.

İnsanların hâlâ hatırladığı bir yok oluşa bu denli yaklaştıktan sonra (biliyorum, dinlemekten bıktın) pek az Ermeni asıllı Amerikalı, yurttaşlarının kendini beğenmiş güvenlik hissini paylaşabilir. Hayatımın sayıları bile kıyametten fırlamış gibi. Doğum tarihim Ağustos 1945, iki zehirli mantann hepimize cehennemden uyarıcı bir ön tat getirdiği tarih. Kevin 1984 yılına doğru, tedirgin geri sayım sırasında doğmuştu. Hatırlarsın, 1984'ten ne kadar korkulurdu. George Onvell'ın keyfi bir biçimde konmuş başlığını ciddiye alanlarla alay etsem de bu rakamlar benim için gerçekten de bir despoduk dönemini getirdi. Perşembe, 1999'daydı; önceden dünyanın sonu olarak tartışılan yıl. Gerçekten de öyle olmadı mı?

Annelik hakkındaki ilk tereddüderimin kökenlerini arıyorum, son yazdığımdan beri. Hepsi de yanlış olan karmakarışık korkular hatırlıyorum. Anneliğin zararlarını sınıflandırmış olsaydım "oğlun kadl olabilir" asla listede yer almazdı. Daha çok şöyle bir şeyler olurdu:

1 Mücadele.

2 İkimiz için daha az vakit. (İkimize hip vakit kalmaması desek.)

3 Başka insanlar. (Veli toplantıları, bale hocaları. Çocuğun dayanılmaz arkadaşlan ve onun dayanılmaz ebeveynleri.)

4 Şişmanlamak. (Ufak tefektim ve böyle kalmayı tercih ediyordum. Hamileliği sırasında görümcemin bacaklannda varis damarları firlamış ve hiç geçmemişti, mavi ağaç kökleri şeklinde dallı budaklı baldırlar, beni söyleyemeyeceğim kadar utandırıyordu. Bu yüzden de söylemedim. Kibirli biriyim ya da bir zamanlar öyleydim ve kibirlerimden biri de öyle değilmişim gibi yapmaku.)

5 Anormal fedakârlık: Herkes için iyi olana uygun kararlar vermek zorunda kalmak. (Ben bir domuzum.)

6 Seyahatlerimin kısıtlanması. (Dikkatini çekerim kısıtlanması. Bitmesi değil.)

7 Aptallaştıncı sıkıntı. (Küçük çocukları acımasızca sıkıcı buluyordum. Başlangıçta bile bunu kendime idraf etmiştim.)

8 Değersiz sosyal hayat. (Bir arkadaşımın beş yaşındaki oğlu odadayken doğru düzgün bir konuşma yaptığım hiç olmamıştı.)

9 Sosyal açıdan küme düşme. (Ben saygın bir girişimciydim. Bir kez peşimde bir çocukla dolaşmaya başlarsam, tanıdığım hiçbir erkek ve kadın, ki bu da moral bozucuydu, beni ciddiye almazdı.)

10 . Yaptığın şeyin olumsuz sonuçlarını kabul etmek. (Anababalık bir borcu öder. Ama kaçabildiği bir borcu kim ödemek ister? Görünüşte çocuksuz olanlar sinsice bir şey yapıp paçayı kurtanyorlar. Hem yanlış tarafa borç

ödemenin ne yaran var? Yalnızca en kaçık anne, en azından kızının da hayatının korkunç olmasının, sıkıntılarının ödülü olduğunu hissedebilir.)

Hatırlayabildiğim kadanyla, önceden tarttığım önemsiz şüphelerim bunlardı. Şaşırtıcı saflıklarını olanlarla kirletmemeye çalıştım. Açıkçası çocuksuz kalmanın nedenleri -ne yıkıcı bir sözcük- hepsi de önemsiz güçlükler ve küçük fedakârlıklardı. Bencilce, dar kafalı ve kötü niyetliydi, bu yüzden böyle bir katalogu düzenleyen ve hâlâ düzenli, havasız, staük, çıkmaz, kurumuş, ailesiz hayatını korumayı seçen biri yalnızca kıt görüşlü değil, aym zamanda korkunç biriydi.

Yine de o listeyi düşündüğümde, ebeveynlik hakkındaki geleneksel tereddüderin, ne kadar lanedeyici olsalar da pratik olduğu dikkatimi çekiyor. Ne de olsa, çocuklar artık tarlayı sürmüyor ya da ebeveynleri hasta olduğunda onları yanlarına almıyorlar, bu yüzden çocuk sahibi olmanın mantıklı bir nedeni yok. Hatta etkili doğum kontrolünün ilerlemesiyle birlikte insanların üremeyi seçmesi bile başlı başına hayret verici. Bunun tersine, insan "unsuruna" duyulan inanç, aşk, hoşnuduk, sadakat - bu modern güdüler zeplinler gibi büyük, havada ve az sayıda; iyimser, geniş yürekli hatta derin ama uğursuz bir biçimde temelsizler.

Yıllarca o hep duyduğum, her şeyi bir kenara bıraküran dürtüyü, çocuksuz kadınlan kaçınılmaz olarak parklarda dolaşan yabancılara çeken o narkotik özlemi duymayı beklemiştim. Hormonlardan gelen basunlmaz bir istek içinde boğulmayı bekliyordum; bir gün uyanıp kollanmı boynuma dolayacak, sana uzanacak ve gözlerimin ardında siyah çiçekler açarken beni hamile bırakmış olman için dua edecektim. (Gebe bırakmak: Bu ifadenin kulağa çok hoş gelen bir yanı var. Dokuz ay boyunca nereye giderseniz gidin yalnız olmayacağınızı, eski ama dokunaklı bir biçimde ifade ediyor. Hamilelik ise tam tersine ağır ve şişkin bir şey ve kulağıma hep kötü bir haber gibi geliyor: "Hamileyim." İster istemez aklıma yemek masasında oturan -adi bir erkek arkadaşı olan on alü yaşındaki, solgun, hasta- bir kızın annesinin en büyük korkusunu söylemek için kendini zorlaması geliyor.

Bu dürtü her neyse, bünyeme hiç girmedi, bu da kendimi aldatılmış hissetmeme yol açtı. Otuzlarımın ortasında anne olma isteğine kapılmayınca yanlış bir şeyler olduğunu, bir şeylerin ters gittiğini

düşündüm. Otuz yedi yaşımda Kevin'ı doğurduğumda bu kusuru açıkça kabul etmemekle rasdannsal, belki de kimyasal bir bozukluğu, Shakespeare'den fırlamış bir kusur boyutuna getirdiğimi düşünerek kaygılanmaya başlamıştım.

Peki, savunmalanmı yıkan neydi? En başta sen. İkimiz mutluyduk ama sen tam olarak değildin, bunu biliyor olmalıydım. Hayatında, benim tam olarak dolduramadığım bir boşluk vardı. Sana uyan bir işin vardı. Keşfedilmemiş ahırlar ve silah depolannı aramak, çitle çevrili, vişne kırmızısı bir silosu ve siyah beyaz inekleri olan bir tarla bulmak (Kraft peynirleri "gerçek süt"ten üretilir), kendi saaderini kendi manzaranı belirliyordun. Mekân bulmak hoşuna gidiyordu. Ama işini sevmiyordun. Sen insanları seviyordun, Franklin. Bu yüzden seni Brian'ın çocuklarıyla oynarken görünce, maymun kuklalarla sokulduğunda ve çıkartma dövmelerine hayranlığını belirttiğinde, bir zamanlar kendimin de Wing and a Prayefdz ya da senin deyişinle AVVAP'ta bulduğum heyecan için sana da bir fırsat vermek istiyordum.

Bir keresinde, tereddüdü bir biçimde bana açıklamaya çalışmıştın, duygu da dil de sana hiç uymadığı halde. Her zaman duygularını dile getirmekten rahatsız olurdun, duygularından rahatsız olmaktan çok farklıydı bu. Fazla incelemenin onları hırpalayacağından korkardın, tıpkı iyi niyetli ama kaba saba ellerin bir semendere dokunması gibi.

Yataktaydık, gıcırtılı el yapımı asansörü sürekli bozulan Tribeca çatı katında. Geniş, toz içinde, sehpalarla birbirinin aynı uygarca bölmelere ayrılmış çatı katı, bana hep erkek kardeşimle Racine'de oluklu sacdan yaptığımız gizli sığınağı hatırlatırdı. Sevişmiştik, tam kendimden geçiyordum ki yatakta dimdik oturdum. 10 saat içinde Madrid uçağına yetişmeliydim ve saati kurmayı unutmuştum. Saati kurduktan sonra sırtüstü yattığını fark ettim. Gözlerin açıktı.

"Ne oldu?"

İçini çektin. "Nasıl yapıyorsun anlamıyorum." Maceraperestliğim ve cesaretim üzerine bir zafer şarkısının daha tadını çıkarmak için arkamı yasladım, hatamı sezmiş olmalıydın ki aceleyle ekledin: "Gidiyorsun. Her zaman gidiyorsun ve o kadar zaman yoksun. Beni bırakıp gidiyorsun."

"Gitmek istemiyorum ama."

"Acaba."

"Franklin, senin pençelerinden kaçmak için kurmadım bu şirketi. Unutma, senden önce de bu işi yapıyordum." "Ah, nasıl unutabilirim ki."

"Bu benim işim!" "Bunu yapmak zorunda değilsin ama."

Oturdum. "Sen..."

"Bir şey yapmıyorum." Nazikçe arkama yasladın beni. İşler planladığın gibi gitmiyordu ve planlamışün, bunu anlayabiliyordum. Yuvarlanıp dirseklerini iki yanıma yerleştirdin, alnını bir an için alnıma değdirdin. "İşini elinden almaya çalışmıyorum. Senin için ne kadar önemli olduğunu biliyorum. Sorun da bu. Ben olsaydım yapamazdım. Yarın kalkıp Madrid'e uçamam, seni üç hafta sonra havaalanında beni karşılamaktan vazgeçirmeye çalışamam. Belki bir ya da iki kez yapabilirim ama tekrar tekrar yapamam." "Mecbur kalsaydın yapardın." "Eva. Sen de biliyorsun, ben de biliyorum. Gitmek zorunda değilsin."

Sağa sola döndüm. Çok yakınımdaydın, dirseklerinin arasında kendimi kafese kapatılmış, sıcak basmış hissediyordum. "Bunları konuşmuştuk..."

"Yeterince sık değil. Gezi rehberlerin kontrolden çıkmış bir başarı. Ucuz motellerde yaptığın eşelemeyi yapmaları için üniversite öğrencileri tutabilirsin. Araşürmalarının çoğunu onlar yapmıyor mu zaten?"

Canım sıkılmıştı, bunları konuşmuştuk. "Onlan takip etmezsem hile yapıyorlar. Bir listenin hâlâ geçerli olduğunu doğruladıklarını söylüyorlar ama zahmet edip kontrol etmiyorlar, sadece kapıyı çekip çıkıyorlar. Sonra da bir pansiyonun el değiştirdiğini ve artık bitlerin cirit attığı bir yer olduğunu ya da başka bir yere taşındığını öğreniyoruz. Yüz kilometre pedal çevirip, zor kazanılmış bir yatak yerine sigorta bürosu bulan kros bisikletçilerden şikâyetler alıyorum. Haklı olarak çılgına dönüyorlar. Hanım patronları onlan kontrol etmezse bazı öğrenciler rüşvet alıyor. AWAP'ın en önemli değeri, saygın adı..."

"Habersiz denetimleri yapmak için de başka birini işe alabilirsin. Yani yann Madrid'e istediğin için gideceksin. Bunda bir kötülük yok, yalnızca ben yapmazdım, yapamazdım. Gittiğin zaman hep seni düşündüğümü biliyorsun. Saat başı ne yediğini, kiminle görüştüğünü..."

"Ama ben de seni düşünüyorum!"

Güldün, sessiz gülüşün cana yakındı, kavga çıkarmaya çalışmıyordun.

Beni bırakıp sırtüstü yattın. "Saçmalık, Eva. Köşedeki falafel büfesinin bir sonraki güncelleştirmeye kadar ayakta kalıp kalmayacağım ya da gökyüzünün rengini nasıl tarif edeceğini düşünüyorsun. Çok güzel. Ama bu durumda, bana karşı hislerin benim sana hissettiklerimden farklı."

"Yani seni, senin beni sevdiğin kadar sevmiyorum mu diyorsun şimdi?"

"Aynı şekilde sevmiyorsun. Derecesiyle ilgisi yok. Kendine sakladığın bir şey var," diye bulmaya çalıştın doğru sözcükleri. "Yedek depo gibi bir şey. Buradan çıkıp gittiğinde, bu diğer kaynak çalışmaya başlıyor. Avrupa'da, Malezya'da oradan oraya gidiyorsun, en sonunda yakıtın azalıyor ve eve dönüyorsun."

Yine de gerçekte tarif ettiğin, "Franklin-öncesi ben"e daha yakındı. Bir zamanlar, randımanlı çalışan tek bir birimdim. Küçük bir kutu haline gelen seyahat diş fırçaları gibi. O zamanları fazla romantikleştirme eğilimim olduğunu biliyorum gerçi, özellikle ilk başlarda yerimde duramıyordum. Aslında çocuk sayılırdım. Winjj and a Prayer fikri aklıma ilk Avrupa gezimin (yanımda az miktarda nakitie gitmiştim) yarısında gelmişti. Bohem bir gezi rehberi fikri, büyük bir bardak kahve içerken aklıma gelse çözülüp dağılacakken, orada bir amaç duygusu verdi. Ondan sonra her yere yırtık pırtık bir defterle gittim, tek kişilik odaların ücretlerini, personelin ingilizce konuşup konuşmadığını, sıcak suyu ya da yedek tuvaleti olup olmadığını kaydettim.

AWAP'ın bu kadar rekabet uyandırmasından sonra unutması kolay, ama 1960'ların ortasında dünyayı dolaşanlar, neredeyse tamamen, hedef kitlesi orta yaşlılar ve orta sınıf olan The Blue Guide'm insafına kalmıştı. 1966'da Batı Avrupa Wing and a Prayefm ilk edisyonu neredeyse bir gece

içinde ikinci baskıya girdiğinde, değerli bir maden bulduğumu biliyordum. Kendimi açıkgöz olarak tanımlamak isterdim ama ikimiz de şanslı olduğumu biliyoruz. Sırt çantasıyla seyahat modasını tahmin edemezdim, doğum oranının yükseldiği dönemde doğmuş olanların bir çırpıda reşit olmasından faydalanacak kadar iyi bir amatör demograf da değildim. Bolluk çağında baba parası yiyorlardı, ama hepsi de birkaç yüz dolarla italya'da ne kadar gezebilecekleri konusunda iyimserdi. Babalarının yapmalarını hiç istemediği bir geziyi nasıl uzatabilecekleri konusunda çaresizce öneri arıyorlardı. Başlıca düşüncem, benden sonraki kâşifin benim gibi korkacağı, bana bazen olduğu gibi büyülenmekten endişeleneceğiydi. Önce kendim gıda zehirlenmesi yaşamaktan korkmazsam, en azından acemi yolcunun yurtdışında geçirdiği ilk heyecan verici geceyi kusarak geçirmesini engelleyebilirdim. Bu kadar yardımseverdim demek istemiyorum, yalnızca

kendim kullanmak isteyeceğim bir rehber yazmışüm.

Gözlerini yuvarlıyorsun, bu hikâye bayatiadı ve belki de insanı ilk başta birine çeken şeylerin sonradan seni kızdırması kaçınılmaz. Bana biraz sabır göster.

Biliyorsun, her zaman annem gibi olma ihtimalimden korkardım. Tuhaf Giles'la ben, "agorafobi" terimini ancak otuzlanmızda öğrenmiştik, sözlükten pek çok kez bakuğım anlamı, "açık alan korkusu" hep kafamı karıştırırdı. Annemin şikâyetierine uyan bir tanım olduğu için değil. Annem stadyumlardan korkardı, evden çıkmaktan korkardı, açık alanlar kadar kapalı alanlarda da paniğe kapıldığı izlenimini edinmiştim, kapalı alan 13 7 Enderby Avenue Racine Wisconsin olmadığı sürece. Ama bunu tanımlayacak bir sözcük yoktu (Enderbyfili?) ve en azından annemden agorafobik olarak söz ettiğimde, insanlar evden sipariş verdiğini anlıyor görünüyorlar.

Tanrım ne ironik, lafını kaç kez duyduğumu bilmiyorum. Sitt Im Im dar yer gezmişken, öyle mi? Görünürdeki bu zıtların simi MIM nm tadını başkaları çıkarıyordu.'

Ama izin ver açık yürekli olayım. Anneme çok benziyorum. Itelkı de çocukken yaşımdan büyük işleri yaptığım ve bunlar beni çıldırdığı

için. Sekiz yaşındayken, mutfak lavabosu için yeni Conta bulmaya gönderiliyordum. Çok küçük yaşta beni elçisi yapmakla, annem dış dünyayla küçük etkileşimleri hakkında kendisinin otuz iki yaşında hissettiği orannsız acının aynısını I» nde üretmeyi başarmıştı.

Karşı karşıya kaldığımda isteyerek yaptığım tek bir yurtdışı seyahati bile hatırlamıyorum, bir biçimde korktum ve çaresizce bitmesini istedim. Sürekli daha önce verilmiş sözlerin komplosıiyl. ı kapıdan çıkmak zorunda kaldım: alınmış bilet, çağrılmış taksi, onaylanmış rezervasyonlar ve kendi kapanımı biraz daha sağlamlaştırmak için gösterişli vedalardan önce, her zaman, yol-ıiılıtktaıı arkadaşlarıma söz etmiş olurdum. Uçakta bile o geniş kuleni n stratosferde sonsuza kadar yol alıp hiç durmamasından mutlu bir tatmin duyabilirdim. İnmek bir ölümdü, ilk gece yatacak yer bulmak ölümdü ama dinlenme -Enderby Avenue'nün geçit ı bir kopyası- şahaneydi. En sonunda, evlat edindiğim döşe ı-, e başım dönerek kendimi atmamla sona eren, süratle birbirini izleyen korkular dizisinin bağımlısı oldum. Hayatım boyun-CS bir şeyleri zorla yapmıştım. Madrid'e hiçbir zaman sebzeli İspanyol pilavına düşkünlüğümden gitmedim Franklin, huzurlu evimizin kısıtlayıcı bağından kaçmak için kullandığımı düşündüğün o araştırma gezilerinin her biri, gerçekte kendime yaptırım ve kabul ettiğim birer düello teklifiydi. Gittiğime memnun olmuş olsam da gitmekten hiç memnun değildim.

Ama yıllar geçtikçe hoşnutsuzluğum hafifledi, yalnızca bir rahatsızlığın üstesinden gelmek o kadar anlamlı değil. Kendi meydan okumama cevap vermeye alıştığımda -bağımsız, yeterli, hareketli ve yetişkin biri olduğumu kendime tekrar tekrar kanıt

ladığımda- yavaş yavaş korku tersine çevrildi. Evde oturmaktan, bir başka Malezya yolculuğundan daha çok korkar oldum.

Yani yalnızca anneme dönüşmekten değil, bir anne olmaktan da korkuyordum. Yolculuklarını kıskanabileceğim, geleceği hâlâ çizilmemiş bir başka genç macerapereste zıplama tahtası olacak sabit, hareketsiz bir çapa olmaktan korkuyordum. Sırt çantası otomobil bagajına koyulurken kapı eşiğinde durup elini sallayan, giden otomobilin egzoz .dumanlan dağılırken mutfak önlüğünün firfinyla gözlerini kurulayan -dağınık, hafif tombularketip olmaktan korkuyordum. Ümitsizce sürgüyü çeken, odadaki

sessizlik tavan çökmüş gibi ağırlaşırken lavabodaki yetersiz sayıdaki bulaşığı yıkayan olmak istemiyordum. Gitmekten çok, geride kalmaya karşı bir korku oluşmuştu bende. Oysa sana ne kadar çok yapmıştım bunu. Seni veda yemeğimizde yediğimiz bagellerin kırmalarıyla baş başa bırakıp bekleyen taksiye koşmuştum. Bu art arda terk edişlerin küçük ölümünü sana yaşat-üğım için ne kadar üzgün olduğumu söylemedim samnm. Ya da gayet haklı terk edilmişlik hissini ifade etmeyi, arada sırada yapüğın şakalarla sınırladığın için seni övmedim.

Franklin pocuk sahibi olmak bana tam anlamıyla dehşet veriyordu. Hamile kalmadan önce çocuk yetiştirme hayallerim -uyku saatinde gülümseyen yüzlü vagonlarla dolu masallar okumak ve gevşek dudakların arasından mama yedirmek- başka birinin tablolan gibi görünüyordu. Kapalı, taş gibi bir doğa olduğu ortaya çıkabilecek şeyle, kendi bencilliğim ve cimriliğimle, kendi küskünlüğümün koyu, katranlı güçleriyle yüzleşmekten çok korkuyordum. "Yeni bir sayfa açmak* ne kadar ilgimi çekse de, bir başkasının hikâyesinde umutsuz bir biçimde kapana kısılma olasılığından korkuyordum. Ve bu korkunun tam da beni ele geçiren şey olduğuna inanıyorum, tıpkı bir çıtanın insanı aşmaya teşvik etmesi gibi. Üstesinden gelinemeyecek bir iş olması, tam olarak sevimsizliği, sonuçta beni ona çeken şey oldu.

2 Aralık 2000

- Sevgili Franklin,
- Sevgili Franklin,
- Sevgili Franklin,
- "O zaman neden hep onun tarafını tutuyorsunV
- Tannm, yürüme çağında zevk sahibi bir çocuğa sahibim, diye dü
- Sevgili Franklin,
- "Loretta Greenleaf.
- "Onu baştan çıkardı"
- Sevgili Franklin,
- kullarım boynuma doladı.
- Sevgili Franklin,
- Lavabo-Ap'ı kaldırdım.
- Sevgili Franklin,

- Sevgili Franklin,
- " Sap malık!.."
- J
- J
- J
- "Benim oğlum şu."

Sevgili Franklin,

(h.uham'da küçük bir kafede oturuyorum, bu yüzden mektubumu clyazısıyla yazıyorum. Ama sen her zaman kartpostallardaki ince karalamalarımı çözebiliyordun, sana epeyce alıştırın, ı yaptırmıştım. Bitişik masada oturan çift, Seminole Collnty'de bulunmayacaklan için nasıl oy verecekleri hakkında şiddetlc tartışıyor, şu anda bütün ülkeyi kasıp kavuran türünden, çünkü etrahmdaki herkes kendini bir prosedür müşkülpesentiij'.ıne kaptırmış gidiyor. Yine de bir odun sobasının önündeymiş gibi heyecanlarının tadını çıkarıyorum. Benim ilgisizliğimse insanın kanını dondurabilir.

Bagel Kafe, eve benzeyen bir işletme. Bu yüzden, garson kızın not defterimin yanında bir bardak kahveye kızacağını sanmam. Chatham da rahat, Stockbridge ve Lennox gibi şehirlerin taklit etmek için kamyon dolusu para harcadığı türden bir Orta Amerika antikalığıyla otantik, sıcak bir yer. Chatham'ın tren istasyonuna hâlâ trenler geliyor. Anacaddede geleneksel bir biçimde sahaflar (yalayıp yuttuğun o Loren Estieman romanlan dolu), kenarlan yanmış kepekli muffinleri olan pasta fırınlan, hayır kurumlarının satış dükkânlan, afişlerinde daha havalı olduğu gibi dar kafalı bir düşünceyle İngiliz imlasıyla sinema yazılı bir sinema salonu, yöre halkı için Taylor magnumlann yanı sıra, kasaba dışından gelenlere yönelik şaşırtıcı derecede pahalı kırmızı California şarapları stoklayan bir içki dükkânı. Yerel sanayinin çoğu kepenk indirdiği için bu küçük karmaşık köyü, ikinci evi olan Manhattanlılar ayakta tutuyor. Yazlıkçılar ve elbette kasabanın eteklerindeki yeni ıslahevi.

Buraya gelirken yolda seni düşündüm, söylememe gerek var mı? Uyumlu olsun diye, seninle tanışmadan önce birlikte olacağımı düşündüğüm erkek tipini gözümün önüne getirmeye çalışıyordum. Bu hayal hiç kuşkusuz, hep dalgasını geçtiğin seyahatte bulduğum erkek arkadaşların bir birleşimiydi. Bazı romantik maceralanm tadıydı, gerçi ne zaman bir kadın bir erkek için tatlı biri dese, o eğlencenin sonu kötü bitmeye mahkûmdur.

Arles ya da Tel Aviv'deki kısa süreli arkadaş karmasından bir sonuç çıkaracak olursak (pardon - "kaybedenler"), seken metabolizmalan nohut karışımlarını vahşi bir hızda yakan zayıf entelektüel bir tiple bir

yuva kurmak vardı kaderimde. Çıkık dirsekler, güçlü bir gırdak çıkması, ince bilekler. Katı bir vejetaryen. Nietzsche okuyan gözlüklü, düşünceli bir tip. Eski zamanlarda yaşayan, otomobilleri küçümseyen biri. Hırslı bir bisikletçi, dağ yürüyüşçüsü. Mesleği, fiziksel emek ve verandada uzun günbaümlanyla geçen sade bir hayat özlemini, beklediği gibi olmayan vazolan çöp bidonlarına anşındaki basnnlmış çelik gibi öfkenin yalanladığı, ahşapları ve yeşilliği seven bir seramikçi belki. Esrara karşı zaaf, düşünceli. Sade ama acımasız bir espri anlayışı. Kuru, mesafeli bir kahkaha. Sırt masajları. Geri dönüşüm. Sitar müziği ve bir dönem Budizmle flört etmiş ama neyse ki geride bırakmış. Vitaminler ve kâğıt oyunları, su filtreleri ve Fransız filmleri. Üç gitar sahibi ama televizyonu olmayan bir pasifist. Takım oyunlarının, çocukluğunda ezilmekten kalan birtakım tatsız çağrışımları var. Şakaklarında seyrelmiş saçlarıyla kırılgan bir izlenim veriyor, sırana inen koyu renk, ince, yumuşak bir atkuyruğu. Soluk, yağlı, hasta denebilecek bir ten. Yumuşak fisıltılarla dolu seks. Yıkamrken bile boynundan çıkarmadığı ama anlamını da açıklamadığı, ucunda ahşap bir tılsımın sarktığı deri kolye. Ne kadar korkunç bir dünyada yaşadığımızı gösteren etkileyici kupürler yapıştırılmış, okumamam gereken günlükler. (Korkunç Keşif: Polis

Tokyo'nun ana tren garındaki altı valiz dolabında, elleri ve kollan kesilmiş bir erkek cesedi buldu. 2500 jetonlu dolabı inceledikten sonra, siyah plastik çöp torbasında kalçalar bulundu.) Ana akım politikalar konusunda, karamsarlıkla birlikte popüler kültürden sürekli bir uzak duruş. Ve en önemlisi? Akıcı ama sempatik biçimde aksanlı bir İngilizce, bir yabana.

Portekiz'de taşrada ya da Orta Amerika'da küçük bir köyde yaşayacaktık. Yolun ilerisinde taze süt, tereyağı ve büyük çekirdekli balkabakları satan bir çiftlik olacaktı. Sarmaşıkların sardığı taş kulübemizin çiçekliklerinde kırmızı sardunyalar yetişecekti, komşularımıza çavdar ekmekleri ve havuçlu brownie \cv yapacaktık. Aşırı eğitimli bir erkek olan hayali eşim, kendi tatminsizliğinin tohumlarını kırsal kesimdeki mutlu hayatımızda arayacaktı. Doğal güzelliklerle çevriliyken de kinci bir biçimde sofulaşacaktı.

Gülmeye başladın mı? Çünkü sonra sen geldin. Deniz kenannda kızaran tenin, söz dinlemez san saçlarınla, iri, geniş omuzlu bir etobur. Taşkın içten bir kahkaha, tak tak fikralan anlatan bir adam. Sosisli sandviç, üstelik 86. Cadde sosislerinden bile

değil, o korkunç pembe renkte yağlı domuz bağırsakları. Beysbol, kaskeder. Kelime oyunları ve büyük bütçeli filmler, arıülmamış musluk suyu ve alülı pakette kutu biralar. Etiketleri yalnızca bir sürü katkı maddesi olduğundan emin olmak için okuyan, korkusuz, güvenen bir tüketici. Bisiklederin dangalaklar için olduğunu düşünen, pikabına düşkün bir yol hayranı. Sert düzüşür, pis konuşur. Pornoya karşı gizli ama özürsüz bir beğeni. Polisiyeler, gerilim romanları ve bilimkurgu: National Geographic üyeliği. 4 Temmuz'da barbekü partileri, zamanı geldiğinde golfa başlama niyetleri. Her türlü abur cuburdan hoşlanma. Burgles. Curlies. Ckessies. Squigglies. Gülüyorsun ama ben bunlan yemiyorum. Yiyecekten çok hediye paketine benzeyen ve çiftliğin altı adım uzağından gelen herhangi bir şeyi yemem. Bruce Springsteen'in ilk albümleri, son sesine kadar açılmış. Pikabın camı indirilmiş, saçların rüzgârda uçuşuyor. Detone bir sesle şarkıya eşlik ediyorsun, nasıl böyle zayıf bir kulakla kendini sevdirebildin? Beach Boys.

Elvis, köklerini hiç kaybetmedin değil mi? Eski, bildik rock and roll seviyordun. Tumturaklı sözler. Çekilmeyecek kadar sıkıcı olmasa da Pearl Jam'i beğenmiştin, tam bu sırada da Kevin onları dinlemeyi bırakmışa...(özür dilerim). Ne olursa olsun gürültülü olmalıydı. Benim Elgar'ıma Leo Kotdce'me vaktin yoktu ama Aaron Copeland istisnaydı. Tanglewood'da "Quiet City"nin seni ağlattığını fark etmemi umarak, bir şey kaçmış gibi gözlerini sertçe övmüştün. Ve sıradan, aşikâr zevkler: Bronx hayvanat bahçesi, botanik bahçeleri, Coney Island'daki dağ treni, Staten Island feribotu ve Empire State binası. Feribota binip Özgürlük Heykeli'ne gerçekten gitmiş tek New Yorklu sendin. Bir keresinde beni de beraberinde sürükledin, gemide İngilizce konuşan tek turist bizdik. Temsili sanat, Edward Hopper. Ve tanrım, Franklin, Cumhuriyetçiydin. Güçlü bir savunmaya inanıyordun ama devlet küçülmeli ve vergiler indirilmeliydi. Fiziksel olarak da şaşırtıcıydın, kendin güçlü bir savunmaydın. Bazen çok ağır olduğunu düşündüğümden

endişelenirdin. Cüsseni çok büyütürdüm ama kilon hep standart 75-80'de gezinirdi, her zaman kemerinin üzerine yerleşecek o beş kilo değerinde çedarh ekmeklerle savaşırdın. Ama bana göre kocamandın. Gürbüz, sağlam geniş, kalın. Hayalimdeki sanatçı tipinden eser yoktu sende. Bir meşe ağacı gibi yapılıydın, yastığımı sana dayayıp kitabımı okuyabilir, sabahlan dallarının kıvnmlan arasında kıvnlabilirdim. İstediğimizi düşündüğümüz şey bizden esirgendiği için ne kadar da şanslıyız! O aptal çömlekler, bir lokmadan ibaret yemekler beni ne kadar yorardı. Sitar müziğinin inlemelerinden de nefret ederim!

Ama en büyük sürpriz bir Amerikalıyla evlenmem oldu. Herhangi bir Amerikalı da değil, Amerikalı bir adam. Hem Amerika'da doğmuştun hem de Amerikalı olmayı seçmiştin. Aslında bir yurtseverdin. Daha önce hiç yurtsever birisiyle karşılaşmamıştım. Taşralılar, evet. Kör, gezip görmemiş, cahil insanlar. Bütün dünyanın Amerika Birleşik Devlederi'nden ibaret olduğunu zannederlerdi. Yani, Amerika aleyhine bir şey söylemek evreni, havayı kötülemek demekti. Oysa sen birkaç yere gitmiş Meksika'ya, domates dahil başka pek çok şeye alerjisi olan bir kadınla berbat bir İtalya gezisi- ve en sonunda kendi ülkeni sevdiğine karar vermiştin. Hayır, ülkene âşıktın. Düzgünlüğüne ve etkililiğine, pratikliğine, dürüstiüğe önem vermesine âşıktın. Şöyle derdim ya da demiştim: Eski bir ABD'yi seviyordun ya çok uzak geçmişte kalmış ya da hiç varılmamış bir Amerika'yı. Bu fikre bayılıyordun. Şöyle derdin, ya da demiştin: Amerika'nın bir parçası da bir kavram olması. Geçmişi savaşlarla ya da haritaya çizilen sınırlardan oluşan pek çok ülke bunu söylemezdi. Bunun bir sakıncası olmadığım söylemiştin. Güzel bir fikirdi ve şuna dikkatimi çekmiştin (bu kadarını teslim edeceğim): vatandaşlarının hemen her şeyi yapabilme gücünü korumaya çalışan bir ülke, tam da benim gibilerini cezbedecek türden bir yerdi. Ama böyle olmadı, diye itiraz ederdim. Sen de başka her yerden daha iyi, diye karşılık verirdin ve tartışmaya başlardık.

İnancımı yitirdiğim doğru ama beni kendi ülkemle tanıştırdığın için yine de teşekkür etmek isterim sana. Böyle tanışmamış mıydık? AVVAP'ta Mother Jones ve Rolling Stone'z ilan vermeyi kararlaştırmışdk.
Fotoğraflar konusunda karar veremediğimde, Young & Rubicam devreye girmişti. Büroma gelmiştin, flanel gömlek ve tozlu blucinlerini giyiyordun, ayartıcı bir laubaliliğin vardı. Profesyonel olmaya çabaladım, çünkü

omuzlanıl dikkatimi dağınyordu. Fransa, diye düşünüyordum. Rhone Vadisi. Seni oraya gönderme ve kalacak yer bulma masraftan yüzünden endişeliydim. Saçmalama, diye konuyu geçiştirdin. Ben sana Rhone Vadisi'ni Pennsylvania'da bulurum. Buldun da.

O zamana kadar Amerika'yı hep terk edilecek bir yer olarak görmüştüm. Bana hiç çekinmeden çıkma teklif ettikten sonra iş ilişkin olan bir yöneticiydim- başka yerde doğmuş olsam ABD'nin A'sının belki de ilk gideceğim yer olduğunu itiraf etmeye teşvik ettin beni. Burası dünyayı yöneten ve ipleri oynatan, filmleri yapan Coca-Cola'yı ve Star Trek'ı ta Cava'ya kadar satan yerdi. Eylemin merkeziydi. Düşmanca olsa da bir ilişki kurman gereken yerdi. Kabul edilmeyi, en azından reddedilmeyi talep eden, ama asla kayıtsız kalamayacağın ülkeydi. Hiçbir ülke olmasa da, istese de istemese de gezegende hemen her yerde insanı ziyaret edecek olan yerdi. Tamam tamam, diye itiraz ettim. Tamam. Oraya gideceğim.

Böylece gittim. O ilk günlerdeki hayretini hatırlıyor musun? Hiç beysbol maçına gitmemiştim. Ya da Yellowstone'a. Ya da Grand Canyon'a. Dudak büküyordum ama McDonald's'ın elmalı tardarından hiç yememiştim (itiraf ediyorum, hoşuma gitmişti). Bir gün McDonald's olmayacak, diyordun. Şimdi yığınla olması, sıcak elmalı tartların lezzedi olmadığı ya da 99 sente saün alabileceğin bir zamanda yaşamanın ayncalık olmadığı anlamına gelmez. En sevdiğin konulardan biriydi bu: bolluk, tekrar, popülerlik bir şeyin değerini düşürmezdi, zaman her şeyi ender hale getirirdi. Şimdiki zamanın tadını çıkarmaya bayılırdin, tanıdığım herkesten çok, her bir parçasının uçup gittiğinin bilincindeydin.

Ülkeni de böyle görüyordun: Sonsuza kadar ayakta kalmayacaktı. İmparatorluktu elbette, ama bu da utanılacak bir şey değildi. Tarihte birçok imparatorluk kurulmuştu ve AB D yeryüzüne egemen olmuş en büyük, en zengin ve adil imparatorluktu. Kaçınılmaz olarak bir gün yıkılacaktı. İmparatorlukların kaderiydi bu. Ama şanslıyız, demiştin. Şimdiye kadar denenmiş en büyüleyici toplumsal deneyin bir parçasıydık. Elbette kusurları var, diye eklerdin. Kevin doğmadan önce bazı çocukların "sorunları" olduğunu ben de aynı acelecilikle gözlemlemiştim. Ama ABD, sen yaşarken yıkılacak ya da sarsılacak, ekonomik olarak çökecek, bir

düşmanın istilasına uğrayacak ya da içeriden bir yozlaşmayla korkunç bir şeye dönüşecek olsa ağlayacağını söylemiştin.

Bunu yapacağına inanıyorum. Ama beni Smithsonian'a taşıdığın, başkanları sırasıyla saymam için sataştığın, Haymarket ayaklanmalarının nedenlerini sıralamam için sorguya çektiğin o günlerde, tam olarak ülkeyi ziyaret etmediğimi düşündüm. Senin ülkeni ziyaret ediyordum.
Dondurma çubuklarından kendi ahşap kulübesini inşa eden bir çocuk gibi, kendin için inşa ettiğin ülkeyi. Çok da güzel bir kopyaydı. Şimdi bile anayasanın girişinden bir parça gözüme iliştiğinde, Biz, halk... tüylerim ürperiyor. Çünkü senin sesini duyuyorum. Bağımsızlık Bildirgesi. Biz bu doğrulara inanıyoruz - senin sesin.

İroni. Sen ve ironi hakkında düşündüm. Avrupa'dan arkadaşlarım geldiğinde ve Amerikalıları "ironi anlayışı olmayan" insanlar olarak küçümsediğinde kızardın. Yine de (ironik bir biçimde) yirminci yüzyılın sonlarında ironi ABD'de muazzam bir yer kazanmıştı, acı verici bir biçimde. Hatta, ironiden midem bulanıyordu ama tanışana kadar bunu fark etmemiştim. 1980'lere girerken her şey "retro"ydu, krom tabureleri ve aşırı büyük sodalı dondurmalarıyla bütün o '50'ler lokantalarında .ılıtan alta bir sahtelik, bir uzaklık yatıyordu. İroni aynı anda hem sahip olmak hem de olmamak anlamına gelir. Aşırı titiz bir çaba, bir inkâr banndınr. Evleri alaycı bir kitçlikle -zenci çocuk bebekleri, yirmilerden kalma çerçevelenmiş Kellogg's mısır gevreği ilanları ("kâseler bitiyor!")- döşenmiş, sahip oldukları her şey şaka olan dostlarımız vardı.

Öyle yaşamazdın. Ah, insamn "ironi anlayışı" olmaması, anlamını bilmemekti sözüm ona, -moron olmak- espri anlayışından yoksun olmaktı. Sen ironinin olduğunu biliyordun. Kabalık etmemek için Belmont'un şömine önüne koymak için aldığı, lamba tutan dökme demir siyah yamak figürüne güldün hafitçe. Espriyi anlıyordum Ama gülünç bulmuyordun sadece, hayatın-, da gerçekten güzel nesneler istiyordun, sadece güleceğin şeyler değil. Ne kadar akıllıydın, yalnızca doğuştan değil, bilerek içtendin. Kişisel kararınla Amerikalıydın ve Amerikalılıktaki bütün iyi şeyleri kucaklıyordun. Bilerek satsan buna saflık denir mi? Pikniklere giderdin. Özel günlerde ulusal anıdan ziyaret ederdin. Mets maçlarında O'er the la-and of the freest ahenksiz sesinle, hiç sırıtmadan söylerdin. Amerika

Birleşik Devlederi varoluşun en ilerisindeydi. Görülmemiş bir refah düzeyindeydi, herkesin yeteri kadar yiyeceği vardı. Adalet için çabalıyordu, neredeyse olabilecek her eğlenceyi ve sporu, her dini, etnisiteyi, mesleği ve politik eğilimi, el değmemiş zengin manzara, bitki örtüsü ve faunayla birlikte sunuyordu. Bu ülkede güzel bir eş, sağlıklı, günbegün büyüyen bir oğlan çocuğuyla varlıklı, iyi, görkemli bir hayat yaşanamıyorsa, o zaman hiçbir yerde yaşanamazdı. Şimdi bile haklı olabileceğine inanıyorum. Hiçbir yerde bunu yaşamanın mümkün olmadığına ama.

21.00 (Evde)

Garson kız hoşgörülüydü ama Bagel Kafe kapanıyordu. Bilgisayar çıktısı biraz karaktersiz olabilir ama okuması daha kolay.

Hatta elyazısı olan yere şöyle bir göz gezdirip ilerisini okuduğundan endişeleniyorum. Yukarıda "Chatham"ı gördüğün anda başka hiçbir şey düşünemediğinden, Amerika hakkındaki duygulanma bir kez olsun hiç aldırış etmediğinden endişeleniyorum. Chatham. Chathani'z mı gidiyorum?

Gidiyorum. Her firsatta. Neyse ki iki haftada bir Claverack Islahevi'ne yapağım yolculuklar öyle kısıdı bir ziyaretçi saati çerçevesini hedefliyor ki bir saat geç ya da bir başka gün gitmeyi düşünemem. Tam on bir buçukta çıkıyorum, çünkü ayın ilk cumartesisi ve ikinci öğle yemeği boşluğundan hemen sonra orada olmalıyım. Onu görmeye gitmekten ne kadar çekindiğimi ya da daha da olanaksızı, dört gözle beklediğimi düşünme lüksüne girmiyorum. Yalnızca gidiyorum.

Afalladın. Şaşırmamalısın oysa. O benim de oğlum ve bir anne oğlunu hapishanede ziyaret etmeli. Anne olarak hatalanm saymakla bitmez ama her zaman kurallara uydum. Hatta yazılı olmayan ebeveyn yasalanna harfiyen uymak hatalarımdan biriydi. Bu mahkemede ortaya çıktı, hukuk davasında. Kâğıt üzerinde ne kadar doğru gözüktüğümü görünce dehşete kapılmışüm. Mary'nin avukatı Vince Mancini, mahkemede yalnızca ebeveyn ihmali nedeniyle dava açılmasını beklediğim için, oğlumu gözaltında bulunduğu süre boyunca görev duygusuyla ziyaret etmekle suçlamıştı. Bir rol oynuyordum, kurallan yerine getiriyordum. Elbette hukuk biliminin sorunu, ince aynntılan barındıramamasıydı. Mancini

önemli bir bilgi bulmuştu. Gerçekten de o ziyarederde teatral bir unsur olabilirdi. Ama kimsenin bakmadığı zamanda da devam ediyorlar, çünkü iyi bir anne olduğumu kanıdamaya çalışıyorsam, bunu kederle kendime kanıtlıyorum.

Kevin da inatçı ziyaretlerimden şaşkınlığa kapılmıştı. Tabii bu en başında memnun olmadığı anlamına gelmiyor. 1999'da on altı yaşında hâlâ anneyle görülmenin utanç verici olduğu yaştaydı, herkesçe bilinen bu ergen hassaslıkları sıkıntıların en yetişkininde bile nasıl da acı tatlı devam ediyor.

O ilk birkaç ziyarette varlığım bile onun için bir tür suçlamaydı, tek kelime etmeden kızardı. Onun, bana öfkeli olması lıiç mantıklı gelmiyordu.

Ama aynı şekilde, yaya geçidinde bana neredeyse çarpacak olan bir otomobilin sürücüsünün de çoğu zaman öfkelendiğini lârk etmiştim. Bana bağırıyor, el kol hareketleri yapıyor, küfrediyordu. Geçme hakkı kayıtsız şartsız bende olduğu halde, az kalsın ezip geçeceği kişiye. Bu erkek sürücülerle karşılaşmalarda devreye giren özel bir dinamik. Ne kadar haksızsalar o kadar kızgın oluyorlar. Sanırım aktarımlı bir duygusal manüğı -tabii böyle adlandırılabilirse- var: Bana kendimi kötü hissettiriyorsun, kötü hissettiğimde öfkeleniyorum, bu yüzden sen, beni öfkelendiriyorsun. O zamanlar bu kanıün ilk bölümünü kapacak kadar varlık gösterebilseydim, Kevin'ın anlık öfkesinde bir umut ışığı görebilirdim. Ama o zaman öfkesi tek kelimeyle beni hayrete düşürüyordu. O kadar haksız geliyordu ki. Kadınlar sıkılmaya meyillidir ve yalmzca trafikte de geçerli değildir bu durum. Bu yüzden ben kendimi o da beni suçladı. Kendimi saldınya uğramış hissettim.

Bu yüzden ilk hapsedildiğinde böyle konuşmalanmız olmadı. Sırf karşısında durmak bile beni zayıf düşürüyordu. Ağlama enerjimi bile çekiyordu, zaten ağlamak da bir sonuç vermeyecekti. Beş dakika sonra, boğuk bir sesle yemekleri sorabilirdim ona. İnanamayan gözlerle bakardı bana, sanki o koşullar altında soru, gerçekte olduğu kadar boşmuş gibi. Ya da şöyle sorardım: "Sana iyi davranıyorlar mı?" Ama bunun ne demek olduğundan ya da gözetçilerinin ona "iyi davranmasını" isteyip istemediğimden bile emin değildim. Tabii, her gece yatmadan önce iyi geceler öpücüğü veriyorlar, diye ağzında yuvarlardı. Âdet yerini bulsun

diye sorulan anne sorulannı tüketmem uzun sürmedi, sanırım bu ikimizi de rahadattı.

Oğulcuğunun iyi beslenip beslenmediğini merak eden sadık anne rolünü geride bırakmam uzun sürmüş olabilir, ama hâlâ Kevin'ın erişilmez sosyopat pozuyla mücadele ediyoruz. Sorun şu ki, ne olursa olsun, oğlunun yanında olan anne rolü sonuçta küçük düşürücü. Anlamsız, saçma, körce ve fazla duygusal olduğu için minnetle bir kenara bırakabileceğim bir rol. Oysa Kevin kendi klişesinden, öyle sessiz sedasız vazgeçemeyeceği kadar fazla güç alıyor. Hâlâ bana, evimde tabağındakileri bidrmek zorunda olan bir emir kulu olduğu halde, artık Newsweekm kapağına çıkmış, sessiz harflerden oluşan ismi Kevin Khatchadourian -ya da bulvar gazetelerine göre "KK" , Zambiya'daki Kenneth Kaunda gibi- bütün büyük televizyon kanallarının ana haber bülteni spikerlerince kınamayla anılan bir ünlü olduğunu göstermeye kararlı. Ülke gündemini oluşturmakta bile payı oldu. Bedensel ceza çağrıları, çocuklara ölüm cezası ve V-ckip 'lc ilgili yeni çağrılara neden oldu. Islahevinde, övünen bir suçlu değil de daha az başarılı diğer çocuk suçlulann korkuyla karışık saygı duyduğu kötü ünlü bir canavar olduğunu bilmemi özellikle istedi.

O ilk günlerde bir kez (daha konuşkan olduktan sonra) sordum: "Diğer çocuklar sana karşı nasıl? Yaptığın şeyi... eleştiriyorlar mı?"

Koridorlarda ayağına çelme takıyorlar mı ya da çorbana tükürüyorlar mı sorusuna eri çok bu kadar yaklaşabilirdim. Anlıyorsundur, ilk başlarda tereddütlü, ve saygılıydım. Beni korkutuyordu, fiziksel olarak korkutuyordu ve onu tetikleyecek bir şey yapmamaya çalışıyordum çaresizce. Elbette yakında gardiyanlar vardı ama lisesindeki güvenlik personeli, Gladstone'daki polis ne işe yaramıştı? Kendimi hiçbir zaman korunmuş hissetmiyorum artık.

Kevin, o burnundan zorla çıkan sert, neşesiz kahkahayı çıkardı. Ve şuna benzer bir şey söyledi: "Dalga mı geçiyorsun? Bana tapıyorlar annecik. Buradaki herkes kahvaltısını etmeden önce elli aptalı temizlemiştir kafasında. Gerçek hayatta bunu yapacak kadar taşaklı bir tek ben varım." Kevin ne zaman "gerçek hayat"

dese, bunu köktendincilerin cennet ya da cehennemi andıkları aşırı kesinlikle yapıyor. Kendi kendini bir şeye ikna eder gibi.

Elbette, uzak durulması bir yana, yalnızca otomobil çalmış ya da rakip torbacıları bıçaklamış serseriler arasında mitsel boyutta bir statü kazandığı konusunda onun söylediklerinden başka bir kanıt yoktu. Ama bir parça presdj kazanmış olduğuna inanıyorum, çünkü bu öğleden sonra prestijinin düşmeye başladığını, her zamanki dolaylı tavrıyla kabul etti.

"Sana ne diyeceğim: Aynı boktan hikâyeyi anlatmaktan çok sıkıldım." Bundan da daha çok, diğer mahkûm çocuklann dinlemekten sıkıldığını çıkardım. Bir buçuk yıl bir ergen için çok uzun bir süre ve Kevin'ın hikâyesi çoktan eskidi. Polis programlannda kullandıkları deyimle "fail"le sıradan gazete okurunun arasındaki farklardan birinin, seyircinin "aynı boktan hikâyeden çok sıkılma" lüksüne ve hayaüna devam etme özgürlüğüne sahip olması olduğunu anlayacak yaşa geliyor. Suçlularsa aynı eski hikâyenin zorbaca bir provası olması gereken durumda takılmışlar. Kevin hayaünın geri kalan kısmında, Gladstone Lisesi'nin spor salonundaki aerobik kondisyon cumbasının merdivenlerini tırmanıyor olacak.

Bu yüzden de kızgın, kendi canavarlığından şimdiden sıkıldığı ya da diğerlerinin bunu bir kenara bırakabilmelerini kıskandığı için onu suçlamıyorum. Bugün Claverack'a yeni gelen on üç yaşındaki "mızmız" bir çocuk hakkında homurdanmaya başladı. Benim için ekledi. "Çükü minnacık." Küçük parmağını oynattı. "Üçü bir çeyreğe alınan şekerler kadar." Çocuğun ünlü olma sebebini tadını çıkararak açıkladı: Bitişik dairedeki yaşlı geçkin bir çift, sabahın üçünde yüksek sesle Monkees dinlediği için şikâyet etmişler. Sonraki hafta sonu çiftin kızı annesiyle babasını yatakta bulmuş. Apış aralanndan boğazlarına kadar kesilmiş halde.

"Korkunç," dedim. "Bu devirde hâlâ Monkees dinleyen mi var?"

İstemeyerek yapılan bir homurtu kazandım. Polisin çiftin bağırsaklarını bulmadıklarını açıkladı. Hem medya hem de çocuğun bir gecede oluşan Claverack'taki hayranlan bu ayrıntının üstüne adamıştı.

"Arkadaşın harika çocukmuş," dedim. "Kayıp bağırsaklar, bu işte fark edilmek için bir saptırma eklemek gerektiğini söylememiş miydim?"

Dehşete kapılmış olabilirsin Franklin, ama bu noktaya gelebilmek için iki yıla yakın bir süre harcadım; bu, karanlık, asık suradı takılmamız ilerleme yerine geçiyor. Ama Kevin hâlâ cesaretimden rahatsız. Onun repliklerini çalıyorum ve onu kıskandırıyorum.

"O kadar da akıllı değil bence," dedi ilgisizce. "Muhtemelen bağırsaklara bakıp "Süperi Bedava sosis!'diye düşünmüştür." Hana kaçamak bir bakış fırlattı. İfadesiz görüntüm belli ki hayal kırıklığı yaratmıştı.

"Burada herkes aptalın çok sert olduğunu düşünüyor," diye devam etti. "İstersen Neşeli Günler'i bile dinleyebilirsin oğlum, bi şeycik demem,' diyorlar." Afrika-Amerikan aksanı epeyi başarılı, kendi aksanını bastırıyor. "Ama ben etkilenmedim. Henüz çocuk. Ne yapacağını bilmeyecek kadar küçük."

"Sen öyle değil miydin?" diye sordum sertçe.

Kollarını kavuşturdu, tatmin olmuş görünüyordu. Tekrar Anne'yi oynamaya başlamıştım. "Ben ne yaptığımı çok iyi biliyordum." Dirseklerine dayanıp öne eğildi. "Şimdi olsa yine yaparım. "

"Nedenini görebiliyorum," dedim, fazla resmi bir biçimde. Duvarlan kırmızı ve açık yeşil lambri kaplı penceresiz odayı işaret ettim. Hapishaneleri neden anaokulu odası gibi döşedikleri hakkında hiçbir fikrim yok. "Senin için çok hayırlı oldu."

"Boktan bir yerin yerine, başka bir boktan yerde yaşıyorum." Sağ elinin iki parmağını uzatarak, sigaraya başladığım gösteren bir biçimde salladı. "Gayet iyi oldu."

Konu her zamanki gibi kapandı. Yine de bu on üç yaşındaki zıpçıktının Claverack'ta ilgi odağı olmasının oğlumuzu kızdırdığını fark etdm. Hırsı yok diye endişelenmemiz gereksizmiş anlaşılan.

Bugünkü ayrılmamıza gelince. O kısmı anlatmamayı düşündüm. Ama senden en çok saklamak istediğim şey belki de anlatmaya en çok ihtiyacım olan şeydir.

Yüzü çiçekbozuğu olan gardiyan, zamanın dolduğunu haber verdi. Bir kez olsun bir saat boyunca sık sık saate bakmadan kullanmışük zamanı. Masada karşılıklı ayakta duruyorduk, boşluğu doldurmak için "iki hafta sonra görüşürüz" türünden bir şeyler mınldanmak üzereydim ki doğruca bana baküğını gördüm. Şimdiye kadar bütün bakışları yan gözle olmuştu. Bu beni durdurdu, cesaredm kınldı, neden gözümün içine bakmasını istediğimi merak ettim.

Bir keresinde paltomu uzun uzun iliklemeyi bıraktığımda şöyle demişti. "Komşuları, gardiyanları, İsa'yı ve manyak anneni bu ziyarederle kandırıyor olabilirsin ama beni kandıramazsın. Yıldızlı pekiyi almak isdyorsan devam et. Ama benim için kıçını kaldırıp buralara gelme." Sonra ekledi. "Çünkü senden nefret ediyorum."

Çocuklann kızgınlık anında bunu her zaman söylediklerini biliyorum. Gözleri yaşlarla kısılmış bir halde, Senden nefret ediyorum, senden nefret ediyorum! derler. Ama Kevin on sekizine yaklaşıyordu ve bunu hiç ifadesiz söylemişti.

Karşılık olarak ne diyeceğim konusunda bir fikrim vardı: Böyle demek istemediğini biliyorum, oysa bal gibi böyle demek istiyordu. Ya da, Istesen de istemesen de ben seni seviyorum, evladım. Ama içimden bir ses tam da bu basmakalıp senaryolan izlememin bu güzel, ender rasdanır açıklıktaki aralık ayı akşamüstünde, bu otobüs tuvaleti gibi kokan aşın sıcak, süslü püslü odaya düşmeme yardım ettiğini söylüyordu. Bunun yerine aynı resmi sesle, "Ben de çoğu zaman senden nefret ediyorum Kevin," deyip arkamı döndüm.

Neden canlandıracak bir kahveye ihtiyacım olduğunu anlıyorsundur şimdi. Bara gitmemek için epeyi bir çaba gösterdim.

Eve dönerken, vatandaşları, "neredeyse istedikleri her şeyi" yapmaya teşvik edildiğinde yaşlıların bağırsaklarını çıkardığı bir ülkeden ne kadar kaçmak istersem isteyeyim başka bir Amerikalıyla evlenmenin kusursuz bir mantığı

olduğunu düşündüm. Yabancıları modası geçmiş bulmak için çoğu kişiden daha fazla sebebim vardı. Hem otuz üç yaşıma geldiğimde yorulmuştum, sırf oturduğunuzda anladığınız, bütün gün ayakta durmaktan biriken yorgunluğu çekiyordum. Kendim de sonsuza kadar yabancıydım, heyecanla İtalyanca dil kılavuzunda "ekmek sepeti" sözcüğünü ezberliyordum. İngiltere'de bile kaldırım için İngilizlerin kullandığı sözcüğü kullanmaya dikkat etmek zorundaydım. Bir tür elçi olduğumun bilincinde olarak, her gün düşmanca önyargılara karşı koyup, insan içinde kibirli, tez canlı, cahil, küstah, görgüsüz ya da gürültücü olmamaya dikkat ederdim.

Ama tüm gezegeni özel arka bahçem olarak kendime mal etmem, tam da bu küstahlık beni umutsuzca Amerikalı yapıyordu, tıpkı Racine, Wisconsin gibi korkunç derecede belirli bir kaynaktan çıktığım halde kendimi, tropikal bir enternasyonal melez olarak yeniden inşa edebileceğimi hayal etmem gibi. Doğduğum yeri terk edişimdeki aymazlık bile gönül rahatıığıyla Amerika'nın kalıcı bir unsur olduğunu varsayan (senin dışındaki) gürültücü, huzursuz, saldırgan insanımızın klasik tavnyla aynıydı. Avrupalılar daha bilgili. Tarihin canlılığını, güncelliğini, anlık hırslarını biliyorlar ve diyelim ki Danimarka'nın orada olup olmadığından emin olmak için sık sık kendi yok olabilir bahçelerine bakmaya koşuyorlar. Ama "istila"yı hâlâ yalnızca uzayla ilişkili olduğunu düşünen bizler için, ülkemiz dönüşümüzü hiç bozulmadan bekleyebilir. Gerçekten de yabancılara gezginliğimi, "Amerika'nın bana ihtiyacı yok" algısının kolaylaşürmasıyla açıkladığım çok olmuştu.

Hayat arkadaşınızı çocukken izlediği televizyon programlarına göre seçmek utanç verici ama bir bakıma böyle yapam. Ufak tefek, ince, beceriksiz bir adamı tarif etmek için "Barney Fife" demek istediğimde, Barney'nin, yetenekli bir polisin her zaman kendi gururu yüzünden başının derde girdiği, Avrupa'da tek tük ülkede yayınlanmış samimi bir dizideki (Andy Griffith Şov) karakter olduğunu eklemek istemiyordum. The Honeymooners'm tema müziğini mınldanmayı, nakarat kısmında senin de katılmanı istiyordum. Amerika dışında beysbol imgelerinin anlaşılmasının şart olmadığı için sızlanmadan "gereksiz" demek istiyordum. Gelen ziyaretçilerin uyması gereken ayakkabı kurallarına sahip olan bir ev istiyordum, kendine ait âdetleri olmayan bir kültür ucubesiymiş gibi davranmayı bırakmak istiyordum, bana ev kavramını geri verdin.

Kevin'ın tam olarak benden aldığı şey de evim oldu. Artık komşulanm bana yasadışı göçmenlere sakladıktan şüpheyle bakıyorlar.
Benimleyken İngilizce ikinci dilimmiş gibi sözcükleri arıyorlar, abartılı bir dikkatle konuşuyorlar. Bu seçkin sınıfa, "Columbineli çocuklar"dan birinin annesi olarak, sürgün edildiğimden beri ben de dünya dışı düşüncelerimi, iki al bir öde şanslara ve park cezalanna çevireceğimden emin olamadan sözcükleri arıyorum. Kevin beni kendi ülkemde bir yabancıya dönüştürdü yeniden. Belki bu iki haftada bir yapağım cumartesi ziyaretlerini açıklamaya yardım eder, çünkü yalnızca Claverack Islahevi'nde yabancı argomu banliyönün günlük diline çevirmek zorunda kalmıyorum. Yalnızca Clavenrack Islahevi'nde açıklama yapmadan anışarma yapabiliyoruz, anlaşılır olduğunu kabul ettiğimiz bir kültürel geçmişi paylaşıyoruz.

£

<

u

t

Aralık

Sevgili Franklin,

Travel R Lfr'ta geç saate kadar kalıp işleri toparlamaya gönüllü olan benim, ama Noel uçuşlarının çoğunda yerler satıldı. Bu akşamüstü de "ödül olarak" erken paydos etmeye teşvik edildik. Bu iki katlı apartman dairesinde, bir ıssız maratona henüz saat beşte başladığım için çıldırabilirim.

Televizyonun önünde tavuk gibi eşelenip Times bulmacasının kolay yerlerini doldururken, çoğu zaman bir şey beklediğim hissi beynimi oyuyor. Hayatının başlamasını beklemek gibi klasik bir şeyi kastetmiyorum. Sanki yanş çizgisindeki, tabancayı duymamış bir atlet gibi. Hayır, belirli bir şeyi beklemek bu, kapıdaki bir tıkırtı gibi, bu his bazen epeyi ısrarcı olabiliyor. Bu akşam bütün şiddetiyle geri geldi. İçimde bir şey bütün gece, he r gece kulaklarım dikilmiş eve dönmeni bekliyor.

Kaçınılmaz olarak, 1982 Mayısındaki, geleceğin temelini oluşturan o akşamki ruh halime bürünüyorum. O zaman her an mutfağa gireceğin beklentim şimdiki kadar mantıksız değildi. Cîüney New Jersey'nin çamlık kumsallarında bir Ford reklamı için mekân arıyordun, eve yedi civarında dönecektin. Kısa süre önce, Win 0 and a Prayefm güncelleştirilmesi için Yunanistan'a yaptığım bir aylık yolculuktan dönmüştüm. Saat sekiz olup eve dönmediğinde, kendi uçağımın da akı saat geç geldiğini, bu yüzden beni JFK'den Union Square Cafe'ye götürme planlanılın suya düştüğünü hatırlattım kendime.

Yine de saat dokuz olduğunda gerilmiş ve acıkmaya başlanıışüm. Atina'dan aldığım fisüklı helvayı yedim dalgın dalgın. Etnik bir etkiyle bir tepsi musakka yapmıştım. Kimyon ve kuzu etiyle yersen, aslında patlıcanı sevdiğini anlayacağına ikna etmeyi planlıyordum.

Saat dokuz buçukta fırını 250 dereceye indirdiğim halde üst kısmı kararmaya, kenarlan kabuklaşmaya başlamışü. Tepsiyi çıkardım. Öfke ile ısürap arasındaki denge noktasında bir kırgınlık nöbetine teslim oldum. Alüminyum folyoyu alırken çekmeceyi çarptım, bir sürü padıcanı kızartüktan sonra kupkuru yanmış bir bulamaca döndükleri için söylendim. Yunan salatamı buzdolabından çıkardım, zeytinlerin çekirdeğini öfkeyle ayıkladım ama sonra salatayı tezgâhın üzerinde kurumaya bırakum ve dengeler bozuldu. Artık öfkeli olamıyordum. Korkudan taş kesilmiştim. İki telefonun ahizesinin yerinde olup olmadığını kontrol ettim. Asansörün çalışnğından emin oldum, gerçi her zaman merdivenleri kullanabilirdin. On dakika sonra tekrar telefonları kontrol ettim.

İnsanlar bu yüzden sigara içiyor, diye düşündüm.

Telefon saat onu yirmi geçe çaldığında yerimden fırladım. Annemin sesini duyunca kalbim duracak gibi oldu. Ona kısaca, üç saat geç kaldığını, hattı meşgul etmemem gerektiğini söyleyip kapadım. Anlayışlıydı. Annemde ender görülen bir duygu, bütün hayatımı uzun tek bir suçlama olarak görüyordu, sanki bir ülkeye daha gitmemin tek nedeni, o gün de verandasından dışarı adım atmayacağını gözüne sokmaktı. Bu deneyimi yirmi üç yaşındayken yaşamış olduğunu da hatırlamalıydım. Üstelik saatlerce değil, haftalarca aynı şeyi yaşamışa ta ki Savaş

Departmanı'ndan ince bir zarf kapısından içeri atılana kadar. Bunun yerine acımasız bir kabalıkla telefonu kapadım.

On bire yirmi vardı. New Jersey tehlikeli bir yer değildi, tarlalar ve ormanlar, ama serseri mayın gibi dolaşan otomobiller vardı ve aptallıklarıyla ölüm saçan sürücüler. Neden aramıyordun ?

Bu cep telefonlarının yaygınlaşmasından önceydi, bu yüzden seni suçlamıyorum. Yaşadıklarımın gayet sıradan olduğunun bilincindeyim. Çocuğun, kocan ya da karın geç kalmış, çok geç kalmış, sonra eve geliyorlar ve her şeyin bir açıklaması olduğu ortaya çıkıyor. Genellikle bu durum hiç eve gelmedikleri, iz bırakmadan kayboldukları paralel bir evrene teğettir. Eve gelmemelerinin de bir açıklaması vardır ama bu açıklama hayatınızı önce ve sonra diye ikiye ayıracaktır. Bir ömür kadar uzun saatler, birden yelpaze gibi kapanır. Yani, dişetlerimdeki korkunun tuzlu tadı tanıdık olsa da, daha önce çaü katımızda volta attığım ya da kafamın içinde felaket senaryolarının yüzdüğü bir am hatırlayamıyordum: anevrizma, Burger King'de otomatik silahlı, kızgın bir posta memuru.

Saat on bir olduğunda yeminler etmeye başlamıştım.

İçtiğim bir bardak beyaz şarabın tadı turşu suyu gibiydi. Sensiz şarap. Ölü, kurumuş musakka yığını. Sensiz yemek böyle bir şeydi. Sepetler ve oymalardan oluşan uluslararası ganimetlerle dolu çatı katımız, ithal eşya satan bir ucuzluk mağazasının bayağılığı ve sıkışıklığını aldı. Eşyalar hiç bu kadar hareketsiz, hırçınca uyumsuz görünmemişti. Senden kalanlar benimle alay eder gibiydi: kancasında asılı adama ipi, kırk bir numara ayaklarının sönmüş katı karikatürleri gibi görünen kirli çoraplar.

Ah, Franklin, elbette bir çocuğun kocanın yerine geçemeyeceğini biliyordum. Çünkü evin erkeği olma baskısının erkek kardeşimin omuzlarını çökerttiğini görmüştüm. Annemin şömine rafının üzerindeki eskimeyen fotoğrafla arasındaki benzerlikleri bulmak için yüzünü araşünrdı. Hiç adil değildi. Giles, o üç yaşındayken ölmüş olan babamızı hatırlamıyordu bile. Çorbasını kravatının üzerine döken etten kemikten adam, çoktan tertemiz hava kuvvetleri forması içinde, oğlunun olmadığı, her şeyin kusursuz bir simgesi olan uzun boylu karanlık bir ikona dönüşmüştü. Bugün bile Giles'ın üstünde bir çekingenlik var. 1999

baharında gönülsüzce beni ziyaret ettiğinde dile getirmediği bir kırgınlıkla yanaklan al aldı, çünkü bütün çocukluğuna nüfuz eden yetersizlik hissini diriltmiştim. Oğlumuzdan kaynaklanan kamuoyu ilgisi onu daha da kızdırmıştı. Kevin ile Perşembe, onu tavşan deliğinden çıkardı ve teşhir edildiği için bana çok öfkeli. Tek hırsı meçhulde kalmak, çünkü Giles her türlü incelemeyi eksik bulunmakla ilişkilendiriyor.

Yine de geçen gece önce seviştiğimizde, dalıp bir gece daha o lastik şapkayı rahim ağzıma yerleştirmiştim. Atlama ipinle, kirli çoraplarınla ne yapabilirdim? Bir erkeğe dair saklanmaya değer tek bir anı yok muydu? Kalpler çizen Mississippi yazmayı öğrenen türden saygın bir anı. Hiçbir çocuk senin yerini tutamazdı ama seni özlemek, sonsuza kadar özlemek zoranda kalırsam seni beraber özleyebileceğim birisi olsun istiyordum. Seni hayaünda benim hayanmda olduğun gibi, yalnızca bir boşluk olarak bile olsa bilecek birisi.

Telefon tekrar çaldığında neredeyse gece yansıydı. Tereddüt ettim. Hastaneden ya da polisten gönülsüz bir elçinin telefonu olacak kadar geçti, ikinci kez çalmasına izin verdim, elim ahizede, plastiği son bir isteğimi yerine getirecek sihirli bir lamba gibi ısıtıyordu. Annem 1945'te zarfi. saatlerce masada bıraktığını, kendine üst üste siyah, asit gibi çay demleyip elini sürmeden soğuttuğunu iddia ediyor. Babam son ev iznine geldiğinde bana hamile kalmıştı, sık sık tuvalete gidiyor, saklanır gibi banyo kapısını kapatıp ışığı yakmıyormuş. Duraksayarak bana neredeyse bir gladyatör dövüşü gibi geçen bir öğle sonrasını anlatmıştı: kaybedeceğini bilerek kendisinden çok daha büyük ve yırtıcı bir düşmanla karşı karşıya gelmişti.

Sesin yorgun geliyordu. O kadar alçak sesle konuşuyordun ki, berbat bir anda seni annem sandım. Endişelendirdiğin için özür diledin. Kamyonet ıssız bir yerde bozulmuştu. Bir telefon bulabilmek için on dört kilometre yürümüştün.

Uzatmanın bir anlamı yoktu ama telefonu kapatmak ıstırap vericiydi. Hoşça kal dediğimizde, ihtirası maskaraya çeviren ani bir şevkle, "Seni seviyorum!" demiş olmanın utancıyla gözlerim doldu.

Bağışlanmıştım. Manhattan'a bir saatlik taksi yolculuğun boyunca, güveçler için endişelendiğim, sana patlıcanı sevdirmeye çalıştığım ve çamaşırları yıkatmak için dır dır ettiğim eski dünyama dönme lüksüne sahip oldum. Tereddütlerimiz olduğu için çocuk sahibi olma ihtimalini bir gece daha erteleyebileceğim, önümüzde daha çok gecenin olduğu bir dünyaydı bu.

Ama hemen rahadamayı, onsuz annem gibi sonsuza kadar oturma odalarımıza yapışacağımız günlük hayatı mümkün kılan sıradan pervasızlığa teslim olmayı reddettim. Hatta birkaç saatliğine annemin savaş sonrası hayatından bir parçayı tatmıştım, onda olmayan şey cesaret değil, gerekli bir kendini kandırma olabilirdi. Halkı boğazlanmış, kocası sarı benizli sinsi insanlar tarafından gökyüzünden koparılmıştı. Annem kapı eşiğinde kemiren kaosu görürken, geri kalanımız iyilikseverliği kolektif bir sanrı olan uydurma bir oyun sahasında yaşıyoruz. 1999'da annemin evrenine bir daha çıkmamak üzere girdiğimde -her şeyin

olabileceği ve çoğu zaman olduğu bir yer- Giles'la her zaman

nevroz olarak gördüğümüz şeye karşı yumuşadım.

Bu kez gerçekten eve gelecektin. Ama telefonu kapadığımda lisıltılı bir klik sesiyle kafama dank etti: Eve gelmeyeceğin bir gün olacaktı.

Bu nedenle durgunlaşıp, sonsuza kadar uzanmak yerine zaman çılgınca kısa gelmeye devam etti. Eve geldiğinde yorgunluktan zar zor konuşuyordun. Yemek yememene bir şey demedim ama uyumana izin vermedim. Yakıcı cinsel arzunun ne demek olduğunu biliyorum ve seni temin ederim bu bambaşka türden bir aciliyetti. IB M Selectric'ime bir karbon koymak gibi, senin ve bizim için bir yedek olsun istiyordum. İkimizden birine bir şey olduğunda, geriye çoraptan başka bir şey kalsın istiyordum. Sırf o gece iradesi zayıf alkoliklerin votka saklaması gibi, kavanozlarda paraların parladığı gibi, her kuytu köşeye sıkıştırılmış bir bebek istiyordum.

"Diyaframı takmadım," dedim bittiğinde.

Kıpırdandı.

"Tehlikeli mi?"

"Çok tehlikeli." Gerçekten de dokuz ay sonra herhangi bir yabancı karşımıza çıkabilirdi. Kapıyı kilitlememek de aym şeydi.

Ertesi sabah giyinirken, "Dün geceki sıradan bir unutma değildi, değil mi?" dedin. Kendimden memnun başımı salladım. "Emin misin?"

"Franklin, asla emin olamayacağız. Çocuk sahibi olmanın ne demek olduğunu bilmiyoruz. Bunu öğrenmenin de tek bir yolu var."

Koltuk altımdan tutup beni yukarı kaldırdın. Yüzünde beliren aydınlık neşeli ifadeyi tanıdım, Brian'ın kızlarıyla oynarken de aynıydı. "Harika!"

Güvenle konuşmuştum ama beni yere indirdiğinde paniğe kapılmaya başladım. Gönül rahatlığı, bir biçimde kendi kendini onarıyordu. Haftayı sağ çıkaramayacağın konusunda endişelerim çoktan sona ermişti. Ne yapmıştım? O ayın sonlarında regl olduğumda sana hayal kırıklığına uğradığımı söylemiştim. Bu ilk yalanımda, kuyruklu yalan hem de.

Sonraki altı hafta boyunca her gece kendini bu işe verdin. Bir işinin olması hoşuna gidiyordu, kütüphanemizi monte ederken gösterdiğin madem-bir-şey-yapacaksın-doğru-yap taşkınlığıyla yattın benimle. Bense bu görev bilinciyle düzüşmeden pek emin değildim. Her zaman cinselliğin uçarı, hafifmeşrep yanını severdim. Oysa Ermeni Ortodoks Kilisesi'nin bile bize yürekten bir onaylamayla bakacak olması, beni o anda sevişme isteğinden soğutabiliyordu.

Bu arada, bedenime yeni bir gözle bakmaya başlamıştım. İlk kez göğsümdeki küçük kabarıklıkların yavruların emzirilmesine yarayan meme uçları olduğunu kavradım. İnek memeleriyle ya da emziren dişi köpeklerin şişkinlikleriyle olan fiziksel benzerliklerini aniden görmek kaçınılmazdı. Kadınların bile göğüslerin ne için olduğunu unutmaları tuhaf. Bacaklarımın arasındaki yarık da değişim geçirmişti. Belirli bir taşkınlığı, müstehcenliği yitirdi ya da farklı türden bir müstehcenlik kazandı. Kanatiar artık dar, sıkı bir çıkmaza değil, derin bir çukura açılır gibiydi. Geçidin

kendisi, yalnızca zihnimdeki bir karanlığa değil, başka bir yere gerçek bir yere giden bir yola dönüştü. On taraftaki bükümlü et parçası, sinsice bir boyut kazandı. Eklenmesinin açıkça gizli bir amacı vardı. Tahrik edici insan türünün zor görevi yerine getirildiği için verilen şekerdi, bir zamanlar diş doktorunda bana verilen lolipoplar gibi.

İşte, beni güzel yapan her şey anneliğe özgüydü, erkeklerin beni çekici bulması isteği de, kendi yedeğini atmaya tasarlanmış bir bedenin buluşuydu. Kuşlarla arılan ilk keşfeden kadın benim demiyorum. Ama bütün bunlar benim için yeniydi. Ve açık söyleyeyim, o kadar emin değildim. Kendimi harcanabilir, atılabilir bir şey gibi hissediyordum. Kendimin başlatmadığı ya da seçmediği, beni ortaya çıkarmış hem de aynı zamanda çiğneyip tüküre-I ck olan büyük bir biyoloji projesinin ağzındaki lokma gibiydim.

Eminim içki kavgalarımızı hatırlıyorsun. Sana göre hiç içmemeliydim. Ben direndim. Hamile olduğumu öğrenirsem -ki ben hamileydim bu biz meselesi bana göre değildi- içkiyi bırakacaktım. Ama döllenme yıllar sürebilirdi, bu zaman içinde de her gece bardak bardak süt içerek neşemi kaçıramazdım. Kuşaklar boyu kadınlar hamileliklerinde içki içmişti ve ne, hepsi de geri zekâlı çocuk doğurmamıştı ya?

Suratını asmışun. İkinci kadeh şarabı koyduğumda sessizleşiyordun. Onaylamayan bakışlann keyfimi kaçırıyordu (zaten amacın da buydu). Yerimde olsan içki içmeyi bırakacağını, evet, gerekirse yıllarca bırakacağını homurdanıyordun asık şurada. Buna hiç şüphem yoktu. Ben ebeveynliğin davranışlarımızı etkilemesine izin verirdim, sen davranışlanmızı yönetmesine. Bu ince bir ayrım gibi görünse de, gece ve gündüz gibi aslında.

O klişe film sahnesinden, tuvalete eğilip kusmadan mahrum bırakıldım, anlaşılan bazı kadınlann sabahlan bulana çekmeyeceği film yapımcılarının işine gelmiyor. İdrar örneğimin alınması için benimle gelmek istediğinde seni vazgeçirdim: "Kanser ya da başka bir şey için test etmiyorlar ya sonuçta," dediğimi haarlıyorum. Tıpkı her şakada doğruluk payı olduğu gibi, olmadığını iddia ettikleri o başka şey insanı ele veriyor.

Jinekologda enginar Oırşusu kavanozunu verdim. Yabancılara kokulu vücut sıvılannı vermenin içgüdüsel utancını bir canlılıkla kapadım. Ve büroda bekledim. Dr. Rhinestein -mesleğine göre soğuk genç bir kadındı, mesafeli, klinik tavrı daha çok farelerle farmakolojik deneyler yapmaya uygundu- on dakika sonra içeri hışımla girdi ve masasının üzerine eğilerek not aldı. "Pozitif," dedi kesin bir dille.

Başım kaldırdığında, durumu anladı. "İyi misin? Bembeyaz oldun."

Tuhaf bir soğuk hissediyordum gerçekten de.

"Eva, hamile kalmaya çalıştığını sanıyordum. Bu iyi bir haber olmalı." Bunu kınamadan sert bir sesle söyledi. Eğer mutlu değilsem bebeğimi alıp bu konuda doğru ruh halini yakalamış insanlara vereceği izlenimine kapıldım. Çocuğu alan insanlar sanki bir yarışma programında otomobil kazanmış gibi hop hop zıplayacaklarcü.

"Başını bacaklarının arasına eğ." Sallanmaya başlamışnm anlaşılan.

Kendimi oturmaya zorladığımda (tek nedeni doktorun çok sıkılmış görünmesi de olabilirdi) ne yapamayacağımı, ne yiyip içebileceğimi, bir sonraki randevu için ne zaman geleceğimi 'T.AVVAİ'"! (sayende, buradakiler artık Batı Avrupa edisyonunu böyle anıyordu) güncelleme planlarımı boş ver gitsin- uzun u/u n uraladl, Annelik eşiğini geçtiğinizde, aniden toplumsal bir mal, halka açık bil parkın canlı dengi haline gelme biçimine ilk adını auşıındı. Şu nazenin ifade, "Artık iki kişilik yiyorsun, canım," hep, yediği yemeğin bile arlık özel olmadığını insanın aklına sokmak için. Özgürlükler ülkesi giderek zorbalaşırken, bundan artık bizim için yiyorsun anlamı da çıkarılabilir; tam tahıllı ve yeşil sebzeli beş ana besin grubunu içeren bir yemek yerine, canınız reçelli donut yemeyi çektiği için itiraz etmek, 200 küsur milyon müdahilden herhangi birinin hakkı olabilir. Hamile kadınlara ne yapacaklarını söylemenin çok yakında Anayasa'ya gireceğinden emindim.

Dr. Rhinestein tavsiye edilen vitamin markalarını madde madde yazdı ve squash oynamaya devam etmenin tehlikeleri hakkında söylev çekti.

Kendimi ışıltılı anne adayına çevirmek için bir öğleden sonram vardı. İçgüdüsel bir dürtüyle seksi olmaktan çok şık, pamuklu, sırtı açık bir elbise aldım, sonra da son derece besleyici bir yemek için malzeme alışverişi yapüm (az pişmiş alabalık, ekmeksiz yenecek, salatada filizler olacak). Bu arada, bayat bir sahneye farklı yaklaşımlar takınmayı denedim: İşveli, sersemlemiş, sahte bir kayıtsızlık, coşkulu - ah sevgilim! Hiçbiri uymuyor gibi geldi. Çata katında mumluklara taze mumlar yerleştirip temizlik yaparken şarkı mırıldanmaya gayret ettim ama yalnızca Hello Dolly! gibi büyük bütçeli müzikallerden melodiler geldi aklıma.

Müzikallerden nefret ederim.

Normalde bir kutlamadaki son rötuş şarabı seçmek olurdu. Üzüntüyle tozlanmaya mahkûm dolu rafımıza baktım. Ne kutlama ama.

Asansör katta gürültüyle açıldığında sırtım dönük durdum ve yüzümü ayarladım. Yüzlerimizi "ayarlarken" yaptığımız çarpık çurpuk çelişen tikler toplamına bir bakış attığında, beni duyuruyu yapmaktan kurtardın. "Hamilesin."

Omzumu silktim. "Öyle görünüyor."

Beni öptün, dil kullanmadan temiz bir öpücükle. "Ee öğrendiğinde... ne hissettin?" "Biraz korktum aslında." İncitmekten korkar gibi saçıma dokundun. "Yeni hayatına lıoş geldin."

Annem alkolden yan sokaktan korktuğu kadar korkardı, bu yüzden bir kadeh şarap benim için yasağın verdiği davet hissini hiç kaybetmemişti. Bir sorunum olduğunu düşünmüyordum ama günün sonunda uzun bir yudum kırmızı şarap uzun zamandır benim için yetişkinliği, o çok övülen Amerikan Kutsal Kâsesi, o/.gürlüğü temsil ediyordu. Ama tamamen olgunlaşmış bir yetişkinliğin çocukluktan çok farklı olmadığım sezmeye başlıyordum. I ler iki durum da en uç noktasında kurallara uymaktan ibaretti.

Bu yüzden bir şampanya kadehine kızılcık suyu koyup neşeyle kadeh kaldırdım. "La chaim!"

İnsanın kendisine çay kaşığıyla bir delik kazması ne tuhaf. I.ı\ izlerin en küçüğü,

bir duygunun törpülenmesi ya da bir par-Ç| daha hoş, daha gönül okşayıcı bir

duygu haline sokulması.

Bir kadeh şaraptan olmaya o kadar aldırmıyordum o anda. Ama tek bir adımla başlanan o efsanevi yolculuk gibi, ilk içerlemem başlamışa.

Önemsizdi, ama çoğu içerleme öyle değil midir? Küçüklüğüne rağmen ifade etmek zorunda hissettiğim bir şey. Hoş içerlemenin doğası da böyle bir şey, ifade edemediğimiz bir itiraz. Bu duyguyu zehirli hale getiren, şikâyetin kendisinden çok sessizlik, üpkı bedenin dışarı atamadığı zehirler gibi. Bu yüzden de Beaujolais şarabına benzerliği nedeniyle seçtiğim kızılcık suyum konusunda ne kadar yetişkin davranmaya çalışsam da, derinlerde bir yerde bir piçtim. Sen ad bulurken (erkek adları) bunların içinde -bebek bezleri, uykusuz geceler, futbol antrenmamna götürüp getirme- neyi dört gözle beklemem gerektiğini bulmak için kafa patlatıyordum.

Kaülmaya hevesliydin, hamileliğim süresince içkiyi bırakmaya gönüllü oldun, gerçi senin yemek öncesi yerel biranı içmekten vazgeçmenle bebeğimiz daha sağlıklı olmayacakn. Böylece en birinci olduğunu göstermek için şen şakrak kızılcık suyunu içip bitirdin. İçkinin senin için ne kadar az anlam ifade ettiğini gösterme fırsanna dört elle sanlmış gibiydin. Buna sinirlenmiştim.

Sonra, her zaman fedakârlık seni mest ederdi. Hayran olunacak bir şey olsa da hayaünı kolayca bir başkasına vermeye hevesli olmanın nedeni bir ölçüde, tamamen elindeyken hayatınla ne yapacağını bilmemene bağlı olabilir. Fedakârlık kolay bir çıkış yoluydu. Kulağına zalimce geldiğini biliyorum. Ama bu çaresizliğin -çok özet olacak belki ama, kendini kendinden kurtarmak oğlumuz üzerinde büyük bir yük yarattı.

O akşamı hatırlıyor musun? Konuşacak çok şeyimiz vardı ama çekingen, tereddüdüydük. Artık Eva ve Franklin değil, Anne ve Baha'ydık. Bu, aile

olarak ilk yemeğimizdi. Her zaman tedirginlikle baküğım bir sözcük ve kavram. Ben de ters davrandım, bulduğun bütün adlara burun kıvırdım. Steve, George, Mark "çok sıradandı," incinmiştin.

Seninle konuşamıyordum. Kendimi hapsedilmiş, tıkanmış hissediyordum. Franklin, bunun iyi bir fikir olduğundan emin değilim, demek istiyorum. Üçüncü trimesterde uçağa bile izin vermediklerini biliyor muydun? Bütün bu doğruluk meselesinden nefret ediyorum, iyi bir diyete uyma, iyi örnek olma, iyi okul bulma...

Çok geçti. Kutlama yapıyorduk sözüm ona ve benim de havalara uçuyor olmam gerekti.

Beni bu işin içine sokan "yedek" özlemini yeniden yaratmak için çılgınca çabalayarak, çamlık sahilde kaldığın o geceyi kafamda yeniden yaşamaya çalıştım - çoraklık mı beni harekete geçirmişti? Ama o mayıs akşamı verdiğim acele karar bir aldanmaydı. Tamam, kararımı vermiştim ama ondan çok uzun zaman önce saf Amerikalı gülüşüne, pikniklere olan içler acısı sadakatine geri dönüşsüz, mudak biçimde kapıldığımda vermiştim. Yeni ülkeler yazmaktan ne kadar yorulursam yorulayım, kaçınılmaz olarak zamanla, yemek içmek, renkler ve ağaçlar - hayatta olmanın kendisi bile tazeliğini yitiriyordu. Parlaklığı kaybolmuş olsa bile, bu hayatı yine de seviyordum, çocuklar da bu hayata tam olarak uymuyorlardı. Hayattan daha fazla sevdiğim tek şey Franklin Plaskett'ti. Pek az şeyde gözün vardı, fazladan istediğin tek bir şey vardı. Onu da ben verebilirdim. Brian'ın ayaklayan kızlarını kucağına aldığında yüzünde beliren aydınlığı senden nasıl esirgeyebilirdim?

Geceyi uzatacak şarap olmadan erken yattık. Sevişip sevişmememiz gerektiği konusunda tedirgindin, bebeği incitir miydik, ben de sabrımı biraz yitirdim. Masaldaki prenses gibi, bezelye tanesi büyüklüğünde bir organizma tarafından mağdur ediliyordum. Oysa ben haftalardır ilk kez sevişmek istiyordum çünkü artık türün devamı için payımıza düşeni yapmak için değil, sevişmek için sevişecektik. Kabul ettin ama sıkıntı verecek kadar yumuşaktın.

İkircikli duygulanmın zamanla geçmesini bekliyordum ama bu uyuşmaz duygular yalnızca daha da kesinlik kazandı ve kesinlik kazandıkça daha çok

sır haline geldi. Sanırım ikircikliliğin devam etmesinin nedeni, aslında göründüğü şey olmamasıydı. Annelik konusunda "ikircikli" olduğum doğru değildi. Sen çocuk istiyordun. Diğer tarafta ben istemiyordum. İkisi toplandığında, bu ikirciklilik gibi görünüyordu ama mükemmel bir çift olsak da ikimiz aym insan değildik. Sana padıcanı hiç sevdiremedim.

£

<

M

l

9 Aralık 2000

Sevgili Franklin,

Henüz dün yazdığımı biliyorum ama artık Chatham'dan bilgi vermek için bu yazışmaya güveniyorum. Kevin bugün özellikle kavgacı bir ruh haline bürünmüştü. "Beni hiç doğurmak istemedin değil mi?" diye saldırdı hemen.

Kevin kuduz bir hayvan gibi kontrol altına alınmadan önce, bana hakkımda bir şey sormazdı. Bu soruyu umut vaat edici olarak algıladım. Ah, donuk bir tez canlılık içinde kafesini adımlayarak yaklaşmıştı ama sıkıntıdan aklını yitirmek ipin bir şeyler anlatıyor olmalıydı. Böylesine amaç edinerek mahvetmek için, daha önce bir hayatım olduğunu fark etmiş olmalıydı. Ama şim

di bir iradem olduğunu da anlamıştı: Çocuk sahibi olmayı seçmiştim ve gelişinin engellenebileceği başka emeller beslemiştim. Bu sezgi, terapistlerin "empati eksikliği" teşhisiyle öyle uyumsuzdu ki dürüst bir cevabı hak ettiğini hissettim.

"İstediğimi sanıyordum," dedim. "Ve baban seni ölesiye istiyordu."

Başımı çevirdim. Kevin'ın uykulu alaycılığı yüzünde hemen belirdi. Belki de her şey bir yana, onu ölesiye istemeni belirtmemeliydim. Kendi adıma dinmeyen özleminden yararlanmışüm, ama çocuklar böyle bir açlığı rahatsız edici bulabilir, e rahatsızlığı hemen küçümsemeye çevirmek Kevin için gündelik bir işti.

"İstediğini sanıyordun," dedi, "fikrini değiştirdin." "Değişikliğe ihtiyacım olduğunu sanıyordum," dedim. "Ama kimse hayan kötüye gitsin diye değişiklik istemez."

Kevin zafer kazanmış görünüyordu. Yıllarca kötü davranmam için damanma basmış, ben gerçekçi davranmıştım. Duyguları olgu olarak sunmak -ki öyleydiler- kırılgan bir savunma kurmanıza izin veriyor.

"Annelik beklediğimden zordu," diye açıkladım. "Havaalanlanna, deniz manzaralanna, müzelere alışkındım. Birdenbire Legolarla bir odada sıkışıp kaldım."

"Oysa ben," dedi sanki kancalarla kaldınlmış bir gülümsemeyle. "Seni eğlendirmek için pek çok zahmete girdim."

"Kusmuk temizlemeyi bekliyordum. Yılbaşı kurabiyeleri yapmayı. Ama bunu..." Kevin'ın ifadesi meydan okuyordu. "Seninle basit bir bağ kurmanın bu kadar iş olacağını tahmin edemezdim..." Bir soluk aldım. "O kısmın bedava olduğunu sanıyordum."

"Bedava mı!" diye alay etti. "Her sabah uyanmak bedava değil."

"Arak değil," diye kabul ettim hüzünle. Kevin'la günleri yaşayışımız bir noktada birleşti. Zaman üzerimde erimiş deri gibi asılı duruyor.

"Hiç aklına geldi mi?" dedi kurnazca. "Belki ben de seni anne olarak istemedim." "Başka bir çift beğenmezdin. Ne iş yaparlarsa yapsınlar sana aptalca gelirdi." "Cimriler için gezi rehberleri? Cherokee jip reklamı için viraj aramak? İtiraf etmeliyim, bu bayağı aptalca."

"Gördün mü?" diye padadım. "Gerçekten Kevin, sen kendini ister miydin? Adalet denen bir şey varsa, umanm bir gün uyandığında yatağının yanındaki beşikte kendini bulursun."

Geri çekilmek ya da ani bir çıkış yapmak yerine gevşedi. Bu yönü çocuklardan çok yaşlı insanlara özgü: Gözleri donuklaşıp aşağı bakıyor, kasları boşalıyor. O kadar mudak bir duygusuzluk ki, içine düşebileceğin bir çukura benziyor.

Ona kötü davrandığımı, bu yüzden geri çekildiğini düşünüyorsun. Sanmıyorum. Başka insanların uyanık olduklanndan emin olmak için kendini çimdiklemesi gibi ona kötü davranmamı istiyor bence, hatta en sonunda isteksizce birkaç incitici söz sarf ettiğimde hiçbir şey hissetmediği için hayal kınklığıyla gevşemişti. Sanırım bardağı taşıran damla "kendinle uyanmak" imgesiydi, yapdğı da bu çünkü, bu yüzden her sabah ona o kadar ağır geliyor. Franklin, hayaümda kendi varlığını hiç bu kadar yük ya da hakaret olarak gören birini tanımadım -insan çocuklanyla gerçekten tanışabiliyor-. Zorbalıklarımla oğlumuzu özgüveni düşük bir insan haline getirdiğime dair bir düşüncen varsa tekrar düşün. Bir yaşındayken de gözlerinde aynı kasvetli ifadeyi görmüştüm. Şu haliyle

arasında bir fark varsa, o da kendisini gayet iyi görmesi, özellikle de bu kadar ünlendikten sonra. Kendini sevmemekle, tek kelimeyle burada olmayı istememek arasında çok büyük bir fark var.

Ayrılırken önüne bir kemik attım. "Sana soyadımı vermek için çok savaştığım doğru ama." "Ha, neyse, seni dertten kurtardım. Eski K-h-a?.. " diye geveledi. "Sayemde ülkedeki herkes nasıl yazılacağını biliyor."

Amerikalıların hamile kadınlara gözlerini dikip baktığını biliyor muydun? Dünyanın düşük doğum oranına sahip bu birinci dünya ülkesinde gebelik bir yenilik ve her gazete bayisinde bir erkek dergisinin olduğu günlerde gerçek pornografi - uzanmış şuh kadınlar, çişini tutamayanlann akınusı ve o kaygan göbek bağının kıvrılmasıyla ilgili fazlasıyla detaylı görüntüler. Karnım şişerken, Beşinci Cadde'de bakışlarımı indirerek, inanamayarak bir köşeye yazardım: Bu insanların hepsi bir kadının amından geliyordu. Kafamda tamamen netleşmesi için en kaba sözcüğü kullanıyordum. Göğüslerin amacı gibi, bu da bastırma eğiliminde olduğumuz göze batan olgulardan biri.

Yine de bir keresinde kısa bir etekle tüm bakışları üzerime çektim, dükkânlardaki yabancıların kaçamak bakışları sinirlerimi bozmaya başladı. Yüzlerindeki ilginin, hatta büyülenmenin yanı sıra tesadüfi bir tiksinti ürpertisi fark ettim. Aşırıya kaçağımı düşünüyorsun. Kaçmıyorum. Kaç filmin hamileliği bir tür parazit istilası, gizli bir kolonizasyon olarak gösterdiğini fark ettin mi hiç? Rosemary'nin Bebeği yalnızca başlangıçtı. Yaratıkta John Hurt'ün karnından korkunç bir uzaylı çıkar. Mimic\c bir kadın altmış santimlik bir larva doğurur. X-Files insanları ikiye bölerek kanlar içinde dışarı çıkan böcek gözlü yaratıkları sürekli bir diziye döndürmüştü. Korku ve bilimkurgu filmlerinde taşıyıcı yok edilir ya da bedeni kiralanır, kâbusumsu bir yaratığın yaşayabilmesi için bir artık ya da kabuğa indirgenir. Özür dilerim ama bu fimleri ben yapmadım, dişleri çürümüş, kemikleri erimiş, teni gerilmiş her kadın dokuz ay boyunca bedeninden geçinen bir şeyin insanın burnunu sürten bedelini bilir. Dişi somonlann yumurtlamak için akıntıya karşı yüzüp ölmeleri -gözleri bir tabakayla kaplanır, yüzgeçleri düşer- beni çılgına çeviriyordu. Kevin'a hamile olduğum süre boyunca Kevin fikriyle savaşıyordum, kendimi sürücüden araca, evde oturandan ev seviyesine indirdiğim düşüncesiyle.

Fiziksel açıdan beklediğimden kolay oldu. İlk üç ayın en bü yük onur kırıcılığı, çikolataya karşı bir zaafla kolayca geçiştirdi ğim aşermeydi. Yanaklarım doldu, androjen bir biçimde sert lıadarım yuvarlanarak bir genç kızın yumuşak kıvrımlarına bü ründü. Daha genç ama aptal bir görüntüm oldu.

Bebeğimizin senin soyadını alacağını varsaydığını fark et mem neden bu kadar uzun sürdü bilmiyorum ama ilk adı konu sunda bile farklı düşünüyorduk. Leonard ya da Peter öneriyor dun. Engin veya Garabet, ya da babamın babasının adı Selim dediğimde, Brian'ın kızları Lahana bebeklerini gösterdiğinde yüzümün aldığı ifadeyle bakıyordun bana. "Oğlumun adının GarabetPlaskett olmasını öneriyor olamazsın."

"Yoooo," dedim. "GarabetKhatchadourian. Daha güzel bir tınısı var."

"Benimle akrabalığı olmayan bir çocuk tınısı var."

"Ne garip, benim kulağıma da Peter Plaskett öyle geliyor."

Beach sokağındaki sevimli küçük bar Beach House'taydık; korkarım burası artık yok. Buzsuz portakal suyumla harcanıyordu yemek, neyse ki bir kâse acı kırmızıbiberli kuru fasulye vermişlerdi.

Parmaklarınla masayı tıkırdattın. "En azından PlaskettKhatchadourian'ı kısaltabilir miyiz? İki adlılar birbiriyle evlenmeye başlarsa o zaman çocukların adları koca bir rehberi kaplar. Ve birisi kaybedecekse, en basiti geleneğe bağlı kalmak."

"Geleneklere göre kadınlar bazı eyaletlerde 1970 yılına kadar mülk sahibi olamıyorlardı. Geleneksel olarak Ortadoğu'da kara çarşaf giyiyorlar ve geleneksel olarak Afrika'da klitorisleri..."

Ağzıma mısır ekmeği tıktın. "Bu kadar söylev yeter bebek. Burada kadın sünnetinden değil çocuğumuzun soyadından söz ediyoruz."

"Erkekler hifbir iş yapmadan çocuklara kendi adlarını veriyor." Ağzımdan mısır ekmeği parçalan püskürtüyordum. "Durumu tersine çevirmenin zamanı geldi."

"Neden bende tersine çeviriyoruz ki? Tannm, Amerikalı erkeklerin yeterince kılıbık olduğunu düşünürsün. Nasıl ağlanacağını öğrenmek için atölyelere kanlan, pide yiyen ibneler olduk lanndan şikâyet eden sen değil miydin?"

Kollarımı kavuşturup ağır silahı çıkardım. "Babam, Dierez-Zor toplama kampında doğdu. Kamplar salgın hastalıktan kırılıyordu, Ermenilerin ne yiyeceği ne de içecek bir damla suyu vardı. Bebeğin hayatta kalması bile mucizeydi çünkü üç erkek kardeşi öldü. Babası Selim vurulmuştu. Annemin geniş ailesinin üçte ikisi Serafyanlar o kadar titiz bir biçimde yok edildi ki hikâyeleri bile geride kalmadı. Ama Anglosakson türünün tehlikede olduğunu söyleyemeyiz sanırım. Atalarım sistemli bir biçimde öldürüldü ama kimse bundan söz etmiyor bile Franklin!"

"Bir buçuk milyonV diye girdin araya, çılgın gibi elini kolunu sallayarak.

Öfkeyle baküm sana.

"Eva, erkek kardeşinin iki çocuğu var. Sırf Amerika'da milyonlarca Ermeni var. Kimsenin bir yere kaybolduğu yok." "Ama sana ait olduğu için soyadın senin için önemli. Ben de benimkini önemsiyorum, hem daha önemli gözüküyor." "Annemler kriz geçirir. Onlan reddettiğimi düşünürler. Ya da senin beni parmağında oynattığını. Geri zekâlı olduğumu."
"Çocuğun soyadı Plaskett olacak diye mi varis olacak bacaklarımda? Korkunç bir ad." İncinmiş görünüyordun. "Adımı beğenmediğini hiç söylememiştin."

"GenişA, bas bas bağırıyor ve kaba..."

"Kaba mı!"

"Sadece berbat derecede Amerikan. Nice'te bütün çocuklan dondurma isteyen şişman, burnundan konuşan turisderi hanrlaüyor bana. Plah-skay diye telaffuz edeceklerine, tatlım şu Pla-a-as-kett'e baksana diye bağırıyorlar."

"Play-skah değil, seni Amerikan karşıtı ukala! Plaskett, Plas kett, eski saygın bir İskoç adı. Çocuklarıma vermekten gurur duyacağım bir isim!

Evlendiğimizde neden soyadımı almadığım şimdi anladım! İsmimden nefret ediyordun!"

"Çok affedersin! Belli ki bir biçimde adını seviyorum, sırf sa na ait olduğu için olsa bile..."

"Bak ne diyeceğim," diye önerdin. "Oğlan olursa Plaskett olsun. Kız olursa da seninki, Khatchadourian olsun."

Ekmek sepetini bir kenara itip parmağımı göğsüne bastır dım. "Demek kız senin için önemli değil. İran'da olsaydın oku la da göndermezdin onu. İran'da olsaydın bir inek karşılığında evlendirecektin kızını. Çinli olsaydın açlıktan ölüp arka bahçeye gömülecekti..."

Ellerini kaldırdın. "Kız olursa Plaskett olsun o zaman! Ama tek bir şartla: oğlanın adı Bu G^ra-bilmem ne olamaz. Ameri kan ismi olacak. Anlaştık mı?"

Anlaşmıştık. Sonradan doğru karar verdiğimiz ortaya çıkacaktı. 1996'da on dört yaşındaki Barry Loukaitis, Washington, Moses Lake'de bütün bir sınıfı rehin alıp bir öğretmeni ve iki öğrenciyi öldürecekti. Bir yıl sonra, on üç yaşındaki Tronneal Man-gum, ortaokulunda kendisine 40 dolar borcu olan bir çocuğu vurup öldürecekti. Ertesi ay on altı yaşındaki Evan Ramsey, Alaska, Bethel'de bir öğrenciyi ve okul müdürünü öldürüp, iki öğrenciyi yaralayacaktı. Aynı yılın sonbaharında Pearl, Mississipi'de on altı yaşındaki Luke Woodham annesini ve iki öğrenciyi öldürüp yedi kişiyi yaralayacaktı. İki ay sonra on dört yaşındaki Michael Carneal, Paducah, Kentucky'de üç öğrenciyi öldürüp beşini yaralayacaktı. 1998 ilkbahannda Jonesboro, Arkansas'ta on üç yaşındaki Mitchell Johnson ve on bir yaşındaki Andrew Golden, liselerinde yaylım ateşi açarak bir öğretmen ve dört öğrenciyi öldürüp, on öğrenciyi yaralayacaklardı. Bundan bir ay sonra, on dört yaşındaki Andrew VVurst bir öğretmeni öldürüp üç öğrenciyi yaraladı. Ertesi ay Ohio,

Springfield'de on beş yaşındaki Kip

Kinkel annesiyle babasını katletti, iki öğrenciyi öldürüp, yirmi beş kişiyi yaraladı. 1999'da, belli bir Perşembe'den yalnızca on gün sonra on

yedi yaşındaki Eric Harris ve on yedi yaşındaki Dylan Klebold, Litdeton Colorado'daki liselerine bomba yerleştirip bir öğretmen ve on iki öğrenciyi öldürüp yirmi üç kişiyi yaraladılar, sonra intihar ettiler. Bu nedenle Kevin -yani senin seçtiğin ad- Smith VVesson kadar Amerikalı çıkn.

Soyadına gelince. Kevin, Khatchadourian soyadını yaşatmak için ailedeki herkesten fazlasını yapü.

Komşularımızın çoğu kalabalıktan ayrılmak için trajediye kölelik, ensest, bir intihar- ben de etkili olması için etniklik kinine yapışmıştım. O zamandan beri, trajedinin hazine gibi istiflenmemesi gerektiğini öğrendim. Yalnızca dokunulmamış olanlar, karın doyanlar, hayatından memnun olanlar, tasanmcı işi bir ceket gibi acıya gıpta edebilir. Hikâyemi seve seve Kurtuluş Or-dıısu'na bağışlayabilirim, hayatında renge ihtiyacı olan pasaklı bir kadın seve seve onu giyebilir.

İsim konusu. Sanırım bebeği bana ait bir şey haline getirmek istiyordum. Gasp edilmiş olma duygusunu bir türlü üzerimden atamıyordum. Sonograma girdiğimde, Dr. Rhinestein monitördeki değişen kideyi gösterdiğinde bile, kim bu?diye düşündüm. Tam derimin alnnda, bir başka dünyada yüzüyor olmasına rağmen çok uzaktaydı. Ceninlerin duyguları olur mu? Kevin on beş yaşına geldiğinde hâlâ aynı soruyu soruyor olacağımı asla tahmin edemezdim.

İtiraf edeyim, Dr. Rhinestein bacaklarının arasını işaret ettiğinde üzüldüm. "Anlaşmamıza" göre içimde bir Khatchadourian taşıyordum ama tapunun üzerine adımı geçirmek, çocuğu annenin yapmıyordu. Erkeklerin arkadaşlığından hoşlansam da -dürüsdüklerini seviyordum, saldırganlığı dürüstlük olarak algılamaya meyilliydim ve çıtkınldımlıktan nefret ederdim-oğlan çocuklan hakkında tereddüderim vardı.

Sekiz-dokuz yaşımdayken, annem tarafından, yetişkinlere özgü karmaşık bir şeyi alıp getirmek üzere görevlendirilmiştim yine; benden bir-iki yaş büyük bir grup erkek çocuğun saldırısına uğramıştım. Ah, öyle tecavüz falan değildi, elbisemi çekip külotumu aşağı indirdiler, üzerime birkaç çamur parçası atıp kaçtılar. Yine de korkmuştum. Biraz daha büyüdüğümde parkta on bir yaşındaki oğlanların uzağından geçiyordum, fermuarlarını

indirmiş çalıları hedef alıyor, omuzlarının üzerinden bakıp pis pis sırıtıyorlardı. Erkek çocuk doğurmadan önce bile oğlan çocuklarından ciddi ciddi korkuyordum. Bugünlerdeyse galiba herkesten korkuyorum.

İki cinsiyeti birbirinin aynı hale getirmek için ne kadar gözlerimizi kısarsak kısalım, kıkır kıkır gülen okullu kızların yanından geçerken pek az kişinin kalbi korkuyla hızlanır. Ama bir grup testesteron sarhoşu serserinin yanından geçerken adımlarını hızlandırmayan, meydan okuma ya da davet olarak okunabilecek bir göz temasından kaçınmayan, yan sokağa saptığında içinden rahat bir nefes almayan her kadın zoolojik bir aptaldır. Erkek çocuğu tehlikeli bir hayvandır.

Erkekler için daha mı farklı? Hiç sormadım. Belki sen içlerini görebilirsin. Penisinin kıvrık olmasının normal olup olmadığı konusunda hissettikleri gizli üzüntü, birbirlerine gösteriş yapılarındaki açıklık (ki benim de korktuğum bu). Elbette, kendi evinde bu kutsal korkulardan birini besleyecek olman haberiyle

o kadar mutlu olmuştun ki heyecanını biraz örtmeye mecbur kaldın. Çocuğumuzun cinsiyeti, bebeği çok daha fazla kendine ve yalnızca kendine ait hissetmene yol açü.

Gerçekten Franklin, sahiplenici tutumun asap bozucuydu. Karşıdan karşıya geçerken biraz dikkatsizce davransam, benim güvenliğim için sorumsuzluğuma sinirleniyordun. Aldığım "riskleri" -ben bunu normal hayatıma devam etmek olarak görüyordum- kafanda, sana ait eşyalardan birine karşı saygısızlık olarak görüyordun. Yemin ederim, ne zaman evden dışarı atsam

ters ters bakıyordun, çok değer verdiğin bir eşyayı sana sorma

dan götürü yormuşum gibi.

Dans etmeme bile izin vermiyordun Franklin! En sonunda bir akşamüstü belli olmayan ama aman vermez endişem çok şükür geçmişti. Az eşyalı çatı kadmızda Talking Heads'in Speaking in Tongues albümünün düzensiz ridmli neşeli parçaları çalıyordu. İlk parça "Burning Down the House"ta henüz terlememiştim ki asansör gürültüyle katta durdu ve sert adımlarla

içeri yürüdün. Otoriter bir tavırla iğneyi kaldırdığında plağı çizdin, bundan sonra plak her zaman şarkının o noktasını adayıp baby wbat did you expect\e takıldı ve kartuşa işaretparmağımla hafifçe basmadan hiç Gonna burst into aflame'c geçmedi.

"Hey," dedim. "Ne oluyoruz?"

"Sen ne halt ettiğini sanıyorsun?"

"Bir kez olsun eğleniyordum. Yasak mı?"

Kolumu kavradın. "Düşük yapmaya mı çalışıyorsun? Yoksa kaderini zorlamaktan zevk mi alıyorsun?" Elinden kurtuldum. "Son okuduğumda hamilelik hapis cezası değildi."

"Oradan oraya zıplamak, eşyaların üzerinden atlamak..."

"Ah, yeter Franklin. Kadınlar eskiden, doğum yapana kadar tarlada çalışıyorlardı, sonra da sebzelerin arasında doğuruveriyorlardı. Eskiden çocuklar gerçekten de lahana tarlasından çıkıyorlardı..."

"Eskiden çocuk ve anne ölümleri çok yüksekti!"

"Anne ölümlerinden sana ne? Cansız bedenimden çocuğu canlı çıkardıklan sürece, senin keyfin bozulmaz."

"Çok korkunç bir şey bu söylediğin."

"Korkunçluk yapmak istiyor canım," dedim kara bir öfkeyle. Bir koltuğa kendimi attım. "Ama doktor babamız eve gelene kadar keyfim gayret yerindeydi." "İki ay daha. Başka birinin sağlığı için biraz dikkat edip kendini zorlamamak bu kadar büyük bir fedakârlık mı?"

Başka birinin sağlığının kafamın üzerinde kılıç gibi sallan masından bıkmıştım. "Benim sağlığımın herhalde artık hiçbir anlamı yok."

"Müzik dinlememen için bir neden yok elbette, alt kattaki lohn'un tavanını yumruklamayacağı bir seste."

İğneyi A tarafının başına getirdin, sesi o kadar kısmıştın ki David Bryne'nin sesi Minnie Mouse gibi geliyordu. "Ama nor mal bir hamile gibi oturup ayağınla tempo tutabilirsin."

"Ah, emin değilim," dedim. "Titreşimler küçük Lordumuza kadar gidip güzellik uykusunu bozmasın sakın. Hem Mozart fa lan dinlememiz gerekmez mi? Talking Heads kitapta yazmıyor dır belki. Belki 'Psycho Killer' dinleterek aklına kötü şeylerin gelmesine neden oluyoruzdur. Baksak iyi olur."

Ben Portekiz tarihini okurken, sen soluk alma, diş çıkarma, gaz çıkarma hakkındaki nasıl anne baba olunur kitaplarını yalayıp yutuyordun.

"Kendine acımayı bırak, Eva. Anne baba olma fikrinin yetişkin olmaktan çıkağını sanıyordum." "Senin için bu anlama geldiğini bilseydim, sahte, gıcık birer yeüşkinmiş gibi yapacağımızı, bütün bu işi tekrar düşünürdüm."

"Sakın böyle konuşma," dedin, yüzün kıpkırmızı. "Arak pişman olmak için çok geç. Bana sakın ama sakın kendi çocuğundan pişmanlık duyduğunu söyleme."

İşte o zaman ağlamaya başladım. Seninle heteroseksüelliğin kurallarını altüstü eden bir ihlalle en aşağılık cinsel fantezilerimi utanç verici bir zihinsel müstehcenlikle paylaştığımdan bu yana - ne zamandır birbirimize söylemeyeceğimiz bir şey olmuştu?

Baby what did you expect — Baby what did you expect...

Şarkı takılmaya başlamışa.

12 Aralık 2000

Sevgili Franklin,

Bugün acentede oyalanma isteğim yoktu. Çalışanlar, iyi niyetli bir auşmadan topyekûn harbe girişmişlerdi. Galibi belirleyecek olayları küçük büromuzda taraf tutmadan izleme, bu sahnelere az da olsa sesi kapatılmış televizyonun gülünç, etkisiz niteliğini katıyordu.

"Florida"nın nasıl ırk meselesi haline geldiği konusunda kafam biraz kanşık. Yalnızca er ya da geç her şey bu ülkede ırk melelesi haline geliyor, genellikle erkenden. Bu yüzden buradaki

li"' l m, 1 Vınokı.ıt , arka odada kafa kafaya verip, geri kalanların

ortak dar kafalılığın komplocu mırıltısı olarak yorumladığı alçak seslerle konuşan iki kıstırılmış Cumhuriyetçi'ye "Jim Crow" gibi terimlerle sataşmaya başladı. Tuhaf; seçimden önce kimse genel olarak can sıkıcı görülen bu yarışa en ufak bir ilgi bile göstermemişti.

Her neyse, bugün yüce mahkemenin kararı açıklanacaktı ve radyo da bütün gün açıktı. Çalışanların karşılıklı şikâyetieri o kadar hızlı ve sert gidip geliyordu ki bankoda terk edilmiş bir müşteri hiçbir şey söylemeden çıkıp gitti. Sonunda ben de aynı şeyi yapüm. İki muhafazakâr kendi taraflarım açıkça savunmaya meyilliyken, liberaller her zaman doğruluk, adalet ya da insanlık adına saldırıyorlar. Bir zamanlar sıkı bir Demokrat'tım ama uzun zaman önce insanlığı savunmayı bıraktım. Bazı günler kendimi savunacak takatim bile olmuyor.

Bu yazışmanın, şikâyetçi bir kendini haklı çıkarmaya doğru gitmediğini umuyorum; aynı şekilde, Kevin'a tümüyle benim hatam olarak sahip çıkmanın temellerini atıyor gibi görünmekten de endişe ediyorum. Bazen suçluluğu güçlü bir susuzlukla yudumlama zevkine kendimi bıraktığım da doğru. Zevkime bırakmak dedim ama. Bu suçluluk içinde yuvarlanmanın kendi kendime itibar kazandıran, kibirli bir yanı var. Suç insana müthiş bir güç veriyor. Ve kolaylaştırıcı. Yalnızca seyirciler ve kurbanlar için değil, suçlular için de. Posaya bir düzen getiriyor. Suçluluk başkalarının teselli bulabileceği net dersler iletiyor: şöyle yapmasaydı... dolayısıyla trajediyi kaçınılmaz kılıyor. Eksiksiz sorumluluğun üsdenilmesinde kırılgan bir huzur bile bulunabilir. Arada sırada Kevin'da o sakinliği görüyorum. Gardiyanlarının pişmanlıkla karıştırdığı bir özellik.

Ama benim için hataları açgözlülükle deşmek hiç işe yaramıyor. İçimde tüm hikâyeyi tutamıyorum bir türlü. Beni aşıyor. Hiç görmediğim, karşılaştığımda tanımayacağım pek çok kişiye, teyzelere, kuzenlere, en iyi arkadaşlara zarar verdi. Tek bir sandalyesi boş onca aile yemeğinin acısını aym anda taşıyamam. Piyanonun üzerindeki fotoğraf

gazetelere verildiği için lekelendiği ya da iki yanındaki kardeş fotoğrafları -üniversite mezuniyeti, düğünler- olgunluk çağının özel olaylannı göstermeye devam ettiği veya lise yıllığındaki statik fotoğrafın güneşte solduğu için kederlenmedim. Sağlam evliliklerin aydan aya çürümesinin sırrını paylaşmadım. Önceden çalışkan bir emlakçının soluğunda, giderek daha erken saatlerde içtiği cinin mide bulandıracak kadar tadı kokusunu almadım. Gür meşe ağaçlannın olduğu, düz taşlı çayların tadı tatlı aktığı, diğer insanlann sağlıklı çocuklannın kahkahalarıyla canlanan semt bir gecede kadanılmaz hale geldikten sonra bir kamyona yüklenen kolilerin ağırlığını hissetmedim. Bana öyle geliyor ki herhangi bir şekilde suçluluk duymam için bütün bu kayıpları zihnimde askıya almam gerek. A eyli ala ulalı amburleyli ap up ba beyli bala bulak bamburleyli bap bup ca ceyli cala culali camburleyli cap cup... ezbere bildiğin tekerlemeler gibi, alfabenin sonuna gelmeden aklım bir-iki yerde boşalıyor. Mary'nin olağanüstü güzel kızını, Fergusonlann bilgisayar dâhisi miyop oğlunu, Corbittlerin okul piyeslerinde hep abartılı oynayan uzun ince kızıl saçlısını çevirmeye başlıyorum kafamda, sonra tekinsiz bir kibarlığı olan ingilizce öğretmeni Dana Rocco'yu kanyonun ve toplar yere saçılıyor.

Elbette, bütün suçu yutamamam, diğerlerinin benim üstüme yığmayacağı anlamına gelmiyor; onlara bir yararı olacağını bilsem işe yarar bir muhafaza olmaktan memnun olurdum. Dönüp dolaşıp o güne kadarki haksızlık deneyimi özellikle müşkül bir tek yönlü yola giren Mary VVoolford'a geliyorum. Sanırım ona şımank derdim; kızı, pek şirin olmakla birlikte, ağır ve hiç de adetik yapılı biri olmadığı halde, Laura atletizm takımına giremediğinde gereksiz bir panrtı koparmışn. Ama bir insanın hayatının her zaman en az iç dirençle iyi gitmiş olmasım bir kişilik kusuru olarak adlandırmak adil olmayabilir. Dahası inatçı bir kadındı, Demokrat iş arkadaşlanm gibi öfkeli bir mizacı vardı. Perşembe'den önce, başka türlü sanınm içinde birikerek padama seviyesine ulaşacak bu nicelik, belediye meclisinin bir yaya geçidi yapması ya da Gladstone'dan evsiz sığınaklarının kaldırılması kampanyaları düzenleyerek açığa vurmaya alışmıştı. Sonuç olarak, onun felaketi, yaya geçidine para ayrılmasının reddedilmesi ya da şehrin kenar semderine saçı sakalı birbirine karışmış ayaktakımının gelmesiydi. Böyle insanların, dehşetlerinin bütün gücünü trafik üzerinde kullandıktan sonra gerçek bir felaked nasıl anlayabildiklerinden emin değilim.

Bu yüzden, uzun zaman bezelyelerin üzerinde rahatsız bir uyku uyumuş bir kadının örs üzerinde yatmakta zorlanmasını anlayabiliyorum. Yine de anlamamanın durağan, sakin kuyusunda kakmaması acınası bir durum. Ah, anlıyorum şaşkınlık diyemezsin -anlama ihtiyacı ya da en azından anlarmış gibi yapma çok fazla- ama kendi adıma zihnimde şükredebileceğim kadar sissiz geniş beyaz bir şaşkınlık buldum. Ve korkarım, Mary'nin buna alternatif öfkesi, suçluları dinsel bir hummayla adaletin önüne çıkarmak, erişilmez olduğu sürece ulaşılması gereken bir hedef; bir yolculuk aldanmasını yaratan gürültülü bir yer. Dürüst olmak gerekirse, hukuki davada onu bir kenara çekip kibarca, "Kazanırsan kendini daha iyi hissedeceğini düşünüyor olamazsın?" deme dürtüsüyle savaştım. Hatta şaşırtıcı derecede hafif olduğu ortaya çıkacak ebeveyn ihmaline yönelik bir davanın düşmesini daha fazla teselli edici bulacağına emin oldum çünkü o zaman hak eden duygusuz, kayıtsız bir anneden acısını başarıyla çıkardığı bu teorik alternatif evreni besleyebilecekti. Her nasılsa Mary'nin kafası sorunun ne olduğu konusunda karışmış gibiydi. Sorun kimin ne için cezalandırıldığı değil, kızımın ölmüş olmasıydı. Duygulanna daha fazla katılamazdım ama bu başka birine yüklenecek bir şey değildi.

Aynca kötü bir şey olduğunda, birinin sorumlu olması gerektiği gibi had safhada dünyevi kavrama daha ılımlı bakabilirdim, eğer dört bir yandan kötülük temsilcileriyle sarılı olduklarını düşünen o insanları tuhaf, küçük bir suçsuzluk aylası çevre liyor gibi görünmesiydi. Yani, kendilerini kusursuz biçimde bir depremin hasarlarından korumadığı için müteahhidi dava eden, oğullarının matematik sınavındaki başarısızlığını sınav öncesinde karmaşık kesirleri çalışmak yerine video oyunu oynamasına değil de dikkat bozukluğuna bağlayanlar da aynı insanlarmış gibi geliyor bana. Dahası, bu felaketlerle kurulan bu dargınlık ilişkisinin -Amerikan orta sınıfının damgası- alnnda güçlü bir inanç vardı: kötü şeyler olmamalı, nokta.

Ama tu kızgın tiplerin -otoyollardaki zincirleme kazaları açgözlülükle izleyenlerin- ana inancı kendi başlarına kötü bir şey gelmemesi sanınm. Son olarak, çocukken yutturulan Ortodoks saçmalıklanndan sonra (şanslıydım ki on bir yaşıma geldiğimde annem artık dört blok ötedeki kiliseye gitmeyi göze alamaz olmuş, evde isteksiz ayinler yapmaya başlamıştı) dine özel bir düşkünlüğüm olmamıştı. Hâlâ bu insan ırkının,

volkanlardan küresel ısı değişimlerine kadar bütün olaylan tek tek üyelerinin sorumlu olduğu meseleler olarak görecek kadar insan merkezli hale gelmesine şaşıyorum. İnsan türü bile bir edim, söyleyecek başka bir şey bulamadığım için onun, tanrının işi. Şahsen, tehlikeli tek çocuklann doğumları da tannnın işi, ama o kısmı davamızı oluşturuyor zaten.

Harvey en başından anlaşmamı istiyordu. Harvey Landsdovvn'u hanrlarsın. Kendini fazla önemsediğini düşünüyordun. Öyle ama güzel hikâyeler anlatıyordu. Şimdi de başkalannın akşam yemeği partilerinde benimle ilgili hikâyeler anlatıyor.

Harvey, sadede gelelim diyen tiplerden olduğu için de bir parça aklımı karışnrdı. Bürosunda sendeledim, konuyu dağıtnm, benim paramı ve kendisinin de vaktini harcadığını (ki ikisi aynı şeydi) ima ederek kâğıtiarını kanşürdı. Gerçeğin ne olduğu konusunda anlaşamıyorduk. O özet istiyordu. Bense yemek masasında yavan kaçacak, etkisiz, minik anekdodan birleştirerek özüne varmaya çalışıyordum, anlattıklarım da bir yığın halinde toplanmadan birbiriyle ilgisiz görünüyordu. Belki burada yap

maya çalıştığım da budur, Franklin. Çünkü sorularını doğrudan cevaplamaya çalışsam da ne zaman "elbette oğlumu seviyorum" gibi kısa, aklamaya yönelik bir şey söylesem, yalan söylediğimi ve yalanımı her yargıcın, her jüri üyesinin anlayacağını hissediyordum.

Harvey umursamıyordu. Hukuku bir erdem piyesi değil de oyun olarak düşünen avukadardan biri. Bana bu tür birini istediğin söylendi. Harvey, haklı olmanın kimseye dava kazandırmadığı nutkunu çekmekten hoşlanırdı. Hatta bende belli belirsiz, adaletin sizden yana olmasımn hafif bir dezavantajı olduğu duygusunu bile bıraka.

Elbette adaletin benden yana olup olmadığından hiç emin değildim, Harvey ellerimi ovuşturmamı can sıkıcı buluyordu. Kötü Anne ününü kabul etmenin nasıl göründüğü konusunda telaşlanmamı, gerçekten kötü bir anne olup olmadığımın onun için hiç önemli olmadığını söyledi. (Ve Franklin öyleydim. Korkunç bir anneydim. Beni affedebilecek misin bilmiyorum.) Mantığı doğrudan ekonomiye dayanıyordu, anladığım kadarıyla pek çok davada da böyle karar veriliyor. Ebeveynlere mahkeme dışında, duygusal bir jürinin vereceği karardan çok daha az Bara verip

susturabileceğimiz tavsiyesinde bulundu. Kazansak bile mahkeme masraflarımızın telafi edileceğinin garantisi yoktu. Bu da şu anlama geliyor: "Suçluluğun kanıtlanana kadar masum olduğun" bu ülkede, birisi beni istediği şeyle suçlayabilir ve Suçlamanın temelsiz olduğunu kanıtlasam bile yüz binlerce dokudan olabileceğimi çözdüm yavaş yavaş. ABD'nin A'sına hoş geldin, dedi neşeyle. Sana sövüp saymayı özlüyorum. Harvey, kızgınlığımla ilgilenmiyordu. Bu yasal ironileri gülünç buluyordu çünkü bir tek ucuz uçak biletinden yola çıkmış şirketi tehlikede olan o değildi.

Geriye dönüp baküğımda, Harvey'nin kesinlikle haklı olduğunu görüyorum. Para hakkında yani. O zamandan beri de sağlam yasal danışmanlığa meydan okuyarak, Mary'yi bana karşı aç

tığı davayı mahkemeye götürmesi için neden ittiğimi düşünmüşümdür. Kızmış olmalıyım. Yanlış bir şey yapnysam bile, bu yüzden zaten adamakıllı cezalandınlmışım gibi hissediyordum. Hiçbir mahkemenin vereceği ceza küçücük dubleksimdeki bu cansız hayattan kötü olamazdı. Tavukgöğsüm ve lahanam, titrek halojen ampullerim, iki haftada bir robot gibi yaptığım Chatham ziyarederim ya da daha da kötüsü, neredeyse on alu yıl boyunca beni anne olarak istemediğini ve neredeyse her gün benim de onu oğul olarak istememem için iyi bir neden veren bir evlada yaşamak. Yine de jürinin lanetleyen karannın Maty'nin acısını hafifletemeyeceğini, daha merhamedi bir karann suç ortağı gibi hissetmemi geçirmeyeceğini anlamış olmam gerekirdi. Üzülerek söylüyorum, herkesin önünde umutsuzca temize çıkma isteği harekete geçmemde önemli rol oynamış olmalı.

Yazık, gerçekten istediğim aklanmak değil, belki de bu nedenle her gece burada oturup her suçlayıcı aynntıyı kaydediyorum. Şu zavallı örneğe bak: Mutiu bir evliliği olan otuz yedi yaşındaki olgun bir kadın, ilk hamileliğini öğreniyor ve dehşet içinde neredeyse bayılıyor, bu tepkisini mudu kocasından ekoseli hoppa bir sıtı açık elbiseyle saklıyor. Yeni bir hayat mucizesiyle kutsanmış olduğu halde, bırakmak zorunda olduğu şarabı ve bacaklanndaki damadan kafasına takıyor. Doğmamış çocuğunu düşünmeden ucuz pop müzik eşliğinde kendini salonda oradan oraya anyor. Bizim sözcüğünün gerçek anlamını içgüdüsel olarak bilmesi gerektiği halde, gelecek bebeğin onun olup olmadığından endişelenmeyi seçiyor.

Çoktan dersini öğrenmiş olması gerektiği halde, hâlâ insan doğumunun aşırı büyük bir larvanın dışarı anlmasıyla kanştınldığı bir film hakkında yaygara yapıyor. Üstelik memnun edilmesi imkânsız bir ikiyüzlü: Dünyayı dolaşmanın bir zamanlar iddia ettiği gibi büyülü gizemli bir tur olmadığını -bu yapay gezginliğin aslında yorucu ve sıkıcı hale geldiğini- itiraf ettikten sonra, bu serserilik hayatı başkasının ihtiyaçları nedeniyle tehlikeye girdiği anda, Yorkshire hostelleri

nin mutfak hizmeti sunup sunmadığını not ettiği sakin hayata iç geçirmeye başlıyor. Daha da kötüsü, şanssız oğlu isteksiz sıkı rahminin düşman ikliminde hayatta kalmayı bile başarmadan önce, senin resmi olarak ağza alınmaz ilan ettiğin bir suçu işli yor: Kaprisli bir tavırla fikrini değiştirmiş, çocuklar eve geldiğin de deneyip aynaya alıcı gözle baktıktan sonra, hayır çok yazık ama maalesef bu bana uymuyor deyip gerisin geriye mağazaya götürebileceğin şeylermiş gibi.

Çizdiğim tablonun pek çekici olmadığını biliyorum; ona gelene kadar kendime ya da başka birine en son ne zaman çekici geldiğimi bile anımsamıyorum. Aslında hamile kalmadan yıllar önce, Village'deki White Horse'ta Green Bay'de birlikte koleje gittiğim genç bir kadınla karşılaşmıştım. Okul günlerimizden beri konuşmadığımız halde, kısa süre önce ilk çocuğunu dünyaya getirmişti ve içini dökmesi için ona bir merhaba demem yetmişti. Olağanüstü geniş omuzları, kıvırcık saçlarıyla Rita ufak tefek çekici bir kadındı, fiziksel anlamda. Herhangi bir teşvikim olmadan, doğurmadan önceki kusursuz fiziğini anlatmaya koyuldu. Her gün Nautilus kullanmıştı belli ki, kıvrımları hiç o kadar belirgin olmamıştı, yağ-kas oranı inanılmazdı, aerobik kondisyonu listenin en üstündeydi. Sonra hamilelik, ah korkunçtu tabii! Nautilus arük o kadar da iyi hissettirmiyordu kendini ve bırakmak zorunda kalmıştı. Şimdi, şimdiyse bir felaketti, mekik bile çekemiyordu, en baştan başlıyordu ya da daha kötüsü. Bu kadın öfkeden köpürüyordu Franklin, sokakta öfkeyle yürürken belli ki karın kaslarına söyleniyordu. Ama hiç çocuğunun adını, cinsiyetini, yaşını ya da babasını anmadı. Gerileyip özür dileyerek bara gitmiş ve Rita'ya veda etmeden kaçıp gitmiştim. Beni en çok dehşete düşüren, kaçmak zorunda olduğumu hissettiğim şey yalnızca onun duygusuz ve bencil olması değildi, aynı benim gibi konuşmasıydı. İlk çocuğumuzdan, henüz doğmadan

pişmanlık duyup duymadığımdan emin değilim artık. Sonraki yılların ölçülemez piş

manlığıyla, zaman smırlarım aşıp Kevin'ın henüz olmadığı bir döneme akan bir pişmanlıkla kirletmeden, o dönemi zihnimde yeniden oluşturmam zor. Ama bu korkunç hikâyedeki payımı örtbas etmek en son istediğim şeydi. Bunu da söyledikten sonra bütün değişken düşüncelerimi, her huysuzluğumu, her bencil anımın sorumluluğunu kabul etmeye kararlıyım, yalnızca bütün suçu kendi üzerime almak için değil, bunun benim hatam, onun benim hatam olduğunu itiraf etmek için ama orada, orada, tam orUda Franklin, çizgiyi çekiyorum ve çizginin diğer tarafında o, o Franklin, benim hatam değil.

Yine de çizgiyi çekmek için, tam ucuna kadar gelmeliyim korkarım.

Son aylarda hamilelik neredeyse eğlenceliydi. O kadar hantaldım ki durumumda aptalca bir yenilik vardı, her zaman görünümüne özen göstermiş biri için şişmanlamakta insanı rahadatan bir taraf vardı. Diğer yan nasıl yaşıyor öğreniyordum - aslında yandan fazlası demem gerekirdi. 1998, ABD'nin yansından fazlasının şişman olduğunun resmi olarak belirlendiği ilk yıldı.

Kevin iki hafta gecikmişti. Geriye dönüp baknğımda, batıl inançla, rahimde bile özellikle oyalandığına, saklandığına ikna oluyorum. Belki de bu deney konusunda tereddütleri olan tek kişi ben değildim.

Neden aklına olabilecek kötü şeyleri getirip kıvranmadın? Bu kadar çok oyuncak tavşan, bebek arabası, yumuşak tüylü ayılar almaktan vazgeçirmeye çalışmak zorunda kalmıştım. Ya bir şeyler ters giderse, diyordum. O zaman hayal kınklığıyla yıkılmaz mısın? Kötü şeyler düşünmenin felaket çağırmak olacağını söyledin (bu yüzden senin hayal ettiğin baş döndürücü biçimde güçlü, sağlıklı ve mutlu erkek çocuğunun karanlık ikizini düşünerek, dünyaya cinlerin değiştirdiğini getirdim.)

Otuz beş yaşın üzerinde bir anne olarak, bebeğin Down sendromu için test edilmesi konusunda ısrarcıydım ama sen inatla reddettin. Yalnızca yüzde ihtimalini veriyorlar, diyordun. 500'de birse tamam ama ellide birse floş ve

baştan başla öyle mi? Tabii ki hayır dedim. Onda birse o halde. Üçte birse. Sınırı ne? Neden böyle bir seçim yapmaya zorluyorsun kendini?

Söylediklerin ikna ediciydi, ama arkalarında özürlü bir çocukla kötü planlanmış bir aşk hikâyesi yatıp yatmadığını düşünüyorum: tanrının sakar ama iyi huylu elçilerinden biri, ebeveynine hayatın yalnızca zekâdan ibaret olmadığını öğreten, aile köpeğine kafası okşanarak gösterilen ilgiye benzer bir ilgiye boğulan saf bir ruh. DNA'mızın hazırladığı uçuk genetik kokteyli kana kana içmeye aç bir halde, fedakârlık için toplanacak bonus puanlar ihtimalini aklından geçirmiş olmalısın. Mankafa oğlumuza altı ay boyunca her gün ders vererek ayakkabılarını bağlamayı öğretme sabrın insanüstü olacaktı. Vericiliğin ve şiddetli koruyucuhığunla içinde, yarın Guyana'ya gidiyorum diyen eşinin hiç vermediği, sınırsız bir cömertiik kaynağı buluyordun. En sonunda kendini, bir elli boyundaki üç yaşındaki çocuğumuza adamak için mekân bulma işine kaptırıyordun. Komşular senin kaderine razı olup elinden geleni yapmanı, bizim konumumuzdaki başka insanların sakatlayıcı bir darbe olarak görecekleri zorluklara göğüs geren olgunluğunu övüyorlardı. Bu ebeveynlik işine adamaya can atıyordun öyle değil mi? Uçurumdan aşağı adamaya, odun yığınında yanmaya... Benimle olan hayatın o kadar mı tahammül edilmez, o kadar mı boştu?

Sana hiç söylemedim ama o testi habersizce yaptırdım. Sonucun iyimserliği (100'de birdi) bir kez daha aramızda ne kadar büyük fark olduğunu hatırlattı. Ben müşkülpesenttim. Ebeveynliğe yaklaşımım koşullara bağlıydı ve bu koşullar da sertd. Bir embesil ya da paraplejili bir çocuk annesi olmak istemiyordum. Ne zaman kas hastalıklı, baston bacaklı çocuklarını Nyack Hastanesi'ne su terapisi için götüren yorgun yüzlü kadınları görsem, yüreğim erimiyordu, umutsuzlukla kaplanıyordu. Gerçekten de bakmak istemediğim çocukların dürüst bir listesini yapsam, sıradan bir morondan kaba derecede aşırı kiloluya, beni mahkûm edecek şekilde ikinci sayfaya uzayabilir. Ancak geç misi düşününce hatam testi gizlice yaptırmam değil, testin sonucunda güven duygumun perçinlenmesiydi. Dr. Rhinestein kötü niyet, haince kayıtsızlık ya da doğuştan kötülük testieri yapmamıştı. Böyle bir şey yapılabilseydi, kimbilir yakaladığımız kaç balığı tekrar denize bırakırdık.

Doğuma gelince, her zaman acıya karşı maço bir tavır takınmıştım. Bu da hiç kolumu kırmadığımı, dört otomobilin birbirine girdiği bir kazadan çıkmadığımı ya da zayıf düşürücü bir hastalık geçirmediğimi ele veriyordu yalnızca. Dürüstçe konuşayım Franklin, bu kadar dayanıklı olduğum fikrine nereden kapıldığımı bilmiyorum. Bin fiziksel dünyanın Mary Woolford'uy-dum. Acı kavramım batan tırnaklar, sıynlmış dirsekler ve âdet sancılarından geliyordu. Squash sezonunun ilk gününden sonra ağrı çekmek nedir biliyordum, endüstriyel bir makinede elini kaybetmenin ya da bacağının 7. Cadde'de trenin altında kalmasının ne demek olduğunu bilmiyordum. Yine de ne kadar inanılmaz olursa olsun, başkalarının mitlerine ne kadar kolay kananz. Mutfakta parmak kesmeye gösterdiğim bıkkın tepkiyi -sevgini göstermen için açık bir arzuydu hayanm- daha önce domuz sucuğundan büyük bir şeyi almamış bir delikten, kuzu çevirme büyüklüğünde bir formu da aynı metanetle çıkaracağım konusunda yeterli kanıt kabul ettin. Elbette anestezi kullanmaktan da kaçınacaknm. Ne kadar düşürsem düşüneyim, ne kanıtiamaya çalışuğımızı anlamıyorum. Senin açından belki de benim evlenmiş olmak istediğin gerçeküstü kahraman olmamdı. Bense kadınlar arasındaki doğum yarışına kendimi kaptırmış olmalıyım. Brian'ın yumuşak başlı kansı Louise bile Kiley'yi yirmi dört saat doğum sancısı çektikten sonra doğurmuştu. Bu süre içinde acısını geçirmek için, üç farklı ortamda söylediği gibi, ailecek değer verdikleri "frambuaz yaprağı çayı" içmişti yalnızca. New School'da gittiğim doğal doğum kursu bu türden konuşmalar-I.ı doluydu ama bahse girerim şu "nasıl bir his olduğunu bilmek istiyorum" oyunu oynayan öğrencilerin çoğu ilk krampta teslim olup epidural için yalvarmıştır.

Ama ben değil. Cesur değildim ama aptal ve gururluydum. Saf inat cesaretten daha dayanıklıdır, o kadar hoş olmasa da.

Bu yüzden içim ilk kez suyu sıkılan ıslak bir çarşaf gibi burıılduğunda, gözlerim hafifçe dışarı fırladı, gözkapaklarım şaşkınlıkla genişledi, dudaklarım sıkıldı. Sakinliğimden etkilenmiştin. Amacım da buydu. Yine Beach House'ta yemek yiyorduk ve fasulyemi bitirmemeye karar vermiştim. Aynı soğukkanlılıkla mısır ekmeğini bitirdikten sonra tuvalete gidip bir yığın kâğıt havlu getirdin. Suyum gelmişti, hem de litrelerce su akmış gibi görünüyordu, tahta sıra sırılsıklamdı. Hesabı ödedin, hatta bahşiş bile verdin, sonra da elimden tutup beni eve götürdün, saatine

baktın. Beth Israel'e rahim boynum genişlemeden saader önce gidip kendimizi utandırmayacaktık.

Öğleden sonra geç saaderde, bebek mavisi pikabında Canal Street'te giderken her şeyin yolunda gideceğini mırıldandın, bilmene imkân olmadığı halde. Hasta kabulünde durumumun ne kadar sıradan olduğuna şaşırdım. Hemşire esniyordu, örnek bir hasta olma karanını daha da pekiştirdi bu durum. Dr. Rhinestein'ı sert pratikliğimle şaşırtacaktım. Bu doğal bir süreçti, yaygara koparmayacaktım. Böylece bir kramp daha girip iki büklüm olduğumda, doğru çengele takılmışım gibi hafifçe ufff diye soludum.

Saçma ve tamamen anlamsız bir oyundu. Çok da bayılmadığım Dr. Rhinestein'ı kendime hayran bırakmama gerek yoktu. Senin gurur duymanı amaçladıysam da, bu işten bir oğul sahibi olarak çıkacaktın, bu, biraz çığlığa ve kabalığa dayanmana değerdi. Evlendiğin kadının rahatı seven, acı çekmekten nefret eden, sıradan bir ölümlü olduğu için akıllıca davranıp anesteziyi seçeceğini anlamanın duruma faydası bile olabilirdi. Bunun yerine, koridordaki sedyemde aptalca şakalar yapıp durdum ve elini tutum. Elini neredeyse kırdığımı söyleyecektin daha sonra.

Ah Franklin, artık oyun oynamanın bir anlamı yok. Çok kötüydü. Belirli tür acıya dayanıklı olabilirim, ama öyleyse dayanıklılığım bacaklanmda ya da kollarımda, bacak aramda değil. Burası bedenimin daha önce dayanıklılıkla egzersiz gibi iğrenç bir şeyle hiç bağdaştırmadığım bir parçasıydı. Saatler uzadıkça, bu iş için çok yaşlı olduğumdan şüphelenmeye başladım, kırkıma yaklaşırken bu yeni hayata uzayamayacak kadar esnemez-dim. Dr. Rhinestein bir yetersizliği ima etmek istercesine, hâlâ genişlemediğimi söyledi fazla resmi bir biçimde. On beş saat sonra da sert bir ümitsizlikle, "Eva! Ciddi söylüyorum, çaba göstermelisin." Hayretini kazanmam buraya kadarmış.

Yirmi dört saat geçtikten sonra bazen şakaklarımdan aşağı birkaç damla yaş süzüldüğü oldu. Kimsenin görmesini istemediğim için hemen sildim onları. Birkaç kez epidural teklif edildi ama epidural verilmemesi konusundaki kararlığım delilik boyutuna gelmişti. Bu redde sanldım, sanki bebeği doğurmam değil bu küçük testi geçmem önemliydi. İğneyi reddettiğim sürece kazanıyordum.

Sonunda sezaryen tehdidiyle başardım. Dr. Rhinestein, muayenesinde başka hastaların beklediğini, cansız performansımdan tiksindiğini açıkça belli etti. Karnımın yarılmasından anormal bir korku duyuyordum. İzim olsun istemiyordum, bunu söylemekten utanıyorum ama Rita gibi kann kaslarım için kaygılanıyordum, dahası bu süreç o korku filmlerini fazlasıyla hanrlatıyordu.

Bu yüzden çaba gösterdim, o zaman da doğuma direndiğimi anlamak zorunda kaldım istemeyerek. Dev kide ne zaman dar kanala yaklaşsa geriye emmiştim. Çünkü acıyordu. Hem de çok. New School kursunda acının iyi olduğunu, acıya uymanızı, acıya doğru itmenizi sokuyorlardı kafanıza.

Bunun ne kadar geri zekâlıca olduğunu ancak sırtüstü yatarken düşündüm. Acı iyi miydi? Küçümseme bütün duygularıma hâkim olmuştu. Hatta sana hiç söylemedim ama kritik bir eşiğin ötesine itmek için tutunduğum duygu tiksintiydi. Bükülmüş bacaklarının arasına yabancıların gelip aval aval baktığı, sergideki bir çiftlik hayvanı gibi yatmaktan nefret ediyordum. Dr. Rhinestein'ın sivri çeneli faremsi suratından, sert, tenkitçi tavrından nefret ediyordum. Daha önce hayatımdan memnunken, o anda orada yatmak yerine Fransa'da olabilecekken, bu aşağılayıcı tiyatroya dahil olmayı kabul ettiğim için kendimden nefret ediyordum. Eskiden arz yönlü iktisat hakkındaki tereddütlerini paylaşan, ya da en azından yarım gönüllü son seyahatimin nasıl geçtiğini soran, ama aylardır yalnızca çadaklar, kabızlık tedavisiyle ilgili gevezelik eden ya da neşeyle ölümcül yüksek tansiyon ve bütün gün ileri geri sallanan otistik çocuklar üzerine korku hikâyeleri savuran bütün kadın arkadaşlarımı defterimden sildim. Yüzündeki sonsuz umut ve cesaret verici ifade midemi bulan diriyordu. Babacık olmayı istemek, bütün o tüylü tavşan zevksizliğine inanmak kolaydı tabii, dişi domuz gibi şişen, vitamin emip duran iyilik timsali bir alkol karşıtına dönmek zorunda kalan, düzgün ve sıkı göğüslerinin şişip deforme olmasını izleyecek olan, bahçe hortumu kadar bir delikten bir karpuz iterken parçalara ayrılacak olan bendim. Evet, nefret etdm. Senden ve mırıltılarından, sevgi sözcüklerinden nefret ettim. O ıslak bezle bir yaran varmış gibi alnımı silmeni bırakmanı istiyordum. Galiba elini acıttığımı da biliyordum. Evet, bebekten de nefret ettim. Şimdiye kadar bana gelecek için umut, hikâye, içerik ve "beyaz sayfa" değil, hantallık, utanç ve olduğumu

düşündüğüm kişinin okyanus tabanını çatlatan gümbürtülü bir yeraltı depremi getiren bebekten de.

Ama o eşiğin ötesine ittiğimde öyle yakıcı kah kırmızısı bir acıyla tanışüm ki artık tiksinmeyi bile göze alamadım. Hiç umursamadan bağırdım. O anda durması için her şeyi yapabilirdim: şirketimi rehin verebilir, çocuğumuzu köle olarak satabilir, nıhumu şeytana satabilirdim. "Lütfen!.." diye soludum. "Epiduralı yapın!"

Dr. Rhinestein azarladı. "Artık bunun için çok geç Eva, acıya dayanamayacağını önceden söylemeliydin. Bebeğin başı göründü. Allah aşkına biraz daha dayan!"

Birdenbire sona eriverdi. Sonradan ne kadar uzun zaman dayandığımı, olamayacak zaman rahatiaülmak için yalvardığımı konuşup dalga geçtik, ama o zaman komik değildi. Tam doğum anında Kevin'ı kendi sınırlarımla, yalnızca acı değil yenilgiyle bağdaşnrdım.

£

v

<

ı

13 Aralık 2000

Sevgili Franklin,

Bu sabah işe geldiğimde, kötü niyetie asılmış Demokrat suradardan Florida'nın kaybedildiği hemen anlaşılıyordu. İki tarafın paylaştığı hayal kırıklığı hissi, doğum sonrası depresyona benziyor.

Ama her iki çizgiden iş arkadaşlarım, insanı canlandıran bu kavgamn bitmesinden dolayı hayal kırıklığı içindeler. Ortak, bağlayıcı kayıp hislerinden bile uzakta, çok daha kederli hissediyorum kendimi. Bu yalnızlığımın kat kat fazlası, annemin savaşın sonunda yaşadıklarına yakın olmalı. Doğum günüm 15

Ağustos, Hirohito'nun teslim olduğunu Japonlara duyurduğu güne denk geliyordu. Görünüşe göre, hemşireler doğum sancılarının zamanlamasına dikkat edemeyecek kadar sevinçliymişler. Koridorun aşağısında şampanyalar patlatılırken, kendini hüzünlü bir biçimde dışlanmış hissetmiş olmalı. Hemşirelerin çoğunun eşi eve dönüyor olmalıydı ama babam gelmeyecekd. Ülkenin kalanı savaşı kazanmış olabilirdi ama Racine Wisconsin'den Khatchadourian ailesi kaybetmişti.

Sonraları çalışmak için girdiği (Johnson Wax olmasın da) tebrik kartı basan şirketin ölümsüzleştirdiği duygularla da aynı uyumsuzluğu hissetmiş olmalı. Başka insanlann mudu yıldönümleri kartlannı kutularken, kendi evlilik yıldönümü geldiğinde çantasına bir tane atmaya ihtiyacı olmamak ürkütücü. Bu işte çalışmasının ona, sürekli Enderby Avenue'ye çekilmesine izin verecek olan kendi el yapımı tebrik kartı işini kurma fikrini vermesine sevinmeliyim üzülmeliyim bilmiyorum. Ama "ilk bebeğinin doğumu" karanın -kenarları mavili yeşilli ince ambalaj kağıdıyla kat kat kaplıydı- çok güzel olduğunu söyleyeceğim.

Beth IsraePde kendime geldiğimde annemi haürlayıp kendimi nankör hissettim. Babam senin benim elimi tuttuğun gibi onun elini tutmamışa. Oysa bana canlı bir kocanın eli verildiğinde onu ezmiştim.

Yine de doğum sancısı çeken kadınların kötü sözler söyleyebileceklerini biliyoruz. Savaşın en çetin anında biraz düşmanca davranmış olduğumu itiraf etmek geliyor içimden, günah çıkarmayı da burada

bırakacağım. Çünkü ne de olsa hemen utamp seni öpmüştüm. Bu doktorlann yeni doğmuş bebeği kan ve benzer şeylerle birlikte annenin kucağına verdikleri günlerden önceydi. Göbek bağını bağlayıp onu temizlemelerini bekledik birkaç dakika. Heyecanlıydım, kolunu okşayıp sıkıyordum, alnımı kolunun iç kısmına dayıyordum. Çocuğumuzu hiç kucağıma almamışnm.

Ama kendimin bu işten bu kadar hafif sıyrılmasına izin verememem.

11 Nisan 1983'e kadar kendimi özel biri olduğum konusunda pohpohlamıştım. Ama Kevin'ın doğumundan beri hepimizin derin bir biçimde kuralcı olduğumuz kanısına vardım (hoş, insanın kendisini istisna olarak düşünmesinin genel bir kuralı muhtemelen). Belirli durumlarda, kendimizden kesin beklentilerimiz var. Beklentilerden de öte, şardar. Bazıları küçük bu şartların: Bizim için sürpriz bir parti verildiğinde seviniriz. Diğerleri daha büyük: ebeveynimizden biri öldüğünde yasa boğuluruz. Ama belki de bu beklentilerle el ele geleneklere, paçamız sıkıştığında gelenekleri yerine getiremeyeceğimize dair gizli bir korku da geliyor. Annemizin öldüğünü bildiren o önemli telefonu aldığımızda, bir şey hissetmeyeceğimiz korkusu. Bu sessiz, anlatılmaz küçük korkunun kötü haber korkusundan daha keskin olduğundan şüpheleniyorum: kendimizin bir canavar olduğunu keşfedeceğimiz korkusu. Fazla şok edici gelmezse, evliliğimiz boyunca tek bir korkuyla yaşadım: Sana bir şey olursa yıkılacağım korkusu. Ama her zaman garip bir gölge, istersen buna altkorku diyebilirsin vardı, belki de yıkılmayacaktım. Aynı günün öğleden sonrasında hiçbir şey olmamış gibi squash oynamaya gidecektim.

Bu altkorkunun başını ender göstermesi ham bir güvenden kaynaklanıyor. Düşünmesi bile zor olan bir olay gerçekleştiğinde, üzüntünün kendiliğinden seni ezeceğine inanman gerek; örneğin yas aklına getirmen gereken bir deneyim ya da çalışman gereken bir beceri değil aynı şey alışkanlığa bağlı neşe için de geçerli.

Bu yüzden, trajedi bile bir parça rahatlamayı da beraberinde getirebilir. Kalp kırıklığının gerçekten kalp kırıklığı olduğunu bilmekle insanlığımızdan teselli buluruz (gerçi insanların neler yapabildiğini düşünce bu şefkat, hatta duygusal yeterlilikle bile eşit sayılamayacak bir sözcük).

Hemen bir örnek vereceğim, Franklin. Geçen gün arabayla Route 9W'dan işe gidiyordum.

Bir Fiesta sağa döndüğünde banketteki bisiklete çarptı. Otomobilin yolcu kapısı bisikletin ön tekerleğini büktü. Ve bisikletçiyi otomobilin tavanına uçurdu. Umut vaat etmeyen bir resim öğrencisinin yaptığı karalama gibi imkânsız bir pozisyonda kaldı. Yanlarından çoktan geçmiştim ama dikiz aynasından arkamdan gelen arabaların yardım etmek için durduğunu gördüm.

Böyle bir talihsizlikte teselli bulmak sapıklık samrım. Yine de acil servisi aramak için otomobillerinden inen sürücülerin hiçbiri bisikletçiyi tanımıyordu ya da ona ne olacağından bir menfaatleri yoktu. Yine de önemsiyorlardı ki mahkemede tanıklık etmek zorunda kalabilecekleri halde zahmete girip durmuşlardı. Kendi adıma bu dramdan fiziksel olarak sarsıldım. Direksiyonun üzerinde ellerim titredi, ağzım kurudu. Ama kendimi akladım. Hâlâ yabancılann acısı karşısında bembeyaz kesilebiliyordum.

Yine de senaryo dışına çıkmanın ne demek olduğunu biliyorum. Sürpriz parti? Bunu anmam ne tuhaf. On yaşıma gireceğim hafta bir şeyler olduğunu sezdim. Fısılnlar, açmamam gereken bir dolap. Bu yeteri kadar ele vermiyormuş gibi bir de Giles, "Çok şaşıracaksın!" diye mırıldanmıştı. Ağustosun ikinci haftasında hangi günün yaklaştığım biliyordum, o gün geldiğinde kalıbıma sığamaz olmuştum.

Doğum günümde, öğlen geç saatte arka bahçeye gönderildim.

Tekrar içeri çağırıldığımda, "Sürpriz!" Ben kapalı mutfak perdelerinin arasından içeriyi görmeye çalışırken beş arkadaşım ön taraftan gizlice eve sokulmuştu. Salonda, kâğıttan dantel desenli bir örtü örtülü masanın çevresinde oturuyorlardı. Sofraya renkli kâğıt tabaklar konmuştu, yanlannda annemin profesyonel işlerinde kullandığı akıcı kaligrafiyle adlanmızı yazdığı kartlar duruyordu. Dışandan parti için özel şeyler de alınmışn, minyatür bambu şemsiyeler, borazanlar, düdükler. Pasta da bir pasta finnından alınmıştı, limonatayı daha neşeli gözükmesi için canlı bir pembeye boyamışa.

Kuşkusuz annem yüzümün bozulduğunu gördü. Çocuklar saklamakta beceriksizdir. Partide orada değilmiş gibiydim, çok az konuştum. Şemsiyemi açıp kapadım ve çabucak bundan sıkıldım. Çok garipti. Davet edilmediğim partilere giden ve okula tam da pembe mavi güneş şemsiyeleriyle dönen diğer kızları çok kıskanırdım oysaki. Bir biçimde, bunların poşet içinde onarlı pakeder halinde satıldığını ve bizim gibilerin bile alabileceğini anlamıştım, bu da hediyelerin değerini anlatamayacağım kadar düşürmüştü. Konuklardan ikisi pek sevmediğim kızlardı, anne babalar çocuklarının arkadaşlarını doğru teşhis edemez hiçbir zaman. Fondan krema kaplı pasta plastik bir buz hokeyi topuna benziyordu. Tatsız bir şeker tadı vardı, annemin yaptıkları daha güzel oluyordu. Normalde olduğundan daha fazla hediye vardı ama tek hatırladığım, anlaşılmaz biçimde hepsinin birbirinden hayal kinci olduğuydu. Yetişkinliğe dair bir önsezi de girmişti içime. Çocukları ender olarak rahatsız eden temelsiz bir "Çıkış yok" duygusu. Bir odada oturuyorduk, yapacak ve söyleyecek hiçbir şey yoktu. Parti bittiği anda -yerler kırınn ve ambalaj kâğıdanyla pislenmişti- ağladım.

Anlattıklanm şımarıkça geliyor olmalı ama şımarık değildim. Geçmişte doğum günlerim abartılmamışü. Geriye baktığımda, tam anlamıyla aşağılık hissediyorum kendimi. Annem ne kadar çok uğraşmıştı. İşinden uzun zaman para kazanamamıştı, bir saatten fazla bir kart üzerinde çalışıp bir çeyreğe satardı, müşterileri bu fiyattan bile şikâyet ederlerdi. Ailemizin küçücük ekonomisinin koşullarında epeyi masrafa girilmişti. Annem hayretler içinde kalmış olmalı, başka türlü bir ebeveyn olsa nankör kıçıma bir-iki şaplak atardı. Ne düşünmüştüm ki kıyasladığımda sürpriz partim beni bu denli hayal kınklığına uğratmıştı?

Hiçbir şey. Daha doğrusu, özel hiçbir şey. Kafamda somut olarak bir şey biçimlendirmemiştim. Sorun da buydu. Büyük ve sınırlan belli olmayan bir şey beklemiştim. O kadar harika, büyük bir şeydi ki hayal bile edemiyordum. Annemin verdiği par

ti fazlasıyla sıradandı. Hoş, bando ve sihirbazlar getirmiş olsa da mutsuzluğum değişmeyecekti. Beklentilerimi hiçbir aşırılık karşılayamazdı çünkü her şey sınırlı ve sabitti, yalnızca bir şey olacaktı başka bir şey değil. Yalnızca olduğu şey olacaktı.

Demek istediğim şu: Kevin ilk kez göğsüme verildiğinde, gelecekte bana olacaklara dair ne gördüğümü kesin olarak bilmiyorum. Tam olarak ileriyi gördüğümü söyleyemem. Hayal edemediğim şeyi isdyordum. Dönüşmek, kendimi başka bir yerde bulmak istiyordum. Bir kapının açılmasını ve orada olduğunu hiç bilmediğim bir manzaranın gözlerimin önüne serilmesini istiyordum. İstediğim bir vahiydi, vahiy doğası gereği öngörülemez. Henüz saklı olanı vaat eder. Ama onuncu doğum günüm için verilen partiden bir ders aldıysam, o da yüksek ve belirsiz olduklarında beklentilerin tehlikeli olduğuydu.

Burada kendimi yanlış anlatmış olabilirim. Elbette korkularım vardı. Ama anneliğe dair beklentilerim gerçekten yüksekti, yoksa en başından kabul etmezdim. Arkadaşlarımın anlattıklarını aç bir dikkatie dinlemiştim: Kendi çocuğun olunca anlıyorsun. Ne zaman bebekleri ve çocukları pek sevmediğimi itiraf etsem, ikna edici sözler dinliyordum. Ben de senin gibiydim! Başkalarının çocuklarına dayanamıyordum! Ama farklı, kendi çocuğun olunca her şey değişiyor. Bunu seviyordum. Başka bir ülke beklentisi, arsız zalimlerin simya yoluyla mucizevi bir biçimde, senin dediğin gibi "büyük soru"nun cevabına dönüşecekleri tuhaf bir krallık. Aslında yabancı ülkeler hakkındaki hislerimi de yanlış anlatmış olabilirim. Evet, seyahat yorgunluğu çekiyordum. Evet, her zaman uçağa binmeden önce kalıtsal bir korkuyla savaşıyordum. Ama Namibya'ya, Hong Kong'a, hatta Lüksemburg'a ilk kez ayak basnğımda uyuşturucu almış gibi uçmuştum.

insanın kendi çocuğuna âşık olduğunu bilmiyordum, demişti Brian. Onları sevmiyorsun âşık oluyorsun resmen. O an, onları ilk gördüğün an, anlatılmaz bir duygu. Yine de anlatmış olmasını çok isterdim. Keşke bir deneseydi.

Dr. Rhinestein, özenli bir yumuşaklıkla (en sonunda göstermesine memnun olmuştum) bebeği sarkıtıp küçük bedeni bıraktı. Kevin ıslakn, boynunda ve elleriyle ayaklarının kıvrımlarında kan çizgileri vardı. Onu çekingenlikle tuttum. Bükülmüş yüzünde hoşnutsuz bir ifade vardı. Bedeni hareketsizdi, yorgunluğunu heyecansızlık diye yorumlayabilirim sadece. Emmek doğuştan gelen birkaç içgüdümüzden biri ama ağzı irileşmiş kahverengi göğüs ucumda olduğu halde başı hoşnutsuzca öteye sarktı.

Talep edilir edilmez, makine gibi sütümün gelmeyeceği konusunda uyarılmıştım. Ben denedikçe o reddediyordu. Diğer meme ucunu da beğenmemişd. Bütün bunlar olurken de bekliyordum. Soluklarım sıklaşmış bekliyordum. Bekleyip durdum. Ama herkes diyor ki... diye düşündüm. Sonra, belirgin bir biçimde: Herkesin dediğinden sakın.

Franklin, orada yokmuşum gibi hissediyordum. Kendi içimde bu yeni, tarifsiz duyguyu bulmak için eşeleniyordum. Sanki patates soyacağını bulmak için dolu bir mutfak çekmecesinin altını üstüne getiriyordum ama ne kadar aranırsam aranayım, ne kadar çok şeyi yolumdan çekersem çekeyim orada değildi. Patates soyacağı her zaman çekmecededir. Spatülün altındadır, blenderin garanti belgesinin kadarı arasına girmiştir...

"Çok güzel," diye mırıldandım, televizyondan bir replik bularak.

"Alabilir miyim?" diye sordun utangaççа.

Bebeği yukarı kaldırdım. Göğüslerimin üzerinde perişan bir halde kıvranmış olan yeni doğmuş Kevin, gerçek koruyucusunu bulmuş gibi kolunu boynuna koydu. Yüzüne baktığımda, (gözlerin kapalıydı, yanağını bebeğin yanına bastırmıştın) fazla ciddiyetsiz gelebilir ama, işte patates soyacağı dedim. Haksızlıktı. İfade edilmeyecek bir şaşkınlıkla ağlamak üzereydin. Kimseyle paylaşmadığın bir dondurmayı yemeni izlemeye benziyordu.

Oturdum, isteksizce kucağıma verdiğinde Kevin cıyak cıyak ağlamaya başladı. Hâlâ emmeyi reddeden bebeği tutarken, onuncu doğum günümün sürpriz partisinde hissettiğim şimdi ne olacak duygusu geri geldi. Hepimiz bir odadaydık işte, konuşacak ve yapılacak hiçbir şey yok gibiydi. Dakikalar geçti. Kevin acı acı ağlıyor, güçsüzce dinleniyor, zaman zaman huzursuzca kolunu ayağını aniden oynatıyordu. Dehşet verici bir biçimde, yalnızca sıkıntı olarak adlandırabileceğim şeyin ilk kıpırnlarını hissettim.

Ah, lütfen yapma. Ne diyeceğini biliyorum. Bitkin olduğumu söyleyeceksin. Otuz yedi saat doğum sancısı çekmiştim, kendimi uyuşmuş ve yorgun hissetmemden daha doğal ne olabilirdi. Havai fişek gösterisi hayal etmek saçmaydı: bir bebek bebekti. Green Bay'deki ilk

yılımda yurtdışına ilk kez çıkışımla ilgili o kaçık hikâyeyi hatırlamaya teşvik etmiştin beni. Madrid'deki hayaalamna iner inmez Ispanya'da ağaçların olduğunu görünce anlaşılması güç bir biçimde hevesim kınlmışn. Elbette Ispanya'da ağaç olacaktı! diye alay etmiştin. Utanmışnm. Elbette bir biçimde ağaç olduğunu biliyordum, gökyüzü, toprak ve yürüyen insanlar olduğunu da - kısacası pek farkfı görünmüyordu. Sonralan, beklentilerimin her zaman mannksızca büyük, egzotik olana duyduğum açlığın özyıkıcı olduğunu anlatmak istediğinde bu anekdota başvurdun, çünkü ne zaman hayalimi ele geçirsem bu dünyaya giriyor ve sayılmıyordu.

Hem ebeveynlik bir saniyede olan bir şey değil, diye avunurdun beni. Kısa süre önce dünyada olmayan bir şeyin aramızda olduğu gerçeği o kadar sasımaydı ki henüz bütün her şeyi tam anlamıyla gerçek olarak kabullenememiştim. Sersemlemiştim. İşte bu, sersemlemiştim. Kalpsiz ya da kusurlu değildim. Hem bazen, insan kendini çok dikkadi dinlediğinde, duygulannı çok fazla incelediğinde yakalayacağına iyice elden kaçınyordu. Durumu çok düşünüyordum, çok fazla çabalıyordum. Duygusal bir felce sokmuştum kendimi. Bu kendiliğinden gelen tutkulu duygu boşalmalarının inanç meselesi olduğunu söylemiştim değil mi az önce? Yani inancım sarsılmışn, altkorkunun geçici ola

rak kendime hâkim olmasına izin vermişdm. Rahadayıp işleri oluruna bırakmalıydım. Tanrı aşkına, dinlenmeliydim. Bütün bunları söylerdin biliyordum, çünkü bunlan ben kendime de söylerdim. Ama hiç etkili olmadı, bütün her şey en başından ters gidiyordu, programa uymuyordum, bizi ve yeni doğmuş bebeğimizi berbat bir şekilde hayal kırıklığına uğratmıştım. Açıkçası, bir ucubeydim,

Yırtığı dikerlerken, sen yine Kevin'ı almayı önerdin. Biliyorum itiraz etmeliydim ama etmedim. Kucağımdan alındığındaki minnettim sıkıcıydı. İşin gerçeğini istersen, kızgındım. Korkmuştum, kendimden utanıyordum ama aynı zamanda kandırılmış hissediyordum. Sürpriz partimi istiyordum. Eğer bir kadın böyle bir durumda gerekeni yapamazsa o zaman hiçbir şeye güvenemez, diye düşündüm. Yüzükoyun bacaklarım açık yatarken bir yemin ettim: bütün dünyaya en mahrem yerlerimi açmayı öğrenmiş olabilirdim ama kimseye doğum yapmanın bana bir şey hissettirmediğini söyleyemeyecektim. Senin hiç ağza alınmayacak ifaden

varsa, "Bana sakın ama sakın kendi çocuğundan pişmanlık duyduğunu söyleme," artık benim de vardı. Daha sonra bu anı insanların içinde anımsarken o sözcüğün yardımına başvurdum: tarifsiz. Brian harika bir babaydı. O günlük iyi arkadaşlarımın şefkatini ödünç alacaktım.

5

W

18 Aralık 2000

Sevgili Franklin,

Bu gece şirketimizin yılbaşı partisi vardı. Kısa bir süre öncesine kadar, birbirlerinin gırtlağına sarılmış altı kişiyle bu işi kıvırmak zordu. Ortak pek az noktamız var ama genel olarak arkadaşlıklarından (sandviç yerken yapılan samimi bir sohbetten çok, Bahamalar'da günlük paket teklifleri konuşmaktan) memnunum. (Bazen uçuş için yer ayırtmak o kadar meşgul ediyor ki minnetten ağlayacak gibi oluyorum.) Aynı şekilde, sıcak bedenlerin yakınlığı bile en derin hayvani rahadığı sağlıyor.

Müdür beni işe almakla nazik davranmıştı. Perşembe bölgede o kadar çok kişiyi yaralamıştı ki Wanda ilk başta gerçekten de in

sanların sırf hatırlamamak için bile olsa binaya uğramayacaklarından endişelendi. Ama komşularımıza hakkını vermeliyiz, çoğu zaman özellikle içten bir iyi yıllar dileği, bir müşterinin beni tanıdığını ele veriyor. Bir tür ünlünün yakınında bulunmanın kendilerine ayrıcalık vereceğini tekrar tekrar anlatabilecekleri, heyecan uyandıracak, rahatsız edici hikâyelerle etrafı donatacağımı ummuş olmalılar. Ama fazlasıyla teğet bir bağdaştırma, dostlarının etkilendiklerini sanmam. Hikâyelerimin çoğu sıradan. Gerçekte dinlemek istedikleri tek bir hikâye var, onu da aralarına katılmamdan çok önce ezberlemişlerdi.

Geniş kalçalı, anırır gibi kahkaha atan dul Wanda bile hemen yakın dost olacağımızı ummuş olabilir. Birlikte yediğimiz ilk öğle yemeğinin sonunda, eski kocasımn onu işerken gördüğünde sertleştiğini, kısa süre önce hemoroidini aldırdığını ve otuz altı yaşındayken, Saks'taki bir

güvenlik görevlisine yakalanmaktan kıl payı kurtulduğundan beri kompulsif bir arakçı olduğunu biliyordum. Altı aydır oturduğum oyuncak ev büyüklüğündeki dublekse sonunda perde alabildiğimi açıklamıştım. Bir bağ verip bir salkım üzüm alamadığı için bozulması doğal.

Neyse, bu gece Wanda beni faks makinesinin yanında sıkıştırdı. Burnunu sokmak istemiyordu ama "yardım" almış mıydım? Ne kastettiğini biliyordum elbette. Gladstone Lisesi'ndeki bütün öğrencilere, okulun yönetim kurulu tarafından bedava psikolojik danışmanlık hizmeti sağlanmıştı. Hatta 1999'da okulda olmayıp bu yıl kaydolanlar bile travmatize olduklarını iddia edip divana adadılar. Açık açık, dertlerimi bir başkasına anlatmakla nasıl azalacaklarını anlamadığımı söyleyip saldırgan görünmek istemiyordum. Danışmanlık sorunları, tarihsel olgu haline gelmiş meseleleri değil, gelip geçici hayalleri olanların mantıklı sığınağı olabilirdi. Bu yüzden, akıl sağlığı mesleğiyle ilgili kötü anılarım olduğunu mırıldandım, nazik davranarak oğlumun psikiyatrik bakımının başarısızlığının ülkenin bir ucundan diğerine manşederde yer aldığını söylemedim. Dahası, şimdiye kadar tek "yardımı" sana yazmaktan aldığımı söylemek de pek akıllıca gelmedi. Çünkü bu mektupların tavsiye edilen terapiler listesinde yer almadığından eminim her nasılsa çünkü son vermem için "aşmam" gereken şeyin tam kalbinde sen varsın. Bu da berbat bir olasılık.

Henüz 1983'te bile doğum sonrası depresyon gibi standart bir psikiyatrik etikedn nesinin avutucu olması gerektiği konusunda aklım karışıkn. Yurttaşlarımız bütün hastalıklarına bir ad yapışnrmaya ne çok güveniyorlar. Bir ad taşıyacak kadar yaygın bir şikâyetinin olması yalnız olmadığın anlamına geliyor herhalde, internet sohbet odaları, coşkun toplu sızlanmalar için destek gruplan gibi seçenekleri önünde tutuyor. Bu zorlayıcı popüler akım, Amerikalılann günlük konuşmalanna bile girmiş. En son ne zaman birinin "çok zor uyanabildim" dediğini duydum, haürlamıyorum. Bunun yerine, sabah insanı değilim, diyorlar. Uyandıklannda bardaklarca kaliteli kahveye ihtiyaç duyan diğer yolcular, insanın on aln kilometre koşmak için yataktan fırlama isteksizliğine ekstra darbe indiriyor olmalı.

Kendi kuralcı eğilimlerime karşı yenilenmiş bir anlayış kazanmış olabilirdim, çocuk doğururken gerçekten bir şey hissedeceğim, hatta güzel bir şey hissedeceğime dair makul bir beklenti. Ama o kadar değişmemiştim. Herkes gibi olmak benim için hiçbir zaman bir avuntu kaynağı olmadı. Dr. Rhinestein doğum sonrası depresyonu bir hediye gibi sundu, insana mutsuz olduğunun açıklanmasının neşesini bulmasına yetmesi gerekiyormuş gibi. Profesyonellere zaten apaçık ortada olan şeyi tarif etmeleri için para ödemiyordum. Bu terim, tamdan çok gereksiz bir tekrardı. Kevin'ın doğumundan sonra depresyona girmiştim çünkü Kevin'ın doğumundan sonra depresyona girmiştim. Çok mersi.

Yine de Kevin'ın memeye gösterdiği ilgisizlik nedeniyle reddedilme duyguları taşıyor olabileceğimi de hanrlatn. Kızardım.

Bu kadar küçük, biçim almamış bir varlığın mantıksız eğilimlerinin bu kadar gücüme gidebilmesinden utandım.

Haklıydı tabii. İlk başta yanlış bir şeyler yaptığımı, ağzını yönlendirmediğimi sandım. Ama hayır, meme ucunu dudaklarının arasına koyuyordum, başka nereye koyabilirdim ki? Bir-iki kez emmiş ama başını çevirdiğinde mavimsi süt çenesinden aşağı akmıştı. Öksürüyordu, -belki hayal etmiş olabilirim- hatta öğürür gibi geldiği bile olmuştu.
Acil randevuyla gittiğimde, Dr. Rhinestein allayıp pullamadan, "Bazen öyle şeyler olur," dedi. Tanrım Franklin, ebeveyn olduğunda bazen nelerin olabileceğini keşfediyorsun! Perişan olmuştum. Muayenehanede etrafım, bebeğin bağışıklık sistemini oluşturma hakkında broşürlerle çevriliydi. Ve her şeyi denedim. İçki içmedim. Süt ürünlerini bıraktım. Büyük bir fedakârlıkla soğam, sarımsağı, acı fasulyeyi de bıraktım. Et ve balığı hayatımdan çıkardım. Glütensiz bir rejim yaptım, sonuçta bir kâse pirinç ve yağsız limonsuz salatayla kalakaldım.

En sonunda açlıktan ölecek hale gelmiştim; Kevin, yalmzca senin elinden kabul ettiği mikrodalgada ısıtılmış bir ek besini emiyordu biberondan. Sütümü biberona koyduğumuzda bile istemiyor, bir yudum bile almadan kıvranarak itiyordu. Kokuyu alabiliyordu. Benim kokumu alabiliyordu. Oysa tesdere göre bir alerjisi yoktu, en azından tıbbi anlamda. Bu arada, bir zamanlar küçücük olan göğüslerim gerginleşmişti. Dokununca acıyorlardı, uçlarından süt sızıyordu. Rhinestein sütümün kesilmemesi konusunda son

derece katıydı. Çünkü bu tiksinti, kullandığı kelime buydu Franklin, tiksinti bazen geçebiliyordu. Öyle garip ve acı vericiydi ki sağma pompasına hiç alışamadım, ama gidip hastanelerin kullandığı türden bir elektrikli pompa alman çok düşünceli bir davranıştı. Korkarım ondan nefret ettim, süt emen sıcak bir bebeğin yerine geçen soğuk, plastik bir şeydi. Ona insan şefkatinin sütünü vermeyi çok istiyordum ama o istemiyordu ya da benden istemiyordu.

Üstüme alınmamalıydım ama bunu nasıl yapabilirdim? Anne sütünü değil, beni, Anneyi istemiyordu. Aslına bakarsan, küçük neşe kaynağımızın hislerimi anlamış olduğunu düşünüyordum. Bebeklerin önsezileri güçlüdür çünkü kendilerini savunacak başka hiçbir şeyleri yoktur. Kucağıma aldığımda, kollanmda sırnmı ele veren bir kasılma sezebildiğinden emindim. Agucuk gugucuk yaparken, sesimdeki hafif sabırsız tonlamadan, bunun benim için doğal olmadığım anladığından emindim. Vaktinden önce gelişmiş kulaklan, o sona ermez yatıştıncı saçmalıkta sinsi, başarılması güç bir alayı ayırabiliyordu. Dahası, okuduğuma göre -özür dilerim, sen okumuştun-bebeklerde tepki uyandırmak için onlara gülümsemek önemliydi. Gülümsedim. Gülümsedim, gülümsedim. Yüzüm acıyana kadar gülümsedim ama yüzüm gerçekten acıdığında bunu anladığından emindim. Ne zaman kendimi gülümsemeye zorlasam, içimden gelerek yapmadığımı biliyordu, çünkü hiç karşılık vermedi. Kısacık ömründe fazla gülümseme görmemişti, ama senin gülümsemeni görmüştü, Anneninkinde ters bir şeyler olduğunu anlaması için bu yeterdi. Dudaklan sahte bir biçimde kırılıyordu, beşiğine sırtımı döndüğümde gülüşü açığa vurucu bir çabuklukla uçuyordu. Kevin bunu benden mi aldı? Hapishanede gördüğüm, iple çekiliyormuşa benzeyen o kukla gülüşü.

Biliyorum bana inanmıyorsun bu konuda, ama oğlumla tutkulu bir bağ kurmak için çok uğraştım. Sana hissettiklerimiyse asla, piyanoda majör gamı ezberlemek için prova etmem gereken bir egzersiz gibi yaşamamışüm. Ne kadar çok denersem, çabalarımın iğrenç olduğuna o kadar çok ikna oluyordum. Öykündüğüm bütün bu şefkat, bir gün davet edilmeden kapıdan içeri giriverecekti muhakkak. Bu yüzden, beni depresyona sokan yalnızca Kevin ya da ilginin günden güne bölünmesi değildi, ben kendi kendimi çökertiyordum. Duygusal bir suiistimalden suçluydum.

Ama Kevin da canımı sıkıyordu. Kevin'ı kastediyorum, bebeği değil. En başından bu çocuk benim için belirli bir bireydi. Sem çoğu zaman, Çocuk nasıl? Oğlum nasıl? Bebek nasıl? diye sorardın. Benim için o hiçbir zaman "bebek" olmadı. Bizimle kalmak üzere gelmiş, sadece çok küçük olan, olağanüstü kurnaz, tekil bir bireydi. Senin için "oğlumuz"du, benden ümidi kestiğindeyse yalnızca "oğlum" oldu. Ona duyduğun çılgınca sevgide ısrarla genelleyici bir yan vardı ve eminim bunu sezebiliyordu.

Hemen kızma, bunu eleştirmek için söylemedim. Gerçekte soyut bir kavrama, insanın doğru ya da yanlış olsunlar, çocuklarına olan her şeyi kapsayıcı bağlılığı, çocuklara somut, zor insanlar olarak duyulan bağlılıktan bile daha aşırı olabilir; bu da sonuçta birey olarak seni hayal kırıklığına uğratsalar bile onlara bağlı kalmaya devam etmeni sağlayabilir. Kendi açımdan, çocuklarla teoride yapılan bu geniş sözleşmeyi yapmayı başaramamış olabilirim. Kevin en sonunda annelik bağlanmı Perşembe'de kusursuz bir matematik sınıra kadar denediğinde buna başvuramadım. Partilere değil adaylara oy verdim. Fikirlerim hâlâ Mexico City'den salsa verde, Barcelona'dan ançüez, Bangkok'tan misket limonu yapraklan dolu kilerimdeki malzemeler kadar evrenseldi. Kürtajla bir sorunum yoktu ama idam cezasından tiksiniyordum, galiba bu da yalnızca yetişkinler için hayatın kutsal olduğunu benimsediğimi gösteriyordu. Çevre alışkanlıklanm her an değişebilirdi. Rezervuarın içine bir tuğla koymuştum, ama Avrupa'nın gülünç derecede tazyiksiz sulanyla damla damla yaptığım duşlardan sonra, kaynar suyun alünda saatlerce kalabiliyordum. Gardırobum Hint sarileri, Gana türbanları, Vietnam bluzlanyla doluydu. Kelime hazneme gemütlich, scusa, bugge, mzungu gibi ithal çeşniler katmıştım. Dünyayı o kadar çok şeyle karıştırıp eşleştirmiştim ki bazen hiçbir yere ya da hiçbir şeye bağlılığım olmadığından endişeleniyordun. Ama yanılıyordun, bağlılıklarım sadece çok uzağa yayılıyordu ve ahlaksızca kesindi.

Aynı şekilde, bir çocuğu da sevemiyordum. Bunu sevmek zorundaydım. Dünyaya çok sayıda iple bağlıyken sen birkaç sağlam kılavuz ipiyle bağlıydın. Yurtseverlikte de aynı şey geçerliydi: Amerika fikrini ülkeyi sevdiğinden daha güçlü bir biçimde seviyordun, Amerika düşü sayesinde, akran Yanki ebeveynlerin, sınırlı sayıda üretilmiş bir Nintendo'yu almak için Amerikan yahnisi dolu termoslarıyla FAO

Schvvartz önünde gecelediği gerçeğini görmezden gelebiliyordun. Aşikâr olanda bayağılık yatar. Yücelik, aşkınlık ve kalıcılık kavramsal olanda barınır. Dünyevi ülkeler ve kötü huylu küçük oğlan çocukları cehenneme gidebilir, ülke fikri, oğullar fikri sonsuza kadar ayakta kalır. İkimiz de kiliseye gitmiyorduk ama senin doğuştan dindar biri olduğuna karar vermiştim.

Sonuçta Kevini sütümden hangi yiyecek yüzünden soğuduğunu aramama son veren meme iltihabı oldu. Yetersiz beslenme yüzünden de kapmış olabilirim. Yetersiz beslenme ve Kevin'a meme emdirmeye uğraşmak, bu yüzden meme başları yaralanıp ağzından mikrop kapmış olabilir. Vereceğim besine düşman olduğu halde beni zayıflatabiliyordu, sanki o yaşında bile ikimiz arasında daha dünyevi olan oydu.

Meme iltihabının ilk belirtileri hafif olduğu için fark edememiş olmam şaşırtıcı değil. Beni haftalarca yıpratmışu. Bu küskünlük krizleri konusunda bana hâlâ inanmadığına bahse girerim. Gerçi aln-sekiz saat süren bir öfke nöbetine, nöbet değil de doğal hali demek gerekirdi. Gördüğün sessizlik paydosları tuhaf sapmalardı. Oğlumuz sakinlik nöbederi geçiriyordu. Belki bu hepten çılgınca gelebilir ama Kevin'ın zamamndan önce gelişmiş bir iradeyle ikimiz yalnız kaldığımızda attığı tutarlı çığlıkları, sen geldiğin anda heavy metal çalan bir radyo kanalı kapaulmışçasına bırakması bana, ne yalan söyleyeyim, kasti geliyordu. Sessizlikte kulaklanmda hâlâ sesi çınlarken bir melek gibi uyuyan yavrumuzun üzerine eğilirdin, o günkü Olimpik seviyedeki gayrederinden

henüz uykuya dalmış olduğundan habersizdin. Başımı zonklatan ağrıları senin asla çekmeni istemezdim ama oğlumuzla benim ya şadıklanmın senin yaşadıklarına uymamasımn gedrdiği, alttan al ta kendini belli eden güvensizliğe dayanamıyordum. Geriye dö nük bir çeşit kuruntu geliyor bazen aklıma. Kevin'ın beşikte bile bölüp yönetmeyi öğrendiğini düşünüyorum. Birbirine o kadar zıt huylar sergilemeyi planlıyordu ki birbirimize düşmemiz kaçı nılmazdı. Kevin'ın hadan bir bebek için olağandışı keskindi. Be nim yüzümse hâlâ o yuvarlak Marlo Thomas saflığını kaybetme mişti, sanki rahimdeyken zekâmı da sülük gibi emmişti.

Çocuk sahibi olmadan önce bebek ağlaması bana aynı gelirdi. Gürültülüydü; aşırı gürültülü değildi. Ama annelik bana kulak

kazandırmıştı. İfade edilemeyen bir ihtiyacı -altımı ıslattım, yemek, acıyor- anlatan feryatlar. Yanında kimsenin olmadığını ve bir daha kimsenin olmayabileceğini anlatan korku ağlaması. Ortadoğu'daki ezan sesine biraz benzeyen yorgunluk ağlaması ın

ga-ınga ya da doğaçlama şarkılar. Bu da yaratıcı ağlama, zevk ağlaması, özel bir mutsuzlukları olmadığı halde ağlamayı sıkıntılı durumlarla sınırlamayı istediğimizi anlamamış bebeklerin çığlıkları. Belki de en acıklısı, -tamamen mutsuz da olabilecek ama ya ihmal yüzünden ya da önseziyle artık rahatlatılmayı beklemeyen- bebekliğinde yaşamanın acı çekmek olduğunu kabullenmiş bir bebeğin zayıf, daimi ağlaması.

Ah, yeni doğmuş bebeklerin de yetişkinler kadar çok ağlama nedeni vardır samrım ama Kevin, bu standart gözyaşı bezi çalıştırma modlarından hiçbirini uygulamıyordu. Elbette bazen sen eve geldikten sonra yemek ya da altının değiştirilmesini isteyen normal bir bebek gibi mızmızlık yapıyordu. Sen ihtiyacını giderdiğinde de susuyordu. Sonra, bak gördün mü dercesine bana baktığında da seni vurmak istiyordum.

Sen gidip de benimle kaldığındaysa Kevin'ı süt ya da kuru bez gibi geçici ve sıradan bir şeyle satın almak mümkün olmuyordu. Terk edilme korkusunun elektrikli testereye rakip olacak bir desibel seviyesinde payı varsa, yalnızlığı korkunç bir varoluşsal saflık sergiliyordu. Sütünün mide bulandırıcı kokusuyla bu bitkin şişkonun etrafında pervane olmasıyla da geçecek gibi değildi. Bir kez olsun bir acıklı bir istek ağlaması, mutsuzluk feryadı, adsız bir korku agulamasını ayırt edemedim. Daha çok sesini bir silah gibi firlanyordu, çığlıklan bir otobüs durağını paramparça eden beysbol sopası gibi çatı kannın duvarlannı yıkıyordu. Bazen sırana hafifçe vurmayı, okşamayı ve alanı değiştirmeyi bırakıp performansındaki fiziksel formuna hayret ediyordum: bu inanılmaz yanmalı motorun yakıtı, süzülmüş ve sonsuz bir yenilenme kapasitesine sahip bir öfkeydi.

Neye karşı, diye sorabilirsin. Altı kuruydu, karm toktu, uyumuştu. Battaniyesini bir örter, bir kaldırırdım. Ne terli ne de üşümüş olurdu. Gazım çıkarırdım, kolit olmadığını da hissediyordum Kevininki acı feryadı değil gazap çığlığıydı. Başının üzerinde sallanan oyuncakları vardı, yatağında plastik çıngıraklan. Her gün yanında olmak için, annesi işine altı ay ara vermişti. Onu o kadar çok kucağıma alıyordum ki kollanm ağnyordu. Yani

ilgisiz kaldığını da söyleyemezsin. On altı yıl sonra, gazetelerin yazmaya doyamadığı gibi Kevin'ın her şeyi vardı. Kafamda bir kuram oluşturmuştum. Çoğu insanı kabaca bir yelpaze üzerine yerleştirebilirdik, bütün diğer özellikleri bu ölçekteki yerleriyle bağlannlı olurdu. Tam olarak dünyada olmayı, yaşamayı ne kadar sevdikleri. Sanırım Kevin nefret ediyordu. Kevin ölçeğin dışındaydı. Burada olmaktan o kadar nefret ediyordu yani. Doğumdan önceki ruhsal anıdan bir parça bile tutmuş olabilir içinde, anlı şanlı hiçliği rahmimden daha çok özlüyordu. Kevin, bir beşikte olup olmak istemediğini, kimse kendisine sormadığı için kızgındı. Zamanın geçip durduğu ve o beşikte ilgisini çekecek hiçbir şey olmadığı için kızgındı. Gördüğüm en meraksız çocuktu, birkaç istisna dışında, ki onlan düşünmek bile tüylerimi ürpertiyor.

Bir öğleden sonra, her zamankinden daha fazla sıkıntılı hissetmeye başladım kendimi, zaman zaman başım dönüyordu. Mayıs sonu olmasına rağmen, günlerdir bir türlü üşümem geçmiyordu, dışarıda insanlar şortia dolaşıyorlardı. Kevin, virtüöz seviyesinde bir resital vermişti. Koltuğun üzerinde bir battaniyeye sarılmış otururken, işlerinin hiç olmadığı kadar çok yığılmış olduğunu düşündüm huysuzca. Doğru, serbest çalıştığın için eski müşterilerinin alternatif birini bulmalarını istemiyordun, oysa benim şirketim çalışanlara bırakılabilir, kendi kendine idare edebilirdi. Ama bir biçimde, sen bebek mavisi pikabınla neşeyle doğru renkli ineklerin olduğu tarlaları ararken, benim bütün gün sepetteki cehennemle mahsur kalmam anlamına geliyordu. Durumuz tersi olsaydı -yani sen başarılı bir şirketin sahibi ben bir mekân arayıcısı olsaydım- o zaman Eva'nın keşif gezilerini o anda bırakmasının bekleneceğinden şüpheleniyorum.

Asansör katta tangırdayıp sarsıldığında, sağ göğsümün hemen altında dokununca acıyan, tuhaf biçimde sert, kırmızı bir leke fark etmiştim. Sol taraftaki daha büyük lekenin aynısıydı. Demir kafesi açtığın gibi doğruca beşiğin yanına gittin, böyle ilgili bir baba olduğun için memnundum, ama çaü kaünda yaşayan diğer iki kişiden merhabanın anlamım bir tek ben biliyordum.

"Lütfen uyandırma," diye fisıldadım. "Uyuyalı yirmi dakika oldu ve bugün her zamankinden kötüydü. Kendiliğinden uyuduğunu sanmam, bayılıyor."

"Peki karnı tok mu?" Sövgülerime kulak nkayıp onu omzuna yatırdın. Bitkin yüzünü dürttün. Aldatıcı bir biçimde hayatından memnun görünüyordu. Hiçlik rüyaları görüyordu belki de.

"Evet Franklin," dedim aşırı bir kontrolle. "Küçük Kevin'ın dört-beş saat boyunca evi yıkmasını dinledikten sonra aklıma geldi. Neden fırını kullanıyorsun?"

"Mikrodalga besinleri öldürüyor." McDonald's'ta öğle yemeği yerken bebek bakımı kitapları okuyordun.

"Anlatamadığı derdinin ne olduğunu anlamak kadar basit değil. Çoğu zaman ne istediğini kendi de bilmiyor." Yakaladım:

Gözlerini aniden tavana doğru kaldınp indirdin, of yine başla dık, der gibi. "Abarttığımı düşünüyor sun."

"Öyle bir şey söylemedim."

"'Huysuz' olduğunu düşünüyorsun. Aç olduğu için bazen

'mızmızıık yapnğını..."

"Bak Eva, eminim biraz hırçınlaşıyordur..."

"Gördün mü? Birazcık hırpınlaşıyormuş." Battaniyemin içinde mutfağa sürüdüm ayaklanmı. "Bana inanmıyorsun!" Soğuk terler döküyordum, yüzüm de ya kıpkırmızıydı ya da bembeyaz. Yürümek topuklarımı acınyor ve sol kolumdan aşağı acı ürpertileri gönderiyordu.

"Ne kadar zor olduğu konusundaki algın hakkında dürüst olduğuna inanıyorum. Ama ne bekliyordun, parkta sakin bir yürüyüş mü?"

"Hayır, tasasız bir yürüyüş beklemiyordum, ama bu parkta gasp edilmek gibi bir şey!" "Bak, o benim de oğlum. Ben de onu her gün görüyorum. Bazen birazcık ağlıyor. Ne olmuş. Ağlamasa endişelenirdim."

Belli ki benim tanklığım geçerli değildi. Başka tanıklar getirmeliydim. "Alt komşumuz John'un taşınmakla tehdit ettiğinin farkındasın değil mi?"

"John bir ibne, ibneler çocuk sevmez. Yeni fark ediyorum, bu ülke baştan aşağı çocuk karşıdarıyla dolu." Bu katılık sana ait değildi ama bir kez olsun hayalindeki yıldızlarla süslü Valhalla'dan değil de gerçek ülkeden söz ediyordun. "Gördün mü?" Kevin omzunda uyanmış, gözlerini açmadan biberonu emmeye başlamışa. "Affedersin ama bana çoğu zaman gayet iyi huylu gibi geliyor."

"Şu anda iyi huylu falan değil, yorgun! Ben de öyle. Yorulduğumu biliyorum ama kendimi iyi hissetmiyorum. Başım dönüyor. Üşüyorum. Ateşim çıkmış olabilir mi?"

"Hay Allah," dedin resmi bir şekilde. "Biraz dinlen o zaman. Ben yemek yaparım."

Öylece bakakaldım. Bu soğuk tavır senden geliyor olamazdı! Her zaman zayıflıklarımı küçümseyen ben olurdum sen de bir yığın şamata yapardın. Eski tacizlerini isteksizce de olsa yapman için şişeyi alıp elini almma yapıştırdım.

"Biraz," dedin, hemen elini çekerek.

Korkarım arak ayakta duramıyordum, battaniyenin etime değdiği yerler bile acıyordu. Bu yüzden sendeleyerek koltuğa döndüm, kafama dank eden şey başımı döndürmüştü sanki: Bana kızmıştın. Seni hayal kırıklığına uğratan babalık değil bendim. Bir askerle evlendiğini sanıyordun. Oysa karının gereksiz yere sürekli yakınan dırdırcı biri olduğu ortaya çıkıyordu, Fazla beslenmiş mutsuz Amerikalılar arasında kötülediği, aksi türden hem de. Üç kez üst üste FedEx teslimatını kaçırıp, depoya gitmek zorunda kalmak gibi sıradan bir zahmedn pahalı terapiler ve ilaç tedavisi gerektiren dayanılmaz bir "stres" olduğu türden. Kevin'ın sütümü reddetmesinden bile bir parça beni sorumlu tutuyordun. Senden anneliğe özgü tabloyu esirgemiştim. Pazar sabahlan tereyağlı tosdarla yatak keyfini, yüzü kızarmış oğlunu emziren anneyi, göğüslerinden yastığa dökülen berekedi sütü; ta ki fotoğraf makineni almak için yataktan çıkmak zorunda kalana kadar.

Bense o zamana kadar annelik hakkındaki gerçek duygulanım gizlediğimi düşünmüştüm, terk edilme noktasına kadar hem de. Evlilikte bu kadar çok yalan söylemek, yalmzca sessiz kalma meselesiydi. Doğum sonrası

depresyon teşhisini bile, sehpamızın üzerine avladığım hayvanın başı gibi koymayıp, bu resmi onay belgesini kendime saklamıştım. Bu arada, eve bir sürü düzeltme işi getirmiş ama ancak bir-iki sayfaya dokunabilmiştim. Doğru düzgün yemek yemiyordum, uyku uyuyamıyordum ve en çok üç günde bir banyo yapıyordum. Kimseyi görmüyordum ve Ke-vin'ın dışarıda sosyal kabul görmeyen öfke nöbetieri yüzünden ender dışarı çıkıyordum. Her gün mosmor, dinmek bilmez bir öfke çalkantısıyla karşı karşıya kalırken, bir yandan da kendi kendime donuk bir anlayışsızlıkla, bunun hoşuma gitmesi gerekiyor, diye tekrarlıyordum.

"Başa çıkamıyorsan, paramız var." Koltuğumun üzerinde oğlunla birlikte dikiliyordun. Sovyet duvar resimlerindeki, aile ve vatana bağlılığın güçlü köylü ikonlan gibiydin. "Bir yardımcı tutabiliriz."

"Ah, sana söylemeyi unuttum," diye mırıldandım. "Büroyla konferans konuşması yapnğım bugün. Afrika edisyonu için talep var mı diye araştırıyoruz. AFRİAVVAP. Hoş bir nnısı var gibi geldi."

Eğildin, sesin kulağımın dibinde tok ve sıcaktı. "Sen Belçika kongosunda piton avlarken oğlumuzu bir başkasının büyütmesini kastetmedim."

"Zaire," dedim.

"Bu işte beraberiz, Eva."

"O zaman neden hep onun tarafını tutuyorsunV

"Yalnızca yedi haftalık! Bir tarafi olacak kadar büyük değil!"

Kendimi ayağa kalkmaya zorladım. Ağladığımı sanmış olabilirsin ama gözlerim kendiliğinden sulanıyordu. Ağır adımlarla banyoya gitmemin nedeni, termometreyi almaktan çok, senin bana getirmemiş olduğunu vurgulamak içindi. Dudaklanmın arasında dereceyle geri döndüğümde hayal mi etmişdm, yoksa gözlerini bir kez daha mı yuvarlamıştın?

Lambanın alnnda dereceyi okumaya çalıştım. "Alsana, sen oku. Her şeyi bulanık görüyorum."

Dalgın dalgın dereceyi ışığa tuttun. "Eva beceremememişsin. Çok tuttun herhalde." Dereceyi salladın, ucunu ağzıma koyup, Kevin'ın altını değiştirmeye gittin.

Alt değiştirme masasına doğru ayak sürüyüp adağımı sundum. Dereceyi kontrol ettin ve öfkeli bir bakış fırlattın. "Komik değil, Eva."

"Ne demeye çalışıyorsun?"

Bu kez gözlerim yaşlıydı.

"Dereceyi ısıttın. Boktan bir şaka."

"Dereceyi ısıtmıyorum. Yalnızca dilimin altına koydum..."

"Saçmalama Eva, kırk derece görünüyor."

"Ah."

Bana baktın. Kevin'a baktın, bir kez olsun ikimizin arasında kalmıştın. Aceleyle onu masadan aldın ve öyle bir üstünkörü yatırdın ki katı teatral programını unutup, bütün dünyadan nefret ediyorum feryadını koyuverdi. Her zaman takdir ettiğim erkekliğinle ona aldırış etmedin.

"Çok özür dilerim!" Tek bir hamleyle beni kaldırıp tekrar koltuğa götürdüm "Gerçekten hastasın. Rhinestein'ı aramalıyız, hastaneye gitmeliyiz..."

Uykum gelmişti, uzaklaşıyordum. Ama çok fazla çaba göstermem gerektiğini düşündüğümü hatırlıyorum. Sadece otuz yedi derece olsaydı alnımda soğuk bir bez, yanımda buzlu su ve üç aspirin, telefonda Dr. Rhinestein olur muydu merak ediyordum.

21 Aralık 2000

Sevgili Franklin,

Biraz sinirliyim, telefon çaldı. Arayan Jack Marlin diye biriydi, kayıdı olmayan numaramı nasıl bulduğunu bilmiyorum. NBC'den bir belgesel yapımcısı olduğunu söyledi. Projesinin tuhaf, geçici adı "Müfredatdışı Etkinlikler" yeterince gerçek geliyor. En azından "Gladstone Lisesi'nde Acı"dan (Gilesin söylediğine göre çoğu dua ve ağlama görüntülerinden ibaret, alelacele yapılmış Fox yapımı bir program) farklı olduğunu söyledi hemen. Yine de Marlin'e, bildiğim hayatın sona erdiği günün sansasyonel bir otopsisine daha neden kanlacağımı düşündüğü

nü sordum. Bana, "hikâyeyi kendi tarafımdan" anlatrhak isteyebileceğimi söyledi. "Hangi taraf olacakmış bu?" Kevin yedi haftalıkken aldığım direniş pozisyonuna geçmiştim. "Örneğin, oğlunuz cinsel taciz kurbanı değil miydi?" diye sıkıştırdı Marlin.

"Kurban mı? Aym çocuktan mı bahsediyoruz?"

"Ya Prozac meselesi?" Bu anlayışlı mırıltı sahici olamazdı. "Mahkemedeki savunması buydu ve epeyi sağlam kanıdarla desteklenmişti."

"Bu avukatının fikriydi," dedim zayıf bir sesle.

"Yalnızca genel bir soru... sizce Kevin yanlış mı anlaşıldı?"

Özür dilerim, Franklin. Biliyorum kapatmalıydım ama büro dışında o kadar az insanla konuşuyorum ki... Ne mi dedim? Şöyle bir şeydi: "Korkarım oğlumu çok iyi anlıyorum. Hatta Kevin belki de ülkedeki en iyi anlaşılan

genç. Eylemler sözden fazlasını anlatabilir, değil mi? Bana sorarsanız, kişisel dünya görüşünü pek çok kişiden daha iyi anlattı. Bana kalırsa, kendini ifade etmeyi bu kadar iyi beceremeyen çocuklarla röportaj yapmalısınız."

"Sizce ne demek istiyordu?" diye sordu Marlin. Televizyonda on beş dakika görünmek tuhaf bir isteksizlik gösteren o mesafeli elit ebeveyn sınıfından canlı bir örnek yakaladığı için heyecanlıydı.

Konuşmanın kaydedildiğinden eminim. Ne söylediğime dikkat etmek yerine kendimi tutamadım. "Mesajı her ne idiyse, Bay Marlin, hoş bir şey olmadığı kesin. Ona ne diye söylemesi için bir firsat daha tanımak isteyeseniz?"

Ruhen dengesiz çocuklarla ilgili bir anlayışımızın olmasının gelecek sefere "olacakları görebilmek" için gerekli olduğu hakkında bir şeyler gevelemeye girişince sözünü kestim.

"Ben on alo yıl boyunca gördüm, Bay Marlin," diye tersledim. "Ne kadar işe yaradı görüyorsunuz." Ve telefonu kapadım.

Biliyorum yalnızca işini yapıyordu ama onun işini sevmiyorum. Acar gazetecilerin et kokusu almış köpekler gibi kapımı eşelemelerinden bıktım. Yemek yerine konmaktan yoruldum.

Dr. RJiinesteinin, hiç duyulmamış bir şey olduğu nutkunu çektikten sonra gerçekten de iki göğsümün de mastit olduğunu kabul etmek zorunda kalması hoşnuduk vericiydi. Beth Israel'de damardan antibiyotik tedavisi gördüğüm beş gün acılı geçti ama arnk fiziksel acıya, yeni anneliğin kafa kanştıncı umutsuzluğuyla karşılaşnrdığımda anlayabildiğim bir acı biçimi olarak değer vermeye başlamışnm. Basit bir sessizlik bile harika bir ferahlıko.

Hâlâ ekmek parası kazanma telaşının pençesinde olduğun için ve belki de (itiraf et) oğlumuzun "iyi huylu" mizacının doğru olup olmadığını sınamaya isteksiz olduğun için, fırsattan yararlanıp bir bebek bakıcısı tuttun. Ya da iki bakıcı demeliyim, çünkü, eve döndüğümde ilk tuttuğun işten ayrılmışa.

Bu bilgiyi kendiliğinden vermedin ama. Beni eve götürürken pikapta damdan düşer gibi harika Siobhan hakkında gevezelik etmeye başladığında seni durdurmak zorunda kaldım. "Adı Carlotta değil miydi?"

"Ha, o. Biliyorsun bu kızlann çoğu vizelerinin süresi dolunca kaçak oluyorlar. Çocukları gerçekten önemsedikleri yok."

Ne zaman yolda bir tümseğin üzerinden geçip sarsılsak göğüslerim alev alev yanıyordu. Eve gider gitmez azap verici süt sağma işlemini yapacaküm, mastit yüzünden her dört saatte bir, dini bir görevi yerine getirir gibi, sırf lavabodan dökmek için bile olsa sağmam gerektiği emredilmişti. "Carlotta olmadı, öyle mi?"

"Ona en başından bir bebek olduğunu söyledim. Kakasını yapan, osuran, geğiren..."

"Ağlayan..."

"....bir bebek. Kendi kendini temizleyen bir fırın bekliyordu herhalde."

"Yani onu kovdun."

"Tam olarak değil. Ama Siobhan bir melek. Hem de Kuzey İrlandalı. Belki bombalanma gibi boktan şeylere alışkın insanlar, biraz sızlanmayı büyütmeden kaldırabilirler."

"Yani Carlotta ayrıldı. Yalnızca birkaç gün içinde. Çünkü Kevin... ne diyorduk bu sanata? Huysuzdu.

"İnanmayacaksın ama ikinci gün ayrıldı hem de. Öğleyin her şey yolunda mı diye aradığımda bana işgünümü yarıda kesip oğlumu almamı söyleme terbiyesizliğinde bulundu. Beş kuruş vermeyecektim ama acentasında kara listeye alınmamızdan korktum." (Bir tür kehanetti. İki yıl sonra acentası bizi kara listeye aldı.)

"Siobhangerçekten de bir melekd. Dağımk siyah saçları, ölü gibi beyaz İrlandalı teniyle ilk bakışta sade bir kızdı. Eklem yerleri daralmak yerine azıcık kıvrılan oyuncak bebek fizikli kızlardan biriydi. Yeterince

inceydi ama sütun halindeki kollan ve bacaklarıyla belsiz gövdesi kalın izlenimi veriyordu. Yine de zamanla onu güzel görmeye başladım çünkü iyi kalpliydi. Doğru, ilk tanışmamızda, Alpha Course Hıristiyan mezhebinden olduğunu söylediğinde tedirgin olmuştum. Bu tür insanlann beyinsiz fanatikler olduğunu düşünüyor, günlük şükran dualanna manız kalmaktan endişeleniyordum. Bir önyargıymış, Siobhan endişelerimi boşa çıkararak bir daha konuyu hiç açmadı. Belki de bu sıra dışı dinsel yol, hiç lafını açmadığı ve sanki fazladan bir önlem olarak kendisiyle arasına koca bir okyanusu koyduğu County Antrim'deki Katolik-Protestan saçmalığından aynlma girişimiydi.

AWAP hayranı olduğu için Siobhan'la hemen kaynaştığımı söyleyip dalga geçiyordun. Siobhan Avrupa'yı gezerken AVVAP'ı kullanmıştı. Tanrı'nın onu ne yapmaya "çağıracağından" henüz emin değildi, dünyayı gezmekten daha harika bir meslek hayal edemediğini söyleyince içimde çoktan uzaklaşan bir hayata duyduğum özlemi uyandırdı. Kevin'ın da ebeveyninin başarılarını takdir edecek kadar büyüdüğünde, içimde Siob hanin yaktığı aynı gurur ateşini yakacağını umuyordum. Eski fotoğraflarımı dikkade incelediği, soluksuz bir biçimde, Burası neresi? Şu ne? AJFRlKA'yagittin demek, vay canına! diye sorduğu garip bir hayale teslim olmuştum. Ama Siobhanin hayranlığı zalimce yanıltıcı çıktı. Kevin gerçekten de bir kez fotoğraflarımı dikkatle inceledi, bir bidon gazla.

İkinci antibiyotik küründen sonra, mastit temizlendi. Kevin'ın bundan böyle biberon mamasıyla besleneceğini kabullenerek, göğüslerimin nkanıp kurumasına izin verdim. Siobhan mevziiyi muhafaza ederken, sonunda o sonbaharda YOA'ya dönebildim. İyi giyinmek, hareketli olmak, yetişkinlerin alçak sesiyle konuşmak, birine ne yapacağım söylemek ve istediğini yap-nrmak ne rahadıktı. Daha önce sıradanlaşmış olan şeylerden keyif alırken, aynı zamanda küçücük bir karmaşa yığınına, ikimizin arasını bozmak gibi kötü niyedi bir amaç yüklediğim için kendime kızıyordum. Hastaydım. Yeni hayatımıza alışmak beklediğimden daha zor olmuştu. Eski enerjimi biraz olsun kazanıp, üzüntüden eski bedenime geri döndüğümü zevkle fark ettiğimde en kötü günleri adattığımızı varsaydım ve bir dahaki sefere arkadaşlarımdan biri ilk çocuğunu doğurduğunda aşırı bir anlayış göstermeyi aklıma not ettim.

Çoğu kez eve geldiğimde benimle bir bardak kahve içerek oyalanması için Siobhani yanıma çağınrdım. Neredeyse yarı yasmadaki bir kadınla sohbet etmekten aldığım keyif, sanırım kuşak farkını aşmaktan çok, daha standart bir nedenden, herhangi biriyle konuşmaktan kaynaklanıyordu. Siobhania dertierimi paylaşıyordum çünkü kocamla paylaşamıyordum.

"Kevini çok istemiş olmalısınız," dedi Siobhan bir keresinde. "Gezip görüyorsunuz, inanılmaz insanlar tanışıyorsunuz, üstüne üstlük bu işten para kazanıyorsunuz. Böyle bir şeyi bırakmayı düşünemiyorum."

"Bırakmadım ki," dedim. "Bir yıl sonra, her zamanki gibi işe devam edeceğim."

"Franklin de aynı şeyi mi düşünüyor?"

"Düşünmesi gereken bu."

"Ama sanki..." boşboğazlık etmekten rahatsızdı. "Ama her gidişte aylarca kalmanız... Artık böyle bir şey olmayacak gibi konuştu."

"Bir süre önce epeyi yorulmuştum. Sürekli temiz iç çamaşırlarının bitmesi, Fransızların bitmek bilmeyen tren grevleri. Yanlış bir izlenim vermiş olabilirim."

"Ah, tabii," dedi üzgünce. Sorun çıkarmaya çalıştığım sanmam ama olacakları görebiliyordu. "Siz gittiğinizde kendini yalnız hissediyor olmalı. Şimdi tekrar gezilere başlarsanız, ben yokken küçük Kevin ona kalacak. Elbette Amerika'da bazen anneler çalışıyor, babalar da evde çocuğa bakıyor, değil mi?"

"Amerikalıdan Amerikalıya değişir. Franklin böyle bir tip değıl." "Ama siz koca bir şirket yönetiyorsunuz. Herhalde gücünüz..."

"Yalnızca maddi anlamda. Karın Fortune dergisinde yer alırken, senin yalnızca arka sayfasındaki reklamın çekileceği yeri arıyor olman yeterince zor."

"Franklin yılın beş ayını yollarda geçirdiğinizi söylemişti." "Tabii," dedim ağır bir sesle. "Bu süreyi kısaltmak zorunda kalacağım." "Biliyor musunuz, Kevin'ı birazcık zor bulabilirsiniz. O... o sıkıntılı bir bebek. Bazen büyüyünce geçer. Bazen de geçmez."

Sen Siobhan'ın oğlumuza bağlı olduğunu düşünüyordun ama ben onun sadakatinin daha çok sana ve bana karşı olduğunu görebiliyordum. Lojistik bir anlamın dışında Kevin'dan ender söz ederdi. Yeni bir biberon takımı sterilize edilmişti, bebek bezlerimiz azalıyordu. Böyle heyecan dolu bir kız için bu mekanik yaklaşım tuhaf görünüyordu. (Bir keresinde şöyle bir gözlemini dile getirmişti ama: "Boncuk gibi gözleri var gerçekten!"

Tedirgince gülüp, açmışa. "Demek istediğim, dikkadi bakışlar." "Evet, sinir bozucu değil mi," diye katıldım, bildiğim en tarafsız şekilde.) Ama ikimize hayrandı. Kimseye bağlı olmadan çalışmamızdan büyüleniyor, "aile değerlerine" olan dinsel aşkına rağmen bu baş döndürücü özgürlüğü bir çocuk yaparak kösteklememize şaşırıyordu. Orta yaşlıydık ama The Cars ve Joe Jackson dinliyorduk, küfürlü konuşmayı onaylamasa da kırkına yaklaşan bir moruğun, güvenilmez bir bebek rehberini saçmalık diye kötülemesiyle epeyce yüreklenmiş olabilir. Ona iyi ücret veriyor, kilise yükümlülüklerini yerine getirmesine ses çıkarmıyorduk. Ona arada sırada hediyeler veriyordum. Tayland'dan aldığım ipek fuları verdiğimde öyle bir sevgi gösterisinde bulundu ki utandım. Senin korkunç yakışıklı olduğunu düşünüyor, sağlıklı fiziğini, açık sarı saçlarının düşüşünü beğeniyordu. Seni birazcık "arzuluyor muydu" merak ediyorum.

Siobhanin bizimle çalışmaktan memnun olduğunu varsaymak için pek çok neden olmasına rağmen, aylar geçtikçe tuhaf bir biçimde süzülmüş göründüğünü fark ederek şaşırdım. İrlandalılann kötü yaşlandıklannı biliyorum ama hassas tenli bir ırktan gelmesine rağmen alnında üzüntü çizgilerinin oluşması için henüz çok gençti. Bürodan döndüğümde sabırsız olabiliyordu, basit bir şeyi, bebek mamasının yine azaldığını söylediğimde bile, "Ah, ama hepsi de ağzına gitmiyor zaten!" demişti. Hemen özür dilemiş ve bir an için gözleri dolmuştu ama açıklama yapmamışa. Kahvelerimizi içerken bir şeyler anlatmaya kandırmak giderek zorlaşa, sanki çaü kaamızdan bir an önce aynlmak için acele eder gibiydi. Yanımıza taşınmasını teklif ettiğimde, tepkisi karşısında apışıp kaldım.

Hatırlarsın, gerektiği gibi kullanılmayan geniş köşeyi duvar örüp ayırmayı ve ayn bir banyo yapurmayı teklif etmiştim. Aklandaki yer, pek sevmediği, açık saçık giyinen, içkici, dinsiz garson kızla paylaşüğı East Village'deki küçücük odadan çok daha geniş bir yerdi. Üstelik, ücretinden kesmeyeceğim için kira parası da ona kalacaktı. Ancak yatılı bir • I.ulı olma fikri karşısında irkilmişti. Avenue C'deki barakanın I-11 .ı kontratını bozamayacağını söyleyerek itiraz etti, söyleyiş tarzıyla saçmalık der gibiydi.

Sonra hasta olduğu için gelemeyeceğini haber vermeye başladı. İlk başlarda ayda bir-iki kez, ama sonunda haftada en az bir Ki / telefon ederek boğazı ağrıdığı ya da midesi bozulduğu için |',ı-İçmeyeceğini söylüyordu. Kötü de görünüyordu, düzgün yemediğinden olsa gerek, oyuncak bebek kıvrımları yerini çöpten idam kırılganlığına bırakmıştı. İrlandalılar renklerini kaybettiğinde mezardan çıkmış gibi görünüyorlar. Bu yüzden de onu numara yapmakla suçlamakta tereddütlüydüm. Saygılı bk biçimde erkek arkadaş sorunu yaşayıp yaşamadığını, Carickfergus'taki ailesinde bir sıkıntı olup olmadığını ya da Kuzey İrlanda'yı özleyip özlemediğini sordum. "Kuzey İrlanda'yı özlemek mi?" diye yineledi acı acı. "Dalga geçiyorsun herhalde." Bu sözleri, şakalarının ne kadar seyrekleştiğini vurgulamaya yaradı sadece.

Bu hazırlıksız tatilleri beni epeyi zora sokuyordu çünkü yeni belirlediğin mantığa göre, belirsiz serbest işin benim CE O olarak budalaca güvenliğimle karşılaştırıldığında, evde oturması gereken bendim. Toplantıları yeniden planlıyor ya da uzaktan konferans bağlantılarıyla yönetiyordum ama vesayetimiz altındaki değerli küçükle geçirdiğim her fazladan bütün gün, içimdeki nazik bir dengeyi bozuyordu. Kevin'ın kendi varlığından duyduğu dinmeyen dehşete karşı hazırlıklı olmadığım bir günün gecesinde, dadımızın deyimiyle kafayı yiyordum. Her hafta eklenen o fazladan gün dayanılmazdı, bu sayede başta açık açık dile getirmesek de Siobhan'la birbirimizi anladık.

Belli ki Tann'nın çocukları, bağışladıklarını şikâyet etmeden kabullenmeliydiler çünkü Siobhan'ın olağanüstü sabrı ancak ilmihalle açıklanabilirdi. Ne kadar yalvarırsam yalvarayım her cuma onu

yatağa düşüren şeyin ne olduğunu söylemiyordu. Bu yüzden yalnızca ona izin vermek için bile olsa önce ben şikâyet ettim.

"Seyahatlerimden pişman değilim," diye başladım bir akşam, gitmeye hazırlanırken. "Ama Franklin'le bu kadar geç tanışmam çok yazık. Dört yıl birbirimizden bıkamayacağımız kadar kısa bir zaman! İnsanın eşiyle yirmilerinde tanışması güzel olur herhalde. Yani, ne bileyim, çocuksuz bir çift olarak biraz birbirinden sıkılmaya bile zaman olurdu. Sonra otuzlannda bir değişime hazır olduğunda bebek memnuniyede karşılanır."

Siobhan bana sertçe bakn. Bakışlannda eleşdri görmeyi bekliyordum ama yalnızca ani bir tetiktelik gördüm. "Kevin'ın isteyerek olmadığım kastetmiyorsunuz elbette."

Biliyorum o an hemen ona güvence vermemi gerektiriyordu ama ağzımdan tek kelime çıkmadı. Gelecek yıllarda bu durum başıma düzensiz aralıklarla gelecekti: Hiç şaşmadan haftalar boyu söylemem ve yapmam gereken şeyleri yapuktan sonra aniden bir duvara toslayacaktım. Ne yaparsam yapayım, çok güzel çizmişsin Kevin ya da çiçekleri koparmak ölürler, ölmelerini istemiyorsun değil mi? ya da Evet, oğlumuzla gurur duyuyoruz Bay Cartland ağzımdan bir türlü çıkmayacakn.

"Siobhan," dedim isteksizce. "Biraz hayal kınklığına uğradım."

"Biliyorum, yetersiz oldum, Eva..."

"Senin yüzünden değil." Beni çok iyi anladığını ve bilerek yanlış anlamış gibi yapnğı aklıma geldi. Bu genç kıza sırlarımla yük olmamalıydım ama tuhaf bir biçimde buna itilmiş hissediyordum. "O avaz avaz ağlamalar ve çirkin plastik oyuncaklar... Kafamda ne olduğundan emin değilim ama bu değildi."

"Çocuk doğumu sonrası..."

"Ne dersen de kendimi mutlu hissetmiyorum. Kevin da mutlu görünmüyor." "O bir bebek!" "Bir buçuk yaşını geçti. İnsanlann hep nasıl, ne kadar mut

lu bir çocuk derler bilirsin ya, eh, mutsuz çocuklar da var. Ve ne yaparsam yapayım hiçbir şey fark etmiyor."

Sırt çantasıyla oynayıp duruyor, son kalan birkaç eşyasını gereksiz bir dikkade çantaya dolduruyordu. Öğlen uykusundan önce okumak üzere Kevin'a hep bir kitap getirirdi, sırt çantasına aylardır aynı kitabı koyduğunu en sonunda fark ettim. İncil olsa anlardım ama yalnızca ince bir ilham verici metindi -kapağı lekelerle berbat olmuştu- ve bir keresinde bana iyi bir okuyucu olduğunu söylemişti.

"Siobhan, bebekler konusunda işe yaramazım. Küçük çocuklarla hiçbir zaman iyi anlaşamadım ama ummuştum ki... şey, annelik başka bir yönümü ortaya çıkarır diye ummuştum." Kaçamak bakışlarından birini yakaladım. "Böyle bir şey olmadı."

Kıpırdandı. "Franklin'le hislerini konuştun mu hiç?" Hah diye güldüm. "O zaman bu konuda bir şey yapmamız gerekirdi. Ne yapabiliriz?" "İlk birkaç yılın zor geçtiğini hesap ettin mi? Daha sonra kolaylaşacağım?"

Dudaklarımı ıslattım. "Bunun kulağa pek hoş gelmediğini biliyorum. Ama sürekli duygusal karşılığını bekliyorum."

"Ama yalnızca bir şey verirsen karşılığını alırsın."

Beni utandırmıştı, ama sonra düşündüm. "Hafta sonlarımı, her akşamımı veriyorum. Kocamı bile verdim. Artık oğlumuzdan başka bir şey konuşmakla ilgilenmiyor ya da Battrey Park'ta bir aşağı bir yukan puseti itmek dışında birlikte bir şey yapmak istemiyor. Karşılığındaysa Kevin bana kem gözle bakıyor, onu kucağıma almama tahammül edemiyor. Hatta görebildiğim kadarıyla hiçbir şeye tahammül edemiyor."

Bu tür konuşmalar Siobhan'ı tedirgin ediyordu. Ona göre aile içi sapkınlık gibi bir şeydi. Ama içinde bir şey pes etmiş gibiydi, arak amigoluğa devam edemeyecekti. Bu nedenle Kevin küçük bir adam olduğunda beni ileride bekleyen harika günleri tahmin etmek yerine kasvetli bir biçimde konuştu. "Evet demek istediğini anlıyorum."

"Söylesene Kevin sana... karşılık veriyor mu?" "Karşılık vermek miVBu küçümseyici alayla ilk kez karşılaşıyordum. "Böyle de denebilir."

"Gündüz onunla birlikteyken, hiç gülüyor mu? Memnun olduğunu gösteren sesler çıkarıyor mu? Uyuyor muV Onca ay boyunca bütün bunları ona sormaktan kaçındığımı, böyle yaparak da cömert doğasından yararlandığımı fark ettim.

"Saçımı çekiyor," dedi usulca.

"Ama bütün bebekler... bilmediklerinden."

"Çok sert çekiyor gerçekten de. Artık yeterince büyük ve bence acıdığını biliyor. Ve Eva, Bangkok'dan aldığın o güzel ipek fular artık lime lime."

Çıp-long, pıp-long! Kevin uyanmışn. Eve getirdiğin (maalesef) metal ksilofonu tangırdatıyordu, müzik yeteneğiyle bir gelecek de vaat etmiyordu.

"Benimle yalnız kaldığında," dedim gürültünün üzerinden. "Franklin ona hırçın diyor..."

"Bütün oyuncaklannı çocuk kafesinden dışarı anyor, sonra bağırmaya başlıyor, oyuncaklar tekrar geri koyulana kadar da susmuyor. Sonra tekrar dışarı anyor. Fırlatıyor!"

P-p-pang-k-pang-ÇANG-PANG! P-P-P-pangpangpangpangl

Şiddedi bir tangırtı kopunca, Kevin'ın aleti beşiğinin parmaklıklan arasından dışan attığı şeklinde yorumladım.

"Deliye dönmüş gibi!" diye dert yandı Siobhan. "Mama iskemlesinde de aynı şeyi yapıyor, lapasıyla, mısır gevreğiyle, bebe bisküvileriyle yapıyor... Bütün yiyeceği yerdeyken onca enerjiyi nereden buluyor anlamıyorum!"

"Yani," eline dokundum. "Sen kendin, bu enerjiyi nerden bulduğunu bilmiyorsun."

Mıaah... Mıaah... Mnıınımvavaah... diye başlamışu çim biçme makinesi gibi. Siobhan'la göz göze geldik. Muva-iüi! UIiü! IIIIHIIIIIU İkimiz de yerimizden kalkmadık.

"Tabii," dedi Siobhan umuda. "İnsanın kendi çocuğu olunca çok başka."
"Evet," dedim. "Tamamen farklı."

İÜyahİnİÜİÜyahİÜnİ! ÜyahİÜÜyabİÜİİÜ! UyahİnİİİÜyabÜÜH!

"Eskiden büyük bir aile isterdim," dedi dönmeden. "Artık o kadar emin değilim."

"Yerinde olsam," dedim. "Bir daha düşünürdüm."

İçimde yükselen panikle savaşırken, Kevin'ın sesi sessizliği doldurdu. Erken davranıp bundan sonra olacakları engellemek için bir şey söylemek zorundaydım ama aklıma gelen yorumlar, önüne geçmek istediğim şeyi daha da haklı çıkarmaktan başka bir işe yaramayacaktı.

"Eva," diye başladı. "Çok yoruldum. Kevin'ın benden hoşlandığını sanmıyorum. Sabır, sevgi ve güç için sabrım tükenene kadar dua ettim. Tanrı'nın beni sınadığını düşündüm."

"İsa onlara engel olmayın dediğinde," dedim ifadesiz bir sesle. "Sanırım dadılığı kastetmiyordu."

"O'nu hayal kırıklığına uğrattığımı düşünmekten nefret ediyorum! Ya da seni Eva! Yine de bir şansım... beni Wing and a Prayer'da. kullanma şansın var mı sence? Şu rehber kitaplar, birçoğunun üniversite öğrencileri tarafından araştırıldığını söylemiştin. Lütfen lütfen beni Avrupa'ya gönder ya da Asya'ya nolursun? Çok çalışırım, söz veriyorum!"

Çöktüm. "Yani, işi bırakmak istiyorsun?"

"Sen ve Franklin her zaman bana karşı çok iyiydiniz, nankörlük ettiğimi düşünüyor olmalısınız. Ama zaten banliyöye taşındığınızda nasıl olsa başka birini bulacaktınız. Çünkü buraya, New York'ta yaşamaya kesin kararlı olarak gelmiştim."

"Ben de burada yaşamaya kararlıyım ki! Banliyöye taşındığımızı kim söylemiş!"

"Franklin elbette."

"Banliyöye falan taşınmıyoruz," dedim kesin bir tavırla.

Omzunu silkti. Küçük aile birimimizden kendini o kadar çekmişti ki bu iletişimsizliğin kendisini ilgilendirmediğini düşünüyordu.

"Ücreti artırmamızı ister misin?" diye teklif ettim acınası bir sesle. Bu ülkede tam zamanlı oturmam etkisini göstermeye başlamıştı.

"Ücret çok iyi Eva. Yalnızca artık devam edemeyeceğim. Her sabah kalktığımda..."

Kalktığında nasıl hissettiğini biliyordum. Ve artık bunu ona daha fazla yapamayacaktım. Kötü bir anne olduğumu düşünüyorum, sen de hep öyle olduğumu düşünürdün. Ama içimde, derinlerde bir yerde olağanüstü annelik güdüsü gizliydi. Siobhan sınıra gelmişti. Hiç işimize gelmemesine rağmen, dünyevi kurtuluşunu sağlamak benim gücüm dahilindeydi.

"HOLLANDAVVAP'ını güncelliyoruz," dedim suratsızca. Siobhan'ın istifasının o andan itibaren geçerli olacağına dair korkunç bir his vardı içimde. "İster miydin? Amsterdam'daki otelleri sınıflandırmayı? Rijsttafel çok lezzedidir."

Siobhan kendini kaybedip boynuma atladı. "Gidip onu sakinleştirmemi ister misin?" diye teklif etti. "Belki bezini değiştirmek..."

"Sanmam; fazla mantıklı. Hayır, sen bütün gün çalıştın... Haftanın geri kalanında da izinlisin. Bitmişsin." Yerine birisini bulana kadar kalması için onu yatıştırmaya çalışıyordum ama hiç şansım yoktu.

"Bir şey daha," dedi Siobhan, HOLLANDAWAP'ının editörünün adını yazdığım kâğıdı çantasına koyarken. "Minikten miniğe değişir ama Kevin'ın arak konuşmaya başlaması gerekiyor. En azından birkaç kelime

söyleye bilmeli. Doktorunuza sormalısın belki. Ya da onunla daha çok konuşun."

Söz verip onu asansöre geçirdim, beşiğe üzüntülü bir bakış firlatum. "Kendi çocuğun olunca gerçekten de farklı. Eve gide

iniyorsun." Aslında eve gitme ihtiyacım depreşiyordu ama bu ih

tiyacı en çok orada olduğum zaman duyuyordum.

Yorgunlukla gülümsedik birbirimize, Siobhan demir kapının arkasından elini salladı. Pencereden bakıp Hudson Street'ten aşağı inişini, biçimsiz bacaklannın taşıyabildiği kadar hızla çan katımızdan ve minik Kevin'dan uzaklaşmasını izledim.

Oğlumuzun maratonuna dönüp debelenen öfkesine baktım. Kucağıma almayacaktım. Kucağıma almamı söyleyecek kimse yoktu ve istemiyordum da. Siobhanin önerdiği gibi, bezini kontrol etmeyecek ya da ona süt ısıtmayacaknm. Bırakacakum, ağlayıp dursun. Dirseklerimi yatağın parmaklığına yaslayarak çenemi ellerimin üzerine koydum. Kevin emekleme pozisyonundaydı, New School'un doğurmak için tavsiye ettiği pozisyonlardan biri: güç sarf etmeye hazır. Yürüme çağındaki çocukların çoğu gözleri kapalı ağlar ama Kevininkiler açıktı. Göz göze geldiğimizde en sonunda bir iletişim kurduğumuzu hissettim. Gözbebekleri hâlâ siyahn ve annesinin bu defa konu ne olursa olsun kılım kıpırdatmayacağım sertçe anladıklannı görebiliyordum.

"Siobhan seninle konuşmam gerektiğini düşünüyor," dedim küçümseyen bir sesle, gürültüyü bastırarak. "Onu kaçırdığına göre seninle başka kim konuşacak? Doğru ya, bağırdın ve kapıdan dışarı attın. Seni küçük pislik, sorunun ne senin? Annenin hayannı mahvettiğin için kendinle gurur duyuyor musun?" Uzmanlann tavsiye ettiği tekdüze yüksek sesle konuşmaya dikkat ediyordum. "Babanı etkiledin ama annen gerçek amacını biliyor. Küçük bir pisliksin, değil mi?"

Kevin tek bir çığlığı bile adamadan tutunarak ayaklandı. Parmaklıklara sımsıkı tutunarak yalnızca beş santim öteden bana avaz avaz bağınyordu. Kulaklarım acıyordu. Böyle durduğunda yüzü yaşlı bir adamın

yüzüne benziyor, törpüyle tünel kazmaya çoktan başlamış bir mahkûmun gününü-göreceksin ifadesini taşıyordu. Hayvanat bahçesi kurallan göz önüne alındığında, yakın durmam tehlikeliydi. Siobhan saç konusunda şaka yapmıyordu.

"Anneciğin küçük Kevin gelmeden mutluydu, bunu biliyorsun değil mi? Şimdi annen Fransa'da olmayı dileyerek uyanıyor. Annenin hayatı berbat öyle değil mi? Biliyor musun, bazı günler anneciğin ölmek istiyor. Bir dakika daha senin çığlığını dinlemektense kendini Brooklyn Köprüsü'nden atmaya..."

Döner dönmez bembeyaz kesildim. Yüzündeki o katı ifâdeyi tam olarak görmemiş bile olabilirim. " Konuşmayı öğrenmeden çok önce söylenenleri anlayabilirler," dedin, yanımdan geçip onu almaya giderken.

"Franklin, sakin ol, yalmzca dalga geçiyordum!" Kevin'a özel bir veda bakışı fırlattım, kulak tırmalayıcı çığlıkları yüzünden asansör kapısını duymamıştım. "Biraz sinirimi boşaltıyorum, tamam mı? Siobhan ayrıldı. Duyuyor musun? Siobhan işi bıraktı."

"Evet, duydum. Çok yazık. Başka birini buluruz." "En başından beri bu işe Eyüp'ün Kitabı'nın yeniden yazılması gibi baktığı ortaya çıktı - dur, ben altını değiştiririm." Onu elimden sertçe çektin. "Aklını başına toplayana kadar uzak dur. Ya da kendini bir köprüden at. Hangisi önce geliyorsa." Peşinden geldim. "Baksana, bu banliyöye taşınma işi nereden çıktı? Ne zamandan beri?" "Bu, alıntı yapıyorum, küçük pislik ayaklandığından beri.

O asansör ölüm tuzağı gibi."

"Asansörü kapıyla örtebiliriz!"

"Bahçeye ihtiyacı var." Doğruluk taslayan bir tavırla ıslak bezi rulo haline getirip, çöp kutusuna attın. "Beysbol topunu birbirimize atabileceğimiz, havuzu doldurabileceğimiz."

Senin çocukluğunla -çocukluğunun ideal bir tablosuyla- uğraştığımız kafama dank etti, korkunç bir biçimde. Amerika Birleşik Devletleri

fantezin gibi bu da insana müthiş bir sopa çekebilirdi. Hayallerle savaşmaktan daha umutsuz bir mücadele yoktur.

"Ama ben New York'u seviyorum!" Tampon çıkartmalannda yazan cümleyi kurarak.

"Pis ve hastalık kaynıyor, çocukların bağışıklık sistemi yedi yaşına kadar oluşmuyor. Durumumuz iyi okulların olduğu bir bölgeye taşınmaya uygun."

"Ülkenin en iyi özel okulları bu şehirde." "New York'taki özel okullar züppe ve acımasız. Bu şehirde çocuklar altı yaşında Harvard'a girme telaşına düşüyorlar." "Peki, eşinin şehirden ayrılmak istememesi gibi küçük bir ayrıntı ne olacak?"

"İstediğini yapmak için yirmi yılın vardı, benim de öyle. Hem paranı işe yarar bir şeye harcamayı istediğini söylemiştin. İşte sana firsat. Bir ev almalıyız. Arazi içinde lastikten salıncağı olan."

"Annem tek bir büyük karanm bile benim için iyi olanı düşünerek vermedi."

"Senin annen kırk yıl boyunca kendini dolaba kilitledi. Senin annen deli. Senin annen bir ebeveyn olarak örnek alınacak biri değil."

"Demek istediğim o değil. Ben çocukken ebeveynin istediği olurdu. Şimdi ebeveynim ama çocukların istediği oluyor. Yani, öyle ya da böyle ağzına sıçılan biz oluyoruz. İnanamıyorum." Kendimi hışımla koltuğa attım. "Ben Afrika'ya gitmek istiyorum, sen New Jersey'ye."

"Bu Afrika meselesi nedir? Neden sürekli aynı konuyu açıp duruyorsun?" "AFRİAWAP'a başlıyoruz. The Lonely Planet ve The Kough Guide, Avrupa'da bizi fena sıkıştınyorlar."

"Bu edisyonun senle ne ilgisi var?"

"Afrika kıtası çok büyük. Birinin ülkelerin ön incelemesini yapması gerek."

"Senden başka biri. Hâlâ anlamıyorsun değil mi? Belki de anneliği başka bir ülke olarak düşünmen bir hataydı. Bu yabancı bir ülkede yapnğın tatil değil. Ciddi bir..."

"İnsan hayatından söz ediyoruz, Jim!"

Gülümsemedin bile. "Ya asansör kapısından uzatırken elini kaybetse? Ya havadaki bütün bu mikroplardan astım olsa? Süpermarket arabasında otururken serserinin biri onu kaçırsa?"

"Evi isteyen sensin," diye hücum ettim. "Bahçeyi isteyen de sensin. Norman RockvvelPin tablolarındaki gibi aptalca bir babalık krallığı hayal ediyorsun, sen Küçükler Ligi'nin koçu olmak istiyorsun."

"İyi bildin." Alt değiştirme masasından zaferle doğruldun. Kevin göz alıcı temiz beziyle kucağındaydı. "Ve ikiye karşı birsin."

Bu sürekli olarak karşıma çıkacak bir orandı.

25 Aralık 2000

Sevgili Franklin,

Yılbaşı için annemi ziyaret etmeyi kabul ettim, bu yüzden Racine'den aynlıyorum. Son dakikada -geldiğimi öğrenince -Giles, tatili eşinin ailesiyle geçirmeleri gerektiğine karar verdi. İncinmiş hissetmeyi seçebilirim, erkek kardeşimi sırf birlikte annemle dalga geçeceğim birisi olarak bile olsa özlüyorum, ama arnk annem yetmiş sekiz yaşında ve onun yararına, patronluk taslayan bir üzüntü duymamız haksızlık gibi görünüyor. Ayrıca anlıyorum. Giles ve çocuklar varken Kevin'ın adını, Mary'nin hukuk davasını hiç anmıyorum, biraz ihanet ederek senin adım bile ağzıma almıyorum. Ama kar hakkında, sarmaya çamfistığı koyup koymama hakkında zararsız tartışmaların diğer yanında, annemin kilitli kapıları ve kapalı pencerelerine rağmen içeri' girmiş bir dehşetin ta kendisiyim.

Giles, benim ailenin trajik figürü rolünü üstüme almama sinirleniyor. Milwaukee'den daha uzağa gidemedi, yakında yaşayan evlat her zaman görmezden gelinir. Oysa ben yıllarca Racine'den olabildiğince uzakta yaşamıştım. De Beers'in elmas arzını kısıdaması gibi, ben de kendimi az bulunur kıldım, Giles'a göre değerli olanı yapay olarak üretmek ucuz bir numara. Şimdiyse daha da alçalıp, oğlumu kullanarak pazan

acımayla köşeye sıkıştırdım. Budvveiser'da çalışıp, kafasını siperden çıkarmadığı için gazeteye çıkan herkese karşı, içine haset kanşmış bir saygı duyuyor. Ona bunun, en sıradan ebeveynin bile otomatik bir silahın yüz mermiyi ateşleyeceği altmış saniye içinde kazanabileceği ucuz bir ün olduğunu anlatmanın bir yolunu bulmaya çalışıyorum. Ben kendimi özel hissetmiyorum.

Biliyor musun, bu evin eskiden iğrenç bulduğum, kendine özgü bir kokusu var. Hatırlıyor musun, havamn eskiden kuru olduğu konusunda ısrar ederdim. Annem bırak içeriyi havalandırmak, kapıyı bile ender açıyordu, gelir gelmez başıma saplanan o farklı ağrının karbondioksit zehirlenmesi olduğundan emindim. Ama artık insanın üstüne sinen, gittiği her yere gelen bu bayat kuzu yağı, toz ve küfün karışımı, renkli mürekkeplerin ilaç kokusuyla keskinleşen koku, beni her nasılsa rahadatıyor.

Yıllarca annemi, beni gerçekten anlamadığı için hayatımdan çıkarmıştım ama Perşembe'den sonra kendimin de annemin hayatını anlamadığım gerçeğiyle yüz yüze geldim. Annem ve ben yıllarca birbirimize uzak olmuştuk, yalnızca agorafobik olduğu için değil, benim de uzak ve acımasız olmam yüzünden. İyiliğe ihtiyacım olduğu için arak ben de yumuşadım ve inanılmaz derecede iyi geçiniyoruz. Seyahat ettiğim günlerde kendini beğenmiş ve üstünlük taslayan biri gibi görünmüş olmalıyım, güvenliğc duyduğum çaresiz ihtiyaç, beni düzgün evlat konumuna geri getirdi. Kendi adıma -dünyam tanım gereği dışarıya kapalı ve sakinleri için var olan tek dünya olduğundan beri- coğrafyanın göreceli olduğunu anladım. Gözü pek annem için oturma odası Doğu Avrupa, eski yatak odam Kamerun olabilir.

Elbette internet başına gelen en iyi ve en kötü şey. Çünkü aruk hortum desteğinden asma yaprağına kadar her şeyi internetten sipariş edebiliyor. Sonuç olarak da eve gittiğimde onun için yaptığım işler çoktan halledilmiş olduğundan kendimi biraz gereksiz hissediyorum. Sanırım teknolojinin ona bağımsızlığını vermiş olması iyi bir şey, tabii buna bağımsızlık denebilirse.

Bu arada annem Kevin'dan hiç çekinmeden konuşabiliyor. Bu sabah az sayıdaki hediyemizi cılız Noel ağacının yanında açarken,

Kevin'ın geleneksel anlamda hiç yaramazlık yapmadığını belirtti, bu da onu hep şüphelendirmişti. Bütün çocuklar yaramazlık yapar, dedi. Gözünün görebileceği yerde yapmaları daha iyiydi. Kevin on yaşındayken -aklı erecek bir yaşta- yaptığımız bir ziyareti hatırladı. Johnson Wax yöneticilerinden birinin ısmarladığı, hepsi birbirinden farklı, yirmi beş yılbaşı kartını yeni bitirmişti. Biz mutfakta unlu kurabiye yaparken, Kevin makine gibi hiç şaşmadan kardan kırpık kar taneleri şeklinde kesmişti (bir mantra kullandın, "yalnızca yardım etmeye çalışıyor" dedin). O çocukta eksik bir şeyler vardı, diye bildirdi geçmiş zamanı kullanarak, sanki ölmüş gibi. Moralimi düzeltmeye çalışıyordu, oysa Kevin'ın hayanndaki eksiğin, benim sahip olduğum gibi bir anne olduğundan endişeleniyordum.

Hatta şu an faziletli bir evlat olmamın nedenini Perşembe'nin gecesindeki dilim damağı kurumuş olarak yapnğım telefon görüşmesine kadar izleyebilirim. Annemden başka kime sığınacaküm? Bu bağın ilkelliği insanı kendine getiren türdendi. Ne kadar uğraşırsam uğraşayım Kevin'ın -dizini yaraladığı ya da oyun arkadaşıyla kavga ettiği için- telaşla beni aradığını hatırlamıyordum.

Annemin sakin, resmi telefon açışından, Alo, ben Sonya Khatchadourian, akşam haberlerini görmediğini anlayabiliyordum.

Anne? diyebildim yalnızca, ağlamaklı bir ilkokul öğrencisi sesiyle. Ardından gelen derin soluklar bir sapık telefonu gibi gelmiş olmalı. Aniden korumacı bir ruh haline hüründüm. VValgreens'e gitmenin kendisini öldüreceğini düşünüyorsa, ölüm saçan bir torunun çok daha korkunç olan dehşedni nasıl karşılayacaktı? Yetmiş alta yaşında, diye düşündüm, zaten dış dünyayla tek bağlantısı posta deliğinden ibaret, bundan sonra herhalde başını battaniyenin alündan çıkarmaz.

Ama Ermeniler üzüntüye karşı yetenekliler. Biliyor musun, şaşırmadı bile. Ciddi ama sakindi, bir kez olsun gerçek bir ebeveyn gibi davranıyor, sesi gerçek bir ebeveynin sesi gibi geliyordu. Bana güvenebilirsin, diye sakinleştirdi, daha önce olsa bu iddiayı küçümserdim. En sonunda bütün o korkusu kendini temize çıkarmış gibiydi, sanki bir anlamda bütün o kapıları kapatan psikolojisi asılsız olmadığı için rahatiamıştı. Ne de olsa bu yoldan daha önce de geçmişti, dünyanın geri kalanımn trajedisi onun kıyılarını da yalamıştı. Evden dışarı pek az çıkmış olabilirdi ama bitişikteki

insanların hayatlarını umarsızca yaşamalannın, değer verdiğiniz her şeyi nasıl tehdit ettiğini ailemizde en iyi bilen oydu. Geniş ailesinin pek çoğu kadedilmiş, kocası Japonlar tarafından hedef tahtası yapılmıştı. Kevin'ın şiddeti bu tabloya cuk oturuyordu. Gerçekten de bu durum içindeki bir şeyi serbest bırakmış gibiydi, yalnızca sevgi değil, cesareti. Polisin gerektiğinde beni bulabilmek isteyeceğini düşünerek Racine'e gelme davetini geri çevirdim. Kendini eve kapatan annem ciddi bir sesle, ufağa atlayıp bana gelmeyi teklif etti.

Siobhan'ın bizi terk etmesinden kısa bir süre sonra (bir daha hiç geri gelmedi, son maaş çekini AmEx'le gönderdim Amsterdam'a) Kevin çığlık atma huyunu bıraktı. Birdenbire bitti. Belki dadısını gönderince görevini başardığını hissetmişti. Belki de bu yüksek desibelli antrenmanların, onu bir odada yaşamın zalimce ilerlemesinden kurtarmayacağı sonucuna vararak sarf ettiği enerjiye değmeyeceğine karar vermişti. Belki de aruk Anne, çok uzun süre ötmeye devam etmiş bir araba alarmının son aşamalannda olduğu gibi, onun çığlıklarına alıştığı için yeni bir numara hazırlıyordu.

Şikâyet ettiğim yoktu ama Kevin'ın sessizliğinde boğucu bir taraf vardı. Bir kere, gerçek bir sessizlikti; mudak, ağzın açılmadığı, çoğu çocuğun bir metrekare genişliğindeki naylon ağlı çocuk kafesinin sonsuz dünyasını keşfederken çıkardığı agulardan, yumuşak seslerden yoksun bir sessizlik. İkincisi de hareketsizdi. Artık yürüyebiliyordu ama -daha sonra edineceği bütün beceriler gibi bunu da gizlice öğrenmişti- gitmek istediği bir yer yoktu sanki. Bu yüzden de oturuyordu. Çocuk kafesinde ya da yerde saaderce oturuyor, fersiz gözleri belirli bir yere odaklanmadan soğuk bakışlarla kıpırdanıyordu. Renkli halkalan plastik direğe geçirmese ya da Busy Boxindaki ses çıkarıcıyı tangırdatmasa bile en azından Ermeni halılanmızdan öylesine birkaç avuç tüy yolmamasını anlayamıyordum. Çevresine yığdığım oyuncaklara (her gün eve yeni bîr oyuncakla geliyordun) ya gözünü dikip bakıyor ya da tekmeliyordu. Oyun oynamıyordu.

Taşınıp taşınmamayı, benim uzun Afrika seyahatine çıkıp çıkmayacağımı tartışnğımız dönem olarak hanrlıyorsundur o zamanı. Ama ben o günleri çoğunlukla dadımızı kaybettikten sonra evde kaldığım sıkınnlı günler

olarak hanrıyorum ve tuhaf bir biçimde, Kevin'ın avazı çıktığı kadar çığlık attığı günler kadar ağır geçtiler.

Anne olmadan önce dizinin dibinde küçük bir çocuğun olmasının neşeli, dost canlısı bir köpek sahibi olmak gibi bir şey olduğunu düşünürdüm. Ama oğlumuz her hayvandan daha ağır bir varlık gösteriyordu. Her an orada olduğunun farkındaydım. Bu yeni sakin hali, evde metinleri düzeltmeyi kolaylaşnnyordu ama izlendiğimi hissederek huzursuz olmaya başladım. Kevin'ın ayaklarına doğru topu yuvarlardım, bir keresinde geriye yollamaya kandıra bildim. Saçma biçimde heyecanlanmıştım, bu yüzden topu tekrar ona yolladım, geri yuvarladı. Ama üçüncü kez bacaklarının arasına yollamamla son buldu. Uyuşuk bir bakışla topu dizinin yanında bıraktı. Franklin, zeki olduğunu düşünmeye başlamıştım. Altmış saniye içinde durumu anlamıştı: Bu "oyunu" sürdürecek olsaydık top aynı çizgide gidip gelecekti, gereksizliği açık bir egzersiz. Bir daha ona bunu hiç yaptıramadım.

Anlaşılmaz durgunluğunun üzerine, bütün el kitaplarının ilk konuşma çabaları olarak tahmin ettiği dönem geride kaldığı halde suskunluğu devam edince, pediyatristimize danışmak zorunda kaldım. Dr. Foulke güven vericiydi. Ebeveynleri yatıştıracak geleneksel sözleri hazırdı: "Normal" gelişim sürecinin her çocukta kendine özgü iniş çıkışları vardı. Oğlumuza bir dizi basit test yaptı. Kevin'ın tepkisizliğinin işitme bozukluğundan kaynaklandığı konusundaki endişelerimi dile getirdim. Seslendiğimde öyle cansız, istediği zaman başını çeviriyordu ki, beni işitip işitmediğini anlamam imkânsızdı. Söylediklerim ilgisini çekmiyordu, ama kulaklannda sorun yoktu. Modern bilim, bebekken sürekli bağırmasının ses tellerine zarar verdiği teorimi yalanladı. İçine kapanıklığının otizmin ilk belirtileri olabileceği endişesini bile dile getirdim, ama belli ki kendi dünyalannda hapsolmuş bu talihsiz çocuklann yaptığı gibi ileri geri sallanmıyor, tekrarlayan davranışlar sergilemiyordu. Kevin bir yerde hapsolmuşsa, bu senin ve benim de bulunduğum dünyaydı. Hatta Dr. Foulke'nin ağzından alabildiğim tek şey, fiziksel tembelliğini kastederek, Kevin'ın fiziksel olarak "kendini bırakmış bir çocuk" olduğunu söylemesiydi. Doktor oğlumuzun kolunu kaldırıp bıraktığında ıslak makarna gibi düşüyordu.

Foulke'nin oğlumuzda bir sakatlık bulması, Kevin'ın almnı bilinen bir Amerikan sendromuyla damgalaması konusunda o kadar ısrarcıydım ki pediyatrist benim çocuğunun ayrıcalıklı olin.ısı için uğraşan ama modern uygarlığın yozlaşmasında olağanüstü olanı hastalık ve kusurda arayan nevrotik annelerden biri olduğumu sanmış olmalı. Ve gerçek şu ki, Kevin'da bir bozukluk bulmasını istiyordum. Oğlumuzun sempatimi uyandıracak küçük bir kusuru ya da dezavantajı olması için yanıp tutuşuyordum. Taş kalpli değildim, büronun dışında sabırla bekleyen lekeli yanaklı ya da perde parmaklı küçük bir çocuk gördüğümde onun için üzülüyordum ve teneffüslerde yaşayacağı işkenceleri düşündükçe ürperiyordum. Kevin için en azından başlangıç olarak üzülmek istiyordum. Gerçekten oğlumuzun perdeli parmakları olmasını mı istiyordum? Ah, evet Franklin, gerekiyorsa evet.

Normal kilosunun altında olduğu için, yeni yürümeye başlayan bodur çocuklann, sıradan olanlarını bile iki-üç yaş arasında sevimli gösteren yuvarlak yüz hatlarına hiçbir zaman sahip olamadı. Bunun yerine Kevin'ın yüzünde, ilk yıllarından beri, dağ gelinciğinin sivriliği vardı. Hiç olmazsa sonradan, tombul bir kalp kırıcının yüzüne bakıp neyin ters gittiğini merak etmeyi isterdim. Oysa bendeki fotoğrafların hepsi (yığınlarca çekmiştin), ciddi bir dikkati ve rahatsız edici bir soğukkanlılığı belgeliyor. Dar esmer yüzü hemen tanıdık geliyor: İçe gömülü gözler, geniş köprüsü olan hafifçe çengel, dimdik, düz burun, anlaşılmaz bir kararlılıkla kapanmış ince dudaklar. Bu fotoğraflar yalnızca bütün gazetelerde çıkan okul fotoğrafına değil, bana benzerliğiyle de hemen ayırt edilebiliyor.

Oysa onun sana benzemesini istemiştim. Kevin'ın bütün geometrisi üçgenler üzerine kuruluyken seninki kareydi. Dar açılarda kurnaz, yavaş yavaş sızan bir şeyler vardı, dik açılarsa güvenilir, sabitti. Evde koşuşan minik bir Franklin Plaskett klonu beklemiyordum ama oğlumun profiline batağımda, senin güçlü uzun alnına sahip olduğunu ani bir sevinçle anlamak istiyordum. Çarpıcı biçimde derine gömülü görünen ama büyüdükçe çukura kaçacak gözlerinin (benden iyi kimse bilemezdi) üzerinde alnı bir çıkıntı oluştumyordu. Ayırt edilebilir bir Ermeni tipi taşımasından memnundum ama güçlü Anglosakson iyimserliğinin, Osmanlı kökenimin ağır, kindar kanım hızlandıracağını, solgun tenine sonbaharda futbol oynadığını gösteren allıklar, kasvetli siyah saçlarına Dört Temmuz

havai fişeklerinin pırıltılarını koyacağını ummuştum. Dahası kaçamak bakışları, sessizliğindeki ketumluk bana kendi ikiyüzlülüğümün minyatür bir versiyonu gibi geliyordu. O beni, ben kendimi izliyordum. Bu çifte inceleme altında kendimi iyice sahte ve farkında hissediyordum. Oğlumuzun yüzünü fazlasıyla zeki ve sakin buluyordum, dişlerimi fırçalarken aynı güvenilmez donukluk maskesi bana bakıyordu.

Kevin'ı televizyonun önüne koymaya karşıydım. Çocuk programlarından nefret ediyordum, çizgi filmler hiperaktifü, eğitim programlan yapmacık ve küçümseyiciydi. Ama Kevin o kadar cansızdı ki bir öğleden sonra sahte bir coşkuyla meyve suyu vakti geldi! demekten yorulunca okul sonrası çizgi filmleri açtım.

"Hoşuma gitmedi."

Ayıkladığım bezelyelerin başından aynldım, bu tekdüze söyleyişin A takımından gelmediğine emindim. Koşup televizyonun sesini kıstım ve oğlumuza eğildim. "Ne dedin sen?"

"Hoşuma gitmedi," dedi hiç tonunu değiştirmeden.

İflasın eşiğindeki bu ilişkide, o ana kadar duymuş olabileceğim en büyük aciliyede ellerimi omuzlarına koydum. "Kevin? Sen neden hoşlanıyorsun?"

Bu, cevaplamaya hazır olmadığı bir soruydu. Bugün, on yedi yaşında, değil beni, kendini tatmin edecek bir biçimde cevaplamayı bile başarmış değil hâlâ. Bu yüzden hoşlanmadıklanna döndüm, kısa süre sonra bu konunun bitmez tükenmez olduğu ortaya çıkacaktı.

"Tadım? Neyi istemiyorsun?"

Televizyona vurdu. "Bunu sevmedim. Kapat."

Hayretler içinde ayağa kalktım. Ah, televizyonu kapadım,

Tannm, yürüme çağında zevk sahibi bir çocuğa sahibim, diye dü

pünüyordum. Sanki çocuk olan benmişim gibi bu heyecan verili yeni oyuncağı denemeye, düğmelerine basıp ne olacağını görmey e kendimi mecbur hissettim.

"Kevin kurabiye istiyor musun?"

"Kurabiyeden nefret ediyorum."

"Kevin baban eve gelince onunla konuşacak mısın?"

"Canım istemezse konuşmam."

"Kevin 'Anne' diyebilir misin?"

Oğlumun bana nasıl hitap edeceği konusunda hassastım. Annecim, fazla bebeğimsiydi, Anacım köylü işiydi, Ana köleye yakışır, Anniş pilli bebeklerin söyleyeceği bir şeydi. Anne en içten ve heyecan verici olanıydı, Anneciğim 1986 için fazla resmiydi. Geçmişe baktığımda, annenin popüler kullanımlanyla çağırılmaktan hoşlanmamamın nedeninin anne olmaktan duyduğum rahatsızlık olup olmadığını merak ediyorum. Önemli değildi, çünkü tahmin edilebileceği gibi cevap, "Hayır"dı.

Eve geldiğinde, Kevin konuşkan performansını yinelemedi, onun yerine ben kelimesi kelimesine sana aktardım. Havalara uçtun. "Eksiksiz cümleler, hem de hemen! Geç konuşanların olağanüstü zeki olabileceklerini okumuştum. Mükemmeliyetçiymişler. Doğru yapacaklanndan emin olmadan denemek istemezlermiş."

Bense rakip bir teori besliyordum: yıllar boyu gizlice konuşabildiği halde bu durumdan habersiz olanlann konuşmalarını dinlemek hoşuna gitmişti, o bir casustu. Gramerinden çok ne söylediğine dikkat etmiştim. Bu tür ifadelere kızıyorsun biliyorum ama bazen Kevin'la senden çok ilgilendiğimi düşünüyorum (felç geçirdiğini hayal edebiliyorum). Yani Kevin'la, Kevin'ın olduğu haliyle ilgileniyordum. Sürekli kafandaki hayali yenilmez örnekle savaşan, onunla, Cecilia'yla olmadığı kadar şiddedi bir rekabete girişen

oğlun Kevin'la değil. Örneğin o akşam, "O delici gözlerin alnında neler olup bittiğini öğrenmek için uzun zamandır bekliyordum," demişdm.

Omzunu silkmiştin. "Yılanlar, sümüklüböcekler ve yavru köpek kuyrukları."

Gördün mü? Kevin benim için bir gizemdi (hâlâ da öyle). Şu kaygısız oğlan çocuğu olayına kendini kaptırmıştın, mutlu bir şekilde kendinin de aynı yollardan geçdğini varsayıyordun, öğrenilecek bir şey yoktu. İnsan karakterinin doğası gibi derin bir seviyede fikirlerimiz ayrılmış olabilir seninle. Sen çocuğu eksik bir yaratık, daha basit bir canlı biçimi olarak görüyordun, gözünün önünde yetişkin birinin karmaşıklığına evriliyordu. Ama kucağıma verildiği andan beri Kevin'ı, dalgalı, geniş iç yaşamının incelikleri ve yoğunluğu yaşla azalmayacak, daha önceden de var olan bir varlık olarak algıladım. Daha da önemlisi, bana kapalıydı, sense neşeli, tembel bir erişim deneyimini yaşıyordun.

Her neyse, haftalarca gündüz benimle konuştu, sen eve geldiğinde sustu. Asansör kapısının tangırtısını duyduğunda suç ortağıymışız gibi bir bakış fırlatırdı: hadi Babacığa bir oyun yapalım. Oğlumun konuşmasının bana özel olmasından gizli bir zevk almış olabilirim. Bu sayede tarçınlı ya da tarçınsız südacı, Dr. Seuss kitaplarını, kütüphaneden aldığım ninnileri dinlemeyi sevmediğini öğrendim. Olumsuzluk ekleri konusunda bir dehaydı.

Bu dönemden aklımda kalan, çocukluk neşesine dair doğru düzgün tek anı, üçüncü doğum gününden. Ben sıvı dökülmeyen bardağına kızılcık suyu koyarken, sen de birkaç dakika sonra onun için açacağın pakedere kurdele bağlıyordun. Eve First Avenue'deki Vinierro'dan üç katlı pasta getirmiştin, özel yapılmış beysbol figürleriyle süslü pastayı sandalyesinin önündeki masaya koymuştun. Arkamızın dönük olduğu iki dakika içinde Kevin, o haftanın başında en sevdiği tavşanı olduğunu düşündüğümüz oyuncağın içini sistemli bir biçimde dışan çıkarırken sergilediği yeteneği sergiledi. Dikkatimi yalnızca kıs kıs gülmenin başlangıcı olarak niteleyebileceğim bir kakırtı çekti. Kevin'ın elleri bembeyazdı. Yüzünde kendinden geçmiş bir ifâde vardı.

Doğum gününün anlamını henüz tam kavrayamayan bu kadar küçük bir doğum günü çocuğunun, dilimin ne olduğunu anlaması için de bir neden yoktu. Güldün, bu kadar zahmete girdikten sonra bu kazayı komedi olarak görmene sevinmiştim. Ama ellerini ıslak bezle temizlerken gülümsemem boğazıma tıkandı. Kevin'ın tekniği, ellerini pastanın ortasına daldırıp tek bir cerrahi hareketle dümdüz etmesi, np programlarında hastanın kalbi durduğunda, doktorun birinin "Elektroşok!" diye bağırdığı sahneleri hatırlanyordu. Bin yılın sonuna doğru kanlı programlar hayal gücüne pek az yer bırakıyordu: Göğüs kafesi demir testeresiyle yanlır, kaburgalar kenara çekilir, sonra yakışıklı acil servis doktoru kızıl bir denize dalar. Kevin o pastayla yalnızca oynamamıştı. Yüreğini söküp çıkarmıştı.

Elbette en sonunda kaçınılmaz değiş tokuşu sonuca bağladık: Ben bize Hudson'un karşı yakasında bir ev bulmana izin verecektim, sen de benim Afrika'ya keşfi gezisini yapmama. Haksızlığa uğrayan bendim ama insan çaresizken çoğu zaman uzun vadede kayıplar yerine kısa vadeli rahadamayı seçer. Bu yüzden, doğuştan gelen hakkımı bir kâse çorba karşılığında sattım.

Afrika'da kaldığım süreden pişman olduğumu kastetmiyorum, gerçi ortam açısından kötü bir zamanlamaydı. Annelik beni aşağı meseleler olarak gördüğüm şeylerin seviyesine çekmişti: yemek ve sıçmak. Ve nihayetinde Afrika da bundan ibaretti. Belki her ülke eninde sonunda bundan ibaret ama her zaman bu gerçeği gizleme çabalarını takdir ettim. Banyolarda pembe renkli sabunların olduğu, yemeklerin en azından radikayla geldiği daha süslü bir ülkeye gitmem daha iyi olabilirdi. Brian, çocukların yorgunluğa birebir olduğunu söylemişti. Dünyayı onların meraklı, hayranlıkla bakan gözlerinden gördüğünde kıymetini anlıyorsun, sıkıldığın her şey birden canlı ve yeni görünmeye başlıyor demişti. Ah, her derde deva olmalan müthiş geliyordu kulağa, yüz gerdirmekten ya da Valium reçetesinden da

ha iyiydi. Ama üzülerek söyleyeyim, dünyayı Kevin'ın gözlerinden ne zaman görsem, bana inanılmaz kasvetli görünüyordu. Kevin'ın gözlerinden bakınca bütün dünya Afrika gibiydi, öğütülen, eşelenen, sıçan ve ölen insanlar.

Ama bütün bu sefalete rağmen hesaplı denebilecek bir tek safari şirketi bulamadım. Çoğu, günlüğüne yüzlerce dolar istiyordu. Aynı şekilde kalacak yerler de hedef kidemi ortadan kaldıracak şekilde ayrılıyordu: Ya lüks ve pahalıydı, ya da pis ve fazla ucuz. Paranızın karşılığını veren İtalyan ve Hint restoranları vardı ama otantik Afrika lokantalannın çoğu terbiye edilmemiş keçi eti servis ediyordu. Ulaşım korkunçtu. Trenler sebepsiz yere duruyordu, uçaklar külüstürdü, pilotiar Bananarama uçuş okulundan yeni mezundu, sürücüler kamikaze gibiydi, otobüsler kapasitelerinin üç katı yolcu ve kanatlarını çırpan tavuklarla doluydu.

Biliyorum, müşkülpesentlik ediyormuşum gibi geliyor. Yirmilerimde bir kez bu kıtaya gelmiş ve büyülenmiştim. Afrika kesinlikle başka bir yer gibi görünüyordu. Yine de geçen zaman içinde vahşi hayat azalırken insan nüfusu artmış, yoksulluk da nüfusla orantılı olarak artış göstermişti. Bu kez bölgeyi profesyonel gözle değerlendirince, ülkelerin bütününü elemek zorunda kaldım. Uganda hâlâ timsahların ağzından, Amin ve Obote'nin attığı cesederi topluyordu; Liberya'yı o cani budala Samuel Doe yönetiyordu; Hutularla Tutsiler o günlerde bile Burundi'de birbirlerini kadediyordu. Zaire, Mobutu Sese Seko'nun pençesindeydi, Mengitsu Etiyopya'yı yağmalarken, Renamo Mozambik'i talan ediyordu. Güney Afrika'yı listeye alırsam bütün dizinin Amerika'da boykot edilme tehlikesini göze alacaktım. Kalan birkaç yere gelince, beni katı olmakla suçlayabilirsin ama toy genç Batılıların bu tehlikeli yerlere, yalnızca

VJing and a Prayer'm hemen ayırt edilebilen gök mavisi cildiyle gitmelerinin sorumluluğunu üsdenmeye istekli değildim. Tsavo'da 2000 şilin, fotoğraf makinesi ve bir rehber kitap için

uç kişinin öldürülüp cesederinin hendeğe anldığı hırsızlıkları okuyup benim suçum olduğunu düşünecektim. Kevin'ın da sonradan göstereceği gibi, gerçek ya da hayali olsun sorumluluğu çekiyordum.

Bu yüzden de pazarlama bölümünün aklının bir karış havada olduğu sonucuna vardım yavaş yavaş. Talebi araşnrmış, arzı unutmuşlardı. Üniversite öğrencileri ve titiz personelimden oluşan cesur ordumla dahi, kullananlan ucuz fiyadarla dolu bir kıtayı bile aşın pahalı görüneceği kadar ağır bedeli olan hatalar yapmaktan koruyacak tek bir kitap toparlayabileceğimize inanmıyordum. Bir kez olsun kendimi

anaç hissediyordum, Siobhan gibi müşterilere karşı. Herkesin-içinde-iyilik-vardır diyen beyaz tenli Siobhan in düşmesini istediğim en son yer, Nairobi'nin kavurucu, acımasız bir kenar mahallesiydi. AFRIAWAP umutsuz bir girişimdi.

Ama en büyük hayal kırıklığını kendimle yaşadım. AFRİAVVAP fikrini bir kenara bırakmam, kıtada not almadan özgürce dolaşmama izin verebilirdi. Ama yoldayken bir amaç duygusu için araşnrmaya bağımlı hale gelmiştim. Rahat kullanılması için renklerle ayrılmış bölümlerin belirlediği bir güzergâh olmadan kendimi amaçsız hissediyordum. Afrika, sürekli orada ne aradığınızı merak etmek için berbat bir yer, ama insan hayatına aldırmayan, kokuşmuş, umutsuz şehirlerinde insanı bu soruyu sorması için sıkışnran bir şey var.

Seni ve Kevini aklımdan çıkaramıyordum. Seni özlemek, Kevin doğduğundan beri özlediğimi şiddede hatırlatmaya yanyordu. Uzakta kendimi özgürleşmiş değil, dadı sorununu çözmemiş olman halinde onu pikapla beraberinde keşfe götürmek zorunda kalacağın için, ihmalkâr ve mahcup hissediyordum. Gittiğim her yerde bin ton yük taşıyormuş gibiydim. Lagos'un delik deşik yollarında kurşun ağırlıklar taşır gibi ayaklarımı sürüyordum. New York'ta bir şeyi başlatmışum, hiçbir şekilde bitmiş değildi, kaytarıyordum; dahası başladığım iş kötüye gidiyordu. Bu kadarıyla yüzleştim, yalnızlığım bu kadarına yaradı. Nede olsa Afrika'da kaçamayacağın tek şey çocuklar.

Uç aylık gezinin sonlarında (hatırlarsın, kısa kesmiştim) kararlar verdim. Keşfetme ruhuyla değil de yalnızca bir şeyin altını çizmek, kendime hayatımın değişmediğini, hâlâ genç, meraklı ve özgür olduğumu kanıtiamak için yapılan bir gezi yalnızca kesin bir biçimde hayatımın gerçekten değiştiğini, kırk bir yaşında genç olmaJktan çok uzak olduğumu, başka ülkeler hakkında belirli bir doğal bir merakı doyurduğumu kanıtlamıştı'. Bu merakı doyurmaya'devam edecek olursam geniş, keyfi bir uluslararası kayıtsızlık denizinde kendime kattığım kalıcılık, sürekli bir anlam ve sonsuz bir arzu taşıyan tek bir küçük adayı batıracaktım.

Harare havaalanının kumlu yer muşambasında otururken (oturacak yer yoktu, uçak sekiz saat gecikmişti, bütün bir 737, bakanlardan birinin Paris'e alışverişe gitmek isteyen karısına aynlmıştı) zorluğun (o olmazsa

felaketin) yurtdışındaki her maceranın sıçrama tahtası olduğu konusundaki sakin inancımı anlaşılmaz bir biçimde yitirmiş gibiydim. Artık AVVAP'ların girişinde yazan, bir gezide olabilecek en kötü şey her şeyin düzgün gitmesidir, deyişine inanmıyordum. Bunun yerine, standart bir Batılı turist gibi klimaya kavuşmak için sabırsızlanıyor, tek içeceğin pek sevmediğim Fanta portakal olmasına homurdanıyordum. Üstelik soğutma bozulduğu için kaynar durumdaydılar.

O uzun, terli gecikme, o ana kadar anneliğe kendimi tam anlamıyla vermediğimi düşünmeme izin verdi. Tuhaf bir biçimde, 1982'de verdiğim güç karan baştan vermeye ve anneliğe dört elle sarılmaya karar verdim. En başından tekrar Kevin'a hamile kalmalıydım. Doğumu gibi oğlumuzu büyütmek de heyecan verici bir deneyim olabilirdi ama önce bununla savaşmayı bırakmam gerekiyordu. Kevin'a yıllarca öğretmeye çabaladığım gibi (pek az etkisi oldu bu çabalann) dikkatini verdiğin hiçbir nesne kendiliğinden sıkıcı ya da sürükleyici değildi. Sen ilgilenmezsen hiçbir şey ilginç değildir. Boş yere kollanmı kavuşturup Kevin'ın

• "•..kuma layık olmasını beklemiştim. Bu, küçük bir çocuktan Çok fazla şey istemekti, ben ona izin verdiğim kadar benim için M \ ilebilir olacaktı. Kevin'la yarı yolda buluşmamn zamanı çokı.lll gelmişti.

Kennedy'ye uçarken kararlılık, iyimserlik ve iyi niyetle dolup ı.ışıyordum. Ama geçmişe baktığımda, oğlumuz hakkında en çok heyecanı o yanımda yokken duyduğumu kabul etmek zorundayım.

27 Aralık 2000

Sevgili Franklin,

Önceden nazikçe kaldırıp kaldıramayacağımı soran annem, bugün burada kadın kadına küçük bir yılbaşı pardsi verdi ve sanırım zamanlamasından pişman oldu. Şans bu ya, dün Massachusetts YVakefield'de çok şişman, mutsuz bir adam -Michael McDermott adında bir yazılım mühendisi, artık bütün ülke bilimkurgu hayranı olduğunu biliyor, ara sokaktaki erkeklerin oğlumuzun bedeninden küçük giysileri tercih ettiğinden haberdar olmaları gibi- Edgewater Technology'ye bir av tüfeği, bir otomatik silah, bir tabancayla girdi ve yedi iş arkadaşını öldürdü.

Bay McDermott'un, işverenleri ödenmemiş vergiler için maaşını haczettikleri için öfkeli olduğu sonucuna vardım (işte ben de, altı yıllık otomobilinin taksideri ödenmediği için geri alınmak üzere olduğuna kadar, maddi durumunun bütün ayrınnlarını biliyorum).

Elimde olmadan, VVakefield'a yakın oturan annenle baban geldi aklıma. Baban her zaman üstün kaliteli aletlerin ince bir oran duygusu olmasıyla ilgiliydi, sanınm bu kaygı haksızlıklann giderilmesi gibi davranışsal oranlara yayılıyordu. Annenler malzemeye saygı duymayan, fiziksel olarak imkânsız olan şeylerin dünyasıyla kuşanldıklarını hayal ediyor olmalılar.

Sonya Khatchadourani karşılık olarak gece toplantılarına davet etmek ve okul piyesinin açılış gecesine neden gelemeyeceğini açıklamak için bana hep söylediği türden süslü bahanelere katlanmak gibi acılı bir maskaralıktan çoktan vazgeçmiş bu tuhaf yaşlılar, annemin lahmacununu ve susamlı ziloojjunu daha önce pek çok kez denemişlerdi. Bunun yerine onur konuğunu göz önüne alarak biraz çekingenlikle de olsa Michael McDer-mott'u konuşmaya can atıyorlardı. Zengin bir dul, "Mucko" takma isimli bir genç adamın kendini neden reddedilmiş hissedeceğini anlayabildiğini söyledi üzüntüyle. Aksi Aleen teyzem IRS'e karşı verdiği devam eden savaş nedeniyle -ödenip ödenmediği belli olmayan bir 17 dolar eksik, faizler ve gecikme ücretiyle birlikte 1991'den beri kabararak 130 0 dolara gelmişti-yakında kendisinin de silah kuşanabileceğim mınldandı. Ama hepsi de birdenbire çıldıran zihinlerin içyüzünü kavramış yerleşik uzman olarak bana uyuyorlardı belli belirsiz.

En sonunda bu kadınlara, bu yalnız, şişman adamla hiç tanışmadığımı hatırlatmak zorunda kaldım. Hepsi de aynı anda bu ülkede artık hiç kimsenin, upkı artık avukadarın sıradan hukuk okumaması gibi, bildik sıradan cinayetleri ele almadığını kabul etti. İşyeri Katiiamı, Silahlı Okul Saldınları başka bir uzmanlık alanıydı. Odada, müşteri hizmederini isteyecekken sanş bölü

münü çaldırmışlar gibi toplu bir utanç sezdim. Herkesin bizim taraftan olduğuna emin olmadan "Florida" konusunu açmak hâlâ tehlikeli olduğu için, birisi sağgörüyle lafı tekrar lahmacunlara getirdi.

Hem zaten kim.demiş suçtan eline bir şey geçmez diye? IRS'in Mucko'nun parasından bir kuruşu bile bir daha göreceğini sanmam. Kırk iki yaşındaki vergi dolandırıcısmın dava masrafları Sam Amca'ya, IRS'in maaş çekinden sızdırabileceğinden çok daha pahalıya patlayacak.

Şimdi böyle düşünüyorum elbette, adaletin fiyatının artık hayatımda soyut bir mesele değil, çıkarcı bir dolar-sent hesabı olduğundan beri.
Ve mahkemeden kısa sahneler geliyor aklıma, kamu davasından. Ceza davası hemen hemen bir boşluktan ibaret.

"Bayan Khatchadourian," dediğini duyuyorum Harvey'nin, gür sesiyle soruşturmasına başlarken. "Davacı taraf, çocuğunuza yabancılar bakarken sizin Manhattan'da şirketinizin başında olduğunuzu ve dört yaşına bastığında Afrika'da bulunduğunuzu özellikle vurguladı."

"O sırada insanın hayatının olmasının yasak olduğunu bilmiyordum:"

"Ama bu geziden döndükten kısa bir süre sonra, çocuğunuza daha iyi annelik edebilmek için firmanızın günlük işlerini yürütecek birini tuttunuz, öyle değil mi?"

"Doğru."

"Yani onun asıl bakıcısı siz oldunuz. Hatta arada sırada tuttuğunuz bakıcılar dışında, dışarıdan yardım almayı tamamen bırakmadınız mı?"

"Açıkçası, bir dadı tutmayı bıraktım, çünkü Kevin'a birkaç haftadan fazla dayanacak kimseyi bulamadık." Harvey'nin yüzü ekşir gibi oldu. Müşterisi kendi kendini yok eden cinstendi. Bunun bana özgü olduğunu sanıyordum ama

. İli umun yüzündeki yorgunluktan, kalıplaşmış bir müşteri tipi ı lUkığum belliydi. "Ancak devamlılığa ihtiyacı olduğundan kaygılanıyordunuz İMI nedenle, sürekli yeni genç kızlan işe almayı bıraktınız. Artık • uz beş çalışmıyordunuz." "Evet." "Bayan Khatchadourian, işinizpseviyordunuz yanılıyor mu

yum? Size kişisel bir tatmin sağlıyordu. Bu nedenle karannız sırf ÇO(uğunuzun iyiliği için yapağınız önemli bir fedakârlıktı."

"Büyük bir fedakârlıka," dedim. "Aynı zamanda boşunaydı."

"Başka sorum yok sayın yargıç." Büyük birfedakârlıktt'ya kadar prova etmiştik, bana ters ters bakü.

Ta 1987'de savunmamı mı planlıyordum? AWAP'tan açık uçlu ayrılışım, görkemli, fazlasıyla telafi edici boyuttaydı ama yüzeyseldi, iyi göründüğünü düşünüyordum. Kendimi hiç başkalarının ne düşündüğü üzerinde duran biri olarak düşünmemiştim, ama sırlanndan suçluluk duyanlar kaçınılmaz olarak kendilerini görünüşlere verirler.

Bu yüzden Kennedy'ye beni karşılamaya geldiğinizde önce eğilip Kevin'a sanidini. Hâlâ o endişe verici bez bebek aşamasındaydı, kucaklamama karşılık vermedi. Ama uzun ve güçlü kucaklamam, Harare'deki imana dönüşümün reklamını yapıyordu. "Seni çok özledim!" dedim. "Annenin iki sürprizi var tadım! Sana bir hediye getirdim. Ama aynı zamanda bir daha hiç ama hiç yanından bu kadar uzun süre ayrılmayacağım, söz!"

Kevin yalnızca daha da gevşedi. Doğrulup inatçı, gür saçlannı düzelttim. Ben rolümü oynuyordum ama dışarıdan bizi seyredenler çocuğumun tuhaf bitkinliğinden onu bodrumda su ısıtıcısının borusuna kelepçelediğimi sanmış olabilirlerdi.

Seni öptüm. Çocuklann anneleriyle babalarının birbirlerine sevgi göstermesinden hoşlandıklannı düşünürdüm ama Kevin ayaklannı sabırsızca yere vurdu, böğürdü, elini çekiştirdi. Belki de ben yanılıyordum. Annemin babamı öptüğünü hiç görmemiştim. Keşke görseydim.

Öpücüğü kasa kesip, "Biraz zaman alabilir, Eva," diye mırıldandın. "Bu yaştaki çocuklar için üç ay çok uzun bir süre. Kızıyorlar. Hiç geri gelmeyeceğini sanıyorlar."

Kevin'ın daha çok geldiğim için bozulduğunu söyleyip takılacaktım ki kendimi tuttum. Aile hayan için yaptığımız ilk fedakârlıklardan biri de her şeyi ciddiye almamaktı.

"Bu ıhrr, ıhrrr da ne?" diye sordum, Kevin seni çekiştirip böğürmeye devam ederken.

"Cheetos," dedin neşeyle. "Son gözdemiz. Tamam dostum! Hadi gidip sana bir paket fosforlu petrokimyasal bulalım!" İkiniz yan yana salınarak ilerleyip beni tek başıma bavullanmı sürüklemeye bıraktınız.

Pikapta çeşitli erime aşamalarına geçmiş tehlikeli peynirli cipsleri temizlemek zorunda kaldım. Kevin'ın yemek hevesi çerezlerin tamamını yemeyi kapsamıyordu, cipsi emiyor, fosforlu tabakasını yutuyor, tükürüğüyle erimelerine yetecek kadar ıslatıyordu.

"Çoğu çocuk şeker sever," diye açıkladın zevkle. "Bizimkisi tuz seviyor." Sodyum fetişliği her bakımdan şeker sevmekten üstündü anlaşılan.

"Japonlar ikisinin birbirine zıt olduğunu düşünür," dedim, koltuktan temizlediğim yapış yapış cipsleri pencereden dışarı atarak. Arka koltuk boş olmasına rağmen, Kevin'ın çocuk koltuğu aramıza bağlanmıştı; eskiden olduğu gibi elimi bacağına koyamayacağım için üzüldüm.

"Anney osurdu," dedi Kevin, Anneciğimle Anne arasında bir şey söyleyerek. (Sevimliydi. Öyle olmalıydı.) "Kokuyor." "Böyle şeyler söylenmez Kevin," dedim dişlerimin arasından. Norfolk'ta uçağa yetişmeden fasulye püresi ve muz yemiştim. "Junior's nasıl?" diye teklif ettin. "Yolun üstünde, hem menüleri çocuklara uygun."

Nairobi'den transit on beş saattir yolda olduğum için birazcık yorgun, havayollarmm verdi kekler ve çedarlı sandviçlerle tıka basa dolu olduğumu, tek iyi tarafının cheesecake'leri olan gürültülü, sıkışık, aydınlık bir ucuz lokantaya gidecek ruh halinde olmadığımı düşünmeyecek biri değildin. İçimden, bir bakıcı bulup beni karşılamaya yalnız geleceğini ummuştum. Birlikte içki içmek için sessiz bir yere gidecek, orada sana mahcup bir tavırla yeni çevirdiğim annelik sayfasını anlatacaktım. Bir başka deyişle, onunla artık daha çok zaman geçireceğimi sana anlatmak için Kevin'dan uzak olmak istiyordum.

"Tamam," dedi cılız bir sesle. "Kevin şu peynirli şeyleri yiyeceksen ye yoksa kaldıracağım. Arabanın her tarafını kırıntı yaptın."

"Çocuklar pis olur, Eva!" dedin neşeyle. "Rahatla biraz!" Kevin kurnaz bir gülümsemeyle turuncu dişlerini gösterip, kucağıma bir avuç peynirli cips bıraktı.

Restoranda Kevin mama sandalyesini bebekler için diye küçümsedi. Anlaşılan annelik insanı çekilmez bir ukalaya dönüştürüyordu "Tamam Kevin ama sakın unutma, "" diye nutuk çektim. "Büyüklerin oturduğu yerde oturmak için yetişkin gibi davranman gerek.

"Niiiy niiiy niy niy. Niy niy-mjy-niy. niy niy niy. niy niy niy. niy niy niy. niy niy niy. Niiiiy niy niy." Dans eden bir alayla sesimin sert temposunu, nasihat eden bir tonla yükselip alçalmasını öyle kusursuz bir uyumla tutturdu ki lobilerde cover parçalar söyleyen bir şarkıcı olarak bir geleceği olabilirdi.

"Kes şunu Kevin." Sesimin düşünmeden konuşmuşum gibi çıkmasına dikkat ederek.

"Niy niy, niiy niy niy!"

Sana döndüm. "Ne zamandır böyle?"

"Niii niy niy niy. NİİY niy niy niy niy niy mi?"

"Bir ay galiba. Geçer, büyüyünce bırakır.'*

" Niy niy niy? niy niy niy. niy niy niy. niy niy niy." "Heyecanla bekliyoram," dedim, artık niy-niy dilinde tekrar edilmesinden korkarak konuşmak bile istemiyordum.

Kevin'a soğan halkaları söylemek istiyordun, ben bütün öğleden sonra işe yaramaz tuzlu şeyler yediğini söyleyerek itiraz ettim. "Bak," dedin. "Senin gibi ben de herhangi bir şey yemesinden memnun oluyorum. Belki de bir şeyin eksikliğini çekiyordur, iyotun mesela. Bence doğaya güvenmeliyiz."

"Yani, sen atıştırmalık seviyorsun ve abur cubur zevki sizi birleştirdi. Ona bir hamburger köftesi söyle. Proteine ihtiyacı var."

Garson kız siparişlerimizi okumak için geri geldiğinde Kevin bitene kadar niy nife devam etti. "Niiiy-niy, niy-niy niy-niy niyniy-niiy," çevirisi: "Yeşil salata, sosu ayn olsun."

"Ne tatlı bir oğlan," dedi kız, umutsuzca duvardaki saate bakarak. Köftesi geldiğinde Kevin kesme camdan büyük delikli tuzluğu alıp ete boca etti. Yeni kar yağmış Kilimanjaro dağı gibi görünüyordu artık. Bıçağı alıp tuzu sıyırmak istedim ama kolumu tuttun. "Neden şu çocuğun eğlenmesine, neşesine izin vermiyorsun?" diye azarladın usulca. "Tuz da gelip geçici bir aşama, daha sonra bırakacaktır. Büyüdüğünde ona anlattığımızda, küçükken ne tuhafmışım, diye hissedecektir. Bu da bir tarz. İyi bir hayat tarzı."

"Kevin'ın kendinde tuhaflık bulmakta zorlanacağını sanmam." Son gecemde bana güç veren annelik duygusu hızla uçup gidiyordu ama kendime, geldiğimde Kevin'a ve dolaylı olarak sana bir söz vermiştim. Bir soluk aldım. "Franklin oradayken önemli bir karar aldım."

Dışarıda yemek yemenin klasik kötü zamanlamasıyla garson kız salatamla senin cheesecake'ini getirdi. Muşamba ayaklarının altında çatırdıyordu. Kevin tuzluğu yere boca etmişti.

"Kızın suratında kaka var." Kevin garson kızın sol yanağındaki altı santim genişliğinde, Angola biçimindeki lekeyi gösteriyordu. Büyük kahverengi lekeyi bej bir kapatıcıyla kapatmıştı.

Ama hiç kapatmayıp dürüstçe kusurunu sergilese daha az göze batacaktı. Bu dersi ben de sonradan öğrenecektim. Ben durdu ra madan Kevin pat diye, "Yüzünü neden yıkamıyorsun? Kaka olmuş," dedi.

On sekizinden büyük olamayacak ve hiç kuşkusuz hayatı bo yunca lekesinden çekmiş kızdan özürler diledim. Neşesizce gü lümsemeyi başanp bana sosumu getireceğine söz verdi.

Hışımla oğlumuza döndüm. "O lekenin 'kaka' olmadığını biliyordun değil mi?"

"Niy-niy NIIIYYY niy niy niy?" Kevin surannı astt, gözleri yarı kapalı parlıyordu. Parmaklarını masaya koymuş burnunu da kenarına dayamıştt ama kısık gözlerindeki kendini ele veren ışıltıdan, masanın altında gizlice sırıttığını anlayabiliyordum. Geniş, dudakları kapalı, tuhaf bir biçimde zorlama bir sıntma.

"Kevin, böyle söyleyince onu üzdüğünü biliyorsun değil mi?" dedim. "Sana yüzün kaka gibi desem hoşuna gider miydi?" "Eva çocuklar yetişkinlerin görünümleri konusunda alıngan olabileceğini anlamazlar." "Anlayamayacaklarından emin misin? Bir yerde mi okudun?"

"Birlikte ilk öğlenimizi mahvetmesek olmaz mı?" diye rica ettin.

"Neden hep hakkında en kötüsünü düşünüyorsun?" "Bu da nereden çıkn?" dedim şaşırmış görünerek. "Bana da sen hep benim hakkımda kötü düşünüyormuşsun gibi geldi."

Gelecek üç yıl boyunca masum bir hayrete düşme yöntemini benimseyecektim. Bu arada masada, vereceğim habere uygun olmayan bir hava esmeye başlamışü. Bu yüzden, elimden geldiği kadar basit bir şekilde söyledim. Ama korkarım amacımı bir meydan okuma gibi aktardım: Bu kadar kötü bir anne olduğumu düşünüyorsan benden bu kadar.

"Vay canına," dedin. "Emin misin? Büyük bir adım."

"Kevin'ın konuşması hakkında söylediklerini hatırlıyorum. Belki doğru yapmak istediği için uzun zaman konuşmadığım söylemiştin. Eh, ben de mükemmeliyetçi biriyim. Ya AWAP'ı ya da anneliği düzgün yapabilirim. Büroda sürekli hiç haber vermeden izin alıyorum, kitaplar vaktinde çıkmıyor. Kevin'sa uyandığında ona annesinin mi yoksa hafta sonunda kaçıp gidecek umutsuz bir elemanın mı bakacağını bilmiyor. En çok Kevin ilkokula gidene kadar, diye düşünüyorum. Hey belki W&P için bile iyi olabilir. Yeni bir perspektif, taze fikirler işe yarayabilir. Belki de dizide benim sesim fazla baskın çıkmış olabilir."

"Sen mi?" dedin şaşırarak. "Baskın mı?" "NİlllİY? Niy-niy niiiiiy niy>" "Kevin yeter artık! Bırak anneyle baba konuşsun." "NİİİİİY? Niy-niy niiiiiy niiy-niy niiiyyy niy-niy?" "Çok ciddiyim Kevin, niy-niyi bırakmazsan

gidiyoruz." "NİİİİİY? Niy-niy niiiiiy niy iy-niy niiiiiy niiiy-nüy niy-niy niy?"

Neden onu gitmekle tehdit ettiğimi bilmiyorum. Kalmak istediğine dair bir kanıt da yoktu çünkü ortada. Bu benim için kronik bir muamma haline gelecekti: elinden alacağımz her şeye karşı kayıtsız olan bir çocuk nasıl cezalandırılır?

"Eva, işleri daha da kötüleştiriyorsun..." "Onu nasıl susturmamızı önerirsin?" "Niy-niy niiiiiy niy my-niy niiiiiy niy NİİİİİY niy-niy niiiiiy

niiiiiiiiiy?" Ona bir tokat attım. Fazla sert değildi. Mutlu görünüyordu. "Bu numarayı nereden öğrendin?" diye sordun, karanlık bir yüzle. Gerçekten de numaraydı. Yemek sohbetinin niy-niy dili ne çevrilmeyen tek cümlesi bu oldu. "Franklin, bağırıyordu. İnsanlar bakmaya başlamıştı." Kevin avazı çıktığı kadar ağlamaya başladı. Gözyaşları geç

kalmıştı bana sorarsan. Etkilenmedim. Onu durdurmadım.

"Vurduğun için bakıyorlar," dedin fısıltıyla. Ağlaması bir çığlık boyutuna tırmanırken onu kucağına aldın. "Artık böyle şeyler yapılmıyor, Eva. Burada olmaz. Bir yasa çıkardılar sanırım. Ya da çıkarsalar iyi olur. Bu saldırıya giriyor."

"Ne yani kendi çocuğuma vurdum diye tutuklayacaklar mı beni?"

"Şiddetin derdini anlatmanın yolu olmadığını herkes kabul ediyor. Ki çok doğru. Eva bir daha asla böyle bir şey yapmam is lemiyorum. Asla."

Sonuç olarak: Ben Kevin'a vurursam sen de bana vuracaktın. Anlamışum.

"Lütfen buradan gidelim," diye önerdim, soğuk bir sesle. Kevin giderek sakinleşiyordu, sarsıla sarsıla hıçkırmaya başlamıştı ama bir on dakika daha dekreşendoyu sömürebilirdi. Tannm, sevgiyle hafifçe vurmuştum. Ne numaracıydı.

Hesabı istedin. "Ben de böyle bir ortamda söylemek istemiyordum ama," dedin, Kevin'ın burnunu peçeteyle silerek. "Benim de haberlerim var. Bize

bir ev aldım."

Hemen anlamadım. "Bize ev aldın. Yani bakmam için bir ev bulmadın. Yani sözleşmeyi yapnn."

"Ben adamasaydım başka biri kapacakn. Hem ilgilenmiyordun. Memnun olursun, hallolduğuna sevinirsin diye düşünmüştüm."

"Eh. En başından beri benim fikrim olmayan bir iş hallolduğu için ne kadar sevinebilirsem o kadar sevindim,"

"Sebep bu, öyle mi? Özel bir ilgi göstermediğin bir projeden başka bir şeyi destekleyemezsin. BANLİYÖAWAPi bizzat yapmamışsan soğuyorsun hemen. Büroda yetkilerini aktarma konusunda sana iyi şanslar. Hiç sana göre bir şey değil."

Bahşiş bırakırken cömert davrandım Fazladan üç dolar kaka surat şakalarını örtbas etmek içindi sanınm. Hareketlerin mekanikti. İncindiğini görebiliyordum. Bu evi çok aramıştın, büyük haberi verebilmek için sabırsızlıkla beklemiştin, burası seni heyecanlandırmış olmalıydı, yoksa almazdın.

"Özür dilerim," dedim dışarı çıkarken. Diğer müşteriler grubumuza kaçamak bakışlar firlanyordu. "Yalnızca yorgunum. Memnunum,gerçekten. Görmek için sabırsızlanıyorum."

"Niy-niy niiiiiy niy Niy-niy niiiiiy niy Niy-niy niiiiiy..."

Restorandaki herkes biz gidince rahat nefes almıştır, diye düşündüm. O üzüldüğüm insanlardan biri hafine geldim. Ve hâlâ onlar ipin de üzülüyorum.

Her zamankinden çok.

1 Ocak 2001

Sevgili Franklin,

Buna Yeni Yıl karan da diyebilirsin ama yıllardır sana söylemek istiyordum: O evden nefret ettim. Görür görmez. Zamanla da sevdiğimi söyleyemem. Her sabah kalktığımda yapay yüzeyleri, şık, tasanmcı işi hatlan, düz yatay konturlarını gördüm ve şiddedi bir nefret duydum.

Hakkını verelim, Hudson'a yakın ormanlık Nyack bölgesi iyi bir seçimdi. Nevv Jersey'de başka bir yerdense, New York'ta Rockland County'yi tercih etmiştin. New Jersey'de eminim yaşanacak çok güzel yerler vardı ama beni öldürebilecek bir etki taşıyordu. Nyack'ta siyahlarla beyazlar iç içe yaşıyordu. Düşük gelirli tüketicilerin yaşadığı bir yer gibiydi görünüşte. Chatham'daki karmaşıklığın birazı burada vardı ama Chatham'ın tersine eski püskülüğü ve sadeliği bir göz aldanmasıydı, çünkü on yıllardır buraya yerleşenlerin hepsi çok zengindi. Ana Cadde her zaman bir dizi Audi ve BMYV'yle tıkanık olurdu. Aşın pahalı Fajita barlan, şarap satan restoranlan dolup taşıyordu, dış mahallelerindeki iki odalı rutubetii ahşap evler bile 700 bin dolara alıcı buluyordu, Nyack'ın bir iddiası varsa o da hiç iddialı olmamasıydı. Gladstone'un tam tersiydi korkanm. Kuzey tarafındaki nispeten yeni banliyö Gladstone ise, ufak merkezi sahte gaz lambaları, kütükten çitleriyle İngilizlerin "aşırı şirin" dedikleri şeyin somut bir örneğiydi.

Hatta pikapla Palisades Drive yakınındaki o uzun, süslü yol boyunca giderken, içime bir sıkıntı girdi. Bana tam bir sürpriz yaşatmak için arazi hakkında hiçbir şey söylememiştin. Eh, tam bir sürpriz de yaşadığım doğru. Düz canlı, tek kadı, cam ve kumlu tuğladan geniş evdi. İlk bakışta, insanlık yararına çalışıp çaüşmalan çözen, parasını ne yapacağını, Mary Robinson'la Nelson Mandela'ya nerede banş ödüllerini vereceklerini bilemeyen bir grubun karargâhına benziyordu.

Hayalimdeki evi hiç konuşmamış mıydık? Bir fikrin olmuş olmalı. Hayallerimdeki ev, eski Viktorya dpi bir evdi. Büyük olacaksa yüksek de olmalıydı, üç kadı, tavan arası olan, ne işe yaradıkları çoktan unutulmuş köşe bucaklarla dolu bir ev olurdu. Köle odaları, monşarj asansörü, tütsü odası, alet edevat odası ve evin damında parmaklıklı balkon. Yıkılmak üzere olan, arduvaz levhalannı düşürdüğü gibi her yerinden tarih damlayan bir ev. Cumartesi günü köhne trabzanı ince dikkade onarılırken,

tezgâhların üzerinde soğuyan turta kokularının üst kadara çıkacağı bir ev. Çiçekli döşemeleri solmuş ve yıpranmış ikinci el koltuklarla, garaj şansından alınmış püsküllü şeriderle bağlanan perdelerle, lekeli aynalan olan oymalı akaju büfelerle döşeyecektim.

Verandadaki salıncağın yanında eski bir süt kovasının içinde ıtır (,11,ekleri boy atacaktı. Hiç kimse eski yorganlarımızı çerçevele yip ilk dönem ender bulunan Amerikan desenleri olarak bir mü zayedede satmayacaktı. Onlan yatağımıza serip kullanacaknk.

Yünlülerin tüylenmesi gibi, evimiz kendiliğinden döküntü eşyaları toplayacaktı. Frenleri yıpranmış bir bisiklet, padak bir lastik, tahta çivilerinin yapıştırılması gereken düz arkalı iskemle ler, iyi ahşaptan ama berbat bir maviye boyanmış (sürekli boya sını kazıyacağımı söylediğim ama hiç yapmadığım) eski bir köşe dolabı.

Devam etmeyeceğim çünkü tam olarak neden bahsettiğimi biliyorsun. Isıtması zor, rutubeti var biliyorum. Septik çukur sızdıracak, elektrik faturaları yüksek gelecek. Biliyorum arka bahçedeki eski kuyu mahalle çocuklan için tehlikeli bir ilgi kaynağı olduğu için kıvranacaksın. Ama bu evi zihnimde öyle net canlandırabiliyorum ki ot bürümüş bahçesinde gözlerim kapalı yürüyebilir ve a kuyuya kendim düşebilirim.

Yeni konutumuzun önündeki yanm daire şeklindeki beton göbeğin üzerine çıkarken, tam olarak bir konut, diye düşündüm. İdeal evim sıcak dünyayı dışanda bırakan bir evdi, Hudson'a (kabul ediyorum, manzara güzeldi) bakan bu düz camlı geniş pencereler daima dışanya açık bir evin reklamını yapıyordu. Pembe çakıl taşıyla doldurulmuş büyük yassı döşeme taşından patikalar, büyük bir hoş geldin paspası gibi duvar pahım çevreliyordu. Cephe ve ana patika da bodur fundalarla çevriliydi. Kara bir ceviz ağacı, el değmemiş sarı papatyalar ve yosun öbekleri yoktu,

fundalar vardı. Çevrelerinde de bir çimenlik. İnce parlak filizleri insanı limonata ve anlarla tembellik yapmaya kandıran türden tadı serin çimenliklerden bile değildi, bulaşık süngerlerinin yeşil tarafi gibi dik, kaşındıran cinsten bir çimenlikti.

Giriş kapısını ardına kadar açtın. Antre basketbol sahası büyüklüğünde bir salona açılıyordu, birkaç alçak basamaktan sonra yemek "odası" vardı. Yemeklerin -güneşte kurutulmuş domafeslerden oluşan bir karışım, hiç kuşkusuz- kolayca getirilmesine yarayan bölücü bir panelle mutfaktan kısmen ayrılmışta. Henüz bir kapı görmemiştim. Panikledim, saklanacak hiçbir yer yok diye düşünüyordum.

"Etkileyici olmadığını söyleme," dedi.

Dürüstçe cevapladım. "Çarpıldım."

Parlaklığı azalmış güneşin ısıttığı cilalı tahta parke zeminiyle, geniş mobilyasız alanda serbest kalan bir çocuğun bırakıldığı bu antiseptik çölden -burası bir çöldü, Franklin- korkmadan koridorlarda çoraplarıyla kayacağını, kıkırdayıp kuduracağını düşünürdüm. Ayaklarını sürüyerek salonun ortasına geldi, oturdu. Oğluma karşı pek çok kez yabancılaşma hissetmiştim ama o sırada -Küçük Yetim Annie gibi yusyuvarlak ve balmumu birikmiş gibi cansızlaşmış gözleri, iskeledeki balıklar gibi tahta parkenin üzerine plop diye düşen elleriyle- kendimi hiç olmadığım kadar yakın hissediyordum.

"Ebeveyn odasını görmelisin," dedin elimi yakalayarak. "Tepe camlan inanılmaz."

Dev yatak odasındaki bütün açılar eğri, tavanı eğimliydi. Uyumsuz bir etkisi vardı, standart paraleller ve dik çizgilerden şüpheyle kaçınılmış olması, binanın tümünün oda kavramıyla savaşması gibi insana güvensizlik hissi veriyordu.

"Tepe camları ha!" dedim heyecanla.

Etkileyici yatak odamızın bütün açıları yamuktu, tavanı eğimliydi. Karmaşa etkisi vardı, yataylarla düşeylerin uyandırdığı bariz güvensizlik, odaların biçiminden kaynaklanan tüm binaya ait bu huzursuzluk, rahatsızlık hissi yaratıyordu.

"Sıra dışı, ha?"

"Sıra dışı!" Doksanlarda meçhul bir noktada tik modası geçecekti. Henüz o noktada değildik ama o dönüm noktasını şimdiden görür gibiydim.

Tik ağacından gömme çamaşır sepetimizi -kapağına sarı bir minder bağlanmışa, aynı zamanda tahta sıra da olabiliyordugösterdin.
Dolabın tekerlekli sürme kapılarını açtın. Evin hareketli bölümleri sessiz çalışıyordu, yüzeyleri pürüzsüzdü. Ahşapların hiçbirinde bağlann yoktu, çekmecelerin küçük girintileri vardı. Mutfak dolaplan bir klik sesiyle açılıp kapanıyordu. Franklin, koca ev Zoloft etkisi altındaydı.

Cam kapılardan beni güverteye çıkardın. Bir güvertem var, diye düşündüm, Verandadayım, diye bağıramayacaktım hiç, "güvertedeyim" diyecektim. Yalnızca bir kelime, dedim kendime. Yine de platform pek hoşlanmadığım komşularla barbekü partisi gerektiriyordu. Kılıçbalığı biftekler bir an çiğ bir an fazla pişmiş olacakn, çok da umurumdaydı.

Sevgilim, biliyorum nankörlük ediyormuşum gibi geliyor. Bize ev bulma işini Gilette için mekân ararmış gibi ciddiyetie üstüne almış ve
çok aramıştın. Bölgedeki gayrimenkullerin ne kadar az olduğunu arnk biliyorum, bu yüzden baknğın diğer sanlık evlerin kesinlikle korkunç olduğundan eminim. Burası öyle değildi. İnşa edenler'hiçbir masraftan kaçınmamıştı. (Masraftan kaçınmayanlara vah vah. Biliyorum, çünkü bunlar "yabancı" ülkelerde neredeyse ölüme yakın deneyimler olarak adlandırılabilecek rahat tatiller için AWAPi küçümseyen yolculardı.) Ahşaplar pahalıydı, musluk başları alnn kaplamaydı. Önceki sahiplen evi kendi titiz ölçülerine göre ısmarlamışü. Bize başka bir ailenin Rüya Ev'ini almışnn.

Hayalimde canlandırabiliyorum. Çalışkan çiftimiz kalitesiz kiralıklardan başlayıp bir dizi özelliksiz teras eve geçer ve en sonunda: Bir miras, pazarda ani bir patiama, bir terfi. En sonunda arzu ettikleri evi sıfırdan inşa edecek kadar paralan olur. Çift planların üzerine eğilir, her bir dolabı nereye saklayacaklannı, salondan çalışma odasına en zarif şekilde nasıl geçileceğini tartarlar ("Bir KAPIYLA!" diye bağırmak istiyorum ama artık sıkı< ı tavsiyem için çok geç). Bütün bu yenilikçi açılar kâğıt üzerinde- çok güzel görünür. Fundalar bile yirmi santim büyüdüğünde hayranlık verebilirler.

Ama Rüya Evlerle ilgili bir teorim var. Budalalık ile pahalı süslü bina anlamında kullanılan kelimenin aynı olması boşuna değil. Çünkü hiç, hayata başanyla geçmiş bir Rüya Ev görmedim. Bazıları bizimkisi gibi hemen hemen iyi sonuç verir ama belli bir şarta bağlı olmayan felakedere de sık rastlanır. Sorunun bir parçası da, meşe süpürgeliklere ne kadar para harcarsan harca, geçmişsiz bir evin bir başka boyutta her zaman ucuz olmasıdır. Bundan başka sorun güzelliğin doğasında yatar sanki, yakalanması şaşırtıcı derecede zor, paranla hemencecik ender olarak alabileceğin bir özelliktir. Fazla çabanın sonucunda kaçar. Kasıtsızlığı ödüllendirir ve en önemlisi kazara, istediği zaman gelir. Gezilerim beni buluntu sanatın bağımlısı yapmıştı: 191 4 yılından kalma harap haldeki silah fabrikasına vuran ışık, kadarı yıpranarak Coca-Cola, Chevrolet ve Burma Shave'in pentimento kolajına dönüşmüş, terk edilmiş bir billboard, solmuş minderleri o plansız biçimde birbirine uyan, güneşten rengi kaçmış perdeleri rüzgârda dalgalanan ucuz bir pansiyon. •

O halde Gladstone'daki bu Xanadu, şaşırtıcı bir biçimde, kiriş kiriş, ruhu yok edici bir hayal kırıklığı olarak somutiaşacaktı. Evi yapanlar köşeleri mi kesmişd, kibirli bir mimar bu özenli planlarda istediği gibi değişiklik mi yapmıştı? Hayır, hayır. Azap verici biçimde boş mutfak dolaplarına kadar planlar harfi harfine uygulanmıştı. Palisades Parade'deki mozole, tam olarak yaratıcılarının istediği şekilde olmuştu, onu bu kadar iç karartıcı yapan da buydu.

Haksızlık etmeyeyim, çoğu insanın güzelliği yoktan var etme kapasitesiyle, güzel bir şey gördüklerini anlama kapasitesi arasında dağlar kadar fark vardır. Yani, bütün kanıdar tersini göstermesine rağmen, evin ilk sahipleri zevkli insanlar da olabilirdi, böyleyseler daha da yazıktı. Elbette bu ikisinin bir korku tüneli inşa etmiş olması gerçeği, bir korku tüneli inşa etriklerini kendilerinin de çok iyi bildiği teorime karşı bir kanıt değildi. Dahası, adamın da kadının da. bu anlamsız rezaledn ne büyük bir başa^ İ ı lık olduğunu birbirlerine belli etmediğinden, evin, dualarının cevabı olduğu numarasına katlanırken bir yandan da taşındık I.m günden idbaren birbirlerinden habersiz kaçma planlan yaptıklarından emindim.

Buranın üç yıllık olduğunu sen de söylemiştin. Ufyaşında? /.ucu inşa edilmesi bu kadar sürmüş olmalıydı! Evi çıkıp gitmek İçin mi

yaptırmışlardı yani? Belki Bay Ev Sahibi Cincinnati'ye .ıı.ınmışu, yani bu durumda işi kabul etmiş oluyordu. Kendi yaı.uısına duyduğu tiksintiden başka ne onu biçimsiz, hantal ön I »pıdan dışarı çıkarmış olabilirdi? Kendi hayal gücünün noksanlığının tuğla kadar somut olduğu bir yerde kim yaşayabilirdi?

Sen beni heykebgibi yontulmuş arka bahçede dolaştınrken sordum: "Neden burayı yapnranlar bu kadar çabuk satmışlar? Bu kadar... iddialı bir ev yapaktan sonra üstelik?"

"Galiba yolları aynlmış, öyle anladım."

"Boşanıyorlar."

"Neyse, boşanmalan buranın lanedi olduğu anlamına gelmez." Sana merakla bakam. "Ben öyle bir şey söylemedim." "Yani, evler böyle şeyleri bir sonraki sahiplerine geçirseydi,"

diye diklendin, "ülkede mutiu bir evliliğin güvende olacağı tek bir kulübe bile kalmazdı."

Lanetli mi? Bu içine doğmuştu belli ki, banliyö yüzeyde ne kadar mantıklı görünse de -geniş parklar, temiz hava, iyi okullar- endişe verecek kadar yoldan çıkmıştık. Yine de asıl dikkatimi çeken, felaketin geleceğini önceden hissetmen değil, bunu görmezden gelebilmen.

Bana gelince, içime doğan bir şey yoktu. Yalnızca Latviya ve Ekvator Gine'sinden New York Gladstone'a düşmenin şaşkınlığım yaşıyordum o sırada. Far Rockaway'de pis su akıntısı sırasında bir sörf tahtasında durmak gibiydi, yeni aldığımız ev kaaksız fiziksel çirkinlik dalgaları yayarken dengemi korumakta güçlük çekiyordum. Sen nedengöremiyordun?

Her zaman yuvarlama eğilimin vardı. Restoranda yüzde 15 , 17 dolara geliyorsa, 20'ye yuvarlardın. Yeni tanıştığımız insanlarla can sıkıcı bir akşam geçirmişsek, ben onlarla bir daha görüşmezdim, sen ikinci bir fırsat vermek isterdin. Azıcık tanıdığım o İtalyan kız Marina, bize gelip iki gece kaldığında, saatin kaybolunca köpürmüştüm, sen spor salonunda bıraktığından iyice emin olmuştun. Brian ve Louise ile öğle

yemeği eğlenceli mi olmalıydı? Eğlenceliydi o zaman. Pürüzlü yanları, gözlerini kısıp bulanıklaştınp yok edebiliyordun. Yeni mülkümüzde büyük turu atarken kamp danışmanı gibi ısrarlı sansın, uyumlu davranmam için yalvaran gözlerindeki duygulu bakışla tezat oluşturuyordu. Soluk almadan, histeriyle karışmış uyuşturucu etkisindeymiş gibi konuşman talihsiz bir biçimde Palisades Parade 12 numaranın yenilmez bir mimari değil, gösterişçi bir fiyasko olduğu şüpheni ele veriyordu. Yine de iyimserlik, özlem ve cesaretin karmaşık bir kanşımıyla yuvarlıyordun. Bu sürecin daha ham adı yalan söylemek olurdu ama aldatmacanın cömertliğin bir çeşidi olduğu öne sürülebilir. Ne de olsa doğduğu günden beri Kevin'ı yuvarlamaya çalışıyordun.

Bense titizdim. Fotoğraflarımın net olmasını tercih ediyordum. Gereksiz tekrar tehlikesini göze alarak, insanlardan hoşlandığım kadar hoşlanıyorum. Aritmetiksel bir kesinlikte yürüttüğüm duygusal hayatım, ondalık sayıdan sonra iki-üç haneye uzuyor, öyle ki kendi oğluma bile bir nebze iyilik payı tanımaya hazınm. Bir başka deyişle, Franklin: Ben 17 dolar bırakırdım.

Umarım seni evin çok güzel olduğunu düşündüğüme ikna etmişimdir. Bizim adımıza, bağımsız olarak verdiğin ilk büyük karardı. Orada yaşama düşüncesiyle bileklerimi kesme isteğine kapılıyorum diye bu kararı berbat edecek değildim. Kendi kendime açıklamanın, senin farklı bir zevke sahip olman ya da olmaman değil de yalnızca kolay etkilenmen olduğu sonucuna vardım. Yanında olup kulağına servis asansörü diye fısıldamadiğim için, benim yokluğumda kendi ailenin zevklerine dönmüştün.

Ya da aynı zevklerin güncelleştirilmiş bir biçimine. Palisades l'.n.ulc öldürücü bir biçimde "onunla" olmaya çalışıyordu; ailenin Mass., Gloucester'da yapürdığı ev önü iki, arka cephesi tek k.ıtlı geleneksel bir New England eviydi. Ama masraftan kaçınmayan işçilik, masum bir İyilik inancı hemen belli oluyordu.

Babanın, "Malzeme en önemli şeydir," deyişinden hoşlanmam yalnızca onun yüzünden değildi. Bir noktaya kadar bir şeyler ortaya çıkaran hem de bunu en yüksek standartta yapan insanlann değerini görüyordum: Herb ve Gladys kendi evlerini kendileri inşa etmişti, somonlarını

kendileri tütsülüyor, biralannı kendileri yapıyordu. Ama sadece üç boyuda sınırlı yaşayan başka iki insan tanımamıştım. Babanın, akçaağaçtan kıvnmlı bir şömine rafı ya da krem renkli bir bira karşısında heyecan gösterdiğini görmüştüm. Samnm, statik fiziksel kusursuzluk karşısında aşka geliyordu. Ateşin önünde oturmak, birayı içmek sonradan akla gelen fikirlerdi. Annen bir kimyager titizliğiyle yemek yapıyordu, ziyarederimizde ne zaman gitsek güzel yemek yiyorduk. Kremalı ahududulu turtalan yemek dergilerinden kesilmiş resimlere benziyordu, yine de hedefin bir nesne olarak turta olduğu gibi güçlü bir izlenime kapılırdım. Turtayı yemek, yaransımn bağırsaklarını deşmek bir tür vandallıkn (kadavra zayıflığındaki annenin harika bir aşçı olmasına rağmen iştahsız olması ne çok şeyi belli ediyordu). Montaj hatunda üretim kulağa mekanik geliyorsa, verdiği his de mekanikti. Annenlerin evinden ayrıldığımızda her zaman bir parça rahadardım. Bana karşı da çok iyi davranırlardı, maddi anlamda bile olsa, bu yüzden de hep kendimi kaba hissederdim.

Yine de evlerindeki her şey aşın ve sıkıcı bir biçimde parlanlmışn, bunca yansımanın alunda bir şeyin olmadığını gizlemek içindi. Okumazlardı, evde çok az kitap vardı. Bir ansiklopedi seti (şarap rengi sırdan çalışma odasına sıcak bir hava veriyordu), yalnızca kalın kullanma kılavuzları, kendin yap kitapları, yemek kitapları, The Way Things Work'Un çok kullanılmış 1. ve 2. ciltleriydi. İnsanlann neden mutsuz biten bir filmi izlediklerini ya da çirkin bir tabloyu alabileceklerini anlayamıyorlardı. Pahalı müzik sederinin kolonlarının her biri 1000 dolar değerindeydi ama yalnızca bir avuç dolusu hafif müzik ve best of CD'si vardı: Opera Stoppers, Classical Greatest Hits. Dinlerken tembellikmiş gibi geliyor ama bence daha çok çaresizlikti: müziğin ne için olduğunu bilmiyorlardı.

Ailen için bütün hayatın böyle olduğunu söyleyebiliriz: Hayatın ne için olduğunu bilmiyorlardı. Hayaün mekaniklerine heyecan duyuyorlardı, çarkları yerine oturtmayı biliyorlardı ama bir aleti yapmış olmak için yapaklarından şüpheleniyorlardı, sehpamn üzerinde duran, sürtünme yüzünden aşınana kadar gümüş metal topları birbirine çarpan sehpa süsleri gibi. Baban evleri bittiğinde derin bir tatminsizliğe kapılmıştı, bir terslik olduğu için değil, olmadığı için. Yüksek basınçlı duş başlığı ve hermetik cam kabini hatasız bir biçimde kurulmuştu, buyurucu müzik setini beslemek için best of CD'lerinin genel kimin umurunda seçkisini topladığı

gibi, babanı o duşakabine günlük varoluş nedeni vermek için çamurda yuvarlanırken hayal edebiliyordum kolayca. Bu anlamda evleri öyle temiz, parlak, düzenliydi, yoğuran ve doğrayan, ekmeklerinizi dilimleyen öyle çok alede doluydu ki içinde yaşayanlara ihtiyacı yok gibiydi. Hatta, kendi kendini devam ettiren bu tertemiz biyosferde kusan, sıçan, kahvelerini döken kiracılar tek düzensizlik hastalığıydı.

Elbette bütün bunları ziyaret ettiğimizde konuştuk, karnımız fazlasıyla tok ve en yakın sinemadan kırk dakika uzakta olduğumuz için, eğlence olsun diye annenleri çekiştiriyorduk. Kevin, yani o Perşembe olduğunda hazır değildiler. Alman yapımı çekirdek çıkarıcıları gibi, olayların bu yönde gelişimini işleyip anlam çıkacak doğru makineyi almamışlardı. Kevin'ın yapağı akıldışıydı. Bir motorun daha sessiz çalışmasını sağlamıyor, bir makarayı daha verimli kılmıyordu, bira yapmıyor, somonlan tütsülemiyordu. Hesap yapmıyordu, fiziksel açıdan aptalcaydı.

Kaderin cilvesi de bu ya. Annenler hiçbir zaman Kevin'da Protestan çalışkanlığının eksikliğini onaylamamışa ama o ikisinin Kevin'la bildiğim herkesten çok ortak noktası vardı. Onlar nasıl hayaün ne için olduğunu, onunla ne yapacaklarını biliniyorlarsa Kevin da bilmiyor. İlginç ama hem annenle baban hem de ilk doğan dehşetin boş zamandan nefret ediyorlardı. Oğlun her zaman bu nefrete bodoslama saldırmışa. Bu da aslında düşündüğünde belli bir tür cesareti gerektiriyor. Sırf doldurmakla zamanını üretken bir şekilde kullandığını düşünerek kendini altlatacak biri değildi. Ah, hayır. Hanriarsın saaderce hiçbir şey yapmadan endişe ederek, dik dik bakarak oturur, cumartesi öğleden sonrasının her dakikasına her saniyesine söverdi.

Elbette ailen için boş oturmak ihtimali korkutucuydu. Kevin gibi boşlukla yüzleşecek bir doğaları yokoı. Baban her zaman ufak tefek işlerle meşgul olur, günlük hayatın makine aksamını yağlardı ama bir kez bitirdiğinde hayaüna eklediği kolaylık yalnızca omuzlanna daha fazla iğrenç boş zaman yüklerdi. Dahası su yumuşaücısı ya da bahçeye sulama sistemi takarak neyi iyileştirmeye çalışuğı hakkında bir fikri de olmazdı. Sert su, düzenli ve çalışkan bir biçimde mutfak evyesinin yanındaki damlalıkta biriken kireci çözmesini sağlıyordu, bahçeyi elle sulamak da aslında epeyi hoşuna gidiyordu. Aralarındaki fark şuydu, baban hiç sebepsiz o su yumuşatıcısını

bilerek takardı, Kevin takmazdı. Amaçsızlık babam hiç rahatsız etmedi. Onun için hayat, hücreler ve elektrik sinyallerinden ibaretti, malzemeydi, bu yüzden malzeme her şeydi. Bu tekdüze görüntü onu memnun ediyordu ya da ederdi. İşte tezat da burada yanyor: Kevin da malzemenin en önemli şey olduğundan şüpheleniyor, yalnızca malzemeyi umursamıyor.

Perşembe'den sonra annenleri ilk ziyareti hiç unutmayacağım. Ertelemiştim kabul ediyorum, zayıflık göstermiştim. Benimle gelebilseydin bile çok zor olacağından emindim ama elbette geri alınamaz biçimde sağlığının bozulması bunu engelledi. Yalnız başıma, kıkırdak işlevini gören oğulları olmadan, artık organik bir bağımız olmadığı gibi çıplak bir gerçekle karşı karşıyaydım. Sanırım ikisi de aynı bağlantısızlığı hissetmişti. Annen kapıyı açtığında, yüzü kül gibiydi ama beni içeri buyur ettiğinde Hoover süpürgelerinin satış elemanını da içeri alır gibiydi.

Annene katı demek haksızlık olur ama sosyal kuralları hevesle izleyen biriydi. Şimdi ne yapacağını, ardından ne geleceğini bilmek ister. Bu yüzden teferruatlı yemeklere o kadar hayran. Huzuru belirlenmiş yemeklerde buluyor, çorba balıktan önce; ben olsam direnirdim ama o günde üç öğün yemeği hazırlamak, servis yapmak ve ardından temizlemenin bir aşçının sabahtan akşama kadar vaktini alarak hissizleşdrmesine itiraz etmiyor. Benim gibi geleneği kısıdama olarak görüp karşı çıkmıyor: bulanık bir iyi niyeti var ama hayal gücünden yoksun biri, kurallar olduğu için minnettar. Yazık ki, insanın torunu kadiam yaptıktan sonra eski geliniyle akşam çayı içerken izleyeceği kurallar henüz yazılmadı.

Beni oturma odası yerine, hata yaparak daha resmi olan salona götürdü. Yüksek arkalıklı koltukların katılığı yalnızca Kurallar'ın serbest düşüşte olduğunu vurgulamaya yaradı. Pamuklu kadifenin renkleri, deniz yeşili, soluk gül rengi, ziyaretimin parlayan, çürük rengiyle, sönük ve hafif mide bulandıncı görünecek kadar uyuşmazdı. Bunlar küf rengiydi. Annen mutfağa koştu. Arkasından seslenip, bir şey yiyemeyeceğim için zahmet etmemesini söyleyecektim ama bu, minnet duyduğu gecikme meşgalesini ondan esirgemek olacaktı. Hatta kurabiyelerden birini yemek için kendimi zorlayıp sonradan mide bulantısı çektim. ," Gladys öyle sinirli ürkek bir kadın ki kolay kırılır olması bundan .^cak ya da iyi yürekli olamayacağını kastetmiyorum-, bedensel kırılganlığından söz ediyorum, hiç

değişmeden kalmasını sağladı. Doğru alnındaki çizgiler dalga dalga kalıcı bir kafa karışıklığı ifadesine bürünmüştü. Gözleri sağa sola her zamankinden daha delice bakışlar fırlatıyordu. Özellikle de izlediğimi lârk etmediği sırada yüzünde kaybolmuş bir ifade beliriyordu. Küçük bir kızkenki görüntüsü böyle olmalıydı. Genel etkisi felakete uğramış bir kadın görüntüsüydü, ama bu etkinin yardımcı unsurlan o kadar belirsizdi ki bir fotoğraf makinesiyle bile nelgelenemezdi.

Baban bodrumdan çıkıp geldiğinde (merdivenlerden çıkan ayak seslerim duyunca, berbat bir korkuyu bastırdım, yetmiş beş yaşında olmasına rağmen güçlü kuvvedi bir adamdı ama arak adımlarını ağır ve zor yürüyormuş gibi anyordu) ondaki değişimin hiç de belirsiz olmadığını gördüm. Pamuklu iş tulumu üzerinden kat kat sarkıyordu, yalnızca altı hafta olmuştu, bu sürede bu kadar çok kilo verebilmesi karşısında şok olmuştum. Yıpranmış yüzü aşağı sarkmışü. Gözaldarı çökerek kırmızı kenarlannı ortaya çıkarmışa. Yanakları bir tazınınki gibi sallanıyordu. Kendimi suçlu hissetdm. Mary YVoolford'un birinin suçlu olması gerektiğine dair güçlü inancı bana da bulaşmıştı. Ayrıca baban da buna inamyordu. Kindar bir adam değil, emekli eleknonik makine-alet yapımcısıydı (makineleri yapan makine yapması fazla kusursuzdu) tüzel sorumluluk ve iş ahlakını azami ciddiyede ele alırdı. Kevin defolu çıkmışa, imalatçısı da bendim.

Elimi ayağımı nereye koyacağımı bilemeden çay bardağımı titrek ellerle yaldızlı tabağına yerleştirdim. Babana bahçenin nasıl olduğunu sordum. Kafası karışmış görünüyordu, bir bahçesi olduğunu unutmuş gibi. "Yabanmersini çalılan," diye anımsadı, dokunaklı bir biçimde. "Yeni meyve veriyorlar." Veriyorlar sözcüğü havada asılı kaldı. Çalılar meyve veriyor olabilirdi ama baban bir şey verecek durumda değildi.

"Ya bezelyeler? Çok güzel taze bezelyeler yetiştirirdin."

Gözlerini kırpışürdı. Çanlar dördü çaldı. Bezelyelerle ilgili bir açıklama yapmadı, sessizliğimizde korkunç bir çıplaklık vardı.
Bezelyelerini sorduğum bütün o zamanlarda aslında bezel

yeleri umursamadığım, onun da cevap verirken bana anlatmayı umursamadığı ortaya çıkmıştı.

Gözlerimi yere indirerek daha önce ziyaretlerine gelemediğim için özür diledim. Önemli değil, anlıyoruz, gibilerinden bir ses çıkmadı. Hip ses çıkarmadılar, bir şeyler söylemek gibi, bu yüzden konuşmaya devam ettim.

İtiraz edilmediği takdirde bütün cenazelere gitmek istiyordum, dedim. Annenler ani konu değişimine şaşırmış görünmediler, annen kapıyı açtığı andan beri fiilen Perşembe'yi konuşuyorduk. Duyarsız olmak istemediğim için önceden ebeveynleri aradığımı söyledim, bazıları sesimi duyunca telefonu kapatmıştı. Bazıları uzak durmamı rica etmişlerdi. Mary VVoolford orada bulunmamın edepsizlik olacağını söylemişti.

Sonra onlara Thelma Corbitt'i anlattım. Uzun boylu, sıska, kızıl saçlı oğlu Denny'yi hatırlarsın; yetişmekte olan tiyatrocu. Thelma o kadar cana yakındı ki utandım. Annene trajedinin insanlarda hiç beklenmedik özellikleri ortaya çıkardığını söyledim. Bazı insanlar, vakumlanmış piknik yemekleri gibi plastik içinde ıslanıyor adeta, dedim ona (Mary'yi düşünüyordum), kendilerine ait bir cehennemde terlemekten başka bir şey yapamıyorlar dı. Bazıları içinse tam tersi söz konusuydu. Sanki felaket onları aside batırmış, bir zamanlar onları insanların akıl almaz talihsizliklerinin okları ve sapanlarından koruyan dış deriyi soymuştu. Böyleleri için herhangi bir yabancının talihsizliğinin ardından yolda yürümek bile eziyetti, şu adamın taze boşanması, bu kadının gırtlak kanseri arasında bata çıka acıyla ilerlemekti. Onlar da cehennemdeydi ama bu herkesin cehennemiydi, zehirli atıklardan oluşan geniş, kıyışız, çamurlu bir deniz.

Bu kadar süslü biçimde dile getirmedim ama Thelma Corbitt'in, özel acısı başkalarının acısı için bir kanal haline gelen türde bir kadın olduğunu söyledim. Bütün telefon konuşmasını aktararak annenleri eğlendirmedim elbette. Ama bütün bir konuşma aklıma geldi. Thelma hemen telefon açabilecek "cesare

ıı" Inılduğum için beni takdir edip, Denny'nin cenazesine davet İtti, ama tabii benim için çok üzücü olmayacaksa. Thelma'ya İnlinin, oğlunun ölümünden duyduğum üzüntüyü ifade etmeme yardımcı olacağı karşılığını verdim. Bir kez olsun bir şeyi laf olsun diye yapmıyordum. Konuyla fazla bağlaması olmadığı halde Thelma, Denny'ye, kocasıyla ilk

kez buluştukları restoran /incirinin adını verdiklerini açıkladı. Daha fazla devam etmemesi için az kalsın durmasını söyleyecektim çünkü çocuk hakkında ne kadar az şey bilirsem benim için o kadar kolay olacakn. Ama oğlumun kimi öldürdüğünü tam olarak bilmemin ikimiz için de daha iyi olacağını düşündüğü belliydi. Denny'nin okulda sergilenecek, Woody Ailenin Don't Drink the Water oyunu için prova yapuğını, oğlunun replikleri ezberlemesine yardım ettiğini söyledi. "Bizi gülmekten kırıp geçirdi," dedi. Bir yıl önce onu Arzu Tramvayında izlediğimi, (biraz abartarak) müthiş oynadığını söyledim. Oğlu benim yalnızca bir istatistik sayısından, gazetedeki bir addan ya da bir işkenceden ibaret olmadığı için memnun olmuş gibiydi. Sonra, aralarında en güç durumda olanın ben olup olmadığını merak ettiğini söyledi. Geri çekildim. Bunun haksızlık olacağını söyledim. En azından ben hâlâ oğluma sahiptim. Ardından söylediği şey beni etkiledi. "Öyle mi? Gerçekten sahip misin?" Cevap vermedim ama ona nezaketi için teşekkür ettim, sonra ikimiz de karşılıklı minnet duyguları içinde kaybolarak ağlamaya başladık. Neredeyse genel, dünyadaki herkes kötü olmadığı için duyulan bir minnetti.

Bu yüzden, annenlere söylediğim gibi, Denny'nin cenazesine gittim. Arka tarafta oturdum. O günlerde cenazelerde siyah giymek eski modaydı ama siyah giyiyordum. Başsağlığı dilemek üzere sıraya girdiğimde, Thelma'ya elimi uzattım ve, "Kaybım için üzüldüm," dedim. Dilim sürçmüştü, gaf yapmışum ama, "Yani, kaybınız için," diye düzeltmenin daha kötü olacağını düşündüm. Annenle babana göre saçmalıyordum, gözlerini dikmiş bana bakıyorlardı.

En sonunda lojistiğe sığındım. Hukuk sistemi de bir makineydi, babanın bana katalitik dönüştürücüsünün işleyişini şairane bir akıcılıkla anlatması gibi, işleyişini anlatabilirdim. Kevin suçlanmasından sonra kefaletsiz tutuklanmıştı, televizyondan tanıdık bu terminolojinin rahatiatacağından umuduydum ama olmadı. (Şu ekranın sert cam arayüzü ne kadar hayatiydi. İzleyiciler, diğer insanların tuvaletinin akıtmasını nasıl istemiyorlarsa, bu programlann da evlerine keyfe göre saçılmasını istemezler.) En iyi avukatı tuttuğumu söyledim, elbette en pahalısını tuttuğumu kastediyordum. Babanın da onaylayacağını düşünmüştüm, o da her şeyin en pahalısını alırdı hep. Yanılmışım.

"Ne için?" diye araya girdi duygusuzca.

Hayatı boyunca herhangi bir şeye ilişkin bu soruyu sorduğunu duymamıştım. Bu sıçramayı takdir ettim. Seninle hep arkalarından, içleri kurumuş diye konuşurduk.

"Bilemiyorum, gerçi bekleniyor gibi görünüyordu... Kevin'ı olabildiğince hafif bir cezayla kurtarmak için sanırım," diye kaşlarımı çattım.

"İstediğin bu mu?" diye sordu annen. "Hayır... istediğim zamanı geri almak. istediğim hiç doğmamış olmak, gereken buysa. İstediğime sahip olamam." "Ama onun cezalandırıldığım görmek ister miydin?" diye diretti baban. Hatırlatayım öyle öfkeli değildi sesi, buna hali yoktu.

Korkarım güldüm. Yalnızca keyifsiz bir hah\ Yine de müna-sebetsizceydi. "Özür dilerim," diye açıkladım. "Ama onlara iyi şanslar. On altı yılımın çoğu Kevin'ı cezalandırmakla geçti. Elinden aldığım hiçbir şeyin onun için bir önemi yoktu. New York eyaletinin çocuk mahkemeleri ona ne yapabilir ki? Odasına mı gönderecekler? Onu denedim. Odasının dışında da yapmak istediği bir şey yoktu, ha içerisi ha dışarısı ne fark eder?
Onu utandıracaklarını da sanmam. Yalnızca vicdanı olan bir insana acı çektirebilirsiniz. Yalnızca boşa çıkacak umudan ya da kopacak bağları olan insanlar cezalandınlabilir. Başka insanların

lamlilcri için ne düşündüğünden endişe edenler. İçlerinde zaı< ıı hir parça iyilik taşıyan insanlar cezalandırılır ancak." "1-aı azından bir başkasına daha zarar vermesi engellenebilıı," diye sundu fikrini baban.

Piyasadan çekilen defolu bir ürün. "Onu yedşkin olarak yargılayıp ölüm cezasına mahkûm etmek için bir kampanya başlatıldı," dedim meydan okuyarak.

"Ne hissediyorsun peki?" diye sordu annen. Allah Allah, annenle baban bana AWAPin halka arz edilip edilmeyeceğini, buharlı ütü makinelerinin pantolonlan normal ütüden daha iyi lilüleyip ütülemediğini sormuşlardı ama hiç ne hissettiğimi sormamışlardı.

"Kevin yetişkin değil ama yetişkin olduğunda değişecek mi?" (Teknik olarak farklı uzmanlık alanları olabilir ama İşyeri Katiiamı gerçekte sadece Silahlı Okul Saldınsımn Büyümüş Hali.) "Gerçek şu ki bazı günler," diye konuştum, cumbalarından dışan tehditkâr bakışlarla bakarak, "ona ölüm cezası vermelerini istiyorum. Versinler ve bu iş bitsin. Ama bu kendimi kurtarmak olur."

"Kendini suçlamıyorsun ya hayatım!" diye söze kanşü annen, ama bir parça tedirginlikle. Kendimi suçlasam bile bunu dinlemek istemiyordu.

"Ondan hiçbir zaman fazla hoşlanmadım Gladys." Anne-anneye, gözlerinin içine baktım. "Biliyorum, ebeveynlerin çocuklarına 'Seni seviyorum ama senden bazen hoşlanmıyorum' demeleri yaygın, ama bu nasıl sevgi? 'Sana karşı kayıtsız değilim, beni incitebilirsin ama etrafta olmana dayanamıyorum' demek gibi bir şey temelde. Kim böyle sevilmek ister ki? Seçme şansı verilseydi belki derin kan bağını es geçip hoşlanılmaya razı olurdum. Kendi annem beni kollarına alıp 'senden hoşlanıyorum dese belki de daha fazla duygulanırdım. Çocuğunun arkadaşlığından hoşlanmak daha mı önemli acaba, merak ediyorum."

Onlan utandırmışnm. Dahası Harvey'nin tam da beni uyardığı bir şeyi yapmıştım. Sonralan her ikisi de ifade verecek ve bu ölümcül küçük konuşmadan bölümler kelimesi kelimesine akta rılacaktı. Annenlerin bana kin beslediğini sanmıyorum ama dü rüst New Englandlılardı, ayrıca beni korumaları için onlara bir neden de vermemiştim. Galiba korumalarını istemiyordum.

Kalkma faslına geçecek gibi toparlanırken, taş gibi soğuk çayımı bıraktığımda ikisi rahadamış, yine de telaşlı bakışlarla göz göze geldiler. Bu samimi çay sohbetlerimizin sınırlı sayıda gerçekleşeceğini anlamış olmalılardı, belki gece geç saaderde uyuyamadan sorabilecekleri sorulan düşüneceklerdi. Elbette candandılar, istediğim zaman onlan ziyaret edebileceğimi söylediler. Annen her şeye rağmen beni ailenin bir parpası olarak kabul ettiğini söyledi. Aln hafta önce olsaydı, beni aralarına dahil etmelerini iyilik olarak görebilirdim. O andaysa bir ailenin içine katılma düşüncesi, asansörde kalmak kadar çekiciydi.

"Son bir şey." Baban kapıda koluma dokundu ve bir kez daha hayan boyunca kaçtığı türden bir soru sordu. "Nedenini anlıyor musun?"

Korkanm vereceğim karşılık onu yalnızca bu tür soruları sormaktan kurtarmaya yardım ederdi çünkü cevaplar çoğu zaman hiç tatmin edici değildi.

*)tf£ "fytMtvı

SetupilctH-,

6 Ocak 2001

Sevgili Franklin,

Electoral College az önce bir Cumhuriyetçiyi başkan ilan etti. Memnun olmuş olmalısın. Ama sen cinsiyetçi, şoven bir gericiymiş tavrını takınmana rağmen iyi, küçük bir liberaldin. Fiziksel ceza ve şiddet içeren oyuncaklar konusunda o dönemin talep ettiği kadar titiz, iyi, küçük bir liberaldin. Dalga geçmiyorum, yalnızca senin de bazen bütün o önlemleri haurlayıp nerede yanlış yaptığımızı düşünüp düşünmediğini merak ediyorum.

Kevin'ın yetiştirilişine ilişkin görüşüm hukuk eğitimi almış beyinler tarafından desteklenmişti. "Bayan Khatchadourian, evde çocukların oyuncak silahlarla oynamasını yasaklayan bir ku

ralınız var mıydı?"

"Pek önemi olmadı, ama evet."

"Televizyon ve video izlemeyi de devamlı kontrol altında tutuyor muydunuz?"

"Kevin'ı fazla şiddet ya da seks içeren her şeyden uzak tutmaya çalıştık, özellikle de küçükken. Ne yazık ki bu kocamın en sevdiği programları izleyemediği anlamına geliyordu. Ama bir istisnaya izin verdik."

"Neydi bu?" Yine kızgınlık, bu da planlanmamıştı.

"History Channel." Kıkırtılar, izleyiciye oynuyordum.

"Kısacası," diye devam etti Harvey, sıkılı dişlerinin arasından. "Oğlunuzun kişiliğini bozacak etkilerden uzak olması için her çabayı gösterdiniz. Öyle değil mi?"

"Kendi evimde, gezegenin yirmi dört dönümlük bir parçasında, evet." dedim. "Orada bile Kevin'ın kişiliği bozucu etkisinden korunamıyordum."

Harvey soluk almak için durdu. Bu tekniği bir alternatif tıp profesyonelinden öğrendiğini sezdim. "Bir başka deyişle, Kevin başka çocukların evine gittiğinde ne oynadığını ya da ne seyrettiğini denetieyemiyordunuz?"

"Açıkçası, başka çocukların Kevin'ı bir kereden fazla davet ettikleri pek olmadı." Yargıç araya girdi. "Bayan Khatchadourian, lütfen soruya cevap verin." "Ah, öyle sanırım," dedim uyuşuk bir biçimde söyleneni yaparak. Sıkılmaya başlamıştım.

"Ya internet?" diye devam etti Harvey. "Oğlunuz istediği web sitesine girmekte özgür müydü? Örneğin, seks ya da şiddet içeren bir siteye girebilir miydi?"

"Ah, bütün bu ebeveyn kontrolü işlerini yaptık ama bir gün içinde Kevin hepsini kırdı." İlgisizce elimi salladım. Harvey duruşmayı önemsemediğimi gösteren herhangi bir imada bulun

mamamı sıkı sıkı tembihlemişti. Bu davaysa gerçekten de kötü huylu tarafımı ortaya çıkarıyordu. Ama dikkatimi toplamak daha büyük bir sorundu. Savunma masasında gözkapaklanm ağırlaşı yor, başım yana yatıyordu. Sırf kendimi uyandırmak için bile ol '..ı yargıçtan (bana Dr. Rhinesteini hanrlatan aşırı ahlakçı, sert lı.ulı bir kadındı) uyan aldığım, gereksiz yorumları ekliyordum. "Allıyorsunuz ya," diye devam ettim. "On bir-on iki yaşına geldiğinde bunun için çok geçti. Silah yok kuralı, bilgisayar kodları... çocuklar da bizimle aym dünyada yaşıyor. Çocukları dünyadan koruyabileceğimizi düşünmemiz yalnızca saf değil, aynı /amanda kibirli olduğumuzu gösteriyor. Kendi kendimize ne kadar iyi ebeveyn olduğumuzu, elimizden geleni yapağımızı söylemek istiyoruz. En baştan başlayabilme firsanm olsaydı, Kevin'a neyle istiyorsa oynamasına izin verirdim, zaten pek az şeyi seviyordu. Televizyon kurallannı, genel izleyiciye hitap eden videoları boş verirdim. Sadece bizi aptal göstermeye yaradı bunlar. Güçsüzlüğümüzü vurguladı ve onda küçümseme uyandırdı."

Adli açıdan kendi kendime konuşmam serbestti ama kafamda kısa kestim. Aruk hukuk ilminin sabırsızlığından gelen kısıtlamalar olmadan izin ver konuyu açayım.

Kevin'ın küçümsemesini çeken, ima eder göründüğüm gibi, Büyük Kötü Dünya'dan koruyamamadaki açık yetersizliğimiz değildi. Hayır, Kevin'a eğlence olan, tabulanmızın etkisizliği değil özüydü. Cinsellik mi? Ah, kullanıyordu, korktuğumu görünce ya da onda görünce korktuğumu keşfedince kullanıyordu. Ama diğer türlü? Sıkıcı bir şeydi. Gücenme sakın, ikimiz birbirimizden büyük haz alırdık ama cinsellik gerçekten de can sıkıcı. Kevin'ın küçükken burun kıvırdığı Tool Box oyuncaklan gibi, yuvarlak çubuk yuvarlak deliğe giriyor. Sırrı, hiç sırn olmamasında yatıyordu. Hatta bildiğimiz düzüşme, lisesinde o kadar yaygın ve sıradan bir olaydı ki onu heyecanlandırdığım hiç sanmam. Alternatif yuvarlak delikler, aldatıcılıklarını hemen görebildiği geçici bir yenilik sunuyordu.

Şiddete gelince, onun sırrı daha da ucuz bir numaraydı.

Hatırlarsın, bir keresinde değerlendirme sistemini es geçip bir-iki iyi film görmek istemiştik. Cesur Türek\ -ailecek diyebilir miyim?-izleyecektik. Filmin sonundaki işkence sahnesinde Mel Gibson germe aletine yatırılır, elleriyle ayakları dört köşeye bağlanır. Ne zaman İngilizler gererken halatlar gıcırdasa ben de inliyordum. Cellat kancasıyla Mel'in bağırsaklarını deşip yukarı doğru yardığında avuçlarımı şakaklarıma koyup inledim. Ama kolumun arasından Kevin'a göz attığımda ekrana içi geçmiş bir biçimde baktığını gördüm. Huysuz bir kıvrımla yarı açılmış ağzı, rahat olduğu zamanlardaki alışılmış ifadesiydi. Tam olarak Times bulmacasını çözüyor denemezdi ama dalgın dalgın bütün beyaz kareleri keçeli kalemle siyaha boyuyordu.

Sinemadaki kesip biçmeleri kaldırmak, insan bir yere kadar bu işkencelerin kendisine yapıldığına inanırsa zordur. Hatta böyle görüntülerin köktenci Hıristiyanlar arasında bu denli kötü ünü olması ironik. Çünkü kanlı özel efekderin etkisi, Hıristiyanların kendini başkasının yerine koymak güdüsüne dayanıyor. Ama Kevin işin sırrım çözmüştü: gördüklerinin gerçek olmaması bir yana, işkenceyi gören de kendisi değildi. Yıllar boyunca Kevin'ı, kafa kesmeleri, bağırsak deşmeleri, bacak kol kesmeleri, kırbaçlan-malan, kazığa geçirmeleri, gırtlak kesmeleri, çarmıha germeleri izlerken gözlemledim, gözünü bile kırptığını görmedim. Çünkü işin püf noktasım öğrenmişti. Özdeşleşmeyi reddedersen, kesme biçme

annenin beef straganoffha.zıûzmzsmı seyretmekten daha rahatsız edici değildi. Şiddet uygulamalan temel geometriydi, kuralları dilbilgisi kurallarıydı. Şiddet, tıpkı ilkokuldaki edat tanımında uçağın bulutun üstünden ya da alandan geçmesi gibiydi. Oğlumuzun geometri ve dilbilgisi becerisi ortalamanın üzerindeydi. Cesur Yürek'te, Rezervuar Köpeklerinde ya da Chucky irde Kevin'ın kendi kendine keşfedemeyeceği pek az şey vardı.

Sonuçta Kevin'ın bizi hiç affetmediği de buydu. Kendisiyle diğer taraftaki yetişkin dehşeti arasına bir perde koymamıza

İçerlemiyordu belki. Ama onu yanıltmamıza, sıradışı olanın ih timaliyle ayartmamıza şiddedi bir öfke duyuyordu. (Ben de bir gün başka bir yer olan ülkeye gideceğim hayalini kurmamış mıy dım?) Anlayamayacak kadar küçük olduğu yetişkin gizemlerini kcvın'dan saklamakla, dolaylı olarak zamam geldiğinde perde nin açılacağını ve... ve ne? Çocuk doğurduktan sonra beni bek lediğini hayal ettiğim muğlak duygusal evren gibi, Kevin da kendisinden sakladığımız şeye dair net bir tablo oluşturmamış olsa gerek. Ama hayal etmediği tek şey hiçbir şey saklamadığı ınızdı herhalde. Aptalca kurallanmızın diğer tarafında hiçbir şey yoktu, hiçbir şey.

Gerçek şu ki mahkemede sözünü ettiğim korumacı ebeveynlerin kibiri, bize bakın-ne-kadar-sorumlu-koruyuculanzin ötesine geçiyordu. Yasaklarımız, kendimizi fazla önemsememizi örten bir siper vazifesi görüyordu. Biz yetişkinlerin üyesi olduğumuz yapıyı güçlendiriyordu. Kibirle, "masumlan" kendi iyilikleri için ruhu sarsan içeriğinden korumaya yemin ettiğimiz, yazılmamış bir Talmud'a erişebiliyoruz. Naiflik mitine yaltaklanıp kendi efsanemize hizmet ediyoruz. Muhtemelen güneşe çıplak gözle bakar gibi dehşetle yüzleşmiş, yanarak çalkannlı, yoz yaratıklara, kendimiz için bile birer muammaya dönüşmüşüz. Bu vahiyden iğrenerek, zamanı geriye döndürmek isteriz ama bu korkunç kuralı bilmekten artık kurtulmanın bir yolu, çocukluğun mutlu biçimde yavan dünyasına bir dönüş yoktur. En güzel amacı, boş kafalı küçükleri uçurumu görmekten korumak olan bu sıkıntılı kara anlayışı üstlenmekten başka çare yoktur. Gurur okşayıcı bir fedakârlık.

İstediğimiz en son şey, sihirli yirmi bir yaşına ulaştığımızdan beri kemirdiğimiz yasak meyvenin çocuklanmızın beslenme

çantalanna koyduğumuz elmayla aym olduğunu itiraf etmektir. Okul bahçesindeki didişmenin toplantı odasının entrikalanm haber verdiğini itiraf etmek istemeyiz. Toplumsal hiyerarşilerimiz yalnızca futbol takımına ilk kimin seçildiğinin bir uzanusıdrr. Ye

tişkinler hâlâ kabadayılar, şişkolar ve ana kuzuları diye ayrılır. Bir çocuk ne öğrenecek ki? Muhtemelen bir tek cinsellik konusunda onlardan üstünüz ama bu yalan da gerçekler karşısında öyle garip kaçıyor ki komplocu bir grup amnezisinden ortaya çıkmış olabilir. Bugün bile, daha iyi günlerimizde seninle yatakta paylaşüğım gibi en yoğun cinsel hatıralarım on yaşından küçükkenden kalma. Hayır onlar da seks yaparlar. Gerçekte aynı yiyen, sıçan, düzüşen yığının daha büyük, daha aç haliyiz. Hemen hemen tek yaptığımızın yemek, sıçmak ve düzüşmek olduğunu üç yaşındaki bir çocuktan bile olsa saklamak için her şeyi yapıyoruz. işin sırrı, ortada bir sır olmaması. Çocuklarımızdan saklamak istediğimiz de bu. Bunun bastırılması yetişkinliğin asıl dolandırıcılığı, yaptığımız anlaşma ve koruduğumuz Talmud.

Elbette on dört yaşına geldiğinde seyrettiği videoları, yatış saatlerini, okuduğu tek tük şeyi kontrol etmeye çalışmayı bırakmıştık. Ama o aptal filmleri seyrederken, aptal web sitelerine girerken, aptal içkileri içerken, aptal kıçları yalayıp, aptal okul kızlarını düzerken Kevin kendini şiddetle aldatılmış hissetmiş olmalı. Ya Perşembe'de? Bahse girerim hâlâ aldatılmış hissediyordu.

Bu arada Harvey'nin sabırlı ifadesinden minik söylevimi yıkıcı bir kaprisin devamı olarak görüyordu. Davamız -onun davası yani-, normal bir çocuk yetiştirmek için normal önlemleri alan, normal anne sevgisi gösteren, normal bir anne olduğum savına dayamyordu. Kötü şans ya da kötü genler ya da kötü bir kültürün mü kurbanı olmuştuk, bu şamanlar ya da biyologlar ya da antropologların bulacağı bir şeydi, mahkemelerin değil. Harvey, her ebeveynin içinde uyuyan bir korkuyu uyandırmak niyetindeydi: her şeyi doğru yaptıkları halde, bir gün haberleri açtıklarında uyanmanın imkânsız olduğu bir kâbusla karşılaşacakları korkusunu. Geçmişe bakıldığında gayet sağlam bir yaklaşımdı. Üzerinden bir yıl geçtikten sonra, o zaman yaptığım cadılıklar yüzünden biraz utanıyorum.

Yine de o kişiliksizleştirici doğum sonrası depresyon damgası i'il'i, bu tanrının-izniyle-orada savunması beni dksindiriyordu. i cildimi o normalin normali annelerden ayırmaya zorunlu his li diyordum, 6,5 milyon dolar potansiyel fiyat etiketiyle bile (davacılar AVVAPin ederini araştırmışlardı) sudan ucuz olsam da. Zaten her şeyi kaybetmiştim, Franklin. Yani, şirket dışında lu şeyi.

Bu koşullar altında ona sahip olmaya devam etmek duygusuzluk gibi geliyordu. Doğru, o zamandan beri bir nevi çocuğu m olan şirketin artık yabancıların elinde olması konusunda üzüldüğüm oldu, ama o sırada umurumda bile değildi. Bu süırçtc uyanık olduğum sürece davayı kaybetmek umurumda değildi, bütün paramı kaybetmek umurumda değildi, göze batan çirkin evimizi satmak zorunda kalmak için resmen dua ediyordum. Hiçbir şey umurumda değildi. Kayıtsızlıkta özgürlük yatıyor. İnsanı sarhoş eden, çılgın, baş döndürücü bir özgürlük bu. Her şeyi yapabilirsin. Kevin daha iyi bilir.

Her zamanki gibi karşı taraf adına (beni seviyorlardı, kendi tanıkları olarak çağırmak istiyorlardı) kendi sorgumu kendim yapmıştım, bu yüzden kürsüden inmem istendi. İnerken yarı yolda durdum. "Özür dilerim sayın yargıç, bir şey hatırladım."

"Kayıtlara geçmesi için ifadenizi değiştirmek mi istiyorsunuz?"

"Kevin'ın bir tabancası olmasına izin verdik." (Harvey iç geçirdi.) "Dört yaşındayken bir su tabancası vardı. Kocam çocukken su tabancalarını çok severmiş, o yüzden bir ayncalık yapnk."

En başından anlamsız bulduğum bir kuralı bozmuştuk. Kopya tabancalardan uzak tutarsanız çocuklar size sopayla nişan alır. Pille çalışıp rat-a-tat-tat sesi çıkaran tabanca biçiminde bir plastikle, bir parça sopayla nişan alıp "bam-bam-bam!" diye bağırmak arasında gelişimsel bir aynm göremiyorum. Kevin hiç olmazsa su tabancasını seviyordu, özellikle de sinir bozucu olduğunu keşfettikten sonra.

Tribeca'dan taşınmamız sırasında taşımacıların fermuarlarını ıslatıp, adamları "altlarına işemekle" suçladı. Bunun, pek çok çocuğun şaşırtıcı olmak için sifon çektikleri yaşı iki yıl geçtiği halde, hâlâ bizim

nazlı "Anney ve baba gibi kakalamak" imalarımızı duymazdan gelen küçük bir çocuk için fazlasıyla gülünç bir suçlama olduğunu düşündüm. Ona Kenya'dan getirdiğim maskeyi takıyordu. Elektriğe kapılmış gibi tel tel cılız halattan saçları vardı. Küçük göz delikleri büyük boş aklarla çevriliydi. Sivri dişleri kuş kemiklerinden yapılmaydı. Cılız bedenine göre kocaman görünüyordu ve bebek bezi içindeki bir vudu bebeğine benziyordu. Ne düşünerek almıştım, bilmiyorum. Çıplak yüzü neredeyse donuk bir maske gibiyken maskeye pek ihtiyacı yoktu ve hediyenin saf kinci öfke ifadesi tüylerimi ürpertiyordu.

Adamların kaşıklan ıslak kaşınır bir haldeyken kolileri kaldırıp indirmeleri kolay olmasa gerekti. İyi insanlardı, şikâyet etmiyorlardı. Dikkatliydiler. Bu yüzden ağızlanmn burunlarının oynadığım görür görmez, Kevin'a su fışkırtmayı bırakmasını söyledim. Bu noktada maskesini çevirip izlediğimden emin oldu ve ince, adaleli siyah hamalın kıçına bir su bombası fırlatn.

"Kevin sana yapmamanı söylemiştim. Bize yardım etmeye çalışan bu insanlan anık ıslatma, ciddiyim.' ” Doğal olarak, ilk söylediğimde ciddi olmadığımı ima etmiş oldum sadece. Akıllı bir çocuk bu-sefer-ciddiyim-yani-son-söylediğimde-ciddi-değildim hesabını sınınna kadar götürür ve annesinin bütün uyarılannın saçmalık olduğu sonucuna varır.

Böylece tamamına erdirmeye geçtik. Fış-fiş-fiş. Kevin hemen bırak onu. Fış-fiş-fiş. Bak bir daha söylemeyeceğim. Soma (Fışfiş-fiş) kaçınılmaz olan: Kevin eğer bir daha birini ıslatırsan su tabancanı alacağım ona göre. Karşılığında da bir, "NİİYYY-niiyy? Niiiiy-niy-niiy-niüy NİİİYYYY-niiiy niiiiy-niiiy-NİİİYYYY!" kazandım.

Franklin, şu senin ebeveyn kitaplann ne işe yaradı? Bir bakımı, oğlunun yanına eğilmiş, lanet silahını ödünç alıyorsun. Boğuk kıkırdamalar duyuyorum içinde anney geçen bir şeylerden sonra ikiniz beni ıslanyorsunuz.

"Franklin, hiç hoş değil. Ona bırakmasmı söylemiştim. Yardımcı olmuyorsun."

"NİİİİYYYY-niiy? NİİY niiy niiy. NİİİYYY niy-rmy niy niiy. Niiyy niiy mj-niiiyy!" İnanılmazdı ama bu niiiy- niiiy konuşması senden geliyordu, sonra gözlerimin arasına su fışkırttın. Kevin korna çalar gibi güldü. (Biliyor musun hâlâ gülmesini öğrenemedi.) Tabancayı geri verdiğinde yüzümü su içinde bıraktı.

Tabancayı elinden kapnm. "Ah!" diye bağırdın. "Eva amma baş ağnsı yapnn! (Başımıza bela oldu yerine böyle diyorlardı) "Birazcık eğlenemez miyiz?"

Arnk tabanca benim elimdeydi. Bu yüzden tavır değiştirip neşeyle burnunu ıslatabilirdim sonra bir aile cümbüşü yaşardık, sen tabancayı elimden alıp Kevin'a atardın... Ve kahkahalarla alt alta üst üste boğuşurduk, hatta yıllar sonra bunu hanriayabilirdik: Gladstone'a taşındığımız gün yaptığımız efsanevi su tabancası kavgası. Sonra birimiz oyuncağı Kevin'a geri verecektik, o da taşımacıları ıslatmaya devam edecekti. Kendim de insanlan ıslatnğım için onu vazgeçirecek dayanağım kalmayacakn. Diğer seçenek de oyunbozanlık yapmakü, ben de bunu yapıp su tabancasını çantama koydum.

"Taşımacılar pantolonlanm ıslatmış," dedin Kevin'a. "Ama anney partiyi bozdu."

Elbette diğer ebeveynlerin haksız iyi polis/kötü polis aynmından konuştuğunu duymuştum. İyi polis her zaman çocuğun gözdesiyken diğeri bütün yükü üstieniyordu. Amma boktan bir klişe, diye düşündüm. Bu nasıl oldu da benim başıma geldi? Böyle şeylerle ne alakam vardı.

Kevin'ın vudu benliği çantamda tabancanın durduğu yeri saptadı. Çoğu çocuk ağlamaya başlardı. Bunun yerine kuş kemi

ğinden tiksintisini sessizce annesine çevirdi. Kevin okul öncesinden beri entrikacıydı. Zamanının gelmesini sabırla beklerdi.

Bir çocuğun duyguları kolay incinebilir, ayrıcalıkları azdır, ailesi zengin bile olsa, sahip oldukları fazla değildir. Kendi çocuğunu cezalandırmasının insana korkunç acı vereceği aktarılmıştı bana. Gerçek şu ki, Kevin'ın su tabancasına el koyduğumda vahşi bir sevinç kabardı içimde. Pikapta nakliye kamyonunun arkasından Gladstone'a giderken, Kevin'ın

sevgili oyuncağına sahip olmak bana öyle büyük bir zevk verdi ki çantamdan çıkardım, başparmağımı tetiğe koydum. Aramızda bağlı olan Kevin teatral bir umursamazlıkla bakışlarını kucağımdan kontrol paneline kaldırdı. Suskun bir tavrı vardı, bedeni gevşekti ama maske onu ele veriyordu. İçinden köpürüyordu. Bütün varlığıyla benden nefret ediyordu, bense zevkten dört köşeydim.

Sanınm zevk aldığımı hissederek gelecekte beni bu zevkten yoksun bırakmaya karar verdi. Şimdiden, bir şeye bağlanmanın, bağlandığı şey bir su tabancası bile olsa onu saldırıya açık bıraktığını sezmeye başlıyordu. İstediği şey aynı zamanda ona vermeyebileceğim bir şey olduğu için en ufak bir arzu bile yükümlülüktü. Bu aydınlanmaya bir armağan olarak, maskesini yere atıp spor ayakkabılarıyla tekmeledi ve birkaç dişini kırdı. Dört buçuk yaşında her türlü dünyevi iştahını yenecek kadar erken gelişmiş bir çocuk -canavar- olduğunu düşünmüyorum. Hâlâ su tabancasını geri istiyordu. Ama kayıtsızlık en sonunda yıkıcı bir silah olarak yerleşecekti.

Önüne geldiğimizde, ev hatırladığımdan daha korkunç görünüyordu. Geceyi ağlamadan nasıl geçireceğimi merak ediyordum. Pikaptan aşağı atladım. Kevin artık kendi kendine kemerini açabiliyordu, zaten yardım almayı küçümserdi. Kapıyı kapatamam için marşpiyenin üzerinde durdu.

"Artık tabancamı ver." Bu artık anneyi yıpratalım sızlanması değil, bir ültimatomdu. İkinci bir şans vermeyecekti bana.

"Terbiyesizlik yapun, Kevin," dedim lakayt bir biçimde. Kolnil ıhlarından tutarak yere indirdim. "Terbiyesizlere oyuncak yok." Hey, bu ebeveyn olma işini sevebilirdim. Eğlenceli, diye düşündüm.

Su tabancası akıttığı için tekrar çantama koymak istemedim. Taşımacılar kolileri boşaltmaya başlarken, Kevin peşimden mutlağ a geldi. Tezgâhın üzerine çıkıp tabancasını mutfak dolapları iKİan birinin üzerine bıraktım.

Adamların başında durup neyin nereye konacağını gösteril ıem gerekiyordu, yirmi dakika sonra mutfağa geri döndüm.

"Bir dakika bayım," dedim. "Kıpırdama.

Kevin üst üste duran iki kolinin yanına bir üçüncüsünü itmişti, adamların tezgâhın üzerine bıraktığı tabak kolisiyle birlikte tam dört basamaklı bir merdiven oluşmuştu. Ama ayak seslerimi duymadan dolap raflarına tırmanmamışu. (Kevin'ın kitabına göre, kimse görmeden yapılan itaatsizlik, boşa harcanmış bir itaatsizlikti.) Mutfağa girdiğimde spor ayakkabıları üç raf yukarıdaydı. Sol eli sallanan dolabın üstünü kavramıştı, sağ eli havada tabancasından dört santim ötedeydi. Kıpırdama! diye bağırmama gerek yoktu. Sanki biri fotoğrafını çekecekmiş gibi poz veriyordu zaten.

"Franklin!" diye bağırdım hemen. "Buraya gel lütfen! Çabuk!" Onu aşağı indirecek kadar uzun boylu değildim. Kayarsa onu tutmak için altında durduğumda göz göze geldik. Gözbebekleri gurur ya da neşe ya da acıma olabilecek bir ifadeyle kıpırdadı. Tanrım, diye düşündüm. Henüz dört yaşında ve şimdiden kazanıyor.

"Naber dostum!" Gülümseyerek onu aşağı indirdin ama tabancayı eline almayı başarmışu. Franklin ne güzel kolların vardı. "Uçmayı öğrenmek için fazla küçüğüz!"

"Kevin çok çok yaramazlık yaptı!" dedim çabucak. "Şimdi bu tabancayı uzun bir zaman kullanmayacak!"

"Ooof, ama hak etti, öyle değil mi evlat? Vay camna buraya tırmanmak cesaret işiymiş. Küçük maymunum benim."

Kevin'ın yüzünden bir gölge gelip geçti. Onu küçümsediğini düşünmüş olabilir ama öyleyse bile yukarıdan almak işine geliyordu.
"Küçük maymunum ben," dedi duygusuzca. Uzun adımlarla odadan çıktı; su tabancası bir yanında, hava korsanlarını hatırlatan kibirli bir kayıtsızlıkla sallanıyordu.

"Az önce beni küçük düşürdün."

"Eva, taşınmak bizim için bile yeterince zor, çocuk için sarsıcı olmalı. Onu biraz rahat bırak. Baksana, kötü bir haberim var, şu senin sallanan koltuk..."

Yeni evimizin vaftiz yemeği için ertesi akşam biftek aldık, Tel Aviv'den aldığım en sevdiğim, beyaz üzerine beyaz brokar kaftanımı giydim. Aynı gece Kevin su tabancasını kırmızı renk üzüm suyuyla doldurmayı öğrendi. Sen komik olduğunu düşündün.

Ben ona kadar karşı koyarsam, ev de bana aynı kuvvede karşı koydu. Hiçbir eşya uymuyordu. O kadar az dik açı vardı ki, bir köşeye basit bir şifoniyer bile koysam tuhaf açılı bir boşluk bırakıyordu. Tribeca'daki çatı katında orijinal bir havayı yansıtan mobilyalarım, el yapımı oyuncak kutusu, akortsuz kuyruklu küçük piyano, yastıklanndan kaz tüyleri dökülen biçimsiz rahat koltuk, burada külüstür görünüyordu. Müthiş görünen parçalar birden düzgün yeni evimizde hurdaya dönmüştü. Bu eşyalar için üzülüyordum, Eileen ve Belmont gibi tarz ve hazırcevap New Yorklularla kaynayan bir partide, Racineli sade ama iyi kalpli lise arkadaşlarıma acıyacağım gibi acıyordum.

Mutfak eşyalarında da aym durum söz konusuydu: Pürüzsüz yeşil mermer tezgâhın üzerini kaplayan 1940'tan kalma mikserim antika değil, dağınık görünüyordu. Sonra eve mermi biçimli bir KitchenAid'le geldiğinde enseme silah dayamışlar gibi hemen eski mikseri yardım kuruluşuna götürdüm. Ufalanan saplan bantlarla yapıştınlmış olan çizik tavalanmla tencerelerimi kolilerden çıkardığımda ortalık, evsizin biri yüksek sosyete kiracılan Rio'da olan bir evde konaklamış gibi görünüyordu. Tavalar da gitti, Macy's'de tezgâha uyan renkte, son moda kırmızı sırlı bir set buldun. Eski mutfak eşyalarının ne kadar kirlendiğini hiç fark etmemiştim, gerçi fark etmemek hoşuma da gitmiyor değildi.

Toplamda, zenginlik sınınnda olabilirdim ama hiçbir zaman fâzla eşyam olmamışn. Güneydoğu Asya'dan aldığım pilili ipek perdeler, Ban Afrika'dan birkaç ahşap oyma, amcamdan gelen Ermeni halılan dışında, Tribeca'daki eski hayaumın molozlarım korkutucu derecede kısa bir sürede elden çıkardık. Dışandan gelen eşyalar bile, pahalıya kaçan bir ithal eşya ucuzluk mağazasından gelmiş gibi sahte bir havaya büründü. Estetik açıdan kendimizi yenilememiz AVVAP'tan aldığım uzatmalı izne denk geldiği için, kendimi iyice buharlaşıyor gibi hissediyordum.

Bu yüzden, çalışma odasındaki proje benim için önemliydi. Senin için bu olayın hoşgörüsüzlüğümün, kanlığımın, çocuklara müsamaha

göstermeyi reddetmemin bir örneği olduğunun farkındayım. Ama benim için aynı anlama gelmiyor.

Çalışma odam olarak, içinde ağaç olmayan, tek tepecamlı ve neredeyse dikdörtgen olan tek odayı seçtim - evin bitmesine yakın, Rüya Ev çiftimizin parlak fikirlerinin tükenmeye başladığı bir zamanda tasarlanmıştı neyse ki. Çoğu insan kaliteli ahşabı kâğıtla kaplamamn iğrenç bir suç olduğunu düşünür ama tik içinde yüzüyorduk. En azından bir odada kendimi rahat, evimde hissettirecek bir fikrim vardı: Çalışma odasının duvarlarını haritalarla kaplayacaktım. Kutular dolusu haritam vardı: IBE - HAVVAP'ta listelemeyi düşündüğüm bütün hosteller ve pansiyonlarla birlikte Oporto ya da Barcelona'nın şehir haritalan; eğri büğrü aheste tren yolculuğumu fosforlu san kalemle işaretlediğim Rön Vadisi'nin haritası; çizgili tükenmezkalemle kabaca çizilmiş, meydan okuyan havayolu güzergâhlarıyla dolu Geographical Survey haritaları.

Bilirsin, her zaman haritalara düşkündüm. Yakında gerçekle şecek bir nükleer saldırı ya da istilacı bir ordunun karşısında bü tün gücü, beyaz üstüncüler ya da sardalye konserveleriyle Mormonların değil, hangi yolun dağlara gittiğini bilen, kartografi bilgisi olan kişilerin elinde tutacağını düşünürdüm bazen. Bu nedenle, yeni bir yere gelir gelmez ilk işim bir harita edinmek olurdu; elbette uçağa binmeden önce şehir merkezindeki Rand McNally'ye gitmemişsem. Harita olmadan kendimi kolayca kurban gitmiş ya da denizdeymişim gibi hissederim. Haritamı elime alır almaz bir şehre, pastane, şarküteri ve falancanın eviyle kısıtlı bir yörüngenin dışında kendilerini kaybolmuş hissedecek olan çoğu şehir sakininden daha iyi hâkim olurum. Her zaman yön bulma gücümden gurur duydum, çünkü iki boyutu üç boyuta çevirmek konusunda ortalama bir ayıdan daha iyiyim ve ırmaklara, tren yollarına ve güneşe bakarak nerede olduğumu kestirebilirim. (Affedersin ama başka övünecek neyim kaldı ki? Yaşlanıyorum, yaşımı gösteriyorum. Bir seyahat acentesinde çalışıyorum ve oğlum bir katil.)

Bu nedenle haritaları ustalıkla bağdaştırıyordum. Her zaman verdikleri somut yön duygusuyla, mecazi anlamda bu yabancı hayata, tam zamanlı bir banliyö annesi olarak uyum sağlayabileceğimi ummuş olabilirim. Eski halimin fiziksel bir amblemine ihtiyaç duyuyordum, sırf kendime bu

hayatı bırakmayı seçtiğimi ve istediğim zaman dönebileceğimi hatırlatmak için bile olsa. Kevin'ın büyüdükçe merakının artacağına, köşedeki Majorca'yı gösterip oranın nasıl bir yer olduğunu soracağına dair belirsiz bir umut da besliyordum. Hayatımla gurur duyuyordum, Kevin'ın başarılı bir anne aracılığıyla kendisine özsaygı duyabileceğini söylesem de muhtemelen yalnızca benimle gurur duymasını istiyordum. Hâlâ bunun bir ebeveyn için ne kadar olanaksız bir istek olabileceğini anlamamıştım.

Fiziksel açıdan maharet gerektiren bir projeydi. Haritalar farklı boyutlardaydı. Simetrik ya da sistematik olmayan ama yi

IM de göze hoş gelecek bir yama işi tasarlamalıydım. Renkler dengeli, şehir merkezleriyle kıtaların birleşimi adil olmalıydı.

I hıvar kâğıdı tutkalıyla çalışmayı öğrendim, bu da oldukça pis bir işti. Eski, yırtık pırtık haritaların ütülenmesi gerekti, kâğıt kemen saranr. Yeni bir evde ilgilenilmesi gereken onca şey ve AYVAP'taki yeni yönetici editörüm Louis Role ile sürekli karşı lıklı danışmamız sonucunda çalışma odasını kaplamam birkaç ayı buldu.

Sabırla beklemekten bunu kastediyorum. Çalışma odasımn kaplanmasını takip etmiş, ne kadar zahmetli olduğunu görmüşlü. Daha çok iş çıkması için evin her yerinde tutkallı elleriyle iz bırakarak bizzat yardım etmişti. Haritalann belirttiği ülkeleri anlayamamış olabilirdi ama benim için bir anlam taşıdıklarını anlamıştı.

Pencerenin yanındaki son dikdörtgeni de (fiyortlarla işlenmiş lopografik bir Norveç haritası) yapışurdığımda, merdivenden indim, sonucu çevremde dönerek gözden geçirdim. Görkemliydi! Harekedi, ilginç, savurganca duygusal. Şehirlerarası tren bilen koçanlan, müzelerin kat planları ve otel faturalan bu kolaja kişisel bir nitelik katıyordu. Bu boş, anlamsız evin bir parçasını zorla anlamlı kılmayı başarmıştım. Toe Tacksonin Big World'ünü koydum, tutkalın kapağını kapadım. Amerikan tipi yazıhanemi örten brandayı kaldırıp, kürsümün üzerindeki antika dolmakalemler, kırmızı siyah mürekkep hokkaları, bant, zımba ve oynamak için koyduğum biblolanmı -minyatür İnek çanı, Ispanya'dan pişmiş toprak Meryem Ana- düzenledim.

Bu arada Kevin'a fena halde Virginia VVoolf umsu bir şeyler anlatıyordum durmadan. "Herkesin kendine ait bir odaya ihtiyacı vardır. Nasıl senin odan varsa, burası da Anney'in odası. Herkes kendi odasının özel olmasını ister. Anney bir sürü yere gitti, bütün bu haritalar da ona yapnğı seyahaderi hatırlanyor. Göreceksin sen de bir gün odanın özel olmasını isteyeceksin, istersen sana yardım ederim..."

"Özel demek ne demek?" dedi, bir dirseğine sarılmıştı. Sarkık olan diğer elini sızdırması iyice artan su tabancası ıslatıyordu.

Hâlâ yaşına göre ufak tefek olmasına rağmen, metafıziksel bakımdan bu kadar çok yer kaplayan birini hiç tanımamıştım. Varlığını unutmanıza asla izin vermeyen asık suradı bir yerçekimiydi, çok az konuşsa da her zaman izliyordu.

"Böylece kişiliğini yansıtır."

"Ne kişiliği?"

Daha önce bu sözcüğün anlamnı açıkladığımdan emindim. Sürekli ona yeni sözcükler öğretiyordum ya da Shakespeare'in kim olduğunu anlatıyordum. Eğitici sohbeder boşluğu doldu ruyordu. içimden bir ses çenemi kapamamı istediğini söylüyordu. Bilmek istemediklerinin sonu yok gibiydi.

"Su tabancan gibi, o da senin kişiliğinin bir parçası." En sevdiğim kaftanımı mahvetmen gibi, bu da senin kişiliğinin bir parçası. Ya da neredeyse beş yaşında olduğun halde hâlâ beze sıçman bu da kişiliğinin bir parçası. "Her neyse Kevin, inatçılık yapıyorsun. Ne demek istediğimi anlıyorsun bence."

"Duvarları çöple kaplamalıyım." Mağdur olmuş gibiydi sesi.

"İstemiyorsan yapmazsın."

"istemiyorum."

"Aman ne güzel, yapmak istemediğin bir şey daha bulduk," dedim. "Parka gitmek istemiyorsun, müzik dinlemek istemiyorsun, yemek

yemek istemiyorsun, Lego oynamak istemiyorsun. Bahse girerim denesen bile hoşlanmadığın bir şey daha bulamazsın."

"Bu eğri büğrü kâğıdar," diye cevapladı hemen. "Aptal." Sevmiyorum'dan sonra en sevdiği sözcük aptafdı.

"İnsanın odasında önemli olan da bu. Kimseyi ilgilendirmez. Haritalanmın aptal olduğunu düşünmen önemli değil. Ben onları seviyorum." Bir savunma perdesi kaldırdığımı hatırlıyorum: Bu şenliği berbat edemeyecekti. Çalışma odam harika görünüyordu, tamamen bana aitti, masamda oturup yetişkini oynayabi

Urdim. Kapıdaki sürgüyü de çekince başarım taçlanmış olacaktı.

Evet, civardan bir marangoz bulup bir kapı da yaptırmışnm.

Ama Kevin bir türlü konuyu kapatmıyordu. Bana söylemek

İstediği bir şey vardı. "Anlamadım. İğrençti. Çok uzun sürdü.

Anık her şey aptal görünüyor. Ne fark eder. Ne diye uğraştın."

Ayağını yere vurdu. "AptalV

Kevin genellikle üç yaş civarında etkisini gösteren neden aşamasını atlamıştı, o yaşta güçbela konuşabiliyordu. Neden dönemi etki tepki ilişkisini anlamak için doymaz bir arzu olarak göıımebilir ama oyun alanlarında böyle olmadığım bilecek kadar çok konuşma (Tadım, yemeğimizi yapma zamam geldi! Neden} Çünkü acıkacağız! Neden) Çünkü bedenimiz bize yememizi söylüyor! Neden)) dinlemiştim. Üç yaşındakiler sindirimin kimyasıyla ilgilenmezler, yalnızca her seferinde bir karşılık alan sihirli sözcüğü keşfetmişlerdir. Ama Kevin'ın gerçek bir neden dönemi vardı. Duvar kâğıdımın anlaşılmaz bir zaman kaybı olduğunu düşünüyordu, yetişkinlerin yapuğı hemen her şey ona saçma geliyordu zaten. Yalnızca kafası kanşmıyordu aynı zamanda öfkeleniyordu, Kevin'ın neden aşaması geçici bir gelişim dönemi değil, kalıcı bir'durum gibi gözüküyordu.

Diz çöktüm. Karışık, buruşmuş yüzüne baktım, elimi omzuna koydum. "Çünkü yeni çalışma odamı seviyorum. Haritalan seviyorum. Seviyorum."

Urduca konuşuyordum sanki. "Aptallar," dedi soğuk soğuk. Ayağa kalktım. Elimi çektim. Telefon çalıyordu.

Çalışma odama henüz hat çekilip telefon bağlanmamıştı. Bu yüzden mutfaktaki telefona gittim. Louis'di. JAPWAPİa ilgili bir sorun daha çıkmıştı, çözmemiz epeyi bir vakit aldı. Kevin'a birkaç kez gözümün önünde olacağı bir yere gelmesi için seslendim. Ama hâlâ idare etmek zorunda olduğum bir işim vardı. Her gün her an bir çocuğa göz kulak olmanın ne kadar yorucu bir şey olduğu hakkında bir fikrin var mı? Bir anlığına çocuğunu gözünün önünden ayıran -kapıya bakmak ve gelen bir paketi imzalamak için banyoda yalnız bırakan aceleyle geri döndüğünde küçük kızın başını musluğa çarpıp bir karış suda boğulmuş bulan- gayredi anneyi çok iyi anlıyorum. Bir karış su. Kimse kadına çocuğu bir şahin gibi izlediği üç dakikadan geriye kalan yirmi dört saat için tebrik ediyor mu? Aylar, yıllar değerindeki, onu-ağzına-alma-canım, hop-az-kalsın-düşüyorduk'ları gören var mı? Ah, hayır. Bu insanları dava ediyoruz, "ebeveyn ihmali"yle suçlayıp kendi acılarının salya sümüğü arasında mahkemeye sürüklüyoruz. Çünkü yalnızca o üç dakika sayılıyor, o üç berbat dakika yeterli oluyor.

En sonunda telefonu kapadım. Koridorun aşağısında Kevin, kapılı bir odanın zevklerini keşfediyordu. Çalışma odasının kapısı kapalıydı. "Hey delikanlı," diye seslendim, tokmağı çevirerek, "bu kadar sessiz olduğunda tedirgin oluyorum."

Duvar kâğıdım kırmızı siyah mürekkepten uzun ince çizgilerle doluydu. Daha emici olan kâğıtiar şişmeye başlamıştı. Tavan da. Orayı da kaplamıştım. Merdivenden boynumu uzatırken belim kopmuştu. Tavandan akan damlalar, düğün hediyemiz olan amcamın en değerli Ermeni halılarını lekeliyordu. Oda

o kadar sulanmış ve ıslaktı ki sanki biri yangın alarmını çalıştırmış ve sulama sistemini harekete geçirmiş gibi görünüyordu. Ama hortumdan su yerine motor yağı, canlı Havai pançı ve dut şerbeti akmıştı.

Morun mide bulandırıcı geçişlerinden, önce siyah mürekkebi bitirdiğini sonra kırmızıya geçtiğini çıkarabilirdim sonrasında, ama Kevin mantık yürütmeme firsat bırakmamıştı. Hâlâ kırmızı mürekkep şişesinde kalan sıvıyı su tabancasının namlusuna dolduruyordu. Mutfak dolabının üzerinden su tabancasını almaktayken nasıl poz verdiyse, bu en son damla mürekkepleri de benim gelişime saklamış gibiydi. Sandalyemin üzerinde ayakta duruyordu, başını bile kaldırmadı. Doldurma deliği küçüktü, dikkatle doldurmasına rağmen cilalı meşe masam akmış mürekkeple kaplanmışa. Elleri mürekkep içindeydi.

"Artık," diye ilan etti sessizce, "öz^/oldu."

Tabancayı elinden aldım, yere fırlatıp ezerek paramparça ettim. Güzel san dans ayakkabıları giyiyordum. Mürekkep ayakkabılarımı mahvetti.

13 Ocak 2001

Sevgili Franklin,

Ayın ikinci cumartesisi, yine Bagel Cafe'den yazıyorum. Yüzü çamur sıçramış gibi lekelerle kaplı olan gardiyan gözümün önünden gitmiyor. Bugün bana yine her zamanki gibi nefret ve üzüntü karışımı ifadesiyle baktı. Aşağı yukarı aynı şeyleri ben de onun yüzü için hissediyorum. Benleri büyük ve kabarık, keneler gibi alacalı ve jelatinimsi, biçimleri zehirli mantarlara benzeyen bazıları aşağı sarkmış. Yaralarını takıntı haline getirip getirmediğini merak ediyorum. Onları aldırmak için Claverack'ta fazla mesai yapıp yapmadığım ya da onlara sapıkça bir sevgi duyup

duymadığını. İnsanlar her şeye alışabilir gibi görünüyor, uyum sağlamakla bağlanmak arasındaki mesafe çok kısa.

Hatta son zamanlarda, Parkinson hastalannın bir sinir ameliyatıyla iyileştirebileceğini okumuştum. Ameliyat öyle başanlı oluyormuş ki yararlanan kişilerin bir bölümü kendini öldürmeye çalışmış. Evet, yanlış okumadın: Kendilerini öldürüyorlarmış.

Titremeler, restoranlarda spastik spastik kol sallayıp şarap devirmeler yok. Ama aynı zamanda, yabancılardan merhamet dolu bakışlar, psikotik bir biçimde affedici eşlerden taşkın şefkat duyguları yok. İyileşenler depresyona girip, hayattan el ayak çekiyorlar. Herkes gibi olmayı kaldıramıyorlar.

Laf aramızda, ben de dolaylı bir biçimde kendi hayanmın bozukluğuna bağlandığımdan endişe etmeye başladım. Bugünlerde kim olduğumu yalnızca kötü ünümden ve başkalarının dramlarında oynadığım rolden anlayabiliyorum. "Columbineli çocuklardan birinin" annesiyim (Gladstone'un bu genel etiketi Litdeton'a kaptırmış olması Kevini nasıl da üzüyor). Ne söylersem söyleyeyim, ne yaparsam yapayım bu gerçeği değiştiremem, mücadeleyi bırakıp teslim ol diyor şeytan. Benim gibi annelerin, pazarlama müdürleri ya da mimar olarak önceki hayadanna dönme çabalarını bırakmasını açıklıyor bu da. Konferans turlanna kanlmalan ya da Million Mom March'a ön ayak oluyorlar. Belki de Siobhanin "çağn"dan kastettiği budur.

Gerçekten de olgulara yönelik sağlıklı bir saygı geliştirdim. Sana yazdığım bu ricada olaylann üzerini ne kadar kalın bir yorum tabakasıyla kaplarsam kaplayayım Perşembe'nin kanşıksız gerçekliğini alt edemem. Belki Kevin'ın da o öğleden sonra keşfettiği olgu mucizesiydi. Soluksuz kalana kadar yorum yapabilirim ama olanlar basitçe orada duruyor, üç boyutun iki boyuta üstün olması gibi. O Vandallar pencerelerimize ne kadar boya atarsa atsın, ev ev olarak kaldı, Perşembe de aynı kesinlik duygusunu veriyor, boyayabileceğim ama fiziksel muazzamlığı, renk tonu ne olursa olsun değişmeyecek bir nesne.

Franklin, bugün kendimi Claverack'ın bekleme odasında teslim olurken yakaladım. Bu arada, genel olarak tesisten şikâyet edecek en son kişi benim. Yeni yeni filizlenen bir pazara yönelik olarak inşa edilmiş kurum henüz fazla dolu değil. Çatısı akmıyor, tuvaletlerinde sifonlar çalışıyor. Wing and a Prayef da Islahevi (ISLAHAVVAP) listelemede iyi bir puan alırdı. Clave-rack'ın sınıfları, müfredatlan Eskimo Edebiyatı ve Cinsel Taciz Bilinci gibi derslerle dolu, son moda banliyö okullarından daha iyi bir temel eğitim verebilir. Ama ziyaret alanının Romper Room ana renkleri dışında Claverack estetik olarak kaba, hayattan cici bici şeyleri

çıkardığında korkunç derecede az şey kaldığını açıkça ortaya koyuyor. Cüruf briketinden duvarlar bembeyaz, bezelye yeşili yer döşemesi desensiz, ziyaretçilerin bekleme odası, sanki kendini kandırmayı ortadan kaldırmak için oyalanacak bir şeyden -turistik Belize posteri, tek bir Glamour kopyası- zalimce yoksun. Havayolu bilet satış bürosu ya da bir dişçinin bekleme odası gibi rahatlatıcı bir şeyle karıştırılmayı istemeyen bir oda. AİDS'in önlenmesine yönelik tek poster de bir süs değil, suçlama görevini görüyor.

Bugün yanıma ufak tefek sakin bir siyah kadın oturdu. Bir kuşak daha genç benden ama anne olduğuna şüphe yok. Ona büyülenmiş bakışlar fırlatıp durdum. Saçları tepesinde sonsuzluğa doğru kaybolan karmaşık bir sarmal halinde örülmüş. Hayranlığım, örgülerin ne kadar zaman kullanıldığına ilişkin bir orta sınıf titizliğiyle savaşıyor. Sakin teslimiyeti, odanın müdavimi olan siyah akrabaların ortak özelliğiydi, bunu epeyce incelemiştim.

Çocuk suçluların beyaz anneleri istatistiksel açıdan sayısı daha az bir tür. Aşırı sinirli olma eğilimleri var ya da sanki dursalar bile sopa gibi kaskatılar, çeneleri kilitlenmiş, başları tomografiye girecekmiş gibi sabit. Az ziyaretçi olduğunda, beyaz anneler her zaman iki yanlannda iki boş koltuk kalacak şekilde oturuyorlar. Çoğu zaman gazeteyle geliyorlar. Konuşmayı önİtiyorlar. Anlatmak istedikleri açık: Bir şey, uzay-zaman sürekliliğini bozmuş. Onlar buraya ait değiller. Çoğu zaman Mary VVoolford marka bir öfke seziyorum. Sanki bu anneler odada hışımla dava edebilecekleri birini anyorlar. Ya da kesin bir biçimde, yaşadıklanm gerçek olamaz, duygusunu alıyorum. O kadar kavgacı bir kuşku ki, bekleme odasında Johnny ya da Billy'nin sütünü içip kekini yediği, sıradan bir öğle sonrasında her zamanki saatinde eve geldiği paralel bir evrenin hologram görüntüsünü oluşturabilir. Biz beyazlar öyle sabit bir hak etme duygusuna tutunmuşuz ki, işler ters gittiğinde, hak ettiğimiz bu azap verecek kadar güneşli, budalaca mutlu, hayann fevkalade olduğu ikiz dünyayı bir türlü bırakamıyoruz.

Bizim tersimize siyah anneler oda boş oısa bile birbirlerinin yanına oturuyorlar. Her zaman konuşmayabiliyorlar ama yakınlarında hep bir birliktelik varsayımı hissediliyor. Sanki aynı zor, kalın klasiği okumaya çabalayan kitap kulübünü hanrlatan bir ekip ruhu. Hiçbir zaman

kızgın ya da içerlemiş görünmüyorlar. Her zaman yaşamış oldukları evrende yaşıyorlar. Üstelik siyahlar zaman içindeki olayların doğası konusunda çok daha bilgili. Paralel evrenler bilimkurgudan ibaret, Johnny - ya da Cemil-o gün eve mi gelmedi? Hikâyenin sonu.

Yine de bizim çevrenin genelinde sözsüz bir anlaşma var. Kimse sıra arkadaşının oğlunu buraya düşüren kötü davranış hakkında ayrıntılı bilgi edinme peşinde koşmuyor. Söz konusu suç çoğu örnekte herkesçe bilinen bir şey olsa da, o odada Times Metro bölümünün, The Posfun ön sayfasına konu olan haberlerin özel meselemiz olduğu gibi usturuplu bir görüşte bir-leşiyoruz. Ah, arada sırada bir-iki anne komşusuna, Tyrone'un o Discman'i çalmadığını ya da o uyuşturucuyu arkadaşı için sakladığını söyler, bıkmadan usanmadan. Ama sonra diğer anneler dudaklarında eğri bir tebessümle göz göze gelirler, Bayan Temyize Gideceğiz de kısa süre sonra konuyu kapanr. (Kevin bana içeride hiç kimsenin suçsuz olduğunu iddia etmediğini söyledi.

Bunun yerine hiç yakalanmadıkları korkunç suçlardan söz ediyorlarmış. "Bu salakların yarısı doğru söyleseydi," diye gevelemişd yorgunlukla, geçen ay, "ülkede adam kalmazdı." Hatta Kevin Perşembe'nin kendi işi olduğunu söylemiş, acemiler de inanmamışlardı: "Ben de Sidney Poitier'im, züppe." Anlaşılan bu şüphecilerden birini saçından tuttuğu gibi kütüphaneye sürükleyerek Newsweek'in eski bir sayısıyla sicilini kanıtiamıştı.)

Bu yüzden, bu genç kadının huzuru dikkadmi çekmişd. Tırnaklarını temizlemek ya da çantasında eski yemek tariflerini seçip ayırmak yerine, elleri kucağında dimdik oturuyordu. Gözlerini ileriye dikmiş, AİDS posterini belki de yüzüncü kez okuyordu. Umanm söyleyeceklerimi ırkçı bulmazsın ama siyahlar beklemek konusunda son derece başarılılar. Sanki orak hücreli anemi geniyle beraber sabır genini de miras almışlar. Afrika'da da bunu fark ettim: Otobüs bekleyen veya daha da zor olanı, özel bir şey beklemeden yolun kenarında oturan ya da ayakta duran onlarca Afrikalı. Hiç sabırsız ya da sinirli olduklarını görmedim. Odan yolup körpe uçlarını çiğnemiyorlardı. Plastik sandaletlerinin ucuyla kırmızı toprağa şekiller çizmiyorlardı. Hareketsiz, orada görünüyorlardı. Bu varoluşsal bir

beceriydi, yalnızca var olabilme becerisi, bunu çok iyi eğitim almış insanların sahip olmadığı bir derinlikle yapıyorlardı.

Bir noktada, köşedeki çikolata veren makinenin yanına gitti. Makine para üstü vermiyor olmalıydı ki geri dönüp bir dolar bozuğum olup olmadığını sordu. Paltomun bütün ceplerini, cüzdanımdaki her deliği karıştırdım istekle, bozuk paraları toplayana kadar belki de içinden keşke sormasaydım diye geçirmiştir. Artık yabancılarla o kadar nadir görüşüyorum ki -hâlâ Travel R [//taki arka odada uçuş rezervasyonları yapmayı tercih ediyorum- ufak tefek işlerde bile panikliyorum. Belki de başka birinin hayatında olumlu bir etkim olmasına çabalıyordum, sadece bir paket Mars'a ulaşmaya aracı olsam bile. En sonunda, bu beceriksiz değiş tokuş buzlan çözdü, bu kadar zahmete gir

iniş görünmemin karşılığını vermek için yerine oturduğunda benimle konuştu. "Aslında ona meyve getirmem gerek." Kucağındaki çikolataya özür diler gibi baka. "Ama Tanrı biliyor, asla yemez." Anlayışlı gözlerle bakışak, çocuklann yetişkin suçları işleseler bile hâlâ tatlıya düşkün olmalarına hayret ettik karşılıklı. "Oğlum Claverock'taki yemeklerin bulaşık suyu gibi olduğunu söylüyor," dedim kendiliğimden.

"Ah, benim Marlon da şikâyet etmekten başka bir şey yapmıyor. 'İnsan yiyemez'miş onları. Böreklerin içine güherçile koyduklannı da söylerler."

(Bu eskimiş yaz kampı dedikodusunun ergen kendini beğenmişliğinden kaynaklandığına hiç kuşku yok: Ergenlerin bol cinsel dürtüsünün el alandan yöntemlerle bastınlacak kadar asiliğe teşvik ettiği yani.)

"Yo," dedim. "Ağzından alabildiğim tek laf bulaşık suyu gibi olduğu. Ama Kevin hiç yiyecekle ilgilenmemiştir. Küçükken açlıktan öleceğinden korkuyordum, sonra bakmadığım sürece yemek yediğini fark ettim. Yemeğe ihtiyacı varmış gibi görünmek istemiyordu, sanki açlık bir tür zayıflıkmış gibi. Bu yüzden bulabileceği yere sandviç bırakıp uzaklaşırdım. Köpek beslemek gibiydi. Bir köşeden iki-üç lokmada ağzına akağını görürdüm, Kimse bakıyor mu diye ettafına bakınırdı yerken. Bir keresinde beni izlerken yakalayıp ağzındakileri tükürdü. Yarı çiğnenmiş ekmekle çedar peynirini alıp kapının camında ezdi. Lokma orada öylece kaldı. Neden bilmiyorum, çok uzun bir süre temizlemedim."

Arkadaşımın daha önce canlı bakan gözleri buğulanmıştı. Oğlumun yemek eğilimleriyle ilgilenmesi için bir sebep yoktu, bir konuşma başlatmaktan pişman olmuşa benziyordu. Affedersin Franklin, bazen günler boyu kimseyle konuşmadığım oluyor, sonra bir konuştuğumda kusar gibi her şeyi bir çırpıda döküyorum.

"I Icr neyse," diye devam ettim, biraz daha düşünüp taşınalak. "Kevin'ı uyardım. Normal cezaevine transfer olduğunda yemeklerin çok daha kötü olacağı kesin."

Kadının gözleri kısıldı. "Oğlun on sekizinde çıkmayacak mı? Ne l'ena." Bekleme odasının tabu konusunu teğet geçmişti, kötü bir şey yapmış olmalı, demek istiyordu.

"New York'ta on altı yaş altındakilere karşı hoşgörü gösteriliyor," dedi. "Ama bu eyalette bile çocuklar cinayetten en az beş yıl yatıyorlar - özellikle de yedi lise öğrencisi ve bir İngilizce öğretmenini öldürmüşlerse," diye ekledim o yüzünü düzeltirken. "Ah, bir de yemekhane görevlisi. Belki de Kevin yiyecek konusunda sandığımdan daha güçlü hislere sahipti."

"/C/C," diye fısıldadı.

Yan dinlediği sözlerimi panikle kavrarken, zihninde bantların geriye sardığını duyabiliyordum. İşte şimdi oğlumun gizli iştahını, "müzik" tercihini (bilgisayarın rasgele çıkardığı zevksiz kakofoniyi tercih ederdi), tamamı üç kelimeden oluşan kompozisyonlarım yazarken oynadığı küçük, ustaca oyunu merak etmek için bir nedeni vardı. Yaptığım bir tür parti sihirbazlığı gibi bir şeydi. Birden söyleyecek bir şey bulamamıştı, onu sıktığım için değil, utandığı için. Ağaçtan düşmüş meyve gibi konuşmamdan çürümüş, unumsu, işe yarar bir parça bulursa ertesi gün kız kardeşine telefonda yılbaşı sepeti gibi sunacaktı.

"Ta kendisi," dedim. "'KK' eskiden 'Krispy Kreme' için kullanılırdı. Tuhaf değil mi?"

"Bu çok..." Duraksadı. Bir keresinde biletim birinci sınıfa yükseltildiğinde tesadüfen Sean Connery ile yan yana oturmuştum. Dilim tutulmuş gibi,

"Sean Connery'siniz," diyebilmiştim sadece. Muhtemelen kendisi de bunun farkındaydı.

"Taşıması çok ağır bir yük olsa gerek" diye kekeledi.

"Evet," dedim. Dikkatini çekme isteğiyle hareket etmiyordum artık, çekmiştim çünkü. Dakikalar önce beni utandıran kusarcasına konuşmayı kontrol edebiliyordum. Bedenin şekline uygun turuncu koltuğun ebedileştirdiği, oturmuş bir duygu hissettim. Bu genç kadının oğlunun kötü durumuyla ilgilenmek zorunluluğu kaybolmuş gibiydi. Artık sakin olan taraf bendim, gözüne girmeye çalışılan taraf. Kendimi kraliçe gibi hissediyordum adeta.

"Oğlun," diye çabaladı. "İçeriye dayanabiliyor mu?"

"Ah, Kevin buraya bayılıyor."

"Nasıl olur? Marion'un buraya sövmediği bir dakika yok."

"Kevin'ın pek az ilgi alanı var," dedim, ilgisini çeken bir şey olmamasına rağmen lehte düşünülmesi hakkını oğlumuza tanıyarak. "Kendisiyle ne yapacağını hiçbir zaman bilemedi. Okuldan sonraki saatler ve hafta sonlan, üzerinden büyük beden bir palto gibi kat kat sarkardı. Tombala, bütün günü kahvalndan ışıklar sönene kadar düzenli. Artık bütün gün kızgın dolaşmanın tamamen normal olduğu bir dünyada yaşıyor. Hatta bir ortaklık hissi bile duyuyordur belki," diye hesaba kattım. "Diğer mahkûmlarla değil. Ama genel ruh halleri -tiksinti, düşmanlık, alay- eski dosdan gibi olmalı."

Diğer ziyaretçilerin bizi dinlediği belliydi. Kaçamak bakışlan, kertenkele dili gibi çabucak, açgözlülükle bizim tarafımıza doğru kayıyordu. Sesimi alçaltabilirdim ama seyirci ilgisi hoşuma gidiyordu.

"Yaptığını düşününce, hiç şey, yani anlarsın?.."

"Pişmanlık mı?" dedim süslemeden. "Neden pişmanlık duyabilir ki? Artık birisi oldu, değil mi? Kendini buldu, derdik benim zamanımda. Artık bir ucube miyim moron muyum salak mıyım inek miyim diye meraklanmasına

gerek kalmadı. Eşcinsel miyim, diye endişelenmesine de çünkü bir katil. Harika bir biçimde açık. Ve en iyisi de," bir soluk aldım, "benden kurtuldu."

"Bu işin hayrı da orada olmalı." Samimi konuşma yapan kadınların yaklaşma mesafesinden dört-beş santim kadar uzakta duruyordu. Düz bir çizgiden otuz derece kadar sapan bir açıyla beni süzüyordu. Bu belirsiz uzaklaşma, bilimsel bir yaklaşıma

benziyordu az çok: Ben bir örnekdm. "Sen de ondan kurtulmuşsun."

Bekleme odasını gösteren çaresiz bir el hareketi yaptım. "Tam olarak değil."

Saatine bakarken hayatta bir kez ayağına gelebilecek bir fırsatın giderek daha fazla farkına vardığını gösterdi. Çok geç olmadan KK'nin gerçek annesine hep sormak istediği bir soruyu dile getirmeliydi. Olacakları biliyordum: "Böyle bir şeyi yapmayı neden istediğini anlayabildin mi... yani, neden yaptı acaba?"

Hepsi aynı şeyi sormak istiyor. Kardeşim, annenler, iş arkadaşlarım, belgesel yapımcıları, Kevin'ın psikiyatrik danışmanı, thegladstone carnage.com web sayfasını yapanlar, ilginç ama bir tek kendi annem sormak istemiyor. Oğlunun cenazesinden bir hafta sonra kendimi hissizleştirip Thelma Corbitt'in nazik kahve davetini kabul ettiğimde (hiç yüksek sesle dile getirmedi ama oturduğumuz sürenin çoğunda bana oğlunun şiirlerini okuyup, okul piyeslerinde çekilmiş fotoğraflarını gösterdi), histeri sınırına yaklaşan bir anlama arzusu ondan bana doğru dalga dalga geliyor, eteğime yapışıyordu. Diğer bütün ebeveynler gibi o da yapışkan parçalarını hayatımız boyunca toplayacağımız bu kanlı pisliğin gereksiz olduğu korkusuyla yıkılmıştı. Tam olarak da öyleydi. Perşembe, İspanyolca, ahşap baskı gibi seçmeli bir dersti. Ama bu bitmek bilmez eziyet, bu yalvaran nakarat -neden, neden, neden- ağır bir haksızlıktı. Neden taşıdığım onca yükten sonra bir de onların kaosunu düzenlemekten sorumlu tutuluyordum? Ne anlama geldiğine ilişkin bu mantıksız sorumluluğu omuzlamadan, gerçeklerin asıl ağır yükünü çekmem yetmez miydi? Claverack'taki bu genç kadının kötü niyeti olduğunu sanmıyorum ama fazlasıyla tanıdık bu soru beni serdeştirdi.

"Benim hatam sanıyorum," dedim meydan okurcasına. "İyi bir anne olamadım. Soğuk, eleştirel, bencildim. Gerçi bedelini de ödedim."

"O zaman," dedi ağır bir konuşmayla. Aramızdaki o beş santimi kapayıp doğruca gözümün içine bakarak. "Sen de kendi anneni suçlarsın, o da kendi annesini. Olmadı, eninde sonunda ölmüş birinin suçu olur."

Suçluluğum içinde hissizleşmiş, ona küçük bir kızın oyuncak tavşanına sarılması gibi sarılmış bir halde, söylediklerini anlayamadım.

"Greenleaf?" diye bağırdı gardiyan. Arkadaşım çikolatayı çantasına tıkıp ayağa kalkn. Hızlı bir soru-cevap ya da son bir veda sözü söylemek için zamanı olduğunu hesapladığını görebiliyordum. Sean Conneryieyken de insan böyle bir tereddine düşmüyor mu? Sorsam mı, anlatsam mı? Bir biçimde anlatmayı seçmesi beni etkiledi.

Paltosunu toplarken, "Her zaman annenin hatasıdır değil mi?" dedi yumuşak bir sesle. "Çocuk her zaman annesi bir ayyaş ya da eroinman olduğu için kötü olur. Anne oğluna bakmamışur, iyiyle kötüyü ayırt etmesini öğretmemiştir. Okuldan geldiğinde evde olmamıştır. Kimse babası da ayyaşn ya da okuldan geldiğinde evde değildi demez. Kimse bazı çocuklann hiç sebep olmadan da en başından kötü olduğunu söylemez. Bu eski saçmalıklara sakın inanma. Bütün o ölümleri üzerine yüklemelerine izin verme sakın."

"Loretta Greenleaf.

"Anne olmak zor. Hamile kalmadan önce mükemmel olmalısın diyen bir kanun yok ki. Eminim elinden geleni yapmışsındır. Bu güzel cumartesi gününde bu çöplüktesin, öyle değil mi? Hâlâ deniyorsun. Kendine iyi bak tadım. Sakın bir daha böyle saçma sapan şeyler söyleme."

Loretta Greenleaf elimi tutup sıktı. Gözlerim sıcak yaşlarla doldu. Elini sıknm, o kadar sert ve o kadar uzun sikam ki hiç bırakmayacağımdan korkmuş olmalı.

Hay allah, kahve soğudu.

£

ı

m

(21.00)

Eve geldim ve kendimden utanıyorum. Kevin'ın annesi olduğumu söylemem gerekmezdi. Loretta Greenleafie Claverack'taki yemeklerden de konuşabilirdik sadece: Güherple'nin cinsel dürtüleri bastırdığı nereden çıktı?ya da hatta Güherçile de ne ki?

"Bana ne olduğunu bilmiyorum," demek isterdim ama korkarım biliyorum Franklin. Birileriyle arkadaşlık etmeye açtım ve bu geveze beyaz kadınla bağlılığının azaldığını hissetmiştim. İstersem onu bağlayabilirdim, ben de buna adamıştım.

Elbette Perşembe 'den sonra bir kanalizasyon deliğine sürünüp üzerime kapağı çekmekten başka bir şey istemiyordum. Sıkıntı vermemeyi ya da unutulmayı istiyordum, erkek kardeşim gibi. Hayatta endişeleneceğim en son şey, bir ayrıcalık duygusuydu. Ama insanın direnci korkutucu. Dediğim gibi, artık acıkıyorum ve acıktığımda tavuktan fazlasını istiyorum. Yabancıların yamnda oturduğumda, başanlı bir şirket kurduğum

ya da Laos'un her yerini gezdiğim için onları etkilediğim günlere dönmek için neler vermezdim. Siobhan'ın ellerini çırpıp hayranlıkla, Avrupa'yı gezerken VVing and a Prayer kullandığını söylediği zamana özlemim büyüyor. Kendim için seçtiğim saygınlık bu. Ama insanoğlu becerikli, eline ne geçerse onu kullanıyor. Şirket, zenginlik, yakışıklı bir koca elimden alınınca, beni biri yapan tek sağlam şeye sanlacak kadar alçalıyorum.

Soysuz Kevin Khatchadourian'ın annesiyim artık, oğlumuzun onlarca küçük zaferinden birine denk gelen bir kimlik. AVVAP ve evliliğimiz dipnotlara indi, herkesin nefret etmeye bayıldığı çocuğun annesi olarak rolümü aydınlattıkları sürece ilginçler. En kişisel düzeyde, en çok evladımın bir zamanlar olduğum kişiye saldırmış olması beni öfkelendiriyor. Bir odada geçen sert bir çocukluktan, bir düzine dili çat pat konuşan, herhangi bir yabancı şehrin tanımadığı sokaklarında yol gösterebilecek hareketli, içten bir yetişkin biçimlendirmiştim. İnsanın

kendi kendinin sanat eseri olduğu kavramı Amerikalılara özgü, hemen vurgulardın biliyorum. Artık Avrupalı bir açıdan bakıyorum: Başkalannın geçmişlerinden oluşan, koşulların yarattığı bir varlığım. Yankilere özgü bu saldırgan, iyimser, kendi kendini yaratma görevini benimseyen Kevin.

Neden sorusu peşimi bırakmıyor olabilir ama bu soruyu gerçekten cevaplamaya uğraştım mı merak ediyorum. Kevini anlamak, içimde derinliklerinde yaptığını anlamlı bulacağım kadar zifiri bir kuyu bulmak istediğimden emin değilim. Ama azar azar, istemeye istemeye Perşembe'nin mannğını kavrıyorum. Mark David Chapman, John Lennon'dan bile fazla hayran mektubu alıyor, "Gece Avcısı" Richard Ramirez bir düzine kadının evlilik hayalini yok etmiş olabilir ama hâlâ hapishanede evlilik teklifleri alıyor. Şöhretle kötü şöhret arasında ayrım yapmayan bir ülkede, kötü şöhret açıkça daha erişilebilir görünüyor. Bu yüzden artık dolu otomatiklerle gerçekleştirilen saldınların sıklığı değil, Amerika'daki her hırslı yurttaşın, yedek cephaneleri üzerlerine sarıp alışveriş merkezlerinin üzerine çıkmaması şaşırtıyor beni. Kevin'ın Perşembe günü yapağıyla, benim bugün Claverackin bekleme odasında yapağım yalnızca ölçek olarak birbirinden ayrılıyor. Özel hissetme

arzusuyla yanıp tunışurken birilerinin dikkatini çekmeye kararlıydım, bunun için dokuz kişinin öldürülmesini kullanmam gerekse bile.

Kevin'ın Claverack'ta kendini rahat hissetmesi boşuna değil. Lisede asi miydi, bu alanda rakibi fazlaydı: Sınıfın arka sırasında kendini bırakmış oturan uyumsuz serseri rolünü kapmak için çekişen pek çok oğlan vardı. Artık kendine uygun bir mevkisi var ama.

Littleton, Jonesboro, Springfıeld'da meslektaşları da var üsitlik. Pek çok disiplinde olduğu gibi burada da rekabet, mesleki anlamda bir ortaklık duygusuyla çekişiyor. Pek çok öncü gibi çağdaşlarına bakışı kaü: Paducah'tan Michael Carneal gibi fikrini değiştirip, hareketierinin saflığını korkakça bir pişmanlıkla bozan sulugözlerle alay ediyor. Tarz sahibi olmayı takdir ediyor. Örneğin, Alaska BethyPde, Evan Ramsey'nin matematik sınıfında nişan alırken yaptığı şaka: "Bu kesinlikle cebirden iyi." Başarılı planları beğeniyor: CarneaPin,22 kalibrelik Luger'ini ateşlemeden kulak akacı takması, Moses Lake'de Barry Loukaitis'in,30 kalibrelik av tüfeğini saklayabileceği uzunlukta bir siyah palto bulabilmek için annesine yedi dükkân dolaşarmasını. Kevin ince bir ironi duygusuna da sahip. Loukaitis'in kısa süre önce bu pekiydik öğrencinin karnesine "sınıfta olması bir zevkti" diye yazan öğretmeni vurmasına değer veriyor. Her profesyonel gibi, 1995'te California Redlands'de okul müdürünün suratını dağıttıktan sonra olay yerinden kaçarken takılıp düşen ve yanlışlıkla kendini vuran John Sirola gibilerinin yapağı beceriksizliklere tahammülü yok. Kendini kanıtlamış uzmanların izinden giden Kevin, azıcık bir meziyede uzmanlık alanına ite kaka giren sonradan görmelere kuşkuyla bakıyor. Örneğin, şu on üç yaşındaki bağırsak deşen çocuğa duyduğu kızgınlık. Kevin'ı etkilemek

John Updike'ın Tom VVolfe'u ısmarlama yazı yazıyor diye bir kestirip atması gibi, Kevin de Mississippi Pearl'lü "mızmız" Luke VVoodham'a özel bir küçümseme besliyor. İdeolojik odağı onaylıyor ama ağdalı ahlak derslerini, fikirlerini kendilerine saklayamayan silahlı saldırgan adaylarını küçümsüyor. Anlaşılan Woodham bir zamanlar çıkağı sözde kız arkadaşmı,30,30 kalibrelik av tüfeğiyle öldürmeden önce sımf arkadaşına bir not yazmaktan geri duramamış: (Oğlunun ağlamaklı yorumunu duymalısın) "Öldürdüm çünkü benim gibi insanlar her gün kötü

muamele görüyorlar. Bunu, insanlara bizi köşeye sıkışurdıklarında karşılık vereceğimizi göstermek için yaptım." Kevin, VVoodham'ın Prime TimeLive'da sümükleri turuncu eşofmanına damlarken burnunu çekerek ağlamasım tamamen "salakça" buluyor: "Bende bir insanım! Zorba değilim. Kötü biri değilim, bir kalbim ve duygulanm var!" Woodham önce köpeği Sparky'yi öldürerek ısınmaya başladığını itiraf etmişti. Köpeği plastik bir torbaya koyup çakmak benziniyle tutuşturmuş, iniltilerini dinledikten sonra gölete atmış, Kevin dikkadi bir biçimde düşündükten sonra, hayvan işkencesinin klişe olduğu sonucuna varmışa. Son olarak, bu ağlak yaraüğın şeytana tapan bir tarikatı suçlayarak sorumluluktan kurtulmaya çalışmasını özellikle ayıplıyor. Hikâye gösterişliydi ama Kevin kendi eserine sadık olmamayı yalnızca haysiyetsizlik değil, kabileye ihanet olarak algılıyor.

Seni tanıyorum hayatım, biliyorum sabırsızlanıyorsun. Başlangıcı geç, diyorsun, ziyareti anlatmamı istiyorsun. Ruh hali nasıl, nasıl görünüyor, vesaire vesaire. Tamam o zaman. Bunu sen istedin.

Yeterince iyi görünüyor. Gerçi hâlâ teninin rengi maviye çalıyor, şakaklanndaki ince damarlar umut vaat eden bir kınlganlığın habercisi. Saçlannı düzensiz kabaralar halinde kesmiş olmasını, görünüşüyle sağlıklı bir ilgilenme olarak görüyorum. Ağzının sağ tarafındaki daimi yan kalkık dudak, yanağına kalıcı bir ürnak işareti oymaya başlamış, ağzını büzüp somurttuğunda bile izi kalıyor. Soldaki urnak eksik olduğu için bu asimetri insanı ürkütüyor.

Claverack'ta bugünlerde hemen her yerde olan turuncu eşofmanlardan yok artık. Bu yüzden Kevin on dört yaşında icat ettiği, hiç kuşkusuz zamanın geçerli modasına (üzerine büyük gelen kıyafet giyme - Harlem zorbalannın yelkene benzeyen pantolonları, güneşi yakalayan boksırlarıyla, küçük bir yelkenliyi donatabilecek blucinleri kemer kısmından dizlerine doğru şişerken ilerleyen trafikte aylak aylak gezinmeleri) tezat oluşturmak üzere tasarlanmış kafa karışana giyim tarzında ısrar etmekte özgür. Ama Kevin'ın alternatif görüntüsünün bir anlamı varsa ne anlattığını ancak tahmin edebilirim.

Sekizinci sınıfta ilk kez bu modayı teşhir ettiğinde koltuk altlannı kasan, göğsünde gerilen tişörderin atmak istemediği eski sevdiği giysiler olduğunu varsaymıştım. Aynı giysilerin büyük bedenini bulmaya

uğraşmıştım. Onlara dokunmamıştı bile. Artık neden dikkatle fermuarları tam olarak kapanmayan tulumlan seçtiğini anlıyorum. Aynı şekilde, kollan bileğinin üzerinde biten rüzgârlıkları, onu zorla "iyi" giydirdiğimizde kemerinin aln santim üzerinden sarkan kravadan ve düğmeleri padamak üzere olan gömlekleri de anlıyorum.

Şu kadarını söyleyeyim, küçük giysiler pek çok şey anlaüyordu. İlk bakışta yoksulluk çekiyormuş gibi görünüyordu. Birkaç kez "insanların" büyüme çağındaki oğlumuza yeni blucin alacak kadar para kazanmadığımızı "düşüneceklerini" söylemek üzereyken, kendimi tutmuştum. Ergenler, yetişkinlerin toplumsal statüyü kafalarına taknğını gösteren işaretlere öyle açtır ki. Aynca yakından bakıldığında, küçülmüş giysilerinin marka olduğu fark ediliyor, bu şanssız genç rolüne parodiye yakın bir pırılü kaüyordu. Bir makine dolusu çamaşırın yanlışlıkla yüksek derecede yıkanmış olması gibi komik bir beceriksizliği akla getiriyordu, çocuk bedenindeki bir ceketin omuz dikişleri bazen kollannı o kadar kasardı ki babuna benzerdi. (Geleneksel bir kesimin kalıbına uymaya en fazla bu kadar yaklaşü işte, oğlum hakkında konuştuğum hiç kimse onu gülünç bulduğunu söylemedi bana.) Çoraplannı gösteren blucin paçaları insanda bir hödük olduğu izlenimini bırakıyordu, aptalı oynama sevdasına çok uygundu bu hali. Bu tarzı fena halde Peter Pan'ı -büyümeyi reddetmesi- hatırlatıyordu. Gerçi bütün çocukluğu boyunca çocuklukta kaybolmuş göründüğü, o yılları benim gibi koca evde boş boş geçirmem gibi geçirdiği halde neden çocuk olmaya bu kadar sıkı sıkı tutunduğunu anlamış değilim.

Mahkûmlann günlük hayattaki gibi giyinmesi Claverack'ın deney niteliğindeki politikası. Bu nedenle Kevin, giyim tarzıyla kendini burada da ifade edebiliyor. New York köşelerinde takılan oğlanların üzerlerinden düşen büyük beden giysileri, onları emekleme çağındaki bebekler gibi gösterirken Kevin'ın küçük beden giyim tarzının tam tersi bir etki yaratıyor. Daha yetişkin,

olgunlaşmış. Psikiyatri danışmanlarından biri beni Kevin'ın tarzını saldırgan cinselliği yüzünden sinir bozucu bulduğum için suçladı: Kevin'ın kasıkları hayalarını ortaya çıkarıyor, baskılı tişörtler göğüs uçlarını belli ediyor. Dar kol kenarlarının, sıkı yakaların, yukarı çekilmiş belinin bedenini iplerle bağladığı, bana köleliği hatırlattığı kuşkusuz.

Rahatsız görünüyor, bu anlamda giysileri çok uygun bir seçim. Kevin rahatsız çünkü. Üzerine küçük gelen giysiler, kendi bedeninde hissettiği daralma duygusunu bire bir tekrarlıyor. Boğucu giysilerini tövbekarların kıldan yapılmış gömlekleriyle karşılaştırmak abartılı gelebilir ama beli etini sıkıyor, yakası boynunda iz bırakıyor. Rahatsızlığı başkalarında da rahatsızlık doğuruyor, elbette bu da planının bir parçası olmalı. Onunla beraberken çoğu zaman bir de bakıyorum giysilerimi çekiştirmeye başlamışım. Külotumu çekiştiriyorum belli etmeden ya da gömleğimin bir düğmesini daha açıyorum.

Bitişik masalardaki kısa konuşmaları süzerken, mahkûmlardan bazılarının Kevin'ın garip giyim tarzını taklit etmeye başladığı gözüne çarptı. Anladığım kadarıyla küçük beden tişörtlere değer verilir olmuş, Kevin da kendini beğenmiş bir tavırla, ufaklıkların giysilerinin yürütüldüğünü söyledi. Taklitçilerle alay ediyor olabilir ama kendi modasını başlatmış olmaktan gayet memnun görünüyor. İki yıl önce özgün olmakla bu kadar ilgilenseydi, anş talimi için kullandığı yedi öğrenci, seçtikleri üniversitelere gitmek için başvuru formlarını dolduruyor olabilirlerdi.

Her neyse, bugün mü? Ziyaretçi odasına geldiğinde, üzerinde ufaklıklardan birinden almış olması gereken bir eşofman aln vardı. Benim aldıklarımdan biri değildi çünkü. Üzerindeki ekose gömleğin yalnızca iki düğmesi ilikliydi, göbek kısmı olduğu gibi ortadaydı. Spor ayakkabıları bile küçük arnk, topuklarının üzerine basarak dolaşıyor. Söylememden hoşlanmayabilir ama zarif görünüyor. Hareketlerinde de konuşmasında olduğu gibi

bir gevşeklik var. Her zamanki eğri duruşunu koruyor: Bir yengeç gibi yanlamasına yürüyor. Sol kalçasının önden gidişi, podyumda yürüyen bir süpermodelin hafif tereddüdü yürüyüşünü hatırlatıyor. Onda kadınsı bir yan gördüğümü fark etse, kızacağını sanmam. Kevin muğlaklığa değer veriyor, karşısındakini sürekli tahmin eder durumda bırakmaya bayılıyor.

"Ne sürpriz," dedi rahat bir tavırla. İskemleyi çektiğinde, aşınmış plastik altlarını kaybetmiş arka ayaklar betonda, tahtaya sürtünen tırnakların çıkardığına benzer bir ses çıkardı. Dirseklerini masaya koydu, şakağını yumruğuna dayayarak, bütün bedeniyle aynı alaycı, kendine özgü eğriliği kazandı. Kendime engel olmaya çalışsam da, ne zaman önüme otursa elimde olmadan geri çekiliyorum.

Konuşacak bir şey bulması gereken hep ben olduğum için canım sıkılıyor gerçekten de. Bir konuşmayı götürebilecek kadar büyüdü. Kendini kendi hayatına hapsettiği gibi, beni de kendi hayatıma hapsettiği için konuşacak yeni konu bulmakta ikimiz de eşit derecede yoksunluk çekiyoruz. Genellikle aynı senaryoyu tekrarlıyoruz: "Nasılsın?" diye soruyorum acımasız bir basitlikle. "iyi dememi mi istiyorsun?" "Bir şey demeni istiyorum," diye karşılık veriyorum. "Beni görmeye gelen sensin," diye hatırlatıyor bana. Ve bir saati hiçbir şey yapmadan öylece otururak geçirebilir, öyle de yapıyor. Hangimizin boşluğa daha çok tahammülü olduğu su götürmez. Eskiden bütün bir cumartesi gününü Hava Durumu kanalının önünde sırtını dayamış, yapmacık bir pozda geçirirdi.

Bu nedenle bugün baştan savma nasılsınlan bile adadım. Havadan sudan konuşmaktan kaçınan insanlann hâlâ bu konuşmaların rahadatan etkileşimine bağımlı olduğunu ama bütün işleri karşılarındakine yaptırmayı öğrendikleri teorisine dayanıyorum. Bir de Loretta Greenleafle yaptığım konuşma yüzünden tedirginliğim henüz geçmemişti. Belki annesini onun iğrenç canavarlığıyla olan bağlantısından dolayı övünmeye tahrik etmesi ona biraz tatmin duygusu verirdi. Ama görünen o ki Perşembe'nin sorumluluğunu üsdenme yönündeki Mesihsel dürtümü Kevin bir tür hırsızlık olarak okuyor.

"Tamam," dedim ciddi bir sesle. "Bilmem gerek. Beni suçluyor musun? Eğer düşündüğün buysa söyleyebilirsin. Danışınanlanna böyle mi söylüyorsun, ya da onlar sana böyle mi söylüyor? Her şeyin kökeni annen mi?"

"Neden bütün övgüyü sen alasın?" diye terslendi. Bir saadmizi alacağını düşündüğüm konuşma doksan dakika içinde sona ermişd. Oturduk.

"Çocukluğunu iyi hatırlıyor musun Kevin?" Çocukluklannda kötü şeyler yaşayan insanlann çoğu zaman geçmişi hanrlamadıklarını okumuştum bir yerde.

"Hatırlanacak ne var?" "Eeee, örneğin altı yaşına kadar bez kullanman." "Ne olmuş." Onu utandırmak gibi bir düşüncem varsa, çok yanılıyordum. "Kötü olmalı." "Senin için." "Senin için de." "Neden?" diye sordu kibarca. "Sıcak tutuyordu." "Uzun süre değil." "Fazla uzun kalmıyordu üstümde. İyi

bir anneciktin." "Anaokulundaki çocuklar seninle alay etmedi mi hiç? O za manlar endişeleniyordum." "Ah, eminim uykuların kaçmışnr."

"Endişelendim," dedim sözümden dönmeden. Tek omzunu silkti. "Niye alay etsinler ki? Onların yapamadı

ğı bir şeyi yapıp paçayı sıyırıyordum." "Biraz geç oldu ama belki şimdi bu gecikmeyi aydınlanrsın diye düşünüyordum. Baban sana yeteri kadar göstermişti." "Kee-viiiiy!"dedi tiz, yüksek bir sesle. "Canım, tatlım! Babacığa bak! Bak nasıl deliğe işiyorum? Sen de yapmak istemez mi

sin, Keviy, hadi oğlum? Babacığın gibi klozete işemek istemez mi-

sin?Sizin silahınızı size karşı kullanıyordum sadece."

Sözel bir zekâ göstermesi ilgimi çekmişti. Genel olarak beyni olduğunu göstermemeye çalışırdı. "Tamam," dedim. "Tuvaleti kendin için kullanmadın, sen ve ben, benim için de yapmadın. Ama baban için?"

"Artık koca adam oldun!" dedi kibar kibar. "Koca adamım benim! Of be. Sersem herif."

Ayağa kalktım. "Bir daha sakın böyle konuşma. Sakın ama sakın böyle konuşma. Bir kere bile, bir daha asla asla böyle söyleme!"

"Yoksa ne yaparsın," dedi yumuşak bir sesle, gözleri oynayarak. Tekrar oturdum. Beni böyle kızdırmasına izin vermemeliydim. Genelde vermiyorum zaten. Yine de sana laf söylemesi...

Ah, belki de bu düğmeye daha sık basmadığı için kendimi şanslı saymalıyım. Ama son zamanlarda sürekli basıyor bir bakıma. Anlatayım. Çocukluğunun büyük kısmında, bana benzeyen dar açılı hatları benimle alay etti. Ama son bir yıldır yüzü dolmaya başladı, genişledikçe onda senin hatiarını görmeye başlıyorum. Bir zamanlar Kevin'ın yüzünü babasıyla bir benzerlik bulmak için aç gözlerle araştırırdım. Şimdiyse delice bir duyguyla, bunu özellikle canımı yakmak için yaptığı duygusuyla savaşıyoaım. Benzerlik görmek istemiyorum. Aynı harekederi fark etmek istemiyorum, komşularımızın birbiri ardına, çocuklarının oğlunla oynamasına izin vermemesi gibi önemsiz bir şeyi geçiştirirken yaptığın el

hareketini onda görmek istemiyorum. Güçlü çenenin, hırçın bir çıkıntıyla büküldüğünü, geniş, hesapsız gülümsemenin kurnaz bir sırıtışla çarpıldığını görmek, kocamı şeytanın ele geçirdiğini görmek gibi bir şey.

"Peki sen ne yapardın?" dedim. "İlkokul birinci sınıfa kadar altını ıslatan küçük bir çocukla?" Kevin dirseklerine biraz daha yaslandı. Kollan masaya dümdüz yerleştirdi. "Kedilere ne yapnklannı biliyorsun. Tuvaletleri

ni eve yaparlarsa kafalarını kendi boklanna sokarsın. Bundan hoşlanmazlar. Kumu kullanırlar." Tatmin olarak arkasına yaslandı.

"Benim yapnğım da farklı değildi, öyle mi?" dedim ağır bir sesle. ""Hatırlıyor musun? Beni neye zorladığını? Sana tuvalet kullanmayı nasıl öğrettiğimi?"

Kolunda, dirseğine yakın yerdeki izi şefkatli bir sahiplenirilikle, evcil solucanını okşar gibi okşadı. "Elbette." Bu doğrulama farklı bir nitelik taşıyordu. Gerçek anlamda hatırladığını hissettim, bütün bu diğer anılar bu olaydan kaynaklanıyordu.

"Seninle gurur duydum," diye mırladı.

"Kendinle gurur duydun," dedim. "Her zamanki gibi."

"Hey," dedi öne eğilerek. "Yaptığın en dürüst hareketti."

Kıpırdandım. Çantamı topladım. Bir zamanlar saygısını istemiş olabilirdim ama o olay için değil, onun dışında her şey olabilirdi. "Dur biraz," dedi. "Ben senin sorunu cevapladım. Benim de bir sorum var."

Bu yeniydi işte. "Tamam," dedim. "Sor bakalım."

"O haritalar."

"Ne olmuş?" dedim. "

"**Neden duvardan indirmedin?**'

Yıllarca çalışma odasından o lekeli haritaları yırtmadığım için ya da çok istediğin gibi duvarlan boyamana izin vermediğim için Kevin bu olayı hatırlıyor. O zamanlar, hep söylediğin gibi, çok küçüktü.

"Aklımı korumak için tuttum," dedim. "Bana yaptığın bir şeyi görmek zorundaydım, uzanıp dokunmak için. Kötülüğünün yalnızca hayalimde olmadığını kanıdamak için."

"Evet," dedi, kolundaki yaraya bir kez daha hafifçe dokunarak. "Seni anlıyorum."

Sana söz anlatacağım Franklin, ama şu anda yapamam.

£

(

M

l

17 Ocak 2001

Sevgili Franklin,

Sözlerimi havada bıraktığım için özür dilerim. O zamandan beri bir açıklama yapmaktan çekiniyorum. Mahkemeden bir sahne daha geldi aklıma. Teknik olarak yalancı tanıklık yaptım. Yalnızca kocamdan on yıl boyunca sakladığım bir şeyi o küçük parlak gözlü yargıca (daha önce hiç görmediğim doğuştan bir bozukluk; aşırı küçük gözbebekleri ona az önce kafasına tavayı yiyen bir çizgi film karakterinin sersemlemiş, hissiz görüntüsünü veriyor) söylemeye borçlu olmadığımı hissettim.

"Bayan Khatchadourian, siz ya da kocanız hiç oğlunuza vur dunuz mu?" Mary'nin avukatı tehdit edercesine tanık kürsüsü ne eğildi.

"Şiddet çocuğa yalnızca, fiziksel güçle istediğini yapurabile ceğini öğretir," diye ezberden söyledim.

"Mahkeme size katılıyor Bayan Khatchadourian, ancak ka yıdara geçmesi açısından bu konuyu nedeştirmemiz gerekiyor:

Siz ya da eşiniz, Kevin velayetinizde olduğu sırada ona fiziksel olarak kötü muamelede bulundunuz mu?"

"Kesinlikle hayır," dedim sert bir sesle. Sonra ekledim, "Kesinlikle hayır." Tekrarladığım için pişman oldum. İki kere tekrarlanan bir iddiada şüpheli bir şeyler vardır.

Kürsüden ayrılırken ayağım yer tahtasındaki bir çiviye takıldı ve ayakkabımın siyah kauçuk topuğu çıktı. Topallayarak iskemleme döndüm, uzun tahta bir burundansa, kırık bir topuk daha iyidir, diye düşündüm.

Ama sır saklamak bir bilim dalı. Kendimi hiç iyi bir yalancı olarak düşünmezdim ama biraz çalışma fırsatım olduktan sonra bir yalancının inancına sahip oldum, insanın bir yalan uydurmaktan çok onunla evlendiğine inanıyorum. Başarılı bir yalan bu dünyaya getirilip öylece ortada bırakılamaz. Her sadık ilişkide olduğu gibi onun da korunması gerekir. Üstelik doğrudan çok daha sadık bir biçimde, doğru yardımsız da doğru olmaya devam eder çünkü. Bunun tersine yalanımın bana, benim de ona ihtiyacım vardı. Bu yüzden de evlilik kadar vefa gerektiriyordu: ölüm bizi ayırana kadar.

Kevin'ın bezlerinin seni utandırdığını biliyorum, onu şaşırtıcı biçimde utandırmamış olsa da. Ekstra büyük boyu kullanmaya başlamıştık çoktan, biraz daha kullanmaya devam ederse aruk postayla yetişkin bezi sipariş vermeye başlayacaknk. Ama yalayıp yuttuğun bütün o hoşgörülü ebeveyn el kitaplarına rağmen, benim için şaşırtıcı bir çekicilik taşıyan eski moda bir er

keksiliğin vardı, oğlunun hanım evladı olmasını istemiyordun. Akranlarının alaylanna hedef olmasını ya da pantolonunun al-tınciaki kabarıklık belli olduğu için bu kadar göze batan bir be beklik tılsımına tutunmasını istemiyordun. "Tanrım," diye söy lenirdin Kevin yattığında, "başparmağını falan ememez miydi?"

Yine de sen bile dtiz annenle, sifon çekme konusunda çocukluğunda uzun süreli bir savaşa girmiştin. Bir keresinde, tuvalet taştığı için artık kola her dokunduğunda tuvaletin zeminine dışkı parçalarının boşalmaya başlayacağından müthiş korkuyordun, Sorcerer's Apprenticehn pislik saplantılı versiyonu gibi. Çocukların kaka ve çiş yüzünden nevrotik düğümlenme yaşayabileceğini, bunun berbat bir endişe israfı olduğunu da kabul etmiştim. Bu nedenle de yeni yürümeye başlayan çocukların "hazır" olduklarında tuvalet eğitimine başlamalarını söyleyen yeni teoriye uydum. Her şeye rağmen ikimiz de çaresiz durumdaydık. Gündüz beni tuvaleti kullanırken görüp görmediğini sorup durmaya başladın (görüp görmemesi gerektiğine karar vermemiştik). Uygar hayatın bu tahtından (onunla karşılaş-nrıldığında lütfen ve teşekkür ederim gibi konforlar, işlemeli örtüler kadar gereksizdi) korkutacak bir şey yapmış olabilir miydim? Beni kâh meseleyi fazla büyütmekle kâh önemsememekle suçladın.

Önemsememem imkânsızdı çünkü oğlumuzun pas geçtiği bu gelişim aşaması hayatımı bir eziyete çevirmişti. Yeni eğitim görüşü, patolojik tarafsızlık (daha-iyi-ya-da-daha-kötü-diye-bir-

şey-yoktur-yalnızca-farklılıklar-vardır) ve insanın kıpırdamasına izin vermeyen bir dava edilme korkusu sayesinde Kevin'ın o pahalı Nyack anaokuluna kabul edildiğini (bokuna sahip çıkana kadar gelme dememelerini) hatırlarsın. Yine de öğretmen beş yaşındaki bir çocuğun altını değiştiremeyeceğini, böyle yaparsa cinsel tacizle suçlanabileceğim söylemişti. (Aslında, Carol Fabricant'a Kevin'ın önemsiz tuhaflığını alçak sesle aktardığımda bana kuşkuyla bakmış ve beni susturarak bu tür uyumsuz davra

tuşların bazen bir yardım ağlığı olduğunu söylemişti. Açık söylemese de sonraki haftayı, kapının çalınacağı ve pencer önünde yanıp sönen mavi bir ışık göreceğim korkusuyla g< mistim.) Bu yüzden onu saat dokuzda Love'n'Learn'e bir eve döndükten sonra artık iyice yıpranmış olan bez çantaml; at on bir buçukta geri gitmek zorundaydım.

Eğer kuruysa bu sebeple biraz saçını okşuyor, ne çizdi soruyordum.

Gerçi buzdolabının üzerindeki bol sayıdaki "s; eseri" nedeniyle bu konuda oldukça iyi bir fikir sahibiydim. (ğer çocuklar yuvarlak kafalı sopa bedenli figürler, mavi göky parçası olan manzaralar çizmeye geçmişken, Kevin hâlâ si mor pastel boyayla biçimsiz, sivri karalamalar yapıyordu.) A sık sık olan bu öğle vakti ertelemesi, çalan telefonla yine or dönüş anlamına geliyordu: Bayan Fabricant, Kevin'ın sınlsıkl olduğunu ve diğer çocukların koku yüzünden şikâyet ettikle] bildiriyordu. Acaba lütfen?.. Hayır demem zordu. Bu yüze onu saat ikide aldıktan sonra Love'n'Learn'e dört kez gitı oluyordum. Kevin okula başladıktan sonra kendime zaman a rabileceğim ve imkânsız bir biçimde canlı tuttuğum, yakır AWAP'ın yöneticiliğine dönebileceğim hayali de böylece so ermiş oluyordu.

Kevin bir tek bu tatsız sorunu olan uysal, canlı bir çocuk < saydı, Bayan Fabricant onun için üzülebilirdi. Ama oğlumu; olan ilişkisi başka nedenlerden dolayı da pek iyi gidiyor say mazdı.

Onu, insan doğasına ilişkin en iyi ihtimalle iyimser bir bal açısına sahip bir Montessori anaokuluna göndermekle de ha yapmış olabiliriz. Denedenen ama yapışız eğitimle -çocuklar 2 fabe blokları, abakuslar, bezelye bitkileri gibi eğitimsel malz melerin bulunduğu "uyarıcı" bir ortama konuyordu-çocukları doğuştan otodidakt oldukları varsayılıyordu. Ama benim gö düğüm kadarıyla kendi başlarına bırakıldıklannda insanlar) hiçbir şey yapmazdı ya da yapuklan iyi bir şey olmazdı.

Kasım ayında Kevin'ın ilk "ilerleme" raporunda "bir biçimde yetersiz sosyalleşme" gösterdiği, "ilişki kurma konusunda yardım alması" gerekebileceği yazıyordu. Bayan Fabricant öğrencilerini eleştirmeye isteksizdi. Bu yüzden, ağzından kerpetenle laf alarak Kevin'ın iki ay boyunca odanın ortasında bir taburede durgun durgun oturup bir şeylerle uğraşan sınıf arkadaşlarını izlediğini öğrendik. O bakışı tanıyordum. Yeşilimsi mavi gözlerin erken gelişmiş, yaşlı, dik bakışı. Arada sırada küçümseyici bir inanmazlık pırıltısının yanıp sönmesinden başka hiçbir canlılık yok. Diğer kızlar ve oğlanlarla oynaması için ısrar edildiğinde, ortaokuldaki tarih hocasını sarhoş olduğuna ikna edecek yorgun bir çabayla konuşarak, her ne yapıyorlarsa yaptıklarının "aptal" olduğunu söylemişti. Kadının Kevin'ı o karanlık, öfke dolu çizimleri yapmaya nasıl ikna ettiği hakkında hiçbir fikrim yok.

Benim açımdan bu pastel boyayla yaptığı resimleri beğenmek sürekli bir çaba gerektiriyordu. Kısa sürede iltifatları (Ne kadar canlı olmuş Kevin!) ve hayal gücünü zorlayan yorumları (Fırtına resmi mi yaptın hayatım? Yoksa küvet deliğinden çıkardığımız saçlarla sabunları mı çizdin!) Siyah, kahverengi ve mordan başka bir renk kullanmazken, heyecan verici renk seçimini teşvik etme baskısı altında kaldığım için, soyut dışavurumculuk ellilerde açmaza girdiğinden belki de bir kuş ya da ağaç çizmeyi denemesini önerdim çekingen bir biçimde. Ama Bayan Fabricant için Kevin'ın tıkalı küvet deliği natürmortları, montessori yönteminin bir kapı tamponuyla bile mucizeler yaratacağının kesin kanıtıydı.

Yine de Kevin bile durgunluğa, Perşembe'yle kesin olarak gösterdiği gibi, hayatı ilginçleştirecek bir şey yapmadan ancak bu kadar uzun dayanabilirdi. Okul yılının sonunda Bayan Fabricant, Kevin'ın hiçbir şey yapmadan durduğu günleri mumla arıyor olmalıydı.

Belki de evde bir şişe çamaşır suyunun eksildiğini fark etmemle bezelye bitkilerinin ve onlann yerlerine ekilmiş filizlenen

avokadoların ölmesinin aynı zamana denk geldiğini söylememe gerek yok. Esrarengiz olaylar da vardı: Ocakta belli bir günün ardından Kevini elinden tutup sınıfa soktuğum anda Shirley Tertiple gibi kıvır kıvır saçları olan küçük bir kız ağlamaya başladı. Ağlaması şubatta bir daha okula geri dönmediği güne kadar kötüleşerek devam etti.

Eylülde, saldırgan ve şamatacı bir oğlan -insanın ayaklanna dolanan, diğer çocuklan kum havuzuna iten sözde maço türden- birdenbire sessizleşip içine kapandı, ciddi bir asnm hastalığına yakalanmasının yanı sıra portmantoya karşı açıklanamaz bir korku göstermeye başladı, öyle ki dolabın on metre yakınına gelse hırılnyla soluk alıyordu. Bunun Kevinie ne ilgisi vardı? Bilemiyordum, belki de hiç ilgisi yoktu. Hem bazı olaylar oldukça zararsızdı. Örneğin, küçük Jasonin parlak kırmızı galoşlarını giydiğinde, ikindi arasından kalma elmalı turtalann ayağına yapışması gibi. Çocuk işi diye -gerçekten çocuk işi olsa da- fikir birliğine vanrdık.

Elbette Bayan Fabricanti en çok mağdur eden, öğrencilerinin birbiri ardına tuvalet alışkanlıklarında gerilemeye başlamasıydı. Yılın başında Kevin'ın tuvalete giden yaşıdarından örnek alabileceği konusunda umutluyduk ama korkarım tam tersi oldu. Kevin mezun olduğunda bezle dolaşan aln yaşındakilerin sayısı bir değil üç ya da dörde çıkmışa.

Birkaç tesadüfi olay beni daha da tedirgin etmişti.

Bir sabah Muffet takma adlı, ufak tefek narin bir kız çocuğu eğitim etkinliği için narin bir çay seti getirmişti. Sıradan bir çay seti değil, süslü, çok sayıda bardağı olan, bütün parçaları kadife astarlı maun kutusundaki gözlere oturan narin bir çay seti. Annesi daha sonra burnundan soluyarak bu takımın, Muffet'ın yalnızca özel durumlarda çıkarmasına izin verilen bir aile mirası olduğunu söylemişti. Kuşkusuz çay takımının anaokuluna hiç getirilmemiş olması gerekirdi ama küçük, birbirinin eşi çok sayıdaki parçayla gurur duyuyordu ve onları dikkadi bir biçimde kul

lanmayı da öğrenmişti. Porselen bardakları, tabakları ve kaşıklanyla birlikte diz yüksekliğindeki masalarında oturan sınıf arkadaşlarının önüne titizlikle koymuştu. "Çay"ı (her yerde olan ananas-üzüm suyu) masadakilere paylaştırdıktan sonra, Kevin şerefe kadeh kaldırır gibi çay bardağını küçük sapından kaldırıp yere atmıştı.

Sırayla, çay arkadaşlarının on biri de çabucak aynı şeyi yapmıştı. Bayan Fabricant duruma hâkim olana kadar, tabaklar ve kaşıklar da aynı tıngırdayan sonu paylaşmıştı. Sonuçta Muffetin annesi o öğleden sonra ağlayan kızını aldığında çay takımından geriye bir tek çaydanlık kalmıştı.

Oğlumun lider özelliklerine sahip olması konusunda bir umudum yoktu ama olsaydı bile aklımdaki şey bu değildi. Bu bağlamda bir şeyler söyledim ama Bayan Fabricant .espri kaldıracak durumda değildi. Yirmili yaşlarının başında duyduğu, bütün bu algısı açık küçük çocukları, Üçüncü Dünya'daki haksızlıkları düzeltmeye çalışacak çok kültürlü, çevre bilinci olan vejetaryenler olarak yetiştirme hevesinin genel olarak yıpranmaya başladığını görebiliyordum. Bu kaşlarından guaş boya yolduğu, dişederinde zamkın tuzlu tadıyla uyuduğu, birden o kadar çocuğu "mola" verilecek bir etkinlik kalmadığı halde "mola"ya sürdüğü ilk yıldı. Ne de olsa eylül

ayında tanışmamız sırasında "çocukları sevdiğini" söylemişti; daima kuşkuyla bakacağım bir ifadeydi bu. Charlotte patatesleri gibi kalkık küt bir burnu, Idaho patatesi gibi kalçaları olan Bayan Fabricant için mümkün görünmeyen bu iddianın çözümü şöyleydi: "Evlenmek istiyorum." Herhangi bir çocuğa değil de böyle bir çocuğa sahip olan benim içinse genel anlamda çocukları seviyorum demek, insanları seviyorum diyerek Pol Pot'u, Don Rickles'ı, sabahın üçünde ip atlayan üst kat komşusunu kapsayacak kadar geniş bir iddiada bulunmak kadar makul olmayan bir şeydi.

Korkunç hikâyesini soluksuz bir sahne fısıltısıyla anlatırken, çay takımının bedelini ödemek üzere atılmamı beklediği açıktı.

Elbette maddi olarak karşılayabilirdim ama bu, bütün suçu üzerime aldığımı kabul etmem demekti. Kabul et Franklin, krize girerdin.
Oğlunun diğerlerinden seçilip ayrılması, ya da senin deyiminle mimlenmesi konusunda alıngandın. Teknik olarak takımın yalnızca bir parçasını kırmıştı ve en fazla zararın on ikide birini telafi etmeye müsamaha gösterebilirdin. Kevin'le, "başkalarının malına saygı" konusunu konuşacağımı da söyledim ama bu güvence Bayan Fabricanti fazla etkilemedi. Belki bu hazır nutuklarımın, kızların ip atlarken söylediği evli evine köylü köyüne tekerlemesinin yavaşlayan yavan ritmini aldığı içine doğmuştu.

Otomobilde, "Muffetin çay bardağını kırman iyi bir davranış değil," dedim. Neden ebeveynler çocuklannın iyi olarak düşünülmeyi arzu ettiğini sanmakta ısrar ederler bilmiyorum, biz yetişkinler bile bir tanıdığımız için "iyi" sözcüğünü kullandığımızda genelde sıkıcı olduklarını söylemek isteriz.

"Adı salakça."

"Bu yine de bunu hak ettiği..."

"Elimden kaydı," dedi ikna edici olmayan bir tonda.

"Bayan Fabricant böyle söylemedi."

"O nerden bilecek." Esnedi.

"Çok değer verdiğin bir şeyin olsaydı, sınıfa göstermek için getirseydin ve biri kırsaydı sen ne hissederdin?" "Ne gibi bir şey?" diye sordu övüncün bozduğu bir masumiyetle.

Kevin'ın değer verdiği bir şeyinden örnek vermek için zihnimi öylesine bir yokladım ama hiçbir şey bulamadım. Biraz zorlayınca, bütün ceplerimi karıştırıp cüzdanımın genelde koyduğum cepte olmadığını fark ettiğim andakine benzer, artan bir ümitsizliğe kapıldım. Normal değildi. Az eşyayla geçen çocukluğumda fetişçi bir biçimde en değersiz anılan bile saklardım, üç bacaklı Cloppity adında kurma bir eşekten, dört paket çalkalanmış yiyecek boyası şişesine kadar.

Kevin'ın bol bol eşyası olmadığından değildi, çünkü ona oyuncak yağdırıyordun. Junior Gameboyların ve Tonka damperli kamyonlarının yüzüne bile bakmadı dersem kırıcı olurum; ama bu aşırılığın, önceki hediyelerinin hiçbirinin ilgi çekmediğinin farkında olduğunu gösteriyordu. Belki cömertliğin geri tepti, bir tür plastik pislik gibi görünen şeyleri odasına sıralamakla belki de ticari hediyelerin zengin olduğumuz için kolay, pahalı olsalar bile bizim için ucuz olduğunu anlayabiliyordu.

Ama o zamanlar, evde yapılmış özel oyun eşyaları yapmak için hartalar harcadığımı hatırlıyorum, kuramsal olarak bunların bir anlam taşıması gerekirdi. Kevin'ın da beni izlediğinden emin oldum, böylece sevgi ürünü şeyler olduğunu bilecekti. Gösterdiği en büyük merak, huysuzca neden gidip bir hikâye kitabı almadığımı sormak oldu. Onun dışında, elle çizilmiş çocuk kitabımı karton kapakların arasına koyduktan, delgeçle delip parlak yün ipliğiyle bir araya getirdiğim sayfaları bağladıktan sonra ona yüksek sesle okuduğumda, pencereden dışarı boş boş bakmakla yetindi. Kabul, hikâye biraz bayattı. Küçük bir oğlan çocuğu çok sevdiği köpeğini kaybediyor, her yerde aradıktan sonra en sonunda köpeği ona geri geliyordu. Muhtemelen Las^>e'den ödünç almıştım. Yetenekli bir yazar olduğumu hiçbir zaman söylemedim, suluboyalar da akmıştı, ama düşüncenin önemli olduğuna dair bir aldanmaya kanmışum. Ama küçük çocuğun koyu renk saçları ve kahverengi gözlerine ne kadar dikkat çekersem çekeyim, kayıp köpeğini özleyen çocukla özdeşleşmesini bir türlü sağlayamadım. (Kevin'a köpek almak istemiştin, hatırlıyor musun? Ben de

alma diye yalvarmıştım. O zamanlar açıklamamı istemediğin için sevinmiştim çünkü ben de kendime açıklayamamıştım. Yalmzca ne zaman zıplayan siyah labradorumuzu ya da güven dolu İrlanda setter'ımızı gözümün önüne getirsem içim dehşede dolmuştu.) Kitaba yalnızca akşam yemeğini getirmek için başından ayrıldığımda ilgi göstermişti. Geri döndüğümde bütün sayfalan boya kalemiyle karalamıştı; bu, ilk etkileşimli baskıydı görünüşe göre. Sonradan, çorap oyuncağı, düğme gözlü Teddy'yi adına uygun biçimde Ayı Gölü'nde boğdu, siyah beyaz ahşap zürafa yapbozumun birkaç parçasını aralıa yolunun pis su borusundan aşağı attı.

Geçmişe tütündüm. "Su tabancanı hanrlıyor musun?"

Omuz silkti.

"Anney sinirlenip üzerine basıp kırmışn hani?" Kendimden üçüncü kişi olarak söz etmek gibi garip bir huy edinmiştim. O zamandan uzak durmaya başlamış olabilirim. Anney artık benim erdemli ikinci kişiliğimdi. Arkada gürül gürül yanan sobasıyla elleri unlu, komşu çocuklarının kavgalarını muhteşem hikâyelerle ve sıcak kurabiyelerle çözen, hoş bir biçimde tombul bir anne ikonu. Bu arada Kevin, Anney demeyi tamamen bırakmıştı. Böylece uydurma sözcüğü, kendim için kullandığım aptalca bir ada indirgemişti. Arabada bana herhangi bir adla seslenmediğini fark ettim huzursuzca. Bu imkânsız görünüyordu ama çocuklar genelde ebeveynlerinin adını bir şey istemek için kullanırlar, istedikleri yalnızca ilgi olsa bile. Kevin ise benden başını çevirerek bile bir şey istemekten hoşlanmazdı. "Tabancanın kırılması hoşuna gitmemişti değil mi?"

"Umurumda değildi," dedi Kevin.

Direksiyonu tutan ellerim amaçsızca aşağı kaydı. Doğru hamlıyordu. Sana göre, haritalarıma zarar verdiğinde yalnızca yardım etmeye çalışnğı için ona yeni bir su tabancası almıştın, o da oyuncak kutusundaki yığının arasına atıp hiç dokunmamışu. Su tabancası görevini tamamlamıştı. Gerçekten de tabancayı yerde ezdiğimde, ürkütücü bir önseziyle ona bağlanmış olduğu için yok olmasından memnun olduğunu hissetmiştim.

Çay takımını anlattığımda geçiştirmek üzereydin ki, sana uyarıcı bir bakış fırlattım. Birleşik bir cephe sunmanın gerekli olduğunu konuşmuştuk. "Hey

Kev," dedin umursamazca. "Çay takımlarının kızlar için olduğunu biliyorum ama onları kırma tamam mı? Hoş değil. Şimdi söyle bakalım frizbiye ne dersin? Yemekten önce atış çalışmak için ancak zamanımız var."

"Tabii baba!" Kevin'ın hızla dolaba gidip frizbiyi almasını izlediğimi hatırlıyorum. Ellerini yumruk yapmış, dirseklerini çıkarmış koşarken, babasıyla bahçede oynayacağı için heyecanlı, normal, gürültücü bir oğlan çocuğu gibi görünüyordu. Yalnızca fazla normaldi, adeta bu pozu çalışmış gibi. O, Tabii BabaPdz bile tam olarak ifade edemediğim, prova edilmiş niiiy niiiy tınısı vardı. Kevin'ın yüksek sesle -evet yüksek sesle konuştuğu-"Vay canına baba, bugün cumartesi! Başka bir savaş alanına bakmaya gidebilir miyiz?" dediği hafta sonlannda da aynı tatsız hisse kapılıyordum. O kadar seviniyordun ki seninle alay etdği ihrimalini dile getirmeye gönlüm bir türlü elvermiyordu. Aynı şekilde, yemek odasının penceresinden baktığımda, Kevin'ın onca zamandan sonra frizbi atmada hâlâ o kadar beceriksiz olabileceğine de inanamıyordum. Hâlâ yuvarlağı yanlamasına atıyordu, orta parmağını kenarına geçiriyor ve ayağının on beş metre uzağına yuvarlıyordu. Sabırlıydın ama sabnnın Kevin'ı onu zorlamaya kışkırttığından endişe ediyordum.

Ah, o yıl bütün olan olayları hatırlıyorum, yalnızca birkaç taneydi ve hepsini de, "Eva, her çocuk saç çekebilir," genellemesiyle geçiştirmiştin. Sana kıyamadığım için birkaç şeyi anlatmadım. Çünkü benim için oğlunun kötü davranışlarını bildirmek onu gammazlamak gibi bir şeydi. En sonunda ona değil de, kendime kötü bir biçimde yansıtıyordum. Kız kardeşi olsam anlardım ama bir anne nasıl ispiyoncu olabilirdi? Olabiliyordu demek ki.

Sanıyorum marttı, evet, martta gördüğüm manzara neden beni o kadar sarstı bilmiyorum ama kendime saklayamadım. Kevin'ı her zamanki saatte almaya gitdğimde, hiç kimse nerede olduğunu bilmiyordu. Bayan Fabricantin yüzündeki sıkıntı giderek artıyordu ama bu noktada Kevin, her taşın altında saklandıklarına inandırıldığımız tehlikeli pedofiller taralından kaçırılmış

OİSa, onları Bayan Fabricantin tuttuğundan şüphelenirdim. Kayıp çocuk bizim oğlumuz olduğu için birimizin tuvaledere -son tercihi olacak sığınak-

bakmayı akıl etmesi uzun sürdü.

"İşte burada!" diye bağırdı öğretmeni, kızlar tuvaletinin kapısında. Sonra da soluğu kesildi.

Bu eskimiş hikâyeleri benim kadar net hatırladığını sanmam, 0 yüzden izin ver belleğini tazeleyeyim. O okul yılının başında ondan söz etmiş olmalıyım. Violetta adında, beni çok etkileyen bir kız çocuğu vardı. Sessiz ve içine kapanıku. Bayan Fabricantin eteklerinin arkasına saklanırdı, adını söylemesi için kandırmam aylar sürdü. Aslında gerçekten çok tatlı bir kızdı ama fark etmek için dikkatli bakmak gerekiyordu ki çoğu insan da bunu yapamadan egzamasına takılıyordu.

Korkunçtu. Her yeri büyük, pul pul lekelerle kaplıydı. Kırmızı renkteydiler, kabuklandıkları yerlerde çadamışlardı. Kolları, cılız bacakları ve en kötüsü de yüzü baştan aşağı bunlarla kaplıydı. Bu kırışık dokunun neredeyse sürüngenimsi bir görüntüsü vardı. Deri hastalıklarının duygusal bozukluktan kaynaklanabileceğini duymuştum. Belki ben de moda varsayımlardan etkileniyordum. Violetta'nın bir biçimde kötü muamele görüp görmediğini ya da ebeveyninin kavgalı bir boşanma süreci yaşayıp yaşamadığını merak ediyordum çünkü. Her halükârda ne zaman görsem içim acıyor, onu kollanma almamak için kendimi güç tutuyordum. Oğlumuzun kızarık büyük yaraları olmasını istemezdim elbette ama Dr. Foulke'nin muayenehanesinde özlemle istediğim tam da böyle bir üzücü hastalıktı: İyileşebilecek geçici bir talihsizlik ama iyileşene kadar, Violetta -bir yabancının çocuğu- ne zaman utangaç utangaç ortaya çıksa içimde kabaran dipsiz şefkat denizi, kendi oğlumla karşı karşıya geldiğimde de kabaracaktı.

Egzamayla bir kez bacağımda çıknğında tanışmıştım, kısa süreli bir şeydi ama korkunç kaşındığını biliyordum, annesinin kıza kaşımaması için mırıldandığını duymuştum, cebinde utançla sıkı sıkı tuttuğu tüp kremin kaşıntı önleyici bir merhem olduğunu tahmin ediyordum, tedavi edici bir şey olsa bile kocakarı ilacı olmalıydı çünkü egzamalarının düzeldiğini hiç görmemiştim. Ama bu kaşıntı önleyiciler bile bir yere kadar etkiliydi. Violetta insanda saygı uyandıran bir özdenetime sahipti. Bir tırnağını işkence eder gibi kolunun üzerinde gezdirir, sonra öbür eliyle tasmalar gibi suçlu eli yakalardı.

Her neyse, Bayan Fabricant soluğunu tuttuğunda yanına gittim. Kevin'ın sırtı bize dönüktü, fısıldıyordu. Lavaboların önünde duran Violetta'nın yüzü bize dönüktü. Yüzü yalnızca mutluluk olarak tanımlayabileceğim bir ifadeyle yukan bakıyordu. Gözleri kapalıydı, kolları tabutta gibi çapraz, elleri ters omuzlarındaydı. Bedeni bir tür baygınlık geçiriyormuşçasına yana yatmışta. Eminim, her yeri kanlanmış olmasa ikimiz de o kadar hak ettiği muduluğu bu küçük kızdan esirgemezdik.

O kadar melodramatik olmak değil niyetim. Bayan Fabricantin çığlık atıp Kevin'ı kâğıt havlu almak için kenara itmesinden sonra, Violetta'mn sıyrıklarının göründüğü kadar kötü olmadığı anlaşıldı. Ben kızın ellerini tutup kollarının üstünü tırmalamasını engellerken, öğretmeni ıslak havlularla, annesi gelmeden önce birazcık olsun temiz görünmesi için kollarını ve yüzünü sildi. Lacivert süveterinden kepek gibi duran beyaz pullan temizlemek istedim ama deriler pazen kumaşa Velcro gibi yapışıyordu. Kan lekelerini şosederinin dantelli kenanndan, beyaz kabarık kollarının katlarından tamamen temizleyecek zaman yoktu. Yırtılmaların çoğu yüzeyseldi ama bütün bedenini kaplıyorlardı, Bayan Fabricant bir egzama lekesini -koyu leylak renginden parlak kırmızıya dönen- temizler temizlemez, tekrar kan damlaları birikip damlamaya başlıyordu.

Bak, tekrar aynı tartışmaya girmek istemiyorum. Kevin ona hiç dokunmamış da olabilir, kabul ediyorum. Kimsenin yardımı olmadan kendi kendini kaşıyıp yaralamış da olabilir. En sonunda kaşıntıya teslim olmuştur. Belki o korkunç kırmızı kabuğa Brnaklarını geçirmek enfes bir histi. Verdiği zararda bir indkam duygusu bile seziyordum. Belki yeterli cerrahi uygulamayla pullu derdinin dökületeğine inanmıştı, yanlış bir biçimde.

Yine de onu bulduğumuzda yüzünün halini hiç unutmaya-I iğim. Yalnızca saf bir haz değil aynı zamanda çok daha yaban, d.ıha ilkel, neredeyse putperestçe bir serbest kalışı anlatıyordu. Daha sonra acıyacağını, durumunu daha da kötüleştirmekten başka bir şey yapmadığını, annesinin çılgına döneceğini biliyordu, ifadesi tam da bu kavrayışla doluydu ve ona, beş yaşındaki bir kıza bile müstehcenlik katıyordu.

Sonucu ne olursa olsun, bu tek görkemli oymaya kendini feda edecekd. Hatta sonuçlannın korkunçluğu -kanama, yanma, evdeki saç baş yolma, ilerleyen haftalardaki çirkin kara kabuklarbu zevkin tam merkezini oluşturuyordu.

O akşam öfkeden kudurmuştun.

"Ne olmuş yani, küçük bir kız kendini kaşımış. Bunun benim oğlumla ne ilgisi var?" "Oradaydı! Zavallı kız derisini yüzerken hiçbir şey yapmadı!" "Kızın bakıcısı değil Eva, sonuçta o da çocuklardan biri!" "Birini çağırabilirdi, öyle değil mi? Bu kadar ileriye gitmeden durdurabilirdi?"

"Belki ama henüz altı yaşında bile değil. O kadar becerikli olmasını ya da kaşınan kızken "ileri gittiğini" anlamasını bekleyemezsin. Ki bunların hiçbiri Kevini niye evin içinde bütün öğlen sonra vıcık vıcık her yerine bok yapışmış bir halde dolaştırdığını hiçbir şekilde açıklamıyor!" Ender bir dil sürçmesi. Kaka demeyi unutmuştun.

"Kevin'ın bezlerinin leş gibi kokması Kevin'ın yüzünden, çünkü Kevin hâlâ bezleniyor." Öfkeli babasının yıkadığı Kevin odasındaydı ama sesimin ona gittiğinin farkındaydım. "Franklin, artık ne yapacağımı şaşırmış durumdayım! Bütün o kaka iyidir, nasıl yapılır kitaplarını aldım, şimdi de iki yaşındakiler için yazıldıklarından aptalca olduklarını düşünüyor. İlgisinin uyanması için beklememiz gerekiyor güya ama bir şeyle ilgilendiği yok Franklin! Neden olsun ki? Nasılsa annesi temizliyor. Bu daha ne kadar devam edecek, üniversiteye gidene kadar mı?"

"Tamam, olumlu destek olma konusunda bir döngüye girdiğimizi kabul ediyorum. İlgi görmesini..." "Biz döngüde değil savaştayız Franklin. Askerimiz kalmadı. Cephanemiz bitti. Sınırlarımız geçildi."

"Bir şeyi netleşdrelim? Kendi pisliği içinde gezinmesine, beyaz koltuğumuza bulaştırmasına izin vermek, yeni tuvalet eğitimi teorinin bir parçası mı? Bu eğidci mi sence? Yoksa ceza mı? Çünkü bu en son terapin, bir çocuğun kaşındığı için duyduğun manyakça öfkeyle karışmış gibi."

"Onu baştan çıkardı"

"Off, abartma."

"Egzamasına hiç ama hiç dokunmuyordu. Birden onu tuvalette küçük yeni dostuyla buluyoruz. Başında durmuş kızı teşvik ediyor... tanrım, Franklin, kızı görmeliydin! Altmışlardaki o korkutucu hikâyeye benziyordu, uyuşturucu asit alıp derisinin altında böcekler dolaştığına inandığı için kollarındaki deriyi kaşıya kaşıya yüzen biri gibiydi."

"Madem manzara o kadar kötüydü, Kevin'ın da biraz travmatize olmuş olabileceği aklına geldi mi hiç? Belki kendi pisliğinde oturmaya mahkûm edilmeye değil de, rahadatılmaya, bu konuyu konuşmaya ihtiyacı vardır. Tanrım, çok daha azı için bile insanın çocuklarını elinden alıyorlar."

"Nerde bende o şans," diye mınldandım.

"Eva!"

"Dalga geçiyordum!"

"Senin neyin var?" dedin umutsuzca.

"Travmatize falan olmadı. Kendini beğenmişti. Eve dönerken gözleri parlıyordu. O doğum günü pastasını parçaladığından beri onu bu kadar memnun mesut görmemiştim."

Kullanılmaz haldeki beyaz koltuğumuzun bir ucuna otur 4un, yanına gelemedim çünkü diğer ucu hâlâ kahverengi leke li \.h "Benim de sabrım taşmak üzere, Eva." Şakaklarını ovuş turdun. "Ama nedeni Kevin değil."

"Bu tehdit mi?.."

"Tehdit değil..."

"Ne demeye getiriyorsun!.."

"Eva, lütfen sakin ol. Ailemizi dağıtacak değilim." Bir za manlar böyle söylemek yerine seni asla terk etmem derdin. Daha dürüst ifadende bir sağlamlık vardı, oysa sevgiliye verilen sonsuz aşk sözleri kötü şöhretli bir zayıflığa sahipd. Bu yüzden <lc ailemize olan temel sadakatini neden üzücü bulduğumu meı.ık ediyordum.

"Onu giydiriyorum," dedim. "İzin verdiğinde yediriyorum, her yere götürüyorum. Anaokulunda yemek arası abur cuburunu pişiriyorum. Sabahtan akşama kadar emrindeyim. Günde altı kez bezini değiştiriyorum. Ama tek duyduğum, beni çok rahatsız ettiği, hatta korkuttuğu için, yanına gitmeye dayanamadığını bir akşamüstü. Onu cezalandırmaya bile çalışmıyordum. Ama tuvalette öyle şey görünce... ah..." Fazla kışkırtıcı olduğunu düşündüğüm üç-dört sıfaü kullanmaktan vazgeçtim. "Altını değiştirmek fazla mahrem geldi."

"Dediklerinin farkında mısın? Çünkü ben hangi çocuktan söz ettiğini anlayamadım. Mutlu, sağlıklı bir çocuğumuz var. Üstelik gayet zeki olduğunu da düşünmeye başlıyorum." (Ben de bundan korkuyorum, diye araya girmemek için kendini güç tuttum.) "Bazen insanlardan uzak duruyor olabilir çünkü düşünceli, dalgın. Onun dışında benimle oynuyor, iyi geceler derken sanlıyor, okuduğum hikâyeleri dinliyor. Sadece ikimiz varken bana her şeyi anlanyor..."

"Yani, ne anlanyor sana?"

Avuçlarını kaldırdın. "Neler çizdiğini, ikindi molasında neler yediklerini..."

"Sen de sana her şeyi anlattığım düşünüyorsun." "Aklını mı kaçırdın? Henüz beş yaşında Eva, anlatacak ne var ki?"

"Başlayayım mı? Geçen yıl o okul sonrası oyun grubunda ne oldu. Birer birer bütün anneler çocuklannı aldı. Ah, hep bir bahane vardı, Jordan sürekli grip oluyordu, Tiffany en küçük olduğu için rahatsızdı. Sonunda bir tek Lorna'nın çocuklarıyla bizim oğlumuz kaldı. Lorna artık ortada bir grup kalmadığını söyleyip ayrıldı. Birkaç hafta sonra, Lorna'nın evine haber vermeden yılbaşı hediyelerini bırakmaya gittiğimde ne gördüm dersin? Bütün eski oyun grubu salonunda yeniden bir araya gelmiş. Utandığı için bu konudan hiç bahsetmedik ama madem Kevin sana her şeyi anlatıyor,

bütün o annelerin sırf 'mutlu, sağlıklı' oğlumuzu dışarıda bırakmak için kaçıp gizlice tekrar toplanmasını açıklasın bakalım."

"Ona bunu sormam çünkü çirkin bir hikâye ve onu kırabilir. Üstelik burada esrarengiz bir şey görmüyorum. Küçük kasaba dedikodusu, hizipçiliği, ayrılığı. Bolca zamanı olan, evde oturan annelerin tipik davranışı."

"Ben de o evde oturan annelerden biriyim, üstelik de hiç azımsanmayacak bir fedakârlık yaptığımı da sana hatırlatırım. Ayrıca hiçbirimizin dediğin gibi bir boş vakti yok."

"O zaman ret oyu almış! Neden gidip onlara kızmıyorsun? Neden oğlumuzun yaptığı bir şey olduğunu sanıyorsun da o nevrotik kadınlardan birinin bir şeye kızmış olabileceğini düşünmüyorsun?"

"Kevin'ın bana her şeyi amlatmadığımm farkındayım da ondan. Ha bir de ona sor bakalım, neden bakıcıların hiçbiri ikinci gece gelmiyormuş."

"Gerek yok. Buradaki gençlerin çoğu haftada yüz dolar harçlık alıyor. Saatte sadece 12 dolar pek çekici gelmese gerek." "O zaman her şeyini anlatan tatlı

oğlun en azından Violet-

ta'ya tam olarak ne dediğimi söylesin sana."

I İcr zaman böyle kavga etmiyorduk. Tam tersine, yine de kavgaları hatırlıyorum. Normal bir günün nasıl geçtiğinin ilk unutulan olması tuhaf. Gürültüyü seven biri değilim, anlaşılan

o ki çok yazık. Yine de günlük huzurumuzun kuru yüzeyini, Violetta'nın kuru kabuklarını nrmaladığı gibi kazımaktan mutlu olabilirdim. Tekrar dışarıda ve parmaklarımızın arasında kaygan, parlak ve sıvı bir şeyin akmasını sağlamak için her şeyi yapabilirdim. Yine de altında yatan şeyden korkuyordum. En dibinde hayanmdan nefret ettiğimden, anne olmaktan nefret etliğimden hatta zaman zaman bunu bana yaptığın, günlerimi bok, çiş ve Kevinin hoşuna bile gitmeyen kurabiyelerden oluşan

sonsuz bir akışa çevirdiğin için karın olmaktan nefret ettiğimden korkuyordum.

Bu arada ne kadar bağırırsak bağıralım bez krizi bir türlü çözülmüyordu. Rollerimizi az rasdanır biçimde değişmiştik. Sen sorunun içsel bir karmaşıklık taşıdığını düşünüyordun, bense basit buluyordum: Tuvaleti kullanmasını istediğimiz için kullanmıyordu. Tuvaleti kullanması istemeyeceğimiz bir durumda olmadığımız için ne yapacağımı bilemiyordum.

Hiç kuşkusuz, savaş kelimesini kullanmamı abartılı bulmuştun. Ama Kevini alt değiştirme masasında kuşattığımızda -arak büyüdüğü için masa küçük geliyor, ayaklan kalkık kanadından aşağı sallanıyordu- çoğu zaman, yarım yamalak silahlanmış ayaktakımından oluşan asi güçlerinin devlet ordusuna ciddi zararlar verdiği gerilla çatışmaları geliyordu aklıma. Düzenli ordunun elindeki ağır silahlardan yoksun asilerin tek silahı çoğu zaman kurnazlık olur. Saldırıları ne kadar küçük olsa da sıknr ve süregiden bir çauşma ağır kayıpların olduğu birkaç göz boyayıcı saldırıdan daha moral bozucu olabilir. Teçhizat bakımından böylesine dezavantajlı bir konumdaki gerillalar el alunda ne varsa onu kullanır. Bazen günlük hayann dokusunda bir-iki işlevli yıkıcı bir malzeme bulur. Örneğin, anladığım kadanyla, metan

laşan dışkıdan bomba yapılabilir. Kevin de kendi adına elinde ne varsa onunla bir saldın yürütüyordu ve bokunu bir silah olarak kullanmayı öğrenmişti.

Ah, alünın değiştirilmesini gayet uysallıkla kabul ediyordu. Törenden hoşlanıyordu adeta, belki de artan hassasiyetimden tatmin edici bir utanç sonucunu çıkarmış olabilir çünkü neredeyse alü yaşına gelmiş bir oğlanın küçük katı hayalarını temizlemek uygunsuz kaçıyordu.

Kevin bu randevulardan hoşlanıyor olabilirdi ama aynı şeyi kendim için söyleyemeyeceğim. Bir bebeğin bile dışkısının tam olarak "tatlı" bir kokusu olduğuna bir an bile inanmadım, ki anaokuluna giden bir çocuğun dışkısı bu ünün yakınından bile geçmiyordu. Kevin'ın dışkısı sert, yapışkan bir hal almıştı, çocuk odasında artık evsizlerin yaşadığı metro tünellerinin ağır havası vardı. Yerel çöp alanına gönderdiğimiz, biyolojik açıdan

ayrışmayan bez yığınlarından utanç duyuyordum. Daha da kötüsü, bazı günler Kevin bağırsaklarını ikinci bir saldırı için kontrol altında tutuyor gibiydi. Pastel boya dünyasının Leanordo'su olmayabilirdi ama büzgen kaslarına virtüöz derecesinde hâkimdi.

Ortamı hazırlayan benim, ama o temmuz ayında olanlar için bahane bulduğumu sanma. Dehşete kapılmanı bekliyorum, başka bir şey değil» Affetmeni bile istemiyorum, bunun için çok geç, ama anlamana çok ihtiyacım var.

Kevin haziranda anaokulundan mezun oldu. Bütün yaz ikimiz kalmışnk. (Bak, Kevin benim sinirlerimi ne kadar bozuyorsa ben de onunkileri o kadar bozuyordum.) Bayan Fabricantin Drano çizimlerinde kaydettiği alçakgönüllü başarılara rağmen Montessori yöntemi evimizde harikalar yaratmamıştı. Kevin hâlâ oyun oynamasını öğrenememişti. Kendi kendine bırakıldığında yerde çuval gibi oturuyor, huysuz uzaklığıyla bütün evin atmosferini boğucu bir hale getiriyordu. Bu yüzden ona uğraşabileceği projeler buldum. Çoraptan kuklalar yapmak için oyun odasına yünler, düğmeler, kumaş parçaları getirdim. Halıda ya

Rina oturur kendim gayet iyi vakit geçirirdim, ciddiyim. Yalnızı ,1 sonunda benim elimde kırmızı keçeden ağzı, büyük sarkık mavi kulakları, pipetten bıyıklan olan dişlek bir tavşan olurken, kevin'ın elinde diz boyu tutkala baurılmış bir çorap olurdu, (.'ocuğumuzun el işinde harika çocuk olmasını beklemiyordum ama en azından bir çaba gösterebilirdi.

Birinci sınıfta temel derslerde eğitmeye de çalıştım. "Hadi rakamları çalışalım!" diye atardım ortaya.

"Neden."

"Böylece okula gittiğinde aritmetiğin herkesten iyi olur."

"Aritmetik neye yarar."

"Dün hatırlıyor musun Anney faturaları ödemişti hani? Faturaları ödemek için toplama çıkarma yapman gerekir, böylece kaç paran kaldığını bilirsin."

"Hesap makinesi kullandın."

"Hesap makinesinin doğru olduğunu anlamak için aritmetik bilmen gerekir." "Madem makine her zaman çalışmıyor niye kullanıyorsun." "Her zaman çalışır," dedim istemeyerek. "O zaman aritmetiğe ihtiyacın yok." "Hesap makinesi kullanabilmen için," diye bocaladım, "Be şin ne olduğunu bilmen gerekir ama değil mi? Şimdi sayı sayma ya çalışalım. Üçten sonra ne gelir?"

"Yedi," derdi Kevin.

Bu şekilde devam ederdik, ta ki rasgele bir soru cevaba kadar ("Dokuzdan önce ne gelir?" "Elli üç.") cansız bir bakışla gözümün içine bakıp hızlı monoton bir sesle, "Birikiüçdörtbeşaltıye-disekizdokuzononbironiki..." diye sayardı birkaç kez soluklanmak dışında yüze kadar hatasız giderdi. "Artık bırakabilir miyiz?" Aptal gibi hissederdim kendimi.

Okumaya karşı da bir heves uyandırmayı başaramadım. "Sakın bana," dedim okuma saati fikrini açtıktan sonra, "Ne ipin, Neye yarar deme. Neyse sana anlatayım. Bazen sıkılırsın, yapacak bir şey yoktur, öyle zamanlarda her zaman kitap okuyabilirsin. Trende ya da otobüs durağında bile."

"Kitap sıkıcıysa."

"O zaman sıkıcı olmayan bir tane bulursun. Dünyada o kadar çok kitap var ki hepsini okumaya zamanın olmayacaktır. Bu yüzden mudaka bir tane bulursun."

"Ya hepsi sıkıcıysa."

"Bunun mümkün olduğunu sanmıyorum," dedim, kesin bir sesle.

"Bence mümkün," diye belirtirdi aynı fikirde olmadığını. "Hem büyüdüğünde bir işe ihtiyacın olacak, çok iyi okuyup

yazmalısın yoksa seni kimse işe almaz." Elbette içimden, bu doğru olsa ülkenin yansı işsiz kalırdı diye düşünüyordum.

"Babam yazmıyor. Gezip fotoğraf çekiyor."

"Başka işler de var..."

"Ya iş istemezsem."

"O zaman sosyal yardımdan yararlanırsın. Devlet sana karnını doyurman için biraz para verir ama eğlenceli bir şey yapamazsın."

"Ya hiçbir şey yapmak istemiyorsam."

"Eminim isteyeceksin. Kendi paranı kazanırsan, sinemaya, restoranlara, hatta Anney'in eskiden yapüğı gibi başka ülkelere bile gidebilirsin." Eskiden bölümünde yüzümü buruşturdum.

"Galiba ben yardım alacağım." Başka ebeveynlerin yemek masalannda gülerek tekrar ettiğini duyduğum bir replikti, şirin bulabilmek için çabaladım.

Evde eğitim veren aileler nasıl beceriyor bilmiyorum. Kevin sanki dinlemek küçük düşürücü bir şeymiş gibi, hiçbir zaman dinlermiş gibi görünmüyordu. Yine de arkamı döndüğümde ihtiyacı olan şeyleri öğrenmişti. Yemek yediği gibi öğrenmişti; gizlice, sinsice, kimse bakmadığında ağzına atüğı peynirli sandviç gibi kürek dolusu bilgiyi almışa. Bir şey bilmediğini itiraf etmekten nefret ediyordu; aptalı oynamak, eğitimindeki gerçek

I>ıı hoşluğu kapamak için kullandığı, kurnazca tasarlanmış bir .'iiuvdü. Kevin'ın zihninde, bilmiyor numarası yapmak utanç ' l u l değildi, bir şey bilmediğinde ne zaman gerçek olduğunu, ıM /aman rol yapnğını hiçbir zaman ayırt edemedim. Bu yüzden yemek masasında Robin VVilliamsin Ölü Ozanlar Derne///ıideki rolünü basmakalıp olarak kötülediğimde sözcüğün anlamını Kevin'a açıklamak ("yeniliği olmayan") zorunda hissetmiştim. Ama bu tanımı vaktinden önce olgunlaşmış bir hı-bı ile karşılamışa. Basmakalıp sözcüğünü üç yaşındayken konuşamaıiıa taklidi yaparken mi öğrenmişti? Sen söyle.

Her halükârda, haftalarca alfabeyi yüzüne gözüne bulaşürılıktan sonra ("R'den sonra ne gelir?" Lemeneo), öylece oturup hiçbir şey yapmadan

bir şey öğrenmeyi bekleyemeyeceği konusundaki uzun eleştirilerimden birini bölerek, alfabe şarkısını başından sonuna hiç hatasız söyledi. Kulağı olmayan bir insan için bile olanaksız olacak saldırgan bir ahenksizliğe kansan minör anahtan tınısı, bu canlı çocuk şarkısını kadişe benzetmişti. Lo-ve'n'Learn'de öğrenmiş olmalıydılar ama Kevin belli etmemişti elbette. Alayla, alfabeyi bitirdim, şimdi benim ipin ne düşünüyorsun, dediğinde öfkeyle tersledim, "Annesinin zamanını boşa harcamaktan zevk alan kötü bir çocuk olduğunu düşünüyorum!" Kevin gülümsedi, hem de ağzının iki yamyla.

Tam olarak asi olduğu söylenemezdi, bu pazar dergilerindeki makalelerin çoğu zaman yanıldığı bir ayrıntıydı. Gerçekten de verilen işi harfiyen, tedirgin edici bir kusursuzlukla yerine getirirdi. Beceriksizlik taklidi yapağı zorunlu dönemden sonra -sakat, kapanmamış, vurulmuş gibi çizginin alanda yanm kalan Pier- emir üzerine oturup alışürma defterine kusursuz biçimde, "Bak Sally, bak. Git. Git. Git. Koş. Koş. Koş. Koş, Sally, Koş," yazdı. Neden kötü olduğunu açıklamamın bir yolu yok, ilkokul ilk okuma kitabının sinsi nihilizmini bana göstermesinin dışında. O harfleri yapışı bile beni tedirgin etmişti. Bir karakterleri yoktu. Yani, anladığımız anlamda bir elyazısı geliştirmemişti, standart bir yazılı metindeki kişisel damga anlamını taşımıyordu. Nasıl olduğunu bildiğini itiraf ettiği noktadan itibaren, yazısı ders kitabındaki örneklerin hatasız bir kopyasıydı. Ne fazladan bir kuyruk ne de bir kıvrım vardı. T'leri düzgün, I'ları noktalıydı, D'lerin Bierin, O'lann şişkin içleri hiç bu kadar boş olmamıştı.

Söylemek istediğim, teknik açıdan itaatkârdı ama ona öğretirken insan çileden çıkıyordu. Eve döndüğünde, şaşırtıcı bir biçimde ilerlediğim görüp tadını çıkarabilirdin ama yetişkinlerin sabırlı bir dil dökme ve zihni uyuşturan tekrarla geçen saadetini ödüllendiren o Eurekal anını ben hiç yaşamadım. Göz önünde öğrenmeyi reddeden bir çocuğa öğretmek, tabağı mutfakta bırakıp yemek yedirmeye çalışmak kadar tatmin ediciydi. Belli ki beni memnun etmemeyi amaç edinmişti. Kendimi yararsız ve ihtiyaç duyulmayan biri gibi hissetmem konusunda kararlıydı. Oğlumuzun dâhi olduğundan senin kadar emin değildim ama zekiydi, hâlâ da öyle sanırım, tabii aptallığın doruk noktası olan bir eyleme sıkı sıkı tutunan bir çocuk için böyle bir şey söylenebilirse. Öğretmeni olarak her gün özel bir çocuğu eğitme deneyimi yaşadığımı söyleyebilirim; her yıl moron için daha

kötü bir sözcük uyduran, yalnızca dolaylı söylem bağlamında. İnada, kötü niyede beş demeyi bir kez daha reddedene kadar, iki artı üç kaç ederi tekrar tekrar çalıştırdım. Sonunda onu oturtup karaladım.

12.387

6.945

138.964

3.987.234

Altına bir çizgi çektim. "İşte! O zaman bunu topla! Madem o kadar akıllısın bir de yirmi beşle çarp!"

Gündüz seni özlüyordum, tıpkı gündüz seni özleyemeyecek kadar meşgul olduğumda eski hayatımı özlediğim kadar. Monarşi düzenini, engizisyon sırasında kaç Yahudi'nin öldürüldüğünü bilecek kadar Portekiz tarihini okumuştum ama şimdi alfabeyi sayıyordum. Kiril ya da İbrani alfabesini değil, alfabeyi. Kevin hevesli bir öğrenci olsaydı bile bu diyet bana, genel olarak rüyalarla sınırlı kalan bir düşüş hissi verecekti: Birden sınıfın arkasında oturmuş, üzerimde pantolon olmadan, kınk bir kurşunkalemle sınava giriyordum. Aln yılı aşkın bir süredir dirseklerime kadar boka batmış yaşamının getirdiği ek aşağılanma olmasa belki bu alçalncı role dayanabilirdim.

Tamam - söyleme vakti. Temmuz ayında o akşamüstü Kevin âdet edindiği üzere bir kez alunı pisletmiş, bez kremi ve talk pudrasıyla temizlenmişti, bundan yalnızca yirmi dakika sonra bir kez daha bağırsaklarını boşaltıp işini tamamen bitirmişti. Ya da ben öyle sanıyordum. Oysa bu kez kendini aşmıştı. Sally hakkında cansız bir cümle yerine, kendi hayatıyla ilgili anlamlı bir şey yazması için ısrar ettiğim öğleden sonraydı. Alışnrma defterine, "anaoklunda herkez anemin gereçten yaşlı göründüğün söylüyo" yazdı. Kıpkırmızı kesildiğim sırada durumu ele veren hafif kokuyu duydum. Altını iki kez değiştirdikten sonra. Yerde bağdaş kurmuş oturuyordu. Kaldınp emin olmak için bezini çektim. Kendimi kaybettim. "Nasıl yapıyorsun?!" diye bağırdım, "Doğru düzgün yemek yediğin yok, bu nereden geliyor?" Bedenim bir sıcak dalgasıyla ürperdi. Kevin'ın

bacaklarının halının üzerinde sallandığını hayal meyal fark ettim. Hiç ağırlığı yokmuş gibiydi, sanki bitmek bilmez bir bok stoku olan o yoğun küçük beden köpükle doldurulmuştu. Bunu başka türlü söylememin imkânı yok. Onu çocuk odasının karşı duvarına savurdum. Paslanmaz çelik alt değiştirme masasının ucuna bir tangırtıyla çarptı. Başı soru sorarmış gibi yana yatmıştı, en sonunda bir şeyle ilgileniyor gibiydi, ağır çekim yere kaydı.

19 Ocak 2001

Sevgili Franklin,

Artık biliyorsun.

Yanına koştuğumda iyi olduğunu ummuştum aceleyle -görünürde bir izi yoktu- sonra onu üzerine düştüğü kolunun tarafina çevirdim. Bir keresinde şakayla söylediğin gibi, oğlumuz uçmayı ilk öğrendiği gün kolunun ön kısmı alt değiştirme masasına çarpmıştı. Kanıyordu, bir parça eğri duruyordu, şişd ve ortasında dışarı firlayan beyaz bir şey vardı. Midem bulanryordu. Özür dilerim, Özür dilerim, Özür dilerim! diye fısıldadım.

Ama pişmanlıktan zayıf düşmüş olsam da Perşembe'yi anlamadı ğını için gururla kabarmamı yalanlayacak bir anın sarhoşluğunu i nv.< diyordum hâlâ. Bir yandan da dehşet içindeydim. Ama bu anın tam merkezinde büyük bir mutluluk vardı. Küçük oğlumu zu nereye olduğunu umursamadan uzağa savurduğumda Vi olett a gibi kronik, işkence gibi bir arzuya teslim olmuştum. lkni bütünüyle suçlu bulmadan iyi bir anne olmak için ne kadar çabaladığımı anlamaya çalış ne olur. Ama iyi bir anne olmaya çalışmak iyi bir anne olmaktan, iyi vakit geçirmeye çalışmakla iyi vakit geçirmek kadar aynydı. Göğsüme konduğu andan itibaıt u bütün dürtülerime güvensizlik göstererek küçük oğluma |ünde ortalama üç kez sanlmaktan, yapnğı ya da söylediği bir şeyi en az iki kez beğenmekten ve seni seviyorum canım, ya da babanla ben seni çok seviyoruz demekten oluşan düzene, bir inancın tekdüze, öngörülür ayinleri gibi sadık kaldım. Ama fazla sıkı takip edildiğinde bütün dinsel törenlerin içi boşalmaya mahkûmdur. Dahası, hiç kesintisiz altı yıl boyunca ağzımdan çıkan her söze açık saçık, yerici ya da şirket politikasına aykın olmaması için radyo programlarında telefonla kanlan seyircilere uygulanan beş saniyelik

gecikmeyi uygulamıştım. Ama bu dikkatin bir bedeli vardı. Beni soğuk, tereddüdü ve çekingen biri yapmışn.

Adrenalinin verdiği kuvvetle Kevini kaldırdığımda bir kez olsun kendimi zarif hissetmiştim, çünkü en sonunda yapağımla hissettiğim aynı şeydi. İtiraf etmesi hoş değil, ancak ev içi şiddetin işe yarar taranan da var. O kadar ham ki, serbest bırakıldığında hayan olası kıldığı gibi aramıza giren uygarlık perdesini de yırtıyor. Övmeyi sevdiğimiz türde ihtirasın yerine geçecek zayıf bir aday belki ama gerçek aşk, cana yakınlık ve kibarlıktan çok nefret ve öfkeyle ortak yan taşır. İki saniye için kendimi bir bütün ve Kevin Khatchadourianin gerçek annesi gibi hissettim. Kendimi ona yakın hissettim. Kendim olduğumu (gerçek, tasfiye edilmemiş kişiliğim) ve en sonunda iletişim kurduğumuzu hissettim.

Alnına yapışan karışık saçlarını çektiğimde, Kevinin yüz kasları şiddede oynuyordu, gözleri kısılmıştı, yüzü buruşmuştu, ağzı tebessüme yakın bir ifadeyle çarpılmıştı. O günkü New York Times'ı almaya koşup, kolunun altına koyduğumda bile ağlamadı. Gazeteyi kolunun altında tutarak -dirseğinin yanındaki başlığı hâlâ hatırlıyorum: "Baltık Ülkelerinin Özerklik Arayışı Moskova'da Rahatsızlık Yarattı"- ayağa kalkmasına yardım ettim. Başka bir yerinin acıyıp acımadığını sorduğumda, başını salladı. Kucağıma alırken başını bir daha salladı, yürüyecekti. Birlikte telefona gittik. Ona bakmadığım sırada gözlerinden bir-iki damla yaş silmiş olabilir ama Kevin göz önünde sayı saymadığı gibi acı da çekmeyecekti.

Bölge pediyatristi Dr. Goldblatt, Nyack Hastanesi'nin ezici bir biçimde sıkışık küçük acil odasında (herkesin ne yaptığımı anladığından emindim) bizimle buluştu. Kayıt penceresinde asılı olan "New York Şerifi Kurban Yardım Hattı" ilanı özellikle oğlum için yapıştırılmış gibiydi. Anlamsızca konuştum, hasta kabuldeki hemşireye ne olduğunu ağzımda geveleyerek anlattım ama nasıl olduğunu söylemedim. Bu arada Kevin'ın garip özdenetimi sert bir amir tavrına dönüşmüştü. Dimdik duruyordu, çenesini kaldırmış, doksan derecelik açılarla dönüyordu. Gazeteyle kolunu destekleme sorumluğunu üzerine almıştı. Dr. Goldblattin koridordan aşağı yürürken omzunu tutmasına izin verdi ama elimden kurtuldu. Ortopedi cerrahının muayenehanesine girdiğinde kapıda geriye döndü, "Doktoru kendim görebilirim," dedi çabucak.

"Yanında olmamı istemez misin, acırsa diye?" "Dışarıda bekleyebilirsin," diye emretti, sıktığı çenesindeki titreşen kaslar zaten canının yandığının tek belirtisiydi.

"Küçük bir erkek yetiştirmişsin Eva," dedi Dr. Goldblatt. "Emirlerini aldın gibi görünüyor." Kapıyı dehşet içinde kalan yüzüme kapadı.

c Icrçekten Kevin için orada olmak istiyordum. Onu birden bire «ulanın diğer tarafina, Kötü Ruh\an fırlamış bir hayalet gi bi lavuracak bir canavar değil, güvenebileceği bir ebeveyn ko numund a olmak istiyordum yeniden. Ama aynı zamanda Ke llin yaptığım şeyi Benjamin Goldblatt'a ya da cerraha söyleıncMiıden korkuyordum. Bu konuda yasalar vardı. Tutuklanabilirdim, Rockland County Time/ta. dehşete düşmüş bir kupürde davamı işleyebilirlerdi. Zevksizce şakasını yaptığım gibi, Kevin elimden alınabilirdi. En azından oğlumun bedeninde çürük arayacak kınayıcı bir sosyal yardim görevlisinin küçük düşürücü aylık ziyaretlerine teslim olabilirdim. Sitemi ne kadar hak edersem ideyim yine de tek başıma kendi kendimi suçlamayı, göz önündeki bir kınanmaya tercih ederdim.

Bu yüzden memnun kalmış müşterilerin personele yazdığı yağcı mektupların asılı olduğu cam bölmeye donuk gözlerle baktım. Yazılanları yumuşatarak yeniden yazmayı denedim.

Aman doktor bey, bilirsiniz çocuklar hep abartır. Onu savurmak mı ? Koridorda paldır küldür koşturuyordu, ben de tam yatak odasından çıkıyordum ki birden çarpışıverdik, kazara tabii... Çarpışınca da ah, düşüp şiddetle lambanın durduğu sehpaya çarptı... Kendi kendimin midesini bulandırdım, temize çıkmak için uydurduğum her şey saçma geliyordu. Bekleme odasının sert, deniz yeşili metal sandalyelerinde oturup yaptığım şeyin cezasını çekmem için bolca zamanım da vardı. Bir hemşire oğlumuzun "kemik uçlarının temizlenmesi" için bir ameliyata girmesi gerektiğini söyledi, işlemi açıklamadığı için minnettardım.

Kevin üç saat sonra göz kamaşnrıcı beyazlıktaki alçısıyla çıktığında, Dr. Goldblatt oğlumuzun sırtını sıvazlayıp, böyle cesur bir genç adam yetiştirdiğim için hayranlığını belirtti. Bu sırada ortopedi cerrahı, kınğın yapısını, enfeksiyon tehlikesini, alçıyı kuru tutmanın önemini, Kevin'ın tetkikin devamı için gelmesi gereken tarihi soğuk bir şekilde

sayıyordu. İki doktor da kibarlık edip personelin oğlumuzun pis bezlerini değiştirmek (Kevin artık kokmuyordu) zorunda kaldığını hiç açmadılar. Başım aptal aptal aşağı yukarı sallandı, ta ki Kevin'a çabucak bir göz atıp gözlerinin kusursuz bir suç ortaklığının berrak ışıjtısıyla parladığını görene kadar.

Ona borçluydum. Ona borçlu olduğumu da biliyordu. Çok uzun bir zaman ona borçlu kalacaktım.

Eve dönerken yolda gevezelik yaptım. (Anney'in yaptığı çok çok yanlıştı, bu yüzden çok çok üzgün - üçüncü kişiyi kullanarak mesafe koymam pişmanlığımı güvenilmez kılan bir gölge düşürmüş olmalıydı, sanki şimdiden olay yüzünden hayali arkadaşımı suçluyordum.) Kevin hiçbir şey söylemedi. Ön koltukta dimdik oturmuş, alçılı sağ kolunun parmaklarını Napolyon pozunda gömleğine sokmuş, soğuk, neredeyse mağrur bir ifadeyle yan pencereden hızla geçtiğimiz Tapan Zee Köprüsü'nü teftiş ederken, muharebede asilce yaralanmış, şimdi de kalabalığın tezahüradarının tadını çıkaran zafer kazanmış bir komutandan farksızdı.

Benim durumumsa böyle olmaktan çok uzaktı. Polisten ve sosyal hizmet görevlilerinden kurtulmuş olabilirdim ama sıra dayağı henüz sona ermemişti. Köşeye sıkıştığımda Dr. Goldblatt'a, Kevin'a çarptığım gibi saçma bir hikâye uydurabilir miydim bilmiyorum ama senin gözlerinin içine baka baka açıkça palavra atmayı hayal edemiyordum.

"Merhaba! Nerelerdeydiniz bakalım?" diye bağırdın mutfağa girdiğimizde. Arkan bize dönük, krakerin üzerine fıstık ezmesi sürme işini bitirdin.

Kalbim küt küt atıyordu, ne diyeceğim hakkında hâlâ bir fikrim yoktu. Şimdiye kadar evliliğimizi -ya da ailemizi- tehlikeye düşürecek hiçbir şey yapmamıştım bilerek ama bizi uçurumun kıyısına getirecek bir şey varsa o da buydu.

"Tanrım Kev!" diye bağırdın, lokmalarını saçarak ağzındaki ni çiğnemeden yuttun. "Sana ne oldu böyle?"

Hemen ellerini üzerine silip Kevin'ın önünde diz çöktün. S.mki elektrikli bir telin önündeymişim ve birisi voltajı vermiş gibi bütün tüylerim

diken dikendi. Bir-iki-saniye-sonra-hiçbir

•,.< \ ın-eskisi-gibi-olmayacağına dair o garip his doğdu içime, aynı şeritten üzerine doğru gelen bir arabayı görüp de direksiyonu çevirecek zaman kalmadığım anladığında duyulan zayıf korkunun aynısıydı.

Ama bodoslama bir çarpışma son anda savuşturulmuştu. Karının değil de oğlunun ağzından duyduklarına güvenmeye şimdidcn alışmış olduğun için doğruca Kevin'a gitmiştin. Bir kez olsun yanılmıştın ama. Bana sorsaydın, yemin ederim başımı eğip sana doğruyu söylerdim, en azından öyle yapacağımı düşünmek isdyorum.

"Kolumu kırdım."

"Onu görüyorum zaten de nasıl oldu bu iş?"

"Düştüm."

"Nerede düştün."

"Pantolonum kakalanmıştı. Anney ıslak bez almaya gitti. Masadan düştüm. Tonka damperli kamyonumun üzerine. Anney beni Doktor Goldbutt'a götürdü."

iyiydi. Çok çok iyiydi hem de. Ne kadar iyi olduğunu sen anlayamayabilirsin. Hiç tereddüt etmemişti, hikâye hazırdı. Ayrıntılar tutarsız ya da temelsiz değildi. Yaşıtı birçok çocuğun döktüğü ya da kırdığı bir şeyi gizlemek için kullanacağı abartılı hayallere idbar etmemişti. Yalan söylemeyi meslek edinmek isteyen bütün yetenekli yalancıların bir kenara kaydettikleri bir şeyi öğrenmişti. Hikâyen mümkün olduğu kadar gerçeğe dayansın. İyi kurulmuş bir yalanın büyük bir bölümü gerçeğin alfabe bloklarından oluşur, bu bloklarla ister bir piramit ister platform yaparsın. Gerçekten de pantolonu kakalıydı. O akşamüstü ikinci kez altını değiştirdiğimde kutudaki ıslak mendili bitirdiğimi de hatırlıyordu. Az çok alt değiştirme masasından düşmüştü. Tonka damperli kamyonu gerçekten de çocuk odasında yerde

duruyordu (o gece sonradan kontrol ettim). Dahası, bir metreden düşmenin muhtemelen kolunu kırmasına yetmeyeceğini, talihsiz bir biçimde sert metal bir nesnenin üzerine düşmesi gerektiğini sezmişti. Kısa olsa da hikâyesi zekice ayrıntılarla süslüydü: Aylarca uzak durduktan sonra fazla tatlı Anney lakabını kullanmış olması hikâyesine, gerçek hikâyeyi olağanüstü biçimde yalanlayan cana yakın, tatlı bir ton vermişti. Doktor Goldbutt belden aşağı bir şakaydı; mutlu, sağlıklı oğlunun şimdiden normale döndüğü konusunda içini rahatlatmıştı. Belki de en etkileyicisi, tıpkı acildeki gibi, bana doğru oyunu ele verecek tek bir işbirlikçi bakış atmak için kendine izin vermemesiydi.

"Vay canına!" diye bağırdın. "Çok acımış olmalı!"

"Ortopedist açık bir kırık için -kemiği dışarı çıkmış- epeyi temiz olduğunu ve güzel kaynayacağını söyledi," dedim. Şimdi Kevin'la birbirimize bakıyorduk, anlaşmayı mühürleyecek kadar uzun bir zaman yalnızca. Ruhumu altı yaşında bir çocuğa satmıştım.

"Alçını imzalatacak mısın bana?" diye sordun. "Âdet budur. Ailen ve arkadaşların alçıyı imzalayıp, sana geçmiş olsun dilerler." "Tabii Baba! Ama önce tuvalete gitmem gerek." Serbest kolunu sallaya sallaya uzaklaştı.

"Doğru mu duydum?" diye sordun usulca.

"Sanırım." Saatlerce kaskatı kesilmiş durmaktan (korku bir tür adale egzersiziydi) yorulmuştum, bir kez olsun düşündüğüm en son şey oğlumuzun tuvalet eğitimiydi. Kolunu omzuma attın. "Vay canına, sen de çok korkmuş olmalısın." "Hepsi benim suçumdu," dedim elinden kurtulmak için kıvranarak.

"Hiçbir anne her saniye çocuğunu izleyemez."

Keşke bu kadar anlayışlı olmasaydın. "Evet ama ben..." "Şışşş!" İşaretparmağım kaldırdın, koridordaki tuvaletten hafif bir su akıntısı sesi

geldi: Ebeveyn kulağı için müzikten farksızdı. "Sence nasıl oldu, sadece şoktan mı?" diye fısıldadın. "Belki de o masaya bir (j ıha yatmaktan korkuyordur."

()muz silktim. Görünüşte, kirli bir bez yüzünden öfke nöbeil geçirerek oğlumuzun korkudan tuvaleti kullanmasını sağlamıştım ama ben buna inanmıyordum. Ah, tabii ki çocuk odasındaki kavgayla ilgili olduğu su götürmezdi. Ödüllendiriliyordum.

"Bunu kutlamamız lazım. İçeri girip bizimkini tebrik edeceği..." Elimi koluna koydum. "Şansını zorlama. Bırak sessizce yapsın, fâzla büyütme. Kevin kameralann önünde gelişmeyi sevmiyor." Bunu söylemiştim ama klozete işemeyi, yenilgiyi kabul etmek olarak yorumlamayacak kadar da akıllıydım. Savaşı kazanmıştı; tuvaleti kabul etmek, yüce gönüllü ama küçümseyen kazananın, yenilgiye uğrayan düşmanının önüne fırlattığı bir kemik gibiydi. Altı yaşındaki oğlumuz kendi çanşma kurallarımı çiğnemeye itmişti beni. Bir savaş suçu işlemiştim, oğlumuzun merhametli sessizliği olmasa kocam beni kendi elleriyle Lahey'e iade ederdi. Kevin pantolonunu çekiştire çekiştire tuvaletten döndüğünde, yemekten önce koca bir kâse patiamış mısır yemeyi önerdim. Şöyle tuzlu tuzlu, diye de ekledim, yaltakçı bir biçimde. Dakikalar önce veda ettiğim günlük hayann müziğini yudumlarken -tavalan gürültüyle birbirine çarpışın, paslanmaz çelik kâsemizin boru gibi çınlaması, mısır taneciklerinin neşeli pıtırtısı- karnı-mın-üzerinde-bir sürüngenin-yürümesi durumunun Kevin ağzını kapalı tuttuğu sürece neredeyse sonsuza kadar sürebileceğini hissettim.

Neden çenesini tuttu? Görünüşte annesini koruyordu. Tamam. Bunu kabul edeceğim. Yine de bir bilanço hesabı işin içine girmiş olabilir. Bir sır, çok ilerideki bir son kullanma tarihine gelene kadar, sırf saklanmış olması sayesinde daha çok ilgi toplar; bir de işin içine yalanın karışmasıyla -Kolumu aslında nasıl kırdığımı biliyor musun Baba?- bir ay içinde çok daha etkili bir bombaya dönüşür. Beklenmedik paranın kaynağını hesabında tutmaya devam ettikçe, karşılığında borç almaya devam edebilirdi, oysa tomarlarını birden harcamak, mal varlığını tekrar altı yaşında bir çocuğun 5 dolarlık harçlığına indirebilirdi.

Dahası, bütün o sofuluk taslayan tekdüze nutuklarımdan sonra ahlaki açıdan ona ender bulabileceği bir avantaj sunmuştum. Bu avantajlı konum da birkaç yeni manzara sunabilirdi sunmasına, ama gerçekte gayrimenkul tercihlerine uygun bir bölge değildi. Bay Böl ve Yönet aynı

zamanda, kimin paylaşıp kimin paylaşmadığına bağlı olarak, sırların insanları birleştirip ayırdığını da sezmiş olabilir. Kevin'ın alçıyı kuru tutmak için banyo yapmaktansa duş almayı tercih ettiğini söylediğim zaman yapmacık bir neşe ve resmiyet içinde konuşuyordum. Kevin'a patlamış mısırının üzerine parmesan isteyip istemediğini sorduğumda sesim yakarış, korku ve bir kölenin minnetiyle doluydu.

Çünkü bir açıdan etkilenmiştim ve bu hâlâ geçmedi. Sanırım benimle vazgeçmek istemediği bir yakınlık yaşamıştı. Yalnızca bu örtbas işinde beraber değildik, sakladığımız saldırı sırasında Kevin da kendini bir bütün olarak, göbek bağının dehşedi kuvvetiyle aniden hayata çekildiğini hissetmiş olabilirdi. Bir kez olsun, annesi olduğum kafama dank etmişti. Belki Peter Pan gibi hayret verici bir biçimde çocuk odasının karşısına uçarken, o da benim oğlum olduğunu fark etmişti.

O yazın kalanı karşısında bütün tasvir etme içgüdülerim başarısız kalıyor. Eğer, gözünün hiçbir şeyi görmediği öfke nöbetleri sırasında insanüstü bir güce sahip olan sert bir kocakarı hakkında bir televizyon filminin senaryosunu yazan ben olsaydım, genç oğlunu evde ayakucunda dolaştırır, titrek titrek sınttırırdım. Kadını yatıştırmak için çaresiz jestierde bulunur, ayaklarını sürüyerek yürür, korkuyla siner, genel olarak kendi evinde ayakI.ıı yere değmeden hazırlıksız uçuşlar yaşamamak için her şeyi

yapardı.

Filmler buraya kadar. Ayaklarının ucuna basa basa gezen hmdım. Titrek titrek sıntan bendim. Varyete şovunun seçmele ri ne girecekmiş gibi ayak sürüyen, sinen bendim.

Nedenine gelince, iktidardan konuşalım. Ev içi siyasetinde, efsaneye göre iktidann orannsız bir bölümü ebeveyne bahşedilmiştir. Ben o kadar emin değilim. Bir kere çocuklar, insanın kalbini kırabilir. Bizi utandırabilir, iflas ettirebilirler, insanın hiç doğmamış olmayı dilemesine bile neden olabileceklerine bizzat tanığım. Ne yapabiliriz? Sinemaya gitmelerini mi engelleyelim. Ama nasıl? Çocuk kavgacı bir tavırla kapıya gittiğinde yasaklarımızı neyle destekleyebiliriz? Basit bir gerçek var ki o da ebeveynlerin hükümeder gibi olduğu. Otoritemizi gizli ya da açık fiziksel

güç tehdidiyle koruyoruz. Bir çocuk istediğimizi yapar, çünkü onun kolunu kırabiliriz.

Oysa Kevin'ın beyaz alçısı ona yapabileceklerimin değil yapamayacaklarımın göz kamaşnrıcı bir sembolüne dönüşmüştü. Nihai güce başvurmakla kendimi ondan mahrum bırakmışnm. Ilımlı güç kullanmam konusunda bana güvenilemeyeceği için elimde etkisiz bir cephane, gereğinden fazla silahla kalakalmışnm, nükleer silah stokunun üzerinde oturmak gibi bir şeydi. Ona bir daha elimi sürmeyeceğimi çok iyi biliyordu.

Bu yüzden de 1989'da vahşiliğimle Neandertal'e dönüştüğümden endişeleniyorsan, hemen söyleyeyim, Kevini gülle olarak kullandığımda keşfettiğim bütünlük, gerçeklik ve yakınlık bir New York dakikası içinde uçup gitti. Fiziksel olarak boyumun kısaldığını hissettim. Duruşum bozuldu. Sesim incecik çıkmaya başladı. Kevin'a her ricamı isteğine bağlı bir öneri olarak ifade ediyordum: Arabaya binmek ister misin? Mağazaya gitmemizin bir sakıncası yok değil mi? Belki Anney'in yeni pişirdiği kekin kabuklarını koparmasan daha iyi olur. Hakaret kabul ettiği derslere gelince, Montessori yöntemine geri döndüm.

İlk başlarda, sirk ayısını terbiye eder gibi, beni farklı tempolara tabi tuttu. Öğle yemeğinde ev yapımı pizza gibi zaman alacak bir şey isterdi; bütün sabah hamur yoğurup, sos kaynatırdım, pizza dilimlerinden iki parça pepperoni alır, sonra kalanları yapış yapış bir beysbol topu haline getirip lavaboya fırlatırdı. Sonra Anney'i oyuncak olarak kullanmaktan diğer oyuncaklarından sıkıldığı kadar çabuk sıkıldı, galiba bu konuda şanslıydım.

Hatta daha önce üç gramlık porsiyonlarla verdiğimiz tuz yüklü krakerleri önüne yığdıkça, ricalarım sinirlerini bozmaya başladı. Etrafında pervane olma eğilimim vardı, Kevin bana vagon bomboşken gelip yanına oturan bir yabancıya bakacağı gibi dik bakışlar fırlatıyordu. Değersiz bir düşman olduğum ortaya çıkıyordu, şimdiden böyle yaltakçı, itaatkâr bir duruma düşmüş bir veliye karşı daha fazla zafer kaydederse kendini ucuz hissedeceği kesindi.

Alçıyla zor olsa da artık tek başına banyo yapıyordu. Onu temiz bir havluya sarmak için eğildiğimde utanıyor, kendi başına sarınıyordu. Hatta bez değiştirme ve hayalarının temizlenmesine uysal bir şekilde teslim olmasının hemen ardından katı bir utanç geliştirdi. Ağustos sonunda banyoya girmem yasaklanmıştı. Tek başına giyiniyordu. On yaşında hasta olduğu o olağanüstü iki hafta dışında, on dört yaşına gelene kadar onu çıplak görmeme izin vermedi, o noktaya geldiğimizdeyse artık bu ayrıcalıktan seve seve mahrum kalabilirdim.

İradesizce taşan şefkatime gelince, özürle lekeliydi, Kevin ise bunu duymak bile istemiyordu. Alnını öptüğümde siliyordu. Saçını taradığımda ellerimi itip buklelerini karıştırıyordu. Sarıldığımda soğukça kolunu acıttığımı söyleyerek reddediyordu. "Seni seviyorum oğlum," dediğimde -artık Havari İnancımın ciddiyetiyle değil, Meryem Ana'ya seslenir gibi ateşli, mantıksız bir yakarışla söylüyordum- yüzü, ağzının sol tarafının sabit olarak yukan kalkık kalmasına yol açacak o alaycı ifadeye bürünü

yordu. Bir gün bir kez daha seni seviyorum oğlum dediğimde,

Kevin niiy niiy niy cevabım yapıştırdı, o zaman bıraktım.

Gerçekten de numaramı çözdüğüne inanıyordu. Perdenin arkasına bir göz atmıştı, hiçbir sevgi gösterisi, hiçbir abur cubur, anne babanın sevişmesiyle ilk karşılaşma kadar unutulmaz bir görüntüyü silmeyecekti. Ama beni asıl şaşırtan, annesinin gerçek yüzünün -gaddarlığının, şiddetinin-ortaya çıkmasının onu ne kadar memnun ettiğini görmekti, içyüzümü gördüyse, bu "kaza" geçirmesinden önce ikiler ve üçlerle yaptığımız korkunç aritmetik alışnrmalanndan daha çok merakını çekmişti. Annesine yan gözle bakarken yepyeni bir -tam olarak saygı diyemeyeceğim ama-ilgiyle görüyordu.

Sana ve bana gelince, o yaza kadar senden sır saklamaya alışmıştım ama çoğu düşünce suçuydu, Kevin'ın doğumunda hissettiğim canavarca boşluk, evimize duyduğum tiksinti. Bir yere kadar herkes birbirinden zihnindeki dehşet kakofonisini saklar ama bu söylenmeyen soyut şeyler bile beni üzerdi. Ama ne zaman oğlumuzu anaokulundan almaya gitsem, üzerime çöken kasveti saklamakla, ha bu arada, oğlumuzun kolunu kırdım, demeyi ihmal etmek, aynı şey değildi. Ne kadar kötü olurlarsa olsunlar

düşünceler bedenimde yer kaplamıyordu ama üç boyutlu bir sırrı saklamak bir top güllesini yutmaya benziyordu.

Bana çok uzaknn. Geceleri soyunurken sana hayaletmişim gibi özlemle bakardım, dişimi fırçalamaya gittiğimde içimden ayışığı kadar kolayca geçecekmişsin gibi gelirdi. Arka bahçede Kevin'a sağlam sağ elinde yakalayıcı eldiveniyle top tutmasını öğretirken -doğrusunu söylemek gerekirse pizzayla daha başanlıydı- güneşin ısıttığı pencere camına aramızda ruhsal bir engel varmış gibi elimi koyar, ölü olsam bana işkence edecek baş döndürücü iyi dilekler ve acıtan bir dışlanma içime saplanırdı. Elimi göğsüne koyduğumda bile sana tam olarak dokunamadığımı hissediyordum, matruşkalar gibi sanki her soyunduğunda akından bir kat giysi daha çıkıyordu.

Bu arada ikimiz hiç dışarı çıkmaz olmuştuk, bırak şehirde Union Square Kale'de keyif yapmayı Suplar ve Kabahatlerdi vizyondan kalkmadan yakalamak ya da Nyack'ta River Club'ta bir şeyler atıştırmak için bile çıkmıyorduk. Doğru, bakıcılarla sorun yaşamıştık ama sen de evde tutsak olmaya dünden razıydın. Yumuşak yaz akşamlarından yararlanarak Kevin'a beysbolün, basketbolün kurallarını öğretiyordun. Kevin'ın bu sporlara ne ilgi ne de yetenek gösterdiğini anlamamakta direnmen biraz kafamı kurcalıyordu ama en büyük hayal kırıklığını kannla kaliteli zaman geçirmek konusunda bir çabanın olmaması yüzünden yaşadım.

Eveleyip gevelemenin anlamı yok. Kıskanıyordum ve yalnızdım.

Ağustos sonlarıydı. Bitişik komşumuz eleştirici bir ısrarla kapı zilimize abanmıştı. Mutfaktan cevapladığını duydum. "Oğlunuza yaptığının şaka olmadığını söyleyin!" diye bağırdı Roger Corley.

"Heeeyy, ağır ol bakalım Roger!" dedin. "Başkalarının espri anlayışını eleştirmeden önce, sen şakanı yap bakalım." Sesinin neşeli iniş çıkışına rağmen antreye çıkıp bir göz attığımda kapıyı tam açmadığını gördüm.

"Trent az önce önce bisikletini Palisades Parade'deki dik yokuştan aşağı sürerken çalıların içine düşüp çok kötü yaralandı!"

Corley ailesiyle dost ilişkisi kurmaya çalışmıştım. Oğullan Kevin'dan bir-iki yaş büyüktü. Moira Corley'nin oyun oynama günleri ayarlamak için başta gösterdiği coşku bir açıklama yapmadan sönmüş olsa da, bir keresinde Ermeni kökenlerime candan bir ilgi göstermişti. Yalmzca bir gün önce evlerine uğrayıp annemin yapmayı öğrettiği bol tereyağlı tatlı ekmek katah\2xi götürmüştüm (özlediğin oluyor mu?). Banliyö hayanmn çekici taraflanndan biri de komşulannla iyi geçinmekti, kapımızı tam olarak açmamanın düşmanca göründüğünden endişeleniyordum.

"Roger," dedim arkandan, ellerimi mutfak havlusuna sile-I k "İçeri gir de konuşalım. Kızmış gibisin."

I lep birlikte oturma odasına geçtiğimizde Rogerin kılığının Mraz talihsiz olduğunu fark ettim. Lycra bisiklet şortu giymek ıı, m göbeği fazla büyüktü. Ayağındaki bisiklet ayakkabılarıyla parmaklan içe doğru kıvrık yürüyordu. Bir koltuğun arkasına geriledin; Rogeria aranda askeri bir istihkâm kurmak istercesine bir koltuğun arkasına çekildin.

"Trent'in kazasına çok üzüldüm," dedin. "Belki temel bisiklet güvenliğini gözden geçirmek için iyi bir firsat olabilir."

"Temel emniyet kurallannı biliyor" dedi Roger. "Örneğin hiçbir tekerleğin hızlı tutaç mandalının apık bırakılmaması gerektiğini biliyor."

"Sence böyle mi oldu?"

"Trent ön tekerleğin sallanmaya başladığını söyledi. Bisiklete baktık, mandal yalnızca açık bırakılmamış, ön maşayı gevşetecek şekilde birkaç kez çevrilmiş. Kevin'ın suçu olduğunu anlamak için dedektif olmak gerekmiyor!"

"Bir dakika dur bakalım!" dedin. "Bu kötü bir..."

"Trent dün sabah bisiklete bindiğinde sorun yoktu. Eva, sen ve oğlun dışında kimse eve uğramadı. Gönderdiğin ekmek için de sağ ol," diye ekledi sesini alçaltarak. "Çok güzeldi, düşünceli davranışın için teşekkür ederiz. Ama Kevin'ın Trent'in bisikletini kurcalaması tuhafımıza gitti. Biraz daha hızlı gitseydi ya da trafikte olsaydı oğlum öle bilirdi."

"Çok fazla varsayımda bulunuyorsun," diye hırladın. "O mandal Trent'in kazası sırasında da açılmış olabilir." "Mümkün değil. Ben de bisikletçiyim, bırak yayı gevşetecek kadar dönmeyi, o mandal asla kendi kendine dönmez."

"Kevin yapmış olsa bile," dedim (bana öfke dolu bir bakış fırlattın), "belki mandalın ne işe yaradığını bilmiyordu. Açık bırakmanın tehlikeli olduğunu fark etmedi."

"Oğlunuzun aptal olması da bir olasılık tabii," diye homurdandı Roger. "Ama Trent onun için böyle söylemedi."

"Bak," dedin. "Belki Trent o mandalla oynuyordu, şimdi de suçu üzerine almak istemiyor. Bu, onun yerine oğlumun cezalandırılması anlamına gelmiyor. Şimdi izin verirsen bahçede yapacak işlerimiz var."

Roger gittikten sonra, Moira'nın bana yapmaya söz verdiği İrlanda usulü ekmeğin hiç gelmeyeceğini hissettim üzülerek.

"Tanrım, bazen haklı olduğunu düşünüyorum," dedin aşağı yukarı yürürken. "Artık çocuklar başkasının hatası olmadan dizlerini bile sıyıramıyorlar. Ülke tamamen kaza kavramımn ne olduğunu unutmuş. Kevin kolunu kırdığında sana zorluk çıkardım mı? Başkasının hatası olması mı gerek? Hayır. Kazadır, olur."

"Kevin'la Trent'in bisikletini konuşmak ister misin?" dedim. "Yoksa ben mi konuşayım?"

"Ne için? Ben ortada bir suç görmüyorum."

"Ne zaman gördün ki?" dedim alçak sesle.

"Sen de hep görüyorsun," diye karşılık verdin.

Standart bir konuşmaydı, öyle fazla bir sertlik bile içermiyordu, bu nedenle neden Trent Corley'nin mandalının açılması gibi olayın, içimde bir şeyi serbest bıraktığını bilmiyorum. Belki de eskiden öyle olmadığı halde bu konuşmaların standart hale gelmesindendi. Gözlerimi kapadım,

Roger Corley'in saçma suçlamalarına siper olan koltuğun arkasım tuttum. Aslına bakarsan, ağzımdan çıkana kadar ne söyleyeceğimi bilmiyordum.

"Franklin, bir çocuk daha istiyorum." Gözlerimi açıp kırpıştırdım. Kendimi şaşırtmış, altı-yedi yıldır ilk kez kendiliğimden bir şey yapmıştım. Hızla bana döndün. Senin tepkin de kendiliğindendi. "Ciddi olamazsın.

John McEnroe'yu sportmen bulmadığın için tutmadığını hatırlatmak için doğru bir zaman değildi. "Bir an önce hamile kalmak istiyorum."

Çok garipti. Kendimden son derece emindim, çılgınca bir kapris ya da evlilik denizinde can havliyle bir cankurtarana sarılmak gibi bir şey değildi. Kendime hâkim ve nettim. Ebeveynlik üzerine yaptığımız uzatmalı tartışmalar sırasında dua ettiğim içten kararlılık buydu işte. Bu olmadığı için, "yeni bir sayfa açmak", "büyük soruyu cevaplamak" gibi dolambaçlı bir biçimde soyut yollara sapmıştık. Hayatımda hiçbir şeyden bu kadar emin olmamıştım, öyle ki konuşacak başka bir şey olduğunu düşünmen beni altüst etmişti.

"Eva, bunu aklından çıkar. Kırk dört yaşındasın. Üç başlı bir kurbağa bile doğurabilirsin."

"Krklannda pek çok kadın doğum yapabiliyor artık."

"Saçmalama! Kevin artık bütün gün okulda olacağı için AVVAP'a geri dönmeyi planlıyordun hani! Glasnost sonrası Doğu Avrupa'ya gitme planlanna ne oldu? Erkenden girip The Lonely Planet'm önüne geçecektin hani?"

"AVVAP'a dönmeyi düşündüm. Hâlâ dönebilirim. Ama hayatımın sonuna kadar çalışabilirim. Senin de az önce duyarlılıkla dikkatimi çektiğin gibi, yapmam için az zaman kalan bir tek şey var."

"İnanamıyorum. Sen ciddisin! Gerçekten... ciddisin!"

"Hamile kalmak istiyorum, biraz kötü bir şaka değil mi Franklin. Kevin'ın oynayacağı bir kardeşi olsun istemez misin?" Aslında ben de oynamak için birini istiyordum.

"Ona sınıf arkadaşı diyorlar. Hem kardeşler hiçbir zaman iyi geçinemezler." "Yalnızca yaşları yakınsa. Kız Kevin'dan en az yedi yaş küçük olacak."

"Kız, öyle mi?" dedin öfkeden titreyerek.

Kaşlanmı çattım. "Kuramsal olarak."

"Bütün bunlar bir kız istediğin için mi? Küçük elbiseler giydirebilesin diye mi? Eva, bu hiç senin yapacağın bir şey değil."

"Hayır, bir kıza küçük elbiseler giydirmek benim yapacağım bir şey değil. Bu yüzden bunu söylemene gerek yoktu. Bak, şüphelerin olmasını anlayabiliyorum ama neden tekrar hamile kalma ihtimalim seni kızdırıyor anlamıyorum."

"Çok açık değil mi?"

"Hiç de değil. Baba olmanın hoşuna gittiğini sanıyordum."

"Doğru, gidiyor! Eva, bu hayalindeki kıza sahip olsan bile farklı olacağını nereden biliyorsun?" "Anlamadım," dedim, aptalı oynamanın faydalanm oğlumdan öğrenmiştim. "Neden bir şeylerin farklı olmasını isteyeyim ki?" "İşler böyle gittikten sonra, bir daha aym şeyi tekrarlaman için hangi şeytan dürttü seni?"

"Ne şekilde gitmiş?" diye sordum duygusuz bir sesle.

Pencereden dışarı bir bakış fırlatıp Kevin'ın direğin ucuna bağlı topu bir o yana bir bu yana atıp atmadığını kontrol ettin. Kevin monotonluğu severdi.

"Hiç bizimle gelmesini istemiyorsun öyle değil mi? Hep, eski güzel günler olarak bellediğin zamanki gibi kendi başımıza kaçıp gitmemiz için onu başından atıp birine bırakmak istiyorsun."

"Ben böyle bir şey dediğimi hanrlamıyorum" dedim buz gibi.

"Söylemene gerek yok. Ne zaman Kevin'ın da katılabileceği bir şey yapmayı teklif etsem hayal kırıklığına uğradığını görüyorum."

"Ha, oğlumuz yabancılann elinde çürüyüp giderken, bu yüzden pahalı restoranlarda sayısız gece uzun uzun keyif yaptık."

"Gördün mü? Katlanamıyorsun. Ya bu yaza ne demeli? Peru'ya gitmek istiyordun. Tamam katılmaya hazırdım. Ama ailecek tatil yapacağımızı sanıyordum. Altı yaşındaki bir çocuk bir gün içinde ne kadar yürüyebilir derken bile suratını görmeliydin Eva. Havası sönmüş balon gibi oldun. Peru'da Kevin'ın da olacağını öğrenir öğrenmez ilgini kaybettin. Pardon ama ondan olduğunca kaçabilmek için çocuk sahibi olmadım ben."

Bu konuşmanın gittiği yer beni ürkütüyordu. Konuşulmamış konulan bir gün tartışacağımızı biliyordum ama henüz hazır değildim. Dengemi sağlamalıydım. Ek kanıtlara ihtiyacım vardı ki bunları bulmam en az altı ayımı alacakn.

"Bütün gün onunla beraberim," dedim. "Biraz dinlenmeye senden daha fazla ihtiyacım olması garip mi?" "Zaten ne kadar mühim bir fedakârlık yaptığını her gün duyuyorum."

"Bu kadar küçük bir şey olarak görüyorsan kusura bakma."

"Benim için bir anlamı olup olmaması önemli değil. Onun için bir anlamı olmak." "Franklin nereye varmaya çalıştığını hiç anlamı..." "Ne kadar tipik değil mi? Onunla, beni etkilemek için evde kalıyorsun. Onu hiç hesaba katmıyorsun, değil mi?"

"Bütün bunlar nereden çıkn? Yalnızca sana bir çocuk daha istediğimi söyledim, sevinmen ya da en azından bu fikre alışman için."

"Onunla uğraşıyorsun," dedin. Yokuşun tepesindeki sahaya bakarken, yeni başlıyormuş gibi bir halin vardı. "Bu evde ve anaokulunda ters giden her şey için onu suçluyorsun. Oyunun her aşamasında zavallı çocuktan şikâyet ettin. En başta çok ağlıyordu, sonra çok sessiz oldu. Kendince bir dil uydurup konuşsa, sinir bozucu oldu. 'Doğru düzgün oyun oynamıyor'un anlamı, senin oynadığın gibi oynamıyor. Ona verdiğin oyuncaklara müzelik parçalar muamelesi yapmıyor. Her yeni kelime öğrenişinde sırtını sıvazlamıyor, bütün mahalle onunla zaman geçirmek için sıraya girmiyor diye, toplum dışı ilan etmeye kararlısın. Tuvalet eğidmiyle ilgili

evet tamam bir tane ciddi sorunu oluyor -o kadar da garip değil Eva, çocuk için aeı verici olabilir- bu sefer onu, aranızda kötü niyedi kişisel bir kavga varmış gibi yorumluyorsun. En sonunda bu sorunu aşmasına sevindim ama tutumun göz önüne alınırsa bu kadar uzun sürmesine şaşmamalı. Senin, özür dilerim belki duygularını inciteceğim ama, soğukluğunu telafi etmek için elimden geleni yapıyorum ama anne sevgisinin yerini hiçbir şey tutamaz. Ve yemin ederim sana, bir çocuğumu daha soğukluğunla yetiştirmene izin vermeyeceğim."

Afallamıştım. "Franklin..."

"Konu kapanmıştır. Bütün bunları söylemek benim de hoşuma gitmedi, hâlâ işlerin düzeleceğini umuyorum. Çaba gösterdiğini düşünüyorsun, biliyorum, ama şimdiye kadar pek bir faydası olmadı. Hepimiz çaba göstermeye devam edelim... Hey dostum!" Güverteden içeri girdiğinde, Kevin'ı bir hamlede tutup başının üzerine kaldırdın. Babalar Günü ilanı için poz verir gibiydin. "Yoruldun mu bakalım?"

Onu yere bıraktığında, "Topu 843 kez doladım," dedi.

"Çok iyi! Eminim bir dahaki sefere 844 yapacaksın!"

Üzerimden kamyon geçmiş gibi hissetmeme yol açan bir tartışmadan sonra, beceriksizce normale dönmeye çalışıyordun ama kendi adıma, modern ebeveynlerden beklenen Hollywood aptallıklarından hoşlandığımı söyleyemezdim. Kevin'ın ifadesinde ufacık bir mutsuzluk belirmişti.

"Çok uğraşırsam yaparım," dedi cansız cansız. "İnsanın hedefi olması güzel, değil mi?"

"Kevin," diye yanıma çağırıp önünde eğildim. "Korkarım arkadaşın Trent bir kaza geçirmiş. Kötü değil, iyileşecek ama belki ona ikimiz birlikte bir geçmiş olsun kartı yapabiliriz. Kolun kırıldığında Sonya anneannenin yaptıklarından."

"Off, peki," dedi uzaklaşarak. "O bisikletle kendini bir şey zannediyordu."

Klima çok düşük derecede çalışıyor olmalıydı, ayağa kalkıp kollarımı ovuşturdum. Bisikletle ilgili tek kelime ettiğimi hatırlamıyordum.

1 Şubat 2001

Sevgili Franklin,

Hâlâ Times aldığımı bilmenin sana moral vereceğini hayal ediyorum nedense. Ama bir zamanlar hangi bölümlerin okumaya değer olduğunu gösteren haritayı kaybetmiş olmalıyım. Açlık ve Hollywood boşanmalan aynı derecede önemli ve önemsiz geliyor. Keyfi olarak gazeteyi ya başından sonuna okuyorum, ya da öylece kapının yanındaki yığına hiç dokunmadan firlanyorum. O günlerde ne kadar haklıymışım, Amerika bensiz de hayauna devam edebilir.

Son iki haftadır, hiç okumadan atıyorum, çünkü hoşlandıklarımla hoşlanmadıklarım netken de başkanlık seremonilerinin içten tantanası bana fenalık verirdi. Bugün döneklik yapıp her şeyi okudum, Amerikalı işçilerin aşırı fazla mesai yapmalanyla ilgili bir yazı da dahil. Belki Özgürlükler Ülkesi'nin işi eğlenceye tercih etmesi ilginçtir, ama bir şey diyemiyorum. Evlenmek üzere olan genç bir elektrik hat işçisinin hikâyesini okudum. Ailesi için para biriktirmek uğruna iki buçuk gün boyunca yalnızca beş saat uyumuş. Yirmi dört saat boyunca durmadan direklere tırmanıp inmiş:

Pazar sabahı kahvaltı arası verdikten sonra, bir çağrı daha aldı.

Öğle sularında, doksan metrelik bir direğe tırmandı. Emniyet kayışlarına kancayla bağlanmıştı, 7200 volduk kabloya yalıtkan eldivenlerini takmadan dokundu. Bir ışık parlaması sonrasında, Bay Churchill kayışlarının ucunda hareketsiz sallanıyordu, itfaiye aracından önce gelen babası, oğlunun hayatta olabileceğini düşünerek saaderce direğin başından aynlmadan, oğlunun aşağı indirilmesi için yalvardı.

Fazla mesaiyle bir alıp veremediğim yok, elektrik hattı döşeyen kimseyi de tanımıyorum. Yalnızca bu sahne, kendisi kadar aciz seyircilere yalvaran baba ve asılı bir adam gibi rüzgârda sallanan oğlu beni ağlattı. Babalar ve oğullar? Yas ve boşa giden gayret? Bağlantı yok değil. Ama aym zamanda, o genç adamın gerçek babası için de ağladım.

Anlıyorsundur. Halkımdan 1,5 milyon kişinin öldüğü, babamın insanın içindeki en büyük kötülüğe karşı verilen savaşta öldürüldüğü ve

tam doğduğum ayda, bizim içimizdeki en büyük kötülükle onu yendiğimiz çocukluğumdan beri kafama kazınmış. Perşembe bu yılan sofrasına iğrenç bir garnitür oldu, yüreğim nasırlaşmış olsa şaşırmazdım. Onun yerine kolayca etkileniyorum, hatta aşın duygusal oldum. Belki diğer insanlardan o ka

dar az şey bekliyorum ki en ufak bir iyilik bile, Perşembe gibi çok gereksiz olduğu için beni etkiliyor. Soykırımlara şaşırmıyorum. Tecavüzler, çocuk köleler beni şaşırtmıyor. Ve Franklin, sen başka türlü düşünüyorsun ama Kevin beni şaşırtmıyor. Sokakta eldivenimi düşürdüğümde geri vermek için bir gencin iki sokak boyunca arkamdan koşmasına şaşırıyorum. Kasa görevlisi bir kızın, yüzüm bir menfaat maskesi olduğu halde, paramın üstünü gülümseyerek vermesine şaşınyorum. Sahiplerine postalanan kayıp cüzdanlara, titizce yol tarif eden yabancılara, birbirlerinin çiçeklerini sulayan komşulara şaşırıyorum. Celia beni şaşırtmıştı.

Söylediğin gibi bir daha konuyu açmadım. Seni aldatmaktan da zevk almıyordum. Ama ağustosta hissettiğim tekinsiz kararlılık hiç azalmadı, sen de bana başka seçenek bırakmadın.

Kevin'ın alçısı iki hafta önce çıkarılmıştı ama Trent Corley'nin bisiklet kazasıyla birlikte suçluluk duygum da sona erdi. Pat diye. Yapağımla yapacağım arasında bir eşdeğerlilik yoktu. Tamamen mantıksızdı ama yine de mükemmel panzehiri ya da kefareti bulmuş gibiydim. Kendimi sınayacaknm. ikinci celsede geçeceğimden hiç de emin değildim.

"Abaza bir canavar"a dönüştüğümü fark ettin, hiç açıkça konuşmasak da üzücü bir biçimde azalmış bir arzudan memnun olmuşa benziyordun. Yatmadan önce birimizden birinin yapmacık bir biçimde esnemesi ("biraz yorgunum") yüzünden, neredeyse her gece olan sevişmelerimiz Amerikalıların ortalaması olan haftada bire düşmüştü. Tutkumun yeniden alevlenmesi numara değildi. Seni istiyordum gerçekten de, yıllardır istemediğim kadar şiddetle. Ne kadar sevişsek gündüz o kadar doyumsuz hissediyordum kendimi, kıpır kıpır bir halde masamdan aldığım bir kalemle kalçalanmı ovuşturuyordum. Pek çok kan kocayı öğle tatillerinde başkalannın kollarına iten yatmadan önce çiftleşmesi seviyesine henüz inmediğimiz kanıdandığı için ben de memnundum.

Çünkü koridorun aşağısında uyuyan bir oğlumuz olduğundan beri, yatakta az ses çıkarmayı âdet edinmiştin. Çoğu zaman "Ne?.. Pardon?" diye sözünü kesiyordum. Semaforla pis konuşmak fazlasıyla yorucuydu, en sonunda ikimiz de kendi özel cinsel doruklarımıza çekildik.
Doğaçlamalarla süslenmeden, edepsizliğe olan büyük yeteneğini kullanmamak ne israftı-kendi fantezilerim de beni sıkmaya başlamıştı. Bunun yerine uçuşan görüntülere vermiştim kendimi. Gerçek anlamda erotik sayılmazlardı. Her zaman belli bir özelliği ve rengi olurdu. Ama zamanla görüntüler aşındı, yara kabuğunun yakın çekimine ya da katılaşmış magmanın coğrafi çizimlerine benzemeye başladılar. Başka gecelerde pislenmiş bezler, sıkı, normal yerine inmemiş hayaların görüntüleri belirirdi, bu açıdan sevişme programımızı haftada bire indirmekte neden katkıda bulunmuş olabileceğimi anlıyorsundur. Belki de en kötüsü, çocuksuz günlerimizde seviştiğimizde, bir zamanlar zihnime doluşan canlı gök mavileri ve kızılların zamanla çamurlaşıp parlaklıklarını kaybetmesiydi. En sonunda gözlerimi kapadığımda beliren miyasma buzdolabının kapısında asılı kara ve toprak rengi resimlerle çalkalanıyordu.

Diyaframımı gök mavisi kılıfında bırakmaya başlar başlamaz, sevişme sırasında zihnimde beliren manzara açıldı. Bir zamanlar, görüş saham kapalıyken, artık geniş mesafeleri görebiliyordum. Ağrı Dağı'nın tepesinden bakıyor, okyanusun üzerinde planörle kayıyordum. Ufuk noktasında kaybolana kadar ışıldayan, mermer yer döşemeleri alev alev yanan, karşılıklı pencerelerinden içeri güneş dolan koridorlar görüyordum. Gözümün önüne getirdiğim her şey parlaktı. Gelinlikler, bulut manzaraları, beyaz çiçek tarlaları. Lütfen gülme, tampon reklamı gibi konuştuğumu biliyorum. Ama güzeldi. En sonunda, başka bir yerde olduğumu hissediyordum. Daha önce zihnim giderek daralıp kararan bir deliği keşfederken, artık açılmıştı. Bu geniş ekran yansımalar bulanık da değil, net ve canlıydılar, sevişmemiz

bittiğinde onlan hatırlıyordum. Bebek gibi uyuyordum. Daha doğrusu bazı bebeklerin uyuduğu gibi. Bunu da çok yakında keşfedecektim.

Doğurgan bir yaşta değildim elbette, hamile kalmam neredeyse bir yılı buldu. Ertesi sonbaharda âdet görmediğimde şarkı söylemeye başladım. Bu kez müzikallerden parçalar değil, annemin Gilesia beni

yanrdığında söylediği Ermeni halk şarkılarını söylüyordum; "Soode Soode" gibi. ("Yalan, yalan, yalan, her şey yalan; bu dünyada her şey yalan!") Sözlerini unuttuğumu anlayınca annemi arayıp yazmasını istedim. Memnuniyetle kabul etti isteğimi. Ne de olsa onun gözünde hâlâ Ermenice derslerini fazladan bir ev ödevi yükü olarak kötüleyen, inatçı küçük kızdım. "Kele Kele", "Kujn Ara" ve "Gna Gna" gibi en sevdiğim şarkıları, dağ köyleri manzaraları ve Ermeni kilimleri desenleriyle süslü tebrik kardarına yazıp gönderdi.

Kevin bendeki değişikliği fark etmişd, evde solucan gibi sürünmemden hoşlanmadığı gibi kozadan bir kelebek olarak çıkmamı da hoş karşılamadı. Somurtkan bir biçimde geri çekildi ve, "Kötü söylüyorsun," diye şikâyet etti. Farklı ırklardan çocuklann gittiği ilkokulundaki ders kitabından bir satın okudu. "Neden İngilizce konuşmuyorsun." Ona nazikçe Ermeni halk şarkı -lannın çoksesli olduğunu açıkladım, anlamış gibi yapnğında, anlamını bilip bilmediğini sordum. "Aptal demek," dedi. Ona kendisinin de Ermeni olduğunu hatırlatarak bir-iki şarkı öğretmeyi önerdim ama, "Ben Amerikalıyım" diye aynı fikirde olmadığını belirtti. Malumu ilam edercesine, "İnsanım," karınca yiyen değil, der gibi alaycı bir ton kullandı.

Bir şeyler dönüyordu. Anney artık kendini bırakmış ayaklarını sürüyerek dolaşmıyor, zayıf bir sesle konuşmuyordu ama kırık kol öncesi Anney de henüz tekrar ortaya çıkmamıştı: Annelik adımlarını resmigeçitteki bir asker gibi atan canlı, biraz da resmi kadın. Hayır, bu Anney görevlerini kabaran bir ırmak gibi çağıldayarak yerine getiriyordu, girdaplarına fırlatılan taşlar zararsız bir takırtıyla yatağına çöküyordu. Oğlunun, ikinci sınıftaki bütün arkadaşlarının geri zekâlı olduğunu, öğretilen her şeyi zaten bildiğini düşündüğünden haberdar olan bu Anney, yakında her şeyi bilmediğini öğreneceksin, diye karşı çıkmıyor, geri zekâlı demekten vazgeçirmeye çalışmadan yalnızca gülüyordu.

Doğuştan panik olmama rağmen, Irak'ın Kuveyt'i işgalinden sonra Dışişleri Bakanlığı'nın artan tehditieri karşısında bile evhamlanmıyordum. "Genelde böyle şeylere kafayı takarsın," dedin kasımda. "Nasıl oldu da endişelenmedin*. " Hayır, endişelenmiyordum. Hiçbir şey için.

Üçüncü âdetimi de görmeyince Kevin beni şişmanlamakla suçlamaya başladı. Karnıma parmağını batırıp, "Dev gibisin!" diye alay ediyordu. Genelde bedenim konusunda kibirliyken, "Doğru," diye kabul ediyordum neşeyle, "Anney kocaman bir domuz oldu."

"Biliyor musun bel kısmından biraz kilo aldın galiba," dedin aralıkta bir gece. "Patatesi kesmeliyiz belki de. Ben de birkaç kilo versem fena olmaz."

"Hımm" diye mırıldandım. Kahkaha atmamak için resmen yumruğumu ağzıma tıkamak zorunda kalmıştım. "Biraz kilo almamın sakıncası yok bence. Böylece ağırlığımı daha rahat koyabilirim."

"Tanrım, bu da ne, olgunluk mu gösteriyorsun yoksa? Genelde kilo aldığını söylediğimde sinir krizi geçirirdin!" Dişlerini fırçalayıp, yanıma yatağa geldin. Polisiye romanını eline aldın ama yalnızca kapağında parmaklarınla tempo tuttun. Diğer elini büyümüş göğsüme kaydırdın. "Belki de haklısın," diye mırıldandın. "Ele gelir Eva, çok seksi." Kitabı yere bırakıp, bana dönerek tek kaşını kaldırdın. "Taktın mı?"

"Hı hı," dedim onaylayarak. "Göğüs uçların irileşmiş," dedin burnunu sokarak. "Adet zamanın mı? Sanki epeyidir görmüyorsun."

Göğüslerimin arasında, başın hareketsiz kaldı. Geri çekildin. En ciddi ifadenle yüzüme baknn. Sonra bembeyaz kesildin. Cesaretimi yitirdim. Kendimi inandırdığımdan çok daha kö tü olacağı belliydi. "Bana ne zaman söyleyecektin?" diye sordun soğuk bir sesle. "Yakında. Haftalar önce aslında. Sadece uygun zaman değil miş gibi geldi." "Neden gelmediğini anlayabiliyorum," dedin. "Bunu bir tür kaza olarak yutturmayı beklemiyorsun herhalde?" "Hayır. Kaza değildi." "Bu meseleyi konuştuğumuzu sanıyordum." "İşte bunu yapmadık, konuşmadık. Sen nutuk çektin. Beni dinlemedin."

"Yani, ben dinlemedim diye sen de gidip emrivakiye başvurdun, öylece bir tür gasp gibi. Sanki benimle hiç alakası yok."

"Seninle çok alakası var. Ama ben haklıydım sen haksız." "Bu, bugüne kadar yapnğın en küstahça, en bencilce şey." "Evet, sanınm öyle."

"Artık ne düşündüğümün bir önemi kalmadığına göre, ba na nedenini açıklayacak mısın? Dinliyorum." "Öğrenmem gereken bir şey var." "Neymiş o? Beni ne kadar zorlayabileceğini mi ölçmek isti yorsun?" "Kendi..." bu sözcüğü kullandığım için özür dilemeyecek tim, "ruhum hakkında." "Senin dünyanda başka biri var mı ki?" Boynumu büktüm. "Olmasını istiyorum." "Kevin ne olacak?" "Kevin'a ne olmuş?" "Onun için zor olacaktır." "Bir yerlerde okumuştum, başka çocukların kız ya da erkek kardeşleri olabiliyor."

"İğneleyici olma, Eva. İlginin bölünmesine alışkın değil."

"Bu da şımarık demenin bir başka biçimi. Ya da şımarabilir demenin. O çocuğun başına gelecek en iyi şey bu." "Kuşlar bana Kevin'ın öyle düşünmeyeceğini söylüyor." Bir saniyeliğine, beş dakika içinde konunun dönüp dolaşıp

oğlumuza geldiğini düşünmek için durdum. "Belki senin için de iyi olur. Bizim için." "Dert Köşesi tavsiyeleri bunlar. Çatırdayan bir evliliği kurtarmak için yapılacak en son şey çocuk sahibi olmak."

"Evliliğimiz çatırdıyor mu yani?"

"Az önce bunu sen yaptın," diye yapıştırdın cevabı. Sonra bana sırtını döndün.

Işığı kapatıp, yastığıma koydum başımı. Birbirimize dokunmuyorduk. Ağlamaya başladım. Bana sarılmanla öyle rahatladım ki ağlamam daha da şiddetlendi.

"Hey," dedin. "Gerçekten böyle mi düşündün?.. Bana çok geç olana kadar söylememenin nedeni bu mu? Senden böyle bir şey isteyeceğimi mi sandın? Kendi çocuğumuza?"

"Elbette hayır," diye burnumu çektim.

Ama ben sakinleştiğimde iyice sertleştin. "Bak, ses çıkarmayacağım ama yalnızca mecbur olduğum için. Kırk beş yaşındasın Eva. O testi yaptıracağına söz ver."

Yalnızca cesaret kırıcı bii* sonuç karşısında gerekeni yapmaya hazırsak, o testin bir amacı vardı. Kendi çocuğumuza. Sana mümkün olduğu kadar geç söylememde şaşılacak bir yan yoktu.

Testi yaptırmadım. Ah, sana yaptırdığımı söyledim. Bulduğum yeni jinekolog -sevimli biriydi- teklif etti ama Dr. Rhinesteinin tersine hamile kadınları kamu malı gibi görmüyordu ve gereksiz yere ısrar etmedi. Ama doğacak çocuğu her kimse -her ne doğarsa demek istiyordu- sevmeye ve bakmaya hazır olduğu

270 ^ ınıı umduğunu söyledi. Engelli bir çocuğu büyütmenin ödülleri konusunda romantik olduğumu düşünmüyordum. Muhtemelen neyi -ve kimi- seveceğimi seçmek konusunda fazlasıyla kuralcıydım. Bu yüzden güvenmek istiyordum. Bir kez olsun hayat, kader ya da tanrı demedim- kendime kör bir inanç duymak istediğimi söyledim.

İkinci çocuğumuzun benim olduğu konusunda hiç şüphe yoktu. Buna uygun bir biçimde, Kevin'a hamileliğimi bir zulme çeviren sahiplenici buyurganlıktan eser yoktu. Kendi market alışverişimi kendim taşıyordum. Bir bardak kırmızı şarap içtiğimde, ki hâlâ küçük makul ölçülerde içiyordum, sert bakışlara maruz kalmıyordum. Hatta egzersiz rejimini bile sıkılaştırmıştım, koşuyor jimnastik yapıyordum. Anlaşmamız konuşulmadan da son derece açıku: Bu şişlikle ne yaptığım kimseyi ilgilendirmiyordu. Benim de işime gelen bir durumdu.

Kevin, bir hainlik sezmeye başlamıştı bile. Benden her zamankinden daha uzak duruyordu, köşelerden bana dik dik bakıyor, meyve suyunu arsenik tadıyormuş gibi yudumluyordu. Yemesi için bıraknğım yemeği cam kırığı arıyormuşçasına tabakta eşit mesafeli parçalara bölüyordu. Ev ödevleri konusunda ağzını açmıyor, kendisini yakalavanlann elinde şiddetli bir işkence gören bir mahkûmun, Af Orgütü'ne gizlice ulaştıracağı şifreli mektup gibi koruyordu.

Birisinin ona söylemesi gerekiyordu, en kısa zamanda, çünkü kamım arnk belli olmaya başlamışa. Bu nedenle fırsattan yararlanıp genel olarak cinsellik konusunu açıklamamızı istedim. İsteksizdin. Yalnızca hamile olduğunu söyle, dedin. Nasıl olduğunu bilmesi gerekmiyor. Henüz yedi yaşında. Masumiyetini bir süre daha korumamız gerekmez mi?

Oldukça geri kafalı bir masumiyet anlayışı, diye itiraz ettim. Cinsellik konusundaki cehaleti günahtan özgürlükle bağdaşnrıyorsun. Üstelik çocuğunun cinsel zekasını hafife almak, kitaptaki en eski hata.

Gerçekten de akşam yemeğini hazırlarken konuyu yeni yeni açıyordum ki Kevin sabırsızca sözümü kesti. "Düzüşmeyle mi ilgili?

Doğru: Artık ilkokul ikinci sınıftakiler eskisi gibi değildi. "Buna sevişme desek daha iyi Kevin. Diğer sözcük bazı insanlar için hoş olmayabilir."

"Herkes böyle diyor ki."

"Anlamını biliyor musun?"

Gözlerini yuvarlayıp ezberden okudu. "Oğlan pipisini kızın kukusuna sokar."

"Tohumlar" ve "yumurtalar"la ilgili birtakım yapmacık, saçma laflar ettim. Çocukken bana söylendiğinde cinselliğin patates ekmekle, tavuk yetiştirmek arası bir şey olduğunu düşünmüştüm. Kevin sadece müsamaha gösterdi.

"Bunları biliyordum." "Ne sürpriz," diye mırıldandım. "Merak ettiğin bir şey var mı?

Yok. "Hiç mi? Çünkü kızlar, oğlanlar, cinsellik ya da bedeninle ilgili anlamadığın bir şeyi her zaman için babana sorabilirsin." "Ben de yeni bir şey söyleyeceksin sandım," dedi sıkıntılı bir sesle. Odadan çıkıp gitti.

Tuhaf bir biçimde utanmış hissettim. Beklentilerini yükseltmiş, sonra da hayal kırıklığına uğratmıştım. Konuşma nasıl gitti diye sorduğunda, fena değil, dedim. Korkmuş, rahatsız ya da kafası karışık mıydı, diye sorduğunda, aslında pek etkilenmedi, dedim. Sen gülerken, eğer bundan da etkilenmiyorsa neden etkilenecek, dedim keyifsizce.

Yine de Hayatın Gerçekleri'nin ikinci aşaması çok daha zorlu bir bölüm oldu.

"Kevin," dedim ertesi gece. "Dün gece konuştuklarımızı hatırlıyor musun? Cinsellik hakkında. Şey, Anney'le Baba da bazen yapıyorlar."

"Ne için."

"Bir kere, senin bizim yanımızda olman için. Ama senin de yanında birilerinin olması iyi olurdu. Evde oynayacak biri olsun istemez miydin?"

"Hayır."

Kevin'ın Pastel 64 setindeki pastelleri tek tek düzenli bir biçimde kırdığı oyun masasına eğildim. "Hımm, ama yanında biri olacak. Küçük bir kız ya da erkek kardeş. Hoşuna gidebilir."

Uzun, küskün bir kalp ansı boyunca düşmanca gözlerle bakn, ama öyle şaşırmış da görünmüyordu. "Ya hoşuma gitmezse."

"O zaman alışırsın."

"Sırf alışnn diye hoşuna gitmesi gerekmez," diye ekledi, mor pasteli kırarken. "Sen bana alışkınsın." "Evet!" dedim. "Ve birkaç ay içinde yeni birine alışacağız!" Pasteller kısaldıkça kırması zorlaşıyordu, Kevin'ın parmakla

rı şimdi böyle inatçı bir parçayı kırmaya çabalıyordu. "Pişman olacaksın."

En sonunda kınldı.

Seninle isim konusunu tarnşmak istemiştim ama kayıtsızdın. Bu sırada Körfez Savaşı başlamışn ve seni CNN'in önünden almak mümkün değildi. Kevin çalışma odasında, yanında çökmüş oturuyordu. Oğlan çocuklarının ilgisini çeken bütün o generaller ve savaş uçağı pilotlarıyla ilgili şeylere de AB C şarkısı kadar ilgisizdi ama "nükleer bomba"nın doğasına erken gelişmiş bir beğeni sergiledi. Televizyon için düzenlenmiş savaşın ağır temposuna sabredemeyince homurdandı: "Cone Power niye bu hurdalarla uğraşıyor ki Baba. Nükleeri atalım. Iraklılar kimin patron olduğunu öğrenirler." Çok sevimli bulmuştun bunu.

Sportmenlik ruhuna uyarak sana eski anlaşmamızı hanriattı, ikinci çocuğumuzu Plaskett adıyla vaftiz etmeyi teklif ettim. Saçmalama, diye geçiştirdin, gözlerini fırlatılan bir Patriot füzesinden ayırmadan. İki çocuğun soyadı farklı olur mu hiç? İnsanlar birinin evlatlık olduğunu düşünür. İsme gelince de aynı derecede kayıtsızdın. Sen ne istersen öyle olsun Eva, dedin elini sallayarak.

Oğlan olursa Frank diye önerdim. Kız adı olarak da annemin yenik düşmüş kabilesinden Karru ya da Sophia gibi adlan özellikle istemeden, senin ailenden yenik birini seçtim.

Annenin çocuksuz genç kız kardeşi Celia Teyzenin ölümü, on iki yaşındayken seni çok etkilemişti. Deli dolu Celia Teyzen evinize sıkça gelip giderdi. Büyüye oyuncu bir düşkünlüğü vardı, hatta sana geleceği söyleyen bir 8 top vermiş, sen ve kız kardeşinle karartılmış odada ruh çağırma seansları düzenlemiş, annenle babanın onaylamayışı bunları daha da çekici kılmıştı. Fotoğrafını görmüştüm, üzücü bir biçimde güzel bir yüze sahip değildi, geniş bir ağzı, ince dudakları vardı ama gözleri etkileyiciydi. Geleceği görürmüş gibi hem cesur hem de birazcık korkmuş bakıyordu. Benim gibi o da bir maceraperestti, genç yaşta ölmüş, hiç evlenmemişti. Büyük umudar beslediği genç, gözü pek bir dağcıyla beraber Washington dağına tırmanırken, ekipleri bir kar fırtınasına yakalanmış ve hipotermi sonucu ölmüştü. Ama bu hediyeye de seni Celia Teyzenin doğaüstü yollarıyla tuzağa düşürmeye çalışıyormuşum gibi kızgınca omuz silktin.

İkinci doğumum ilkinden çok daha az kısıtlayıcıydı. Kevin ikinci sınıfa gidiyordu, böylece AWAPİa daha yakından ilgilenebildim. Yine de bu kez pocukla daha az yalnızlık çektim ve Kevin okulda, sen dışarıda mekân keşfindeyken, kendi kendime konuşuyormuş gibi hissetmiyordum.

Elbette, ikinci kez doğurmak her zaman daha kolaydır. Anesteziyi tercih edecek kadar şey öğrenmiştim, gerçi doğduğunda Celia o kadar ufaktı ki anestezi olmadan bile başarabilirdim. Bu kez akıllanmışnm, Vulkanlılara özgü kör edici bir zihin birleşmesi beklemiyordum. Her biri kendine göre mucizevi olsa da bir bebek eninde sonunda bebektir, dünyaya gelir gelmez bir dönüşüm beklemek hem küçük bir karmaşa yığınına hem de bitkin orta yaşlı annesine fazlasıyla ağır bir sorumluluk yüklemekti. Yine

de iki hafta önce, Haziranın 14'ünde dünyaya gelmek istediğinde onun istekli olduğunu çıkarsamaktan kendimi alıkoyamadım, ttpkı bir zamanlar Kevin'ın iki haftalık gecikmesinden bir isteksizlik çıkardığım gibi.

Sıfınncı saatte bile bebeklerin duygulan var mıdır? İkisine yönelik mütevazı incelemem beni olduğuna inandırdı. Henüz duygulara verecek isimler yok, zihinlerinde ayıncı etiketler olmadan da, muhtemelen duyguları zıdıklara kolayca yer veren bir kanşım olarak yaşıyorlar. Ben muhtemelen endişeli olduğumda kendimi bu duyguyla sınırlarken, bir bebek aynı anda hiç sıkıntı çekmeden hem tedirgin hem de rahat hissedebilir. Yine de her iki çocuğumun doğumunda da bir akordun en tiz notası ya da bir tuvalde ön plandaki renk gibi baskın bir duygusal tonu hemen ayırt edebildim. Kevin'da bu nota bir tecavüz düdüğünün kulak tırmalayıcı tiz tonuydu, rengi nabız gibi atan kan kırmızısı, duygu da korkunç bir öfkeydi. Bütün o öfkenin çığlığı ya da devamlılığı sürdürülemezdi, bu yüzden büyüdükçe nota, abanılan bir otomobil kornasının sabit, yüksek sesine indi, ön plandaki renk giderek koyulaşn, tonu pıhnlaşarak böbreğin ağır kara moruna dönüştü ve ana duygusu, düzensiz bir gazaptan, hiç dinmeyen sabit bir hınca geçti.

Celia ise ilk ele geldiğinde pancar suradı ve kanlı olabilirdi ama işitsel rengi açık maviydi. Sevişirken gördüğüm gök mavisiyle kuşanlmışnm. Doğduğunda ağlamadı, sembolik bir ses çıkardıysa, evinden çok uzaktaki, yürüyüşünden zevk alan ve kimsenin dinlemediğini düşünen bir gezginin nağmesiydi. Bu kör yaranktan -elleri boşluğu kavramadan arıyor, şaşırıyordu, ağzı meme ucuna götürüldüğünde hemen emmeye başlamıştı-sızan ana duyguya gelince minnetti.

Hemen farkı anlayabildiğinden emin değilim ama Celia doyurulup, kundaklanıp babasına verildiğinde onu epeyi hızlı bir biçimde geri vermiştin. Belki hâlâ benim cüretkârlığıma kızgındin, belki kızının kusursuzluğu aldatmamın haklı olduğunun canlı bir kanıtı olduğu için seni daha da umutsuz yapmıştı. Talihsiz biçimde sıradan Rüya Evimizde yıllarca yaşadıktan sonra veranda salıncağı olan, servis asansörlü, maun tırabzanlı Viktorya tarzı eve rastlayıp, satılık olduğunu öğrendiğinde de aynı direnişle kızacağını tahmin ediyordum. O evi hiç görmemiş olmayı isteyecektin, içinde bir şey birazcık ondan nefret edecekti. Basmakalıp tikten katedralimize döndüğünde, hayatın gerçeklerini, gösterişten oluşan

bir cüruf yığını görürdün. Cesur yuvarlama yeteneğin ömür boyu sakatlanırdı.

Soğukluğuna getirebileceğim tek açıklama bu. Çünkü onu kucağına alırken temkinliydin. Brian'ın bir babanın âşık olduğu an dediği uzun, duygusal, bakışlarla bakmıyordun ona. Galiba seni korkutuyordu. Galiba kızına duyduğun çekimi bir ihanet olarak algılıyordun.

Doğum o kadar sorunsuz geçmişti ki, hastanede yalnızca bir gece kaldım. Bizi Ryack Hastanesi'nden almaya Kevin'la birlikte geldin. Tedirgindim, ilk çocuk için arazisinin konuşamayan, zayıf biri tarafından istila edilmesini düşünmenin ne kadar çıldırtıcı olduğunu çok iyi anlıyordum. Ama Kevin peşin sıra hastane odasına girdiğinde, kızımı yastıkla boğmak için yatağa falan atlamadı. "Ben Bir Ağabeyim" tişörtü üzerinde (kare kat yerleri ve boynundaki fiyat etiketi, bu sahne eşyasının son dakikada lobideki hediyelik eşya satan dükkândan alındığını gösteriyordu) tembel bir yürüyüşle yatağın ayak ucunu dolaştı, diğer tarafa geçti, yanımda duran zinya çiçeği buketinden bir tane alıp yapraklarını yolmaya başladı. Belki de en güvenli sonuç Celia'mn onu sıkacak olmasıydı.

"Kevin," dedim. "Kız kardeşini görmek ister misin?" "Ne diye görecekmişim" dedi yorgun bir tavırla. "Bizimle eve gelmiyor mu? Her gün göreceğim zaten." "En azından adını bilmelisin, değil mi?" Kevin'ın kararlı bir biçimde ilgilenmediği memeyi henüz emmeye başlamasına rağ

men bebeği yavaşça göğsümden çektim. Böyle bir durum karşısında çoğu bebek yaygara kopanrdı ama Celia en başından mahrumiyeti hak ettiği bir şey olarak algıladı, kendisine verilen en küçük şeyi bile fal taşı gibi açılmış mahcup gözlerle karşıladı. Çarşafı yukarı çekiştirip, bebeği incelemesi için yukan kaldırdım.

"Bu Celia, Kevin. Biliyorum henüz eğlenceli değil ama büyüdüğünde bahse girerim en iyi arkadaşın olacak." En iyi arkadaşın anlamını bilip bilmediğini merak ediyordum. Henüz eve okuldan bir tek arkadaşı bile gelmemişti.

"Yani peşimden falan dolanacak. Gördüm. Baş belası."

Ellerini Kevin'ın omuzlarına yerleştirdin ve onu dostça sağa sola salladın. Kevin'ın yüzü seğirdi. "Eh, bu da ağabey olmamn bir parçası!" dedin. "Ben de bilirim çünkü küçük bir kız kardeşim vardı. İnsanı hiç rahat bırakmazlar! Sen kamyonlarla oynamak istersin, bebekleriyle rahat vermezler!"

"Ben de kamyonlarla oynuyordum," diye itiraz ettim, sana bir bakış fırlatarak. Bu gerici cinsiyet rolleri saçmalığı konusunu eve dönünce konuşmamız gerekiyordu. Hemen ardından doğmuş olan kız kardeşin Valede -aşın titiz bir küçük kızdan, perdelerinin kesiminden başka bir şeyle ilgilenmeyen işgüzar bir kadına dönüşmüştü, kısa süreli Philadelphia ziyarederimizde tarihi evlere "geziler" düzenlemekte ısrar ederdi- ile hiçbir zaman yakın olmaman şansızlıktı. "Celia'nın neden hoşlanıp hoşlanmayacağını şimdiden bilemeyiz, Kevin'ın da bebeklerle oynayıp oynamayacağını bilemeyeceğimiz gibi."

"Mümkün değil!" diye bağırdın, ikiniz kardeşmişsiniz gibi.

"Ninja Kaplumbağalar? Spiderman? Action Figure'lar da oyuncak bebek sayılır."

"Aferin Eva," diye mırıldandın. "Küçücük çocuk sayende kompleks sahibi olacak."

Bu arada Kevin yatağa yaklaşmıştı. Komodinin üzerindeki bir bardak suya parmaklarını daldırdı. Göz ucuyla bebeği süzerek ıslak elini üzerinde tuttu ve suları yüzüne damlam. Celia ra

hatı bozulmuş bir halde döndü, ama bu vaftiz törenine kazmışa benzemiyordu, ama sonradan kızımın şikâyet etmemesi ya da ağlamamasının bir anlamı olmadığı gerçeğini göz önüne almayı öğrenecektim. Yüzü tarafsız olsa da ender rastlanır bir merakla kıpırdayan Kevin, tekrar elini suya daldırıp kız kardeşinin ağzını ve burnunu ıslattı. Ne yapacağıma karar veremiyordum. Kevin'ın vaftiz töreni, prensesi beşiğinde lanedemeye gelen kızgın bir akrabayı hatırlatıyordu. Yine de gerçek anlamda canını acıttığı söylenemezdi ve bu ilk tamşmasını azarlamayla berbat etmek istemiyordum. Bu yüzden, elini üçüncü kez suya soktuğunda, yastığa tekrar yerleştim, bebeğin yüzünü çarşafla kuruladıktan sonra sezdirmeden ulaşamayacağı bir yere çektim.

"Hey Kev!" diye ellerini ovuşturdun. "Annenin giyinmesi gerekiyor, bu yüzden şu koridorun aşağısındaki makineye bir gidip bakalım. Şöyle yağlı ve gerçekten tuzlu bir şeyler bulalım!"

Hastaneden çıkarken, yeni doğan bir bebekle bütün gece uykusuz kaldığım için, ben uyurken bebeğe bakmaya gönüllü oldun.

"Çok tuhaf ama," diye fısıldadım. "Birkaç kez emzirmek için kalktım ama alarmı kurmak zorunda kaldım. Franklin, hiç ağlamıyor."

"Hah. Böyle devam etmesini bekleme."

"Hiç belli olmaz. Hepsi birbirinden farklı."

"Bebek dediğin ağlar," dedin güçlü bir sesle. "Bütün gün yatakta yatıp uyuyorsa pısırık birini yetiştiriyorsun demektir."

Eve geldiğimizde antredeki küçük masada duran, yirmili yaşlarımda çekilmiş çerçeveli fotoğrafın yerinde olmadığını fark ettim. Sana başka bir yere koyup koymadığını sorduğumda, omuz silkip hayır dedin. Bir yerlerden çıkacağını varsayarak fazla üzerinde durmadım. Ama çıkmadı. Biraz tedirgin olmuştum. Artık

o fotoğraftaki kadar güzel değildim ve bir zamanlar insanın yüzünün çizgisiz ve güzel olduğunu gösteren bu belgeler zamanla değer kazanıyor. Fotoğraf Amsterdam'daki bir yüzen evde çekilinişti. Kaptanla kısa, yalın bir ilişkim olmuştu. Fotoğrafta yakaladığı coşkulu, sıcak, rahat ifadeyi seviyordum. O zamanlar hayatta ihtiyacım olan şeylere yönelik bir övgüyü sabidiyordu: suyun üzerinde oynayan ışıklar, berrak beyaz şarap, yakışıklı bir erkek. Portre çoğu fotoğrafimdaki ciddiyeti (çıkık almm, çukur gözlerim) yumuşatmışa. Tekne kaptanı bana fotoğraf! postayla yolladığı için negatifi elimde yoktu. Ah, ne olduysa oldu. Muhtemelen ben hastanedeyken Kevin fotoğrafı alıp iğnelerle delmişti.

Her neyse, aptal bir fotoğraf için kızacak değildim. Hatta savaş metaforum kışkıracı gelebilir ama Celia'yı eşikten içeri taşıdığımda birliklerimizin sayısını sağlıklı bir düzeyde eşidediğimiz izlenimine kapılmışüm. Askeri bir

müttefik olarak güven dolu, küçük bir kızın varlığının bir işe yaramayacağını, açık bir sol kanattan daha kötü olduğunu bilemezdim.

18 Şubat 2001

Sevgili Franklin,

Biliyor musun ne düşünüyordum, Celia'nın benimle kalmasına izin verilseydi Perşembe'yi-, duruşmaları, hatta boşanmamızı bile

kaldırabilirdim. Onu seninle hayal etmek hoşuma gidiyor. En sonunda bile olsa, birbirinizi daha iyi tanıyacağınız için mutluyum. Ona iyi bir baba olmuştun -amacım eleştirmek değilama Kevin'ı ihmal etmemek konusunda o kadar hassastın ki, hâlâ onun tarafında olduğunu göstermek için bazen aşınya kaçabiliyordun. Celia'yı kendinden uzak tutuyordun. Bir de büyüdükçe ne kadar güzelleşmişti değil mi? Uçuşan ince telli sarı saçI.ırıyla mahcup, ürkek bir biçimde güzeldi. Galiba başkalarının onu çok sevmesine Kevin'ın adına kızıyordun. Kevin'ın yanında insanlar temkinli ve aşırı derecede candan ya da sahte olma eğilimi gösteriyorlar, bazen de onu yanımızda getirmediğimiz için açıkça rahatlamış görünüyorlardı. Bu haksızlık, diye düşünüyordun. O büyük, evrensel anlamda haksızlıktı

Belki de Celia'yı çok kolay sevmiştim. Belki, benim açımdan bu bir aldatmacaydı çünkü hayatım boyunca zorlukları aşmaya, korkularımı yenmeye çabalamıştım. Celia ise tek kelimeyle cana yakındı. Onu tatlı bulmayan kimseyi hanrlamıyorum ama insanların akıllarında kalıyor muydu bilmiyorum. Komşulanmızdan Kevini seven pek yoktu, gerçi bunu açıkça söylemeyecek kadar kibardılar ama onu hatırlıyorlardı. Her ikimizin ailesi de Kevin söz konusu olduğunda polis kesilirdi. Kız kardeşin Valerie, Ke-vin'ın titizce döşenmiş evinde başıboş dolaşması konusunda tedirgin davranırdı. Ne zaman eline bir şeker kâsesi alacak olsa ya da perdelerin püsküllü kordonlarıyla oynasa yerinden fırlayıp elinden alırdı. Kevin'ın eksiklikleri ulusal haberlere girmeden önce, Giles ne zaman oğlumuzun hatınnı sorsa, özel bir önyargıyı doğrulayacak çirkin küçük hikâyeler peşinde gibi görünürdü. Kevini sevmek bir yana, ondan hoşlanmak bile zordu, ama bu açıdan tam da annesinin sevdiklerine uygun biçimlendirilmiş görünebilirdi. Kevini sevmek, Moskova'da güzel bir yemek yemek, Londra'da kalacak ucuz bir yer bulmak ya da Bangkok'ta

çamaşırhane bulmak gibi zordu. Ama Amerika'ya geri dönmüş, hamlaşmışnm. Saatlerce fırında ağır ağır zerdeçallı tavuk pişirmektense kolaya kaçıp bazen Hint yemeği, yanına da Hint ekmeği söylediğim gibi, uzun uzun kısık ateşte kılçıklı liflerini ayırmak yerine uysal, hazır bir çocuğun kolay konforunu tercih ettim. Hayanm boyunca güçlüklere meydan okumuştum, yorgun ve son zamanlarda zayıftım, ruhsal anlamda formda değildim.

Ama duygulann en az engelle karşılaşnğı yoldan akması doğaldır. Hayretle, Celia'yı uyuttuğumda gerçekten de bir "pısınk" yetiştirdiğimizi fark ettim. Kevin her ihtiyacı karşılandığı halde avaz avaz ağlarken, Celia bütün maddi yoksunluklara zayıf bir sızlanma ya da kıpırdanmayla teslim oluyor, ben bakmayı hatırlayana kadar saatlerce altı ıslak gezebiliyordu. Hiç açlıktan ağlamadı, ama ne zaman meme versem emdi, bu nedenle onu sabit bir programa göre beslemek zorunda kaldım. Çocuğu yeterince ağlamadığı için endişelenen ilk anne olabilirim.

Kevin, kederli bebekliği sonrasında toptan bir sıkıntıya dönüşmüştü. Celia ise en küçük bir incik boncukla bile büyüleniyordu. Renkli bir peçete kâğıdına da beşiğinin üzerinde sallanan hareketli pahalı sedeflere de aynı ilgiyi gösteriyordu; dokunsal evrene yönelik, senin Madison Avenue'daki patronlarını deli edecek ayrımsız bir büyülenme sergiliyordu. Beklenebileceğinin aksine, bu kadar kolay memnun edilebilen bir kız olmasına rağmen, eski oyuncaklarına düşkünlüğü yüzünden ona hediye almak zor olacaktı. Yaşı büyüdükçe çaput haline gelmiş oyuncak hayvanlarına öyle tutkulu bir sadakatle bağlanacakta ki, hediye gelen, yeni kürklü bir pelüş hayvan derinden sarsılmasına yol açacaktı. Sanki, ikinci çocuğu olan babası gibi, küçük ailesini genişletmenin daha ilkel önceki bağlılıklarını tehlikeye sokacağını düşünüyordu o da. Yeni hayvanlar yalnızca bir kulaklarını kaybettikten ya da brokoli lekesiyle vaftiz edildikten sonra yatağına girebiliyorlardı. Konuşmaya başladığında bana bir keresinde, diğerlerinin kıskanmaması ya da kendini ihmal edilmiş hissetmemesi için her gün koleksiyonundaki her hayvanla oynamaya dikkat ettiği sırrını vermişti. Doğal olarak, en şiddetie savunduğu oyuncaklar kırılmış olanlardı (Kevin'ın sayesinde).

Belki senin için fazlasıyla kız gibiydi. Kadınsı güvensizliği ve inceliği benim için de yeni şeylerdi. Tırmanma kafeslerinin tepesinde dolaşan, oğlanlarla bilek güreşi yapan, misafirlere astronot olacağını ilan ederek seni gururlandıran şamatacı, korkusuz bir erkek fatmayı, motor yağı lekeleriyle kaplı kovboy giysileriyle evde dolaşan haylaz bir çocuğu tercih edebilirdin. Ben de öyle bir kız çocuğundan hoşlanabilirdim ama bizim kızımız böyle değildi.

Bunun yerine Celia dantelli elbiseler giymekten, benim ender yaptığım bir şeyden, ruj sürmekten hoşlanıyordu. Ama kız hali yalnızca şifoniyerimin üzerindeki mücevherlere ilgi göstermekten ya da yüksek topuklu ayakkabılarımın üzerinde sallanmaktan ibaret değildi. Çok daha geniş bir zayıflıkta, bağımlılık ve güvende gösteriyordu kendini. Pek çok güzel huyu vardı ama yüreği yoktu. Korkularla doluydu içi, sırf karanlıktan değil, elektrik süpürgesinden, bodrumdan, pis su borusundan da korkuyordu. Memnun etmeye hevesliydi. Bu yüzden iki yaşından önce lazımlık kullanmaya başladı ama anaokulu çağına geldiğinde hâlâ kendi başına tuvalete gitmekten utanıyordu. Bir keresinde küflenmiş bir yoğurt kâsesini açtığımı gördü ve sonra haftalarca buzdolabına yaklaşmadı ya da vanilyalı puding, hatta beyaz guaş boya gibi yoğurda benzeyen bir maddeye bile dokunmadı. Çoğu çocuk gibi dokuya aşırı hassastı. Çamura bir şey demezdi ama "kurupislik" diye tek sözcük haline getirdiği, kumlu topraktan, yer döşemesindeki tozdan hatta bildiğimiz undan bile hoşlanmazdı. Turta hamuru yapmayı ilk öğrettiğimde, mutfağın ortasında iki yanında tuttuğu ellerinin parmakları açık, gözleri irileşmiş bir halde öylece kalakalmıştı. Celia her zaman dehşetini sessizce ifade ederdi.

Yemek konusuna gelince, şiddetli bir tiksinti beslediği yiyecekleri anlamam bir süre aldı. Omuzlannın çökmesine, eliyle ağzını kapatmasına dikkat etmesem müşkülpesent görünmemek için önüne konan her şeyi zorla yiyebilirdi. "Topaldı" (tapyoka, kuru üzümlü çavdar ekmeği), "sümüklü" (bamya, domates, mısır unuyla yoğunlaşurılmış soslar) ya da "zadı" (jölenin sertieşmiş dibi, sıcak kakaonun soğumuş kahverengi yüzeyi, hatta soyulmamış şeftali) şeylerden iğreniyordu. Nasıl olursa olsun damak zevkine sahip bir çocuğum olması içimi rahatiatmıştı -Kevin'ın yemeklerini renkli balmumundan da yapsam olurdu- Ce

lia bu yiyeceklerin önünde titrerken beti benzi atar, ter içinde kalırdı, öyle ki insan yemeğin onu yiyeceğini düşünürdü. Celia için çevresindeki her şey canlıydı, her bir tapyoka topağının, mide bulandırıcı, koyu, küçük bir ruhu vardı.

Biliyorum, koridorun ışığını açık bırakmayı unutmamak ya da gecenin bir yarısında kalkıp onu tuvalete götürmek sinir bozucuydu. Birçok kez beni ona karşı fazla duygusal davranmakla suçladın, bir korkuya teslim olmak onu beslemek demekti ne de olsa. Ama sabahın üçünde dört yaşındaki bir kızı holde, geceliği içinde üşümüş bacak arasını tutarken gördüğümde, çişi gelirse ikimizden birini kaldırması için ona yalvarmaktan başka ne yapabilirdim? Ayrıca Celia o kadar çok şeyden korkuyordu ki, kendi açısından cesur bile sayılabilirdi. Kimbilir ne çok korkunç yüzeyden ya da loş köşeden korkuyordu da bu korkulanyla sessizce kendi kendine yüzleşmişti.

Ama Celia'nın "yapışkan" olduğunu söylediğinde sınırı çizdim. İnsanın gözbebeğini ele yapışan, rahatsız edici bir madde olarak tasvir eden çirkin bir sözcük değil mi? Yapışkanlık, dünyadaki en değerli şey için küçültücü bir ad değilse de, karşılığında kabul edilemeyecek biteviye bir ilgi, onay, gayret talebini içeriyor. Ama Celia bize hiçbir şey için yalvarmadı. Oyun odasında ne yaptığını gelip görmemiz için kitap okurken bizi dürtüp çekiştirmedi. Ne zaman ona aniden sarılsam, bana değersizliğini ima eden şükran dolu bir şiddetle karşılık verdi. AWAP'a döndükten sonra, anaokuluna bıraktığımda yüzü üzüntüden kül rengine dönse ve eve geldiğimde aydınlasa da hiçbir zaman yokluğumdan şikâyet etmedi.

Celia yapışkan değildi, sadece sevecendi. Bazen mutfakta bacaklarıma sarılıp, yanağını dizime yaslar, bir mucize karşısındaymış gibi, "Sen benim arkadaşımsın!" derdi. Yine de gelişiyle sana sıkıntı yaratmış olsa da iyi yürekli bir adam olduğun için bu gösterileri ancak dokunaklı bulabilirdin. Gerçekten de arkadaşları olduğunu doğrulamamız onu, genel ve biraz da soyut geini bir ebeveyn sevgisini dile getirmemizden çok daha fazla bü-yulıiyordu. Kevin'ın ondan daha akıllı olduğunu düşündüğünü biliyorum ama Kevin, bu dünyaya geldiğinde onun ne için olduğu, onunla ne yapacağı konusunda tam anlamıyla felce uğramıştı . Oysa Celia ne istediği ve hayan yaşanmaya neyin değer kıldığı konusunda sarsılmaz bir

kesinlikle gelmişti: o bir türlü temizlenmeyen yapışkanlık, aşırı duygusallık için. Herhalde bu da bir tür zekâ belirtisi olsa gerek.

Kabul, okulda pek başanlı değildi ama bu da aşın çaba göstermesi yüzündendi. Öğretmenleri ve ebeveynini hayal kırıklığına uğratma ihtimalinden başka bir şey düşünemediği için bir türlü yapması gerekeni yapamıyordu. En azından ona öğretilmeye çalışılan her şeyi küçümsemeyle karşılamamıştı.

Öğretmeye çalışum: Yalmzca Florida'nın başkentinin Tallahassee olduğunu ezberle, nokta. Ama gizemlere en az adaşımn inandığı kadar inanan Celia bu kadar basit olduğunu, sihirli bir püf noktası olmadığını düşünemiyordu. Bu nedenle, eyalet başkentleri testini yaparken sırf aklına geldi diye "Tallahassee"yi sorguluyordu. Kevin'ın gizemle hiç sorunu olmamıştı. Bütün dünyaya aynı korkunç sıradanlığı atfediyordu, sorun bir şeyi öğrenip öğrenememesi değil, öğrenmeye zahmet edip etmemekti. Celia'nın başkalarına olan inancı ne kadar güçlüyse kendine olan inancı o kadar azdı, bu yüzden kimsenin ona açıkça gereksiz bir şeyi öğretmeyeceğinden emindi. Kevin'ın olumsuzculuğu ise onu, kötü niyetli, sadistik bir pedagojinin önüne saçmalıktan başka hiçbir şey atmayacağına inandırmışa.

Celia hiç sabnmı taşırmadı demiyorum. Kevin gibi onu da cezalandırmak imkânsızdı. Gerçi cezalandırmak için nadiren bir neden olurdu, bir keresinde yapmadığı anlaşılan bir şey için ceza almıştı. Yine de en ufak bir uyanya bile içerliyordu, bu yüzden herhangi bir itiraz sinek öldürmek için bomba atmaya benziyordu. Bizi hayal kırıklığına uğrattığına dair en ufak bir imada bulununca, daha neye üzülmesi gerektiğini anlamadan özürleri

ni saymaya başlıyor, onu yatıştırmak mümkün olmuyordu. Tek bir sert sözcükle paniğe kapılıyordu. Kabul ediyorum, arada sırada, "Celia sana sofrayı kur demedim mi!" diye sesimi yükseltip kızımın bir pişmanlık seli içinde kaybolup gitmediğini görmek rahadatıcı olabilirdi.

Ama asıl sabrımı tüketen başka bir şeydi. Makul bir oranda kaldığında, korku kendini korumak için yararlı bir araç olabilir. Pis su borusu üzerine adayıp onu yutacak değildi ama Celia bunu yapabilecek başka tehlikelere de yetecek kadar korkuyla doluydu. Evimizde korkmakta haklı olabileceği tek bir şey vardı ama Celia ona tapıyordu.

Bu noktada itiraz kabul etmiyorum çünkü bu benim açıklamam ve bakış açıma teslim olmaktan başka çaren yok. Bütün hikâyeyi biliyormuşum gibi bir iddiam yok, çünkü bu hikâyeyi ne sen ne de ben tam olarak bilebiliriz. Enderby Avenue'de geçen çocukluğumdan üzüntüyle hatırlıyorum. Kardeşim Giles'la aramdaki ittifakın çok daha değişken olduğu zamanlarda, hayatımızın çoğu annemin görüş hattının dışında geçerdi. Birimizden biri kendimizi savunmak için yanına koşabilirdik (mızıkçılık sayılır ve pek hoş karşılanmazdı) ama çoğunlukla gizli anlaşmalarımız, savaşlarımız, karşılıklı eziyetlerimiz göz önünde olmaz, olsa bile şifreli olurdu. Çocuk dünyasına o kadar dalmıştım ki, on iki yaşıma kadar dünyayı yetişkin nüfusunun az olduğu bir yer olarak hatırlıyorum. Belki sen ve Valene birbirinizden pek hoşlanmadığınızdan sizin için farklıydı. Ama pek çok, belki de çoğu kardeş iyilik, ihanet, kan davası, bağışlama, gücün kötüye kullanımın bir arada var olduğu, ebeveynlerinin adeta hiçbir şey bilmediği özel bir evreni paylaşır.

Yine de kör değildim ve ebeveyn masumiyetinin bir ölçüsü de kanksız bir ilgisizliktir. Oyun odasına girip de ayak bilekleri diz alü çoraplarla, elleri bir kurdeleyle arkasından bağlanmış, ağzı banda yapışürılmış kızımı bir yanına kıvnlmış bulduğumda ve oğlumu ortalarda göremediğimde, Celia'nın hafif iniltilerde açıkladığı "kaçırılma oyunu"nun anlamını kendim de çözebiliyordum. Çocuklarımın gizli tarikaünın Masonik şifrelerini biliniyo r olabilirdim ama kızımı, en sevdiği oyuncak atının başını otağı n üzerinde yakmayacağını bilecek kadar iyi tanıyordum, c lörmeye bile dayanamadığı yiyecekleri zorla yemek konusunda endişe verecek kadar uysal olsa da mazoşist olmadığını biliyordum. Bu yüzden, yemek masasında onu iskemleye bağlanmış, ıı/eri kusmukla kaplanmış bulduğumda önündeki kâsedeki köri ezmesi, çilek reçeli, Vazelin ve ekmek topakları karışımının kendi tercihi olmadığını varsayabiliyordum.

Elbette o zaman yapnğın gibi, büyük kardeşlerin küçüklere eziyet etmesinin bir gelenek olduğunu ve Kevinin önemsiz zulümlerinin tamamen normal sınırlar içinde kaldığını söyleyeceksin. Şimdi, dpik çocukluk zalimliği olaylannın bile, şu anki bilgimin avantajıyla herhangi bir şekilde tehlikeli olanlarfnı bulduğumu söyleyerek idraz edebilirsin. Bu arada, milyonlarca çocuk gürültülü zorbalıklarla dolu ailelerden sağ çıkıyor, muhtemelen ile yetişkin hayadarında uğraşacaklan Danvinci gagalama düzeni hakkında

yararlı olacak şeyler öğrenerek çıkıyorlar. Bu bir zaınanlann zorbaları, yıldönümlerini hatırlayan duyarlı kocalar olabilirken, bir zamanlar kurbanlan konumunda olanlar da kadınların seçme hakkını şiddetle savunan başanlı bir kariyere sahip, özgüvenli genç kadınlara dönüşebiliyorlar. Yine de şu anki konumum bana yeterince az avantaj sağlıyor, gerçekten de bilmenin avantajına sahibim, tabii buna avantaj denebilirse.

Geçen hafta Chatham'a servisle gittiğimde çekingen, kınlgan kızımızın Hırıstiyanlara özgü bağışlayıcılığı örneğinden de yararlanabileceğimi düşündüm. Sıfir yaşından beri kin tutma yeteneğinden hayret verici biçimde yoksun olması, affetme yeteneğinin sonradan edinilen bir şey değil de bir mizaç becerisi olduğunu gösteriyor adeta. Ayrıca kendi adıma, Kevini bağışlamanın neyi kapsadığından emin değilim. Eminim Perşembe'yi hasıraltı etmeyi ya da onu sorumlu tutmayı bırakmayı içermiyor

ki bu da onun daha geniş ahlaki çıkarlarına uymayacaktır. Alçak bir taş duvann üzerinden adarcasına bunu geride bırakmam gerektiğini düşünemiyorum: Perşembe bir tür engelse, bir dikenli teldi, üzerinden zıplayacağım değil, içinden kıvranarak geçeceğim beni derisi yüzülmüş parçalar halinde bırakacak bir şeydi ve yalnızca zaman anlamında, bir şeyin diğer tarafında olacaktım. Yapmamış gibi davranamam, yapmamış olmasını istemiyor gibi de davranamam. Claverack'ın bekleme salonundaki beyaz müttefiklerimin yapışmaya eğilim gösterdiği o mutlu paralel evreni bıraktıysam, kendi özel keşkelerimden vazgeçişim, olan olmuş diyen herhangi bir sağlıklı uzlaşmadan çok, tükenmiş bir hayal gücünden kaynaklanıyor. Dürüstçe söyleyeyim, Carol Reeves CNN'e çıkıp, oğlu Jeffrey'yi (klasik gitarda daha o zaman, Juilliard tarafından istenecek kadar başarılıydı) öldürdüğü için Kevin'ı resmen affettiğinde, onu anlamakta güçlük çektim. Zihninde, orada yalnızca öfkenin yaşadığını bilerek, Kevin'ı bir kutuya mı hapsetmişti, oğlumuz artık düşüncelerinin gitmek istemediği bir yer miydi basitçe? En iyi ihtimalle Kevin'ı başarılı bir biçimde kişiliksizleştirip bir hortum ya da salonlarında gedik açan bir deprem gibi üzücü doğal bir afete dönüştürdüğünü, hava ya da tektonik plaka hareketleri gibi olgular konusunda şikâyet etmekle bir şey

kazanılmayacağı sonucuna vardığım düşünebildim. Gerçi hiçbir koşulda sızlanıp şikâyet etmenin bir yararı yok, ama bu çoğu kişiyi durdurmuyor.

Celia bunlardan biri değil ama. Kevin'ın, yetişmekte olan bir entomolog titizliğiyle arka bahçedeki meşeden aldığı solucan yuvasını sırt çantasında yumurtadan çıkmaya bıraktığında Celia'nın Kevin'ı başarıyla kutuya kapadığını ya da ani bir sağanak yağış düzeyine indirdiğini düşünemiyorum. İlkokul birinci sınıf imla kitabını almak için çantasına soktuğu eli, -Kevin'ın güvertede yeşil bir çamur haline getirdiği türden- çizgili tırtıllarla kaplanmıştı, birkaç tanesi titreyen kolundan yukarı tırmanmıştı. Ne yazık ki Celia'nın çığlık atma huyu yoktu, çığlık atsa yardımj daha çabuk gelebilirdi. Bunun yerine sanırım tutulup kalmıştı. Soluklan sıklaşmış, burun delikleri genişlemiş, gözleri fal taşı gibi açılmıştı, bu arada öğretmeni tahtada şapkalı ünlülerin okunuşunu anlatmaya devam etmişti. En sonunda sağında solundaki sıralarda oturan kızlar bağrışmaya başlamış ve kıyamet kopmuştu.

Yine de solucanlar henüz belleğinde ne kadar taze olursa olsun, bu anı iki hafta sonra, Kevin meşeye nrmanırken sırtına binmesini teklif edip, sıkı sıkı kollannı boynuna doladığında aklına gelmemişd işte. Kevin onu daha yukandaki bir dala tünemesi için sıkıştırıp kendisi sakin sakin aşağı indiğinde Celia hiç kuşkusuz şaşırmışn. "Kevviiin, Kevviiin, aşağya inemiyom!" diye sızlandığında, Kevin'ın onu altı metre yükseklikte bırakıp salına salına bir sandviç almak için içeri girmesinden sonra bile kurtarılacağına inanmış olmalıydı. Affedici olmak böyle bir şey mi? Charlie Brovvn'un Lucy'nin futbol topuna bir kere daha aülması gibi ne kadar çok içi doldurulmuş oyuncak hayvanın bağırsağını deşerse deşsin ve bebek evini yıkarsa yıksın, Celia, derinlerde bir yerde ağabeyinin iyi biri olduğuna olan inancını hiç kaybetmedi.

İster masumiyet de ister saflık ama Celia iyi kalpli insanların en çok yapağı hatayı yaptı: Herkesin kendisi gibi olduğunu sandı. Tersini gösteren bir kanıta barınacak yer yoktu, apkı fizik bölümü olmayan bir kütüphanede kaos teorisi üzerine bir kitaba yer olmadığı gibi. Bu arada Celia hiç dedikodu yapmazdı, bir ifâde olmadan da başına gelen talihsizliklerden ağabeyini sorumlu tutmak çoğu zaman imkânsızdı. Sonuç

olarak, kız kardeşi doğduğu andan itibaren Kevin Khatchadourian, en azından mecazi anlamda cinayetten paçayı sıyırmayı başardı.

Celia'nın ilk yıllannda, Kevin'ın benim için arka planda kaldığını itiraf ediyorum. Simon der ki oyunundaki gibi geriye iki dev adım atü. Küçük çocuklar zaman alıcıdır, bu arada Kevin da üzerine saldırgan bir bağımsızlık geçirmişti. Büyük bir iyilikle, onu boş zamanlarında beysbol oyunlarına ve müzelere götürdüğün için biraz da sana devretmiş olabilirim. Sana karşı borçlanmıştım, bu yüzden de iki dev adım mesafesindeki uzaklıktan yalnızca daha çarpıcı hale gelen bir şeyi gözlemlemek bana kendimi biraz tuhaf hissettirdi.

Franklin, oğlumuz bir tarafi çikolatalı bir taran vanilyalı kurabiyelerin dengi bir kişilik geliştiriyordu. Anaokulunda, belki de daha önce başlamıştı ama gün geçtikçe kötüye gidiyordu. İnsanların nasıl olduğunu neredeyse sadece kendi varlığımızın sabit karmaşasıyla öğrenmekle sınırlıyız, bu yüzden âşık olduğu insanı yolda tesadüfen bir an için görmek o kadar değerli gelir insana. Bu nedenle sözüme güvenmen gerek -biliyorum, güvenmeyeceksin- sen evde olmadığın zamanlarda Kevin ketum, hırçın ve alaycıydı. Arada bir, kötü günündeyken değil. Her gün kötü bir gündü. Onun bu az konuşan, kibirli, soğuk karakteri gerçek gibi görünüyordu. Belki gerçek olan tek şey değildi ama tamamen uydurulmuş bir şey izlenimini vermiyordu.

Kevin'ın sen etrafta olduğun zamanki davranışlarının aksine. Franklin, çok değer verdiğin bir şeyi senden almaya çalışıyormuşum gibi, kendimi berbat hissediyorum bu konuda ama sen içeri girdiğinde yüzü değişiyordu. Kaşları yukarı firlıyor, başı dikleşiyor, çenesinin yukansına tırmanan, dudaklarının üst damakta buluştuğu, diş göstermeyen bir gülümseme yerleştiriyordu yüzüne. Bütün olarak yüz hadan, çok fazla estetik ameliyat olmuş, yaşı geçkin yıldız adaylarının yüzünde gördüğün o kalıcı, şaşıp kalmış muduluk ifadesini alıyordu. NaberBaba! diye bağırırdı. // nasıldı Baba? Güzel şeyler pektin mi? Başka inek var mı Baba? Tarla, büyük bina, ya da zengin insanların evlerinin fotoğrafı var mı hip? Hemen fotoğrafını çektiğin yolu heyecanla anlatmaya koyulurdun. O da büyük ilgi gösterirdi: Vay canına, süper! Otomobil reklamı! Okulda herkese babamın Oldsmobile ipin fotoğraf çektiğini söyleyeceğim! Bir keresinde eve Atlantic) Monthly getirmiş, sayfalan çevirip evimizin pembe mermerli ana banyosunun yer

aldığı Colgate reklamını göstermiştin. Vay be'. diye bağırmıştı Kevin. Banyomuz diş macunu reklamına çıktığına göre artık ünlü mü oldu yani? "Birazcık ünlü," diye kabul etim. Yemin ederim, şöyle ukalalık ettiğimi hatırlıyorum. "Bu ülkede gerçekten ünlü olmak için birini öldürmen gerek."

Ah, saf olan tek kişi sen değildin. Kevin yıllarca öğretmenlerinin gözünü boyamışn. Sayende okul ödevleri hâlâ yığınlar halinde bende duruyor. Amatör bir Amerikan tarihi öğrencisi, aile vakanüvisi, fotoğrafçı, albüm derleyicisi olan sendin, bense deneyimlerime hatıra olarak bakmaya meyilliydim. Bu yüzden, taşındığımda olduğu gibi geride bıraktığım spor aletleri ve yumurta dilimleyicilerinin arasından Kevin'ın dosyalar halindeki ödevlerini ne diye kurtardığımı bilmiyorum.

Dosyalan sırf eğik elyazın için mi kurtardım ("Birinci Sınıf?"), bir kez olsun sanmıyorum. İki yargılanmadan geçtim, onlardan öncesi üçüncü bir yargılanma sayılmazsa ve her şeyi kanıt olarak düşünmeyi öğrendim. Hayatımın mülkiyetini başka insanlara -gazetecilere, yargıçlara, web sitesi yazarlarına, ölü çocukların ailelerine ve hatta Kevin'a- vermeye o kadar alıştım ki, şimdi bile oğlumun ödevlerini onaysız bir değişiklik sayılır diye katlamaktan ya da tahrif etmekten korkuyorum.

Her neyse, pazar öğle sonrasında, kendimi birkaçını okumaya zorladım. (Bunları satabileceğimin farkında mısın? Üstelik az paraya da değil. Anlaşılan, eBay'de böyle eski belgeler Adolf Hider'in vasat manzara tablolarıyla birlikte binlerce dolar ediyor.) Masum fiziksel görüntüleri insanı savunmasız bırakıyor: tombul, kişiliksiz yazı, sararmış, incelmiş kâğıt. Ne kadar sıkıcı diye düşündüm önce, örnek bir çocuk gibi ev ödevlerini yaptığından başka bir şey öğrenmeyeceğim. Ama okudukça daha çok okumak istedim, bir sivilceyi sıkmamıza ya da kıl dönmesini kurcalamaya iten huzursuz bir büyülenmeyle içine çekildim.

Kevinin öğretmenlerini, işten döndüğünde seni karşıladığı o yapmacık kulaklanmın-arkasım-kaşı neşesiyle değil de ürkütücü bir heyecan yoksunluğuyla uyuttuğu sonucuna vardım. Kevin ödevlerinde her zaman söylenen şeyleri harfiyen yerine getirmiş, fazladan hiçbir şey eklememiş, notu da genelde yazdıkları kısa olduğu için indirilmiş. Ödevlerinde bir yanlışlık yok, hepsi doğru. İmlaları kusursuz. Öğretmenleri, "ödeve biraz kişisel yaklaşabileceği" konusunda belli belirsiz notiar

karaladıkları ender durumlarda bile tam olarak neyin eksik olduğunu belirtememişler.

Abraham Lincoln başkandı. Abraham Lincoln'un sakalı vardı. Abraham Lincoln, Afrika-Amerikalı köleleri kurtardı. Okulda, bir ay Afrika-Amerikalıları okuduk. Pek çok büyük AfrikaAmerikalı vardır. Gelecek sene Afrika-Amerikalı tarihi sırasında aynı Afrika-Amerikalıları okuyacağız. Abraham Lincoln vuruldu.

Bir kez olsun ağırlığımı Kevin'dan yana koymamın senin için sakıncası yoksa, sen ve öğretmenleri ilkokul boyunca örgütsel becerilerini geliştirmeye ihtiyacı olduğunu düşündünüz, ama ben örgütsel becerilerinin jilet keskinliğinde olduğuna karar vermiştim. Birinci sınıftan itibaren yaptığı o ödevler keyfi olana, tekrarın uyuşturucu gücüne, mantıksız sözlerin saçmacı olasılıklarına karşı sezgisel bir takdiri sergiliyorlar. Dahası robotumsu ifadeleri, düzyazımn inceliklerine hâkim olmayı başaramadığını işaret etmiyor. Bunlar onun, H.L. Mencken'in yazılarına eşlik eden titizlikle törpülenmiş düzyazı stili. Veli toplantılarında Kevinin "ödevlerini istekle yapmadığı"na yönelik sıkıntılı imaların tersine Kevin işini istekle, canla başla yapıyordu. Dördüncü sınıfta yaptığı "Annemle Tanışın" başlıklı ödev örneğin:

Annem başka yerlere gider. Annem başka yatakta uyur. Annem başka yemekler yer. Annem eve gelir. Annem evde uyur. Annem evde yemek yer.

Annem insanlara gidecekleri yerleri söyler. Başka insanlar başka yataklarda uyur. Başka insanlar başka yemek yer. Başka insanlar eve gelir. Başka insanlar evde uyur. Başka insanlar evde yemek yer. Annem zengindir.

Ne düşündüğünü biliyorum, ya da o zaman ne düşündüğünü biliyordum. Kevin'ın benimleyken takındığı huysuz, soğuk tavrın yalan olduğunu seninleyken rahatlayıp, canlı neşeli haline büründüğünü sanıyordun. Yazdıklarına sinmiş olan yapmacıklığın düşünceleri ile ifade yeteneği arasındaki normal bir boşluğu gösterdiğini düşünüyordun. Bana gösterdiği kapalı tenezzülün yapmacık olduğunu kabul etmeye hazırım, su tabancasına el koymama kadar giden, zaman-kollayıcı niteliği gerçek gibi gelse de. Ama akıllı uslu oğlan da, sonucu olan heteroseksüel erkek öğrenci de uydurmaydı. Kevin, üç kupanın da boş olduğu bir üçkâğıttı.

Şimdiye kadar yazdıklarıma baktım da, birlikte geçirdiğimiz koca bir yedi yılı epeyi kısa bir özetle geçmişim. Dahası, büyük bir bölümünde Celia üzerinde durmuşum. Bundan utanıyorum, çok ciddiyim. Ama o yıllardan Celia'nın bütün doğum günlerini hatırlasam da, sekiz yaşından on dört yaşına kadar Kevin'la ilgili anılarım bulanık.

Ha, aklımda kalan ıvır zıvırlar var tabii. Özellikle felaketle sonuçlanan bir girişimim, size meslek hayatımın heyecanını yaşatmak için seni ve on üç yaşındaki Kevini (Celia henüz küçük olduğu için annemle bırakmıştık) Vietnam'a götürmem. Özellikle bu ülkeyi seçmiştim çünkü en azından bizim kuşağımızdan her Amerikalıya kaçınılmaz olarak bir şeyler ifade eden bir yerdi. Onu, ilk kez ziyaret edilen yabancı bir ülkenin uyandırdığı, (Kevin'ın da doğal olarak kapılacağı) Altı Üstü Başka Bir Yer ve Bana Ne duygusundan ayıran bir yanı vardı. Ayrıca, Vietnam yeni turizme açıldığı için kendi adıma bu fırsata karşı koyamamıştım. Ama kabul ediyorum, bu bağlantı hissi, pirinç lapaları, koni şeklinde hasır şapkalar takan kırışık yüzlü yaşlı kadınlarla olan suçlu yakınlığımız, daha çok ikimizi ilgilendiriyordu. Yirmilerimdeyken Washington'da yürüyüşlere katılmıştım, sense Yoklama Heyed'ne düztaban olduğun için seni reddetmesinler diye yalvarmıştın. Saigon üç yıl önce düşmüştü, dolayısıyla tanıştığımızda savaş üzerine epeyi hararetli tartışmalarımız olmuştu. Kevin'ın Vietnam'la böyle bir ilişkisi yoktu, yani belki de amaçladığımın tersine onu Altı Üstü Başka Bir Yer ve Bana Ne'nin içine sürüklemiştim. Yine de oğlumuz hiçbir şey olmasa bile, her şeyi çabuk kapardı- Hanoi'de scooterların arasında amaçsızca gezinip "çekik gözlüler"e yolundan çekilmelerini söylerken duyduğum şiddetli utancı hiç unutmayacağım.

Ama bulanıklığın önüne net bir biçimde hatırladığım bir am geliyor. Hayır Franklin, oğlumuzun doğuştan kalpsiz olduğunu gösteren bir başka kötü, karalayıcı örnek daha vermeyeceğim.

Hasta olduğu o iki haftadan bahsediyorum. On yaşındaydı. Bir süre Dr. Goldblatt menenjit olduğundan endişelenmiş, eziyedi bir işlemle belkemiğinden alınan suyun tahlili sonrasında olmadığı anlaşılmıştı. İştahı olmamasına rağmen Kevin genel olarak sağlıklı bir çocuktu ve oğlumuzun bu kadar uzun zaman bu kadar güçten düştüğünü ilk ve son kez görüyordum.

Hastalanmaya başladığında, yemeklerime burun kıvırdığı ruh halinin artık alaycı olmadığını fark ettim. Tabağına bakıp, yenilmiş gibi başım eğiyordu. Hatta annesi gibi o da dış güçler kadar kendi dürtüleriyle de savaşmaya alışkın olduğu için vazgeçmeden önce kuzu etli sarmalarımdan yemeye çalıştı. Gölgelerde saklanmıyor ya da despot uygun adımlarla koridorda yürümüyordu, dalıp gitmeye, mobilyalara yaslanmaya başladı. Yüzünün değişmez sertliği gevşedi ve o yanlamasına çarpık sırıtma kayboldu. En sonunda onu çalışma odamdaki mürekkep lekeli halının üzerinde çaresizce kıvrılmış buldum. Kalkmasına yardım edip

294 J yatağına taşıdığımda, hiç itiraz etmemesine şaşırdım. Franklin,

kullarım boynuma doladı.

Odasında onu soymama izin verdi, hangi pijamalarım giymek istediğini sorduğumda gözlerini yuvarlayıp umurumda demi demek yerine bir an düşündü, sonra zayıf bir sesle, "Astroıiotlu olanlan, roketin içindeki maymunu seviyorum," dedi. İlk kez dolabındaki bir giysiyi sevdiğini duyuyordum, pijamaların kirli sepetinde olduğunu anladığımda aklım başımdan gitti. Onları silkeledim, yann yıkayacağım söz, demek için yanına koşunu. "Zahmet etme" gibi bir şey beklerken, "teşekkür ederim," dedi, bu da bir ilkti. Üzerini örttüğümde, minnetle battaniyeyi çenesine çekip iyice sarıldı. Kırmızı dudaklannın -yüzünde de alev alev yanan bir leke vardı-arasına dereceyi koyduğumda camı hafif ritmik hareketierle emdi, en sonunda on yaşında meme emmeyi öğrenmişti sanki. Ateşi bir çocuk için yüksekti, alnını nemli bir bezle okşadığımda mınldandı.

Hastayken, olduğumuzun daha tersi biri mi oluruz yoksa daha çok kendimiz gibi mi oluruz bilmiyorum. Ama o iki haftalık sürede çok şey öğrendim. Yatağının kıyısına oturduğumda Kevin başını kalçama yaslıyordu, bir keresinde şansımı zorlamayacağımdan emin olduğumda başını kucağıma çektim, Kevin süveterime tutundu sıkı sıkı. Birkaç kez midesi bulanıp tuvalete yetişemediğinde kusmuklannı temizledim ve ona üzülmemesini söyledim. Alt değiştirme döneminin kendinden memnun rahatlığını sergilemeden, özür dilerim, diye mırıldandı, bütün yatış-nrmalanma rağmen utanmış görünüyordu. Hasta olduğumuzda öyle ya da böyle değişiriz biliyorum ama Kevin yalnızca yorgun ya da sinirli değil, tamamıyla başka biriydi. Bu şekilde, geri kalan zamanda bu diğer oğlanı (ya da oğlanları) üretmek için ne kadar enerji ve sadakat gösterdiğini ancak o zaman tam anlamıyla değerlendirebildim. Sen bile Kevin'ın kız kardeşine karşı "birazcık düşmanca" davrandığını kabul etmiştin ama iki yaşındaki kızımız ayakucuna basa basa Kevin'ın odasına girdiğinde başını

küçük nemli elleriyle okşamasına ses çıkarmamıştı. Geçmiş olsun resimlerini gösterdiğinde onları aptal diye başından savmamış ya da kendini kötü hissetmesinden yararlanarak onu rahat bırakmasını (ki bu hakkıydı) söylememişti. Kendini zorlayıp zayıf bir sesle, "Güzel yapmışsın Celia. Bir tane daha çizsene bana," demişti. Doğumundan itibaren bu kadar

aşırı olan duygusal niteliğinin değişmez olduğunu düşünmüştüm. İster öfke de ister hınç, yalnızca bir derece meselesiydi. Ama öfke derecelerinin altında umutsuzluk olduğunu keşfettim hayretle. Kızgın değildi. Üzgündü.

Beni hayrete düşüren bir başka şey de seninle beraber olmaya gösterdiği tuhaf isteksizlikti. Haurlamayabilirsin, çünkü biriki kez uğradığında - uyumak isteğini söylemiş ya da hediye getirdiğin koleksiyon çizgi romanlannı bitkin bir halde yere bırakmıştı- geri çekilecek kadar incinmiştin. Belki de cumartesi öğleden sonraları frizbi atışlarındaki Vay canına Baba şen şakraklığını gösterecek gücü yoktu, belli ki bu aşırı heyecanlı çocuk halinin babasıyla birlikteyken olmazsa olmaz olduğunu düşünüyordu. Seni çocuklar hasta olduğunda her zaman annelerini tercih eder, diye teselli etmiştim ama yine de biraz kıskanmıştın. Kevin kuralları çiğniyor, dengeyi bozuyordu. Celia benim, Kevin senindi. Sen ve Kevin yakındınız, seninle sırlarını paylaşıyor, zor zamanlarda sana dayanıyordu. Ama bence geri çekilmesinin nedeni de buydu: ısrar eden, sıkıştıran, isteyen, tadı sözlerle kandıran sıkı fıkı babalığın. Çok fazlaydı. Talep ettiğin yakınlığı sana vermemeye değil, buna direnmeye gücü yoktu. Kevin kendini senin için tasarlamıştı, bu uydurmanın aşırılığında derin ve acı veren bir memnun etme arzusu olmalıydı. Ama sen sahte olanı gerçek kabul ettiğinde, ne kadar hayal kırıklığına uğramış olabileceğini hiç düşünüyor musun?

Çabalamaya gücünün yetmediği ikinci şey de ilgisizlikti. Gerçi bir rahatsızlık durumunda ilgisizliği doğal olarak beklersin. Bunun yerine soğuk, alçalan bir denizin geride bıraktığı, güneşle ısınmış kuru toprak parçalan gibi küçük, utangaç arzu aıiaları ortaya çıkıyordu. Yemekleri midesinde tutmaya başlar başlamaz, ne yemek istediğini sordum, deniztarağı çorbamı beğendiğini söyledi, hatta südü olanı domatesliye tercih ettiğini açıkladı. Kızarmış bir dilim katah bile istedi, oysa daha önce Ermeni kökenli her şeyden nefret ettiğini her fırsatta belli etmişti. (-elia'mn eski püskü hayvanlarından birini (gorilla) sevdiğini itiraf ettiğinde, Celia sanki mütevazı priman olağanüstü bir onura layık görülmüş gibi (ki gerçekten de öyle olmuştu) onu ciddiyetle yastığına bırakn. Uzun öğle sonralannda sana ne okuyayım dediğimde -elbette AVVAP'a gitmeye ara vermiştim- bir parça şaşırdı. Ama bunun sebebi galiba, ikimiz de daha önce hikâye okumaya çalışnğımızda dinlemek istememesiydi.

Böylece içime doğan bir hisle -oğlan çocuklarına çekici gelebilecek bir hikâyeydi- Robin Hood\\ seçtim.

Bayıldı. Tekrar tekrar okumam için yalvardı, ta ki neredeyse paragrafları ezberleyene kadar. Bugün bile neden özellikle bu hikâyenin onu böyle büyülediğini bilmiyorum. Kimyasında mükemmel bir noktada okuduğum için mi -hâlâ dikkatini verebilecek kadar güçlü ama kayıtsızlıktan oluşan bir enerji duvarı öremeyecek kadar zayıftı- yoksa bu hikâyenin doğasında hayal gücünü yakalayan bir yan mı vardı? Yolun yarısını çoktan geçmiş bir uygarlığın yürüyüşüne bodoslama katılacak pek çok çocuk gibi, belki işleyişini anlayabildiği bir dünyanın süslerinde teselli edici bir şeyler bulmuştu. At arabaları, oklar, yaylar on yaşındaki bir çocuk için hoş bir biçimde anlaşılabilir olsa gerek. Belki de zenginden çalıp fakire verme fikrinden hoşlanmışu, ne de olsa karşı kahramanları içgüdüsel olarak takdir edebiliyordu. (Ya da

o sırada şakasını yapağın gibi, vergi ve harcamaya inanan bir demokratçıku.)

O iki haftayı hiç unutmayacağım. Kendini yataktan çıkacak kadar iyi hissettiği sabahı da. Bana kendisinin giyineceğini söyledi, lütfen odadan çıkar mıydım? Hayal kırıklığımı gizlemeye çalışarak dediğini yaptım, daha sonra öğlen yemeği için ne istediğini sormak için döndüm. Belki deniztarağı çorbası, ama rahatsız olmuş bir biçimde başını salladı. Onun kuşağının parolasını söyleyerek, "Fark etmez." Kaşarlı tost? "Umurumda bile değil," dedi. Çocuklar günümüzde istedikleri kadar çabuk büyüyebilirlerdi ama yine de bu sözleri on yaşında bir çocuğun ağzından duyunca hâlâ irkiliyordum. Çekildim ama ondan önce ağzının bir yanının çarpıldığını fark ettim. Memnun olmam gerektiğini söyledim kendi kendime: Daha iyiydi. iyi mi> bana hiç öyle gelmiyordu.

Yine de ateşi, henüz olgunlaşmamış küçücük bir ilginin tohumlarını küle çevirecek kadar yükselmemişti. Ertesi hafta onu kendi kendine Robin Hood'u okurken yakaladım. Daha sonra ikinizin alışveriş merkezindeki spor mağazasından ilk ok ve yay takımını almanıza, eğimli arka bahçemizde yokuşun tepesine okçuluk sahasım kurmanıza yardım ettim. Bütün o zaman boyunca da ilk çocuğumuzun bu gelişen hevesinin

proje bitene kadar hayatta kalması için dua ediyordum. En büyük destekçisiydim.

24 Şubat 2001

Sevgili Franklin,

Bugün Kevini gördüğümde sol yanağı morarmış, altdudağı şişti, parmaklannın eklem yerleri sıyrık sıynktı. İyi olup olmadığını sorduğumda, araş olurken kendimi kestim dedi. Belki insan kilit altında olduğunda en sudan cevaplar espri yerine geçiyordur. Beni içerideki eziyetlerinden habersiz bırakmak ona gözle görünür bir keyif veriyordu, onu elindeki azıcık zevkten mahrum bırakacak değildim, üstelemedim. Sonradan, ıslahevi görevlilerine oğlumu koruyamadıklan için şikâyet edebilirdim, ama Kevin'ın akranlanna verdiği zarar göz önüne alındığında, birkaç sıyrığa itiraz etmek, huysuzluktan daha kötü bir şeydi.

Giriş kısmını fazla uzatmadım. Bütün çabalarını beni rahatsız etmek üzerinde yoğunlaştırmışken, artık ben de ziyaretlerimde onu rahadatmayı giderek daha az önemser olmuştum.

"Kafamı kurcalayan bir şey var," dedim hemen. "Fark gözetmeden karşındakini ezecek bir cinnet geçirmeyi az çok anlayabiliyorum. Hırsını önüne kim çıktıysa ondan çıkardın diyelim. Bir-iki yıl önce şu aniden çıldıran sessiz Havvaiiİi..."

"Bryan Uyesugi," dedi Kevin. "Balık besliyordu."

"İş arkadaşlarından yedisi miydi?"

Kevin alkış tutarmış gibi yaptı. "İki bin balık. Xerox. Fotokopi makinesi tamircisiydi. Dokuz milimetre Glock."

"Bu deneyimin sana bir uzmanlık kazandırmış olmasına çok memnun oldum," dedim.

"Rahat batmıştır belki de," dedi Kevin,

"Demek istediğim Uyooghi..."

"Yu-su-gi," diye düzeltti Kevin.

"Bu çalışanların kim olduğu onun için önemli değildi..."

"Adam Havvaii Balık Derneğimin üyesiydi. Belki şikâyet etmesi gerektiğini düşünüyordu." Gösteriş yapıyordu, bu minik resitalin sona ermesini bekledim. "Ama jimnastik salonundaki davete sadece davetli olanlar geldi," diye devam ettim.

"Bütün meslektaşlarımın fark gözetmediğini söyleyemezsin. Örneğin, geçen aralıkta Michael McDermott. Mass. VVakefield, Edgewater Tech-AK,.12 gauge pompalı tüfek. Belirli hedefler. Muhasebeciler. 2000 papellik maaş çekini kesmede parmağı olabilecek herkes..."

"Michael McDermott'tan konuşmak istemiyorum Kevin..."

"Şişkoydu."

"Eric Harris ve Dylan Klebold'dan da..:

"Moronlar. Toplu katliamlann yüz karaları."

Sana söylemiştim Franklin, yalnızca ondan on iki gün sonra •..ilmeye çıkıp, ondan altı kişi fazla öldüren Columbinelı bu çoCukları saplantı haline getirdi. Sırf onu kızdırmak için adlarını .ılıdığımdan eminim.

"En azından Harrisie Klebold vergi mükelleflerine yük olmama nezaketini gösterip çabucak sahneden indiler," diye belirttim.

"Ölü sayısını şişirmeye çalışan salaklar."

"Neden sen de yapmadın?"

Hiç üstüne alınmadı. "Neden herkes için işleri kolaylaşmayı m?" "Herkesten kastın ben miyim?" "Sen de dahil," dedi aynı sesle. "Ama neden Dana Rocco da başka bir öğretmen değil, neden özellikle o çocuklar?

Onların ne özelliği vardı?"

"Hıımmm, eh," dedi Kevin. "Onlardan hoşlanmıyordum."

"Sen kimseden hoşlanmazsın," diye belirtdm. "Ne oldu, seni kickball'da mı yendiler? Yoksa Perşembeleri mi sevmiyorsun?"

Kevin'ın yeni uzmanlığı bağlamında, dolaylı yoldan Brenda Spenceri ima etmem klasik kinaye sınıfina giriyordu. Brenda, California San Carlos Lisesi'nde iki yetişkini öldürüp, dokuz öğrenciyi yaralamıştı. Çünkü Boomtovra Rats hit parçasında, "Pazartesilerden Hoşlanmıyorum" diyordu. Bu ufuk açıcı vahşetin 1979'da gerçekleşmiş olması, 16 yaşındaki bu gencin zamanından ileride olduğunu gösteriyor. Çocuksu panteonunu onamam karşılığında gülümseme denebilecek bir şey kazandım.

"Listeyi azaltmak epeyi bir iş olmuştur," dedim.

"Çok," dedi dostça. "Elli-altmış ciddi aday vardı. İddialı bir projeydi," dedi, sonra başım salladı, "ama uygulanması imkânsız."

"Tamam kırk beş dakikamız daha var," dedim. "Neden Denny Corbitt?" "Rol kesici!" dedi kasadan geçmeden elindeki market listesini kontrol edercesine.

"Hawaii'deki fotokopi tamircisinin adını hatırlıyorsun ama öldürdüğün insanlann adından emin değilsin."

"Uyesugi somut bir şey yaptı. Yanlış hatırlamıyorsam Corbitt, gözlerini pörtletir, duvara yaslanmış öylece otururdu. Yönetmenin sahneyi kesmesini bekler gibi."

"Demek istediğim, Denny rol kesiyormuş. Ne olmuş yani?" "O kerizi Tramvaydaki Stanley'yi oynarken gördün mü? Sualtında bile Güneyli aksanıyla ondan iyi konuşurum."

"Sen hangi rolü oynadığını samyorsun peki? Somurtkanlık, dayılanma? Nereden geldi? Brad Pitt'ten mi? Sen de biraz Güneyli aksanı kapmışsın, farkında mısın? Üstelik başarılı da değil."

içeridekilerin çoğu siyahtı. İfade tarzı da buna göre değişmişti. Her zaman garip bir yavaşlıkla konuşurdu, binbir zahmetle, ağzından laflar kerpetenle alımyormuş gibi. Bu nedenle bu sessiz harflerin ve fiillerin düştüğü tasarruflu, laçka, urban-getto konuşması ona da bulaşmış olmalıydı. Yine de memnundum, sinirine dokunmayı başarmıştım.

"Ben rol yapmıyorum. Rol benim," dedi öfkeyle. "Brad Pitt beni oynamalı." (Demek duymuştu, Miramax'ta bir film çekilme aşamasındaydı.)

"Saçmalama," dedim. "Brad Pitt senin gibi lise ikili küçük bir adamı oynamak için fazla yaşlı. Uygun yaşta olsaydı bile, hiç kimse o kadar güçlü görünen bir adamın böyle moronca bir şey yapacağını yutmaz. Oyuncu bulmakta zorlanıyorlarmış diye işittim, biliyor musun. Hollyvvood'da kimse senin küçük pis rolünü oynamak istemiyormuş."

"Di Caprio olmasın da," diye homurdandı. "Geri zekâlının teki."

"İşe dönelim." Arkama yaslandım. "Ziggy Randolph ile ne alıp veremediğin vardı? Denny gibi yüksek sanatsal ölçütlerine uymadığını da söyleyemezsin. Profesyonel bir balet olarak gelecek vaat ediyormuş."

J

"Onun gelecek vaat eden tek yeri kıç deliğiydi."

"Toplantıda eşcinsel olduğunu ve bununla gurur duyduğunu açıkladığında müthiş bir biçimde karşılandı. Buna katlanamadın, değil mi? Bütün öğrencilerin onun cesaretini göklere çıkarmasını?"

"Peki sen buna ne diyorsun?" dedi hayrede. "Göt verdiği için ayakta alkışlanmasına." "Ama asıl anlayamadığım neden Greer Ulanov?" dedim. "Kısa boylu kabank saçlı kız, dişleri çıkık olan."

"Kazma dişli," diye düzeltti. "At gibi."

"Genelde çekici kişilere kin besliyordun."

"O kızın 'büyük sağcı komplosunu' bir daha duymamak için ne gerekiyorsa yapnm."

"Ha o," diye anladım. "İmza toplama kampanyası. (Hanrlıyor musun bilmiyorum ama Clinton suçlandığında, Gladstone Lisesi'nde New Yorklu kongre üyelerine gönderilen öfkeli bir dilekçe dolaşmıştı.)

"Kabul et Annecik, başkana âşık olmak kesinlikle ucuz bir şey." "Bence" diye meydan okudum. "Sen herhangi bir tutkusu olan kimseyi sevmiyorsun." "Başka teorin var mı? Çünkü ben de senin başka işin olmadığını düşünüyorum."

"Vardı. Sen aldın."

Yüzleştik. "Artık bütün işim sensin" diye ekledim. "Geriye kalan." "İşte bu çok acınası," dedi "Plan bu değil miydi ki? Sadece sen ve ben, en sonunda birbirimizi tanıyacağız."

"Teorilere devam ha! Ne kadar büyüleyici bir insanım."

"Soweto Washington. " Uzun bir listem vardı, programa devam etmem gerekliydi. "Yeniden yürüyeceğini okudum. Üzüldün mü?"

"Niye umurumda olsun ki?"

"Hiç umurunda olmasaymış keşke? Öldürmeyi deneyecek kadar umursuyormuşsun."

"Öldürmeyi denemedim." Kevin fikrini değiştirmedi.

"Ha, anladım. Bacaklarında delikler açtın ve bütün bunlar da kasıtlıydı. Allah korusun, ya Bay Kusursuz Psikopat hedefini ıskalasaydı." Kevin ellerini kaldırdı. "Hey hey! Hatalar da yaptım! O film manyağının sağ salim kurtulacağı aklıma gelmezdi."

"Joshua Lukronsky," diye hatırladım ama fazla hızlı gidiyorduk. "Arkadaşın Joshua, Miramaxin filminde görev alıyormuş. Senaryo danışmanı olarak.

Gerçeklere uygun olmasını istiyorlarmış. Film manyağının hayallerinin gerçekleşmesi gibi bir şey bu."

Kevin'ın gözleri döndü. Yan karakterlerin onun ününün meyvelerini toplamasından hoşlanmıyor. Leonard Pugh, binlerce kez tıklanan eniyidostum KK.com internet sayfasını açtığında, iki tıklama karşılığında oğlumuzun en karanlık sırlanın açıklayacağını iddia etmişti. Site açıldığında, En iyi arkadapmmış! diye hırlamıştı Kevin. Evcil hamster desek.

"İçini rahatlatacaksa," dedim bozulmuş bir sesle, "Soweto'nun basket kariyeri artık kesin bir smac alnnda ezildi."

"Evet, aslına bakarsan rahadadım. NBA'de basket oynamak isteyen bir kara suratlıdan daha kurtulduk. Bayat bir hikâyeydi zaten."

"Bayat diyene bak! Bir lise saldırısı daha ne olacak?"

Kevin tırnaklarının içini temizledi. "Ben bunu bir gelenek olarak düşünmeyi tercih ediyorum." "Medya Soweto'yu siyah olduğu için seçtiğini yazdı." "Çok mannklı," diye burun kıvırdı. "Salonda kilidi dokuz çocuktan yalnızca biri zenci tarikatındandı, ama hemen 'nefret suçu' oluverdi."

"Ah, nefret suçu olduğu kuşkusuz," dedim alçak sesle.

Kevin yan gülümsedi. "Kesinlikle."

"Miguel Espinoza için de aynı şeyi söylediler. Latin asıllı olduğu için onu seçtiğini." "Görüyor musun, beyaz olmayanları katmasaydım da ayrımcılık yaptığımı söyleyeceklerdi."

"Ama gerçek nedeni okulda parlak bir öğrenci olmasıydı değil mi? Bir sınıf adamıştı. SAT ve PSAT tesderinde aldığı bütün 0 baş döndürücü puanlar."

"Ne zaman konuşsa, bir de bakıyorsun tek yapnğı 'eşelonia cümle kurmaya çalışmak."

"Ama sen 'eşelon'un anlamını biliyorsun. Tumturaklı lafları iyi bilirsin. Bu yüzden üç harften oluşan sözcüklerle kompozisyonlar yazmayı komik buluyordun."

"Pekâlâ. O halde kıskanç Man değilmişim. Ki bu sıkıcı soruşturmanın amacını yanlış anlamadıysam kıskanç olduğumu söylemeye geriliyorsun."

Bir an durdum, biliyor musun Kevin gerçekten sıkılmış görünüyordu. Haberlerde konuşan Jack Marlin gibi belgeselciler, çoksatanlarını bir çırpıda yazan kriminologlar, müdürler, öğretmenler, rahipler, annen baban, Thelma Corbitt ve Loretta Greenleaf; KK'nin neden yaptığını öğrenmeyi saplantı haline getiren bütün o insanların tek istisnası oğlumuzdu. Kevini ilgilendirmeyen bir başka konuydu: Kendisi.

"Yemekhane görevlisi," diye açnm. "Şablona uymuyor." (Adını hanrlayamadığım için her zaman biraz mahcup hissediyorum kendimi.) "Listende yoktu değil mi?"

"Tali zarar," dedi Kevin uyuşuk uyuşuk.

"Ve," dedim, onu hayata döndürecek bir şey söylemeye kararlıydım. "Laura YVoolfordia ilgili sırrını biliyorum. Güzel kızdı değil mi?"

"Onu dertten kurtardım," diye geveledi. "Yüzünde gördüğü ilk kınşıklıkta kendini öldürecekti zaten."

"Çok çok güzeldi."

"İyi bildin. Ama kızın aynası bakmaktan eskimiştir eminim."

"**Ona âşıktın.**""

Kevin'ın yapmacık kahkahası zihnimdeki bütün kuşkulan giderdi. Sık yapmadığı bir şey yapıp bana bir şeyler anlattı o anda. Ergenler her şeyi ne kadar belli ediyor. "Zevkime güven biraz," dedi alayla. "O Barbie bebek baştan aşağı aksesuardan ibaretti."

"Seni utandınyordu, değil mi?" diye üsteledim. "Göz kalemleri, Calvin Klein, kuaför elinden çıkma saçlar. Naylon çoraplar, topuklu ayakkabılar. Soğuk, insan sevmez KlCnin tarzı değildi tabii."

"Bildik hikâye," diye kışkırttım. "Arkadaşlarıyla karanlık sırrını paylaşan Charlie Schmoe, 'eğer benim olmazsa, kimsenin olmamah...'dedikten sonra ateş açtı... Bütün bu üzücü karmaşa bunu gizlemek için miydi? Balo kraliçesi olan erişilmez kıza âşık bir sivilceli genç daha çılgına döner?"

"Hayal görüyorsun," dedi Kevin. "Bunu beyaz diziye dönüştürmek istiyorsan, bu senin minicik hayal gücünün ürünü, benim değil."

"Luke VVoodham da aşk kurbanıydı değil mi? PearPdeki? Hani 'Sızlanan'."
"Christy Menfee'yle yalmzca iip kez çıkn, aynlalı bir yıl olmuştu!"

"Laura seni reddetti, değil mi?"

"O anacığın bir metre yanına bile yaklaşmadım. Woodham pisliğine gelince, annesinin onunla her buluşmaya geldiğini biliyor muydun? Kasap bıçağıyla delik deşik etmesine şaşmamalı."

"Ne oldu? En sonunda onu öğle tatilinde bir dolap köşesinde sıkışnracak cesareti topladın, sonra? Sana tokat mı attı? Alay mı etti?"

"Bu senin kendine anlatmak istediğin hikâye," dedi açıktaki göbeğini kaşıyarak. "Seni durduramam."

"Başka insanlara da anlatacağım. Kısa süre önce bir belgesel yapımcısı aradı beni. Hikâyeyi benim açımdan dinlemeye fena halde istekli. Belki de onu aranm. En başından beri karşılıksız

Bfk yüzünden olduğunu söylerim. Oğlumun, ona yüz vermeyen IHI nefi s kıza sınlsıklam âşık olduğunu söylerim. Neticede Laura nasıl ölmüştü? Kevin geri kalanları perişan etmiş olabilir ama (ıuıı tam kalbinden vurdu, Gladstone Highin Eros'u. Bütün o zavallılar bir kamuflajdan ibaretti. Dur bakayım ne demişti? I lalı, tali zarar."

Kevin, bir sır verecekmişçesine sesini alçaktı. "Öldürmeden ima' kimden hoşlanıp hoşlanmadığım umurundaydı ki? Dışan ikana kadar kafamdakileri ne kadar umursadın?"

Korkarım o noktada kendimi kaybettim. "Senin ipin üzülmelin mi istiyorsun yani? " dedim yüksek sesle. Benli gardiyan bizini tarafımıza baka. "Tamam, önce Thelma Corbitt ve Mary VVoolford için üzülürüm. Fergusonlar, Randolphlar, Ulanovlar ve Hspinozalar için. Senin değerli kafandan geçenleri anlamak İÇİri elinden geleni yapan bir öğretmen için içim acır, aruk zorlukla yürüyebilen basketbol oyuncusu, hatta hiç görmediğim bir yemekhane görevlisi için. Sonra içimde sana karşı bir acıma kalmı ş mı bakanz. Varsa bile, masamdaki kınntılan hak ediyorsun, bunun için de şükretmelisin."

"Niii niiiy niiiy niiyy niiiy niiiy niii." Sonra güldü. Ah Franklin. Ne zaman kontrolümü yitirsem o kadar memnun oluyor ki.

İtiraf ediyorum, bugün onu öfkelendirmeye çalışüm. Kendini küçük hissettirmeye kararlıydım. Çağdaş toplumun karanlık, ilerin, anlaşılmaz bir muamması olarak değil elalemin maskarası, kendi kazdığı kuyuya düşen biri olarak görmesini istedim. (,imk ü Kevin ne zaman şeytanın ta kendisi olarak selam verse biraz daha büyüyor. Kendisine gelen bütün yergiler - nihilist, uıysuz, yoz, ahlaksız, cani-sıska bünyesine benim kaşarlı sandviçlerimin hiç yaramadığı kadar yanyor. Genişlemesine şaşmamalı, kahvaltı olarak dünyanın içten kınamalarını alıyor. Kuşaklararası iletişimsizliğin anlaşılmaz, şişmiş bir alegorisi gibi hissetmesini istemiyorum. Üçüncü sınıf, boktan, ucuz, kopya numarasının rezil ayrıntılarını Bugünün Başsız Gençliği peleriniyle kapatmasına izin vermek istemiyorum. Kafasız, mızmız, önemsiz hissetmesini istiyordum. Belli etmek istediğim en son şey de günümü, her günümü bu oğlanı neyin harekete geçirdiğini bulmakla geçirdiğim.

Laura'ya vurulmuş olmasını deşmem yalnızca bilgiye dayalı bir tahmin. Görkemli kıyımının adi, küçük kırık bir kalpten ileri geldiğine yönelik herhangi bir imanın onu kızdıracağı kesindi ama Kevin'ın Laura Woolford aşkının Perşembeyle tam olarak ne kadar ilgili olduğundan emin değilim.

Ama listeyi incelemek onun umurunda olmasa bile ben kurbanları araştırdım. İlk bakışta birbirine hiç benzemeyen çocuklardan oluşan bir grup. O kadar kanşık ki, çocuklann adları şapkadan kurayla çekilmiş bile olabilir: Bir basketbolcu, sinema meraklısı, çalışkan bir Hispanik, klasik gitar çalan bir diğeri, duygusal bir oyuncu, bilgisayar korsanı, eşcinsel bir bale öğrencisi, cana yakın bir politik eylemci, bencil güzel bir kız, yan zaman çalışan bir yemekhane görevlisi, kendini mesleğine adamış bir İngilizce öğretmeni. Hayattan bir kesit, oğlumuzun tesadüfen hoşlanmadığı elli kadar insanın arasından rasgele seçilmiş on bir karakterden oluşan bir topluluk.

Ama kurbanlann tek ortak noktası, Kevin'ın onlardan hoşlanmaması değildi. Tamam, bir hata sonucu orada olan yemekhane görevlisini çıkaralım. Kevinin aklı düzgün çalışıyordu, on kişilik temiz bir grubu tercih ederdi. Bunun dışında her birinin yapmayı sevdiği bir şey vardı. Bu tutkularında belki öyle göz alıcı bir başarıları yoktu: ailesi ne derse desin, Soweto VVashington'un profesyonel bir basketbolcu olma şansı yoktu. Denny (beni affet Thelma) berbat bir oyuncuydu, Greer Ulinov'un zaten Clinton'a oy verecek New Yorklu kongre üyeleri için imza toplaması en başından zaman kaybıydı. Şimdi kimse bir şey söylemek istemese de, Joshua Lukronsky'nin sinema saplantısı yalnızca Kevini değil pek çok başka öğrenciyi de sıkmaya başlamıştı. Quentin Tarantino filmlerinden alıntılarla konuşuyordu, öğle yemeğinde. Masadaki herkes biftekli sandvieleriyle tereyağlı kek değiş tokuşunun pazarlığını yapmayı tercih ederken, tarih sırasıyla on Robert de Niro filmini kim sıralayacak gibi sıkıcı yarışmalar düzenliyordu. Ne olursa olsun, Joshua sinemayı seviyordu, oğlanın düpedüz sıkıntı verici olması bile Kevini bu tutkulu sevgiye göz koymaktan alıkoymuyordu. Tutkusunun neye yönelik olduğu da önemli değildi. Soweto Washington sporu seviyordu, en azından Knicksie bir geleceği olabileceği hayalini. Miguel Espinoza öğrenmeyi (her halükârda Harvard!), Teff Reeves, Telemann!; Denny Corbitt, Tenessee Williamsi; Mouse Ferguson Pendum III işlemciyi; Zigg Randolph, Batı Takasının Hikâyesini ve diğer erkekleri; Laura Woolford kendini ve Dana Rocco ise en affedilmez olan suçu işleyerek, Kevini seviyordu.

Kevin'ın nefretini kıskançlık olarak duymadığının farkındayım. Kevin için kurbanlannın onu da alabildiğine budalaydı. 1 lepsi önemsiz

şeylere heyecan duyuyordu, hevesleri neredeyse gülünçtü. Ama duvara kapladığım haritalar gibi anlaşılmaz tutkular Kevini hiçbir zaman güldürmedi. Küçüklüğünden beri onu öfkelendirdi.

Elbette bütün çocuklar bir şeyleri dağıtmaktan hoşlanır. Bir şeyleri parçalamak, yapmaktan daha kolaydır. Perşembe için ne kadar titizce hazırlık yapmış olursa olsun, bu insanlarla arkadaş olmaya çalışmak bu emeğin çok daha fazlasını gerektiriyordu. Bu yüzden yok etmek bir tembelliktir. Yine de bir şeyi başarmanın tatminini verir. Yıkıyorum öyleyse varım. Ayrıca çoğu kişi için yapmak sıkı, dikkat gerektiren, toplu bir iştir, oysa yıkıcılık insana özgürlük verir, kendini tamamen bırakmaya olumlu bir ılade vermek için insanın iyi bir sanatçı olması gerekir. Yıkım, içinde bir aidiyet duygusunu, bir yakınlığı, kendine mal etmeyi barındırır. Bu açıdan Kevin, Denny Corbitt ve Laura Woolford'u bağrına basmış, kalplerini ve hobilerini olduğu gibi içine çekmişti. Yıkımın altında, elde etmek gibi hiç de karmaşık olmayan bir sebep olabilir, bir tür beceriksizce, yanlış yönlendirilmiş açgözlülük.

Kevinin havatı boyunca diğer insanlann keyfini berbat etmesini izledim. Şu ya da bu kızgın annelik münakaşası sırasında kaç kez, en sevdiği sözcüğünü yakaladığımı bilmiyorum. Anaokulunda kekle doldurulan kırmızı galoşlar Jason'ın en sevdiği ayakkabılardı. Kevin, kırmızı üzüm suyu püskürttüğü beyaz kaftanın benim en sevdiğim uzun elbise olduğunu kolaylıkla duymuş olabilirdi. Hatta o spor salonunda yürüyen her hedef tahtası genç şu ya da bu öğretmenin en sevdiği öğrenciydi.

Masumdan başka bir sıfat veremeyeceğim zevklerden özellikle nefret ederdi. Örneğin, fotoğraf çektirmek üzere poz verenlerin önünden geçme alışkanlığı vardı. Ulusal anıtları ziyaret etmekten, sırf Japonlar ve boşa giden kareleri yüzünden çekinir olmuştum. Akıl almaz ama dünyada çeşitli yerlere dağılmış, düzinelerce fotoğrafta adı çıkmış KK'nin bulanık başı profilden görünüyor olmalı.

Bunun gibi binlerce örnek var ama ben yalnızca birini ayrıntısıyla anlatacağım.

Kevin on dört yaşına yeni girdiğinde, ortaokulunun veli toplantısında sekizinci sınıfların bahar balosunda gözetmenlik yapmam istendi.

Kevin'ın gitmek niyetinde olmasına biraz şaşırdığımı hatırlıyorum çünkü okul etkinliklerinin çoğunu boykot ederdi. (Şimdi düşünüyorum, belki de balonun çekim noktası Laura Woolford'du. Giydiği süper mini pırıltılı elbise Mary'ye yüzlerce dolara patiamış olmalı.) Bu yılsonu cümbüşü okulun sosyal takviminde en önemli olaydı, çoğu sınıf arkadaşı bu liselilerin dünyasına geçiş töreninde yer almayı altıncı sınıftan beri dört gözle bekliyor olmalıydı. Balonun ana fikri, bu çocuklara Gerçek Ergen olma alıştırması yaptırma ve gagalama düzenin en

altından başlayıp büyük sınıflara yem olacakları liseye geçmeden âlemin krallan olarak salınma fırsatı vermekti.

Her neyse, yapacağımı söyledim. Gerçi Southern Comfort şişelerine el koymaya can atnğım söylenemezdi. Racine'de VVilliam Horlick Lisesi'nin sahne perdeleri arkasında cep matarasından gizlice yudumladığım sıcak viskiyi hâlâ unutmadım. Mızıkçı rolünün üzerime kalmasından hoşlanmazdım, çocuklar uluorta içmedikleri ve körkütük sarhoş olmadıklan sürece onlan görmezden gelip gelmeyeceğimi düşündüm.

Elbette çok saftım. Southern Comfort, okul yönetiminin en son endişeleneceği şeydi. Bir hafta önce düzenlenen hazırlık toplantısında gözetmenlere öğrettikleri ilk şey bir crack tüpünü tanımaku. Daha da ciddi bir durum vardı. Öğretmenler takvim yılının başında ülkede gerçekleşen birkaç olay nedeniyle kaygılıydılar. Sekizinci sınıf öğrencileri henüz on dört yaşında olabilirdi ancak o yılın ocak ayında VVest Palm Beach'te kendisine kırk dolar borçlu olduğu için sınıf arkadaşını ortaokulunun önünde öldüren Tronneal Mangum yalnızca on üç yaşındaydı. Yalnızca üç hafta sonra Alaska, Bethel'de (utanç verici Franklin, ama bütün bunlan Claverack'ta konuşma monotonlaşnğında Kevin'ın en sevdiği uykudan önce masalannı döne döne anlattığı için hanrlıyorum) Evan Ramsey, ailesinin 12 kalibrelik fişek atan pompalı tüfekle okulunda, bir adeti sırasında otururken öldürdükten sonra, okul müdürünü sistemli bir biçimde takip edip vurmuştu.

Elli milyon çocuğun okula gittiği bir ülkede bu cinayeder istatistiksel açıdan önemsizdi elbette. O gün eve geldiğimde sana, aşın tepki gösteriyorlar diye öğretmenleri şikâyet etmiştim. Metal detektörü

almak için bütçede para kalmadığından yakınmışlar, koca bir gözetmen kadrosuna içeri giren her çocuğun üstünü nasıl arayacaklannı öğretmişlerdi. Ben de bol bol kızdım onlara. (Her zaman itici bulmuştun bu huyumu.)

"Hispanikler ile siyahlar Detroit'teki berbat ortaokullarda yıllardır birbirlerini vurup duruyorlar," diye fikrimi belirttim o

gece, geç yediğimiz akşam yemeğinden sonra. "Bu normal sanki. Birkaç beyaz çocuk, orta sınıf ailelerin korumalı, kendi özel telefonlarına, televizyonlarına sahip banliyölü çocukları dağıtınca birdenbire bütün ülke alarma geçiyor. Bir de o öğretmenlerle velilerin zevkle yutmalarını görecektin. Hayatında bu kadar kendini önemseyen insanı bir arada göremezsin. Bir espri yaptığımda, hepsi dönüp bana hiç komik değil gibilerinden baktılar. Havaalanındaki güvenlik görevlisine bombalı bir fikra anlatmışım gibi. Cephede olma fikrine bayılıyorlar, tanrı aşkına bir dansa gözetmenlik yapmak yerine tehlikeli bir şeyi içinde olmak, kamuoyunun ilgisini üzerlerine çekmek istiyorlar, böylece olağan histeri politikasına katılabilirler. Bir noktada eminim hepsi kıskançlıktan kıvranıyor, Moses Lake, Palm Beach ve Bethel yaptığına göre Gladstone'un nesi eksik, neden bizim de bir tane olmasın? Adeta hepsi gizlice, çocukları eve çiziksiz döndüğü sürece sekizinci sınıf balosu bir çatışmaya sahne olsa ne iyi olur, diye umuyorlar. Böylece bu boktan numaranın da modası geçmeden hepsi televizyona çıkabilirler..."

Kendimden iğreniyorum ama korkarım hararetle böyle bir şeyler söyledim ve evet, Kevin da muhtemelen dinliyordu. Ama Amerika'da her evde bu silahlı saldırıların bir şekilde konuşulduğundan şüphem yok. "Histeri politikası"nı ne kadar yerersem yereyim, bamtelime basıyor.

Eminim bu dans düzenlendiği yer nedeniyle zihnimde bu kadar öne çıkıyor. Ne de olsa küçük bir anı, aileler hayal kırıklığına uğradılar mı bilmiyorum ama dans olaysız sona erdi. Geceyi felaket olarak anımsayan bir öğrenci dışında, onun da adını bile öğrenemedim.

Spor salonu. O spor salonundaydı.

Ortaokul ve lise aynı kampusu paylaştığı için çoğu zaman aynı tesislerden yararlanılıyordu. Çok da kaliteli tesislerdi, kısmen bu iyi okul nedeniyle

yakınlarda bir ev satın almıştın. Bütün üzüntüne rağmen, Kevin okul sporlarından uzak durduğu

)

için ortaokulunun basketbol maçlarına hiç gelmemiştik, bu kutsal bebek bakıcılığı görevi binayı içeriden ilk ve son görüşüm olmuştu. Bağımsız bir bina olan spor salonu devasa, iki katlı bir evden daha yüksek bir binaydı. Kaliteli ve pahalıydı, sanırım bir ara buz hokeyi sahası bile oldu. (Son okuduğumda, Nyack Okulu yönetim kurulu binayı yıkmaya karar vermişti, öğrenciler salonun hayaletli olduğunu söyleyerek beden eğitimi derslerinden kaçıyorlarmış.) O gece salon DJ için epeyi gümbürtülü bir yankı odası oluşturmuştu. Spor malzemeleri kaldırılmıştı, balon ve flama görme beklentim 1961'de twist yapnğım ilk balomdan kalma bir hatıraydı belli ki, bunun yerine aynalı bir küre asmışlardı.

Berbat bir anne olabilirim -hiç konuşma, doğruyu söylüyorum- ama okul balosunda on dört yaşındaki çocuğumun etrafında dolaşacak kadar da acınacak halde değildim. Bu nedenle salonun karşı tarafına geçtim, bulunduğum yerden beton duvara yanlamasına kambur yaslanışını güzelce görebiliyordum. Meraklıydım, geniş sosyal çevre içinde onu çok az görmüştüm. Yanındaki tek öğrenci, sarsılmaz Leonard Pugh'du, sansar suratıyla 100 metre öteden bile o vıcık vıcık, dalkavukluk hissini yayıyordu etrafına. Bir gün dışanda kalmış balığın kokusuna benzeyen hafif kokusuyla, kıs kıs gülümseyen yağcıl suratı bütünleşmiş gibiydi. Lenny kısa süre önce burnunu deldirmişti, hızmanın olduğu bölge enfeksiyon kapmıştı; burun deliklerinden biri parlak kırmızı ve diğerinin iki katı büyüklüğündeydi, antibiyotik merhem ışıkta parlıyordu. Bu çocuğu ne zaman görsem aklıma iç çamaşırındaki kahverengi lekeler geliyordu.

Kevin, küçük beden giysi modasını yeni uygulamaya geçmişti. Tipik olarak Lenny de onu taklit ediyordu. Kevin'ın siyah pantolonu o bir yaşındayken giyebileceği bir pantolondu. Paçalan baldınnın yansında sona eriyor ve siyah kıllanm meydana çıkanyordu. Fermuarı kapanmayan kasık bölgesi takımlarını koruyordu. Lenny'nin sarımsı pamuklu pantolonu üzerine uysa bile yine korkunç görünürdü. İkisi de her zamanki gibi, alü santimlik yeri açıkta bırakan beyaz tişörtlerden giyiyorlardı.

Belki bana öyle gelmişti ama önlerinden geçen okul arkadaşları ikisinden uzak durmaya gayret ediyorlar gibiydi. Oğlumuzun kaçınılan biri olması beni telaşa düşürebilirdi, telaşlandım da ama sınıf arkadaşları Kevin'a dışlanmış biri gibi kıs kıs gülmüyorlardı. Hatta gülenler, gülmeyi bırakıyordu. Aslında ikilinin önünden geçerken öğrenciler sus pus oluyor, işitilmeyecekleri yerde konuşmalanna devam ediyorlardı. Kızlar nefeslerini tutarmışçasına, anormal bir biçimde dikleşiyordu. Futbolcu tipler, küçük beden giysi tugayına gözlerini kısıp küçümsemeyle bakacaklarına, gözlerini ileride bir noktaya dikiyor, Kevin ve evcil hamsterına iki adım uzaktan huzursuz bakışlar fırlatıyorlardı. Bu arada dans pistine çıkmaktan tereddüt eden sekizinci sınıflar, duvar kenarına sıralanmaya başlamıştı. Oğlumuzla çömezinin iki yamnda da en az üç metrelik bir boşluk vardı. Hiçbir sınıf arkadaşı başıyla selam vermedi, gülümsemedi ya da naber gibilerinden zararsız bir şey bile sorma teşebbüsünde bulunmadı; riske girmek konusunda tereddüdüydüler ama neyin riski?

Müziğin kendimi yaşlı hissettireceğini düşünmüştüm, hiç adını duymadığım, gürültülü çekiciliğiyle benim gibi kocamışların anlayamayacağı şeyler çalacaklarını sanmıştım. Ama ses sistemi harekete geçince 60 ve 70ierin ebedi müziklerinin arasında, ikimizin yirmilerimizde dans ettiğimiz, gösterişli biçimde "sanatçı" dediğimiz gruplar da çaldı. The Stones, Credence, The Who; Hendrix, Joplin ve The Band; Franklin, hatta Pink Floyd! Yapacak bir şey olmadığı, tadı kırmızı pancın da tadı çok kötü geldiği için (votka isterim diye bağırıyordu) Kevin'ın yaşıtlarının hâlâ Crosby, Stills ve Nash &Young, The Grateful Dead ve hatta Beatles dinliyor olmasının bizim kuşağı mı ayrıcalıklı yoksa onlannkini mi özellikle mahrum kıldığını düşündüm. "Stairvvay to Heaven" başladığında -eski tüfekler!- az kalsın bir kahkaha patlatacaktım.

J

I ı \iiiin dans etmesini beklemiyordum. Bu aptalca olurdu, i ı ı açılardan o çocuk dört yaşından bu yana değişmemişti.

• İminin dans pisdne çıkmamaktaki gönülsüzlüğü şekle uyuyordu Biz de böyleydik, hiç kimse ilk çıkıp aşın ve kaçınılmaz olaı.il hoş olmayan bir ilgiyi üzerine çekmek istemezdi. Benim zamanımda, perdelerin

arkasında cesaretlenmek için içki içer, sonu gelmez meydan okumalara girişirdik. En sonunda en az on i İşi olup yeterli sayıya ulaştığımızda birlikten kuvvet doğar deşil" her birlikte duvar kenarından uzaklaşırdık. Bu nedenle yalnızı .1 aynalı kürenin beneklerinin dolaştığı piste tek bir kişi çilim .1 oldukça etkilendim. Üstelik öyle kenarda köşede bir yere dı gitmedi, tam orta yere konuşlandı.

Soluk, yan saydam tenli bir kızdı. Yalmzca saçlan değil, kaşla 11 ve kirpikleri de san olduğu için belirsiz yüz hatian çamaşır Hiyuna yaurılmış gibi görünüyordu. Çenesinde de bir dezavanı.i|i vardı. Küçük ve eğimliydi. Hiçbir zaman güzel sayılamayaı ak olmasının nedeni de bu tek kusuruydu (ne kadar küçük şeyle 1 insana aşağı çekebiliyor). Diğer sorun da kıyafetiydi. Danstaki kızların çoğu riske girmemek için blucin giymişti. Gördüğüm iek tiik elbise de ya siyah deri ya da Laura YVoolford'unki gibi Vücuda yapışan allı pullu şeylerdi. Am a on dört yaşındaki bu kız kısa olsun diye Alice diyelim- neredeyse dizlerine gelen ve arkadan bir kurdeleyle bağlanan bir elbise giyiyordu, taba rengi ve ekose desenliydi. Kolları kabanktı. Saçını kurdeleyle bağlamış, ayağına rugan ayakkabılar giymişti. Belli ki yıl ne olursa olsun bir kızın "partiye" giyeceği kıyafet hakkında üzücü biçimde genel bir fikre sahip bir anne tarafindan giydirilmişti.

Ben bile ilk bakışta Alicein tarz olmadığını anladım. Bizim kuşağımızdan diğerine olağanüstü geçerliliğini koruyan bu kelime, kavramın da değişmez olduğunu gösteriyordu. Tarz olan değişebilir ama tarzın varlığı değişmez. Benim gençliğimde ortalama inek öğrenciler mahcup ve özür diler biçimde önüne baktığı için birazcık saygı görürdü. Ama korkarım bu çenesiz küçük çocuk kabarık kollu, taba rengi, ekose desenli, fiyonklu parti elbisesinden pişmanlık duyacak sosyal zekâya sahip değildi. Annesi elbiseyi eve getirdiğinde hiç kuşkusuz moronca bir minnetle kadının boynuna adamıştı.

Elbisesini göstermek için onu dans pistine çıkaran "Stairvvay to Heaven"dı. Bu eski Led Zeppelin klasiğinin kalbimizde ayn bir yeri olsa da korkunç yavaştı, şahsen dans edilmez bir melodisi olduğunu da hatırlıyordum. Ama bu Alice'e engel değildi. Kollarını açıp giderek genişleyen daireler çizerek dönmeye başladı. Kendinden geçtiği belliydi, coşkulu dönüşleriyle eteğinin açılıp külotunun göründüğünün bile farkında değildi çünkü. Bas gitarın esiri

olurken, harekederi enerjik bir rock-and-roll dansından uzaklaşıp, eğitimsiz bir baleyle sema arası bir şeye dönüştü.

Yazdıklarım acımasız gelmiş olabilir sana ama aslında büyülenmiştim. Küçük Isadora Duncan dublörümüz o kadar çekinmesiz, o kadar coşkundu ki! Özlemle Tribeca'daki çatı katımızda Talking Heads eşliğinde zıplamamı hatırladım, artık böyle yapmadığım için üzüldüm. Celia'dan rahat bir sekiz yaş büyük olmasına karşın kendini oradan oraya atan, parmak uçlarında dönen bu kız bana onu hatırlattı. Onu umulmayacak bir teşhirci haline getirip dans pistine çıkaran şey, çalanın en sevdiği (işte yine o kelime) şarkılardan biri olmasıydı. Boş pistte rahatça kendinden geçmiş bir halde salınabiliyordu. Muhtemelen aynı parça eşliğinde kendi evinin salonunda da duygulannı sergiliyordu ve sırf 200 kadar kötü niyetii ergen alay etmek için firsat kolluyor diye, aynı göze çarpan tarzda dans etmemek için bir neden görmüyordu.

Her zaman bitmek bilmeyecekmiş gibi gelir insana ama "Stairvvay to Heaven" bitmek üzereydi, iki dakika daha bekleyebilirdi. Ama hayır. Kevin yapışmış göründüğü beton duvarın yanından ayrılıp Scud füzesine kilitlenen Patriot gibi dümdüz, şaşmaz bir çizgide Alice'e doğru salındı. Sonra tam aynalı kürenin altında durdu, doğru biçimde kızın bir sonraki dönüşünde,

)

•.di kulağının ağzıyla aynı hizaya geleceğini tahmin etmiştik. İşI cmas sağlanmışa. Azıcık eğilip fısıldadı.

Ne dediğini bildiğimi iddia etmeyeceğim. Ama sonradan /ilmimde yeniden inşa ettiğim Perşembe 'nin görüntüleri bu sah

n. ye dayanıyor. Alice donakaldı. Yüzünü bir saniye önce belirgin biçimde orada olmayan bir utangaçlık kapladı. Gözleri çabucak sağa sola baktı ama soluk alabileceği hiçbir yer bulamadı. Ansızın seyircilerinin fazlasıyla farbna vararak, başladığı aptallığın gerektirdiklerini anlar gibi oldu. Ama şarkı henüz bitmemişii, birkaç saniye daha ileri geri sallanarak istifini bozmamak zorunda kaldı. Sonraki kırk saniye boyunca çabalayarak,

Faye Duıı.ıvvay'in Bonnie ve Clyde'm sonunda yapnğına benzer, ağır çekim, korkunç bir ölüm dansını yaptı.

1)1, şarkı bittiğinde Jefferson Airplane'in "YVhite Rabbit'ine geçti. Kız taba rengi ekose eteğini bacaklarının arasına sıkıştırdı. Karanlık bir köşeye doğru sendelerken, kollarını sıkı sıkı beline bastırdı, elleri birbirinin altına saklanmaya çabaladı. Geçen birkaç dakika içinde iğrenç bir biçimde büyüdüğünü seziyordum. Aruk elbisesinin aptalca, çenesinin kusurlu olduğunu biliyordu. Annesinin ona ihanet ettiğini öğrenmişti. Tarz değildi, hiçbir zaman güzel olamayacakn. Ve en önemlisi, bir daha asla boş bir dans pistine -muhtemelen dolusuna da- çıkmamayı öğrenmişti.

Perşembe günü orada değildim. Ama iki yıl önce aym salonda yalnız bir Gladstone Ortaokulu mezununun öldürülüşüne tanık oldum.

2 Mart 2001

Sevgili Franklin,

İş arkadaşım Ricky bugün işten sonra yanıma geldi. Teklifiyle ağza alınmaz bir şeyi kabul etmeye ilk kez bu kadar yaklaştı. Beni kilisesine katılmaya davet etti. Utanmıştım, ona teşekkür ettim ve belli belirsiz, "Sanmıyorum," dedim. Başka ne diyebilirdim? "Gelemem çünkü saçmalık dolu" mu? Dindar insanlara hep birazcık horgörüyle bakmış, karşılığında onların da beni küçümsediğini hissetmiştim. Bu nedenle, keşke gelebilsem ve inanabilsem, dedim. Bazen kendimi inanmaya zorluyorum ama son birkaç yıldır yaşadığım hiçbir şey merhametli bir varlığın be

m gözetlediği hissini vermiyor. Ricky'nin tanrı varlığını gizemli fillltirta belli eeier gibilerinden bir karşılığı ikimizi de fazla etkili un di . Ciizemli, dedim. Bak, buna inamnm işte.

Sı k sık Riverside Park'ta anne baba olmamızdan önce söyleılifı n o söze dönüyorum: "En azından bir çocuk Büyük So-i m ııııı cevabı olabilir." O sırada senin hayannın Büyük Soru'yu im kadar ısrarlı ortaya atmasına biraz bozulmuştum. Çocuksuz dönemimizin eksikleri olmalıydı ama aynı konuşmada belki de "la/l a mutluyuz" diye taarruza geçtiğimi hatırlıyorum. Mutluluğu n fazlası korkunç bir boşluğun fazlasından daha iyidir, diye ılnşuuiiyordum. Belki ben sığ bir insanım ama sen benim için \ /'erliydin. Senin için çok daha zor olan o uzun yolculuklardan

.1 havaalanında yüzünü aramayı severdim. Benim için yeterin ılı. Ama ikimiz senin için yeterli değildik. Bu, senin manevi olarak benden daha gelişmiş olduğunu gösteriyordu belki ama benim duygulanmı incidyordu.

Yine de çocuksuz yaşamanın bir anlamı yoksa, çocukla yaşamanın ne anlamı olabilirdi? Bir hayata başka bir hayada karşılık MI men amacın yükümlülüğünü sonraki kuşağa aktarmaktan başka neydi? Bu yer değiştirme korkakça ve potansiyel olarak sonsuz bir geciktirmeydi. Çocuklanmızın cevabı da muhtemele n üremek olacaktı, böylece kendilerini oyalayabilecek, kendi hedefsizliklerini çocuklannın başına yıkacaklardı.

Bu konuyu açtım çünkü bence Kevin'ın Büyük Soru'nu cevaplamasını bekliyordun. Bu gerçeküstü beklentinin çok küçük bir yaştan itibaren farkındaydı. Nasıl mı? Ufak tefek şeyler. Allında çekingen bir çaresizliğin soluduğu saldırgan biçimde içten sesin. Ona boğucu gelmiş olabilecek taşkın sanlmaların. Her hafta sonu emrine amade olma kararlılığın, çünkü galiba çocuklar senin programını önemsiz ihtiyaçlanyla doldurmak zorunda kalmak yerine anne babalannın meşgul olmasını istiyorlar. Çocuklar arada sırada kendilerinden daha önemli işlerin olduğunu bilmek istiyorlar.

İhmali övmüyorum. Ama yalnızca küçük bir çocuktu. Yetişkin bir adam olan babasını felce uğratan Büyük Soru'yu tek başına nasıl cevaplayacaktı. Dünyaya yeni gelmiş birinin omuzlarına yüklemek için ne ağır bir yük! Daha da kötüsü, çocuklar da yetişkinler gibi yalnızca onların dinsel hevesleri diyebileceğim bir şeyde büyük ölçüde farklılık gösterirler. Celia bana daha çok benziyordu: bir sarılma, pastel boya ve kurabiyeyle doyabiliyordu. Kevin hiçbir şey istemiyor gibi görünse de, artık onun manevi açıdan kurt gibi aç olduğunu biliyorum.

İkimiz de dindar değildik, bu nedenle çocuklarımızı Ermeni Ortodoks ya da presbiteryen inancına göre yetiştirmemek mantıklı geliyordu. Bugününün gençliğinin Eski Ahit'i çözmesi gerektiği eleştirisini gönülsüzce yapsam da Kevin'ın, sayemizde hiçbir kilisenin içini görmemiş olabileceği aklımı başıma getiriyor. Uzaklaşabileceğimiz bir şeyle yetiştirilmiş olmamız sana da bana da avantaj vermiş olabilir çünkü geride bıraktığımızın ne olduğunu, kendimizin ne olmadığını biliyorduk. Bazen düşünüyorum da belki de Kevin'a aynen geri iade edeceği tütsülü zırvalıklar kussaydık (doğum yapan bakireler, dağ başında inen emirlerle ilgili abartılı hayaller) belki de daha iyi olurdu. Olmayacak şeyler söylüyorum, çocuklar için inancımız varmış gibi davranamazdık elbette, rol yaptığımızı anlarlardı. Yine de gezi rehberleri ve Oldsmobile reklamları gibi döküntü olduğu besbelli şeyleri reddetmek hiç tatmin edici olmamalı.

Öğretmenleri -Dana Rocco dışında- Kevin'ın açlığını hiçbir zaman anlamayarak, kendinden bekleneni veremeyen oğlumuza moda hastalık dikkat eksikliği bozukluğunun bir başka kurbanı teşhisini koymayı tercih ettiler. Mekanik bir aksaklık bulmakta kararlıydılar, çünkü bozuk

makineler tamir edilebilirdi. Pasif bir yetersizliği idare etmek, daha korkutucu olan şiddetli, yoğun bir ilgisizlikle uğraşmaktan daha kolaydı. Kevin'ın dikkat yeteneğinin kayda değer olduğu çok açıktı. Perşembe için yaptığı titiz hazırlık, şimdilerde katillerden oluşan iftihar listesine Uyesugi'nirı balıklarının sayısına kadar hâkim olması... (Klevlerini yarım bırakmasının nedeni bitiremeyeceği için değil, bitirebileceği içindi.

Bu açgözlülüğü, başka şeylerin yanı sıra beceriksiz bir kanlına çabası denebilecek zalimliğini bir ölçüde açıklayabilir. Hiçbir şeyde bir anlam göremediği için kendini vahşice dışlanmış hissediyor olmalı. Spice Girls aptalca, Sony Playstation aptalca, Titanik aptalca, alışveriş merkezini gezmek aptalca, kaülmaklan başka ne yapılabilir? Aynı şekilde müzede fotoğraf çekmek aptalca, 1990'ların sonlannda "Stainvay to Heaven'ia dans etmek aptalca. Kevin on alnsına yaklaşırken, bu fikirlerinin doğıuluğuna olan inancı iyice pekişmişti.

Senin Büyük Soru'na cevap olmayı istemedi, Franklin. Senden bir cevap vermeni istedi. Verimli bir hayat dedikleri, göklere çıkarılan bu aylakça dolanma Kevin'a beşikten itibaren o kadar amaçsız gelmişd ki geçen cumartesi Laura VVoolford'a Perşembe günü iyilik yapağını söylemesi gerçek bile olabilir.

Ama ben yüzeysel biriyim. Seyahat etmek eski cazibesini yitirmiş olsa bile o eski yabancı yemekleri ve o eski yabancı havaları tatmaya devam edebilirdim. Eve döndüğümde Kenndy'de senin kollanna atıldığım sürece. Başka bir şey istemiyordum. Benim Büyük Soru'mu soran Kevin oldu. O gelmeden önce, gün geçtikçe büyüyen bir iş ve harika bir evlilikle o kadar meşguldüm ki hepsinin ne anlama geldiğini soracak zamanım olmamıştı. Ancak çirkin bir evde sıkınülı bir çocukla yalnız kaldığımda bütün bunlann anlamını sordum.

O Perşembe "den beri mi? Kolay cevabımı, bu soruya vereceğim baştan savma, kopyacı, kısa karşılığı elimden aldı.

Kevini en son on dört yaşında bırakmışuk, arnk tasalanmaya başlıyorum. İlk yıllarının üzerinde bu kadar çok durmamın nedeni, ikimizi acı bir biçimde karşı karşıya gedren yakın geçmişteki o olayların üzerinden geçmekten kurtulmak belki. Kuşkuşuz ikimiz de, tek iyi tarafları bitmiş olmaları olan bu olayları tekrar anmak istemiyoruz. Ama benim için bitmediler.

1997 yılında, Kevin dokuzuncu sınıftayken iki Silahlı Okul Saldırısı daha gerçekleşti: Mississipi Pearl ve Kentucky Paducah'ta. Hiç adını duymadığım küçük kasabalar ama ikisi de artık sonsuza kadar Amerikalıların sözcük haznesinde ergen infialinin karşılığı olarak yer alacaklar. Luke VVoodham'ın Pearl'de on çocuğu (üçü ölmüştü) vurmakla kalmayıp bir de annesini öldürmüş olması -kadını yedi kez bıçaklamış, alüminyum beysbol sopasıyla çenesini dağıtmıştı- bende fazladan bir duraksamaya yol açmış olabilir. (Gerçekten de haberler ilk gelmeye başladığında şöyleydi: "Devamlı çocukları nasıl vurduğunu anlatıp duruyorlar. Sonra, ha bu arada annesini de öldürdü diyorlar. Bu arada mı? Her şeyin annesiyle ilgili olduğunu üç yaşındaki çocuklar bile anlar." Elbette bu da, zamanı geldiğinde hukuk terimleriyle çıkar aleyhine ikrar olarak nitelenecekti.) Yine de o dönemde içimde karanlık bir önsezi oluştuğunu söyleyecek kadar ileri gitmeyeceğim. Haberlerde yer alan bu trajedileri ailemizin talihsizliğine doğru karşı konulmaz bir geri sayım olarak algılamadım. Hem de hiç. Bütün haberler gibi, benimle hiç ilgisi olmayan bir şey olarak gördüm. Yine de hoşuna gitsin ya dâ gitmesin, bağımsız bir gezginden, beyaz varlıklı banliyö annelerinden birine dönüşmüştüm. Kendi türümün yumurtadan yeni çıkmış yavrularının bu ölümcül manyaklık gayretieri, elimde olmadan beni tedirgin ediyordu. Detroit ya da LA.'deki çete savaşları başka bir gezegendeydi, Pearl ve Paducah benim gezegenimde oluyordu.

Ara sıra olabilen sadakatsiz kız arkadaşa, iğneleyici sınıf arkadaşına ya da çocuğunu tek başına büyüten, çalışan bir anne ya da babanın bir miktar dalgın olmasına razı olamayan bu çocuklara karşı yoğun bir nefret duyuyordum. Sefil devlet okullarında herkes gibi sefil mahkûmiyetlerini tamamlayacaklarına, değersiz sorunlannı başka ailelerin hayatlarına, geri dönüşsüz bir şekilde kazıyorlardı. Bu çocukların öbür uçtaki daha aklı başında olan çağdaşlarını, sıkıcı küçük adlannı ulusal

anıdara kazımaya iten de aynı boş kibirdi. Bir de o kendine acıma yok mu! VVoodham denen miyop varlık, babasının geyik avladığı tüfekle öfke krizini sahnelemeden önce arkadaşlarından birine not yollamıştı: "Hayatım boyunca benimle alay ettiler. Hep aşağılandım, hep nefret edildim. Toplum beni yaptığım şey için suçlayabilir mi?" Ben de şöyle düşünüyordum. Evet, seni küçük pislik'. Hem de gözümü bile kırpmadan!

Paducah'ta Michael Carneal de benzer bir tipti. Kilolu, alay konusu olan, küçük acılan içinde çamurda banyo yapmaya çalışır gibi debelenen biri. Ama geçmişte hiç disiplin sorunu yaşamamıştı. Yapnğı en kötü şey, Playboy video kanalını seyrederken yakalanmak olmuştu. Carneal diğerleri arasında hiç olmayacak bir şey yapıp bir dua grubunun üzerine ateş açarak sivrilmişti. Uç öğrenciyi öldürüp, beşini yaralamayı başarmışa ama affedici anma törenleri ve sınıflann pencerelerine asılan müşfik afişlere bakılacak olursa -birinde, kurbanlarla birlikte Michael Carnaelin fotoğrafı da kalp içindeydi-yeniden doğmuşlar, onu ölümde affederek kendi intikamlannı almışlardı.

PearPdeki olayın haberinin yayınlandığı dinlediğimiz o ekim gecesinde Jim Lehrer'la Haber Saatini dinlerken dayanamayıp padadım. "Hey güzel allahım! Çocuğun biri bunlara ibne dese ya da koridorda itse, birdenbire okulu dağıtacağım, bu korkunç baskı beni çıldırttı oluyor! Ne zamandan beri Amerikalı çocuklar bu kadar kof oldu?"

"Doğru söylüyorsun," diye kanldın. "Anlaşmazlıkları okul bahçesinde yumrukla

çözmeye ne oldu böyle?"

"Ellerini kirletebilirler." Mutfağa doğru süzülen oğlumuza başvurdum, her zamanki gibi aile sohbetlerine katılmak yerine dinliyordu. "Kevin senin okulunda hiç eski moda yumruk kavgası yapılıyor mu?"

Kevin durup bana baktı. Her zaman, sorduğum herhangi bir şeyin karşılık vermeye layık olup olmadığını tartıyordu. "Silah seçimi," dedi en sonunda, "savaşın yarısıdır."

"Bu da ne demek şimdi?"

"Woodham zayıf, sevilmeyen, gevşek biri. Yumruk kavgası düşük bir yüzde. Askerin 30 milimetrelik silahla şansı daha fazla. Zekice bir seçim."

"O kadar da zeki değilmiş," dedim heyecana kapılarak. "On altı yaşında. Çoğu eyalette bu, yetişkin olarak yargılanma sınırı. Hapisten hiç çıkamayacak." (Gerçekten de Luke VVoodham üç kere ömür boyu, ek önlem olarak da 140 yıl fazladan hapis cezasına mahkûm edilmişti.)

"Ne olmuş?" dedi Kevin soğuk bir gülümsemeyle. "Herifin hayatı zaten bitmiş. Fırsatı varken hepimizden çok eğlenmiş işte. Aferin ona."

"Sakin ol Eva," diye araya girdin, ben anlamsızca bir şeyler gevelerken. "Oğlun seninle dalga geçiyor."

Hayatı boyunca Kevin'ın çıkardığı sorunlar da küçük ölçekte kaldı. Akıllıydı ama okulda kimse onu sevmiyordu. Çok az arkadaşı vardı, tanıdığımız tek arkadaşı yağcının tekiydi. Violet-ta'dan Alice dediğimiz kıza kadar, muğlak olaylarla tehlike çanları çalmaya başlamıştı ama sesini sadece ben duyabiliyordum. Yine de karakter dediğimiz şey, süpermarkette de savaş alanında da kendini şaşırtıcı bir aynılıkla ifade ediyor. Benim için Ke-vinia ilgili her şey bir bütündü. Varoluşsal tabiatı hakkındaki teorilerim fazla tumturaklı geldiyse, birleştirici unsuru tek kelimeyle özedeyebiliriz: garez. Dolayısıyla Aralık 1997'de bir gece kapımızda iki Orangetovvn polisi, peşlerinde Kevin ve Leonard Pugh ile belirdiğinde sen şoka girerken ben bu polis ziyaretinin geç bile kaldığını düşünüyordum.

"Ne istemiştiniz memur bey?" dediğini duydum.

"Bay Khadourian?"

"l'laskett," diye düzelttin, ne ilk ne de son defa. "Ama Ke vıiiin babası benim."

C lelia'nın ödevine yardım ediyordum. Bir röntgenci heyeca nıyl a antrede arkanda dolanmaya başladım.

"Bir sürücüden şikâyet aldık. Korkarım, 9W yolunun üzerin deki yaya üst geçidinde oğlunuzla arkadaşını bulduk. İkisinin peşinden koştuk, yola moloz atanların onlar olduğu çok açıktı." "Otomobillerin üzerine mi? Yoksa yalnızca boş yola mı anjforlarmış?" diye sordun. "Boş yolu atmak pek eğlenceli olmasa gerek," diye tersledi ikinci polis.

"Çoğu su balonuydu baba!" dedi Kevin, polisin arkasından. Ses i değişiyordu, biliyorum Franklin, ama ne zaman seninle konuşsa bir oktav yukan Adıyordu.

"Bizi arayan sürücü su balonundan söz etmedi," dedi ikinci polis. Daha tıknaz ve daha kızgındı. "Taş dedi. Üstgeçidin iki tarafını kontrol ettik, tuğla parçalarıyla doluydu."

Telaşla araya girdim. "Kimseye bir şey olmuş mu?"

"Neyse ki kimseye isabet etmemiş," dedi ilk polis. "Bu yüzden çocuklar gerçekten çok şanslı." "Şanslı olsak yakalanmazdık," diye sızlandı Lenny. "Zorlaman için şansın olması gerek evlat," dedi kızgın polis.

"Ron ben hâlâ onları..."

"Bakın, Bay Plastik," diye engel oldu ilk polis. "Oğlunuzu bilgisayardan kontrol ettik, sabıka kaydı yok. Gördüğüm kadarıyla iyi bir aileden geliyor. {İyielbette zengin demekti.) Bu yüzden bu genci uyarmakla yetineceğiz. Ama böyle şeyleri ciddiye alıyoruz..."

"Kahretsin!" diye araya girdi ikinci polis. "Birkaç yıl önce manyağın birinin yetmiş beşle giden bir kadının önüne attığı madeni para ön camı delip doğruca kadının kafasına girdi!"

Ron ortağına onları daha çabuk Dunkin' Donuts'a götürecek bir bakış fırlattı. "Umanm, bu gençle uzun uzadıya konuşursunuz."

"Hem de nasıl," dedim. "Eminim nasıl bir tehlikeye yol açtığının farkında değildi," dedin. "Tabii ya," dedi 2 numaralı polis. "Üstgeçitten tuğla atma nın çekiciliği de bu zaten,

zararsız bir şey gibi görünmesi."

"Anlayışınız için teşekkürler efendim," dedi Kevin, 1 numaralı polise doğru. "Dersimi aldım, efendim. Bir daha olmayacak, efendim."

Polisler bu efendinûcri çok sık duyuyor olmalıydılar, şaşırmış görünmüyorlardı. "Bu anlayıp bir daha göremezsin arkadaşım," dedi ikinci polis, "bunu da anlaman iyi olur."

Kevin asabi polise döndü. Ona bakarken adamın da gözlerinde bir pırıltı belirdi. İkisi bir uzlaşmaya varmış gibiydi. Kevin (bildiğim kadanyla) hayatında ilk kez karakola gittiği halde soğukkanlıydı. "Eve kadar getirdiğiniz için de teşekkürler. Her zaman polis arabasında yolculuk etmek istemişimdir -efendim.

"O zevk bana ait," dedi gösterişli bir biçimde, sakızın balonunu patlatırcasına. "Ama içimden bir ses bunun son binişin olmadığını söylüyor -arkadaşım."

İkimizin minnettar yaltakçılığından sonra yollarına giderken, Lenny'nin sızlandığını duydum. "Az kalsın bizi yakalayamayacaktınız, biliyorsunuz, ikiniz de hamlamışsınız!.."

Bütün bu konuşma boyunca o kadar sakin ve naziktin ki kapıdan içeri döndüğünde yüzünün öfkeyle kızardığım görmek beni şaşırttı. Oğlumuzu kolundan yakalayıp bağırdın: "Zincirleme kazaya neden olabilirdin, Allah kahretsin bir felaket olabilirdi!"

Hastalıklı bir zevkle yüzüm kızardı, geriye çekilip işi sana bıraktım. Küfür bile etmiştin! Kabul edelim, o tuğlalardan biri gerçekten birinin ön camına isabet etseydi, bu küçük basan kutlamasını sonradan bolca tadacağım olgun acı için seve seve feda edebilirdim. Ama felaketten kurtulduğum için okul bahçesinin tekdüze ritmiyle oh canıma değsin deme özgürlüğüne sahiptim.

)

«,ımkü sabrım taşmıştı! Kevini izleyen bitmek bilmeyen talih M/lıkler dizisinin sana göre oğlunla hiçbir alakası yokt^. En so nunda benden başka

bir ispiyoncu -Bay Cumhuriyetçi Re-4',.inin güvenmekten başka seçeneği yoktu ona- haksızlığa uğ-Plyan masum oğlumuzu suçüstü yakalamıştı. Dahası, senin bu ıılıaf çaresizliği, sözüm ona sınırsız güçte bir ebeveynken, en llfak bir caydıncı etkisi olacak bir ceza verememenin afallancüiC.ııı yaşayacak olmana seviniyordum. Gitmek istediği hiçbir yer yokken 14 yaşındaki birini "odasına gönderme"nin acizliğini, "evden çıkma yasağı" koymanın basmakalıp tahmin edilebilirliğini kendin anla istiyordum. Yasağını dinlemeyip tek zevk aldığı şeyi çalışmak için okçuluk sahasına çıkarsa, onu fiziksel güç kullanarak geri getirip getirmeyeceğine karar vermek zorunda kalacağını dehşede fark etmeni istiyordum. Hayatıma hoş geldin Franklin, diye düşündüm. Sana iyi eğlenceler.

Celia senin ağabeyine kaba kuvvet kullandığını görmeye alışkın değildi, acı acı bağırmaya başlamıştı. Antreden ev ödevini yapnğı yemek masasına götürdüm onu. Polislerin arkadaşımız olduğunu, hepimizin emniyette olduğundan emin olmak içini geldiklerini söyleyerek yauştırdım. Sen de metanedi oğlunu odasına götürdün.

Bu kadar heyecanlı bir halde, Celia'nın çiftlik hayvanlarıyla ilgili ödevini yapması için dil dökerken dikkatimi toplamam güçtü. Bağınsın kısa sürede kesildi. Bana kızdığında bu kadar çabuk yanşmadığın kesindi. Muhtemelen karamsar bir hayal kınklığına geçmiştin, çoğu çocuk için öfkeden daha yıkıcı olurdu bu, gerçi katı bir ciddiyeti ilk çocuğumuz üzerinde çok denemiştim, bu acizliği de bizzat tatmanı istiyordum. Aslında gizlice kapıdan dinlememek için kendimi güç tutuyordum.

En sonunda dışarı çıktığında, Kevin'ın kapısını resmi bir törendeymişçesine arkandan kapadın. Yemek odasına geldiğinde tuhaf bir biçimde huzurluydu ifaden. Bütün o utanç ve tiksintiyi bünyenden atmanın arındırıcı olduğu sonucuna vardım.

Mutfağa gelmemi işaret ettiğinde, nasıl bir ceza verdiğini açıklayacağını farz ettim, böylece bir ekip olarak uygulayabilecektik. Oğlumu acıtan bir yerinden yakalayabilecek (ben böyle bir yer bulamamıştım) yeni, kolayca uygulanabilir bir ceza bulduğunu umuyordum. Tuğla attığı için pişman olduğunu sanmıyordum ama belki onu suç işlemenin taktik bir hata olduğuna ikna edebilirdin.

"Dinle," diye fısıldadın. "Bütün şeytanlık Lenny'nin başının altından çıkmış. Kevin ona uymuş çünkü Lenny yalnızca su balonu atmayı teklif etmiş. Balonların yalnızca su sıçratacağını falan düşünmüş, anlarsın çocuklar böyle şeyleri eğlenceli bulur. Padayan küçük bir balonun bile bir sürücüyü ürkütüp tehlike yaratabileceğini söyledim. Hatamı fark ettim diyor."

"Peki, tuğlalar nereden çıkmış?" "Ha, su balonları bitmiş. Kevin ben ne yapağını anlamadan Lenny gelen otomobile bir taş attı dedi. Belki bir tuğla parçasıydı. Kevin hemen Lenny'ye birilerini yaralayabilecekleri için durmasını söylemiş."

"Evet," dedim kısık bir sesle. "Tam Kevin'ın yapacağı şey."

"Galiba Kevin onu yapmaması için sıkıştırana kadar Lenny aşağı birkaç tuğla parçası daha atmış. Herhalde o sırada cep telefonundan biri polisi aradı. Polis bankete geldiğinde hâlâ orada takılıyorlarmış belli ki. İnanılmaz bir aptallık yaptığını kabul ediyor ama yasalarla başı derde girmemiş bir çocuğa yanıp sönen mavi ışıklar epeyi korkutucu gelmiş olmalı, bu yüzden de düşünmeden..."

"Kevin'ın çok zeki bir çocuk olduğunu söylersin hep." Güçlükle konuşabiliyordum. "Epeyi düşünmüş olduğunu anlıyorum bütün bunlardan."

"Anne?.."

"Hayatım, ödevine devam et olur mu? Baban annene gerçekten güzel bir hikâye

anlatıyor. Annen nasıl biteceğini öğrenmeye can atıyor."

" I İcr neyse," diye devam ettin, "kaçmışlar işte. Fazla uzakl ||madan, Kevin koşmanın delilik olduğunu anlamış. Lenny'nin ceketini tutup durdurmuş. Bir de şöyle bir şey var: Dostumuz Lenny Pugh ufak bir IM, işlemiş; bildik benzin deposuna şeker atma numarası mı ne. I ı ımy'ye bir kere daha yakalanırsa dava açılacağını söylemişler. 1 cv, kendisi temiz olduğu için bir uyanyla kurtulacaklannı düşunınüş, bu yüzden elebaşılığı üstlenip taşları

ben attım demiş. I >< ığrusunu istersen açık açık anlattıktan sonra ona saldırdığım ıı.ıı biraz utandım."

Ne söyleyeceğimi bilemeden sana hayranlıkla bakakaldım. "Özür diledin mi?" "Elbette." Omuz silktin. "Her anne baba hata yapağını kabul etmeli."

Önümü görmeden mutfak masasında bir iskemle buldum. Oturmam gerekiyordu. Kendine üzüm suyu koydun, ben teklifini geri çevirdim. (Senin neyin vardı, sert bir içkiye ihtiyacım olduğunu anlayamıyor muydun?) Bir iskemle çekip candan bir tavırla öne eğildin. Bütün bu yanlış anlama, bizi birbirimize daha yakın, dayanışma içindeki

şu-aptal-üst-geçit-meselesini-hatırlıyor-musun ailesi yapacakü sanki.

"Ne diyeceğim," dedin üzüm suyundan bir yudum alarak. "Sadakatin güçlükleri hakkında müthiş bir konuşma yaptık. Arkadaşlanna ne zaman sadık kalması, sınırı aştıklannı düşündüğü bir şey yapnklannda ne zaman dur demesi gerektiğini anlattım. Arkadaşları için kişiliğinden ne kadar vermesi gerektiğini. Suçu üzerine almakla yanlış bir hesap sonucu tutuklanabileceğini söyledim. Bu jestini takdir ettiğimi ama Lenny Pugh'un buna değecek biri olduğundan emin olmadığımı söyledim."

"Vay canına," dedim. "Hiç sözünü esirgememişsin."

Başını hızla bana çevirdin. "Alay mı ediyorsun benimle?"

Tamam, ilk yardımda bulunmak istemiyordun, kendime bir bardak şarap koymam gerekti. Tekrar yerimi aldım ve iki yu

dumda şarabın yarısını bitirdim. "Çok ayrıntılı bir hikâyeydi. Birkaç noktayı nedeştirmemin sakıncası yok herhalde."

"Söyle bakalım."

"Lenny," diye başladım. "Lenny bir ödlek. Lenny birazcık budala. Kevin için ne çekiciliği olduğunu anlamam zaman aldı. Sonra kafama dank etti. Çekiciliği şu: Aptal, esnek, kendini aşağılayan bir ödlek."

"Dur biraz, ben de ondan çok hoşlanmıyorum ama kendim

aşağılamak?..'"

"Onları arka bahçede yakaladığımı anlatmadım mı sana? Lenny'nin pantolonu inikti." "Eva, ergen oğlanları biliyorsun. Seni rahatsız ediyor olabilir ama bazen böyle deneyler yapmaları..."

"Kevin'ın pantolonu inik değildi. Kevin giyinikti."

"Eee bu da ne demek şimdi?"

"Lenny onun arkadaşı değil demek oluyor Franklin! Lenny onun kölesi! Lenny, Kevin'ın ona söylediği her şeyi yapıyor, ne kadar aşağılayıcı olursa o kadar iyi! Bu yüzden de o sefil, yüzsüz, pis yalakanın bırak kötü niyetli, tehlikeli bir eşek şakasını planlayıp, zavallı erdemli Kevin'ı isteği dışında zorla sürüklemesi, herhangi bir fikre sahip olması bile tamamen saçma!"

"Sesini alçaltır mısın? Daha fazla şarap içmene de gerek yok herhalde." "Haklısın. Aslında beşinci bardağım cin olmalı ama Merlot'la idare edeceğiz artık."

"Bak, şüpheli bir olaya karışmış olabilir ama bunu konuştuk. Yine de sorumluluğu üsdenmek cesaret isteyen bir şeydi. Ben de bu yüzden onunla müthiş gurur..."

"Tuğlalar," diye sözünü kestim. "Tuğlalar ağır olmalı. Büyük. İnşaatçılar üstgeçiderde tuğla saklamaz. Oraya nasıl gelmişler?"

"Tuğla parçalan. Parçalan dedim."

"Evet," dedim omuzlanm çökerek. "Kevin de böyle dedi, eminim."

"O bizim oğlumuz Eva. Bu da ona birazcık olsun güvenmeni gerektirir:" "Ama polis dedi ki..." Sözlerimi tamamlamadım, şevkimi k.ıshetmiştim. Jürinin bütün sempatisini kaybettiğini bilen ama yine de işini tamamlamak zorunda olan dik başlı bir avukat gibi hissediyordum kendimi.

"Çoğu ebeveyn," dedin, "çocuklarını anlamaya çalışır, her ikiliklerini didiklemez..." "Onu anlamaya çalışıyorum zaten." Hiddetim bölmenin

dil'.ıi tarafina taşmış olmalıydı ki Celia, hafifçe ağlamaya başladı. Keşke sen de anlasan!"

Yerimden kalktığımda, "Tabii ya, git," diye mınldandın. "(lidip Celia'nın gözyaşlannı sil, Celia'nın altın sarısı saçlarını okşa, Celia'nın ödevini yap. Allah korusun ya aptal bir ödevi kendi kendine yapmak zorunda kalırsa. Oğlumuzu az önce polisler işlemediği bir suçtan yakalamış, o sarsılmış ne önemi var, (elia sütünden ve kurabiyesinden olmasın da."

"Çok doğru," diye karşılık verdim. "Çünkü bir çocuğumuz çiftlik hayvanlarının adını yazmayı öğrenirken, diğeri otomobillere tuğla fırlatıyor. Aradaki farkı öğrenmenin zamanı geldi."

O gece gerçekten sinirlenmişdm. Ertesi gün AVVAP'ta, nasıl bu kadar aptal biriyle evlenebildim, diye söylenip durdum kendi kendime. Özür dilerim. Adilik yaparak o öğlen tesadüfen tanık olduğum şeyi de anlatmadım sana. Utanmışnm galiba, ya da fazla gururluydum.

Sinir ve kızgınlıktan hiçbir şey yapamayınca, CE O olmanın ayncalıklanndan yararlanıp işten erken çıknm. Eve dönüp Celia'nın bakıcısı Roberti gönderdiğimde koridorun aşağısında sesler duydum.^ptal, esnek, kendini aşağılayan ödleğin, polisle kapımızda belirdikten sonra, birkaç gün ortalıkta görünmemeyi akıl edecek kadar bile kafası çalışmıyordu. Kevin'ın kâbustan fırlamış kadar düzenli odasından gelen şikâyetçi, genizden konuşmasım tanıdım. Her nasılsa oda kapısı açıktı, ama normalden iki saat önce eve gelmiştim. Banyoya giderken aslında tam olarak konuşmaları dinlediğim söylenemezdi ama ah, galiba dinliyordum. Dün geceden kalan o kapıyı dinleme dürtüsü hâlâ geçmemişti.

"Oğlum, şişko polisin kıçını gördün mü?" diye anılarım tazeliyordu Lenny. "İşçi sınıfı gülümsemesi, ağzı kulaklarındaydı. Bahse girerim, herif koşarken altına doldursa kemerinden taşardı!"

Kevin, Lenny'nin kakımlarına katılmadı. "Neyse," dedi. "Çok şanslısın. Bay Plastik'ten kurtuldum. Ama buradaki olayı görecektin. Üff. Dawson's Creek'ten fırlamış gibiydi. Resmen mide bulandırıcı. Reklam arası olmasa gözyaşlarına boğulacaktım az kalsın."

"Doğru söylüyorsun! O polisle de çok soğukkanlıydın oğlum! Pis şişko seni bir odaya götürüp bir temiz dövecek sandım, adamı resmen deli ettin! Efendim, çok özür dilerim ama itiraz etmeliyim efendim, bunu yapan kendimdim..

"Bendim, seni dilbilgisi özürlü. Sakın unutma mankafa, bana borçlusun."
"Lafi mı olur. Hem de ne borçluyum, süper kahraman gibi direndin onlara, İsa gibiydin!"

"Ciddiyim ahbap. Bu sana pahalıya padayacak," dedi Kevin. "Ucuz numaran ünüme ciddi bir zarar verebilirdi. Standartlarım var. Herkes bilir bunu. Bu sefer kıçını kurtardım ama devam filmini bekleme, 'Kıçını Kurtardım 2' olmayacak. Böyle pisliklere bulaşmaktan hoşlanmıyorum. Üstgeçitten aşağı taş atmakmış. Boktan. Hiç klası yok. Boktan.'"

3 Mart 2001

Sevgili Franklin,

İkiyle ikiyi toplamıştın: Haksız suçlamalarımdan utanmıştım. Kevin'a ana oğul baş başa dışarı çıkmayı teklif etmeye karar vermemin gerçek nedeni buydu. Tuhaf bir fikir olduğunu düşündü n. Kevin'la bunu daha sık yapmamı o kadar içten önerdiğinde hoşlanmadığını anlamışum. Özellikle de dokunaklı bir bi«,ıimle yaya üst geçiderinden uzak durmamızı, Kevin'ın dayanılma/ bir dürtüyle yola televizyon koltuğu fırlatmak isteyeceğini

I I leıliğinde.

()na sormak konusunda tedirgindim ama kendimi zorladım. Şöyle düşünüyordum: Ergen çocuğunla hiç konuşmazsan se

ninle konuşmadığı için şikâyet edemezsin. İki yaz önceki Vietnam seyahatinin, aşırılığından dolayı geri teptiğinin farkındaydım, on üç yaşında hiçbir çocuk aralıksız üç hafta boyunca ailesiyle görülmek istemez, görenler komünist bile olsa. Bir seferde tek günü kaldırmak daha kolay

olurdu hiç kuşkusuz. Aynca ne yapmak istediğini (o her neyse) öğrenmeye çalışacağıma, seyahat sevgimi ona zorla dayatmaya çalışmıştım.

Nasıl soracağım konusunda tereddüt etmem oğlumuzu rock konserine davet etmek için kıvranan utangaç bir okul kızı gibi hissetmeme yol açtı. En sonunda onu -ya da gerçekte kendimimutfakta yakaladığımda, sansasyonel bir girişte karar kıldım. "Bu arada, benimle çıkmak ister miydin diye soracaktım sana?"

Kevin bir şeylerden kuşkulanmış gibiydi. "Ne için?"

"Birlikte bir şeyler yaparız dedim. Eğlenceli bir şeyler."

"Yani ne gibi?"

Beni tedirgin eden de işin bu kısmıydı. Oğlumuzla yapacak "eğlenceli" bir şeyler düşünmek, evde duran kütüğünle yapacak çok güzel bir seyahat bulmaya benziyordu. Spordan nefret ederdi; filmlere ilgi göstermezdi; yiyecekler gereksizdi; doğa sıcak, soğuk ya da sineklerle rahatsızlık veren bir ortamdı. Bu nedenle omuz silktim. "Belki Noel alışverişi yaparız. Seni yemeğe götürürüm." Sonra, Kevin'ın elindeki güçlü anlamsızlık kartına karşılık son kozumu oynadım. "Bir-iki tur minyatür golf oynarız."

Yüzünde o ters yarı gülümseme belirdi, cumartesi için kendime bir arkadaş bulmuştum. Ne giyeceğimi düşünmeye başladım kara kara.

Çalınan Tap romanını andıran bir yer değiştirmeyle ben Kevin'ın şefkadi, meşgul ebeveyni sen de Celia'nın koruyucusu olacaktın. "Vay canına," diye iğneledin hafifçe, "onu korkutmayacak bir şey bulmam gerekecek, Sanırım elektrik süpürgesini çalıştırmayı unutsam iyi olur."

Bütün öğle sonrasını aksi oğlumla geçirmeyi gerçekten istediğimi söylemek abarnlı olur ama istemeyi çok istiyordum, bir anlamı varsa. O çocuğun yanında zamanın nasıl ağırlaştığını bildiğim için ona göre bir program yapmıştım: minyatür golf, Nyack'ta ana caddede alışveriş, sonra da dışanda güzel bir akşam yemeği. Noel hediyelerini ya da şık bir yerde yemek yemeyi umursamaması, bunlann insanların normalde yapnğı şeyler olduğu

dersini adamamızı gerektirmiyordu. Spor maceramız için de, minyatür golf kimsenin ciddiye alması amacıyla çıkanlmış bir şey olmadığından son derece uygundu.

Kevin somurtkan bir sabırla vazife başı yapa. Cezasını çekmek üzere götürülecek bir mahkûma benziyordu (gerçi, iki yıldan kısa bir süre içinde, gerçekten bu durumdayken yüzü sakin ve ukala görünecekti). Çocuk bedenindeki gülünç Izod süveteri, hapishanede giyilen eşofmanlann parlak turuncusuydu -bu rengin ona yakışmadığından emin olacak kadar çok fırsatım olacaktı ileride- omuzlannı kasan dar gömlekle birlikte kelepçelenmiş gibi görünüyordu. 7. sınıftayken giydiği kısa haki pantolonu modayı önden takip ediyor, baldırının yansına kadar geldiği için kapri pantolonun dönüşünü müjdeliyordu.

Yeni metalik sarı VW Luna'ma bindik. "Biliyor musun," diye gevezelik ettim. "Ben gençken her yerde bu Volkswagenlerden vardı.
Genelde döküntü olurlardı, esrar içip kasette Three l)og Night dinlerlerdi. Galiba o zamanlar 2500 dolar civanndaydı. Bu yeni versiyonu tam on katı; yine de ancak iki yetişkinle bir kediye yer var. Ama bu bir lüks otomobil. Ne demekse artık - ironik, komik."

Sessizlik. Nihayet konuşma zahmetinde bulundu: "Yani, hâlâ on dokuz yaşında olduğuna kendini kandırmak için yirmi beş bin dolar harcayacaksın ve yine de bir bagaj sahibi olamayacaksın."

"Sanınm eski modanın geri dönüşü beni bıkurdı," dedim. "The Brady Bunch ve Taş Devrinin yeniden çekimleri. Ama tasarımına ilk görüşte âşık oldum. Luna orijinalinin tam kopyası değil, onu andırıyor. Eski kaplumbağanın içi daracıktı. Luna da biraz sarsıntı yapıyor yolda ama şaşırtacak kadar güzel bir otomobil."

"Evet," dedi Kevin. "Bunları daha önce de söylemiştin."

Kızardım. Haklıydı. Söylemiştim.

Sparkhill'deki küçük güzel sahaya vardığımızda, Kevin'ın üzerine ceKet giymediğini en sonunda fark ettim. Hava soğuk ve kapalıydı. "Neden

palto giymedin?" diye patladım. "İlla ki kendine bir rahatsızlık yaratman gerek değil mi?"

"Rahatsızlık?" dedi. "Kendi annemle beraberken mi?" Kapıyı çarptım ama Alman mühendislerin tasarladığı otomobilden boğuk bir pot çıktı sadece.

Ne düşünüyordum acaba. Minyatür golf temelde saçma sapan bir şey olduğu için, belki öğleden sonramıza bir eğlence katabilir diye ummuştum herhalde. Belki de bir duygusal ters yüzü ummuştum. Bana bir şey ifade eden her şey Kevin için anlamsız olduğuna göre, benim anlamsız bulduğum şey ona anlamlı gelebilirdi. Her halükârda hatalı bir fikirdi. Görevliye giriş ücretini ödeyip, uygun adım ilk deliğe ilerledik - boynu burulup uzatılmış bir midilliye benzeyen alçı zürafa, ölü otların fişkırdığı bir banyo küvetini koruyordu. Aslında sahadaki bütün makeder cafcaflı ve özensizdi, Kevin'ın dediği gibi umurumdabile-değil havası vardı sahada. 9W'da gürültülü ve bitmeyen bir trafik vardı, Kevin'ın kollan ürpermişti. Donuyordu, yine de ona bunu yapünyordum çünkü kafamda dengesiz bir ana oğul gezisi vardı, ne olursa olsun eğlenecektik.

Doğal olarak küvetin bir ayağından diğerine herkes topu yu-varlayabilirdi çünkü aralannda yalnızca on metre vardı. Ama golf alanı zorlaşnkça - füzenin altından deniz fenerine, asma köprüden süt testilerinin çevresini dolaşarak Sparkhill Palisades İtfaiyesi'nin kapılanna- Kevin arka bahçede frizbi atmadaki çalışılmış beceriksizliğini bir yana bırakıp, okçuluk eğitmeninin pek çok kez söylediği çarpıcı el-göz koordinasyonunu sergilemeye

bdŞİadı. Ama bu işte bu kadar iyi olması olayı iyice anlamsızlaş briyordu. Elimde olmadan iki yaşındayken, yerde topu ileri ge ıı ıı kez birbirimize gönderdiğimiz ilk "oyunumuzu" hatırla dım. Bu oyunun iğrenç aptallığı o kadar gözüme batmaya baş limiştı ki hissizleşip delikleri ıskalamaya başladım. Hiç konuş madık, golf sahasını tamamlamamız, saate bakılırsa çok kısa sür müştü, sürekli de bakmıştım zaten. Kevin olmak böyle bir şey, diye düşündüm. Zamanın dakika dakika ağır ilerleyişi: Kevin ol mak böyle bir şey.

Sonunda Kevin sopasıyla zarif bir beyefendi pozunu aldı. I [âlâ sessizdi ama tamam, istediğini yaptım, umarım mutlusundur, diyordu bakışları.

"Eh," dedim asık suratla. "Kazandın."

Üzerine ceketini alması için eve dönmekte ısrar ettim. Bu kadar kısa süre içinde dönmüş olmaktan utanıyordum -sen de şaşırmış görünüyordun- Nyack'tan Gladstone'a gitmek ve tekrar alışveriş için Nyack'a dönmek her şeyi biraz daha abuklaştırmıştı. Yine de Kevin öğleden sonra için eğlenceli, sıra dışı bir fikri mekanik, buz gibi bir maskaralığa dönüştürerek bozduğu için artık hayatından memnun görünüyordu. Park ettikten sonra (Broadvvay'e doğru çok aşağılarda yer bulabilmiştik; aralık trafiğinde bu yeri bile bulduğumuz için şanslıydık) beni hayrete düşürerek kendiliğinden bir düşüncesini söyledi.

"Madem Hıristiyan değiliz, İsa'nın doğumunu neden kutluyoruz anlamıyorum."

"Şey," dedim. "Babanla ben 2000 yıl önce kısa konuşmalarda başarılı bir genç adamın Tanrı'nın oğlu olduğuna inanmıyoruz, doğru.
Ama bayramların olması iyi bir şey değil mi? Yılın o günlerini farklı kılıyor, böylece dört gözle beklediğimiz bir şey oluyor. Green Bay'de antropoloji okurken kültürel âdetlerin önemsenmesi gerektiğini öğrenmiştim."

"Boş olmadıklan sürece," dedi Kevin lakayt bir tavırla.

"İkiyüzlü olduğumuzu düşünüyorsun."

"Ben öyle bir şey söylemedim." Runcible Spoon'un köşesinden süzülerek Ana Cadde'ye çıktı. Yolun karşısında Long Island Davul Merkezimin çevresinde gezinen liseli kızlar dönüp ona baktılar. Açıkçası egzodk Ermeni görünümünden çok, komik giysilerine aykırı düşen harekederindeki ağır zarafetin dikkatle tini çektiğini sanıyorum: küçük tekerlekler üzerinde ilerlermişçesine dümdüz, aynı çizgi üzerinde yürüyordu, ince kalça kemiklerinin görünmesinin de faydası olabilirdi.

"Yani," diye özededi Kevin, yayaların arasından yürürken. "Hediyelerle eggnog kalsın ama dualarla sıkıcı ayini boş vereyim. İyi yanlarından yararlanıp, boktan taraflarını çekmeyeyim diyorsun."

"Öyle de diyebilirsin," dedim dikkade. "Geniş bir anlamda, hayatım boyunca bunu yapmaya çalıştım."

" Paçayı kurtarabildiğin sürece sorun yok," dedi esrarengiz bir biçimde. "Her zaman mümkün olduğundan emin değilim." Sonra konuyu kapadı.

Bir kez daha sohbet kesildi. Scooterin biri az kalsın bana çarpıyordu, yüksek sesle belki Celia'ya birdenbire son derece popüler olan bu alüminyum scooter'lardan alabileceğimizi söyledim.

"Biliyor musun, birkaç yıl önce bir çocuğa bu alık scooter’'\zrdan alsaydın avazı çıktığı kadar ağlardı."

Bu hemfikir olma fırsatının üstüne adadım. "Haklısın, bu ülkedeki yanlış şeylerden biri bu modaya düşkünlüğü. Tekerlekli patenler de bir ara böyleydi değil mi? Bir gece içinde gerçekten alınması gereken bir şeye dönüşmüştü. Yine de..." dudağımı ısırdım, yanımızdan bir çocuk daha o dar gümüş araçla geçti. "Celia'nın kendini dışarıda kalmış hissetmesini istemem."

"Annecik. Hayal kuruyorsun. Celia korkudan altına kaçırırdı. Nereye gitse küçük elini tutmak ya da onu scooteriyla tapmak zorunda kalırdın. Buna hazır mısın? Bana hiç güvenme."

Tamam. Scooteri almadık.

I latta hiçbir şey almadık. Kevin o kadar güvenimi sarstı ki II ı nin e almayı düşündüğüm her şey beni çirkinleştiriyordu. Atlulrtra ve şapkalara onun gözüyle bakınca, birdenbire aptal ya da |< ıı ksiz göründüler. Atkılanınız vardı, şapkalanmız vardı. Boş »ı ı gitsin.

Park yerimizi kaybettiğimize üzülmüştüm ama bir kez olsun . !• >f ,ı 11 düzgün anne gibi davranıp, eve döneceğimizi ve akşam yemeği için normal bedende giysiler giyeceğini bildirmekten nu mnunluk duydum. Gerçi umursamaz bir havayla, "Nasıl isli ıı n, " karşılığı otoritemin etkisinden çok sınırlarım fark ettirdi luıı.ı . Runcible Spoon'un önünden geçip otomobile doğru ilerlı ılı n cam kenannda tek başına oturan şişman bir

kadın gör • Imı ı Önünde, Avrupalıların hem kıskandığı hem de eleştirdiği Amerikan porsiyonunda sıcak çikolata soslu dondurma vardı.

"Şişmanları hep yemek yerken görüyorum," diye düşündüm , yemek yiyen kadının işitemeyeceğinden emin olunca. "I lormonlar, genler ya da yavaş metabolizma diye saçmalıyorla r Yemek yüzünden. Şişmanlıyorlar çünkü yanlış besleniyorlar, durmadan ve çok yiyorlar."

Her zamanki gibi konuşmayı devam ettirmedi, hatta bir hı hı ya d.ı haklısın bile çıkmadı ağzından. En sonunda bir blok sonı.ı konuştu. "Biliyor musun, bazen acımasız olabiliyorsun."

Şaşarak durdum. "Bunu diyen sen misin?"

"Evet benim. Nereden öğrendim acaba."

Eve gidiyorduk sonunda. Ne zaman söyleyecek bir şey bulsa m aceleci jip sürücüleri (ya da onları şakayla adlandırdığım gibi cips sürücüleri), Nyackin cafcaflı Noel ışıklan zorlama geriyi >r ve lafımı yutuyordum. Güzel bir şey söyleyemeyeceksen hiç konuşma düsturunu izleyen tiplerden biriydim galiba. Luna'daki hanı sessizlik Claverack'ta konuşmanın kesildiği uzun süreleri önceden tatma fırsatı vermişti.

Evde sen ve Ceila bütün öğle sonrasını ev yapımı ağaç süsleri üzerinde çalışarak geçirmiştiniz. Ona saçını gelin teliyle örme

sine yardım etmiştin. Mutfakta tepsiye balık köfteleri diziyor dun, yatak odasından koşturup canlı pembe ipek elbisemin üst düğmesini iliklemen için sana geldim.

"Vay canına," dedin. "Hiç de anne gibi görünmüyorsun." "Özel bir gece hissi yaratmak istedim," dedim. "Bu elbiseyi seviyorsun sanıyordum." "Seviyorum da," diye mırıldandın, düğmemi iliklerken,

"yırtmacın biraz derin. Tedirgin olmasın çocuk."

"Birilerini tedirgin ettiğim belli."

Kulağıma takacak bir küpe bulmaya ve biraz parfüm sıkmaya gittim. Mutfağa döndüğümde Kevin'ın bir kez olsun yalnızca sözümü dinlemekle kalmadığını gördüm, çünkü onu, normal bedende "koruyucu giysiler" giyinip kuşanmış olarak bulsam şaşırmayacaktım. Lavabonun önünde, sırtı bana dönük duruyordu ama bu durumda bile bol suni ipek pantolonunun dar kalçaları üzerine nazikçe oturduğunu ve deri ayakkabılarının bir parça üzerinde durduğunu görebiliyordum. O beyaz gömleği ona ben almamıştım, bol kollan ve zarif dökümleriyle eskrim kıyafe ti bile olabilirdi.

Duygulanmıştım, gerçekten, tam sekiz yaşındakilerin bedenine göre olan kıyafederi giymediğinde ne kadar yakışıklı göründüğünü söylemek üzereydim ki, bana döndü. Elinde bütün, ya da iki göğsünü ve bütünü parçalamadan önce bütündü diyeyim, soğuk bir tavuk leşi tutuyordu.

Sanıyorum bembeyaz kesildim. "Seni yemeğe götüreceğim. Neden gitmeden önce koca bir tavuğu yiyorsun?"

Kevin yılışık bir sırıtışı saklayamadan avucunun tersiyle ağzının kenarındaki yağı sildi. "Acıktım." O kadar ender yaptığı bir itiraftı ki numaradan başka bir şey olamazdı. "Biliyorsun, büyüme çağındayım."

"Hemen onu bırak ve paltonu giy."

Doğal olarak Hudson House'ta oturduğumuzda büyüme çağındaki oğlumuz, günlük büyümesini tamamlamış olduğundan,

I l ilmim azaldığını kabul etd. Oğlumla tam anlamıyla ekmeği mi paylaşıyordum, çünkü başlangıç yemeği ve aperatif bile iste mi mis, ekmek sepednin içindeki köy ekmeklerini didiklemeyi il n ılı etmişti. Ekşi hamuru giderek daha küçük parçalara ayır In.r.ma rağmen bir parçasını bile yediğini sanmıyorum.

Aperatif olarak mesclun salata, güvercin göğüs, somon ve hepsini içeceğimden şüphelendiğim bir şişe beyaz şarap söy ledim.

"Eee," dedim, Kevin'ın sofu gözleri altında salatamı didik-I. ıkın , bir yandan da rahatsızlıkla baş etmeye çabaladım. Bir n ı urandaydık, neden

yemek yediğim için özür dileyecektim? "t 'kul nasıl gidiyor?"

"Gidiyor işte," dedi. "Daha nesini soracaksın?"

"Ayrıntılarını sorabilirim."

"Ders programımı mı istiyorsun?"

"Hayır." Sinirlenmemeyi çok istiyordum. "Örneğin, bu dönem en sevdiğin ders hangisi?" Kevin için en sevdiği sözcüğünün, başkalanmn yağmalamayı sevdiği hevesleriyle ilişkili bir lözcük olduğunu unutmuştum.

"Herhangi birini sevdiğimi ima ediyorsun galiba."

"Şey," diye çırpındım, salata sosunun çeneme bulaşmayacağı kadar küçük bir parça rokaya çatalımı saplamaya çalışırken. "()kuldan sonra bir kulübe kaulmayı düşündün mü?"

Claverack'taki menüleri sorduğum zaman da bana aynı inanına/, gözlerle bakacaktı. Belki de bu soruya cevap vermeye tenezzül etmediği için şanslıydım.

"Peki ya, ah, öğretmenlerin? Bilirsin işte, içlerinde özel olarak..."

"Bugünlerde hangi grupları dinliyorsun?" diye sordu içtenlikle. "Sonra da ön sırada oturan, hoşuma giden bir amcık olup olmadığını soracaksın, böylece arkasından hemen, benim bileceğim iş olduğunu ama koridorda bir çıurla o işi yapmadan önce hazır olana kadar beklemeyi tercih edebileceğimi söyleyebilirsin. Tatlımız geldiğinde bana uyyuuştur uçulan sorabilirsin. Dikkatli konuşmalısın yoksa hevesimi uyandırabilirsin, bu yüzden ben denedim ama bu senin de denemen anlamına gelmez diyeceksin. En sonunda bütün şişeyi emdikten sonra gözlerini pörtleterek kaliteli zaman geçirmenin harika olduğunu söyleyebilirsin. Yerinden kalkıp kolunu omzuma atar, hafifçe sıkarsın.""

"Tamam Bay Art Niyetli." Marulumu bıraknm. "Ne konuşalım istersin?"
"Bu senin fikrindi. Boktan bir şeyler konuşmak istiyorum demedim."

Güvercin göğsünün üzerinden kapışmak için pozisyonlanmızı aldığımızda anlamaya başladım. Kevin zevki zora koşmak konusunda yetenekliydi. Üç-dört dakikalık sessizlikten sonra yüz seksen derece dönüşünden ancak bana acıdığı sonucunu çıkarabildim. Daha sonra Claverack'ta geri çekilen asla olmayacaku ama Hudson House'taki o yemekte on dört yaşındaydı ne de olsa.

"Tamam, bir konu buldum," diye önerdi kurnazca. Restoranın hediye olarak verdiği Crayola kutusundan (Scooterlar gibi onlar da her yerdeydiler) kırmızı bir pastel boya alarak. "Hep bu ülkeden yakınıyorsun. Maleyza gibi bir yerde olmak istiyorsun ya, burayla ne alıp veremediğin var? Gerçekten. Amerikan maddeciliği rniV

Bu randevuyu önerdiğim zaman Kevin'ın gösterdiği tepki gibi, bir tuzak hissediyordum ama başlangıç yemeğim ve şişenin üçte ikisi duruyordu, bunu da tek kullanımlık masa örtüsünün üzerinde tic tac toe oynayarak geçirmeye niyetim yoktu. "Hayır, nedeni bu değil," diye cevap verdim. "Tabii, büyükbabanın söylediği gibi..."

"Malzeme her şeydir. Eee şikâyetin ne?"

Şaşıracaksın eminim ama o anda Amerika'da hiçbir kötü yan göremedim. Böyle durumlarda çoğu zaman kilitlenip kalırdım zaten. Uçakta yanına oturduğum tanımadığım bir yolcu kitabı

mı bıraktığımda bana başka hangi romanlan sevdiğimi sorsa dilim ııtuluyordu: Aklım o kadar boşalıyordu ki oturma arkadaşını koltuk cebine koyduğum kitabın hayatımda okuduğum ilk tornan olduğunu bile düşünebilirdi. Amerika Birleşik Devletleıiiic temkinli bakışım benim için nazik bir noktaydı. Senin savnuic ülkeye canlı, doğaçlama bir yer olarak bakabiliyordum isteksizce de olsa. Konformizm maskesine rağmen etkileyici sayıda manyak besliyordu. Bu ülkenin beni deli eden bir tek yönü-ıiıı bile sayamıyordum, bir an yerin dibine geçtiğimi hissettim, belki de Amerika'ya sofistike, çokbilmiş bir kozmopolitiikten değil, basit bir önyargı yüzünden mesafeli bakmıştım.

Yine de uçakta, eninde sonunda Paul Bovvles'un Çölde Çay mı sevdiğim aklıma gelir. Sonra V. S. Naipaul'un Nehrin l hinenıeci'rıı hatırlarım, o

da bana Paul Theroux'nun çok sevdiğim Girls at Plafini hatırlatır. Ve tekrar edebi kültürüm geri r.clir.

"Çirkin," diye fikrimi sundum.

"Nesi çirkin? Ulusal marşı mı?"

"Fast food. Plastikler. Patates mantarı gibi sarmış ülkeyi."

"Chrysler binasını sevdiğini söylemiştin."

"Eski olduğu için. Çağdaş Amerikan mimarisinin çoğu berbat." "Bu ülke çöplükse başka bir yerin daha iyi olduğu ne maltım."

"Sen başka bir yere gitmedin ki."

"Vietnam bok deliğiydi. Hanoi'deki o göl leş gibi kokuyordu."

"Ama insanlan güzel bulmadın mı? Sadece fiziksel açıdan bile olsa?" "Beni Asya'ya Çinli amcıklar görmeye mi götürdün? İnternetteki paket programlardan birinde yer ayırtabilirdim."

"Eğleniyor musun?" diye sordum soğuk soğuk.

"Çok değil." Ekmek sepetine bir top ekmek attı. "Hem zaten, bütün oğlanlar kız gibiydi."

"Ben tazeleyici buldum oysa," diye ısrar ettim. "O göl çevresinde, pis kokuyor olsa bile, Vietnamlıların birkaç dong verip kilo almış olma umuduyla kendilerini tarttırmaları. Biyolojik açıdan mannklı."

"O çekik gözlüleri bir fıçı patates kızartmasının çevresine koysan kilolan boylannı kadar, New Tersey'deki alışveriş merkezi sıçanlarına benzerler. Yalnızca Amerikalılar mı açgözlü sanıyorsun? Avrupa Tarihi fazla ilgilendiğim bir şey değil ama hiç sanmam."

Somonum geldiğinde arak fazla iştahım kalmamıştı, parmaklanmla masada tempo tutuyordum. Hudson House'daki bütün duvan kaplayan deniz manzarasının önünde, Kevin gömleğinin göğüs kemiklerini gösteren

kalkık V yakası, kabarık kollanyla, Errol Flynn'ın Kanlı Korsan'daki haline benziyordu.

"Aksan," dedim. "Bu aksandan nefret ediyorum."

"Senin de aksanın," dedi. "Bazen domates derken değiştirsen de." "Kendini beğenmişlik yapağımı düşünüyorsun." "Sence de öyle değil mi?" Birazcık güldüm. "Tamam, kendini beğenmişlik." Sanki bir şeyler gevşiyor gibiydi, belki de bu "gezinti" o ka

dar kötü bir fikir değildi. Bir yerlere vanyor muyduk ne? "Bu ülkede dayanamadığını şeylerden biri de ne biliyor musun?
Sorumluluk duygusunun olmayışı. Amerikalının hayatındaki her şey bir başkasının sorumluluğu. Tütün şirketlerinden zararları karşılığında kürek dolusu para alan bütün o tiryakiler, sigaranın zararlarını kaç belki kırk yıldır biliyorlardı. Sigarayı bırakamıyor musun? Philip Morris'in suçu. Yakında şişmanlar, çok fazla Big Mac yedikleri için fast food'çulan dava edecekler!" Birdenbire daha önce bunlan söylediğimi fark edip durdum. "Galiba bunlan daha önce de duydun."

Kevin beni gaza getiriyordu, oyuncak gibi kurmuştu beni. Tallman Park'ta yanş arabası maketini uzaktan kumandayla son

M irat kayalardan aşağı uçuran çocukta gördüğüm dikkatii, hain ifade vardı yüzünde. "Bir-iki kez" diye kabul etti, gülümsemesini bastırarak.

"Tempolu yürüyüş yapanlar."

"Beni deli ediyorlar." Elbette bunu da işitmişti. Ama şimdi söyleyeceklerimi değil çünkü ilk kez kafamda birleştiriyordum: "Burada insanlar öylesine yürüyüşe çıkamıyorlar. Yürüyüş de bir programa dahil olmalı. Belki de şikâyetimin özü budur. Hayatın soyut yanlan. Hayan yaşamaya değer kılan gerçekten iyi, ama uçucu şeyler. Amerikalılar bunları bir gruba kanlmakla, bir şeye abone olmakla, özel bir diyete ya da aroma terapiye girmekle elde edilebileceklerini samyorlar. Yalnızca her şeyi sann alabileceklerini sanmakla kalmıyorlar, etiketin üzerindeki talimadara uyunca ürün işe yarayacak samyorlar. Sonra da işe yaramayınca, mutluluk anayasal haklan

arasında kutsal kabul edildiği halde mutsuz olmaya devam ettiklerinde de birbirlerini deli gibi dava ediyorlar.

Soyut şeylerle ne demek istiyorsun?"

"Arkadaşlarının söylediği gibi, ne olursa. Sevgi-mutluluk-anlayış." (Kevin'ın yüzüne bakılırsa, aydaki küçük yeşil adamlardan da söz ediyor olabilirdim.) "Ama internetten sipariş edemezsin ya da New School'da öğrenemezsin ya da Nasıl Yapılır'dan bakamazsın. O kadar kolay değil ya da belki çok kolay... O kadar ki çabalamak, talimatları izlemek elde etmene engel olur... Bilmiyorum."

Kevin pastel boyasıyla masa örtüsünü hızlı hızlı karalıyordu. "Başka bir şey var mı?"

"Elbette daha pek çok şey var," dedim. O uçak sohbetleri ilerledikçe en sonunda zihnimdeki kütüphaneye ulaşıp, Madam Bovary'yi, Adsız Sansız Bir Jude'u ve Hindistan'a Bir Gecifi hatırladığımdaki devinimi hissederek. "Amerikalılar şişman, konuşma özürlü ve cahil. Talepkâr, buyurgan ve şımarıklar. Değerli demokrasileri yüzünden kendilerini üstün görüyorlar, kendilerinden başka herkesin hatalı olduğunu düşündükleri için diğer ülkeleri küçümsüyorlar, oysa buradaki yetişkin nüfusunun yarısı oy vermiyor. Üstelik övüngenler. İster inan ister inanma, Avrupa'da yeni tanıştığın birine hemen damdan düşercesine Harvard'a gittiğini, büyük bir evin olduğunu, ne kadar para verdiğini, hangi ünlülerin akşam yemeğine geldiğini söylemek ayıp sayılır. Ayrıca Amerikalılar bir kokteyl partisinde beş dakika önce tanıdığın birine anal seksten hoşlandığını söylemenin kabalık olduğunu da bir türlü anlayamazlar çünkü burada özel hayat kavramı artık bitmiş. Amerikalılar insanı aptallaştıracak kadar masum, karşısındakine aşırı güvenen kişiler. Daha da kötüsü, geri kalan dünyanın onlara tahammül edemediğini anlayamıyorlar."

Bu kadar küçük bir yer için fazlasıyla yüksek sesle ve aşın sert konuşuyordum ama tuhaf bir biçimde coşmuştum. Oğlumla ilk kez konuşabiliyor, bundan sonra geri dönemeyeceğimiz bir noktaya gelmiş olduğumuzu umuyordum. En sonunda gerçekten inandığım duygulan paylaşabiliyor, yalmzca uyarmıyordum (lütfen Corley'nin ödüllü güllerini koparma). Kabul ediyorum, beceriksiz, çocukça bir biçimde

başlamışum konuşmaya (okul nasıl gidiyor). Kevin ise konuşmayı ehil bir yetişkin gibi yönetmiş, karşısındakinin içini dökmesini sağlamışn. Bu durumda onunla gurur duyuyordum. Tam bu mealde bir şeyler söylemek üzereydim ki, pastel boyayla masa örtüsünü karalayan Kevin çizdiği her neyse bitirip gözlerim kaldırdı, başıyla karalamayı işaret etti.

"Vay canına," dedi. "Amma çok sıfat kullandın."

Dikkat eksikliği bozukluğuymuş. Külahıma anlat. Kevin işine geldiği zaman son derece iyi bir öğrenciydi, pastel boyayla yapnğı da karalama değildi, not almıştı.

"Bir bakalım," dedi. Listesindeki maddelerin yanına sırayla işaret koymaya başladı. "Şımarık. Sen zenginsin. Neden mahrum kaldığını sanıyorsun bilmiyorum ama eminim istediğin her şeyi alabilirsin. Buyurgan. Az önceki konuşmayı çok güzel tarif

I diyor. Yerinde olsam, tatlı söylemezdim çünkü eminim garson lı.ınıluıaz sosunun içine balgam tükürecek. Konuşma özürlü? lir bakayım..." Masa örtüsünü araştırdı, sonra yüksek sesle, "O k-t^dar kolay değil ya da belki tok kolay. Buna Shakespeare diyemcvı z herhalde. Ayrıca tek bir program bile seyretmeden uzun u/un 'reality TV' hakkında atıp tutan bir kadının karşısında otuı ıyormuşum gibime geliyor. Ve annecik, en sevdiğin sözcüklerden biri de cahil. İkincisi de övüngen. Peki, bu aptal pisliklerden çok daha üstünüm havalan gösteriş değil de nedir? Kendisinden başka herkesin hata yapnğını düşünen biri gibi. Güvenen... başkalarının onlara tahammül edemediğini anlayamıyorlar.'" Bunun alanı çizdi, sonra çıplak bir nefrede bana baktı. "Eh. Anladığım kadarıyla, seninle diğer aptal boktan Amerikalıları ayıran tek şey şişman olmaman. Sırf zayıfsın diye kendini bir şey sanıyorsun, küçümserve üstün davranıyorsun. Belki de şişko bir annem olmasını tercih edebilirdim, hiç olmazsa o, kendisinin bu boktan ülkedeki herkesten üstün olduğunu düşünmezdi."

Hesabı ödedim. Claverack'a kadar başka bir ana-oğul gezintisi yapmayacakük.

Ona Scooter alma hevesim kırılınca, Celia'ya, Noel hediyesi olarak bir filfaresi bulmak için epeyi bir zahmete girdim. Bronx Hayvanat

Bahçesi'nde Küçük Memeliler sergisini ziyaret ettiğimizde, bu küçük garip yaratık onu büyülemişti. Sanki kanguruyla filin yavrusu birkaç kuşak boyunca fareyle karıştınlmıştı. Güney Afrika'dan muhtemelen yasadışı yollarla ithal edilen bu küçük yaratığın, hayvanat bahçesinde "yaşam alanının yok olması nedeniyle" soyu tükenmemişse bile tehlikede olan hayvanlar arasında sayılması, bulması uzun sürüp buna bir de sabırsızlanman eklenince işim hiç kolay olmadı. En sonunda bir anlaşma yaptık. Sen internette sıradışı hayvanlar satan bir evcil hayvan dükkânı aramama göz yumarken ben de Kevin'a arbalet almana ses çıkarmayacakam.

Sana Celia'nın hediyesinin ne kadar tuttuğunu söylemedim, şimdi de söylemeyeceğim. Arada sırada zengin olmanın zararının olmadığını söylemem yeterli. Kısa kulaklı filfaresi, aslında pek de uygun bir ad değildi çünkü o ne bir fare ne de fildi. Gövdesine göre kocaman kulakları vardı ve hiç istisnasız verdiğim en başarılı hediyelerden biriydi. Celia'ya bir can simidi versen bile hayrete düşebilirdi, ama uyumlu kızımız bile kelimenin tam anlamıyla havalara uçtu, büyük cam kafesin paketini açarken gözleri yerinden fırladı. Sonra hiç soluk almadan teşekkürlerini sıralayarak kollarıma auldı. Kafesin yeterince ılık olup olmadığını kontrol etmek ya da bir parça yabanmersini vermek için Noel sofrasından sık sık kalktı. Şimdiden endişelenmeye başlamışum. Hayvanlar yabancı iklimlere her zaman iyi uyum sağlayamayabilirlerdi. Aynca Celia'mn vaftiz ettiği adıyla "Büyük Burun"u onun kadar kendim için de almış olabilirim, hayvanın nazik, iri gözlü kınlganlığı bana Celia'yı öyle çok hatırlatıyordu ki. Kızımızın ince telli saçlarına benzeyen uzun ince tüyleriyle bu kabank top, güçlü bir üflemeyle hindiba gibi dağılacakmış izlenimini veriyordu. İnce uzun bacakları üzerinde doğrulduğunda nazik görünüyordu. En büyük özelliği olan hortum gibi uzun burnu trompet biçimliydi ve kavrama yeteneği vardı. Toprak kaplı kafeste bir şeyler araşnrması hem komik hem de dokunaklı görünürdü. Hayvan koşmaktan çok zıplıyordu. Sınırlı dünyası içindeki hareketliliği, eldekiyle idare etme iyimserliğini getiriyordu insanın aklına. Celia da çok yakında kendi sınırlarını bu şekilde karşılayacakn. Filfareleri sadece oda beslenmemelerine rağmen -solucan ve böcek yiyorlardı- iri kahverengi gözleri Büyük Burun'a yıracı olmaktan çok uzak, korkak, ürkek bir görünüm veriyordu. Yapı olarak Büyük Burun da Celia gibi avdı.

Ona aşın dokunulmaması gerektiğini kavrayan Celia, parmağını kafesin kapısından uzanp sarımsı kahverengi tüylerine dokunurdu. Eve arkadaşları geldiğinde odasının kapısını kapaur, oyun arkadaşlarını daha dayanıklı oyuncaklara çekerdi. İnşallah bu insanlar hakkında bir şeyler öğrendiği anlamına gelir, diye dua ediyordum. (Celia, kısmen kimseyi ayırmadığı için sevilen bir çocuktaı. Eve diğer çocukların sevmediği oyun arkadaşlarım da getirirdi: Örneğin o şımarık, gürültücü kız Tia gibi. Annesi usulca bana, "oyunda Ta'nın kazanmasına izin verilmesinin daha iyi olacağını" söyleme yüzsüzlüğünü göstermişd. Ceila bir şey söylenmeden bunu anlamış, amirane arkadaşı gittikten sonra bana düşünceli bir biçimde, "Kaybetmek için hile yapılabilir mi?" diye sormuştu.) Kızımızın Büyük Burun'u savunmasını izlerken, başlangıç aşamasındaki bir kendini savunma kapasitesini gösterebilecek kararlılığı, katılığı arıyordum ifadesinde.

Yine de istemeyerek de olsa benim gözüme güzel görünse de Celia'nın dışarıdan bakanların gözden kaçırabileceği tarzda bir alimliği olduğu ihtimalini de düşünüyordum. Henüz altı yaşındaydı ama şimdiden güzel olmayacağından, kendini o kadar mağrur taşıyamayacağından endişeleniyordum. Senden aldığı ağzı küçük kafasına göre fazla büyüktü, dudakları ince ve solgundu. Ürkek çehresi insanda onun yanında, yıpratıcı olabilecek bir dikkadi olma duygusu uyandırıyordu. O kadar ipeksi ve ince olan o saçların kaderi ileride cansızlaşıp ergenlikte daha kirli bir sarıya dönüşmekti. Hem gerçek güzellik bir parça muamma barındırmaz mı içinde? Celia herhangi bir şeyi saklamak için fazlasıyla hilesizdi. Hazır bir yüzü vardı, size bilmek istediğiniz her şeyi anlatacak bir insanın yüzünde dolaylı olarak çekici olmayan bir şey vardır. Şimdiden görebiliyordum: Öğrenci Birliği 'nin, onun varlığından bile haberi olmayan başkanına âşık olacaktı. Celia her zaman kendini ucuza satacaktı. Sonraları çok genç yaşta, onun cömert doğasından yararlanacak ergin bir adamla yaşayacak, giyinmesini bilen balıkedi bir kadın uğruna terk edilecekti. Ama hiç olmazsa Noel'de bize, evine gelecek, firsatı olursa benden çok daha iyi bir anne olacaktı.

Kevin Büyük Burun'dan uzak duruyordu, adı bile ergen bir oğlan için hakaret sayılırdı. Örümcek ya da cırcırböceği yaka

layıp canlı yemekleri kafese uzatırdı, standart oğlan çocuğu meşgalesi ve tam ona göre bir işd, Celia bunu yapamayacak kadar tidzdi. Ama soğuk, duygusuz alayları acımasızdı. Akşam yemeğinde bıldırcın yediğimiz akşamı sana hatırlatmama gerek yok. Celia'yı tabağındaki leşin Büyük Burun'a ait olduğuna ikna etmişd.

Biliyorum, Büyük Burun yalmzca bir evcil hayvandı, pahalı bir hayvandı, bir tür mutsuz son kaçınılmazdı. O küçük hayvanı Celia'ya vermeden önce bunu düşünmeliydim, ama bağlılıktan kaçmak bir yandan da hayattan kaçmak değil mi? Biraz daha yaşayacağını ummuştum ama bu da felaket geldiğinde Celia için durumu daha kolaylaştırmayacakü.

Şubat 1998'deki o gece, Celia'nın bir şeyler sakladığını haurladığım tek zaman. Evin içinde oradan oraya koşturuyor, yerlerde emekliyor, kanepenin akına bakıyordu ama ne aradığını sorduğumda, "Hiçbir şey!" diye cıvıl diyordu. Uyku vaktini geçtikten sonra da emeklemeye devam ederek, oynadığı oyunu açıklamadan biraz daha oynamak için yalvardı. En sonunda, arak canıma tak ettiğinde, onu mücadele etmesine rağmen yatağa sürükledim. Böyle yaramazlık yaptığı hiç görülmemişti.

Işığı açtığımda, "Büyük Burun nasıl?" diye oyalamaya çalıştım onu. Kaskatı kesildi ve onu yatağa bıraktığımda kafese bakmadı. Bir duraksamadan sonra, "İyi," diye fısıldadı.

"Buradan onu göremiyorum. Saklanıyor mu?"

"Saklanıyor," dedi daha da kısık bir sesle.

Filfaresi bazen bir köşede ya da dalın altında uyurdu ama kafesi aradığımda, hiçbir kabara göremedim. "Kevin'ın Büyük Burun'la oynamasına izin vermedin değil mi?" diye sordum sert bir sesle. Büyük Burun'u miksere sokmadın değil mi? sorusunu da aynı tonda sorardım muhtemelen.

"Hepsi benim suçum!" diye soluk alıp almaya başladı. "Kafesin kapısını kap-kapadığımı sanıyordum ama herhalde kapakapamamışım! Çünkü yemekten sonra geldiğimde açıktı ve Büyük Burun yoktu! Her yere baktım!" Şışşşt, tamam, onu buluruz, diye yatıştırmaya çalıştım ama bir

türlü durmuyordu. "Aptalım ben! Kevin öyle diyor, haklı da. Aptalım! Aptal aptal aptal!" Yumruğuyla şakağına öyle sert vuruyordu ki bileğini sıkı sıkı tutmak zorunda kaldım.

Ağlama krizinin kendi kendine biteceğini ummuştum ama küçük bir kızın acısı hayret verecek kadar uzun süre direnebilir. Kendine duyduğu nefretin gücü beni yalancı vaatlerde bulunmaya itti. Büyük Burun'un fazla uzağa gidemeyeceğini, sabahleyin kesinlikle sıcak kafesine dönmüş olacağını söyledim. Uzattığım hain dala tutunup titredi ve kıpırtısızca yattı.

Vazgeçtiğimizde sabahın üçüydü sanırım, yardımın için bir kez daha sağol. Ertesi gün mekân arama işin vardı, ikimiz de uykumuzdan olacaktık. Bakmadığımız bir delik kalmadı. Sen kurutma makinesini çektin, ben çöpleri aradım. İyi huylu bir biçimde, "Nerede bu yaramaz çocuk?" diye mırıldanarak kitaplıkların alt raflarını boşalttın. Ben kendimi çöp öğütücüsünde tüy görmeye hazırladım.

"Sana söylemiştim deyip her şeyi daha da berbat hale getirmek istemiyorum," dedin, ikimiz toz toprak içinde koltuğa yıkıldığımızda. "Ben de onu sevimli buluyordum. Ama nadir, hassas bir hayvan, Celia henüz birinci sınıfta."

"Ama o kadar dikkatliydi ki. Hiç susuz bırakmadı, her zaman fazla yemek vermemeye özen gösterdi. Sonra öylece kapıyı açık mı bıraktı yani?"

"Dalgın bir çocuk Eva."

"Doğru. Bir tane daha sipariş verebilirim..."

"Unut gitsin. Bu yıl bir ölüm yeter."

"Dışarı mı çıktı sence?"

"Bu durumda çoktan donmuştur," dedin neşeyle.

"Sağ ol."

"Köpekten iyidir..."

Celiaya ertesi gün bu hikâyeyi anlattım: Büyük Burun dışanya, oyun oynamaya gitmişti. Temiz havada çok daha mutluydu, birçok hayvan dost edinmişti. Hey, bu durumu neden avantaja dönüştürmeyecektim ki? Celia her şeye inanıyordu.

Her şey aynı kalsaydı, kızımın kasvedi üzüntüsünü anımsayıp sıradan ev işlerini unutmuş olmayı beklerdim. Ama bu koşullar altında çocuk banyosunun lavabosunun o hafta sonu tıkandığını anımsamam için iyi bir nedenim var. Janis pazartesiye kadar gelmeyecekti, kendi evimin temizliğini yapmaktan hiçbir zaman gocunmamıştım. Bu yüzden de deliğe birkaç damla Lavabo-Aç boşalttım, bir bardak soğuk su döküp, talimatlara uygun bir biçimde beklettim. Sonra Lavabo-Açi kaldırdım. Cidden, onca zaman sonra

hikâyemi değiştireceğimi mi sanmıştın?

Lavabo-Ap'ı kaldırdım.

£

<

A

<

t

8 Mart 2001

Sevgili Franklin,

Tanrım, bir tane daha oldu. Pazartesi akşamüstü bütün iş arkadaşlarım birdenbire benden kaçmaya başlayınca anlamalıydım.

Bildik konu. San Diego dışındaki bir banliyöde on beş yaşındaki Charles "Andy" Williams. İnce dudaklı, eskimiş halıya benzeyen keçe gibi saçları olan sıska, gösterişsiz bir beyaz. Santana Lisesi'ne sırt çantasında bir.22iik getirmiş. Erkekler tuvaletinde saklanmış, burada iki kişiyi öldürdükten sonra koridora çıkıp hareket eden her şeye ateş etmiş. İki öğrenci ölmüş, on üçü yaralanmış. Tekrar tuvalete kaçtığında, polis onu yerde korkudan sinmiş, tabancayı başına dayamış bir halde bulmuş. Anlaşılmaz bir biçimde, "Sadece ben," diye sızlanıyormuş. Polislere direnmemiş. Söylememe bile gerek yok, on iki yaşındaki kız arkadaşından yeni ayrılmış.

Tuhaf bir biçimde, pazartesi gecesi haberlerde, okul arkadaşlarından bazıları saldırganı her zamanki gibi, "kıl, tuhaf, ezik" ve "alay edilen" biri olarak tanımlarken bir grup arkadaşı da Andy'nin birçok arkadaşı olduğunu, sevilmeyen hatta özellikle aday edilen biri olmadığını söylediler. Tam tersine "popüler"di. Bu son tarif izleyicilerin kafasını karıştırmış olacaktı ki, Jim Lehrer bu gece haberlerde neden neden neden soruşturması için hikâyeyi bir kez daha irdelediğinde "popüler" kısmı çıkarılmıştı.

Andy Williams "zorbalık" kurbanı olmadıysa, bu olayların yeni moda, eziklerin indkamı (bize silah kontrolünü değil, reşit olmayan dışlanmış gençlerin açılarıyla ilgilenmeyi öğretmeyi amaçlayan) yorumunu desteklemiyordu.

Buna göre, "Andy" Williams artık şarkıcı adaşı kadar ünlü. Buna karşılık ülkede haber dinleyenlerin arasında, vurup öldürdüğü iki gencin adını kimsenin söyleyebileceğini sanmıyorum. Bu gençlerin tek suçu, bir sabah, daha talihli sınıf arkadaşlarının yapnğı gibi çişlerini Geometri dersinden sonraya kadar tutamamaku: Brian Zuckor ve Randy Gordon, yurttaşlık görev olarak baknğım bir şeyi yaparak adlarını ezberledim.

Hayatım boyunca çocuklarının başına gelen bir kazayla ilgili korkunç olaylan anan ebeveynler duydum: kaynayan bir hindi yahnisinin başından aşağı dökülmesi ya da üçüncü kattaki açık pencereden düşmek üzere olan bir kedinin kurtarılması. 1998'deıı önce, konuştuklan şeyleri bildiğimi varsaymışum ya da konuşmaktan kaçındıkları şeyi, çünkü böyle hikâyeleri genellikle özel bir çit çevreler, yoğun bakım üniteleri gibi yalnızca yakın ailenin girmesine izin verilir. Her zaman bu çidere saygı duydum. Başkalarının her türlü özel felaketi dışlayıcıydı, arkasında kendi sevdiklerimin güvende olduklarına dair gizli, saldırgan avuntuyu koruyabileceğim bu Girilmez tabelası için de mutlu olurdum. Yine de diğer tarafta kabaca ne olduğunu bildiğimi samyordum. İster insanın evladı ister büyükbabası olsun acı acıydı. Varsayımım için özür dilerim. Hiç bilmiyordum.

Ebeveyn olduğunda nasıl bir kaza olursa olsun, ne kadar uzakta olursan ol, isterse engellemek hiç elinde olmasın bir çocuğun talihsizliği insana kendi hatası gibi geliyor. Çocuğunun sahip olduğu tek şey sensin, bir çocuğun ebeveyninin onu koruyacağına dair inancı bulaşıcıdır. Yani Franklin, bir kez daha kabahatimi inkâr etmeye girişeceğimi bekliyorsan, tam tersine. Geniş anlamda hâlâ benim suçum gibi geliyor, her zaman benim suçum gibi geldi.

En azından, çocuk bakımı düzenlemesi konusunda silahlarımı bıraktığım için pişmanım. Lamont-Doherty Rasathanesi'nde okuyan sismoloji öğrencisi Roberti işe almıştık. Celia'yı okuldan alıyor, biz eve dönene kadar onunla kalıyordu. Her şeye rağmen Roberti kaçırmamayı başarmıştık. İşi bırakmakla tehdit etmişti bizi ama Kevin'ın artık kendi kendine bakabilecek

yaşa geldiğini, sadece Celia'ya bakacağını söylediğimizde vazgeçti. Ama sen sorumluluk merakına düşmüştün. Kevin on dört yaşındaydı, semtimizde bebek bakıcılığı yapan çocuklar kadar büyüktü neredeyse. Kevin'ın güvenilir olması için önce ona güvenilmesi gerekiyordu. Kulağa mantıklı geliyordu, tamam. Bu nedenle, Kevin okuldan döndüğünde (dokuzuncu sınıftaydı) çocuk bakıcımıza Celia'ya göz kulak olacağını haber verdiği sürece, Robert gidebilirdi. Böylece senin trafiğe takılacağın, benim işten geç çıkabileceğim zamanlarda karşılaştığımız bir sorundan kurtulacaktık; Robert, Lamont'taki araştırmalarına dönmesi gerekirken (gerçi verdiği zaman karşılığında iyi kazanıyordu) Palisades Parade'de mahsur kalmayacaktı.

O pazartesiyi hatırladığımda zihnim ürperiyor. Üzerime gelen bir toptan kaçmak için eğiliyorum adeta. Sonra bu anı, mer

kezkaç kuvvetiyle tekrar kendine kıvrılıyor, tekrar doğrulduğumda başıma çarpıyor.

Bir kez daha geç saadere kadar çalışıyordum. Robertia yapağımız yeni saat ayarı, fazladan bir saat çalışuğım için kendimi suçlu hissetmeme engel oluyordu. AWAP ucuz seyahat pazanndaki üstünlüğünü kaybetmeye başlamışa. İlk başladığımızdan bu yana rakiplerimiz çoğalmışa. The Lonely Planet ve The Rough Guide türemiş, bu arada ülke harekedilik kazanan borsadan gelen para içinde yüzerken, bizim uzmanlaştığımız gerçekten ucuz seyahate olan talep azalmıştı. Aksini düşünmeme rağmen, yepyeni bir dizi teklifi üzerinde çalışıyordum: Teni Zenginler ipin Wing and a Prayer. Bu dizinin hedef kidesi internet hisseleriyle dolu, muhtemelen kilolu, 1960'larda W&Pmn yıpranmış bir kopyasıyla plansız programsız yapağı ilk Avrupa gezisini özlemle anan, durumları öyle göstermese de hâlâ ruhen üniversite öğrencisi olduklarına inanan, 30 dolarlık beyaz şaraplara alışkın ama kendince hâlâ maceraperest, yani rahat denmediği sürece rahatına düşkün ve elbette anne babalarının kullandığı Sıkıcı Blue Guide 'a. başvurmaktan nefret edenler olacakn. O sırada telefon çaldı. Dikkatli sür, dedin. Hastanede olduğunu, yapacak bir şey olmadığını söyledin. Hayati tehlikesi yoktu. Bunu birkaç kez söyledin. Hepsi doğruydu. Sonra "iyi" olacağını söyledin, bu yalandı ama kötü haber gedren pek çok haberci gibi bu temelsiz güven verme dürtüsü karşı konulmazdı.

Dikkatli sürmekten başka çarem yoktu çünkü George Washington Köprüsü üzerindeki trafik milim milim ilerliyordu. En sonunda bekleme salonunda o bitkin ifadeni gördüğümde onu sevdiğini anlayarak şüphelendiğim için kendime kızdım. Kevin neyse ki yanında değildi yoksa onun gözlerini oyabilirdim.

Kollannda hiç bu kadar az teselli bulduğum olmamışu. Bir şeyler alabilmek için sana daha sıkı sarılıyordum ama içinden boş hava sesi çıkana kadar bir el kremi tüpünü sıkmaya benziyordu yapağım.

Ameliyatta, diye açıkladın. Ben gelirken, sen Kevin'ı eve götürüp bırakmıştın. Beklemekten başka yapacak bir şey yoktu, ağabeyi için bu işi gereğinden fazla zorlaştırmanın anlamı yoktu. Ama onu benden korumak için mi bekleme salonundan kaçırdığını merak ettim.

Kevin'ın doktorlara kolunu kırdığımı söyleyip söylemeyeceğini düşünerek acı çektiğim o yosun yeşili metal iskemlelere oturduk. Belki de son sekiz yıldır zaman kolluyordu diye düşünüyordum sefil bir halde. "Ne olduğunu anlayamıyorum." Sesimi yükseltmeden usulca konuşmuştum.

"Anlattım ya. T elefonda."

"Ama çok saçma geliyor." Kavgacı değildim, sesim şaşkınlık doluydu. "Neden... neden böyle bir şeyle oynasın ki?"

"Çocuk işte." Omuz silktin. "Herhalde oynuyordu."

"Ama," dedim. "O hiç, ah..." Zihnimdeki her şey bir anda siliniyordu. Ne söylemek istediğimi tekrar baştan düşünüyordum, konuşmayı geldiğimiz noktaya kadar yineliyordum, neredeydik... Tuvalet. Evet.

"Artık tuvalete kendi kendine gidiyor," diye devam ettiğim kaldığım yerden. "Ama banyoyu sevmiyor. Hiç sevmedi. Orada oyun oynamaz. Sesimde yeni başlayan bir ısrar kulağına tehlikeli gelmiş olmalıydı; uçurumun kıyısından geri çekilecektik. Celia hâlâ ameliyattaydı. Kavga etmeyecektik, sen de benim elimi tutacaktın.

Doktorun çıkması saatler sürmüştü adeta. Cep telefonundan iki kez evi aramıştın, beni bir şeylerden korumak ister gibi duymayacağım bir yerde konuşmuştun. Duvara dayalı makineden alıp getirdiğin kahve soğumuş, üstü buruşuk deriye dönmüştü. I lemşire bize cerrahı işaret ettiğinde, neden bazı insanların doktorlarına taptığını ve doktorların neden tanrı gibi hissettiğini anlayıverdim. Ama suratına bir bakış fırlatınca, adamın kentlini pek de tanrı gibi hissetmediğini anladım.

"Üzgünüm," dedi. "Gerçekten çok uğraştık. Ama hasar çok fazlaydı. Korkarım gözünü kurtaramadık."

Eve gitmemizi istediler ısrarla. Celia narkozun etkisi altındaydı, bir süre bu durumda kalacakn. Yeterince uzun bir süre değil, diye düşündüm. Böylece sendeleyerek bekleme salonundan ayrıldık. En azından diğer gözünün zarar görmediğini söyledi, dedin uyuşmuş bir halde. Daha o sabah kızımın iki gözü olduğunu değişmez bir gerçek olarak kabul ediyordum. Otoparkta üşümüştüm. Bürodan aceleyle çıkayım derken paltomu unutmuştum. Eve ayrı otomobillerde dönecek olmamız beni daha da çok ürpertiyordu. Bir tür yol ayrımında olduğumuzu, ayrı ayn araçların evreninde yola çıkarsak, sadece en sıradan, coğrafi anlamda aynı yere ulaşacağımızdan korkuyordum. Sen de işyerindeki personelimin son zamanlarda günde beş kez söylediği gibi, aynı noktada buluşacağımızı doğrulama ihtiyacını hissetmiş olmalıydın ki beş dakikalığına bilgi vermek ve ısınmak için beni kamyonetine çağırdın.

Eski bebek mavisi pikabını özlüyordum, o aracı, flört ettiğimiz günleri... Bruce Sprinsteen'in şarkı sözlerinin canlı bir örneği gibi camlar kapalı, müzik sonuna kadar açık, otoyolda hızla yol almakla bağdaşmıyordum. Pikap sana, en azından eski haline daha çok yakışıyordu: klasik, sade ve dürüst. Hatta saf. Edward Hopperin asla onun yerine aldığın 4x4'le alakası yoktu. Geniş, aşın büyük lastiklerin üzerinde yükselen karoseri küt, yanlarından şişkin bir görünüme sahipti. Kaba tamponları ve kabarık duruşu, tek silahları gösteriş olan o zavallı küçük kertenkeleleri hatırlanyordu bana. Kamyonetin abarnlı, karikatür bir erkeksilik taşıyan çizgileri, daha iyi günlerimizde, "Franklin, şasenin altında küçük bir çük bulacağın kesin," esprisini yapmama yol açmışn.

Isıtma iyi çalışıyordu, fazlasıyla iyi, motor birkaç dakika boşta çalışnktan sonra içerisi boğucu olmuştu çünkü. Ford'dan da

lui büyüktü ama bebek mavisi pikabın, içinde yalnızca ikimiz varken hiç bu kadar klostrofobik olmamıştı. En sonunda kafanı koltuğun yastıklı başlığına yaslayıp tavana baktın. "Dışarıda bıraktığına inanamıyorum."

Afallamış bir biçimde, cevap veremedim.

"Söylememeyi düşündüm," diye devam ettin. "Ama yutsam bu sefer haftalarca içimde kalacaktı, daha da kötü olacaktı." Dudaklarımı ıslattım. Titremeye başladım. "Dışarıda bırakmadım."

Başını indirip içini çektin. "Eva. Bana bunu yapma. Cumartesi günü o Lavabo-Açi kullandın. Hatırlıyorum, çünkü çocukların banyosundaki deliğin tuhaf koktuğunu söylüyordun ve Lavabo-Aç döktüğün için akşamüstü bir saat lavaboyu kullanmamamızı istedin."

"Kaldırdım," dedim. "Celia'nın iskemleye çıksa bile yetişe meyeceği, çocuk kilidinin olduğu üst dolaba koydum."

"O zaman nasıl dışarı pikti ? *

"Güzel soru," dedim buz gibi bir sesle.

"Bak, kostik maddeler konusunda genelde çok dikkatli olduğunu biliyorum, otomatik olarak o lanet olası şeyleri kilidiyorsun ama insanlar makine değil ki..."

"Kaldırdığımı hatırlıyorum, Franklin."

"Bu sabah ayakkabılarını giydiğini hatırlıyor musun, bu sabah kapıyı arkandan kapadığını hatırlıyor musun? Kaç kere arabaya bindiğimizde tekrar içeri dönüp ocağın açık olup olmadığına baktık? Kapatmak adet olduğu halde?"

"Ama ocak hiçbir zaman açık değildi, öyle değil mi? Neredeyse kural değil midir? Fal kurabiyelerinde bile yazar: Ocak Hiç Açık Kalmaz."

"Ne zaman açık kaldığını söyleyeyim Eva: bir kere daha dönüp kontrol etmediğin zaman. İşte o zaman kahrolası ev yanıp kül olur."

"Kızımız hastanedeyken neden bu aptalca konuşmayı yapıyoruz?"

"Kabul etmeni istiyorum çünkü. Seni affetmeyeceğimi söylemiyorum. Eminim kendini çok kötü hissediyorsun. Ama bunu adatmanın bir yolu da yapağın şeyle yüzleş..."

"Janis bu sabah geldiğinde belki de o dışanda unuttu." Gerçekte bir an için bile Janis'in bu kadar dikkatsiz olabileceğini düşünmemiştim ama daha inanılır bir şüpheliyi düşünürken, zihnimde beliren görüntüyü çaresizce uzak tutmaya çalışıyordum.

"Janisin Lavabo-Aç'a ihtiyacı yoktu. Borular sorunsuzdu." "Tamam," dedim kendimi hazırlayarak. "O zaman şişenin nasıl dışan çıkağını Kevin'a. sor."

"Buna geleceğimizi biliyordum. İlk önce ah ne tuhaf, sonra temizlikçinin suçu oldu ve geriye kim kaldı? Aman ne sürpriz, asla hata yapmayan Eva, kendi oğlunu gösteriyor!"

"Ona bakması gerekiyordu. Yeterince büyüdüğünü söyledin..."

"Evet, onun gözetimindeydi. Ama banyodaymış, kapının kapalı olduğunu söylüyor, on dört yaşındaki oğlumuzu kız kardeşini tuvalete girdiğinde gözedemesi için teşvik ettiğimiz söylenemez."

"Franklin, hikâyesi akla yatkın değil. Şimdilik neden dışanda olduğunu boş ver, tamam mı? Onu unut gitsin. Celia lavabo-açı neden kendi gözüne döksün ki?"

"Hiçbir fikrim yok! Belki de çocuklar yalnızca aptal değil, aynı zamanda yaranadır ve ikisi birleşince ölümcül oluyordur. Yoksa neden lanet şeyleri kilit alanda tutalım? Asıl önemli olan, Kevin'ın yapması gereken her şeyi yapmış olması. Çığlıklarını duyunca hemen yanına koşmuş, ne olduğunu anlayınca hemen gözünü suyla yıkayıp ondan sonra ambulans çağırmış, beni cep telefonundan aramadan önce hem de, sırası tamamen doğru, üstün bir basan gösterdi."

"Beni aramadı," dedim.

"Ha, acaba neden?" "Zarar..." Soluk aldım. "Kötü, değil mi? Çok çok kötü olmalı..."

Ağlamaya başladım ama sonra kendini durdurdum çünkü bunu içimden atmalıydım. "Bir gözünü kaybettiyse, ki artık cerrahlar bu konuda eskiden olduklarından çok daha iyi, o zaman... Çok kötü. Uzun zaman, ah. Uzun zaman alır." Tekrar durdum, havalandırmadan gelen vaaaah sesini dinledim. Hava kurumuştu, tükürüğüm yapış yapıştı. "O şey etkisini hemen göstermiyor. O yüzden etikette... bekletin diye yazıyor."

Elimde olmadan parmak uçlanmı kâğıt kadar ince gözkapaklanma, altlarındaki yumuşak, pürüzsüz göz yuvarlanma basurıyordum.

"Ne demek istiyorsun? Kevin'ı ihmalle suçlayabileceğin kadar zarar gördü diye..."

"Doktor iz kalacağını söyledi! Yüzünün o tarafi tamamen yanmış! Zaman, zaman almış olmalı! Belki yıkadı evet, ama ne zaman'. işini bitirdiğinde mi?"

Kollanmı kavrayıp başımın üzerine kaldırdın, gözlerimin içine baknn. "Neyi bitirdiğinde? Ev ödevini mi? Okçuluk çalışmasını mı?"

"Ce/zVt'yla işini," diye inledim, "bitirdiğinde."

"Sakın bunu bir daha söyleme. Hiç kimseye! Bana bile!"

"Bir düşün!" Kollarımı bükerek elinden kurtuldum. "Celia kendini asitle yıkar mı? Celia her şeyden korkuyor! Üstelik alü yaşında, biliyorum zeki olduğunu düşünmüyorsun ama geri zekâlı değil! Ocağa dokunmaması gerektiğini biliyor, çamaşır suyu da içmiyor. Ama Kevin o dolaba ulaşabilir, uykusunda bile çocuk kilitlerini açabilir. Celia'yı o kurtarmadı. Bunu o yaptı! Ah Franklin, o yapa!.."

"Yazıklar olsun sana, yazıklar olsun" dedin kapıya doğru kıvrılıp ufaldığım sırada sırama doğru. "Kendi çocuğunu sırf dikkatsiz olduğunu itiraf

edemediğin için suçluyorsun. Korkaklıktan da beter bir şey.
Mide bulandırıcı. Her zamanki gibi hiç bir kanıt olmadan en çirkin suçlamaları yapıyorsun. O doktor, Kevin'ın hikâyesinin yaralarla bağdaşmadığını mı söyledi? Hayır. Hayır söylemedi. Yalnızca annesi öyle bir uzman ki tarifsiz bir kötülüğün örtbas edildiğini seziyor çünkü kendisi arada sırada evi temizlediği için korozif kimyasallar üzerinde engin bilgi sahibi."

Her zaman olduğu gibi ben ağlarken bana bağıramıyordun. "Bak," dedin rica eden bir sesle. "Çok üzgünsün, bu yüzden ne dediğini bilmiyorsun. Kendinde değilsin. Çok zor, zorluğu da bitmeyecek çünkü sürekli görmek zorunda olacaksın. Acı çekecek, bir süre kötü görünecek. Bunu tek kolaylaştıracak şey, bu işteki payınla yüzleşmen olacak. Celia, Celia bile o filfaresi olayındaki suçunu kabul ediyor! Kafesin kapışım açık bıraktım diyor! İşin bir parçası da bu, asıl insanın canım yakan şey, yalnızca üzücü bir şeyin olması değil, bir şeyi farklı yapmış olsa sonucun da değişeceğini bilmek. Henüz altı yaşında olmasına rağmen o bile sorumluluğunu kabul ediyor! Sen neden yapamıyorsun ?"

"Keşke sorumluluğu alabilsem," diye fısıldadım, nefesimin buğusuyla yan camı bulandırarak. "Ah, o lavabo-açı ulaşabileceği bir yerde bıraktığım için kendimi öldürebilirim derdim o zaman! Anlamıyor musun, böyle demek çok daha kolay olurdu. Benim suçum, yalnızca benim suçum olsaydı bu kadar perişan olur muydum? O zaman korkutucu olmazdı. Franklin, bu ciddi bir şey artık yalmzca egzamasını kaşıyan küçük bir kız yok. Nasıl böyle oldu bilmiyorum, ama o korkunç biri, Celia'dan nefret ediyor... "

"Yeter!" Söyleyişinde ayinsel bir kesinlik vardı, takdis duasının sonundaki derin ve gürleyen amin gibi. "Çoğunlukla patronluk taslamıyorum ama Kevin inanılmaz bir travma geçirdi. Kız kardeşi hiçbir zaman eskisi gibi olmayacak. Kriz anında soğukkanlılığını korudu, bununla gurur duymasını istiyorum. Yine de bakıcılık yapan oydu ve kaçınılmaz olarak kendi suçu ol

(tuğunu düşünecek. Bu yüzden hemen şimdi bana söz verecekn, İni işte suçu olmadığına onu ikna etmek için elinden geleni yapacaksın." Kolunu çekip kapıyı birkaç santim araladım. Buradan çıkmaliyim. Buradan çıkmam lazım, diye düşünüyordum.

"Biraz dur," dedin kolumu tutarak. "Söz vermeni istiyorum."

"Çenemi kapatmaya mı yoksa zayıf hikâyesine inanacağıma mı söz vereyim? Bir başka zayıf hikâyesine, diye ekleyeyim mi?" "Kendi oğluna inanman için bir şey yapamam. Allah kahretsin , çok denedim." Bir noktada haklıydın: kanıtım yoktu. Sadece Celia'nın yüzü. 11 aklı değil miydim? Asla güzel olmayacaku, değil mi?

Kamyonetten inip sana döndüm. Soğuk rüzgâr saçlarımı kırbaçlarken hazır olda durdum. Birbirine güvenmeyen generallerin ıssız savaş alanlannın ortasında yaptıkları kınlgan ateşkesleri hatırladım.

"Tamam," dedim. "Kaza diyeceğiz. Hatta ona şöyle de söyle: 'Korkanm annen cumartesi günü lavabo-açi kaldırmayı unutmuş.' Ne de olsa o lavaboyu açnğımı biliyordu. Ama karşılığında sen de bana söz vereceksin: Bir daha Celia'yı asla Kevin'le yalnız bırakmayacağız. Beş dakikalığına bile."

"Tamam. Zaten Kevin'ın arak bebek bakıcılığı yapmaya hevesli olduğunu sanmıyorum." Evde görüşürüz, dedim, uygar bir biçimde vedalaşmak için kendimi zorlayarak.

"Eva!" diye seslendin arkamdan. Döndüm. "Biliyorsun, ruh doktorlarını sevmem genelde. Ama belki biriyle konuşsan iyi olur. Bence yardıma ihtiyacın var. Bu suçlama değil. Sadece bir konuda haklısın. Bu iş ciddileşmeye başladı. Korkanm beni aşıyor."

Gerçekten de aşıyordu.

Sonraki birkaç hafta, Celia hastanedeyken evin içi ürkütücü bir sessizliğe büründü, ikimiz pek az konuşuyorduk. Ne yemek istediğini sorduğumda fark etmez diyordun. Celia'yla ilgili olarak, genelde lojistik konuşmalar yapıyorduk. Kimin ne zaman ziyaret edeceği örneğin. Günün büyük bölümünde yanında birinin olması için ikimizin ayrı ayn gitmesi mantıklıydı gerçi ama doğrusu, ikimiz de senin aşırı sıcak 4x4'ünü bir kez daha paylaşmak istemiyorduk. Evdeyken durumunun ayrıntılarını konuşabilirdik, her ne kadar ayrıntılar iç karartıcı olsa da -enükleasyona (böyle bir sözcüğü öğrenmesem de olurdu) bağlı olarak ortaya çıkan

enfeksiyon, opdk sinire hasar vermiş, transplant ihtimalini ortadan kaldırmıştı- olgular konuşma boşluğunu dolduruyordu. Bir göz doktoru ararken Upper East Side'da Krikor Sahatciyan adında bir doktor buldum. Ermeniler birbirlerini kollar, diye ikna ettim seni. Bize özel bir itina gösterecektir. "Dr. Kevorkian da öyle zaten," diye homurdandın, muhafazakâr Ermeni topluluğun kabul etmeye isteksiz olduğu gibi, yardımlı intiharın fikir babası da bir Ermeni'ydi. Yine de o yoklukta, neredeyse şaka sayılabilecek bu konuşma için bile minnettardım.

En iyi şekilde davranmaya çalışıyordum, sesimi yükseltmiyor, bir sürü zahmete girip pişirdiğim yemeklere dokunmadığında hiç itiraz etmiyordum. Yemek yaparken gürültü çıkarmamaya çalışıyor, elime aldığım tencereyi sessizce yerine bırakıyordum. Nyack Hastanesi'ndeki Celia'nın garip bir biçimde neşeli doğasıyla ilgili olarak, bu imkânsız davramşı, acıdan bağıran ve nekahet döneminde huysuzlaşan basit insanlara bir saygısızlıkmış gibi, hayranlığımı belirten pek çok sözümü yuttum. Evimizde ne zaman kızımı övsem, kendi adıma böbürlenmekle karıştırılıyordu. Başından sonuna kadar, normal davranmak için kararlaştırılmış bir biçimde normal davranmaya gayret ettim, bunu da eğlenmeyi, iyi bir anne olmayı denemek gibi sonu başından belli projelerimiz arasına katabilirdik.

"Yardıma ihtiyacım" olduğu hakkında söylediklerin rahatsızlık vericiydi. O lavabo-açı kaldırdığım anı zihnimde o kadar çok oynatmıştım ki arak görüntüler eskimişti ve eskisi kadar güvenilir değildi. Şüphelerimin üzerinden tekrar tekrar geçiyordum, bazen... şey, bazen hiçbir şey net görünmüyordu. O şişeyi kaldırmış mıydım? Yaralar Kevin'ın anlattığı hikâyeye göre olması gerekenden daha mı ciddiydi? Mahkemede tek bir sağlam kanıt bile gösterebilir miydim? "Biriyle konuşmak" istemiyordum ama seninle konuşmak için her şeyimi verirdim.

Kazadan yalnızca birkaç gün sonra, üç kişilik yuvarlak masayı topladın. Geniş anlamda akşam yemeğini yeni yemiştik, daha doğrusu Kevin finndan doğrudan yemişti. Huyuna gitmek için, yemek masasında yorgun tembel duruşuna büründü. Bu çağnya isteksizce uydum. Dokuz yaşındayken, Bay YVintergreen'den, ön bahçesindeki cevizleri aşırdığım için zorla özür dilediğim zaman da böyle hissetmiştim. Kevin'a kaçamak bir bakış

fırlattığımda, Tüzündeki o yılışık sırıtışı sil, bu şaka değil, kız kardeşin hastanede, demek istiyordum. Beş beden küçük olmayan bir tişört giy, giydiklerinle aynı odada olmak bile beni uyuz ediyor, demek istiyordum. Ama yapamadım. Aile kültürümüzde böyle sıradan uyarılar yasaka, en azından benim için.

"Korkuyorsan diye söylüyorum Kevin," diye başladın (bana hiç korkuyormuş gibi gelmiyordu). "Bu bir sorgu değil. Hızlı düşünmenin bizi ne kadar etkilediğini söylemek istiyoruz, genel olarak. Kimbilir, o doktorlan hemen çağırmasaydın, her şey daha kötü olabilirdi." (Nasıl? diye düşündüm. Lavabo-açla duş alabilirdi herhalde.) "Bir de annenin sana söylemek istediği bir şey var."

Kevin'ın gözlerine bakmadan, "Kız kardeşini hastaneye götürdüğün için teşekkür ederim." "Bana söylediğini söyle," diye haürlatün.

"Meraklandığını, Kevin'ın kendisini nasıl hissetmiş olabileceğini..." İşin bu kısmı kolaydı. Doğrudan gözlerine baktım. "Muhtemelen kendini sorumlu hissettiğini düşündüm."

Kılını bile kıpırdatmadan bakışlarıma gözlerini kısarak karşılık verdi. Kendi kemerli geniş burnum, dar çenem, çıkık alnım ve esmer tenimle karşı karşıyaydım. Aynaya bakıyordum ama aksimin ne düşündüğü hakkında hiçbir fikrim yoktu. "Niyeymiş o?"

"Çünkü ona bakıyor olmahydml"

"Ama ona," dedin, "her anında kız kardeşine göz kulak olmasını beklemediğimizi hatırlatmak istiyordun hani. Kazalar olabilir, bu da onun suçu değildi. Bana kamyonette söylemiştin hani."

Bu tam olarak Bay VVintergreen'den özür dilemeye benzemiyordu. Dokuz yaşımdayken, Aptal cevizlerim çoğu kurtlu ya da çürümüştü, semi kel ihtiyar, demek istemiştim. Bunun yerine, berbat cevizlerinden bir yığın toplayıp kendisine vereceğime söz vermiştim.

"Kendini suçlamanı istemiyoruz." Kevin'ın, efendim öyle efendim şöyle diye polisle konuşurken kullandığı tonu kullanıyordum. "Suç

benim. Lavabo-açı dolaba kaldırmalıydım."

Kevin omzunu silkti. "Kendimi suçladığımı söylemedim ki." Ayağa kalktı. "Gidebilir miyim?" "Bir şey daha," dedin. "Kız kardeşinin yardımına ihtiyacı olacak." "Neden ki?" dedi mutfağa giderken. "Tek gözü var, öyle değil mi? Rehber köpeğe ya da beyaz bastona ihtiyacı olmayacak."

"Evet ya," dedim. "Ne kadar şanslı. ""

"Desteğine ihtiyacı olacak,"*dedin. "Göz bandı takmak zorunda..."

"İyi," dedi. Buzdolabından bir poşet liçi meyvesiyle döndü. Subay ayıydı, tam mevsimi. "İleride bir cam göz takılacak," dedin. "Ama semtteki çocukların alay etmesi durumunda onu savunmanı bekliyoruz."

"Nasıl yani?" Dikkatle liçi meyvesinin kabuğunu soyup pembe beyaz deriyi ortaya çıkardı. "Celia tuhafgörümmüyor mu diyeceğim." Yan saydam küre soyulduğunda ağzına attı, emdi ve tekrar çıkardı.

"Şey, sen nasıl..."

"Babacım, demek istediğim," sistemli bir biçimde liçi meyvesini açtı, düz kahverengi çekirdekten kaygan etini ayırdı. "Çocukluğunu iyi hatırlamıyorsun galiba." Ezilmiş meyveyi ağzına doğru götürdü. "Celia kadanmak zorunda kalacak."

İçinden sevinçle gülümsediğini hissedebiliyordum. İşte genç oğlun, arkasında kız kardeşinin trajik kazası karşısında duyduğu karmaşık çatışmalı duygularım gizlediği tipik gençlik kanlığını sergiliyordu. Numaraydı, Franklin. Yalayıp yutman için hoşuna gidecek hale getirilmiş bir vahşilikti. Kafası karışmış ve zıt duygular içindeydi ama gözbebeklerine bakarsan, zift çukuru kadar yapışkan ve koyuydu. Bu gençlik buhranı hiç sevimli değildi.

"Hey, Bay Plastik," diye teklif etti. "Bir tane ister misin?" Teklifi geri çevirdin. "Liçi meyvesi sevdiğini bilmiyordum," dedim gergin bir sesle, bir tane daha almış soyarken. "Ha, evet." Meyveyi soydu, işaretparmağının ucunda küreyi yuvarladı. Kataraktın sütümsü rengindeydi.

"Çok yumuşaklar," dedim kızarak.

Liçiyi ön dişleriyle parçaladı. "Evet, ne diyorlardı bakayım." Ağzını şapırdattı. "Kazanılmış bir zevk. " Bütün poşeti bitirmeyi planlıyordu besbelli. Odadan kaçtım, arkamdan güldü.

Öğleden sonraki ziyaret saatlerinde hastaneye gittiğimde ı vden çalışıyordum. Kevin'ın okul servisi onu aşağı yukarı hastaneden döndüğüm saatlerde eve bırakıyordu. Onu Palisades l'arade'de ağır ağır yürürken görünce, benim Luna'yla yanında durup, onu dik yokuştan yukarı çıkarmayı teklif ettim. Kendi oğlunla, iki dakikalığına aynı arabanın içinde olmanın epeyi sıradan bir olay olduğunu düşünürsün. Ama Kevin'la ben ender olarak bu kadar boğucu bir biçimde yakın oluyorduk.

Yukarı çıkarken, yol boyunca saçma sapan konuştuğumu hatırlıyorum. Caddenin iki yanında, çocuklarını kendi kendilerine yirmi metre bile yürütmekten kurtarmak isteyen birkaç başka araç sıralıydı. Hepsinin cips olduğunu söyledim. Kevin'ın (aslında burada yaşamadığım mitine hizmet eden bir başka numaradan gaf) bu alaylı yanlış kullanımdan nefret ettiğini hatırladım sonra.

"Aslında bu araçlar bütün ülkenin metaforu," diye devam ettim. Bu tür konuşmaların oğlumu çıldırttığı konusuna önceden dikkatim çekilmişti, belki de bu yüzden devam ediyordum, tıpkı ileride Claverack'ta, sırf onu kışkırtmak için Dylan Klebold ve Eric Harris konusunu açacağım gibi. "Yoldaki bütün arabalara tepeden bakıyorlar ve kimsenin ne yapılacağım bilmediği kadar güçlü motorlan var. Biçimleri bile bana, bermuda pantolonları ve kalın tabanlı lastik pabuçlarıyla alışveriş merkezinde sallanarak yürüyüp bir yandan tarçınlı çöreklerini tıkman aşırı kilolu tüketici tiplerini hatırlatıyor."

"Hiç bindin mi ki?" (Binmediğimi itiraf ettim.) "Nerden biliyorsun o zaman?" "Yolda çok fazla yer kapladıklarım, çok fazla benzin harcadıklarını, takla attıklarını..." "Takla atmalanndan sana ne? Zaten bu insanlardan nefret ediyorsun."

"Nefret etmiyor..."

"Cips sürücüleri!" Başını sallayarak VW'in kapısını arkasından çarptı. Bir dahaki sefere onu götürmeyi teklif ettiğimde de elini sallayıp beni gönderdi.

4x4'ünü garaja park etmeden önce, evi paylaştığımız o birkaç saatin bile tuhaf bir biçimde dayanılmaz bir yanı vardı. O geniş tik galerisinde kolay olacağını sanıyorsun ama o da ben de nereye otursak, ben onun varlığının ve sanıyorum o da benim varlığımın farkındaydı. Celia ve sen aramızda bir tampon bölge oluşturmadan, ikimizin aynı mekânda olması aklıma çıplak

riiğünü getiriyordu. Çok az konuşuyorduk. Odasına gittiğinde ödevin var mı diye sormuyordum. Lenny uğradığında ne yapıyorsunuz demiyordum, evden çıkağında nereye gittiğini sormuyordum. Kendi kendime ebeveynin ergenin özel hayanna saygı göstermesi gerektiğini söylüyordum ama bir korkak olduğumu da biliyordum.

Bu çıplaklık izlenimini gerçeği de destekliyordu. On dört yaşındaki genç oğlanlann hormonlarının en yüksek seviyede olduğunu biliyorum. Mastürbasyonun normal, hayati bir rahatlama olduğunu da biliyorum. Günah olarak karalanamayacak zararsız ve zevkli bir eğlence olduğunu. Ama gençler için -ciddi konuşmak gerekirse herkes için- onun gizli bir eğlence olduğunu düşünüyordum. Hepimiz yapanz (ya da arada sırada yapardık Franklin, sen ne sanıyordun?) ama, "Tadım, makarna sosuna bakar mısın yanmasın, ben bir mastürbasyon yapıp geleceğim," demek pek adetten değildi.

En sonunda söylediğime göre birkaç kez olmuş olmalıydı, çünkü hastanenin otoparkındaki kavgamızdan sonra şikâyet kotamı birkaç aylığına doldurmuştum.

"Tuvaletin kapışım açık bırakıyor," dedim istemeyerek, bir gece geç saatte yatak odamızda. Bu noktada nraş makinendeki kılları temizlemeye daha bir yoğunlaşnn. "Tuvalet holden görünüyor."

"Kapıyı kapatmayı unutuyor demek ki," dedin heceleri yutarak.

"Unutmuyor. Kahve yapmak için mutfağa girmemi bekliyor ki çalışma odasına giderken onu görebileyim. Kasti. Ve ses çıkarıyor."

"Onun yaşındayken muhtemelen günde üç kez yapıyordum."

"Annenin önünde mi?"

"Köşeyi dönünce ya da kapının arkasında. Gizlediğimi sanıyordum ama bildiğinden eminim."

"Kapının arkasında," diye tekrarladım. "Kapı. Önemli." Vay canına, o makine gerçekten de kıl doluydu. "Gördüğümü bilmesi, galiba onu heyecanlandırıyor."

"Eh, ne kadar sağlıklı olmaya çalışırsan çalış, bu konuda herkes biraz tuhaftır."

"Hımm, anlamadın galiba. Yapacağım biliyorum, sorunum yapması değil. Yalnızca dahil olmak istemiyorum. Uygunsuz bir durum." Bu dönemde bu sözcük ağır iş yapıyordu. Monica Lewinsky skandali patlak vereli bir ay olmuştu. Başkan Clihton daha sonra ilişkisini uygunsuz olarak niteleyerek ayrıntıların üzerini o meşhur peçeteyle kapatacaktı.

"Ee, neden bir şey söylemiyorsun?" Samrım araya girmekten bıkmıştın. "Ya Celia senin önünde mastürbasyon yapsaydı? Onunla sen mi konuşurdun yoksa benim konuşmamı mı tercih ederdin?"

"Ne dememi istiyorsun?" dedin bitkin bir sesle.

"Beni rahatsız ettiğini."

"Bak, bu yeni bir şey."

Hışımla yatağa girerek okumayacağım bir kitap aldım elime. "Allanın belası kapıyı kapalı tutmasını söylemen yeter."

Uğraşmama değmezdi. Evet, söylediğimi yaptığını haber verdin. Odasına başını sokup "çavuşa dikkat et" gibi eski bir deyim kullanarak şen şakrak işbirlikçi bir şeyler söylediğini, büyük ihtimalle deyimi anlamayınca da süper sıradan bir biçimde, "Yalnızca özel bir şey olduğunu unutma ahbap," diye yuvarlayıp iyi geceler dilediğini gözümün önüne getirebiliyordum. Ama sen bile ciddi, samimi, uzun bir konuşma yapsaydın, beni sinir

ettiğinden haberdar olacaktı ve Kevin söz konusu olduğunda bu her zaman hataydı.

Böylece "konuşmandan" hemen sonraki akşamüstü, elimde kahve çalışma odasına gidiyorum. Koridorun aşağısında durumu ele veren bir hırıltı duyuyorum. Mesajı aldığını ve oğlumun gelişmekte olan erkekliğiyle aramda en azından ince ama şükre ileceğim ahşap bir engel olması için dua ediyorum. Dolaplardan başka koca evde dört-beş kapı var, paramızın karşılığını alamıyoruz, diye düşünüyorum. Ama bir-iki adım daha ilerlediğimde, ses düzeyi görgü kurallarına uymak için en ufak bir çaba bile gösterilmediğini söylüyor.

Ilık kahvemi, başlangıç aşamasındaki bir baş ağnsını yatışurmak için gözlerime bastınyorum. On dokuz yıldır evliyim, erkeklerin nasıl olduğunu bilirim ve abartılmış bir organdan korkmanın mantığı yok. Ama aceleci inlemeler beni tekrar on yaşıma götürüyor. Evden çıkamayan annem tarafından kasabanın öbür ucuna gönderilmişim, parktan geçmek zorundayım,.büyük oğlanlar fermuarları inik çalıların arasında kıs kıs gülerken gözlerim dümdüz ileri bakıyor. Kendi evimde gergin hissediyorum. İzleniyorum, alaya alınıyorum ve sana söylememin bir sakıncası yok, çok kızıyorum.

Bu nedenle kendi kendime meydan okuyorum. Eski günlerde her zaman eve böyle giderdim, kovalanmamak için koşmamayı telkin ederdim kendime. Ayaklanmın ucuna basarak ilerlemektense sert adımlarla koridorda yürüyorum, tak-tak diye topuklarını ahşabı dövüyor. Çocuk banyosuna ulaşıyorum, kapı açık ve işte ilk çocuğumuz, sırtındaki kırmızı sivilcelerine kadar bütün ergenlik görkemiyle orada. Bacaklan açık, sırtı geriye kıvrılmış ve duruşunu, elinin işleyişini görebilmem için tuvalete doğru bir açıyla ayarlamış. Mor ve önce K-Y jölesi sandığım bir şeyi, sonra yerdeki parlak gümüş ambalajdan tuzsuz tereyağlanmdan kullandığını anlıyorum. Oğlumun ince, olağanüstü düz pübik kıllarıyla ilk tanışmam. Pek çok erkek bu işi gözleri kapalı yapnğı halde Kevin'ın gözleri, omzunun üzerinden annesine uykulu, kurnaz bir bakış fırlatabilsin diye açık. Karşılığında gözümü kırpmadan aletine bakıyorum, hiç kuşkusuz bakışlanmı kaçırmaktansa parkta da böyle yapmalıydım, çünkü bu organ

dosdoğru bakuğında hiç de etkileyici değil, insan bütün bu paurtının niye koparıldığını merak ediyor. İçeri uzanıp kapıyı sertçe çekiyorum.

Koridor kuru bir kıkırdyla çınlıyor. Süratle mutfağa dönüyo rum. Üzerime kahve dökmüşüm.

Merak ettiğini biliyorum. Neden seni terk etmedim? Hâlâ bir gözü sağlamken Celia'yı alıp arkama bakmadan Tribeca'ya dönebilirdim. Seni, oğlun ve o korkunç evle bırakabilirdim; uyumlu bir takım. Ne de olsa, para bendeydi.

Bana inanacağından emin değilim ama gitmek hiç aklıma gelmedi. Mutlu ailenin bir mitten ibaret olamayacağına şiddede inanıyordun. Öyle bile olsa, ele geçmez olan mükemmeli elde etmeye çalışırken ölmek, cehennemin akrabaların olduğu gibi, pasif, alaycı bir teslimiyede somurtmaktan daha iyiydi. Senin yörüngende bu inancı emecek kadar uzun zaman geçirmiş olabilirim. Yenilgi fikrinden nefret ediyordum. En başta Kevin'ı karnımda taşıdığımda kendi kendimin düello teklifini kabul ettiy-sem, Kevin'ı her gün taşımak çok daha büyük bir meydan okumaya karşılık vermek demekd. Bu direncin gerçeklere dayanan bir yam da olabilirdi. On beş yaşına girmek üzereydi. Üniversite lafını ağzım almamıştı, ileride ne yapacağından bile hiç söz etmemişti hatta. Bir mesleğe karşı herhangi bir ilgi göstermemişti; bildiğim kadanyla, beş yaşındayken verdiği sosyal yardımla yaşama sözüne sadık olabilirdi hâlâ. Ama teoride oğlumuz üç yıl sonra evden gidecekti. Sen ve ben ve Celia kaldığımızda, senin şu mutlu aileni gerçekleştirebilecek miydik, onu görecektik. O üç yılın sonuna geldik neredeyse, hayaümın en uzun yıllan olacaklannı o zamandan bilemezdim elbette. Son olarak, belki bu sana aptalca gelebilir Franklin, ama seni seviyordum hâlâ da seviyorum.

Yine de kendimi kuşatma altında hissediyordum. Kızım neredeyse kör oluyordu, kocam akli dengemden şüphe ediyordu, oğlum tereyağlı penisiyle beni hiçe sayıyordu. Dört bir yandan gelen saldırı hissi yetmiyormuş gibi, Mary VVoolford evimize ilk öfkeli ziyaretini -zaten bir dahaki sefere mahkemede görüşecektik- yapmak için tam da böyle bir zamanı buldu.

C) zamanlar hâlâ bir tazı kadar inceydi. Koyu saçları köklerine kadar simsiyahtı (bu yüzden boyadığını hiç fark etmemişimi), topuzu da bir

parça sıkıydı. Bu komşu ziyaretini yapmak için bile şık giyinmişti. Chanel tayyörünün klapasına, saygınlıkla ışıldayan bir yaka iğnesi takılmıştı. Üç yıldan az bir süre sonı.ı, ütüsüz çizgili bir kıyafede Nyack Grand Union'da ayak sürüyeceğini, başka bir kadının alışveriş arabasındaki yumurtaları kıracağını kimse tahmin edemezdi.

Kendini kısaca tanıttı, soğuğa rağmen içeri girmeyi reddetti. "Kızım Laura, güzel bir kızdır," dedi. "Her anne çocuğunu güzel görür ama kızımın çekiciliğini herkesin fark ettiğinden eminim. İki istisna dışında: Laura ve sizin genç oğlunuz."

Kadını, aksi oğlumun genellikle kimsenin çekiciliğini görmediğini söyleyerek yauştırmak istiyordum ama içimden bir ses henüz giriş aşamasında olduğumuzu fısıldıyordu. Bir yıl sonra oğlumun kızını öldüreceğini düşününce bu kulağa kabalık gibi geliyor ama korkarım Mary YVoolford'dan ilk görüşte nefret ettim. Hareketleri sarhoş gibiydi, gözleri, sanki bitmeyen içsel bir kargaşayla karışmış gibi bir o yana bir bu yana kayıyordu. Mary ilk bakışta, kısaca bela arayan diye tanımladığım türden biriymiş gibi geldi bana, bu da insanın dedektiflik güçlerini boşuna harca-masıydı, tecrübelerime göre bela insanı bulurdu çünkü.

"Son bir yıldır falan," diye devam etti Mary, "Laura kilosunun fazla olduğu gibi yanlış bir kanıya kapılmış durumda. Eminim okumuşsunuzdur. Yemek yemiyor, kahvaltısını çöpe anyor, arkadaşımda yedim diye yalan söylüyor. Aşırı müshil hapı kullanımı, diyet haplan, çok korkutucu olduğunu söylemem yeterli. Geçen eylülde o kadar zayıf düştü ki hastaneye kaldınp serum bağlamak zorunda kaldık, onu da gün boyunca başında biri olmazsa söküyordu. Demek istediğimi anlıyor musunuz?"

Zayıf bir şeyler mınldanarak acısını paylaşnğımı söyledim. Normalde bu tür hikâyeleri anlayışla dinlerdim ama o sırada kendi kızımın da hastanede olduğunu, üstelik bunun nedeninin (kesinlikle inanıyordum) kendi kendine yaptığı aptalca bir şey yüzünden olmadığını düşünüyordum. Hem Gladstone veli toplantılarında pek çok Karen Carpenter hikâyesi dinlemiştim, çoğunlukla bir böbürlenme halini alıyorlardı. Prestijli anoreksi yalnızca öğrenciler değil anneleri tarafından da imrenilen bir hastalıktı. Anneler kimin kızı daha az yiyor diye yarışıyordu. Zavallı kızların kafalarının karmakanşık olmasına şaşmamalıydı.

"İlerleme kaydetmiştik," diye devam etti Mary. "Son iki aydır aile yemeklerine zorunlu olarak katılıyordu. Yemeklerde ufak porsiyonlar yemeye razı olmuştu. Birazcık kilo almıştı, oğlunuz Kevin'ın penesini tutamayıp söylediği gibi."

İç çektim. Ziyaretçimizin yanında bitkin görünüyor olmalıydım. Ama şaşırmış görünmemem, aman-tannm-oğlum-ne-yapmış-böyle diye soluğumun kesilmemesi onu öfkelendirmiş gibiydi.

"Dün gece güzel kızımı akşam yemeğini kusarken yakaladım! Üstelik geçen hafta da yediklerini çıkardığını itiraf etti. Neden mi? Çünkü okuldaki oğlanlardan biri sürekli ona şişman olduğunu söylüyormuş. Kırk beş kilo ancak geliyor ama birisi ona yağ tulumu diyerek işkence ediyor! Adını ağzından almam kolay olmadı, bu akşam buraya gelmemem için de yalvardı. Ama ben ailelerin çocuklarının yıkıcı davranışlarının sorumluluğunu üstlenmeleri gerektiği kanısındayım. Kocam ve ben Laura'nın kendine zarar vermemesi için elimizden geleni yapıyoruz. Bu yüzden lütfen siz ve kocanız da oğlunuzun ona zarar vermesini engelleyin!"

Başım otomobil camlarına yapıştırılan köpekler gibi inip kalktı. "Na-sıl?" diye geveledim. Muhtemelen sarhoş olduğumu düşünüyordu o sırada.

"Nasıl olduğu umurumda değil!.."

"Onunla konuşmamızı mı istiyorsunuz?" Ağzımın kenarlarının Kevin'ı fazlasıyla hatırlatan bir biçimde inanmaz bir sırıtışla kıvrılmasını engellemeye çalıştım.

"Oyle yapmanız gerektiğini düşünüyorum!"

"Ona başkalarının duygularına karşı hassas olmasını ve Altın Kuralı unutmamasını mı söyleyelim?" Yüzümde pis bir sırıtışla kapı pervazına yaslanıyordum, Mary telaşla bir adım geriledi. "Ya da belki kocam oğlumla erkek erkeğe konuşabilir'vegerçek bir erkeğin zalim ve saldırgan değil de nazik ve şefkatli olduğunu öğretebilir?"

Gülmemek için birkaç saniye durakladım. Birden senin mutfağa girip rapor verdiğin gözümün önüne geliverdi. "Ah tatlım, her şey bir yanlış anlamadan

ibaretmiş meğer? Kevin zavallı bir deri bir kemik Laura Woolford'un, söylediklerini yanlış işittiğini söylüyor! Bir kere ona 'dolgun' değil 'olgun'demiş! Ayrıca 'yağ tulumu' değil 'sağ kolumu'demiş!’\stemeden de olsa suranmda bir sırıtma belirmiş olmalıydı, çünkü Mary mosmor kesilip padadı. "Bunun neresinin komik olduğunu anlayamadım doğrusu!"

"Bayan VVoolford oğlunuz var mı?"

"Laura'dan başka çocuğumuz yok," dedi, çok saygılı.

"O halde size oğlan çocuklarının nasıl olduğunu anlatan çocukluk tekerlemelerini hatırlatacağım. Yardım etmek isterim ama doğrusunu söyleyeyim, Franklin ve ben Kevin'a bir şey söylersek kızınız için durum daha da kötüleşir. Belki de Laura'ya, çocuklar ne diyordu, katlanmasını öğretebilirsiniz."

Bu gerçeklik nöbetinin bedelini daha sonra ödeyecektim. Ama o sırada, sert öğüdümün iki yıl sonra hukuk davasında Mary'nin verdiği ifadede fazladan zehir zemberek süslemeler katılmış olarak önüme sürüleceğini bilemezdim elbette.

"Çok zahmet oldu, teşekkürler!"

Mary'nin kaldırım taşlanndan hışımla inmesini izlerken senin, Kevin'ın öğretmenlerinin ve şimdi de Mary VVoolford denen bu kadının, beni anne olarak sorumluluk kabul etmeye davet el melerini düşündüm. Haklılardı. Peki madem bu kadar sorumluydum, neden kendimi çaresiz hissediyordum?

Celia mart başında eve geldi. Kevin onu bir kez bile ziyarete gitmemişti, koruyucu bir biçimde ben de onu teşvik etmemiştim. Arada sırada gelmesi için davet ediyordum ama travmasına saygı göstererek üstelemedin. Nasıl olduğunu bile sormadı. Dışarıdan dinleyen biri olsa kız kardeşi olduğuna inanmazdı.

Celia'nın yeni görüntüsüne alışmakta fazla yol kat edememiştim. Yanağına dağılan, şakağını çizgileyen yanıklar iyileşmeye başlamıştı ama hâlâ kabukluydu. Daha kötü bir iz bırakmasın

'diye koparmaması için yalvardım. Uyumluydu, aklıma Violetta geldi. Göz bandının siyah olmasını beklemiştim. Monoküler modasından o ana kadar habersiz olduğumdan göz bandının siyah olacağını varsaymıştım, The Good Ship Lollipop'u söyleyen Shirley Temple görüntüleri, küçük sarışın korsanımın yatıştırıcı görüntüleriyle beni sakinleştirebilirdi. Sanınm siyahını tercih ederdim, böylece üç köşeli bir şapka almaya koşup, onu oyalamak için bu korkunç kâbusu kıyafet balosu oyununa dönüştürebilirdim.

Bunun yerine, yapıştırmak 3M Opticlude bantları yüzünün sol tarafını bembeyaz bırakıyordu. Sol taraftaki şişlik, elmacıkkemiği gibi her türlü tanımlayıcı yapıyı ortadan kaldırıyordu. Artık yüzü üç boyutlu değildi, kartpostal gibi bir tarafi resim bir tarafı da temiz, beyaz kâğıttı. Sağdan profilini yakalayabilirdim, bir an için neşeli çocuğum değişmemiş oluyordu, bu görüntü solu tarafi görür görmez siliniyordu.

Çehresinin bir vanm bir yokum özelliği, çocukların kısa ömürlü tüketici malı olduğuna dair yeni farkındalığımı anlatıyordu. Ona hiçbir zaman kesin gözüyle baktığımı düşünmüyorum ama, eve geldikten sonra bir çocuğumu diğerine tercih ettiğimi saklamam için gösterdiğim çabalan neredeyse hepten bir kenara bıraknm. Arnk yammdan aynlmaya hiç gönlü elvermiyordu, evde beni gölge gibi takip etmesine, ufak tefek işlerde yardım etmesine izin veriyordum. Eminim okuldan daha fazla geri kalmasına izin vermemiz gerektiğini, insan içine bu özrüyle çıkmaya ne kadar çabuk alışırsa o kadar iyi olacağını söylerken haklıydın ama yine de AVVAP'tan bir süre izin alıp onu evde iki hafta fazladan tuttum. Bu arada edindiği bazı becerileri kaybetmişti. Örneğin, spor ayakkabılarını bağlayamıyordu, bağcıklarını ben bağlıyordum. En başından öğretmeye başlamam gerekecekti.

Kevin'ın yanındayken onu şahin gibi izliyordum. İtiraf edeyim, ondan korkuyor gibi davranmıyordu. Kevin hemen bir yığın ruhsuz.emirler yağdırmaya kaldığı yerden devam etti. Kevin koşup bir şeyler getirebildiği yaştan itibaren, Celia'ya sınırlı sayıda numara öğretilebilen bir evcil hayvan gözüyle bakmıştı. Ama bisküvi getirmesi ya da uzaktan kumandayı atması gibi küçük, zararsız ricalar bile anlık bir tereddüt, zor yutulur bir şey gibi donmayla karşılanıyordu. Bir zamanlar

okluğunu taşımak için yalvardığı, hedeften oklarını çıkarmaya yardım ettiğinde gurur duyduğu halde, Kevin öylesine bu görevleri yeniden üstlenmesini önerdiğinde ayak diredim: Dikkatli olduğunu biliyordum ama Celia'nın yalnızca tek gözü kalmıştı, o okçuluk sahasına yaklaşmayacakn. Celia'nın sızlanmasını beklemiştim. Kevin'ın işine yaramak için her zaman çırpınırdı. Ağabeyinin Hiavvatha gibi dimdik durup, oklannı on ikiden hedefe göndermesini izlemeye bayılırdı. Oysa bu kez minnettar bir bakış fırlattı, saç çizgisi hafif bir terle parlıyordu.

Celia'yı dışarı frizbi oynamaya çağırdığında şaşırdım, hatta etkilendim. Kız kardeşiyle oyun oynaması ilk kez oluyordu. Güvenlik gözlüğü taktığı sürece bir sakıncası olmadığını söyledim. Sağlam gözüyle isterik bir ilişkim olmuştu neredeyse. Ama birkaç dakika sonra pencereden baktığımda kız kardeşiyle yalnızca ffizbiyle oynar gibi oynadığım gördüm. Celia'nın derinlik algısı hâlâ çok zayıftı, frizbi ona gelmeden uzanıyor, ıskalayınca da frizbi göğsüne çarpıyordu. Çok komik.

Elbette, işin en zor kısmı Celia'nın başındaki, bebek şampuanı ve ıslak bir Q-tipie temizlenmesi gereken o delikti. Dr. Sahatciyan, protez takılıp iyileşmesi tamamlandığında akıntının duracağını söylemişti. İlk başta oyuktan sürekli sanmsı bir sıvı geliyordu. Bazen sabahlan uyurken, gözkapağı kabuk tutup kapandığı için o bölgeyi ıslak bir mendille ıslatmam gerekiyordu. Gözkapağıysa sarkmış -göz doktoru sulkus diye tanımlamıştı-özellikle de asitten zarar gördüğü ve Celia'mn kasığından alınan küçük bir deri parçasıyla yeni baştan yapıldığı için şişti. (Görünüşe göre, gözkapağı genişletme bir sanat dalına dönüşmüştü, Japonya'da çekik göz hatlannı Banlılann gözlerine benzetmek için büyük talep vardı, daha iyi günlerimde bunu Ban reklamcılığının gücünün korkunç bir örneği olduğunu söyleyebilirdim.) Şişkinlik ve morarma nedeniyle, komşulanmzı polise ihbar etmenizi teşvik eden posterlerdeki dayak yemiş çocuklara benziyordu. Bir gözkapağı ezilmiş diğeri açıkken, korkunç bir gizi paylaşıyormuşçasına kocaman göz kırpıyordu adeta.

Sahatciyan'a o oyuğu her gün temizlemeye içimin elvereceğinden emin değilim dediğimde, alışacağımı söyledi. Uzun vadede haklıydı ama gözkapağını başparmağımla ilk kez kaldırdığımda midemin kalkmasıyla savaştım. Korktuğum kadar berbat değildi ama anlatması daha

zor bir seviyede rahatsız ediciydi. Evde kimse yoktu. Bu etkisi, badem gözlü Modigliani figürlerini akla getiriyordu. Gözbebeklerinin olmaması onlara, hipnotize edici bir sakinlik ve yumuşaklığın yanı sıra bir parça hazinlik kanyondu. Oyuk kenardan arkaya doğru insaflı bir biçimde karanyordu ama antibiyotik damlasını yapmak için ışığın alnna götürdüğümde, göz çukurunun içeri göçmemesini sağlayan plastik biçim vericiyi görebiliyordum, oyuncak bebeğin gözüne bakmaktan farksızdı.

Biliyorum, bu kadar üzerine düşmeme kızıyordun, kızdığın için de kendini kötü hissediyordun. Telafi etmek için Celia'ya kararlı bir şefkat gösteriyordun. Kucağına alıyor, hikâye okuyordun. Ben bu çabalardaki kasıdılık işaretini gayet iyi görüyordum -iyi baba olmaya palışmak böyle bir şeydi demek- ama Kevin'a yüzeyde görünenden fazlasını ifade ettiğini sanmam. Belli ki küçük kız kardeşinin kazası onun üzerine daha da fazla düşülmesini sağlamıştı. Daha çok bir battaniye daha getireyim mi tatlım? Daha çok, bir dilim pasta daha ister misin? Celia'nın geç yatmasına izin verelim Franklin hayvanlı bir film var. Celia senin kolunun kıvnmında uyurken, Kevin "Büyükannem erkek arkadaşımdan hamile" konusunu işleyen Jerry Springer programını gözünü dikmiş izlerken, salondaki tabloya baktığımda, Küçük taktiğimiz nasıl da geri tepti, diye düşündüm.

Merak ediyorsan söyleyeyim, Celia'yı o öğleden sonra banyoda neler olduğu konusunda sıkıştırmadım. Meseleyi konuşmaya en az onun kadar utanıyordum, ikimiz de o günü hanrlamaya istekli değildik. Yine de görev bilinciyle -konunun tabu olduğunu düşünmesini istemiyordum, irdelenmesi sağaltıcı olabilirdi- yalnızca bir kez öylesine sordum: "O gün, yaralandığında? Ne oldu?"

"Kevin..." Gözkapağını bileğinin tersiyle eşeledi, kaşınıyordu ama biçim vericiyi yerinden oynatmamak için her zaman burnuna doğru ovuşturmayı öğrenmişti. "Gözüme bir şey kaçtı. Kevin yıkamama yardım etti."

Tek söylediği buydu.

£

v

<

z

11 Mart 2001

Sevgili Franklin,

Görünüşe bakılırsa Andy Williams olayının ardından onu taklit eden pek çok suç işlendi. Gerçi sence de hepsi kopya suçlar, değil mi?

O 1998 baharında, dört silahlı okul saldırısı daha gerçekleştirildi. Çok iyi hatırlıyorum çünkü ilkinin haberi, Dr. Sahatciyanin Celia'nın protezi için çizimlerini yapıp sonra göz çukurunun kalıbını aldığı gün gelmişti. Celia, doktorun zahmede sağlam gözünün bebeğini eliyle çizip boyaması karşısında büyülenmişti. Bilgisayarda taranmamasına şaşırmıştım, bunun yerine

•ce fırçalarla, suluboyayla boyanıyordu. İris resmetmek bir sanat dalıydı belli ki. Her göz parmak izimiz gibi tekti, göz aklarının bile renkleri birbirinden farklıydı, kırmızı damarlar kişisel bir şekildi. Bu eziyetii sürecin ilginç denebilecek tek kısmıydı kesinlikle.

Kalıp çıkarmaya gelince, acı vermeyeceği tekrar tekrar söylenmişti, ancak hafif bir "rahatsızlık" duyabilirdi, bu rahatsızlık lafı da np mesleğindekilerin pek sevdiği bir terimdi, sizin olmayan acıyla eşanlamlı olarak kullanılıyorlardı. Göz çukurunun beyaz macunla doldurulmasını izlemek hiç kuşkusuz tatsızdı ama Celia azıcık sızlandı, gerçek anlamda hiç ağlamadı. Cesareti tuhaf bir orannsızlık taşıyordu. Gözünü kaybettiğinde acıya dayanıklı bir küçük asker gibi davranmıştı, duş perdesinde küf görse avaz avaz çığlık atardı.

Asistanı biçim vericiyi yerine uygulayıp yeni bir göz bandı takarken, Krikor Sahatciyan'a bu pek duyulmamış mesleğe nasıl girdiğini sordum. On iki yaşındayken komşulannın bahçesindeki kestirme yoldan giderken tırmandığı dikenli telden kayıp düşmüştü. Ok biçimindeki bir demirin ucu da... Geri kalanı hayal gücüme bırakarak, "Kendi protezimi yapma işlemi beni o kadar büyülemişti ki, mesleğimi bulduğuma karar verdim," dedi. İnanmayarak, Ömer Şerifi hanriatan anlamlı kahverengi gözlerine bakam. "Şaşırdınız," dedi dostça. "Fark etmemiştim," diye itiraf ettim. "Bunun normal bir durum olduğunu göreceksiniz," dedi. "Protezi bir kez taktıktan sonra, çoğu kişi Celia'nın tek gözüyle görebildiğini anlamayacakür. Aynca saklama yollan da var. Örneğin, biriyle konuşurken

gözleriniz yerine başınızı çevirmek. Hazır olduğunda ona öğreteceğim." Minnettardım. İlk kez göz cnükleasyon dünyanın sonu gibi görünmüyordu, hatta bu kusurun verdiği ayrıcalığın ve gerektirdiği gücün Celia'nın zamanla kendini bulmasına yardım edebileceğini bile düşündüm.

Celia'yla ben Upper East Side'dan döndüğümüzde bizden önce eve gelmiş, Kevin'la birlikte çalışma odasında Nickeldeon'un gece programında bölümlerini arka arkaya verdikleri Happy Days dizisini seyrediyordunuz. Kapıdan yorum yaptım. "Ah, yeri doldurulamaz 50ier. Birinin Ron Howard'a Sputnik, McCarthyizm ve silahlanma yarışını anlatmasını bekliyorum yıllardır." Kederle ekledim. "Ama bakıyorum siz kaynaşmışsınız.

O günlerde moda Amerikan deyimlerine, onlan lastik eldi venlerle seçer gibi, ağır bir ironiyle yaklaşıyordum. Aynı şekilde, Kevin'in İngilizce öğretmenine harfiyen sözcüğünün yanlış kullanımının "meselelerimden biri olduğunu" kadını yalnızca şaşırtacak abartılı bir göz kırpma ve baş sallamayla açıklamıştım. Amerikan kültürüne hep gösteri sporu olarak bakmıştım. Enternasyonalizmimin yükseklerdeki açık tribününden onun hakkında yargılarımı bildirebilirdim. Ama bugünlerde Travel R f//takı bira reklamlarını taklit eden iş arkadaşlanm, hep bir ağızdan naaaaheeeri diye bağırdıklarında onlara katılıyorum, ayriyetten sözcüğünü kullanıyorum ve müşkülpesent alıntılardan kaçınıyorum. Gerçek kültürü gözlemez, bünyene katarsın. Burada yaşıyorum. Kısa süre sonra fazlasıyla keşfedeceğim gibi kontratta vazgeçme maddesi yok.

Ama oğlumuz, yukarıda söylediklerimi ve çok daha fazlasını kaynaşma sözcüğünü dile getirişimdeki küçümsemede okuyabiliyordu. "Kendini üstün görmediğin," dedi, gözümün içine bakarak, "biri ya da bir şey var mı acaba?"

"Bu ülkeyle ilgili sorunumu seninle açık yüreklilikle paylaştım," dedim dimdik. Bu dürüstiükten pişman olduğumu açıkça belli ettim, Hudson House'daki korkunç yemeğimize o zamandan beri belki de ilk kez değiniyordum. "Ama 'üstünlük' tasladığım fikrine nereden kapıldığını anlayamadım."

"Amerikalılardan asla 'biz' diye söz etmediğinin farkında mısın," dedi. "Hep 'onlar' diyorsun. Sanki Çinlilerden bahsedermiş gibi."

"Sadece yetişkin yıllarımın büyük bölümünü dışanda geçirdiğim için muhtemelen..."

"Ya ya ya." Kevin gözlerini tekrar ekrana çevirdi. "Sadece seni bu kadar özel yapan ne merak etrim." "Eva, bir yere otur da kaçırma bunu!" dedin. "Richie'nin patronun kızıyla bilmeden çıkuğı bölüm, sonra Potsie'ye..."

"Yani yirmi kez gördüğün bölüm," diye ayıpladım sevgiyle.

İmdadıma yetiştiğin için minnettardım. "Şimdiye kadar kaç ta ne Happy Days izledin arka arkaya, üç mü dört mü?"

"Bu ilk, beş tane daha var!"

"Unutmadan Franklin, Dr. Sahatciyan camı kabul etti," dedim bacağıma yapışan Celia'nın ince sarı saçlarını okşayarak. Ne camı olduğunu belirtmekten kaçındım. Kızımı yeni gözünün göreceği gibi yanlış bir düşünceden vazgeçirmek de bana düşmüştü.

"E-va," dedin tatlı tadı, kavga etme havasında değildin. "Polimer son teknoloji."

"Bu da öyle, Alman Cryolite."

"Daha az enfeksiyon, daha az kırılma riski..."

"Polimer plastik için kullanılan süslü bir sözcük sadece. Plastikten nefret ederim." Tarnşmayı bitirdim. "Malzeme her şeydir. " "Şuna bak," diye gösterdin Kevin'a. "Richie'nin kaçnğı kız tam bir fıstık çıkıyor."

Eğlencenizi bozmak istemiyordum ama epeyi iç sıkıcı bir işi bitirip dönmüştüm ve o anda görsel abur cuburunu yutabilecek durumda değildim. "Franklin, saat neredeyse yedi. Haberleri seyredebilir miyiz?"

"Sı-kı-cı!" diye bağırdın."

"Hayır, son günlerde hiç de değil." Monica-gate haberlerinin aynnnları ağır çekim dökülüyordu. "Son zamanlarda on yedi yaşından küçüklerin izleyemeyeceği bir filme dönüştü. Kevin?" Kibarca oğluma döndüm. "Bu bölüm bittikten sonra haberleri açmamızın bir sakıncası olur mu?"

Kevin çuval gibi yığıldığı koltuktan, yan kapalı gözlerle, "Ne istiyorsan yap," dedi.

Kapanış müziğine eşlik ettin. Monday, Tuesday, Happy days!.. Celia'nın saçından bir parça beyaz macun ayıklamak için

Jlm Lehrer Ilk habeı

'idi. Bu seferlik . . .. küçüğü henüz on bir

başkanımız fermuarını açarak aldığı yeri, doğdu. . yaşındaki iki ğu eyaletten buyuğu on uç, ^ ^

kötü küçük oğlana bırakacaktı

İnleyerek den koltuğa çöktüm. "Bir tane daha mı."

Mıtchell Johnson ve Andre* Golden, okulun yangın alarmını çalışnrdıktan sonra Arkansas Jonesboro'dakı Westsıde Ortaönüne çöktüm. Saati geldiği ^"

bır durumda

okulumun dışında kamuflaj g>y ^ ^ ^ lann arasına saklanmışlardı. Okul binasından çıkan öğrencilerle öğretmenlere.44 kalibrelik bir ruger ve av tüfeğiyle ateş açarak dört kız öğrenci ve bir öğretmeni öldürmüşler, on bir öğrenciyi de yaralamışlardı. Yalnızca romantik bir hayal kırıklığından kırgın büyük oğlan bir arkadaşını, görünüşe göre bir gün önce filmden fırlamış bir kare gibi, "Ortadan kaldırmam gereken bazı kişiler var," diye uyarmıştı. Küçük Andrew Golden ise bir sırdaşına, "kendisinden aynlan bütün kızları" vuracağına yemin etmişti. Sadece bir tek oğlan yaralanmıştı, genye kalan on beş kurban kızdı.

"Siktiri boktan geri zekâlı ^ ^ homurdandım.

"Hey Eva!" diye itiraz ettin- "Küfretme."

"Kendilerine acıma içinde boğulmuşlar!" dedim. 'Hayır,

olamaz, kız arkadaşım artık bt» emiyor, beş kişiyi öldürüpge

leyim!"

"Bütün o Ermeni boku ne olacak?" diye sordu Kevin, beni bıçak gibi ikiye bölen bakışlarla- «Hayır olamaz, kimse halkıma ne olduğuna aldırmıyor! Bu kendine acıma değil mi.

"Tarihte olanlarla, nikâh "pasında bırakılmayı aynı kefeye

koyamam," dedim ters ters. —

"Niiiy nııy-nûy NİİY-niy-^ ^muuı y nıııı NllII-nıy . ,„ , • T/-I r<,k sesle. "Tanrım, rahat bırak in-

nıy! diye alay etti Kevin alÇ ' sanları." 384

"...Ya kendisinden ayrılan bütün kızlan öldürmek istemesi de ne demek oluyor?" diye taş attım. "Çeneni kapar mısın) " "Kevin!" diye azarladın. "Ama ben ne olduğunu anlamaya çalışırken, gelip haberleri seyretmek isteyen o." Kevin annesinden benim Amerikalılardan söz ettiğim gibi söz ediyordu, ikimiz de üçüncü tekil kişiyi kullanıyorduk.

"Ama o piç henüz on bir yaşında!" Haberlere yorum yapan insanlara ben de sinir oluyordum ama kendimi tutmama imkân yoktu. "Kaç tane kız arkadaşı olabilir ki?"

"Ortalama olarak mı?" dedi, evimizin uzmanı. "Yaklaşık yir mi." "Vay canına," dedim. "Senin kaç tane oldu peki?" "Sı-fir." Kevin kendini koltuğa iyice bırakmıştı, neredeyse sırtüstü yatar pozisyondaydı. Sesinde, kısa süre sonra sürekli kullanmaya başlayacağı pürüzlü bir gıcıra vardı. "Bir kere düzve-at."

"Hey, dur bakalım Kazanova!" dedin. "Yedi yaşında çocuğa hayann gerçeklerini öğretirsen böyle olur işte." "Anne, düz-ve-at ne?

Çatapat gibi bir şey mi?" "Celia tadım," dedim ala yaşındaki kızımıza. Cinsel eğitimi

ni alması o kadar acil görünmüyordu. "Oyun odasında oynamak istemez misin? Haberleri seyrediyoruz, senin için pek eğlenceli olmayabilir."

"Yirmi yedi mermi, on ala isabet." Kevin takdirle hesapladı.

"Hareketli hedefler. O yaştaki çocuklar için iyi bir yüzde." "Hayır, seninle kalmak istiyorum," dedi Celia. "Arkadaşımla!" "Ama bir resim istiyorum Celia. Bana bütün gün hiç resim yapmadın!" "Tam-mam." Eteğiyle oynayarak oyalandı. "Tamam, o zaman önce bir sarıl bakalım." Onu kendime çektiğimde, kollarını boynuma doladı. Alü yaşında bir çocuğun bu kadar güçlü bir biçimde sıkabileceği aklıma gelmezdi, bırakmak istemediği halde sıkı sıkı tuttuğu giysimi bıraktırmak zordu. Ayaklarını sürüyerek odadan çıkmadan önce kapının eşiğinde durup el salladı, Kevin'a gözlerini yuvarlarken yakaladım seni.

Bu arada, ekrandaki muhabir Andrew Goldenin büyükbabasıyla röportaj yapıyordu. Çocuklar silah stokunun bir kısmını ondan çalmıştı; üç tüfek, dört tabanca ve cephane. "Korkunç bir trajedi," diye konuşuyordu, titrek bir sesle. "Kaybettik. Onlar kaybetti. Hepimizin hayatı mahvoldu."

"Kesinlikle," dedim. "Yakalanıp ömür boyu hapse atılmalarından başka ne olacak zannediyorlardı? Ne düşündüler acaba?"

"Düşünmemişlerdir," dedin.

"Dalga mı geçiyorsun?" dedi Kevin. "Bu işler planlama ister. Elbette düşünmüşlerdir. Hem de sefil hayatlarında hiç düşünmedikleri kadar çok." İlk gerçekleşmelerinden bu yana Kevin bu tür olaylara sahip çıkıyordu, ne zaman bu konu açılsa, sinirlerimi bozan otoriter bir havaya bürünüyordu.

"Sonrasını düşünmüyorlar," dedim. "Aptal saldırılarını düşünmüş olabilirler ama bırak elli yıl sonrasını, beş dakika sonra ne olacağını akıllarından geçirmemişlerdir."

"O kadar emin olmamak lazım," dedi Kevin, peynirli mısır cipslerini avuçladı. "Her zamanki gibi, Celia'yla vıcık vıcık olduğun için dinlemiyordun. On dört yaşından küçükler. Arkansas kanunlarına göre, Batmanie Robin on sekiz yaşında Batmobileie dönebilirler."

"Bu çok saçma!" "Üstelik sabıkaları da silinmiş olarak! Eminim Jonesboro'daki herkes dört gözle bunu bekliyordun" "Ciddi ciddi önceden kütüphaneye gidip hukuk kitaplarını mı araştırdılar mı diyorsun yani?" "Hımm..." diye mırıldandı, onaylamayarak. "Nereden biliyorsun gitmediklerini? Hem zaten sürekli geleceği düşünmek

aptalca. Şimdiki zamanı erteleyip durursan o zaman hiç gelmez, anlatabildim mi?" "Reşit olmayanlara düşük ceza vermeleri mantıklı," dedin. "O çocuklar ne yaptıklarını bilmiyorlardı."

"Öyle mi diyorsun," dedi Kevin sertçe. (Benim gençlik bunalımını alaya almama kızmışsa, senin merhametini hakaret olarak algılamış olmalıydı.)

"On bir yaşındaki bir çocuğun ölümü tam anlamıyla kavraması olanaksız," dedin. "Başka insanlar hakkında fikri yoktur, onlann var olabileceğini, acı çekebileceklerini kavrayamaz. Yetişkin olduğu bir geleceğin kafasında bir gerçekliği yoktur. Bu yüzden silmesi çok kolay olur."

"Belki de geleceği ona göre gerçektir," dedi Kevin. "Belki sorun da buradadır."

"Yapma Kev," dedin. "Saldınlardaki bütün çocuklar orta sınıftan geliyor, şehrin kenar mahallelerinden değil. Bu çocuklan ev ve otomobil sahibi olacakları, yöneticilik yapacaklan, yılda bir kez Bali'ye falan gidecekleri bir gelecek bekliyordu."

"İşte," diye mırıldandı Kevin. "Dediğim gibi."

"Biliyor musunuz?" dedim. "Kimin umurunda. İnsanları vurmak onlar için gerçekmiş değilmiş kimin umurunda. Göğüsleri bile çıkmamış kız arkadaşları onlan bırakmış kime ne. Sorun silahlar. Franklin, silahlar. İnsanlar evlerinde süpürge bulundurur gibi silah bulundurmasa bunlann hiçbiri..."

"Haydaa, yine başladık," dedin.

"Jim Lehrer'i işittin. Arkansas'ta on altı yaşından küçüklerin silah taşıması yasadışı bile değil." "Çalmışlar..." "Orada olmasalar çalamazlardı. İki çocuğun da tüfeği var

mış. Çok saçma. Silah olmasa, o iki sürüngen gidip bir kediyi tekmelerdi. Ya da senin anlaşmazlık çözme yöntemini uygulayıp eski kız arkadaşlarına birer yumruk atarlardı. Birilerinin burnu kanardı, herkes de evine giderdi. Bu silahlı saldırılar o kadar anlamsız ki, insan küçük boktan bir ders alsa bile memnun olur."

"Tamam, otomatik silahlan kısıtlayabilirler," dedin, ebeveynliğin derdi gibi gördüğüm o nasihat eden sesle konuşuyordun. "Ama silahlar kalıcı. Bu ülkenin büyük bir parçası, avcılık, atış talimi, kendini savunma..." Durdun, çünkü dinlemediğim aşikardı.

"Eğer sorunun bir cevabı varsa o da aile" diye devam etdn. Arnk odayı hedef alıyordun, sesin Monica Levinsky'nin geniş şişko yüzünün göründüğü televizyonu basnrıyordu. "Her bahsine varım, o çocuklann sığınacak kimsesi yoktu. İçlerini dökebilecekleri, güvenebilecekleri birileri yoktu. Çocuğuna sevgi verdiğinde, ihtiyaç duyduğunda yanında olduğunda, müzelere, tarihi yerlere götürdüğünde, zaman ayırdığında, güvendiğinde, düşüncelerine önem verdiğini gösterdiğinde? işte o zaman bu kadar aşın uca gitmezler. Eğer bana inanmıyorsan Kevin 'a sor. "

Bir kez olsun, Kevin alayını açıkça gösterdi. "Tabii ya, Babacım! Seninle Anneciğe her şeyi anlatabilmem benim için büyük fark yaranyor, özellikle de akran baskısı ve bu ıvır zıvır alnnda! Hep hangi bilgisayar oyunlarını oynadığımı, ev ödevimin ne olduğunu sorarsın, üstelik ne zaman ihtiyacım olsa sana gelebileceğimi biliyorum!"

"Evet, her neyse," diye homurdandın. "Bizden yardım isteyemeyecek olsaydın bu kadar komik gelmezdi."

Celia odanın girişine gelmiş, yaklaşmadan elindeki kâğıdı sallıyordu. Ona içeri gelmesini işaret etmek zorunda kaldım. Şimdiye kadar hep savunmasız görünmüştü ama bu sinmiş, Tiny Tim uysallığı yeniydi. Geçici bir süreç olmasını umuyordum. Opticlude bandajının kenarlarını tekrar yapıştırdıktan sonra, resmine bakmak için kucağıma aldım onu. Pek iç açıcı değildi. Dr. Sahatciyanin beyaz önlüğü o kadar büyük çizilmişti ki başı sayfanın yanına kaymışu, Celia'nın otoportresi göz doktorunun dizine ancak geliyordu. Genelde beceriyle yapağı çizimleri, karalamasız ve temiz olurdu. Oysa şimdi, sol gözünün olduğu yerde, yanağının çizgilerine taşan biçimsiz bir şekil karalamışu.

Bu arada, "Cidden Kev, senin okulda dengesiz görünen öğrenci var mı hiç? Silahlardan konuşan ya da şiddet içeren filmler izleyip bilgisayar oyunu oynayan? Sence böyle bir şey sizin okulda olabilir mi? En azından danışmanlar vardır herhalde, çocukların mutsuz olduklarında gidip konuşabilecekleri profesyoneller?"

Geniş anlamda, bu sorulanna cevap istemiyordun, müşfik Baba üstelemesi kendine hizmet ediyormuşsun gibi bir izlenim yaranyordu. Kevin karşılık vermeden önce seni gözlemledi. Çocuklar, gerçekten ilgilenen bir yetişkinle, ilgileniyormuş gibi yapan bir yetişkini birbirinden ayırabilen, çok kuvvedi bir radara sahiptirler. Anaokulundan sonra Kevin'a yaltaklanıp o gün neler yapağını sorduğum bütün o zamanlarda, beş yaşında bile aslında umursamadığımı anlayabiliyordu.

"Benim okulumdaki herkes dengesiz baba," dedin. "Şiddet içeren oyunlar oynamaktan, kanlı filmler izlemekten başka bir şey yapakları yok. Danışmana yalnızca dersten kaçmak için gidiyorsun, anlattığın her şey de uydurma. Başka soracağın var mı?"

"Çok pardon, Franklin," dedim, Celia'yı kaldınp yanıma oturnırken. "Ama bir-iki candan konuşmanın, resmen moda haline gelen bir şeyi nasıl durduracağını anlamadım. Tıpkı Teletubbie'ler gibi yayılıyor, yalnızca karmnda televizyon olan kauçuk bir bebek edinmek yerine, çocuklar okullarım tarıyor. Bu yılın moda aksesuarlan: Star Wars cep

telefonu ve Lion King yan otomatik. Ha tabii, yanında acıklı bir hikâye, ya okulunda seninle uğraşmış olacaklar ya da güzel bir kız seni terk etmiş olacak."

"Biraz anlayışlı olsana," dedin. "Bu çocuklar ruhen rahatsız. Yardıma ihtiyaçları var."

"Aynı zamanda taklitçi çocuklar. Moses Lake'i ve West Palm Beach'i? Bethel, Pearl ve Paducahi? Çocuklar televizyondan öğreniyorlar, ebeveynlerinin konuşmalarını dinliyorlar. Gör bak, iyi silahlanmış her sinir krizi bir tane daha olma ihtimalini artırıyor. Bütün ülke kendini kaybetmiş, herkes herkesi taklit ediyor ve herkes ünlü olmak istiyor. Uzun vadede bu silahlı saldırıların sıradan hale gelip haberlere çıkmaması tek umut. Des Moines'da bir ilkokulda on çocuk öldürülüyor ve altıncı sayfada çıkıyor. En sonunda her moda eskir, tanrıya şükür on üç yaşında çocukların Mark-IOİa görünmek istemeyecekleri bir zaman da gelecek. O zamana kadar Kevin, yerinde olsam, kamuflaj giysileri giymeye başlayıp kendileri için üzülen sınıf arkadaşlarıma dikkat ederdim."

Bu tiradımın üzerinden yeniden geçerken, verdiğim üstü kapalı dersin farkına varıyorum elimde olmadan: Silahlı okul saldırıları kaçınılmaz olarak eskiyeceğine göre, manşete çıkma arzusuyla yanıp tutuşan hırslı ergenler, işler henüz o aşamaya gelmeden şanslarını denemeliydi.

Bundan sadece bir ay sonra, Pennsylvania Edinboro'da on dört yaşındaki Andrew Wurst, sekizinci sınıf mezuniyet dansımn "akıllardan silinmeyeceğine" söz verdi ve gerçekten de ertesi gün sözünü tuttu. Nick'in Yeri'nin avlusunda, akşam on sıralarında yaklaşık 240 ortaokul öğrencisi Titanik filminin müziği "My Heart Will Go On" ile dans ederken, Wurst babasının.25 kalibrelik tabancasıyla kırk sekiz yaşındaki öğretmenini başından vurup öldürdü. İçeride tabancayı birkaç kez daha ateşledi, kurşunlar iki erkek çocuğunu yaralayıp bir öğretmeni sıyırıp geçti. Mekândan dışarı kaçtığında, firariyi daha güçlü bir ateş gücüyle yüzüstü yere yatmaya ikna eden, Nick'in Yeri'nin sahibi tarafından yakalandı. Gazetecilerin hevesle belirttiği gibi hoşa gidecek bir maskaralık da vardı işin içinde: Dansın teması "Hayatımın En Güzel Zamanı"ydı.

Bu olayların her biri, zorla çıkarılabilecek acıklı bir dersle birbirinden ayrılıyordu. Wurst'un takma adı "Şeytan"dı. Pearliü Luke Woodhamin şeytana tapan bir tarikat üyesi olduğu yönündeki patırtıya uyuyordu. VVurst, kötü bir makyajla sahneye

çıkan heavy metal şarkıcısı Marilyn Manşon hayranıydı. Gençlerin zevksizliğinden dürüstçe para kazanmaya çalışan bu şarkıcı, medyada bir süre yerden yere vurulmuştu. Kendi adıma, Kevin'ın bir yıl önceki sekizinci sınıf balosunda alınan önlemleri o katlar alaya aldığım için biraz utanıyordum. Saldırganın nedeniyse, kulağa sıradan geliyordu. "Hayanndan nefret ediyordu," dedi bir arkadaşı. "Dünyadan nefret ediyordu. Okuldan nefret ediyordu. Sadece beğendiği bir kız onunla konuştuğunda mutlu oluyordu." Bu durumdan da bu konuşmaların oldukça ender olduğu sonucunu çıkanyorduk.

Belki Silahlı Okul Saldırılan gerçekten de demode olmaya başlıyordu. Çünkü Teksas Fayetteville'den on sekiz yaşındaki Jacob Davis'in hikâyesi az çok kargaşada kaybolup gitmişti. Davis, üniversite bursunu kazanmış, daha önce başı hiç derde girmemiş bir gençti. Bir arkadaşı daha sonra gazetecilere şöyle demişti: "Fazla konuşmazdı. Ama herhalde sessiz olanlar insanlan öldürüyor." Mezun olmalarına üç gün kala Davis, eski kız arkadaşıyla çıkan kendisi gibi bir lise son sınıf öğrencisine yaklaşmış, oğlana.22 kalibrelik bir tüfekle iki kez ateş etmişti. Anlaşılan ayrılık onu kötü etkilemişti.

Aşk acısı çeken gençlerin melodramlan sabrımı taşırmış olabilir, ama Davis katiller liginde bir beyefendi sayılırdı. Otomobilinde anne babasına ve eski kız arkadaşına onlan ne kadar sevdiğini söylediği bir not bırakmıştı. İşini bitirdikten sonra silahını yere bırakıp yanına oturmuş, başını elleri arasına alarak polis gelene kadar öylece beklemişti. Gazeteler direnmeden teslim olduğu yazmışlardı. Bu kez kuraldışı bir biçimde duygulanmıştım. Anlayabiliyordum: Davis aptalca bir şey yapnğını biliyordu, aptalca olduğunu yapmadan önce biliyordu. Bu iki gerçeğin aym anda doğru olması, dört duvar arasında geçecek hayatında anlamaya çalışacağı şey olacaktı.

Bu arada Oregon Springfıeld'de, genç Kipland Kinkel, tek bir sınıf arkadaşını öldürmenin artık ölümsüzlüğe ulaşmak için

kesin bir yol olmadığı dersini özümsüyordu. Jacob Davis'in ailesinin kalbini kırmasından yalnızca üç gün sonra, bu on beş yaşındaki sansar suratlı, sıska genç sayıyı artırmıştı. Thurston Lisesi'ndeki sınıf arkadaşları kahvaltılarını bitirirken sabah sekiz sularında trençkotunun altına gizlediği.22 kalibrelik tabanca, 9 milimetrelik bir Glock ve.22 kalibrelik bir yan otomatikle soğukkanlı bir biçimde yemekhaneye girmişti. İlk önce en etkili silahı kullanarak yarı otomatikle salonu taramış, camları aşağı indirmişti. Öğrenciler kurşunlardan kendilerini korumaya çalışmıştı. Yemekhanede on dokuz kişi yaralanmışn, dört öğrenci de binadan kaçnkları sırada çıkan panikte yaralanmıştı. Bir öğrenci hemen ölmüştü, ikincisi hastanede hayatını kaybedecekti, bir diğeri ise Kipland'in yarı otomatik silahının mermisinin bitmesi sayesinde ölümden kurtulmuştu. Kipland'in çocuğun şakağına dayadığı silahından üç kez tık tık tık sesi gelmişti.

Kinkel ikinci şarjörü yerleştirme telaşındayken, güreş takımında yer alan on alu yaşındaki Jake Ryker -o da göğsünden vurulmuştu- katilin üzerine adamışn. Kinkel trençkotundan tabancasını çıkarmışu. Ryker tabancayı yakalayıp elinden aldığı sırada elinden vurulmuştu. Rykerin küçük kardeşi de katilin üzerine atlayarak onu yere indirmeye yardım etmişti. Diğer öğrenciler üzerine çullanırken Kipland, "Beni vurun, hemen beni vurun!" diye bağırmıştı. O koşullar alnnda çocukların onu vurmamış olmaları şaşırtıcıydı.

Ha, bu arada: Gözalüna alındıktan sonra Kinkel, polislere evini kontrol etmelerini tavsiye etmişti. Adrese giden polis, varlıklı bir semtteki uzun köknarlar ve yabangüllerinin arasındaki iki kadı güzel bir evde orta yaşlı bir kadınla erkeğin cesedini bulmuştu. En az bir iki gün basında cesetlerin kimliğine ilişkin kaçamak haberler yer aldı. Ta ki Kinkelin büyükbabası cesederi teşhis edene kadar. Polis Kinkelin evinde anne babasından başka kimin yaşayabileceğini düşünmüştü bilmiyorum.

Saldmlarm geneli söz konusu olduğunda, burada çok daha açık bir ders vardı. Küçük Kiplandin verdiği uyarı sinyalleri yeteri kadar ciddiye alınmamışn. Ortaokulda "3 . Dünya Savaşını Başlatması Muhtemel Kişi" seçilmişti oybirliğiyle. Bomba yapımı konusunda sınıfta sunum yapmışu. Genel olarak en zararsız okul ödevlerinde bile şiddet eğilimini boşaltmaya yatkınlık göstermişti. "Eğer bahçede yapabileceklerniz konulu

bir ödev verilmişse," demişti bir öğrenci, "Kipland bahçıvanlan çim biçme makinesiyle biçmeyi anlanrdı." Ürkütücü bir tesadüfle, Kip Kinkelin adının baş harfleri de KKidi. Okul arkadaşlannın hiçbiri onu sevmiyordu, öyle ki yemekhanedeki olaydan sonra bile ona bir takma isim vermeyi reddetmişlerdi. En korkuncu da saldırıdan bir gün önce, üzerinde çalına ateşli silah bulundurmaktan tutuklanmış, sonra ailesinin gözetimine verilmişti. Böylece şöyle bir söylenti yayıldı: Tehlikeli öğrenciler davranışlanyla kendilerini ele veriyordu. Ayırt edilebilirlerdi bundan dolayı engellenebilirlerdi.

Kevin'ın okulu o öğrenim yılının büyük bölümünde bu varsayıma güvenmişti ama her yeni saldın haberiyle paranoya seviyesini biraz daha yükseltmişti. Gladstone Lisesi, kapalı askeri bir yere dönüşmüştü, yalnızca McCarthyci varsayım düşmanın içeride olduğunu söylüyordu. Öğretmenlere, dikkat etmeleri gereken anormal davranışların bir listesi verilmiş, okul toplantılarında öğrencilere en ufak bir tehdit edici olayı bile yönetime bildirmeleri söylenmişti. Kompozisyonlar Hider ve Nazizme sağlıksız bir ilgi olasılığına karşı tarandığı için yirminci yüzyıl Avrupa Tarihi dersi vermek epeyi zorlaşmıştı. Aynı şekilde şeytanla ilgili herhangi bir anışürmaya da aşırı hassasiyet gösteriliyordu. "Bobby Beelzebub" adıyla tanınan lise son sınıf öğrencisi Robert Bellamy, takma adını açıklaması ve değiştirmesi için müdürün önüne çıkanlmıştı. Baskıcı bir gerçekçilik hüküm sürüyordu. Heyecanlı bir ikinci sınıf öğrencisi voleybol maçında, topu düşüren bir takım arkadaşına, "Seni öldüreceğim!" diye bağırsa rehber öğretmenin bürosuna kapaalıp bir hafta okuldan uzaklaştırılıyordu. Ama mecaza sığınmak da bir çözüm sunmuyordu. Kevin'in İngilizce sınıfındaki dindar bir oğlan şiirinde, "Kalbim bir mermi, Tanrı nişancım" diye yazdığında öğretmeni doğruca müdüre gitmiş, çocuk başka bir sımfa alınana kadar ders vermeyi reddetmişti. Celia'nın ilkokulu bile tatsızlaşmıştı, birinci sınıftaki sınıf arkadaşlarından bir oğlan öğretmenlerden birine elindeki tavuk budunu sallayıp, "Bam banı bam!" dedi diye üç gün okuldan uzaklaştırılmıştı.

New York Timefdaki yüz kızartıcı küçük haberlere bakılırsa, bütün ülkede benzer şeyler oluyordu. Pennsylvania Harrisburg'da, on dört yaşındaki bir kız çocuğu çırılçıplak soyulup aranmış, -soyulup aranmış Franklin- sınıfta silahlı saldırıların tartışıldığı sırada, dalga geçilen çocukların bir noktada

nasıl aniden delirdiklerini anladığım söyleyince okuldan uzaklaştırılmıştı. Lousiana Ponchatoula'da on iki yaşında bir oğlan iki hafta boyunca çocuk şubesinde gözaltında tutulmuştu. Yemek sırasındaki arkadaşlanna, kendisine patates bırakmazlarsa "onları haklayacağını" söylemesi "terörist tehdit" olarak yorumlanmıştı. İki sayfalık bir vveb sitesi, Bufrythevampireslayer.com'da bir Indiana öğrencisi her liselinin aklından zaman zaman geçen bir teoriyi dillendirerek, öğretmenlerinin şeytana taptığını yazmıştı. Okuldan uzaklaştırmayla yetinmeyen öğretmenleri, annesiyle oğlana hakaret ve manevi tazminat davası açmışlardı. On üç yaşındaki bir oğlan Albuquerque Atom Müzesi'ne yapılan bir okul gezisi sırasında, "Nasıl bomba yapılacağını öğretecekler mi?" dediği için iki hafta uzaklaştırma almış, bir diğeri kimya dersi kitabını taşıdığı için bir okul yöneticisi tarafindan sıkı bir sorguya çekilmişti. Ülkenin her yerinde çocuklar, Kipland Kinkelinkine benzeyen trençkotlar ya da sırf siyah giydiler diye okuldan atılıyordu. En sevdiğim de, çeşitlilik ve Asya kültürüyle ilgili bir sınıf projesi sırasında, "Onurlu bir biçimde öleceksin," diye bir fal kurabiyesi mesajı yazdı diye dokuz yaşındaki bir çocuğun okuldan uzaklaştırılması olmuştu.

Kevin normalde okulunda olup bitenleri anlatmazdı ama bt tırmanan histeri hakkında ilginç, ufak tefek olaylar aktarmak içii epeyce zahmete girdi. Bu haberler istenen etkiyi yarattı: Ser onun için daha çok korkarken, ben ondan daha çok korkmay başladım. Tehlikeli görünme hissini seviyor, okulun önlemleri tli açıkça gülünç buluyordu. "Bu işe devam ederlerse," demişt bir keresinde, bu noktada cin gibiydi, "insanlann aklına olma dik şeyler getirecekler."

Mezuniyet (çocukluğun kıyısından aşağı düşmek gibi bi şeydi, lise sonlar için her zaman kıyametin koptuğu anlamın gelirdi, bu yüzden de öğretim kadrosunu Kip Kinkelin yardın olmadan da epeyi huzursuz edecek bir olaydı) yaklaşırken, b gece Kevin her zamanki gibi akşam yemeğini yedikten -buzdolabının açık kapısının önünde kabaca anştırdıktan- sonra, od; daki rahat koltuğa kurulup son bombasını patiattı: Polis dolar lan arayıp koridorlarda narkotik köpekleriyle dolaşırken, bütü öğrenciler dört ders boyunca sınıflara kapanlmışlardı.

"Ne anyorlardı, uyuşturucu mu?" diye sordum.

"Belki de şiir" dedi Kevin, önemsemeden.

"Bu Jonesboro-Springfield saçmalığı," dedin. "Silah aradı lan aşikâr."

"Beni asıl öldüren," dedi Kevin, sigara dumanını içinde t tup keyifle dışan üflermiş gibi kelimeleri uzatarak, "-ifadem kusuruna bakmayın- öğretmenlere arama prosedürüyle ilgili 1 not göndermiş olmaları. O aptal tiyatro öğretmeni Pagon masasında bırakmış. Lenny de görmüş.

Etkilendim, okuyabilc ğini bilmiyordum. Her neyse, haberler yayıldı.

Bütün okul o cağını biliyordu. Dolabında AK saklayan çocuğun zayıf saklat yerini düşünmeye bolca zamam oldu."

"Kevin, sınıf arkadaşlanndan itiraz eden oldu mu buna?"

"Bir süre sonra birkaç kız itiraz etti tabii," dedi ciddiye aln dan.

"Kimse tuvalete gidemeyince. Hatta..." Kevin hırıltılı kahkaha atmayı başardı, "O eşek-suradı Ulanov alana işedi.'

"Okul yönetimini harekete geçiren bir şey mi oldu peki? Yoksa, bugün çarşamba, uyuşturucu köpekleriyle oynayalım biraz mı dediler?"

"Muhtemelen isimsiz bir ihbar. Artık telefon ham var böylece arkadaşlarını gammazlayabiliyorsun. Bir çeyrekliğe, Çevre dersinden hangi gün istersem çıkabilirim."

"İsimsiz ihbar kimden gelmiş?"

"A-looo. Kim olduğunu söylersem, artık isimsiz olmaz herhalde." "Peki onca zahmetten sonra bir şey buldular mı bari?" "Tabii ki," diye çağıldadı. "Bok sürüsüyle geç kalmış kütüp

hane kitabı, kokuşmuş patates kızartmaları. Bir tane ağız sulandırıcı, kötülük dolu bir şiir bir süre onları epeyi oyaladı ama sonunda Big Black'in şarkı sözleri çıktı: Burası Ürdün, ne istersek yaparız... Ha, bir şey daha. Bir liste."

"Ne tür bir liste?"

"Hit listesi. 'En Sevdiğim Şarkılar' değil de, öbür türden. Hani başında, büyük harflerle HEPSİ ÖLMEYİ HAK EDİYOR yazarlar ya."

"Tanrım!" Oturdun. "Bugünlerde böyle şeylerin şakası bile olmaz."

"Haaaayııur, şaka olduğunu düşünmediler zaten."

"Bu çocuğa güzel bir fırça çekmeyi planlıyorlardır umarım," dedin. "Ohooo, bence fırça çekmekten daha iyisini yapacaklar." "Eee kimdi?" diye sordum. "Nerede buldular?" "Dolabında. Çok da enteresan. Hiç beklenmeyecek biri. Sü

perlatin domuzu." "Kev," dedin sertçe. "Seni böyle aşağılayıcı şekilde konuşmaman konusunda uyarmıştım."

"Çok pardon. SenorEspinoza demek istiyorum yani. Eminim Latin halkı adına etnik düşmanlık ve bastırılmış öfke duygularıyla dolup taşıyordu."

"Dur biraz," dedim. "Bu geçen sene büyük akademi ödülünü kazanan çocuk değil mi?" "Hatırlamıyorum," dedi Kevin neşeyle. "Ama o üç haftalık uzaklaşurma sicilini fena bozacak. Ne yazık değil mi? İnsanlar hiç göründükleri gibi değil."

"Madem herkes bu aramanın yapılacağını biliyordu," dedim "Neden bu Espinoza denen çocuk böyle suçlayıcı bir listeyi dolabından daha önce kaldırmamış?"

"Bilmem," dedi Kevin. "Amatördü herhalde."

Sehpanın üzerinde parmaklarımla tempo tuttum. "Şu dolaplar. Bizim zamanımızda dolapların üstünde aralıklar vardı. Havalandırma delikleri gibi. Sizinkiler de öyle mi?"

"Tabii ki. Böylece patates kızartmaları gün geçtikçe daha lezzetli oluyor."

Okul birinciliği adayını uzaklaştırıyor, Greer Ulanov'un altını ıslatmasına neden oluyorlardı. Şairleri, heyecanlı sporcuları, cenaze kıyafetiyle okula

gelenleri cezalandırıyorlardı. Dikkat çekici bir takma adı olan ya da onları "dışlanmış" olarak damgalayacak, gösterişsiz bir arkadaş listesine sahip olanlar şüpheli oluyordu. Anladığım kadarıyla bu, tuhaf tiplere açılmış bir savaştı. Hayaum boyunca kendimi tuhaf tiplerle özdeşleştirmiştim. Gençken, sert Ermeni hatlarımla pek güzel sayılmazdım. Tuhaf bir adım vardı. Erkek kardeşim asık suratıı, sessiz, silik bir tipti. Beni hiçbir yere götürmeyen, okul etkinliklerine katılmayan, bahane bulmakta direnmesi çok tatlı olsa da kendini eve kapatmış bir anneye sahiptim. Sürekli kaçma hayali kuran (yalnızca Racine'den değil Amerika'dan) bir hayalperesttim. Hayalperestler arkalarını kollamaz. 1998'de Gladstone Lise-si'nde öğrenci olsaydım, lise iki İngilizce dersinde Enderby Avenue'deki 11 2 numaralı lahiti havaya uçurarak ümitsiz ailemi eziyetten kurtarma hakkında şok edici bir fantezi yazacağım kesindi. Ya da "çeşitlilik" üzerine bir yurttaşlık projesi hazırla

yacak olsam, şiddete yönelik sağlıksız bir ilgi olarak yorumlanacak kadar kanlı ayrıntılar katardım. Buna karşılık, başını ellerinin arasına almış silahının yanında oturan zavallı Jacob Davis'e mantıksız bir anlayış gösterirdim. Ya da düşüncesizce bir Latince metni canice diye yerebilirdim. Öyle ya da böyle, anında okuldan şutlanırdım.

Oysa Kevin tuhaf değildi. Fark edebileceğiniz şekilde değil. Küçük giysileri silah gibi kullanıyordu ama baştan aşağı siyahlar giyinmiyordu. Trençkotla dolaşıp suratını asmıyordu. "Küçük giysiler," fotokopisi çekilmiş resmi "uyarı işaretleri" listesinde yer almıyordu. Notları genelde B'ydi, bu da benden başka kimseyi şaşırtmıyordu. Zeki bir çocuk diye düşünüyordum, notların şişirilmesi genel bir durumdu, kazara bile olsa bir A alması gerekirdi. Ama hayır, Kevin zekâsını kendini öne çıkarmamakta kullanıyordu. Bazen aşınya da kaçıyordu üstelik. Yani, kompozisyonları o kadar sıkıcı, cansız ve monotondu ki delilik sınırlarında geziyordu. O tutarsız, aptallaştıncı cümleleriyle ("Paul Revere ata biniyordu. İngilizler geliyor, dedi. 'İngilizler geliyor, İngilizler geliyor.'") öğretmenini hiçe saydığını birilerinin fark etmiş olması gerektiğini düşünüyor insan. Ama yalnızca Afrika-Amerikalı Tarihi öğretmenine zenci, köle, kara sözcüklerinin devamlı kullanıldığı bir kompozisyon yazdığında şansını zorlamıştı.

Sosyal açıdan Kevin, kendini "yalnız" görünüp de tehlikeli olarak algılanmayacağı kadar sayıda "arkadaş"la kamufle etti. Hepsi de sıradan tiplerdi, eğer böyle bir şey varsa aşırı sıradan tipler ya da Lenny Pugh gibi düpedüz geri zekâlılardı. Uyuşuk bir itaatten ibaret olan ince, gri örtünün arkasında gizli bir hayat sürmüş olabilirlerdi ama Kevin'ın okulunda tehlike işareti olmayan tek şey sıkıcılıkn. Maskesi kusursuzdu.

Kevin uyuşturucu kullanıyor muydu? Hiçbir zaman emin olamadım. Bu konuya nasıl yaklaşacağın konusunda kaygılanıp durdun. Ahlaki açıdan dürüst bir yaklaşım izleyip, bütün ilaçlan deliliğe ya da bataklığa giden yol olarak mı suçlasaydın, yoksa doğru yolu bulmuş hovardayı oynayıp bir zamanlar şeker gibi yuttuğun ama dişini çürütebileceğini zor yoldan öğrendiğin maddelerin uzun bir listesiyle mi övünseydin. (Gerçek - ecza dolabını tamtakır boşaltmamış olsak da ikimiz de eğlence niyetine çeşitli uyuşturucuları denemiştik. Üstelik yalnızca altmışlarda da değil, Kevin doğmadan bir yıl öncesine kadar. Kimya yoluyla daha iyi bir yaşam ikimizi ne tımarhaneye götürmüştü ne de acil servise. Zihinsel panayırda bu neşeli karnaval gezileri pişmanlıktan çok nostalji kaynağıydı - kabul edilemez bir yaklaşım.) Her iki yol da tuzaklıydı. Birincisi seni, neden söz ettiğinden haberi olmayan eski kafalı biri olarak damgalıyor, ikincisi ikiyüzlülük kokuyordu. Bir orta yol bulduğunu hamlıyorum. Esrar içtiğini itiraf etmiştin. Tutarlı olmak adına "denemek" isterse sakıncası olmadığını söylemiştin. Lütfen, lütfen yakalanma, demiştin, ve kimseye herhangi bir uyuşturacu madde kullanımım teşvik ettiğimi söyleme. Bense dudağımı ısırmıştım. Sana söylemesem de

o çocuğun bir-iki ecstasy atmasının hayatta başına gelebilecek en iyi şey olduğunu düşünüyordum.

Cinsellik konusuna gelince, bu "düz-ve-at" övünmesinin doğruluğu havada kalmış bir konu. Kevini senden daha iyi "tanıdığımı" iddia ettiysem, onun yalnızca anlaşılmaz olduğunu bildiğimi söylemek istemiştim.
Onu tanımadığımı biliyorum. Hâlâ bakir olabilir; yalnızca tek bir şeyden eminim. O da seks yapnysa bile çirkin olmuştur, gömleğini çıkarmadan kısa süren bir pompalama işlemi. (Hatta, bunu Lenny Pughia bile yapmış olabilir. İkisini bir arada hayal etmek tuhaf biçimde kolay.) Bu nedenle Kevin, sırf sütümsü menisiyle şişmiş kaygan plastik bir kılıf, anlamsız

ilişkilerine bir o kadar daha nefis bir iğrençlik katacağı için senin cinselliğe hazır olduğunda her zaman bir prezarvatif kullanması uyarını bile dikkate almış olabilir. Güzelliği görememenin çirkinliği de görmemeyi gerektirdiğini söyleyen bir şey yok, ki Kevin çirkinlik zevkini çok uzun zaman önce ge

liştdrdi. Muhtemelen iğrençliğin de güzellik kadar çok kademesi var, bu nedenle çürümüş bir zihin belli bir inceliği kapsayacaktır.

Kevin dokuzuncu sınıftayken, okul yılının sonlarında bir olay daha oldu, sana hiç anlatmadım, ama şimdi hikâyenin tam olması için değineceğim.

Haziranın başında AVVAP bilgisayarlanna virüs bulaştığını hatırlıyorsundur eminim. Teknik personel virüsün kaynağının, akıllıca, "UYARI: Dolaşımdaki yeni virüs" başlığı konmuş bir eposta olduğunu bulmuşlardı. Kimse çöpe giden yazılı kopyalarla ya da adi disketlerle uğraşmıyordu, virüs yedek sürücümüze de bulaştığı için sonuç bir felaket oldu. Dosyalar birbiri ardına açılmaz hale geldi, kayboldu ya da açıldığında ekranda kareler, eğri büğrü çizgiler, yaklaşık işarederinden oluşan semboller göründü. Dört farklı edisyon en az altı ay ileriye atıldı. Böylece kitapevi zincirleri dahil bize en sadık kitapçılar bile Wing and a Prayer canlı yaz pazarım güncel listelerle tatmin edemediği için The Kough Guide ve The Lonely Planet siparişine yüklendiler. (Virüsü e-posta listemizdeki bütün pazarlamacılara gönderdiğimizde dost kazandığımızı da söyleyemem.) O sezon kaybettiğimiz işi bir daha hiç telafi edemedik, bu nedenle 2000'de şirketi, iki yıl öncesine göre yarı fiyatına satmamın başlıca nedenlerinden biri de bu virüsün bulaşması. Benim içinse 1998'deki kuşatma ruhuna dayanıyor.

Sana kaynağını utançtan anlatmadım. Hiç burnunu sokmayacaktın, derdin. Çocuk odasımn dokunulmazlığına saygıyı öngören ebeveyn kuralına uymalıydım. Sonuç benim için felaket olduysa, kendi kuyumu kendim kazmıştım. Kitaptaki en eski kandırmaca, bütün dünyadaki inançsızların en sevdiği numaraydı: insanlar kurcalamamaları gereken şeyleri kurcalayıp suçlayıcı bir şey bulduklarında, dikkati buldukları şeyden uzaklaştırmak için hemen konuyu çevirip kurcalamaya getirirsin.

Neden oraya girdiğimi bilmiyorum. Celia'nın göz doktorunda randevusu vardı, onu götürebilmek için AVVAP'a gitmeyip evde kalmıştım. Kevin'ın odasında merak uyandıracak pek bir şey yoktu, ama tam da bu özelliği, gizemli boşluğu, beni mıknatıs gibi çekmiş olabilir. Kapı gıcırdayarak açıldığında orada olmamam gerektiğini söyleyen his çok güçlüydü. Kevin okuldaydı, sen mekân aramada, Celia on dakikasını alması gereken, bu yüzden iki saatini vereceği ev ödeviyle uğraşıyordu, keşfedilme ihtimalim çok azdı. Yine de kalbim küt küt atıyordu, soluğum kesiliyordu. Aptallık ediyorsun, dedim kendi kendime. Kendi evimdeyim, birisi gelirse, kirli tabak aramaya geldiğimi söylerim.

Sanki o odada böyle bir şey mümkün olabilirmiş gibi. Tertemizdi. Kevin'la "anneanne" diye dalga geçerdin. O kadar düzen düşkünüydü. Yatak acemi birliğindeki bir er titizliğiyle yapılmış

u. Ona yarış arabaları ya da Zindan ve Ejderha desenli çarşaflar önermiştik ama sade bir bej de ayak diremişti. Duvarlar boştu. Oasis ya da Spice Girls posterleri yoktu, Marilyn Manşon bir yerlerden sıntmıyordu. Kitaplık raflarının büyük bölümü boştu. Birkaç ders kitabı, Robin Hood, Noellerde ve doğum günlerinde aldığımız yığınla kitap ortadan kaybolmuştu. Kendi televizyonu ve müzik sistemi vardı ama dinlediğini duyduğum tek müzik Philip Glass'a benzeyen, sabit matematik denklemlerine göre programlanmış bilgisayar kaynaklı seslerdi. Ne bir biçimi, ne iniş-çıkışı vardı. VVheather Channeli seyretmediği zamanlarda açnğı televizyondaki karlı görüntüye eşlik eden beyaz gürültüye benziyordu. Neden "hoşlandığını" anlamaya çalışırken verdiğimiz CD'ler de ortada yoktu. Adayan yunuslar ya da uzay görüntüleri olan pek çok iç açıcı ekran koruyucu varken onun Ga-teway'indeki ekran koruyucu rasgele noktalar saçıyordu.

Kafasının içi de böyle mi görünüyordu acaba? Yoksa bu oda da bir tür ekran koruyucu muydu? Yatağın üzerine bir deniz manzarası koydun mu Quality Inn'lerdeki boş bir odadan farksız olurdu. Yatağının yamnda bir fotoğraf, çalışma masasının üzerinde bir tek hatıra yoktu. Yüzeyler parlak ve boştu. Heavy metal müzikle inleyen, Playboy posterleriyle renklenmiş, çamurlu eşofman üsderinin pis kokusu sinmiş, bir yıllık ton balıklı sandviçlerin kınntılarıyla kaplı bir cehennem deliği olmasım ne kadar çok isterdim. Bir

gencin, yetkili olmayanların giremeyeceği böyle bir ini olmasım anlardım. Böyle bir odada güvenli, anlaşılabilir sırlar keşfederdim, bir çorabın altında eskimiş bir prezervatif kutusu, kokulu bir spor ayakkabının parmak ucuna saklanmış küçük bir torba ot. Tam tersine, bu odanın sırları, oğlumdan bir iz gibi bulamayacağım şeylerle ilgiliydi. Çevreme bakınırken tedirginlikle, bu odada- herhangi biri yaşıyor olabilir diye düşünüyordum.

Saklayacak bir şey yok görüntüsüne gelince bunu yutmamıştım. Bilgisayarın üzerindeki rafta bir deste disket gördüğümde ne olduklarına baktım. Karaktersiz, kusursuz bir el yazısıyla yazılmış adları ne olduklarını gizliyordu: "Nostradamus", "Seni Seviyorum", "D4-X". Ahlaksız biri gibi hissederek, bir tanesini aldım ve kalanı bulduğum gibi bırakıp kapıdan sessizce çıktım.

Çalışma odamda disketi bilgisayarıma taktım, a sürücüsündeki dosya uzantılarım tanımıyordum ama normal sözcük işlem dosyaları olmadıkları için birazcık hayal kırıklığı hissettim. Özel bir günlük bulmayı umarken belki de iç dünyasının tam içeriğini değil de en azından bir iç dünyası olduğunu doğrulamak istemiş olabilirim. Kolayca teslim olmak istemediğim için Explorer programına girip dosyalardan birini yükledim. Kafa karıştırıcı bir biçimde Microsoft Oudook Express açıldığı sırada Celia yemek masasından seslenerek yardım istedi. On beş dakika kadar bilgisayardan uzaktım.

Geri döndüğümde ekran karamıştı. Daha önce hiç yapmadığı bir şey yapıp kendiliğinden kapanmıştı. Canım sıkılarak tekrar açtım ama karşılığında yalnızca hata mesajları aldım, disketi çıkardığımda bile aym sorun devam etti.

Benden çok önde olmalısın. Ertesi gün teknik personelin bakması için bilgisayarı işe götürdüğümde bütün çalışanları ortalıkta dolanırken buldum. Tam olarak kıyamet değildi, daha çok içkinin tükendiği bir parti atmosferi vardı. Editörler birbirlerinin bölmelerinde boş boş gevezelik ediyordu. Kimse çalışmıyordu. Çalışamıyordu. Tek bir bilgisayar bile işlemiyordu. Sonra George bana PC'min harddriveinın onarılamayacak derecede çöktüğünü yeni bir tane almamın daha iyi olacağını söylediğinde derin bir oh çekecektim az kalsın. Bulaşana nesne yok edildiğinde, hiç

kimse virüsün AWAPin kendi yöneticisi tarafından gönderildiğini bilmeyecekti.

Evcil bir akrep beslemenin modern dengine benzer bir şeyi tuttuğu, Kevin'a korkunç öfkeliydim. Bu yüzden disketi kimse görmeden rafina geri koymak yerine birkaç gün kanıt olarak tuttum. Ama öfkem yaüşınca, Kevin'ın bizzat şirketimin dosyalanın silmediğini kabul etmek zorunda kaldım, bu felaket benim suçumdu. Bu yüzden bir gece odasımn kapışım çaldım, izin verdiğinde içeri girip kapıyı arkamdan kapadım. Masasında oturuyordu. Ekran koruyucu rasgele beliren noktalarıyla göz kırpıyordu.

"Sana bir şey sormak istiyordum," dedim, diskederini uklatarak. "Bu nedir?"

"Virüs," dedi neşeyle. "Yüklemedin değil mi?"

"Tabii ki hayır," dedim hemen, bir çocuğa yalan söylemek insanın anne babasına yalan söylemesine benziyordu. Bekâretimi on yedi yaşında kaybettiğimde, anneme gece bir kız arkadaşımda kaldığım yalanını söylerken de yüzüm alev alev yanmıştı. Annem doğrusunu biliyordu elbette, Kevin da öyle. "Yani," diye düzelttim üzüntülü bir sesle, "bir kez."

"Bir kez yeterli."

İkimiz de odasına gizlice girip disket çalmış, sonra da çaldığım bu disketle bilgisayanmı bozup işyerimi felce uğratmış olduğumu biliyorduk ve onu endüstriyel sabotajla suçlamak üzere odasına dalmamın saçmalığının farkındaydık. Bu nedenle konuşma tarafsız bir şekilde devam etti.

"Böyle bir şeyi neden tutuyorsun?" diye sordum saygıyla.

"Koleksiyon yapıyorum."

"Toplamak için tuhaf bir şey değil mi?"

"Pulları sevmiyorum."

Tam o sırada içeri aniden sen girsen ve ne diye masasında bir

yığın bilgisayar virüsü tuttuğunu öğrenmek isteyecek olsan sana

ne söyleyeceğini zihnimde canlandırdım. Kuzuların Sessizliği'm izledikten sonra FBI ajanı olmaya karar verdimi Biliyorsun onlarda da korkunç bilgisayar virüsleri yayan hackerları yakalayan bir tim var.
Onları araştırıyorum da, çünkü virüslerin yeni ekonomi ve küreselleşmede büyük sorun olacağını okudum, hatta ülkemiz savunması için bile büyük önem taşıyormuş... Kevin'ın böyle bir performansı sunmaması -bilgisayar virüsü topluyorum, ne olmuş?- tuhaf bir biçimde gururumun kabarmasına yol açtı.

Utangaççça sordum: "Kaç virüs var?"

"Yirmi üç."

"Bulması çok zor mu?" Bana eğlenceli bir bakış fırlattı. Yine aynı kararsızlık hissi vardı ama annesiyle konuşma deneyi yapmak aklına esti. " Canlı yakalaması zor," dedi. "Kaçıyorlar, ısırıyorlar. Nasıl idare edeceğini bilmen gerek. Laboratuarlarda tehlikeli hastalıkları inceleyen ama kendisi hastalanmak istemeyen doktorlar gibi."

"Yani, kendi makinene bulaşmalarını engellemelisin."

"Evet. Mouse Ferguson bana işin inceliklerini öğretiyor."

"Topladığın için soruyorum, insanlar neden onları üretiyor? Anlamıyorum. Ellerine geçen bir şey yok. Nesi çekici bunun?"

"Neyi anlamadığını anlamadım."

"Bedava telefon konuşması yapmak için AT&T'ye girmeyi ya da kredi kartı numaralannı çalmayı anlıyorum. Ama bu tür bir bilgi işlem
suçunun kimseye bir faydası yok. Ne anlamı var?"

"Anlamı, anlamsızlığı."

"Hâlâ anlamış değilim."

"Virüsler, bir tür zarafet taşıyorlar. Neredeyse saflar. Hayır işiymiş gibi düşün. Yani, bencillikten uzak. "

"Ama bu AİDS yaratmaktan farksız."

"Belki birisi AİDS'i yaratmışnr," dedi dostane bir şekilde. "Yoksa başka türlü nasıl olur? Bilgisayarının karşısında bir şeyler yazarsın, eve gidersin, buzdolabın çalışır, sonra başka bir bilgisayardan maaş çekin çıkar ve bilgisayarına yine boktan bir şeyler yazarsın. Zaten ölü gibisin."

"Yani bu... Neredeyse hayatta olduğunu bilmek için mi ne. Başka insanlara seni kontrol etmediklerini göstermek için. Tuiıklansan bile bir şeyler yapabileceğini kanıdamak için."

"Evet, hemen hemen," dedi takdirle. Onun gözünde kendimi aşmışnm. "Ah," dedim, ona diskedni geri vererek. "Neyse, açıklama için teşekkürler." Giderken, "Bilgisayarın çöktü, değil mi?" dedi.

"Evet, çöktü. Samrım bunu hak ettim."

"Sevmediğin biri varsa ve e-postalarını biliyorsan, bana haber ver yeter." Güldüm. "Tamam, kesinlikle veririm. Ama bazı günler sevmediğim insanların listesi epeyi uzun oluyor." "Alçak yerlerde dostların olduğunu söylesen iyi olur onlara," dedi. Demek kaynaşmak böyle bir şey! Hayrete düşmüştüm, kapıyı arkamdan kapadım.

16 Mart 2001

Sevgili Franklin,

Bir başka cuma akşamı geldi çattı. Yarın sabah bir Chatham ziyareti için daha hazırlıyorum kendimi. Halojen ampuller yine titriyorlar, tıpkı benim iyi bir asker olup hayatımın geri kalanım adsız bir görev adına yaşama kararlığım gibi gidip geliyorlar. Bir saati aşkın burada oturup, niye yaşamaya devam ettiğimi düşündüm, bilhassa senden ne istediğimi. Sanınm seni geri istediğimi söylememe gerek yok. Bu karşılıklı mektuplaşmanın boyutu gerçi daha çok tek taraflı bir mektuplaşma- bunu açıkça doğruluyor. Ama başka ne? Beni affetmeni mi istiyorum? Eğer öyleyse ne için?

Ne de olsa Perşembe'nin ardından ailemizin enkazını kaplayan, istenmeyen affetme dalgası beni huzursuz etmişd. Beynini padatmayı ya da onun çocuklarını doğurmayı vaat eden mektupların yanı sıra, Kevin acısını paylaşmayı öneren, ruhsal acısını anlamayan toplum adına özür dileyen ve ona henüz pişman olmadığı şeyler için genel ahlaki af bağışlayan düzinelerce mektup alıyordu. Ziyaret odasında, bana seçtiği yerleri yüksek sesle okumuştu. Bununla eğleniyordu.

Elbette tövbe etmeyen birini affetmek affetmeyi bir maskaralığa çeviriyor, bunu kendim için de söylüyorum. Ben de bir yığın mektup aldım, (e-posta ve posta adresim nzam olmaksızın partnersnprayer.org ve beliefnet.com'da yayınlanmıştı; görünüşe göre herhangi bir zamanda binlerce Amerikalı benim kurtuluşum için dua ediyordu) çoğu da artık inanmama eğilimimin iyice artüğı bir tanrıyı bana yardıma çağırıyor, genel anlamda anne olarak eksiklerimi temize çıkarıyordu. Bu iyi niyetli insanların kötü durumumdan etkilendiğini varsayabilirim sadece. Yine de bütün bu kurtuluşun yabancılar tarafından verilmesinin onu biraz ucuzlaştırması beni rahatsız ediyordu. Alttan alta bir övünme, gösterişli bir otomobil kullanmanın dini versiyonu haline gelen o göze batan merhameti ele veriyordu. Bunun tersine, kardeşim Giles, dik başlı oğlumuzun ailesinin üzerine istemediği biçimde dikkaderin çekilmesini affedemiyor. Bu kine değer veriyorum, sırf dürüstiüğü için bile olsa. Bu nedenle zarfları, siparişini vermediğim Pocket Fishermaniar ve Gensu bıçakları gibi postaya iade etmeyi düşünüyordum. İlk aylarda acıdan soluk alamazken, Hıristiyan yardımseverliğinin boğucu sınırlarındansa

kırların dinçleştiren açık havasını tercih eden bir ruh hali halindeydim. Nefret mektuplarımdaki kindarlık ise et kırmızısı ve çiğdi. Oysa merhamet, pastel renkte ve işlenmişti. Merhametlilerden gelen birkaç sayfayı okuduğumda, bir fiıçı sıvı erimiş balkabağının içinden emekleyerek çıkmış gibi hissederdim. Bu insanları sarsıp avaz avaz bağırmak isti

yordum. Bizi affetmek mi! Bu çocuğun ne yaptığını biliyor mu sunuz?

Ama asıl sinirlerime dokunan bu büyük budalaca affin sada ka gibi, seçilenlere dağıtıl maşıydı. Her gün karşılaşılan türden zayıf karakterler - yobazlar, ayrımcılar ve iç çamaşın fetişleri- için geçerli değildi. Katil "KK " acıma hisleriyle dolu yığınlarca mek tup arkadaşını toplarken, çaresizce sevilmeye çalışan kafası karış mış bir drama öğretmeni hayatının sonuna kadar red oyu alıp dışlanmıştı. Amerika'nın hercai merhameti seninki kadar rahat sız etmiyor beni. Pearliü Luke Woodham, Jonesboro'daki kü çük Mitchell ve Andrew'ü anlamak için elinden geleni yapıyor dun. Peki neden Vicki Pagorski'ye verecek hiç anlayışın yoktu?

1998'de, Kevin'ın lise son sınıftaki ilk sömestri bir skandalin hâkimiyetinde geçti. Dedikodular haftalardır dolaşıyordu ama biz döngünün içinde değildik. İlk kez, okul yönetimi Bayan Pa gorski'nin drama öğrencilerine o mektubu gönderdiğinde haberimiz oldu. Kevin o sıralarda, Sıradan Genç kimliğini koru mak için ilgi odağı olmaktan kaçınıyordu. Öte yandan, odasının da ima ettiği gibi herhangi biri olabilirdi. Bu nedenle yıllarca oyunculuğa ilgi duymuş olabilirdi.

"Franklin şuna bir baksana," dedim bir kasım akşamı. Clintonin "yalancı bir sersem" olduğunu yazan Timefz söyleniyordun. Mektubu sana uzattım. "Ben neye yoracağımı bilemedim."

Okuma gözlüklerini takarken, saçının sarıdan kesin bir griye döndüğünü fark ettiğim o şimdiki zamana gelme anlarından birini yaşadım. "Bana öyle geliyor ki bu hanımın taze et düşkünlüğü var."

"Eh, öyle bir anlam çıkıyor," dedim. "Ama birisi suçlamada bulunduysa bu mektup onu savunmuyor. Kızınız ya da oğlunuz bir anormallik ya da uygunsuz bir davranış bildirdiyse... Lütfen çocuğunuzla konuşun...

Daha fazla pislik çıkarmaya çalışıyorlar!"

"Kendilerini korumalan gerek... KEV! Biraz oturma odasına gelir misin?" Kevin aylak aylak yemek odasına girdi. Küçücük, güvercingrisi eşofman giyiyordu,

elastik bilek bölümleri dizlerinin altında toplanmıştı.

"Kev, bu biraz garip olacak," dedin, "yanlış bir şey yapnğını da söylemiyorum. Hiçbir şey yapmadın. Ama şu drama öğretmeni Bayan Pagorski. Onu seviyor musun?" Kevin kapı kemerine dayandı. "Kötü biri değil galiba. Sadece birazcık..."

"Birazcık ne?"

Kevin uzun uzun çevresine bakındı. "Tuhaf."

"Nasıl tuhaf?" diye sordum.

Bağlanmamış spor ayakkabılarını inceledi, kirpiklerinin arasından bize baktı. "Biraz garip giyiniyor falan. Öğretmen gibi değil. Dar blucinler ve bazen tişörtleri..." Kıvrılıp bir bacağıyla diğer bileğini kaşıdı. "Üst

düğmeleri bazen....Bir sahneyi yönetirken fazla heyecanlanıyor, o zaman

da... biraz utanç verici."

"Sutyen takıyor mu?" diye sordun lafi dolandırmadan. Kevin yüzünü çevirerek sıntmasım basardı. "Her zaman değıl." "Yani, rahat giyiniyor, bazen de kıskıma giyiniyor," dedim. "Başka bir şey var mı?"

"O kadar önemli bir şey değil ama küfürlü konuşuyor? Yani, tamam, önemli değil belki, ama bir öğretmen yapınca, dediğim gibi biraz tuhaf oluyor."

"Küfürlü derken kahretsifii ya da lanet olsun'u mu kastediyorsun?" diye kurcaladın. "Yoksa daha mı sert?" Kevin çaresizce omuzlannı kaldırdı.

"Evet, yani, -affedersin Annecik-" "Ah, bırak bunları Kevin," dedim sabırsızca. Rahatsızlığı biraz abamlıydı "Koca kadınım ben."

"Siktir gibi mesela," dedi gözlerime bakarak. "Mesela, hay sikeyim ne performanstı ya da birini yönetirken kıza gerçekten onu düzmek istiyormuşsun, domuz gibi bağırana kadar sikecek missin gibi bak, diyor."

"Epeyi ileri gidiyormuş, Eva," dedin kaşlarını kaldırarak.

"Görüntüsü nasıl?" dedim.

"Biraz büyük, ııh," diye göğüs işareti yaptı. "Bir de kocaman bir kıçı var," bu kez sırıtmasını saklamadı. "Yaşlı falan. Resmen kocakarı aslında."

"İyi bir öğretmen mi?"

"Çok hevesli olduğu kesin."

"Nasıl hevesli?" dedin.

"Hep okuldan sonra kalıp sahnelerimizi onunla çalışmamızı istiyor. Pek çok öğretmen eve gitmek ister. Ama Pagorski gitmiyor. Doyamıyor."
"Bazı öğretmenler yaptıkları işe tutkuyla sarılıyor olabilir," dedim sert bir sesle.

"O da öyle," dedi Kevin. "Cidden tutkulu. "

"Bohem biri sanki," dedin, "ya da biraz kaçık. Bu kısmı önemli değil ama, diğerleri önemli. Bu yüzden bilmemiz gerekiyor. Sana hiç dokundu mu? Flört eder biçimde. Ya da belden aşağı bir yere. Seni rahatsız edecek şekilde."

Kıvrılıp bükülmesi iyice abartılı bir hale geldi, gerçekten ka-şınmıyormuş gibi göbeğini kaşıdı. "Rahatsızlıkla ne kastettiğine bağlı galiba:"

Telaşlı görünüyordun. "Oğlum, bak burada yalnızca biz varız. Ama bu önemli bir durum, değil mi? Bir şey olduysa bilmemiz gerekiyor."

"Bakın," dedi utangaç bir halde. "Darılmak yok, Annecik, ama sakıncası yoksa babamla yalnız konuşmak istiyorum."

Aslmda çok sakıncası vardı. Hikâyesine inanmam istenecekse, kendi kulaklanmla duymam gerekiyordu. Ama izin isteyip mutfağa gitmekten ve endişelenmekten başka yapacak bir şey yoktu.

On beş dakika sonra burnundan soluyordun. Sana bir bardak şarap koydum ama yerinde duramıyordun. "Sana şu kadarını söyleyeyim Eva, bu kadın haddini aşmış."

"Bildirecek misin?"

"Hiç kuşkun olmasın. O öğretmenin işten kovulması gerekiyor. Hah, hatta tutuklanması. Oğlan henüz reşit değil." "Birlikte... birlikte gitmemizi ister misin?" Bunun yerine

Ona inanıyor musun? diye soracaktım ama zahmet etmedim.

Savcılık kanıdannı sunmayı sana bırakarak, rutin bir veli öğretmen görüşmesi gibi Kevin'ın İngilizce öğretmeni Dana Roc-co'ya gitmeye razı oldum.

Bayan Rocco'nun sınıfından saat dörtte hızla çıkan Mary VVoolford koridorda yanımdan bir baş selamı bile vermeden geçip gitti. Kızı okulda parlak bir öğrenci değildi ve her zaman böyle değilse, öfkeli görünüyordu. Girdiğimde Bayan Rocco içinde bir yerlerden güç almak istercesine derin bir soluk almış bir ifâde taşıyordu. Ama hemen toparlandı, candan bir biçimde elimi sıku.

"Sizinle tanışmayı çok istiyordum," dedi, güçlü bir sesle. "Oğlunuz benim için tam bir bilmece, sizin çözmekte bana yardımcı olabileceğinizi umuyorum."

"Korkarım gizemi anlatmaları için ben de öğretmenlerine güveniyorum," dedim yorgun bir gülümsemeyle. Masasının önündeki iskemleye oturdum.

"Ama sizi aydınlatabileceklerini sanmam." "Kevin ödevlerini yapıyor. Okuldan kaytaran bir çocuk değil. Bildiğimiz kadanyla okula bıçak getirmiyor. Öğretmenleri için bu kadannı bilmek yeterli." "Korkarım, buradaki öğretmenlerin çoğuna 100 öğrenci düşüyor.:."

"Özür dilerim, eleştiri anlamında söylemedim. Kadro o ka dar az ki adını bilmenizden

bile etkilendim."

"Ah, Kevin'ı hemen fark ettim..." Başka bir şey daha söyleyecek gibi oldu ama sonra durdu. Arkası silgili bir kurşun kalemi altdudağına koydu. Kırklarının ortasında ince, çekici bir kadındı. Keskin yüz hatları nedeniyle affetmez bir ifadesi vardı. Dudaklarını hafifçe birbirine bastırıyordu. İtidalli bir havası vardı ama temkinliliği doğal değil de yüksek bir bedel ödenen bir deneme yanılma süreci sonucunda öğrenilmiş gibiydi.

Bu devirde öğretmen olmak kolay değildi, gerçi ne zaman kolay oldu bilmiyorum. Eyalet yüksek standartlar talep ediyordu, ebeveynler yüksek not. Herhangi bir etnik duyarsızlık ya da cinsel uygunsuzluk için mercek altındaydılar; giderek çoğalan standartlaştırılmış sınavların ezberden eğitim talepleriyle öğrencilerin daha yaratıcı ifade çığlıkları arasında kalmışlardı. Çocuk lardaki yanlış olan her şey için suçlanan da çocukların kurtuluşu için başvurulan da öğretmenlerdi. Bu günah keçisi ve kurtarıcı rolü resmen bir peygamber sabrı gerektiriyordu ama İsa bile 1998 koşullannda onlardan çok para kazanırdı.

"Niyeti ne?" diye devam etti Bayan Rocco, kalemin silgili ucuyla masaya vurarak.

"Anlamadım?"

"Neler çeviriyor dersiniz? Saklamaya çalışıyor ama çok akıllı. Üstelik, oldukça sert bir toplumsal eleştirmen. Bu alaylı kompozisyonları hep mi yaziyordu, yoksa bu anlamsız parodiler yeni bir şey mi?"

"Emekleme çağından beri epeyi keskin bir saçma anlayışına sahip." "Bu üç kelimelik kompozisyonları adeta bir hüner gösterisi. Söylesenize saçma bulmadığı bir şey var mı ki?" "Okçuluk," dedim mutsuz bir biçimde. "Neden ondan sıkılmadığım anlamıyorum."

"Sizce okçuluğun nesini seviyor?"

Kaşlarımı çattım. "Okla ilgili. Odaklanması, amaçlılığı, yön duygusu. Belki kıskanıyordun Kevin atış talimi yaparken olağanüstü bir biçimde odaklanıyor, onun dışında amaçsız görünen bir çocuk."

"Bayan Khatchadourian. Sizi zor durumda bırakmak istemem ama ailenizde bilmem gereken bir durum var mı? Oğlunuzun neden her zaman kızgın göründüğünü anlamama yardımcı olabileceğinizi umuyordum."

'Çok tuhaf. Çoğu öğretmeni Kevin'ı durgun, hatta uyuşuk olarak tanımlamışur."

"O haller göstermelik."

"Biraz asi olduğunu düşünüyorum aslında..."

"Yapması gereken her şeyi yaparak baş kaldınyor. Çok zekice. Ama gözlerine bakuğımda içinde kabaran bir öfke görüyorum. Neden?"

"Kız kardeşi doğduğunda pek mutiu olmadı, o doğmadan önce de mudu bir çocuk olduğunu söyleyemeyeceğim." Huysuz huysuz konuşuyordum artık. "Maddi durumumuz oldukça iyi, büyük bir evde oturuyoruz..." Utangaç bir havaya hüründüm. "Onu şımartmamaya çalışıyoruz ama hiçbir eksiği yok. Kevinin babası ona tapıyor, neredeyse fazlasıyla. Kız kardeşi geçen yıl Kevinin da tanık olduğu bir kaza geçirdi ama bundan fazla rahatsız olmuş görünmedi. Hatta yeterince rahatsız bile görünmedi. Bunun dışında size korkunç bir travma geçirdiğini ya da bir şeyden mahrum kaldığını söyleyemem. İyi bir hayat sürüyoruz, değil mi?"

"Belki de buna kızıyordun"

"Neden zenginlik onu kızdırsın ki?"

"Belki de bundan iyisinin olmayacağını bildiği içindir. Büyük eviniz. İyi okulu. Bir biçimde, bugünlerde çocuklann işi zor. Ülkenin zenginliği bile bir yük oluyor, çıkmaz bir sokak. Her şey tıkır ukır işliyor, değil mi? En azından orta sınıf bir beyazsanız. Bu nedenle gençler çoğu zaman gereksiz oldukları izlenimine kapılabiliyorlar. Bir anlamda, onlara yapacak bir iş kalmamış gibi."

"Yok etmek dışında." "Evet, aynı döngüleri tarihte de görüyoruz. Yalnızca çocuklarda da değil."

"Biliyor musunuz, çocuklanma Bangladeş ya da Sierra Leone gibi ülkelerde hayatın ne kadar zor olduğunu anlatmaya çalıştım ama bu onlann yaşadığı zorluk değil. Rahatlığın nasıl bir nimet olduğunu anlamaları için onları çividen bir yatakta da yatıramam."

"Kocanızın Kevin'a taptığını söylediniz. Sizin Kevin'la aranız nasıl?"

Kollanmı kavuşturdum. "O bir ergen," dedim.

Zeki kadındı, fazla kurcalamadı. "Oğlunuz kesinlikle umutsuz vaka değil. Size en çok söylemek istediğim şey buydu. Cin gibi. Bazı yazdıkları. Jipler üzerine yazısını okudunuz mu? Neredeyse Svvift kadar iyi. Üstelik bana sırf sınıfın önünde aşağılanmam için zor sorular soruyor. Aslında cevabı önceden biliyor. Ben de en başından beri onu bozmuyorum. Onu tahtaya kaldırıyorum, logomaninin ne demek olduğunu soruyor. Memnuni-yede ne demek olduğunu bilmediğimi kabul ediyorum ve tombala. Yeni bir kelime öğrenmiş çünkü bu soruyu sormak için sözlüğe bakmak zorunda kalmış. Bir oyun yani. Normal yollardan öğrenmeyi reddediyor. Ama arka kapıdan ona ulaşırsanız, oğlunuz kesinlikle parlak bir genç."

Kıskanmıştım. "Genelde ben kapıyı çaldığımda kilitli oluyor."

"Lütfen umutsuzluğa kapılmayın. Sanıyorum sizinleyken de okuldaki gibi anlaşılmaz ve alaycı. Dediğiniz gibi, sonuçta bir ergen. Ama sırf kimsenin altında kalmamak için bile olsa inanılmaz bir hızda bilgiyi kapıyor."

Saatime baktım, zamanımı doldurmuştum. "Lise katliamları," dedim çantamı alırken, düşünmeden. "Burada öyle bir şeyin olacağından endişe ediyor musunuz?"

"Elbette burada da olabilir. Hangi yaştan olursa olsun bu kadar büyük bir grup içinde elbette birkaç kafadan kontak insan olacaknr. Ama dürüstçe konuşayım, şiddet içeren şiirleri idareye teslim etmem öğrencilerimi öfkelendirmekten başka bir işe yaramıyor. Aslında

öfkelendirmesi de gerekir. Hatta daha da fazla. Bu çocuklann çoğu bütün bu sansürlere, dolap aramalarına katlanıyorlar..."

"Açıkça yasalara aykın," diye vurguladım.

"Açıkça yasalara aykın aramalar," diye başını salladı. "Çoğu kuzu gibi boyun eğiyor. Onlara kendi güvenlikleri için olduğu söyleniyor. Çoğu da bunu kabul ediyor. Ben onlann yaşındayken oturma eylemleri, pankardarla yürüyüş düzenlerdik..." Bir kez daha kendini frenledi. "Bence düşmanlıklarını kâğıda dökmeleri yararlı. Zararsız ve fazla baskıyı üzerlerinden atmalarına yarıyor. Ama bu arnk azınlıkta kalan bir görüş. En azından bu korkunç olaylar hâlâ oldukça ender. Yerinizde olsam fazla kay-gılanmazdım."

"Bir de şey..." diye ayağa kalknm. "Vicki Pagorski hakkındaki şu dedikodular. Sizce aslı astarı var mı?" Bayan Rocco'nun gözleri gölgelendi. "Henüz ortada bir şey yok." "Yani kayıt dışı doğru olabilir mi? Onu tanıdığınızı varsayarsak."

"Vicki arkadaşımdır. Bu nedenle tarafsız olamam..." Bir kez daha silgiyi çenesine dayadı. "Zor günler geçiriyor." Başka bir şey söylemedi. Bayan Rocco beni kapıya kadar geçirdi. "Kevin'a benden bir mesaj götürmenizi istiyorum," dedi gülümseyerek. "Onafarkında olduğumu söyleyin."

Ben de çoğu zaman aynı inancı beslemiştim ama hiçbir zaman bu kadar neşeli bir ses tonuyla söyleyemezdim.

Dava açılmasını engellemek için, Nyack Okul Yönetim Kurulu Gladstone Lisesi'nde Vicki Pagorski'nin dört öğrencisinin ebeveynlerinin çağrıldığı kapalı bir disiplin duruşması düzenlendi. Olayın fazla büyümemesi için görüşme normal bir sınıfta yapıldı. Yine de odada olayın anlam ve önemine uygun bir hava vardı ve diğer üç anne ona göre giyinmişti. (Lenny Pugh'un anne babası hakkında, onlarla hiç tanışmadan sınıf ayrımcılığına dayanan korkunç önyargılı tahminler yapmış olduğumu fark ettim; terler içinde, kilolu, parlak renkli polyesterler içinde karavanda yaşayan süprüntüler aramıştı gözlerim boşu boşuna. Daha sonra babasının ince çizgili takım giymiş bankacı tipli bir adam, annesinin hiçbir düğmesi görünmeyen,

tasarımcı elinden çıkma sade giysisiyle zeki görünümlü çarpıcı bir kızıl olduğunu fark ettim. Demek ki hayatta hepimizin ağır yükleri vardı.) Okul yönetimi ve o iriyarı müdür Donald Bevons duvar boyunca sıralanmış katlanan iskemlelere kurulmuşlardı. Hepsi de bir doğruluk ifadesiyle kaşlarını çatmışlardı. Biz aileler de insanı çocuklaşman sıralarda oturuyorduk. Öndeki öğretmen masasının bir yanındaki dört katlanan iskemlede Kevin ve Lenny Pugh ile birlikte oturan çocuklardan ikisini tanımıyordum, tedirgin görünüyorlar, sürekli Kevin'a doğru eğilip fısıldaşıyorlardı. Masanın diğer yanında oturan kişi Vicki Pagorski'den başkası olamazdı.

Gençlerin tanım gücü fazla kuvvedi olmuyor. Ona kocakarı denemezdi, hatta otuzunda bile olduğunu sanmıyorum. Göğüslerine büyük ya da kalçalarına geniş demezdim kesinlikle. Tam tahılla beslenmeyi ihmal etmeyen bir kadının hoş vücuduna sahipti. Çekici miydi? Söylemek zor. Kalkık burnu ve çilleriyle bazı erkeklerin hoşuna giden masum kayıp kız çocuğu görüntüsü vardı. Kahverengi sade tayyörü toplantı için giymişti besbelli. Arkadaşı Dana Rocco yakası açık bir tişört ve dar blucin giymemesi için uyarmış olmalıydı. Ama saçına bir çekidüzen vermemiş olması talihsiz bir durumdu. Kalın telli, karman çor

mandı. Dağınıklığı kafasının da karışık, düzensiz olduğunu akla getiriyordu. Gözlükleri de kötü seçimdi. Büyük yuvarlak çerçeve, patlak gözlü göstermişti onu. Sersemce bir şaşkınlık içinde olduğu izlenimini uyandırıyordu. Elleri kucağında bükülü duruyordu, düz, yün eteğin alnnda dizlerini sıkı sıkı birbirine başarmıştı. Bu haliyle sekizinci sınıf balosunda Kevinin ne olduğunu bilmek istemediğim şeyler fısıldadığı, kısaca Alice dediğim kızı hatırlatıyordu biraz.

Okul yönetim kurulu başkanı Alan Strickland küçük grubu sessiz olmaya davet ettikten sonra odada zaten tatsız bir sessizlik vardı. Strickland işi mahkemeye götürmeden öyle ya da böyle suçlamalan açığa kavuşturmayı umduklannı söyledi. Yönetimin bu tip olayları ne kadar ciddiye aldığı hakkında konuştu, eğitim ve güven üzerine saçmaladı. Yönetim kurulunun nasıl bir eylem izleneceğine (eğer bir şey yapılacaksa) karar verene kadar o akşam konuşulacakların dışarıya sızmamasını istiyordu. Stenograf yalnızca okul içi işlemler için not tutuyordu. Gayri

resmi sohbet retoriğine ters düşerek Bayan Pagorskiiiin avukaünı oturuma çağırmayı reddettiğini söyledi. Sonra da Kevin'a öğretmen masasının önündeki iskemleye oturmasını söyleyerek, ekim ayında o öğleden sonra Bayan Pagorski'nin sınıfında neler olduğunu kendi sözcükleriyle anlatmasını istedi.

Kevin da kostümün önemini kavramış gibiydi. Bir kez olsun sade kumaş pantolon, normal bedende yelek giymişti. Emri aldığında oturma odasının kemerli girişinde alışürmasını yapağı gibi ayaklannı sürüdü, kaçamak bakışlarla gözlerini kıstı. "Yani, benden okul sonrasında kalmamı istediği zamam kastediyorsunuz değil mi?"

"Okuldan sonra kalmasını hiç istemedim," dedi pat diye Pagorski.

Sesi titriyordu ama şaşırücı derecede güçlüydü.

"Size de konuşma şansı verilecek Bayan Pagorski," dedi Strickland. "Şimdilik Kevini dinleyeceğiz." Bu oturumun sakin

ve uygar biçimde devam etmesini istiyordu belli ki, ona iyi şanslar, diye düşündüm.

"Bilmiyorum," dedi Kevin başını eğip bükerek. "Bir süre sonra olay mahremleşti ne bileyim? Bir şey söylemeyecektim aslında ama sonra babam sormaya başlayınca ben de söyledim."

"Ne söyledin?" diye sordu Strickland şefkade. "Daha önce Bay Bevons'a da anlattıklarımı biliyorsunuz." Kevin ellerini bacaklarının arasına sıkıştırarak yere baktı. "Kevin, senin için zor olduğunu anlıyorum ama ayrıntılara ihtiyacımız olacak. Öğretmeninin meslek hayan söz konusu."

Kevin sana bakn. "Baba yapmam şart mı?"

"Korkarım öyle Kev," dedin.

"Şey. Bay Strickland, Bayan Pagorski bana her zaman iyi davrandı. Ger pekten iyi. Her zaman bana bir sahneyi seçmekte yardıma ihtiyacım olup olmadığım sorardı ya da rolümü ezberlemem için diğer rolü okumayı teklif

ederdi... İyi olduğumu düşünmemiştim hiç ama o bana hep çok iyi olduğumu söylerdi. 'Dramatik yüzünü', 'sıkı vücudunu' seviyorum diyordu, bu halimle filmlerde oynayabilirmişim. Onu bilemem de öğretmenimin başını derde sokmak da istemem."

"Sen o kısmını bize bırak Kevin, yalnızca olanları anlat."

"Şöyle oldu: Rolümü çalıştırmak için daha önce birkaç kez okuldan sonra kalmamı istemişti ama hep kalamayacağımı söylemiştim. Aslında çoğu günler kalabilirdim, yani yapacak bir işim falan yoktu ama kalmadım, ne bileyim bir tuhaf geldi. Neden bilmiyorum ama beni masasına çağırıp üzerimden orada olduğunu bile bilmediğim iplik parçalarını alması tuhafıma gidiyordu. Ya da kemerimi ucu çıkmışsa yerine takardı."

"Kevin'ın kemer taktığı görülmüş şey mi?" diye fısıldadım, şışşt deyip susturdun beni. "Ama son defasında çok ısrar etti, sanki dersin bir parçasıymış da mecburmuşum gibi. Daha önce de söyledim, tam olarak

nedenini bilmiyorum ama gitmek istemiyordum. Yalnızca bu defa gitmekten başka çarem yoktu."

Bu konuşmanın çoğunu yere bakarak yapmıştı ama zaman zaman Strickland'e şipşak bakışlar fırlatıyor, Strickland de teşvik edici bir biçimde başını sallıyordu.

"Bana son zilden sonra yapacak işleri olduğunu söylemişti, bu nedenle saat dörde kadar bekledim. O saatte kimsecikler yoktu. Sınıfa girdiğime dördüncü derstekinden farklı giyinmiş olması tuhaf geldi. Yani, yalnızca üst kısmını değiştirmişti ama şu açık yakalı dar tişörderden giyiyordu. Yani o kadar dardı ki şeylerini görebiliyordum - şeyini..."

"Neyini?"

"Onun... göğüs uçlannı," dedi Kevin. '"Monologumun üzerinden geçmemi ister misiniz?' dedim, kalkıp kapıyı kapadı. Kilitledi. 'Biraz baş başa olmamız gerekiyor,' deyince aslında hava gelmesinin hoşuma gittiğini söyledim. En başından mı okuyayım, dediğimde bana önce duruşunu çalışmalıyız, dedi. Diyaframdan, tam buradan konuşmayı

öğrenmem gerektiğini söyledi. Elini göğsüme koydu ve çekmedi. Sonra, dimdik durmalısın dedi, diğer elini sırtımın alnna koyup, bastırdı biraz ovdu. Eminim dik duruyordum. Soluğumu da tutmuştum. Biraz huzursuzdum çünkü. Sonra Equus'tak\ monologumu okumaya başladım. Aslında ben Shakespeare olsun istiyordum, olmak ya da olmamak şeyleri falan. Daha kıyak geliyor bana."

"Bunları başka zaman konuşuruz, evlat. Sonra ne oldu?"

"İki-üç dize okuduktan sonra beni durdurdu. Bu oyunun seks hakkında olduğunu unutmamalısın dedi. Adan kör etmek erotik bir eylem. Sonra bana hiç at görüp görmediğimi sordu. Büyük adarı, öyle midilli falan değil. Aygırlar ve ne kadar büyük olduğunu fark edip etmediğimi sordu - özür dilerim, ne dediğini tam olarak söylememi ister misiz yoksa özet mi geçeyim?"

"Hanrladığın kadarıyla tam olarak ne söylediğini anlatabilirsen daha iyi olur."

"Tamam, siz istediniz." Kevin soluk aldı. "Atın aletini görüp görmediğimi sordu. Büyüklüğünü. Bütün bu zaman boyunca da ben bir tuhaf olmuştum-. Huzursuz gibi. Elini şeyime koydu, ah, fermuarıma. Blucinimin fermuarına. Çok utandım çünkü bu konuşmalardan birazcık... utanmıştım."

"Uyarıldım, demek istiyorsun," dedi Strickland sert bir sesle.

"Bakın, devam etmem şart mı?" dedi Kevin yalvaran bir sesle.

"Yapabilirsen hikâyeyi bitirmen iyi olur."

Kevin tavana baktı, bacaklarını sıkı sıkı birbirine yapıştırdı. Sağ ayakkabısının ucunu sola, gergin, düzensiz bir tempoyla vurmaya başladı. "Ben, 'Bayan Pagorski, belki bu sahneyi başka zaman çalışırız çünkü birazdan gitmem gerek,' dedim. Eli konusunda bir şey söylemeye tereddüt ettim, yalnızca bırakmamız gerektiğini, bırakmak istediğimi hemen gitmem gerektiğini söyledim. Çünkü bana doğru gelmiyordu. Yani onu seviyordum ama öyle sevmek değildi. Annem falan olacak yaştaydı."

"Burada konuyu nedeştirelim," dedi Strickland. "Yasal olarak önemli, çünkü reşit değilsin. Ama bir de yalnızca on beş yaşında olman nedeniyle bunlar istenmeyen yaklaşımlardı, doğru mu?"

"Ee, evet. Çirkin bir kadın."

Pagorski irkildi. Zaten ölmüş bir hayvanı güçlü bir silahla vurduğunuzdakine benzer kısa, ani bir hareketti. "Peki, durdu mu?" diye sordu Strickland. "Hayır, efendim. Blucinimin üzerinden aşağı yukarı ovala maya başladı, bütün bu zaman boyunca da 'tanrım' deyip duruyordu... Gerçekten özür dilerim Bay Strickland, ama siz sordunuz... Ne zaman bir atın aletini görse 'emmek istediğini' söyledi. O zaman da ben..."

"Boşaldın."

Kevin başını eğip kucağına baktı. "Evet, berbattı. Koşarak çıktım. Olaydan sonra birkaç derse girmedim ama sonra geri döndüm, not ortalamamı düşürmek istemediğim için hiçbir şey olmamış gibi davranmaya çalıştım.

"Nasıl?" diye mırıldandım. "Bir B daha alarak mı?" Bana öfkeli bir bakış firlatun. "Durumun senin için kolay olmadığını biliyoruz Kevin, sana teşekkür etmek isteriz. Açık konuştuğun için teşekkürler. Artık oturabilirsin."

"Annemlerin yanına oturabilir miyim?" diye yakardı.

"Neden şimdilik diğer çocuklarla oturmuyorsun, sana birkaç soru daha sormamız gerekebilir. Eminim ailen seninle gurur duyuyordun"

Kevin kalktığı tüneğe geri döndü, bir parça utançla kıvranarak, güzel aynnn. Bu arada sınıfta derin bir sessizlik vardı. Anne babalar birbirlerine bakıp başlannı sallıyorlardı. Marifetli bir gösteriydi. Etkilenmemiş numarası yapmayacağım.

Ama sonra Vicki Pagorski'ye baktım. Kevinin ifadesinin başlarında arada bir bastınlmış dz bir ses çıkarıyordu ya da ağzı açık kalıyordu. Ama Kevin bitirdiğinde, kadının teatrallikle en ufak bir ilişkisi kalmamıştı ve bu bir drama öğretmeniydi. Katlanan iskemlesinde lop bir et halinde

kendini bırakmıştı, o kadar ki düşecek diye korktum. Bukle bukle saçlan bütün başı çözülme halindeymişçesine tel tel havaya karışıyordu sanki.

Strickland drama öğretmeninin iskemlesine döndü ama mesafesini korudu. "Şimdi, Bayan Pagorski. Böyle bir olayın hiç gerçekleşmediği görüşündesiniz öyle mi?"

"Bu..." Boğazını temizlemek zorunda kaldı. "Doğru." "Doğru olmadığı halde Kevin neden böyle bir hikâye anlatmış olabilir? Bir fikriniz var mı?"

"Hayır, yok. Anlayamıyorum. Kevinin sınıfı olağanüstü yetenekli bir grup. Eğlendiğimizi düşünmüştüm. Ona özel bir ilgi gösterdim..."

"Sanıyorum sorun bu özel ilginiz."

"Bütün öğrencilerime özel ilgi gösteriyorum!"

"Ah, Bayan Pagorski umuyorum ki öyle değildir," dedi Strickland üzüntüyle. Küçük seyirci grubu kıkırdadı. "Şimdi, Kevini okuldan sonra kalmaya davet etmediniz, öyle mi?"

"Tek başına değil. Okuldan sonra sahnelerini çalışmak için sınıfımı kullanmak isteyenlerin kullanabileceğini bütün sınıfa söyledim."

"O zaman, Kevin'ı okuldan sonra sınıfınıza davet ettiniz." Pagorski kekelerken Strickland devam etti. "Kevin'ın görünüşünün çekici olduğu konusunda bir şey söylediniz mi?"

"Hatlarının çarpıcı olduğunu söylemiş olabilirim, evet. Öğrencilerime güven aşılamaya çalışırım..." "Şu 'diyaframdan konuşma' meselesi. Böyle bir şey söylediniz mi?"

"Şey, evet."

"Peki diyaframın yerini göstermek için elinizi göğsüne koydunuz mu?" "Belki ama başka bir yerine hiç dokunmadım..." "Ya da 'duruşunu düzeltmek' amacıyla sırtının altına koydu nuz mu?"

"Muhtemelen, kambur durma huyu var, bu da..."

"Ya Equus'x.zn yapağınız seçme? Bu parçayı Kevin mı seçti?"

"Ben tavsiye ettim."

"Neden Kasabamız ya da Neil Simon'dan daha az açık saçık bir şey değil de o?"

"Öğrencilerimin ilişki kurabileceği oyunlar bulmaya çalışıyorum, onlar için önem taşıyan konuları işleyen..." "Cinsellik gibi." "Evet tabii, başka şeylerin yanı sıra o da var elbette..." Bocalamaya başlamıştı.

"Bu oyunun içeriğini 'erotik' olarak mı tanımladınız?"

"Belki, muhtemelen evet! Ergen cinselliği ve getirdiği kafa karışıklığı hakkındaki bir oyunun doğal olarak çocukları çekeceğini düşündüm..." "Bayan Pagorski, ergen cinselliğiyle siz ilgileniyor musunuz?"

"Evet ama normal değil mi?" Biri zavallı kadına bir kürek vermeliydi, kendi mezannı kazmakta o denli ısrarlıydı ki. "Ama Equus açık saçık ya da müstehcen değil, her şey sembolizm..."

"Bu sembolizmi açıklamak konusunda da fazlasıyla istekli davranmışsınız. Peki, Kevin'a adardan bahsettiniz mi?" "Elbette oyun..." "Aygırlardan söz ettiniz mi, Bayan Pagorski?" "Şey, neden yaygın olarak erkeklik sembolü olduklanndan konuştuk, evet..." "Peki onlan 'erkeksi' kılan ne?" "Şey, güçlü, kaslı, çok güzel, gösterişliler..." "Tıpkı delikanlılar gibi," diye vurguladı Strickland acı acı.

"Hiçbir atın penisine dikkaderini çektiniz mi? Boyutuna?" "Belki,

görmezden gelinebilecek bir şey değil. Ama hiç..." "Belli ki bazılarımız görmezden gelemiyor." "Anlamıyorsunuz! Bunlar genç insanlar, hemen sıkılıveriyor

lar. Onlan heyecanlandırmak için bir şey yapmam gerek!" Strickland bu sözlerin sindirilmesi için bir saniye bekledi. "Tamam, pekâlâ. Bu konuda

başanlı olmuşa benziyorsunuz." Pagorski bembeyaz bir yüzle oğlumuza döndü. "Sana ne yapnm?"

"Biz de bunu öğrenmeye çalışıyoruz," diye araya girdi Strickland. "Ama henüz ifadeler bitmedi. Cevaplama firsaunız olacak. Leonard Pugh?"

Lenny ortadaki iskemleye salına salına gitmeden önce Kevin'a mınldandı. Oğlanlardan biri her an acıyla kıvranmaya başlayabilirdi, çünkü iyilik Timsali Pagorski onlan korkunç bakışlarla mıhlıyordu.

"Şimdi Leonard, sen de drama öğretmeninle okuldan sonra buluştun değil mi?"

"Evet, o kadar seksiydi ki bir konferans yapmak şarttı," dedi Lenny, bok saçan gülümsemesiyle. Burnundaki hızma deliği yine mikrop kapmıştı, sol burun deliği şişkin ve kırmızıydı. Son günlerde bir de saç kesimini değiştirmişti. Neo-Naziler gibi kısacık kestirip, başının bir tarafina Z harfi kazıtmıştı. Z'nin ne anlama geldiğini sorduğumda, Her neyse anlamına geldiğini söyleyince, ben de ama o h'yle başlıyor diye belirtmek zorunda kalmıştım.

"Bize neler olduğunu anlatabilir misin?"

"Kevinin dediği gibiydi. Çalışacağımızı falan sanıyordum. Odaya girdim, baktım kapıyı kapıyor. Çok kısa bir etek vardı üzerinde, yani, yanakları bile görünüyordu neredeyse." Lenny komik bir mimik yaptı.

"Peki, senin bölümünü çalıştınız mı?" diye sordu Strickland ama Lenny'yi yönlendirmek tamamen gereksizdi. Dahası, ayrıntı vermenin Lenny'nin güçlü taraflarından biri olduğu ortaya çıkmıştı.

"Bir şeyler çalıştık, orası kesin!" dedi Lenny. "Bana şöyle dedi: 'Masamdayken seni arkada otururken izliyorum. Bazen o kadar ıslanıyorum ki sınıfta kendi kendimi tatmin etmek zorunda kalıyorum!'"

Strickland kusacak gibi görünüyordu. "Bayan Pagorski uygunsuz olduğunu düşündüğün bir şey yaptı mı?"

"Şey, yani, sonra masasının kenarına oturdu. Bacakları ardına kadar açıktı. Masasına gittiğimde, iç çamaşırı olmadığını gördüm. Yani kocaman ağzını açmış bir kunduz gibiydi, bilirsiniz. Kırmızı kıllı, sular damlıyordu...

"Leonard, bize ne olduğunu anlat..." Strickland alnını ovuşturuyordu. Bu arada, ince çizgili takımlı kravatını buruyordu. Kızıl saçlı, yüzünü ellerine gömmüştü.

"'İster misin?'" dedi. "'Çünkü pantolonundaki şişkinliği görüyorum ve ellerimi oramdan çekemiyorum.....Sözlerine dikkat eder

misin lütfen!" dedi Strickland, stenografa yazmayı kesmesi için umutsuzca el kol harekederi yaparak." "...Beni şu anda becermezsen, silgiyi içime sokup kendi kendimi tatmin edeceğim!"

"Leonard bu kadan yeter..."

"Buradaki kızlar oldukça cimri bu yüzden bedava bir amcığı kaçıracak değildim. Onu oracıkta, masanın üzerinde becerdim, emmek için nasıl yalvardığını duymalıydınız..."

"Leonard hemen yerine otur.

Münasebetsizliğin dik âlâsı değildi de neydi. Lenny paytak bir yürüyüşle yerine gitti. Strickland kurulun bu gecelik yeterince dinlediğini söyledi. Geldiğimiz için hepimize teşekkür etti. Bir karara vanlana kadar söylenti yaymamamızı tekrar tembihledi. Herhangi bir hukuk davası açılıp açılmayacağı konusunda bize haber verilecekti.

Üçümüz sessizce 4x4'üne bindikten sonra, en sonunda Kevin'a, "O arkadaşının seni yalancı gibi gösterdiğini biliyorsun," dedin.

"Moron," diye homurdandı Kevin. "Ona Pagorski'yle olanlan hiç anlatmamalıydım. Her şeyimi taklit ediyor, sanınm birine anlatmak zorundaydım."

"Neden doğrudan bana gelmedin?"

"İğrençd!" dedi Kevin arka koltukta mutsuzca. "Oradaki olay baştan sona utanç vericiydi. Kimseye söylememem gerekirdi. Bana bunu yapnrmamalıydınız."

"Tam tersine." Başını çevirdin. "Kevin, davranışları sınırlan aşan bir öğretmenin olduğunda bilmek isterim, okulun da bilmesini isterim. Utanacak bir şeyin yok. Arkadaş seçimin dışında. Lenny hikâye uyduruyor. Biraz arana mesafe koyman gerekebilir ahbap."

"Evet ya," dedi Kevin. "Çin kadar uzak olmalıyım."

Dönüş yolunda tek kelime etmedim. Eve geldiğimizde, Robert'a annesinin kırk dakika yatırma merasimi olmadan Celia'yı uyutmayı başardığı için teşekkür etmeyi sana bıraktım. Ağzımı bir parça olsun bile açmakta isteksizdim, npkı insanın şişirilmiş bir balonu iğneyle delmekte tereddüt edeceği gibi.

Robert gittiğinde, "Kev, kraker?" diye teklif ettin. "Tuz cenneti."

"Yok. Odama gidiyorum. Tekrar yüzüm olduğunda çıkarım. Bir elli yıl sonra." Sıkkın bir halde uzaklaştı. Sonraki haftalarda göstereceği abartılı melankolinin tersine, gerçekten üzgün görünüyordu. Çiftlerdeki maçında kendini cesurca göstermiş ama partnerinin beceriksizliği yüzünden kaybetmiş bir tenis oyuncusunun kalıcı haksızlık duygusunu çekiyor gibiydi.

Orada burada duran boş tabakları bulaşık makinesine yerleştirmekle oyalandın. Her bir çatal olağanüstü bir gürültü çıkarıyordu adeta.

"Bir bardak şarap?"

Başımı salladım. Sert bir bakışla baktın. Yatmadan önce her zaman bir-iki bardak içerdim, üstelik stresli bir akşam geçirmiştik. Ama içeceğim şarabın tadı tuzu olmayacaktı. Hâlâ ağzımı açamıyordum. Bu noktaya daha önce de gelmiştik. Yine de en sonunda dönüp dolaşıp aynı yere ya da yerlere gelemeyeceğimizi kavramıştım en sonunda. Yani, sonunda en gerçekçi, bire bir anlamda farklı yerlerde yaşamadan, böylesine zıt karakterlerin paralel evrenlerinde sonsuza kadar kalamazdık.

Bu kadarı, bir bardak şarabı reddetmem senin bunu düşmanca yorumlamana yetmişti. Sabit rollerimize meydan okuyarak -ben ailenin sünger gibi içen ferdiydim- kendine bir bira aldın.

Hınçla biranı yudumlayarak, "Pagorski denen kadından oturumdan sonra özür dilemen akıllıca bir davranış değildi. Bu iş mahkemeye giderse savunmanın işine yarayabilir."

"Mahkemeye gitmeyecek," dedim. "Şikâyette bulunmayacağız."

"Şey, ben de Kevin'ın böyle bir şey yaşamasını istemem şahsen. Ama okul yönetimi o sapığın öğretmenliğe devam etmesine izin verecek olursa..."

"Bu iş böyle yürümeyecek."

Ben bile ne kastettiğimden emin değildim ama güçlü bir biçimde içimde hissediyordum. Açıklamam için bekledin.

"Çok ileri gitti," dedim.

"Ne ileri gitti Eva? Sadede gel."

Dudaklanmı ıslattım. "Önceleri çoğunlukla bizimle ilgiliydi. İlk duvardaki haritalar. Sonra küçük şeyler, egzama. Ama arnk büyüdü, Celia'nın gözü, bir öğretmenin meslek hayatı. Arnk başımı başka yöne çeviremem. Senin için bile."

"O hanımın kariyerinin tehlikede olmasının tek sebebi kendisi."

"Onu yanlı okula göndermeyi düşünmeliyiz. Katı, eski moda bir yere. Bunu söyleyeceğim hayatta aklıma gelmezdi ama belki askeri bir akademiye."

"Vay camna! Oğlumuz cinsel tacize uğramış, buna karşılık onu acemi birliğine göndermek istiyorsun? Eğer sapığın biri Celia'ya bir şey yapsaydı, şimdi karakolda form dolduruyor olurdun! New York Timefa on, kurban destek grubuna, hatta Annapolis'teki bir okula telefon etmiştin şimdiye. Onu gözünün önünden bir an olsun ayırmazdın!"

"Çünkü Celia birinin ona utanç verici bir şey yaptığını söylerse, durum söylediğinden çok daha ciddidir de ondan. Celia, iyi bir adamın başını derde sokmamak için yıllarca pis yaşlı bir sapığın kendisini ellemesine katlanabilir."

"Bunun altında ne yattığını biliyorum: tipik çifte standart. Bir kıza dokunulunca, ah ne korkunç, hemen sapığı bir yere kapatalım, oluyor. Ama kadın oğlanı elledğinde, vay canına oğlan ilk deneyimini yaşamış, bahse girerim hoşuna gitmiştir oluyor! Bir gencin sırf fiziksel refleks yüzünden karşılık vermesi bunun aşağılayıcı, küçük düşürücü bir ihlal olmadığı anlamına gelmez!"

"Profesyonel anlamda," dedim işaretparmağımı sabırla alnıma başararak. "Şansım yaver gitmiş olabilir ama hiçbir zaman zeki olduğumu düşünmedim. Kevin bu zekâyı başka bir yerden almış olmalı. Bu nedenle, bütün olayın sadistçe bir kumpas olması olasılığını hiç olmazsa aklından geçmiş olmalı."

"Sırf Lenny Pugh'un gösteriye karışması uydurma diye..."

"Lenny 'işe karışmadı,' yalnızca repliklerini ezberlememiş. Belli ki kötü ve tembel bir drama öğrencisi. Ama diğer çocukları bu işe sokanın Kevin olduğu çok açık."

" Sap malık!.."

"Ona 'çirkin' demesine gerek yoktu." Hatırlayınca ürperdim. "Yaranın üzerine tuz basmış oldu." "Seks manyağı bir kadın oğlumuzu baştan çıkarıyor, umurunda olan tek kişi..."

"Tek bir hata yaptı, fark ettin mi? Kadının kapıyı kilitlediğini söyledi. Sonra da ona istediğini yaptıktan sonra koşarak çıknğını iddia etti. Bu kapılar içeriden kilidenmiyor bile. Kontrol ettim."

"Ne olmuş tam anlamıyla kilitlemediyse! Besbelli tuzağa düştüğünü hissetmiş olmalı. Daha da önemlisi, neden Kevin böyle bir hikâye uydursun ki?"

"Bilemiyorum." Omzumu silktim. "Ama kesinlikle ona uygun."

"Neye uygun?"

"Kötü ve tehlikeli bir oğlan çocuğuna."

Bana inceleyen bir bakış fırlattın. "Benim anlayamadığım, beni mi onu mu incitmeye çalışnğın; yoksa bir tür kendi kendine işkence mi?" "Bu akşamki cadı mahkemesi yeterince acı vericiydi. Kendi kendine işkence etmeyi eleyebilirsin." "Cadılar efsane ama pedofiller et ve kemik kadar gerçek. O manyağın dengesiz olduğunu anlamak için tek bir bakış yeterli."

"Öyle bir tip," dedim. "Öğrencilerinin onu sevmesini istiyor. Kuralları çiğneyerek, açık saçık oyunlar seçerek ve sınıfta siktir sözcüğünü kullanarak. Ona gözlerini dikmeleri fikrinden bile hoşlanmış olabilir ama böyle bir bedel karşılığında değil. Patetik olmanın da yasadışı bir yanı yok."

"Lenny Pugh gibi bacaklarını açuğını ve yalvardığını söylemedi. Öyle değil mi? Hayır, biraz heyecanlamp sınırı aşnğım anlam. Pantolonunu bile çıkarmamış. Gözümde canlandırabilirim anlatnklannı. Beni ikna eden de bu oldu. Blucininin üzerinden yapnğını uydurmamışm."

"İlginç," dedim. " Ben de yalanını buradan yakaladım."

"Ben kaçırdım."

"Blucini üzerinden. Böyle bir şeyin gerçek olma olasılığı hesaplanmışu. İnanılırlığı ustaca şekillendirilmişti. " "Şunu bir anlayalım: Fazla inanılır olduğu için hikâyesine inanmıyorsun." "Doğru," dedim ifadesiz bir sesle. "Sinsi ve kötü niyetli olabilir ama İngilizce öğretmeni haklı, cin gibi. "

"İfade vermek ister gibi mi görünüyordu?"

"Elbette hayır. O bir dâhi."

Sonra oluverdi. Karşımdaki iskemleye çöktüğünde, yalnızca karanmı verdiğim, Kevinin Makyavel tarzı bir gaddar olduğu inancımı sarsamayacağın gibi, ben de senin onun kilise korosunda şarkı söyleyen yanlış anlaşılmış bir oğlan olduğu inancını sarsamayacağım için donup kalmamışnn. Çok daha kötüsüydü. Daha büyük bir şey. Yüzün düştü. Kısa bir süre sonra bodrum merdivenlerinden çıkan babanın yüzünde de aynı sarkmayı görecektim. Yüz hadanm yukanda tutan ipler birden sökülüvermişti sanki. O anda sen ve baban neredeyse aynı yaşta gibiydiniz.

Franklin, gelip geçici önemsiz sorunların hayatı renkli kıldığı, genel anlamda mutlu bir aile olduğumuz uydurmacasım ayakta mtmak için ne kadar enerji harcadığını hiç takdir edememiştim. Belki de her ailede bu çekici ambalaja uydurma görevine tayin edilmiş bir üye bulunuyordu. Her halükârda, pat diye görevi bırakmışnn. Şu ya da bu biçimde, çiftieri aynı yazlığa götüren alışkanlıktan gelen sadakade, bu konuşmayı sayısız kez yinelemiştik. Ama bir noktada her çift azap verecek kadar tamdık kulübelerine göz gezdirip, seneye başka bir yeri denemeliyiz derdi.

Parmaklarını göz çukurlarına bastırdın. "Çocuklar evden ayrılana kadar dayanırız sanmıştım." Sesin cansızdı. "O kadar zaman dayanabilirsek, belki... ama on yıl sonrasından bahsediyoruz. Bu da çok fazla gün eder. Yıllara katlanabilirim Eva, günlere değil."

Bir erkek çocuk doğurmamış olmayı hiç o andaki kadar bilinçli ve kesin bir biçimde istememiştim. O anda Celia'yı gözden çıkarabilirdim, ellilerinde çocuksuz bir kadın, üzüntü duyacak kadar yokluğunu bilemezdi. Çok gençken bile Wisconsin Racine'den gitmenin yanı sıra istediğim tek bir şey vardı. Beni sevecek ve sadık kalacak iyi bir erkek. Bunun dışında her şey bir ikramiyeydi, ikincil önemdeydi, sık uçanlara hediye edilen miller gibi. Çocuksuz yaşayabilirdim. Sensiz yaşayamazdım.

Ama yaşamak zorunda kalacaktım. Diğer kadınımı yaratmıştım, bir oğlan çocuğu biçimindeydi. Başka ailelerde bu ev içi boynuzlamayı görmüştüm, bizimkinde fark etmemiş olmam tuhaftı. Brian ve Louise on yıl önce boşanmıştı (bütün o sıhhadilik onun için de küçük bir nem taşımış olmalıydı; on beşinci evlilik yıldönümlerinde verilen partide, turşu kavanozu kırılınca, kilerde metresini düzerken yakalanmıştı), elbette Brian, Louise'i terk etmekten çok o iki sarışın çocuktan ayrılmaya bozulmuştu. İkisini de sevmek sorun olmamalıydı ama bir sebepten, bazı erkekler seçer. Tıpkı karşılıklı sermaye yöneticisi gibi riski azaltırken, portfolyo kârını en yükseğe çıkartır, bir zamanlar eşlerine yatırdıkları her şeyi alıp çocuklarına yatırırlar. Nedir sebebi? Çocukların sana ihtiyaçları olduğu için daha mı güvenli görünürler? Eski eş olunabilir ama eski baba asla olunamaz, ondan mı? Bana hiç tam olarak güvenmedin, Franklin. Güvenin oluşacağı yıllarda uçağa çok fazla bindim, gidiş-dönüş bileti aldığımsa hiç kafana tam anlamıyla dank etmedi.

"Ne yapmak istiyorsun?" diye sordum. Başım dönüyordu. "Şu okul yılını bitirebilirsek bitirelim. Yazın da ayarlamaları yaparız."

"En azından vekâlet üzerinde uzun uzadıya düşünmemiz gerekmez," diye ekledin bozulmuş bir biçimde. "Bu da her şeyi açıkça söylüyor."

Elbette o zamanlar Celia'nın da seninle kalacağını bilmemize imkân yoktu. "Yani bu..." Acınacak bir sesle konuşmak istemiyordum. "Kararını verdin."

"Karar verecek bir şey yok," dedin.

Bu sahneyi hayal etmiş miydim - etmemiştim çünkü böyle şeyleri hayal etmek demek çağırmak demektir. Sabaha kadar oturup, bir şişe şarapla nerede yanlış yaptığımı düşünüp dertleneceğimi beklerdim. Ama

tam tersine erken yatacağımızı hissediyordum. Ekmek kızartıcılan ve küçük otomobiller gibi, insan yalnızca tekrar çalıştırıp işletmek amacıyla evlilik mekanizmasını kurcalardı. Aleti atmadan önce tellerin nerede koptuğunu görmek için orasını burasını ellemenin bir anlamı yoktu. Dahası, ağlamayı beklediğim halde gözpınarlarımın kupkuru olduğunu fark ettim. Aşın sıcak evde burun deliklerim gerilmiş sızlıyordu, dudaklarım çatlak çatlaktı. Haklıydın, çoktan olup bitmişti, belki bir on yıldır biten evliliğimin yasını tutuyordum. Eşi uzun zamandır bunak olan bir kadının ya da erkeğin, bir bakımevine yapılan inatçı, takatsiz ziyaretlerden sonra işlevsel açıdan bitmiş olan gerçekten ölüme yenik düştüğünde ne hissettiğini anlıyordum şimdi. Son bir acı ürpertisi, suçluluk dolu bir rahatlamanın heyecam. Uzun bir zamandır ilk kez rahatiadığımı hissettim. Omuzlanm iki-üç santim çöktü. Koltuğuma oturdum. Oturdum. Hiç böyle tam anlamıyla oturmamışum. Tek yaptığım oturmakn.

Cansız hayann kusursuz durgunluğu koridorun ağzındaki küçük bir hareketle bozulduğunda, gözkapaklarımı kaldınp başımı çevirmek için büyük bir çaba harcamam gerekti bu yüzden. Kevin kasıtlı olarak ışığa çıku. Tek bir bakış konuşmalarımızı dinlediğini doğruladı. Farklı görünüyordu. Banyo kapısının açık

olduğu o rezil öğle sonralan dışında yıllardır onu ilk kez çıplak görüyordum. Ah, hâlâ üzerinde normal bedendeki giysileri vardı. Ama yandan darbe yemiş gibi değil de dimdik duruyordu. Ağzındaki alaycı somurtkanlık aşağı sarkmıştı, hadarı huzurluydu. Drama öğretmeninin anlamlı bir biçimde fark ettiği gibi, gerçekten "çarpıcı"ydı. Daha yaşlı görünüyordu. Ama beni en çok şaşırtan gözleriydi. Normalde, yıkanmamış elmaların madiğini gösterirlerdi, dümdüz, odaksız, sıkılmış ve kavgacı bakan gözleri içlerine bakmamı engellerdi. Elbette arada sırada fesatlıkla parlarlardı, tıpkı bir döküm fırınının kapalı metal kapılarının çevresinde küçük kırmızı bir kenarın bazen için için yanacağı gibi. Ama mutfağa adım atarken, ocağın kapıları ardına kadar açılarak alevin fışkırmasını ortaya çıkardı.

"Susadım," diye bildirdi tıslayarak, lavaboya gitti.

"Kev," dedin. "Duymuş olabileceğin hiçbir şeyi üzerine alınma. Konuyu bilmeden bazı şeyleri yanlış anlamış olabilirsin."

"Konuyu neden bilmeyeyim?" Bardağından tek bir yudum aldı. "Konu benim." Bardağı tezgâhın üzerine bırakıp gitti. Kesinlikle eminim: O anda, o zor yuttuğu yudumda, kararını verdi.

Bir hafta sonra, okul yönetiminden bir mektup daha geldi. Suçlamalardan hemen sonra derslerinden alınan Vicki Pagorski arük idari görevde çalışacak, bir daha öğrenciler doğrudan gözetimine verilmeyecekti. Ancak oğlanlann sözü dışında bir kanıt olmadığı için işten atılmayacaktı. İkimiz de bu kararı farklı nedenlerden korkakça bulduk. Bana göre, kadın ya suçluydu ya da suçsuz. Masum birini çok sevdiği bir işten ayırmanın haklı bir yanı yoktu. Sense işten atılmadığına, diğer ailelerin dava açmayı düşünmemesine kızmıştın.

Temelde kısırdöngü olan bir eylem ne kadar anlamlı yapılabilirse, Kevin evin içinde o kadar anlamlı bir biçimde kendini bıraktı. En sonunda sana açılarak depresyonda olduğunu söyledi. Nedenini anladığını söyledin. Okul yönetiminin verdiği bu hafif cezadan sersemleyen Kevin kendini aşağılanmış hissediyordu, elbette depresyona girecekti. Üstelik ikimizin de zorunlu olana kadar resmileştirmeyi erteleyeceğimiz bir boşanmanın yakın olduğunu sezdiğinden de endişeleniyordun.

Prozac almak istiyordu. Rasgele seçtiğim örneklerden, öğrencilerin neredeyse yansının şu ya da bu antidepresanı kullandığını biliyordum, ama Kevin özellikle prozac istemişti. Enerji verici maddelerden her zaman çekinmiştim, ilacın insanı donuk laşnrdığı yönündeki ünü de beni kaygılandırıyordu, dünyaya karşı daha da duyarsızlaşmış oğlumuzu gözümün önünde canlandırınca sersemliyordum. Ama o günlerde ender olarak Amerika dışına çıkıyordum. Yeryüzündeki her yerden daha fazla para, daha çok özgürlük, daha büyük evler, daha iyi okullar, daha iyi sağlık hizmeti ve özgür firsat banndıran bir ülkede, nüfusun çoğunluğunun üzüntüden aklını yitirmiş olabileceği kavramına asimile etmiştim kendimi. Bu nedenle itiraz etmedim, gittiğimiz psikiyatr, ilaçları verirken dişçimizin bedava lolipop vereceği kadar mutlu görünüyordu.

Çoğu çocuk anne babalarının boşanma ihtimali karşısında dehşete düşer. Koridordan dinlediği konuşmanın onu paniğe sürüklemiş olabileceğini inkâr etmiyorum. Yine de telaşlanmışüm. Çocuk on beş yıldır bizi ayırmaya çalışıyordu. Neden memnun değildi? Madem bu kadar korkunç

biriydim, neden kötü anneden kurtulacağına memnun olmuyordu? Geriye baktığımda soğuk, şüphe dolu, kızgın, suçlayıcı mesafeli bir kadınla yaşamanın berbat olduğunu varsayabilirim olsa olsa. Yalnızca tek bir ihtimal daha kötü gelmiş olmalıydı, o da seninle yaşamaktı, Franklin. Babayla saplanıp kalmak.

Enayi babayla saplanıp kalmak.

25 Mart 2001

Sevgili Franklin,

Bir şey itiraf edeceğim. Bugünlerde sürekli sana dır dır etmeme rağmen, utanç verici biçimde televizyon bağımlısı oldum. Hatta madem her şeyi ortaya döküyorum, bunu da anlatayım: Geçen ay bir akşam Frasierhn ortasında televizyon kapandı. Korkarım dağıldım - televizyonu yumrukladım, fişini çektim, taktım, düğmeleriyle oynadım. Perşembe'ye her gün gözyaşı dökmek kısmım geride bırakalı çok oldu ama Niles'ın, Daph-ne'nin Donnie'yle evleneceği haberini nasıl karşılayacağını görememek beni çıldırtıyor.

Her neyse, bugün her zamanki tavukgöğsünden oluşan (biraz fazla pişmiş) yemeğimi yedikten sonra kanallan dolaşıyordum ki ekrana oğlumuzun görüntüsü geldi. Şimdiye kadar alışmış olmam gerekdğini düşünürsün ama hâlâ alışamadım. Üstelik bu bütün gazetelerde çıkan dokuzuncu sınıfta çektirdiği okul fotoğrafı -eski, siyah beyaz zehir gibi bir sınnş- değil, on yedi yaşındaki Kevin'ın sağlıklı bir görüntüsüydü. Sonra röportajı yapan adamın sesini tanıdım. Jack Marlin'in belgeseliydi.

Marlin, programının yavan gerilimlerinkine benzer adı "Program Dışı Etkinlikler"den vazgeçmiş, daha vurucu "Kötü Çocuk" başlığını koymuştu. Bana seni hatırlauyordu, Birkap saat ipinde o kötü çocuğun işini bitireceğim, derdin, kolay bir mekân bulma işi söz konusu olduğunda. Bu ifadeyi oğlumuz dışında hemen her şey için kullandın.

Ama Jack Marlin oğlumuza hiç güçlük çekmeden yapıştırmıştı onu. Kevin yıldızdı. Marlin, Claverack'tan izin almış olmalıydı, çünkü spor salonunun dışındaki çiçek yığınlan, anma töreni, şehirdeki Bir Daha

Asla toplantılannın yürek burkan görüntüleri arasına .OCnın kendisiyle özel bir görüşme serpiştirilmişti. Şaşırdım, az kalsın televizyonu kapatıyordum. Ama bir-iki dakika sonra ekrandan gözlerimi alamaz oldum. Hatta Kevinin davranışlan o kadar dikkat çekiciydi ki başta söylediklerine bile dikkat edemedim. Koğuştaki odasında yapılıyordu röportaj. Evdeki odası gibi burası da kan bir düzeni sergiliyordu, posterler ya da süs eşyalarından yoksundu. İskemlesinde arkaya kaykılmış, dirseğini arkaya atmıştı, bu haldeyken havasını bulmuş görünüyordu. Hatta daha büyük, daha emin görünüyordu. Dar eşofmanlarından dışan fışkıracak gibiydi. Onu hiç bu kadar canlı ve rahat görmemiştim. Sanki tadı bir sıcaklığın karşısındaymış gibiydi kamera karşısında.

Marlin görünmüyordu, soruları da saygılı, neredeyse şefkatliydi, Kevini korkutmak istemiyordu sanki. Ben açnğımda dikkatle Kevinin ilaca aşırı ve antipatik bir reaksiyon gösteren kü

çük yüzdedeki Prozac hastalarından biri olduğu inancını koruyup korumadığını sordu. Kevin altı yaşından itibaren hikâyeye sadık kalmanın önemini kavramıştı. "Şey, biraz tuhaf hissetmeye başladığım kesin."

"Ama hem New England Journal of Medicine hem de Lancefe göre Prozacia öldürmeye iten psikoz arasındaki neden sonuç ilişkisi henüz kesin olarak kanıtlanmadı. Sence daha fazla araştırma..."

"Hey!" Kevin elini kaldırdı. "Ben doktor değilim. O savunma avukatımın fikriydi, adam işini yapıyordu. Ben biraz garip hissettiğimi söyledim. Ama bahane aradığım çıkarılmasın bundan. Satanik bir tarikatı ya da aptal bir kız arkadaşı ya da bana ibne diyen kötü bir zorbayı suçlamıyorum. Bu ülkede dayanamadığını şeylerden biri de sorumluluk duygusunun olmaması. Amerikalılar yaptıkları, iyi sonuçlanmayan her şey için başkasını suçluyor. Bense yaptığımın arkasında duruyorum. Kimsenin fikri değildi. Ben yapum."

"Peki ya cinsel taciz olayı? Seni yaralamış olabilir mi?" "Sarkıntılık yapıldı, evet. Ama ne?" diye ekledi Kevin, sırrını paylaşırcasına sırıtarak. "Burada olanlarla karşılaştırıldığında o nedir ki?" (Sonra Vicki Pagorski'yle yapılan röportaj araya girdi. Kadının inkârlan, fazla itiraz ediyorsunuz aşınlığıyla

felç ediciydi. Elbette fazla zayıf bir öfke de onu eşit derecede suçlayıcıydı, bu nedenle her iki türlü de kaybediyordu. Ayrıca o saçlarını cidden bir çekidüzene sokmalıydı.) "Ailenden konuşabilir miyiz Kevin?" diye devam etti Marlin. Eller başın arkasına. "Sor bakalım." "Babanla iyi geçinir miydin, yoksa kavga mı ederdin?" "Bay Plastik?" diye burun kıvırdı Kevin. "Kavga edecek ka

dar şanslı değildim maalesef. Hayır, her şey güllük gülistanlık, al gülüm ver gülümdü. Sosisli sandviçler, peynirli mısır çerezleri.
Sahtekârlık anlayacağın. Hadi Doğal Tarih Müzesi'ne gidelim Kev, süper kayalar var! Küçükler Ligi fantezisi vardı kafasında, 1950'lerde takılıp kalmış. Seni seviyoruuuum ahbap! falan dediğinde ben de, Ha, kime söylüyorsun, falan oluyordum. Baban seni 'seviyor' ama senin ne [biiip]im olduğundan haberi yoksa bu ne anlama gelir? O zaman kimi seviyor? Happy Days'deki çocuklardan birini. Beni değil yani."

"Ya annen?" "Ne oimuş anneme?" diye tersledi Kevin, o zamana kadar nazik ve coşkulu olmasına rağmen. "Şey, ebeveyn ihmali gerekçesiyle bir hukuk davası açıldı biliyorsun..."

"Uydurma," dedi Kevin, düz bir sesle. "Leş bir fırsatçılık açıkçası. Yine bu tazminat kültürü. Bir de bakmışsın, bunaklar hükümeti yaşlandıklan, çocuklar da çirkin doğdukları için annelerini dava ediyor. Benim görüşüm şu: hayat berbat, e ne yapalım yani. Gerçek şu ki avukadar Anneciğin zengin olduğunu biliyordu, o VVoolford ineği de kötü haberi sineye çekemiyor, işte bu kadar."

Tam bu sırada kamera doksan derece sağa kayarak, yatağımn üzerine yapışnrdığı tek süse odaklandı. Cebe ya da cüzdana konacak şekilde katianmaktan kırışmış fotoğraf bana aitti. Tanrım, Amsterdam'daki tekne evde çekilen, Celia doğduğunda kaybolan fotoğrafımdı. Onu parçalamış olduğundan emindim oysaki.

"Ama annen yasal açıdan ihmalkâr davranmış olsun olmasın," diye devam etti Marlin, "belki seninle çok az ilgilendi..."

Ah, annemi bırakın artık. "'Bu sert, tehditkâr sesi ilk kez işitiyordum, içeride yaranm görüyor olmalıydı. "Deli doktorları kadını yerden

yere vurmam için uğraşıyorlar bütün gün. Biraz sıkıldım doğrusunu istersen."

Marlin kendini topladı. "O halde yakın bir ilişkiniz olduğunu söyleyebilir misin?"

"Bütün dünyayı gezmiş, biliyorsun. Her ülkenin tişörtü var neredeyse. Kendi şirketini kurmuş. Burada hangi kitapçıya girsen, serisini görebilirsin. Winjj and a Prayer'da. Pis Kokulu

Yurtdışı Çöplükleri bile bulursun. Alışveriş merkezindeki Barnes and Noble'a sırf o kitaplara bakmak için giderdim. Oldukça kıyak."

"Yani seni bir açıdan..."

"Bak, ben de iğrenç biri olabilirim tamam mı? O da bazen iğrenç biridir, böylece ödeşmiş oluyoruz. Bunun dışında, özel bir konu anlaştık mı? Tabii bu ülkede özel diye bir şey kaldıysa, yoksa sana donumun rengini de mi söylemem gerekiyor? Sıradaki soruya geçelim."

"Galiba geriye bir tek soru kalıyor Kevin. En önemlisi. Neden yaptın?"

Kevin'ın buna hazırlandığını görebiliyordum. Dramatik bir duraklama koydu araya, sonra plastik iskemlenin ön bacaklarını yere çarptı. Dirseklerini dizlerine koyup, doğrudan kameraya baktı.

"Pekâlâ, şöyle bir şey. Sabah kalkıyorsun televizyon seyrediyorsun, arabana biniyorsun radyo dinliyorsun. Önemsiz işine ya da önemsiz okuluna gidiyorsun ama bunları ana haberlerde duyamazsın. Bil bakalım neden. Çünkü hiçbir şey olmuyor. Gazeteyi okuyorsun, seviyorsan kitap okuyorsun, o da izlemekle aynı şey ama daha sıkıcı. Bütün gece televizyon seyrediyorsun, belki dışarı çıkıyorsun sinema izlemek için. Belki bir telefon gelince arkadaşlarına ne izlediğini anlatırsın. Biliyor musun, o kadar kötü olmaya başladı ki televizyondaki insanları fark eder oldum. Televizyonun içindeki insanları? Çoğu zaman onlar da televizyon seyrediyor oluyorlardı. Ya da bir aşk filmi mi? Ne yapıyorlar dersin, sinemaya gidiyorlardı. Bütün bu insanlar Marlin," başını sallayarak adamı konuşmaya davet etti, "ne izliyorlardı?"

Sıkıntılı bir sessizlikten sonra, Marlin boşluğu doldurdu. "Sen söyle Kevin."

"Benimgibi insanları."Arkasına yaslanıp kollarım kavuşturdu.

Marlin bu çekimden memnun olmuş olmalıydı. Gösteriye şu noktada son verecek değildi. Kevin hızını almıştı, yeni başlıyormuş gibi bir hali vardı. "Ama insanlar katillerden başka şeyleri de seyrediyorlar," diye kışkırttı Marlin.

"Saçmalık" dedi Kevin. "Bir şeyler olmasını izlemeyi istiyorlar, bunu inceledim: Bir şeylerin olması demek, kötü bir şey demek. Dünya ikiye aynlıyor bana göre: izleyenler, izlenenler. İzleyicilerin giderek artarken, görecek şey azalıyor. Bir şey yapan insanların soyu tükeniyor resmen."

"Tam tersine Kevin," diye belirtti Marlin üzüntüyle. "Son birkaç yılda senin gibi pek çok genç bir öldürme çılgınlığına girdi."

"Sizin için iyi ya! Bize ihtiyacınız var! Ben olmasam ne yapacaktın, boya kurutma üzerine mi belgesel çekecektin? Bütün bu insanlar ne yapıyor?" Kevin kameraya kolunu salladı. "Beni seyrediyorlar. Geometride A almaktan başka bir şey yapmamış olsaydım şimdiye kadar kanalı değiştirmiş olurlardı. Kan emiciler! Onlar için pis işlerini yapıyorum!"

"Ama bütün bu sorulan sormamın bütün amacı," dedi Marlin yatışnncı bir sesle, "Columbine gibi olayların bir daha olmasını engellemek için neler yapabileceğimizi öğrenmek."

Columbine lafı geçer geçmez Kevinin yüzü buruştu. "Kayıtlara geçmesi için söylüyorum, o iki ufaklık, profesyonel değil. Bombalan patlamadı, önlerine gelen herkesi vurdular. Bir standardan yoktu. Bense grubumu tek tek elimle seçtim. O moronlann geride bıraktığı videolar da tam anlamıyla utanç vericiydi. Beni taklit ettiler, eylemlerinin Gladstone'un bir adım önüne geçmek üzere tasarlandığı da açık..."

Marlin, "Aslında polis Klebold ve Hanisin bu eylemi en az bir yıl öncesinden planladığını söylüyor," gibilerinden bir şeyler söyleyerek

araya girmeye çalışn.

"O maskaralıkta hiçbir şey plana uygun gitmedi. Baştan aşağı yüzde yüz bir başansızlıkn. O sefil manyakların kendilerini öldürmesine şaşmamalı, amma korkaklık. İşin bir kısmı da sonuçlarını görmek. Daha da kötüsü, iflah olmaz derecede salak lar. Klebold'un şikâyetçi mızmız günlüğünün bir bölümünü okudum. O alığın intikam almak istediği gruplardan biri de hava durumunu tahmin ettiklerini sanan insanlar. Onların söyleyecek bir şeyleri olduğunu fark etmemiştim. Ha, Büyük Gün'ün sonunda o iki enayi, en başta bir uçak kaçırıp Dünya Ticaret Merkezi'ne uçmayı planlıyorlarmış. Hadi canım!"

"Kurbanlarını 'elinle seçtiğini' belirttin," dedi Marlin, az önceki konuşmanın ne olduğunu merak ediyor olmalıydı. "Neden özellikle o öğrenciler?"

"Sinirime dokunuyorlardı. Yani, böyle büyük bir eylem planlıyorsan, tahammül edemediğin gıcık tipleri, ibneleri hedef almak normal değil mi? Suçu üzerine almanın ana getirişi buymuş gibi geliyor bana. Sen ve kameramanın benim yaptıklarımla besleniyorsun, kıyak bir maaş alıyorsun, jenerikte ismin geçiyor. Bense burada mahkûmum. Benim de bir kârım olmalı bu işten."

"Bir sorum daha olacak Kevin, ama bu soruyu korkarım cevapladın," dedi Marlin, trajik bir tonla. "Pişman mısın? Şu anki durumunu göz önüne alınca, 8 Nisan 1999'a geri dönebilsen o insanları yine öldürür müydün?"

"Yalnızca bir tek şeyi değiştirirdim. O Lukronsky denen aptalın iki kaşının ortasına bir tane saplardım. Bu korkunç işkenceden o günden beri para kazanıyor. Şimdi de o Miramax filminde oynayacakmış! Kadro için de üzülüyorum. Ucuz Roman'dan replikler okuyup, Harvey Keitel taklitlerini yapar. Eminim Hollyvvood'da böyle bokluklar çabucak eskiyordur. Hazır bu konuya gelmişken, Miramax ve diğerlerinin bana bir ücret falan ödemediğini şikâyet etmek istiyorum. Hikâyemi çalıyorlar, o hikâyeye de çok emek verdim ben. Öyle bedavadan aşırmanın yasal olduğunu sanmam." "Ama bu eyaletin yasalanna göre suçluların kâr etmesi..." Kevin yine kameraya döndü. "Hikâyem, adıma kalan tek şey, bu nedenle kendimi gasp edilmiş hissediyorum. Ama hikâye pek

çok insanın sahip olabileceğinden daha fazlası. Dışarıda beni iz leyen insanlar, söyleyeceklerimi dinliyorsunuz çünkü bende sizde olmayan bir şey var: Bir hikâye. Satın alınmış, bedeli ödenmiş. Hepinizin istediği bu, bu yüzden beni emiyorsunuz. Hikâyemi istiyorsunuz. Nasıl hissettiğinizi de anlıyorum, çünkü hey, ben de aynısını hissediyordum. TV, bilgisayar oyunları, filmler, bilgisayar ekranları... 8 Nisan 1999'da ben ekrana firladım, izlenilen oldum. O zamandan beri hayanmın konusunu biliyorum. İyi hikâye veriyorum. Biraz kanlı olabilir ama itiraf edin çok sevdiniz. Yiyip bitirdiniz. Hükümet beni maaşa falan bağlamak. Benim gibi insanlar olmasa, bütün ülke kendini bir köprüden aşağı atar, çünkü televizyonda seyredecek tek şey Kim Milyoner Olmak IsterTde başkanın köpeğinin adını hatırladığı için 64.000 dolar kazanan ev kadını."

Televizyonu kapadım. Daha fazlasına dayanamayacaktım. Thelma Corbittie bir röportajın daha geleceğini hissediyordum. Denny'nin onuruna kurduğu burs ödeneği "Kararlı Çocuklara Sevgi" (verebileceğimden çok daha fazla katkıda bulunmuştum) bağış çağrısı da olacaktı içinde elbette.

Belli ki modern hayann bu pasif izleme durumu hakkındaki parlak tez iki yıl önce Kevinin gözünde titrek bir ışıktan ibaretti. Claverack'ta zamandan bol bir şeyi yok, bu süslü nedeni eski mahkûmlann özel numaralı plakalan üretmesi gibi bir araya getirmişti. Yine de istemeyerek de olsa olaydan sonraki yorumunda bir gerçeklik payı olduğunu kabul etmeliyim. NB C devamlı istiridyelerin üremeleri üzerine belgeseller yayınlayacak olsa, izleyicileri azalırdı. Kevinin sert eleştirisini dinlerken türümüzün büyük bir çoğunluğunun bir avuç kötü insanın ahlaksızlığından beslenmesi karşısında elimde olmadan hayrete düşmüştüm. Üstelik yalnızca gazeteciler de değil. Doğu Timor'daki aynlıkçılann bağımsızlık eğilimi üzerine makale dağlan üreten beyin takınılan. Sayılan 100'den fazla olmayan ETA terörisderi üzerine tezler basan üniversitelerin Çaüşma Araştırmalan departmanlan.

Seri katillerin yırtıcılıklarını dramatize ederek milyonlar kazanan film yapımcıları. Ve bir düşün: mahkemeler, polis, milis gücü. Hükümetin ne kadan nüfusun dik başlı yüzde birini yönetmekten ibaretti? Amerika Birleşik Devletleri gibi hapishane inşaatının en hızlı büyüyen endüstrilerden biri olduğu bir ülkede, nüfusun aniden yaygın bir biçimde uygarlığa

dönüşümü ekonomik durgunluğu tetikleyebilirdi. Ben bile yeni bir sayfa özlemi çekmişken KlCnin ona ihtiyacımız olduğunu söylemesi o kadar büyük bir abartı mıydı? Ağlama maskesinin altında Jack Marlin'in sesi kulağa minnettar geliyordu. İstiridyelerin çiftleşme alışkanlıklarıyla ilgilenmiyordu, gerçekten de minnettardı.

Bunun dışında Franklin, bu röportaja verdiğim tepki çok kafa karıştırıcı. Adet olmuş bir dehşet, gurur gibi bir şeyle karışıyor. Net, kendinden emin ve merak uyandırıcıydı. Yatağının üzerindeki fotoğraftan etkilendim, yok etmemiş olması bana az dokunmadı (sanırım her zaman en kötüsünü düşünüyorum). Monologunun bazı parçalarını masada yapnğım konuşmalardan hatırlıyorum. Yalmzca incinmiş değil, aynı zamanda pohpohlanmış hissediyorum. Aynca Barnes and Noble'a gidip yaptığım işlere bakmış olması karşısında hayreder içindeyim, oysa "Annemle Tamsın" kompozisyonlarında öyle büyük bir saygıdan eser yoktu.

Ama seninle ilgili incitici sözleri canımı sıkıyor. Umanm bunlan üzerine alınmazsın. İlgili, şefkatli bir baba olmak için çok çalıştın. Yine de çocukların yapmacıklığa karşı olağanüstü hassas olduğu konusunda uyarmıştım seni, bu yüzden tam da senin bu çabanı alaya alması anlamlı. Neden herkes bir yana seninle olan ilişkisinde kendini kurban olarak tammlamak zorunda hissettiğini de anlayabilirsin.

Mary'nin avukatları, felaketin önlenebileceği kadar erken bir aşamada "uyarı işarederini" algılamış olmam konusunda beni uzun uzadıya sorguladı, ama sanırım çoğu anne somut işaretleri sezmekte güçlük çekerdi. FedEx eve beş tane Kryptonite marka asma kilit ve zincir teslim ettiğinde ne için olduklarını sormuştum, Kevinin hiç binmediği bir bisikleti ve onun da kilidi vardı. Ama açıklaması inanılır gelmişti: Normalde 100 dolara sanlan Kıyptoniteian internette çok ucuza bulduğu için almışü, okulda kârla satacakn. Daha önce hiç böyle bir girişimci heves göstermemiş olsa bile bu sapma ancak şimdi, kiliderin ne için olduğunu bildiğimiz için bu derece aşikâr görünüyor. Antedi kâğıdan nasıl ele geçirdiğini bilmiyorum, evde hiç görmedim. Birkaç ay boyunca arbaleti için bolca ok stoklamasına rağmen her seferinde en fazla yarım düzine sipariş vermişti. Hep ok siparişi verirdi, dışanda müştemilatta tuttuğu stok hiç dikkatimi çekmedi.

Aralığın kalan günleri ve 1999'un ilk aylannda fark ettiğim tek şey, Kevinin Vay be Baba rutininin Vay Be Annecik şeklinde genişlemesiydi. Nasıl dayandın bilmiyorum. Ne, bu akşam Ermeni yemeği mi yiyoruz? Süper! Etnik kökenimi daha iyi tanımak isterim tabii! Okuldaki pocuklar normal beyaz ekmek yiyor, gerçek bir azınlık üyesi olduğum ipin pok kıskanıyorlar beni, poook! Bir damak tadı yoktu ama, Ermeni mutfağından nefret ediyordu, bu ikiyüzlü ilgi duygulanım incitiyordu. Benimleyken Kevinin davranışlan odası kadar çıplakn, cansız, bazen sert ve yıpratıcı ama maskesiz (ya da ben öyle olduğunu hayal ediyordum). Bunu tercih ederdim. Oğlumun daha da uzak görünebileceğini öğrenmek beni şaşırtmışa.

Bu dönüşümünü, kulak misafiri olduğu mutfaktaki konuşmanın bir sonucu olarak yorumladım. İkimiz de yalnız kaldığımızda bile bir daha bu konuşmadan söz etmemiştik. Olası boşanmamız, salonda arada sırada güm güm yeri sarsan ya da geride takılıp düşeceğimiz dev dışkı yığınlan bırakan büyük, pis kokulu bir fil gibi her şeyi gölgeliyordu.

Yine de hayret verici bir biçimde evliliğimizde ikinci balayım yaşıyorduk, hanrlarsın. O yılbaşını eşsiz bir sıcaklıkla atiatnk.

Bana Ermeni klasiklerini, Peter Balakianin Black Dog of Faîe'inin imzalı bir kopyasını, Michael J. Aden'in Passage to Ararafim hediye ettin. Karşılığında sana Alistair Cooke's America ve bir Ronald Reagan biyografisini aldım. Birbirimizle alay ettiğimiz zaman şefkatle yapıyorduk. Kevin'ı korkunç denecek kadar küçük spor giysiler alarak şımarttık. Celia ise her zamanki gibi cam gözlü antika bebeği kadar, baloncuklu ambalajından da büyülenmişti. Eski günlerin hatınna deyip yıllardır olmadığı kadar sık sevişiyorduk.

Bir yaz boşanmasını tekrar düşünüp düşünmediğinden ya da suçluluk duygusu ve üzüntüyle yalnızca kaçınılmaz olarak ölecek bir şeyin tadını çıkarmak için mi harekete geçtiğinden emin değilim. Her halükârda dibe vurmanın böyle bir tarafi vardı. Boşanmaktan daha kötüsü olamazdı.

En azından biz öyle düşünüyorduk.

5 Nisan 2001

Sevgili Franklin,

Senin için hassas bir konu olacağını biliyorum. Yemin ederim, yılbaşı için o arbaleti almasaydın, ya uzun yay ya da zehirli dart okları olurdu.
Ona gelene kadar, Kevin anayasanın ikinci maddesinden faydalanacak kadar becerikliydi, daha modern düşünen meslektaşlanmn tercih ettiği tabanca ve geyik tüfeklerinden oluşan geleneksel silahları eline geçirirdi. Açıkçası, geleneksel Okul Saldırısı alederi yalnızca hata payını azaltmakla kalmaz, aynı zamanda ölü sayısındaki yarışı kazanma ihtimalini yükseltirdi. Belli ki bu en şiddetli güdülerinden biriydi, on iki gün son

ra ortaya çıkan Columbine zıpçıktıları olmasa listenin en üstünde yer alacaktı. Ve bu konuyu uzun uzadrya düşündüğünden de emin olabilirsin. On dört yaşındayken, "Silah seçimi savaşın yansıdır," diye kendi söylemişti. Görünüşte, bu modası geçmiş silah seçimi tuhaftı, onu engellemişti ya da bana öyle geliyordu.

Bu durum hoşuna gitmiş olabilir. Belki meydan okumayı geri çevirmeme huyumu ona da geçirmiş olabilirim. Ona da bu dürtüyle hamile kalmamış mıydım? Dürtü de bu değil miydi? Kendini o kadar "özel" gören -hoşuna gitse de gitmese de küçük bayan Uluslararası Gezgin, Amerika'nın seri üretilmiş pejmürde anne tiplerinden biri olacakn, kuzeydoğuda her beş kişiden birinin arsız VYV Luna'mı kullanmasının beni ne kadar incittiğini biliyordu- annesini klişe hakaretiyle iğnelemekten hoşlansa da hâlâ kendini ayn konumlandırma fikri hoşuna gidiyordu. Columbine'dan sonra Claverack'ta "her aptalın pompalı tüfek" kullanabileceğini homurdanmıştı. "Arbalet çocuk" olmanın, popüler hayal gücünde küçük eşek şakasına ün kazandıracağını fark etmiş olmalıydı. Gerçekten de 1999 ilkbaharında bu alan oldukça kalabalıklaşmış, bir zamanlar belleklerden silinmeyen Luke VVoodham ve Michael Carneal adlan çoktan unutulmaya başlamışa.

Dahası, gösteriş yapnğı kesindi. Jeff Reeves zor bir gitar pasajını çalabiliyor, Soweto Washington serbest atışlarda tam isabet kaydedebiliyor, Laura Woolford holde yürürken koca futbol takımını arkasından baktırabiliyorsa, Kevin Khatchadourian elli metreden bir elmaya -ya da bir kulağa- okunu saplayabiliyordu.

Yine de başlıca güdüsünün ideolojik olduğuna inanıyorum. Jack Marlin'e yutturduğu şu "benim hikâyem var" saçmalığı değil. Aklımda daha çok, hayranı olduğu bilgisayar virüsünün "saflığı" var. Toplumun her ahmakça cinayet serisinden geniş, etkili bir ders çıkarma dürtüsünü anladıktan sonra, kendisininkinden gelecek olası serpintiyi titizlikle çözümlemiş olmalı.

J

En azından babası onu her zaman karman çorman bir Amerikan Yerlileri Müzesi'ne ya da Amerikan Devrimi zamanından kalma kasvetii bir savaş alanına sürüklüyordu, bu nedenle onu benmerkezci meslek sahibi çiftin ihmal edilmiş kurbanı olarak tanımlamak isteyenlerin işi zordu. Üstelik, içine ne doğmuş olursa olsun, boşanmamışük: bu anlamda da başka örneği yoktu. Satanik bir tarikata da üye değildi. Arkadaşlarının çoğu kiliseye gitmiyordu, bu nedenle tannsızlık da ders alınması gereken bir tema olamazdı. Kimse ona sataşmıyordu, sevimsiz birtakım arkadaşları vardı, yaşıdan onu rahat bırakmak için binbir zahmete girmişti; bu yüzden baskı-alnndaki-uyumsuz-genç, okullardaki-zorbalığa-son

vermek-için-bir-şeyler-yapmalıyız numarasıyla da bir ilerleme

kaydedilemezdi. Sınıfta, kötü niyetli notlar yollayan, sırdaşlanna abartırı sözler veren, bunca küçümsediği zihinsel açıdan zayıf tiplerin tersine, ağzını açmamıştı. Cinayet üzerine bir web sitesi kumıamışn ya da okulu bombalamak üzerine kompozisyonlar yazmamıştı. En yaratıcı toplumsal yorumcu bile, jipler konulu bir eleştiriyi, artık tetikte ebeveynler ve öğretmenleri koşa koşa acil hadarı aramaya götürmesi gereken kaçınlmaz "uyarı işarederi"nden biri olarak kullanamazdı. Ama en iyisi de eğer numarasını sadece bir arbalede gerçekleştirirse, annesi ve pelte beyinli liberal arkadaşlan Kongre'nin önünde onu silah denetimi için bir poster çocuğu olarak sergileyemeyecekti. Kısacası, silah seçimiyle, Perşembe'nin hiçbir anlam taşımamasını elinden geldiğince garanti etmişti.

8 Nisan 1999 sabahı her zamanki gibi saat aln buçukta kalknm. Henüz haftanın o gününü italik yazma zorunluluğu hissetmiyordum.
Ender giydiğim bir gömleği seçtim, aynada düğmelerimi iliklerken bana doğru eğildin, kabul etmek istemesem de pembenin bana yakışnğını söyleyip şakağımdan öptün. O günlerde gösterdiğin en küçük sevgi bile anlamlıydı, zevkle kızardım. Bir kez daha boşanma konusunu tekrar düşüneceğini um

dum, ama sana açıkça sorup da bu hayali bozmak istemiyordum. Kahve yapnm, Celia'yı kaldırdım, protezini temizleyip takmasına yardım ettim. Hâlâ çıkarmakta güçlük çekiyordu, camdan, kirpiklerinden, gözpınarlanndan san çapaklan temizlemesi bir on dakikayı alıyordu. İnsan her şeye alışabiliyor, yine de cam göz takılıp, sulu mavi bakışı yerine geldikten sonra rahat bir soluk alıyordum.

Kevin'ın üç kez kaldınlmadan kalkmış olması dışında normal bir sabahn. Her zamanki gibi son günlerde yerine gelen iştahına hayret ettim. Muhtemelen hâlâ iki yumurta, pasnrma, sosis ve kızarmış ekmekle kahvaln yapan son beyaz Protestan Amerikalı sendin. Bense kahvalnda kahveden başka bir şey içemezdim ama pastırmanın cızırtısını, kızaran ekmeğin kokusunu ve bu törenin teşvik ettiği gibi güne genel bir keyif havasıyla başlamayı seviyordum. Bu ziyafeti hazırlarken gösterdiğin coşku, seni damarlarına vereceği zarardan koruyor olmalıydı.

"Bu ne şıklık!" dedim hayretle, Kevin ortaya çıknğında. Celia'nın yumurtalı ekmeğini tamamen kurutmakla meşguldüm, yumurtalar az pişerse sümük gibi görünebilirdi. "Ne oldu, küçük bedenlerin hepsi kirli miydi?"

"Bazı günler kalknğında," dedi Hudson House'a gittiğimizde giydiği kabaran beyaz eskrim gömleğini aynı bol siyah pantolonun içine sokarak, "şık giyineyim dersin."

Hepimizin gözü önünde beş Kryptonite zinciri ve asma kilidi sırt çantasına koydu. Okulda alıcı bulduğunu farz ettim. "Kevin gerçekten yakışıklı görünüyor," dedi Celia utangaççça. "Evet, ağabeyin tam bir kalp hırsızı," dedim. Hem de ne hırsız olacaktı.

Yumurtalı ekmeğin üzerine bolca şeker serptim, Celia'nın yumuşak san saçlarına eğilip, "Oyalanma bakalım," diye mınldandım. "Okula yine geç kalma. Ekmeği ye, arkadaş olmaya çalışma."

J

Saçlarım kulaklarının arkasına attım, başının tepesini öptüm. Kevin sırt çantasına bir zincir daha koyarken bana şöyle bir bak

n. Mutfağa ender sergilediği bir enerjiyle girmişd, şimdiyse gözleri cansızdı.

"Hey Kev!" diye bağırdın. "Sana bu kameramn nasıl çalışüğını göstermiş miydim hiç? Fotoğraf bilgisinden kimseye zarar gelmez, benim kesinlikle işime yaradı mesela. Buraya gel, daha vakit var. Sana ne oldu bilmiyorum ama kırk beş, dakikan daha var." Yağlı tabağı bir kenara ittin, ayağının dibindeki fotoğraf makinesi çantasını açnn.

Kevin istemeye istemeye yanına süzüldü. Bu sabah Vay Canına Baba havasında değildi. Işık ve f-stop konumlarım gösterirken, sahnenin tanıdıklığıyla içim sızladı. Babanın beceriksiz yakınlık anlayışı, her zaman hiç kimsenin dinlemeyeceği kadar aynnnlı bir biçimde bir cihazın nasıl çalışnğını anlatmakn. Herbertin evrenin saat mekanizmasını çözmenin, gizemlerinin kapsamını çözmek olduğu inancını paylaşmıyordun ama duygusal bir baston olarak mekaniğe başvurmayı ondan miras almıştın.

"Aklıma geldi de," dedin tanıtımının ortasında. "Bir ara okçuluk antrenmanı yaparken seni çekmek istiyorum. O çelik gibi bakışlarla sağlam kolu gelecek kuşaklar görmeli. Ne dersin? Antreye asmak için koca bir fotomontaj yapabiliriz: Palisadesin Cesur Yüreği!"

Omzuna vurmak muhtemelen bir hataydı; geri çekildi. Çok çok kısa bir an için Kevinin zihninden geçenleri ne kadar az anlayabildiğimizi bir kez daha fark ettim. Bir saniyeliğine maskesi düştü, yüzü, ah, şey, korkanm tiksintiyle buruşmuştu. Zihninin işleyişini bu kadarcık süre için bile sergilemesi, aklının başka yerde olduğunu gösteriyordu.

"Evet, Babacım" dedi zorlukla. "Çok iyi... olur."

Ama nedense, aile tablomuza tam odaklanmamış bir bakışla bakmak için bula bula o sabahı seçtim. Bütün ergenler ailelerinden nefret

ederdi, dayanabilirsen bu antipatinin paha biçilmez

bir yanı vardı. Güneş, yumurtalı ekmeğini komik denecek kadar küçük parçalar halinde kesen Celia'nın ince telli san saçlarına vuruyordu, sen arkadan gelen ışığın tehlikelerini tekrarlıyordun, Kevin sabırsızlıkla seğiriyordu. Bu Norman RockwelPden fırlamış tablo karşısında o kadar cesaredenmiştim ki, çocuklar okula gidene kadar oyalanmayı düşündüm, belki sana bırakmak yerine Celia'yı okula ben götürebilirdim. Keşke şeytana uysaydım

o anda! Ama çocukların rutine ihtiyacı var, diye karar verdim; sabah trafiğine yakalamrsam, köprüde çekeceğim vardı. "Kapa çeneni!" diye bağırdı Kevin birden. "Yeter. Kapa çeneni!" Bu beklenmedik küstahlık karşısında üçümüz de temkinli bir biçimde baknk.

"Fotoğraf makinesinin nasıl çalışnğı umurumda değil," diye devam etti sakin bir tonda. "Boktan şeylerin reklamları için mekân aramak istemiyorum. ilgimi çekmiyor. Beysbolla, kurucu babalar ya da ip Savaş'm sonucunu belirleyen savaşlar da ilgimi çekmiyor. Müzelerden, ulusal anıtlardan ve pikniklerden nefret ediyorum. Boş zamanımda Bağımsızlık Bildirisi'ni ezberlemek ya da de Tocqueville okumak istemiyorum. Tora Tora Toral'nm tekrarını ya da Dtvight Eisenhower belgesellerini izlemeye dayanamıyorum. Arka bahçede frizbi, o mızmız, ana kuzusu, camgözlü cüceyle bir kere daha monopoli oynamak istemiyorum. Pul ya da nadir para koleksiyonu yapmak da umunımda değil. Ansiklopedilerin arasında renkli sonbahar yaprakları kurutmak istemiyorum. Hayatımın seni hip ilgilendirmeyen yönleri hakkında ipten baba-oğul konuşmalarından gına geldi."

Sersemlemiş görünüyordun. Göz göze geldik, sonra belli belirsiz başımı salladım. Sakin olmanı salık vermem olağandışıydı. Ama annemin kuşağında düdüklü tencere çok yaygındı. Tavandan süpürgeyle madagh temizlendiği bir kazadan sonra küçük yaşta öğrenmiştim, yuvarlak düdük ötmeye başlayıp buhar çıkarıyorsa yapılacak en kötü şey kapağını açmaknr.

J

"Tamam," dedin gergin bir sesle. Merceklerini çantaya yer

leştirdin. "Deftere kaydettim."

Kevin patladığı gibi aniden tekrar kabuğuna çekildi. Bir kez daha okuldaki sıkıcı gününe hazırlanan uyumlu, hayal gücünden yoksun onuncu sınıf öğrencisi oldu. Senin incinmiş duygu lanna kendini kapadığını görebiliyordum, bu da ilgilenmediği şeylerden biriydi sanınm. Beş dakika kadar kimse bir şey söylemedi, sonra sıradan bir günmüş gibi davranmaya devam ettik. Nasıl kibar insanların, birinin çok yüksek sesli yellenmesini fark etmemiş gibi davranması gerekiyorsa, Kevinin öfkeli patlamasından da kimse söz etmedi. Yine de kokusu kalmışa, gazdan çok dumansız barut kokusu.

Arak acele etmem gerekiyordu ama Celia'ya iki kez veda etmek zorunda kaldım. Eğildim, saçını okşadım, alt kirpiğinde kalan bir parça çapağı temizledim. Yanına alması gereken kitaplan haarlatüm, sonra ona uzun uzun sarıldım. Ama eşyalarımı toplamayı bitirip ona döndüğümde yerinden kıpırdamamış olduğunu gördüm. Acı çekiyor görünüyordu, ellerini iki yanında kurupislikle kirlenmiş gibi kaskan tutuyordu. Bu yüzden sekiz yaşında olmasına ve ağırlığının belimi zorlamasına rağmen koltuk aldanndan tutup kollanma aldım. Bacaklannı belime doladı. Başım boynuma gömdü ve, "Seni özleyeceğim!" dedi. Onu özleyeceğimi söyledim. Ne kadar çok özleyeceğim hakkında hiçbir fikrim yoktu.

Belki Kevinin nedensiz konuşması güvenini sarsmışa, güvenli bir liman anyordun, belki bu nedenle bana yanağıma kondurduğun dalgın bir buseyle değil de, dudaklannı araladığın ateşli bir öpücükle veda ettin bir kez olsun. (Teşekkür ederim, Franklin. O anı şimdiye kadar öyle çok kez aklımdan geçirdim ki, bellek hücrelerim solmuş ve bozulmuş olmalı, tıpkı insamn çok sevdiği blucininin zamanla yıpranan kumaşı gibi.) Çocuklann anne babalarının öpüşmelerini görmekten hoşlanıp hoşlan

madiği konusundaki kararsızlığıma gelince, Kevin'a tek bir bakış fırlatmamla konu kapanmış oldu. Hoşlanmıyorlardı.

"Kevin, bugün beden dersi serbest saat değil mi?" diye hatırlattım, mevsimlik pardösümü giyerken, normalliğimizi tekrar inşa etme hevesiyle. "Okçuluk takımlarını götürmeyi unutma."

"Hiç merak etme."

"Bir de doğum gününde ne yapmak istediğine de karar vermelisin. Yalnızca üç gün kaldı. On alü bir tür kilometre taşı sayılır, ne diyorsun?"

"Bir bakıma," dedi lakayt bir sesle. "İnsan o taşın altında kalmasın da."

"Pazara ne dersin!"

"İşim olabilir."

Ona iyi davranmayı her zaman zorlaştırması beni çileden çıkarıyordu ama gitmek zorundaydım. Son zamanlarda Kevin'ı öpmüyordum. Ergenler öpülmekten hoşlanmıyordu, bu nedenle elimin tersiyle alnına dokundum hafifçe. Alnı terli ve soğuktu. Şaşırdım. "Biraz terli gibisin. İyi misin?"

"Hiç daha iyi olmamıştım," dedi Kevin. Seslendiğinde kapıdan çıkmak üzereydim, "Celia'yla bir kez daha vedalaşmak istemediğinden emin misin?"

"Çok komik," dedim, kapıyı kapadım. Benimle dalga geçiyor sanmıştım. Geçmişe dönüp bakınca bana aslında uymam gereken mantıklı bir tavsiyede bulunduğunu biliyorum artık.

Böyle korkunç bir kararlılıkla uyanmak nasıl bir şeydir hiçbir fikrim yok. Ne zaman zihnimde canlandırsam, yastığın üzerinde başımı diğer tarafa çevirip şöyle mırıldandığımı görüyorum: bir daha düşününce, şimdi zahmete giremem ya da en azından boş ver gitsin, yarm yaparım. Yarın, yarın sonra yine yann. Akıl almaz olarak tammlamayı sevdiğimiz bütün o dehşetierin düşünülebilir olduğunu varsayarsak, sayısız genç,

onuncu sınıfların miras aldığı binlerce doğal şokun intikamını alma hayalini kuruyordur. Oğlumuzu onlardan ayıran, hayaller ya da acemi planlar değildi. Plandan eyleme geçme konusundaki sersemletici kapasitesiydi.

Bu durumun kendi hayanmda bir paralelini bulmak için beynimi patlattıktan sonra bile aklıma ancak abarnlı bir örnek geldi: Gerçekte yapmak istemediğim, yabancı ülkelere bütün o yolculuklar. Devasa bir yolculuğu, en küçük parçalarına ayırarak kendimi rahatiatırdım. Hırsız cenned Fas'ta iki ay geçirmeye meydan okumak yerine, telefonu elime almak için meydan okurdum. O kadar zor değildi. Telefonun diğer ucundaki bir yardakçıya bir şey söylemek zorundaydım, bu yüzden bilet siparişi verirdim. Havayolları tarifelerinin (tarihleri gelmesi mümkün olmayacak kadar harika bir uzaklıkta) insaflı bir şekilde teorik yapısına sığınıyordum. Bir de bakmışsın bilet postayla gelmiş: Plan eyleme dönüşüyor. Kuzey Afrika tarihini anlatan kitaplar almak için meydan okurdum kendime, sonra valizimi toplamak için meydan okurdum. Meydan okumalar parçalandığında aşılabilir oluyorlardı. Ta ki kendime taksiye binmem ve uçağa giden kapalı koridoru aşmam için meydan okuyana kadar, o zaman da geri dönmek için geç, çok geç oluyordu. Büyük eylemler arka arkaya sıralanan küçük eylemlerden oluşuyordu. Kevin da bunu anlamış olmalı: Krytoniteiarını ısmarlamak, okul malzemelerini çalmak, zincirleri tek tek sırt çantasına koymak. Bütünü oluşturan parçalan tek tek ele alırsan, bütün, sihirli bir değnek değmiş gibi kendi kendine ortaya çıkar.

O perşembe kendi payıma -hâlâ herhangi bir perşembeydimeşguldüm. Matbaaya iş yetiştirmeye çalışıyorduk. Ama bir an boş kaldığımda Kevinin sabahki tuhaf padayışım düşündüm: Bu sözlü saldırıda, geçer not alabilecek kurallara uygun, yeniyetme taklidine yaygın biçimde Serpiştirdiği seviyorum, demek istiyorum, oldukça, samrımAzrm yokluğu göze batıyordu. Belli bir açıyla kambur durmak yerine, dimdik durmuş, ağzının kenanndan değil de ortasından konuşmuştu. Böyle taşkın bir biçimde babasının duygularını incitebilmesi karşısında sıkılmıştım ama bu doğrudan, sert açıklamaları yapan genç adam her gün yaşadığım çocuktan daha farklı biri gibi görünüyordu. Bir kez daha karşılaşacağımızı umarken buldum kendimi, özellikle de bu yabancı-oğlumun haletiruhiyesinin daha

iyi olduğu bir zamanda - bugün bile dört gözle beklediğim, gerçeklemesi zor bir olasılık.

Altıyı çeyrek geçe, büromun dışında bir karışıklık duydum. Çalışanlarım, bir entrika çeviriyorlarmış gibi bir araya toplanmışlardı, paydos etmeden önce dedikodu yaptıklarına yordum. Tam geç saatlere kadar tek başıma çalışmaya hazırlanırken, Rose -sanırım onu temsilci seçmişlerdi-çekingen bir biçimde kapımı çaldı. "Eva," dedi ciddi bir sesle. "Oğlun Gladstone Lisesi'ndeydi değil mi?"

Haberler çoktan internete düşmüştü.

Ayrıntılar bölük pörçüktü: "Gladstone Lisesi'ndeki Saldırıda Ölü Sayısının Artmasından Endişe Ediliyor." Vurulanların isimleri ve sayılan belirsizdi. Suçlunun kim olduğu bilinmiyordu. Hatta flaş haber çıldırtacak derecede kısaydı. "Güvenlik elemanlan" spor salonunda "kanlı bir manzarayla" karşılaşmışlardı. Şu anda polis salona girmeye çalışıyordu. Biliyorum telaşlanmışnm ama olanlar bana hiç mannklı gelmiyordu.

Hemen cep telefonunu aradım, kapalı olduğunu anlayınca bir küfür savurdum. Son zamanlarda çok sık kapanyordun. 4x4'ünün sessizliği bozulmadan New Jersey'de dolaşıp doğru renkteki kargaları aradığın saatlerine değer veriyordun. Kraft temsilcisinden ya da Madison Avenue gözetmenlerinden haber almak istememeni anlayabiliyordum ama benim için açmayı düşünebilirdin. Kahrolası cep telefonuna sahip olmanın anlamı neydi açmayacaksan? Endişelenmişrim. Evi aradım ama telesekreter karşılık verdi. Güzel bir bahar akşamıydı; Robert, Celia'yı oynamak için arka bahçeye çıkarmışn kuşkusuz. Kevin'ın telefonunu açmaması midemi altüst etmişti. Ama Pagorski oturumundan sonra anlaşılmaz bir biçimde banştığı Lenny Pugh'la bir yerlere sıvışmışnr diye mannk yürüttüm panikle. Belki de kölemsi mürit pazan henüz, kendini aşağılayan bir çömezin yerine kolayca bir başkasının bulunabileceği kadar canlı değildi.

Bu nedenle paltomu kaptığım gibi doğruca okula gitmeye karar verdim. Çalışanlanm bana, American On-Linein anasayfasındaki flaş haberlerle en dolaylı ilgisi bulunanlara bile eşlik eden o korku ve merak kanşımıyla bakıyorlardı.

Garajdaki VYVuma koşup, şehir merkezinden gaza basmamı ama Ban Yakası Otoyolu'nda takılıp kalmamı bir yana bırakıp bir şeyi dürüstçe açıklayayım. Kevinin beşiğindeyken karnı aç olduğu için değil, nedensiz bir öfkeyle avaz avaz bağırdığını düşünüyordum. Bize bakan garson kızın "kaka suran"yla dalga geçtiğinde duygulanm inciteceğini bildiğinden eminim. Çalışma odamdaki haritalan bozma nedeni yanlış yönlendirilmiş yarancılık değil, hesaplı bir kötülüktü. Hâlâ Violetta'yı, bedeninin büyük bir bölümündeki deriyi sistemli bir biçimde nrnaklarıyla yırtmaya kandırdığına emindim. Altı yaşına kadar bez kullanmasının nedeni geçirdiği bir travma ya da kafa karışıklığı ya da yavaş gelişmesi değil, annesiyle var gücüyle tam zamanlı bir savaşa girmiş olmasıydı. Binbir zahmetle yapnğım oyuncaklan ve kitapları mahvetmesinin nedeni, onların duygusal oyun eşyalan olarak değil, kendi nankörlüğünün sembolleri olarak çok daha değerli olmasıydı. Trent Corley'nin bisikletinin ön tekerleğinin mandalını açnğına olan inancım hiç sarsılmamışa. Celia'nın sırt çantasına solucan yuvasının kendi kendine girdiği ya da beyaz meşeye alü metre armanıp en üst dalda kendi başına mahsur kaldığı hayaline kapılmamışum hiç. Vazelin ve köri ezmesinden bir öğle yemeği yapma fikri gibi, "kaçırma" ve "VVilliam Teli" oyunlarının da kendi hayal gücünün eseri olduğunu sanmıyordum. Kevin kısaca Alice dediğim kızın kulağına baloda elbisesini ne kadar beğendiğini fısıldamamıştı, o lavabo aç Celia'nın gözüne her nasıl girdiyse, bu konuda

ağabeyinin onun asil kur

tancısı dışında bir parmağı olduğunu adım gibi biliyordum. Evdeyken, kapıyı kapatmadan mastürbasyon yapmasını, ergenlik hormonlarının denetimsizce kaynamış değil, annesini ahlaksızca taciz etmesi olarak görüyordum. Mary'ye Laura'nın katlanması gerektiğini söylememe rağmen, oğlumuzun onun incecik, yemek yemeyen kızına şişman demesini gayet inanılır buluyordum. Miguel Espinoza'nın dolabında ölüm listesi çıkmasının benim için gizemli bir yanı yoktu. Kendi şirketime virüsün bulaşması konusunda bütün sorumluluğu üstlenmeme rağmen, bilgisayar virüsü toplamayı rahatsız edici ve yoz bir hobiden başka türlü göremiyordum. Vicki Pagorski'nin, Kevin Khatchadouranin özel olarak planladığı bir numaradan dolayı cezalandırıldığı inancımı koruyordum. Oğlumuzun 9W'da ilerleyen otomobillerin üzerine tuğla atmaktan sorumlu

olduğu konusunda yanılmış olabilirim, on gün öncesine kadar Amsterdam'da çekilen o çok sevdiğim fotoğrafın kayboluşunu da oğlumun görülmemiş hıncının bir kurbanı olarak kaydetmiştim. Bu yüzden, dediğim gibi, her zaman en kötüsüne inandım. Ama garip ana kuşkuculuğumun bile sınırları vardı. Rose bana Kevin'ın lisesinde kanlı bir saldırı gerçekleştiğini, ölü öğrencilerin olmasından korkulduğunu söylediğinde, onun hayatından endişelendim. Oğlumuzun suçlu olabileceği bir an için bile aklıma gelmedi.

Bir olayı gören tanıkların ifadesi her zaman karmakarışıktır. Özellikle de olayın hemen ardından. Olay yerinin hâkimi yalan yanlış haberlerdir. Yalnızca gerçek ortaya çıktıktan sonra kaos yerini düzene bırakır. Bu yüzden artık internete bağlıyken klavyeye birkaç kez basarak oğlumuzun o gün yaptıklarına dair, kabaca kronolojik bir anlam ifade eden sayısız anlatıma ulaşabiliyorum. Otomobilin radyosu açık, sarsılarak okulun otoparkına girdiğimde bu hikâyenin pek azını biliyordum, bu hobisel bulmacanın parçalarını ferah ferah birleştirmek için fikir üreteceğim yıllar uzanıyordu önümde. Tıpkı Kevinin eksik malzemeli marangozhanelerde bahanesini eğeleyecek, zımparalayacak ve cilalayacak yıllarının olması gibi.

Okullar antedi kâğıdannı genelde cennetin anahtarları gibi saklamazlar, bütün kırtasiye malzemelerini kilit alanda tuttuklannı sanmıyorum. Nasıl ele geçirmiş olursa olsun, Kevin, Dana Rocco'nun İngilizce derslerini biçimin içeriği belirlediğini öğrenecek kadar dinlemişti. Okul gazetesinde günlük argo dilinden sözcükler kullanmayacağın gibi, antedi kâğıda yazarken de dört harfli sözcükler içeren nihilistik küçük oyunlara girmezdiniz. Bu nedenle, örneğin Greer Ulanov'a gönderilen resmi mektupta -Nyackin posta hizmetlerinin ağırlığı hesaba kaülarak erken bir tarihte gönderilmişti- Kevin sana Ron Howardi, Alan Srrickland'e utanan, bocalayan kurbanı oynarken sergilediği gerçekçi rol yeteneğini sergilemişti.

Sevgili Greer,

Gladstone Lisesi öğretim kadrosu olarak bütün öğrencilerimizle gurur duyuyoruz. Her öğrencimiz kendi olağanüstü yeteneğiyle topluluğumuza katkıda bulunmakta. Yine de sanatta sivrilen ya da dinamik bir eğitim ortamını biçimlendirmede üzerlerine düşenden çok daha fazlasını yapan

bazı öğrencilerimiz olduğu dikkatimizden kaçmamışar. Okul yılının sonunda öğrencilerimizin bu olağanüstü başanlannı ödüllendirmekten memnuniyet duyuyoruz.

Öğretmenler ve idari görevlilerle yapağım konuşmalar sonucunda, yeni Parlak Basan Vaat Eden Öğrenciler ödülümüzü en çok hak eden dokuz örnek öğrenciyi bir listede buluşturdum. Politika ve toplumsal duyarlılık alanındaki üstün katkılann nedeniyle bu dokuz öğrenciden biri olmaya hak kazandığını bildirmekten memnuniyet duyuyorum.

Bu sürecin ilerlemesini sağlamak için, tüm Parlak Basan Ödülü kazanan öğrencilerimizin 8 Nisan Perşembe günü saat 15:30'da spor salonunda toplanmasını rica ediyoruz. Haziran başında, ödüllerin dağımacağı bir program oluşturmamzı umuyoruz. İsrisnai yeteneklerinizi sergilemeniz uygun olacaknr. Sanat dallarında seçilen öğrenciler kolayca becerilerim gösterebileceklerdir, daha akademik yetenekleri olanlarsa, başarılannı en iyi şekilde örneklemek için yarancılıklanm kullanabilirler.

Kararlarımızı liyakati temel alarak verdik. Ödülümüzün, topluluğumuzun çeşitliliğini yansıtması için her cinsten, her ırktan öğrenciyi etnisitesi, dini ve cinsel tercihine bakmaksızın seçtik.

Son olarak, bu ödüle layık gördüğünüzü sır olarak saklamamzı rica ediyorum. Herhangi bir övünme duyacak olursam, idari kurul adaylığınızı yeniden değerlendirmek zorunda kalacaknr. Her öğrencimiz özeldir, keşke hepsine bir ödül vermek mümkün olsaydı, bu nedenle ödül kazananlar resmi olarak açıklanmadan önce gereksiz kıskançlıklara yol açmamanız önemli.

En içten tebriklerimle. Saygılanmla, Donald Bevons Müdür

Aynı mektup, boş yerleri uygun şekilde doldurularak diğer sekiz öğrenciye de gönderilmişti. Denny Corbitt oyunculuğu, Teff Reeves klasik gitar yeteneği, Laura Woolford "kişisel bakım'i, Brian "Mouse" Ferguson bilgisayar alanındaki becerisi, Ziggy Randolph bale ve "aynmcılığa karşı hoşgörüyü desteklemesi", Miguel Espinoza akademik basan ve "sözel yetenek"i, Soweto Washington spor, Joshua Lukronsky "sinema çalışmalan" ve burada kendine hâkim olmadığı için Kevin'da suç

buluyorum (gerçi çoğu insan övgüyü şüpheyle karşılamaz)- "Quentin Tarantino senaryolanm baştan sona ezberlediği" için övülmüştü. Dana Rocco'ya gönderilen mektup biraz farklıydı. Bu perşembe toplantısına başkanlık etmesi isteniyor, ama aynı zamanda En Sevilen Öğretmen Ödülü'ne layık görüldüğünü bütün öğretmenler değerli olduğu için bu ödülü gizli tutması isteniyordu. Tuzak iyi hazırlanmıştı ama küçük teknik problemler de yok değildi. Dana Rocco toplanndan Bevons'a söz edebilir, adam haberi olmadığı söyleyince de bütün mesele ortaya çıkabilirdi. Kevin'e şanslı diyebilir miyiz? Dana Rocco tek kelime etmemişti.

7 Nisan gecesi, Kevin saatini her zamankinden yanm saat erkene kurmuştu. Sabahleyin giyeceği giysileri hazırlamışa. Rahat hareket edebilmek için, fotoğrafta güzel görüneceği bol kollu gösterişli beyaz gömleğini seçmişti. Ben olsam yatakta eziyede kıvranıp bir damla uyku uyuyamazdım ama ben olsam en baştan asla böyle korkunç bir projeyi kuramazdım, bu yüzden Kevin bir uykusuzluk çekmişse bile heyecandan uyuyamadığım düşünüyorum.

Ertesi sabah okul otobüsüne binerken yükü epeyi ağırdı, o zincirlerin her biri iki kilo geliyor olmalıydı ama Kevin bu bağımsız okçuluk dersini sömestrin başında ayarlamışa, bu pek popüler olmayan hobiye ilgi düzgün bir ders için fazlasıyla azdı. Diğer öğrenciler okçuluk malzemelerini okula taşımasını sıradan görmeye alışmışlardı. Kimse bu aptal sporun inceliklerini bilmiyordu, Kevinin standart yayını ya da uzun yayı yerine arbaletini taşıması kimseyi rahatsız etmemişti. Okul yönetimi daha sonra okul alanına sokulmasına asla izin verilmeyeceğini kanıdamak için çırpınmışa. Elinde bol miktarda ok vardı -eşya torbasında taşımak zorunda kalmıştı- kimsenin dikkatini çekmemişti, Kevin'dan sekizinci sınıfta kaçan arkadaşları artık ondan iyice uzak duruyorlardı.

Okçuluk malzemelerini her zamanki gibi spor salonundaki malzeme odasına koyduktan sonra bütün derslere girmişti. İngilizce dersinde Dana Rocco'ya habislik sözcüğünün anlamını sorduğunda kadının gözleri mudulukla ışıldamıştı.

Bağımsız okçuluk egzersizi günün son dersiydi. İlgisi iyice bilinen bir şey olduğu için, beden eğitimi öğretmenleri talaş hedef tahtasına atış yaparken artık onu kontrol etmiyorlardı. Bu nedenle Kevin'ın salondaki kum çuvalı,

adama beygiri ya da minderleri ortalıktan kaldırması için bolca zamanı vardı. Açık tribünler amacma uygun biçimde kadanmış durumdaydılar. Açılmamaları için her iki taraftaki iki demir desteğin birleştiği yere şifreli asma kilider takmıştı. Orada işini bitirdiğinde, mekik çekmek için kullanılan incelerinden altı mavi yer minderi ortada samimi bir atmosfer oluşturacak şekilde dizilmişti.

Lojistik meselesi, böyle şeylerden etkilenenler varsa, kılı kırk yararak çözülmüştü. Beden eğitimi binası bağımsız bir yapıydı, ana kampustan üç dakika uzaktaydı. Ana spor salonuna beş giriş yeri vardı: erkeklerle kızların soyunma odaları, malzeme odası ve lobiden. İkinci kattaki bir kapı, aerobik kondisyon aletleri için kullanılan spor salonuna bakan ufak odaya açılıyordu. Ama bu girişlerin hepsi de içerideydi. Spor salonu iki katlı, aşırı yüksek bir binaydı, pencereleri en yukarıdaydı, zeminden içerisinin görülmesi imkânsızdı. O öğleden sonra programda bir spor etkinliği de yer almıyordu.

Saat üçte zil çaldı, üçü çeyrek geçe dağılan öğrencilerin gürültüsü azalmaya yüz tutmuştu. Spor salonu boştu ama Kevin soyunma odasına süzülüp ilk Kryptonite bisiklet kilidini omzundan çözerken yine de içi endişeyle dolmuş olmalı. En sıradan koşullarda bile düzenli biridir, doğru anahtarı her bir parlak sarı plastik kaplı asma kilitte çevirerek sağlamlaştırdığından emin olabiliriz. Ağır zinciri, çift kanadı kapıların kollarına sarıp germişti. Zincirin koruyucu siyah naylon kılıfını yukarı çektikten sonra, parlak sarı asma kilidi orta halkaya takmıştı. Kilidi kapamış, yuvarlak anahtan yuvasında çevirip cebine atmıştı. Sanınm kapıları da kontrol etti, artık yalmzca bir parmak aralanıyorlardı Aynı şeyi kızların soyunma odasında, ardından malzeme odasının kapısında da uyguladı. Malzeme odasının arka kapısından ağırlık odasına çıktı.

Bu kiliderin bisiklet güvenliğinde en son teknoloji ürünü olduğunu biliyorum. Küçük, dayanıklı asma kilidin yalnızca beş santim uzunluğundaki U biçimli bölümü, olası hırsızların levye kullanmasını önlüyordu. Zincir fabrikada dövülerek birleştirilmişti, her bir halkası bir buçuk santim kalınlığındaydı. Profesyonel bisiklet hırsızlarının ateş kullandığı bilindiği için Kryptonite zincirler ısıya dayanıklılıklarıyla ünlüydü, bu yüzden şirket bisikletiniz çalındığı takdirde bisikletin ederi

kadar parayı geri ödemeyi garanti ediyordu. Pek çok rakip modelin tersine, garantisi New York'ta bile geçerliydi.

Yapnğın işe ilgi duymadığını açık açık söylemiş olabilirdi, Franklin, ama Kevin, Kryptonitein şimdiye kadar gerçekleştirilmiş en başanlı reklam kampanyasını başlatmak üzereydi.

Saat üçü yirmi geçe ödül kazanan öğrenciler, kendi kendilerini kudayan bir sevinçle kıkırdayarak, lobideki kilidi olmayan ana kapıdan girmeye başladılar.

"Kişisel hijyenmiş anneciml" diye ilan etti Soweto. "Hey, biz zeki ve parlağız, değil mi?" dedi Laura ipeksi kahverengi saçlarını savurarak. "Oturacak iskemle yok mu?"

Mouse kadanan iskemle bulmak için malzeme odasına girdi, odanın o günlük kapanldrğı haberiyle geri döndüğünde Greer, "Bilmem, böyle de hoş olmuş. Kamp ateşinin etrafındaymış gibi bağdaş kurup oturabiliriz."

"Hadi canım," dedi giysisi fazla bir yerini örtmeyen Laura. "Bu etekle bağdaş mı kuracağım? Versace bu allahaşkına. Mekik çekenlerin döktüğü terle lekelenmesini istemiyorum."

"Hey kızım," Soweto onun çöp gibi bedenine başını salladı. "Tere bundan çok yaklaşacağın yok zaten." Kevin üst seviyedeki asma kattan ödül kazananlann konuşmalannı dinlemiş olmalı, arka duvara dayandığı sürece aşağıdan

görülemezdi. Üç bisiklet, koşu bandı, bir de kürek çekme aleti, odanın koruyucu korkuluklarının önünden çekilmişti. Eşya torbasından çıkardığı yüz kadar ok iki yangın kovasındaydı.

Ekonun baştan çıkardığı Denny, avazı çıktığı kadar Don't Drink the Waterdzn birkaç replik okurken, baldırlarını göstermek için dansçı mayosu ve tayda okulda gösteriş yapan Ziggy, Kevin'ın sonradan adlandıracağı gibi "büyük kraliçelere yakışır bir giriş" yapmaktan kendini alıkoyamamış, parmak uçlarında salonun bir ucundan diğerine dans ederek gitmiş, bir sıçrayışla bitirmişti. Ama hiç kuşkusuz ibnelere bakmanın

uyuzluk olduğunu düşünen Laura VVoolford'un gözleri Jeff Reeves'den başkasını görmüyordu. Sessiz ve talihsizlik derecesinde içten olmasına rağmen, uzun san saçlarını atkuyruğu yapan mavi gözlü yakışıklı bir çocuktu. Bir düzine kızın ona âşık olduğu biliniyordu. NBC'nin konuştuğu bir arkadaşına göre, JefPin ağzımn sulan akan hayranları arasında Laura Woolford da vardı. Bu da Parlak Başarı Ödülü'yle vaftiz edilmesini on iki telli gitardaki ustalığından daha çok etkilemişti.

Kendi kendine birazcık bodur olduğu dışında, zeki ya da Latin asıllı ya da herhangi başka bir şey yüzünden sevilmediğini söylemiş olması gereken Miguel, çoktan mavi minderlerden birine oturup çank kaşlı bir ciddiyetle Alan Bloom'un The Closing of the American Mind\nm eski bir kopyasını okumaya koyulmuştu. Yanında, reddedilmişlerin ortak hatasım yaparak toplum dışına itilmiş kimselerin birbirlerine yakınlık duyacaklannı varsayan Greer onu, NATO'nun Kosova'ya müdahalesiyle ilgili bir konuşmaya çekmeye çalışıyordu.

Dana Rocco saat 15:35'te geldi. "Hadi bölük!" diye bir araya topladı onlan.

"Ziggy, çok etkileyici ama bu bale çalışması değil. İşimize bakalım? Mutlu bir nedenle buraya toplandık ama benim için hâlâ fazla mesai, Letterman başlamadan eve gitmek istiyorum."

Bu noktada içeri yemekhane görevlisi, folyoya sarılmış sand viçleri getirdi. "Bunları nereye koymamı istersiniz bayan?" diye sordu Rocco'ya. "Bay Bevons size yiyecek servisi yapmamızı söyledi."

"Don ne kadar düşünceli davranmış böyle!"

Eh, birinin düşünceli davrandığı kesindi. Sandviçlerin de in ce bir ayrınn olduğunu söylemeliyim, sahici bir okul toplannsı nın küçük çeşnisi. Kevin pudinge fazla yumurta katmış olabilir ama bu hareketi ona tali zarara mal olacaka.

"Bayan, vardiyamın bitmesine az kaldı, birkaç basket atmamın sakıncası var mı? Şurada uzakta dururum, sıkına vermem. Mahal lede basket potası yok! Bana büyük iyilik etmiş olursunuz."

Rocco tereddüt etmiş olmalıydı, gürültü dikkaderini dağıta bilirdi, ama yemekhane işçisi siyahtı.

Kevin o basketbol topunu köşede bıraktığı için saçını başını yolluyor olmalıydı. Ama saat 15:40 olduğunda aklı vaktinde gelmeyen öğrenciyle meşgul olmalıydı. On parti konuğunun dokuzu oradaydı, bir de davetsiz misafir vardı. Bu operasyon geç kalanlara göre organize edilmemişti, toplanü başladığında Joshua Lukronsky'nin ağırlığını telafi edecek bir acil durum pla nı oluşturmaya çalışıyor olmalıydı.

"Ah, iğğğ-renç!" dedi Laura, tabağı yanındakine geçirerek. "Dürüm tavuk. Tamamen kalori israfı." "Çocuklar, başlangıç olarak," diye başladı Rocco, "hepinizi bu özel ödülü kazanmanız dolayısıyla tebrik etmek isterim..." "Tamam!" Lobi kapılan ardına kadar açıldı. "Biraz havaya girdim bakalım!"

Kevinin sinir bozucu Joshua Lukronsky'yi gördüğüne ilk kez memnun olduğundan eminim. Çember Josh'a yer açmak için genişlerken Kevin elinde bir başka Kryptonite ile küçük odasından çıkıp sessizce aşağı indi. Elinden geldiğince sessiz olmasına rağmen zincir biraz şıkırdamışsa bile, yemekhane görevlisinin basket topunu yere vurmasına içinden teşekkür etmiş ola bilir. Tekrar odasına girdiğinde son zincir ve asma kilidini oda

nın çift kapısına doladı.

işte bu kadar. Çantada keklik.

Tereddüt etmiş miydi, yoksa keyfini mi çıkanyordu? Kevin okunu taktığı arbaletiyle gizlice korkuluğa yaklaşırken toplantının bir beş dakikası daha geçmişti. Aşağıdan görülebilecek bir yerde olmasına rağmen, grup yukan bakamayacak kadar kendi övgülerini planlamakla meşguldü.

"Bir konuşma yapabilirim," diye önerdi Greer. "Bağımsız savcılık makamının kaldırılmasıyla ilgili mesela? Çünkü bence Kenneth Starr şeytanın ta kendisi!"

"Daha az bölücü bir şeye ne dersin?" diye önerdi Rocco. "Cumhuriyetçileri yabancılaştırmak istemeyiz..."

"Bahse var mısın?"

Yumuşak bir hava akımı. Okun Laura VVoolford'un Versace bluzuna gömülürken çıkardığı hışşş-tank sesiyle öğrencilerin haykırmaya başlaması arasında, şimşekle gök gürültüsü arasındaki duraksama kadar kısa, yoğun, tek bir sessizlik anı oldu.

"Ah, aman tanrım!"

"Nereden geldi!"

"HER YERİ kan içinde!"

Hışşş-tank. Henüz ayağa kalkmayı başaramayan Miguel'in midesine bir tane saplandı. Hışşş-tank Laura VVoolford'a eğilen JefPin kürek kemikleri arasına saplandı. Kevin'ın arka bahçemizde geçirdiği o uzun saaderde iç içe geçmiş dairelerden oluşan o hedef tahtasının merkezini, Versace viskonun kusursuz çemberi olarak gördüğü sonucuna varabilirim ancak. Laura tam kalbinden vurularak ölmüştü.

"Yukarıda!" diye işaret etri Denny.

"Çocuklar çıkın! Kaçın!" diye emretti Rocco. Gerçi bunu yapmasına gerek yoktu, geri kalan yaralanmayanlar panikle ana çıkışa koşmuşlardı, acil çıkış mandalı terimine yeni bir anlam katıyorlardı burada. Yine de küçük odanın konumu göz önüne alı nırsa, korkuluğundan salonun ulaşılamayacak bir sandmi bile yoktu, bunu kısa süre içinde onlar da öğrenecekti.

"Ah, kahretsin, tahmin etmeliydim!" diye haykırdı yukan bakan Joshua. Mouse'un daha önceden denediği malzeme odasının kapısını zorladı. "Khatchadourianl"

Hifşş-tank. Ana kapılan yumruklayıp yardım isterken sırtındaki ok titriyordu. Bu sırada JefFReevesin ensesine bir tane saplandı. Mouse, erkeklerin soyunma odası çıkışına koştu, kapılar biraz oynadı ama açılmadı, burada da poposuna bir ok saplandı. Onu öldürecek bir anş değildi ama onu öldürecek bir yerinden vurulması için epeyce vakit olduğunu anlamaya başlıyordu.

Aşağı yukan aynı anda Dana Rocco kızların soyunma odasındaki çıkış kapısına ulaştı. Laura'yı taşıdığı için hareketleri ağırdı, anma töreninde başrolü oynayacak cesur ama boş bir çabaydı. Mouse, Rocco'yla göz göze geldi ve başını salladı. Çığlık atan sınıf arkadaşları kapıdan kapıya koşarak çırpma kabının içindeki hamur gibi döne döne daireler çiziyorlardı. Mouse'un haykınşı gürültüyü basnrdı: "Kapılar kilidi! Bütün kapılar kilidi! Saklanın!"

Ama nereye)

Silahlı okul saldırısı formatına, bütün hazırlık toplannlarını yapmış ve hemen havasına girmiş öğrenciler kadar alışkın olmayan yemekhane görevlisi, polisiye dizilerde gizli geçitieri arayan karakterler gibi duvarlan yoklayarak ilerliyordu. Yavaş hareket ediyor, azami derecede dikkat çekmeye gayret ediyordu. Şimdi cenin pozisyondaydı, basket topunu okçuyla başı arasında tutuyordu. Hiç kuşkusuz, ne kadar küçük olursa olsun, spor salonunda herhangi bir engelin kalmış olması Kevinin canını sıkmışu. Bu etkisiz koruma yalnızca ateşi üzerine çekmişti. Hı? $tank. Top şişlenmişti.

"Kevin!" diye haykırdı İngilizce öğretmeni. Mouse'u odadan en uzak köşede arkasına alarak. "Lütfen dur! Lütfen! Lütfen dur!"

"Habislik!" diye tısladı Kevin net duyulur bir sesle yukarıdan. Joshua daha sonra bu nispeten alçak sesi gürültünün arasında duymanın tuhaflığından söz edecekd. Kevin bir süre başka bir söylemeyecekd. Sonrasında Kevin, Gladstone öğretim kadrosundaki en güvenilir müttefikini gözüne kestirerek iki gözünün arasına bir ok sapladı.

Dana Rocco düşerken, Mouse'u da açıkta bıraka, Mouse çömelip kadının bedenini siper etmesine rağmen akciğerlerine bir ok yemekten kurtulamadı. Bu ona, aslında okçuluğa daha fazla ilgi duyan sanal dünya heveslilerine bilgisayar virüslerinin sırlarını öğretmek neymiş gösterirdi.

Ama Joshua'ya göre Mouse doğru düşünmüştü. Şimdiye kadar Lukronsky, bütün ince mavi mekik minderlerini bir araya getirerek kendine bir tür kalkan yapmaya çalışmışa, ama bu da filmlerde göründüğü kadar iyi işe yaramıyordu. Şimdiden iki ok başının üzerinden vızıldayarak

geçmişti. Kevin, Sewoto'nun kaslı baldırlarına ok yağdırmakla meşgulken, Joshua, Mouse'un köşesine koşturarak köşede mavi köpük plastik, Dana Rocco, Laura VVoolford ölüleri ve Mouse Ferguson'un inleyen, yan baygın bedeninden uyduruk bir sığınak yapa. Bu sıkışık çadırda, Mouse'un soluklan sıklaşırken Laura'mn koltuğunun altından sonucu gözledi. Sıcaku, korku terine daha rahatsız edici, mide bulandıracak kadar iç bayıltıcı bir koku karışıyordu.

Güvenli bir yer bulma umudunu bir kenara bırakan Greer Ulanov doğruca odamn korkuluğundan salonun zeminine inen duvara yürüdü.
Kötü Erosumuzun ala mene alanda durdu. En sonunda Kenneth Starr'dan daha iğrenç bir günah keçisi bulmuştu.

"Senden nefret ediyorum, iğrenç sürüngen!" diye bağırdı. "Umanm cehennemde yanarsın! Umarım sana zehirli iğneyi vururlar da gebermeni izlerim!" Hızlı bir dönüşümdü. Yalnızca bir ay önce, ölüm cezasım kınayan ateşli bir yazı yazmışa.

Kevin korkuluğun üzerinden eğildiği gibi Greer'in ayağına bir ok saplayarak onu olduğu yere mıhladı. Beti benzi aüp oku yerden çıkarmaya çalışırken diğer ayağına da bir ok saplandı. Eğlenmeye zamanı vardı, hâlâ elli-altmış oku vardı.

Bu sırada, diğer yaralılar uzak duvara sürünmüşlerdi, duvann dibine iğnelerle delinmiş vudu bebekleri gibi düşmüşlerdi. Çoğu mümkün olduğu kadar küçük bir hedef oluşturmak için iki büklümdü. Ama henüz yara almamış olan Ziggy Randolph, salonunun tam ortasına yürüdü, topuklannı birleştirip, ayak parmaklannı içe döndürdü. Göğsünü kabartarak kendini sundu. Siyah ve ince hadi, etkileyici bir oğlandı ama hafif efemine tavırlıydı. Eşcinsellerin kadınsı tavırlannın doğuştan ya da sonradan gözlemle edinilmiş olup olmadığından hiçbir zaman emin olamadım.

"Khatchadourian!" Ziggy'nin sesi ağlama seslerini basnrarak salonda yankılandı. "Beni dinle! Bunu yapman gerekmez! Yayını yere koy da konuşalım. Hemen yardim çağınrsak kimseye bir şey olmayacak!"

Burada bir hatırlatmayla araya girmeliyim. Michael Carneal, 1997'de Kentucky Paducah'da o dua grubuna ateş açnktan sonra Heath

Lisesi'nden son sımf öğrencisi inançlı bir genç (romancılara özgü, Ben Strong adını taşıyordu) hayaunı tehlikeye atarak saldırgana yanşnrıcı bir biçimde yaklaşıp silahım bırakmaya ikna ettiği için bütün ülkede göklere çıkarılmışa. Efsaneye göre, Carneal karşılık olarak silahım bırakıp yere yığılmışa. Telafi edilemez uluslararası bir utanca dönüşmek üzere olan bu olaylarda bir kahramana duyulan açlıkla hikâye herkesçe bilinir hale gelmişti. Strong, Time dergisinde yer almış, Larry King Live'z konuk olmuştu. Ziggy'nin hikâyeyi bilmesi belki de saldırganlıkla yüzleşecek cesareti toplamasını sağlamışa, o sömestrin başında bir okul toplanüsında eşcinsel olduğunu açıkladığında gördüğü olağanüstü hayranlık da hitabet yeteneğine olan güvenini artırmış olmalıydı.

"Bir şeylere kızmış olduğunu biliyorum, tamam mı?" diye devam etti Ziggy. Kevinin kurbanlan henüz hayattaydı ve birisi şimdiden onun için üzülüyordu. "Eminim için acıyordur! Ama bu bir çözüm değı..."

Ziggy'nin şanssızlığı, Ben Strong'un sert ve büyüleyici Michael? Silahım bırak! ifadesinin uydurma olduğu 2000 baharında ortaya çıkacaktı. Kurbanlann ailelerinin açtığı davada -ebeveynler, öğretmenler, okul, resmi yetkililer, başka gençler, komşular, "Doom" ve "Ouake" oyunlarının yapımcıları, Basketbol Günlükleri filminin yapımcıları da dahil, elliden fazla taraf vardı- duruşmalar sırasında Strong, müdürüne dikkatsizce anlattığı olayların medya tarafından süslendiğini ve kendi kendine biçimlendiğini itiraf edecekti. Bir yalanın içinde kısılıp kaldığı için o günden beri mutsuzdu. Görünüşe bakılırsa, kahramanız yaklaştığı sırada Michael Carneal ateş etmeyi bırakıp yere yığılmıştı, birisi ölüme meydan okuyup onu ikna ettiği için teslim olmamıştı. "Sadece işini bitirmişti," diye ifadesini verdi Strong, "ve silahını bıraktı."

Hışşş-tank. Ziggy geriye doğru sendeledi.

Bu olayları, kulağa duyarsız gelecek kadar soğukkanlı bir biçimde sıralamadığımı umuyorum. Sadece gerçekler tek bir küçük acıdan daha büyük, daha kalın ve pırıltılı. Burada yalmzca Newsweekin bir araya getirdiği olayları yineliyorum.

Ama derginin aynısını burada tekrarlamakla, Kevin'ın ruh haline ilişkin şaşırücı bir anlayışa sahipmişim gibi davranmayacağını. Burası,

ayak basmaya isteksiz olduğum tek yabancı ülke. Joshua ve Soweto'nun yukanda duran oğlumuzun yüz ifadesine yönelik tanımları, benzer olaylarda anlatılanlardan çok farklı. Şu Columbineıı çocuklar mesela, deli gibi sırıtıyorlardı, manik bir naldeydiler, bakışları donuktu. Kevin ise tam tersine "dikkatli" ve cansız olarak tarif edilmişti. Ama ne de olsa okçuluk alanında, hatta düşünüyorum da yalnızca orada böyle görünmüştü. Sanki ok haline geliyor ve bu biçimdeyken, günlük serinkanlı kişiliğinin aşırı biçimde yoksun olduğu amaç duygusunu buluyordu.

Yine de çoğumuz için, hayal edilebilecek en ayrıntılı ahlaksızlıkla gerçek hayatta eyleme dönüştürülmesi arasında zor, aşılması olanaksız bir engel olduğunu daha önce de düşünmüştüm. En kederli anımda bile, bıçakla bileğim arasına da aym çelikten duvar giriyor. Bu nedenle, Kevin nasıl arbaleti kaldırıp Laura'nın göğüs kemiğine nişan aldı, ve gerçekten, bu mevcut zaman ve uzayda oku fırlatabildi? Aklıma bir tek, hiçbir zaman keşfetmek istemeyeceğim bir şeyi keşfettiği geliyor. Bir engel olmadığını. Yurtdışı yolculuklan, ya da bu bisiklet kilitleri ve antedi kâğıdara yazılan davetiyeler gibi, o yayın serbest bırakılması da bir dizi basit bileşene indirgenebilir. Bir yayın ya da silahın tetiğini çekmek, bir bardak suya uzanmaktan daha mucizevi olmayabilir. Sınırı aşıp "düşünülemez" olana geçmek, kapı eşiğini atlayıp sıradan bir odaya girmekten daha fazla çaba gerektirmiyor korkarım. Ve buna da işin püf noktası diyebiliriz istersen. Sırn. Her zamanki sır aslında ortada bir sır falan olmaması. Kıkırdayacak gibi olmuştur, gerçi kıkırdamak onun tarzı değil. O Columbine'lı çocuklar kıkırdamıştı. Ve bir kez seni durduracak bir şey olmadığını, aşılmaz görünen engelin tumanım kafanda olduğunu öğrendiğinde, bir adım gerileyip o eşiği tekrar tekrar aşmak mümkün olmalı. Bir atışta, ardından bir atışta daha. Korkutucu olmayan küçük bir adam halıda geçmemen gereken bir çizgi çekmiş ve alay edercesine, küçük dans adımlarıyla üstünden adayıp geriliyorsun, tekrar atlayıp tekrar geriliyorsun.

Bunu da söyledikten sonra, en çok dehşet veren son kısmı. Bize yardım edecek benzetmelerim yok.

Kimsenin yardım çığlıklarına yanıt vermemesi inanılmaz geliyorsa, spor salonunun diğer binalardan ayrı olduğunu hanrlatayım, okulda kalan

birkaç kişi de daha sonra çığlıklan duyduklarını kabul ettiler ama anlaşılır bir biçimde, çekişmeli ya da heyecanlı bir maç olayı olduğunu farz etmişlerdi. Durumu anlatacak bir silah sesi yoktu. Kimsenin haberdar olamamasının en net açıklaması, anlatması uzun sürse de bütün bu arbedenin yalnız

ca on dakika sürmüş olmasıydı. Ama Kevin bir tür bilinç bozukluğu yaşadıysa, bunu on dakikadan çok daha uzun süre korumuştu.

Soweto bilincini yitirmişti, muhtemelen de bu hayatını kurtardı. Joshua hareketsiz kalırken etten kalesi, bir bölümü Mouse Ferguson'un işini bitirecek bir ok yağmuruyla sarsılıyordu. Başka oklarla birlikte duvarın daha uzağındaki acı ve yardım feryatlan da kesildi. Franklin, hiç acele etmedi. Hareketsiz ölüler, bir kirpi ailesi gibi duvarda hareketsiz bedenlerinde oklarla sıralanana kadar iki kovayı da boşalttı. Ama bu ucuz okçuluk antrenmanından daha da dehşet verici olanı sona erişiydi. İnsanları arbalede öldürmek şaşırtıcı derecede zordur. Kevin bunu biliyordu. Bu yüzden bekledi. En sonunda saat altıya yirmi kala bir güvenlik görevlisi, anahtarlarını şıkırdatarak kapılan kilidemeye geldi. Kryptonitei görünce canı sıkılarak kapı aralığından bakınca kırmızı kanı gördü. Kevin bekledi. Polis büyük ama etkisiz kesicilerle geldiğinde (zincir de yalnızca bir çentik oluşturabildiler) ve en sonunda vızıldayan ve kıvılcımlar çıkaran bir elektrikli testere bulup demirleri keserken -bütün bunlar epeyi zaman almıştıKevin bacaklannı odanın korkuluğuna dayayıp bekledi. Gerçekten de son okuyla güvenlik güçlerinin 18:55'te lobi kapılanndan girişi arasındaki uzun süren ara, altı yaşındayken ona bir kitabı olmasını isteyeceğini söylediğim boş zamanlarından biriydi.

Laura Woolford ve Dana Rocco okların yaratnğı travmadan ölmüşlerdi. Ziggy, Mouse, Denny, Greer, JefF, Miguel ve yemekhane görevlisi kan kaybından.

(6 NİSAN 2001 - DEVAM)

Otomobilden dışan Adadığımda otopark çoktan ambulanslar ve polis araçlarıyla dolmuştu. Spor salonunun çevresi sarı kordonla çevrilmişti. Kararmaya yüz tutan havanın ışığında sağlık görevlileri, kırmızı ve mavinin karışımıyla aydınlanıyordu. Otoparka birbiri ardına sedye

getiriliyordu, dehşetten donakalmışüm, sedyelerin sonu gelmeyecek gibiydi. Ama bu cehenne min ortasında bile, tanıdık bir yüz ambulansların ışığından daha çok parlar, gözlerim birkaç saniye içinde Kevini buldu. Klasik bir geç anlamaydı. Oğlumla sorunlarım olabilirdi ama hayatta olduğunu görünce rahat bir nefes almıştım. Ancak sağlıklı annelik içgüdülerimin tadını çıkarma lüksünden mahrum bırakıldım. İlk bakışta kendiliğinden yürümediği, spor salonundan iki polis tarafından uzaklaştırıldığı belliydi, her zamanki gibi küstahça adımlanm atarken ellerinin iki yanında sallamamasının tek açıklaması başka seçeneği olmamasıydı.

Başım dönüyordu. Bir an için otoparktaki ışıklar anlamsız lekelere dönüştü, gözlerini ovuşturduğunda gördüğün şekiller gibi.

"Bayan, korkanm buradan uzaklaşmanız gerekiyor..." Üstgeçit olayından sonra evimize gelen polis memurlarından biriydi, daha kilolu ve kuşkucu olanı. Küçük sevgili serserileri "iyi aileden gelen" bir yığın şaşkın ebeveynle karşılaşıyor olmalıydılar çünkü yüzümü haurlamamış gibiydi.

"Anlamıyorsunuz," dedim, hayanmda yapağım en zor sahip çıkmaydı.

"Benim oğlum şu."

Yüzü katılaşa. Bunu ve ah-zavallıcık-ne-diyeceğimi-bilemiyorum ifadesini görmeye sonradan alışacaküm ama henüz alışmamışnm, ne olduğunu sorduğumda gözündeki acımasız pınlndan arnk dolaylı olarak sorumlu olduğum şey her neyse kötü olduğunu görebiliyordum.

"Ölüler var bayan," diye açıkladı yalnızca. "Karakola gelseniz iyi olur. 59'dan 303'e geçin, Orangeberg Yolu'ndan çıkın. Giriş, Town Hail Yolu'ndan. Daha önce hiç gelmediğinizi düşünürsek tabii."

"Onunla - konuşabilir miyim?"

"Şuradaki görevliye sormalısınız bayan. Kaskedi olan?" Aceleyle uzaklaşn.

Arka koltuğuna, polislerin ellerini başına koyup oğlumuzu ittiklerini gördüğüm araca doğru ilerlerken bir dizi polis memuruna kim olduğumu giderek artan bir bitkinlikle anlatmak zorunda kaldım. En sonunda, Yeni Ahit'teki Aziz Petrusia ilgili hikâyeyi, toplumdan dışlanmış biri linç edilmek istendiğinde neden onunla ilgisini inkâr etmiş olabileceğini anlıyordum. Reddetmek benim için çok daha baştan çıkarıcıydı çünkü kendini nasıl isimlendirirse isimlendirsin, o çocuk asla bir Mesih değildi.

En sonunda Orangetown plakalı siyah beyaz araca ulaştım. Yan tarafındaki, "toplumla el ele" yazısı artık beni içermiyordu. Arka pencereye baktığımda yanıp sönen yansımalardan içeriyi göremedim. Bu yüzden avucumu siper edip içeri baktım. Ağlamıyordu, ya da başı öne eğilmemişti. Cama döndü. Benimle göz göze gelmek konusunda bir sıkıntısı yoktu.

Ne yaptın? diye bağırmayı düşündüm. Ama basmakalıp ünlemler fazlasıyla bencilce tumturaklı sözlere kayacak, ebeveyn inkânnı gösteriş yapmak olacaktı. Ayrıntıları yakında öğrenecektim. Yapılacak, saçmalıktan başka bir şey olabilecek bir konuşma da hayal edemiyordum.

Bu nedenle sessizce birbirimize baktık. Kevin'ın ifadesi sakindi. Hâlâ kararlılıktan arta kalanları sergiliyordu ama yavaş yavaş kararlılık yerini işini başarıyla tamamlamış birinin kendinden memnun

sessizliğine bırakıyordu. Gözlerinde garip bir berraklık vardı -soğukkanlı, neredeyse huzurlu- kahvaltı şimdiden on yıl öncesinde kalmış gibiydi, ama o sabah da gözlerinde aynı açık ifadeyi gördüğümü anımsadım. Yabancının oğlu buradaydı, yani ve samnm'lardan oluşan bayat ve kambur maskesini atıp görevi olan birinin dimdik duruşuna ve netliğine bürünen oğlandı.

Kendinden memnundu, görebiliyordum. Bilmem gereken tek şey de buydu.

Yine de o arka camdan gördüğüm yüzünü aklıma getirdiğimde, başka bir şeyi daha hatırlıyorum. Anyordu. Yüzümde bir şeyi görmek için bakıyordu. Dikkadice ve çok uzun süre aradı, sonra birazcık arkasına yaslandı. Aradığı her neyse bulamamıştı, bu da onu bir biçimde tatmin etmiş görünüyordu. Gülümsemedi. Ama gülümsemiş kadar oldu.

Orangetown polis karakoluna giderken, korkarım yolda sana korkunç kızdım Franklin. Haksızlıktı ama cep telefonun hâlâ kapalıydı. İnsan aklını başka şeylerden uzaklaştırmak için böyle küçük, tamamen lojistik meselelere nasıl takılır bilirsin. Henüz Kevin'a kızamıyordum, öfkemi senden çıkarmak daha güvenliydi, yanlış bir şey yapmamışnn ne de olsa. Tekrar arama düğmesine defalarca basum, direksiyonun başında, "Neredesin? Neredeyse yedi buçuk! Kahrolası telefonunu açsana arnk! Allahaşkına, çalışmak için bula bula bu geceyi mi buldun? Haberleri de mi dinlemedin?" Ama kamyonetinde radyo dinlemezdin. Springsteen ya da Charlie Parker CDİerini tercih ederdin. "Allah kahretsin Franklin T diye bağırdım. Gözyaşlarını hâlâ kendiliğinden akan, yakıcı öfke yaşlanydı. "Nasıl böyle bir durumda beni yalnız bırakırsın?"

Yeşil beyaz, bir miktar da cafcaflı bina, dışandan abone olunan spor salonu ya da bir et lokantası zincirine ait bir yer gibi göründüğü için binayı ilk başta fark etmedim. Görev sırasında ölen dört Orangetown polisinin anısına özensizce yapılmış dökme demir duvar süsü dışında, girişi beyaz duvarlar ve özelliksiz yer muşambasından oluşan boş bir alandı. İnsan havuzu gösteren tabelalar görmeyi bekliyordu. Ama bekleme odası korkunç derecede samimi bir yerdi, Nyack Hastanesi'ndeki acil odasından bile daha boğucuydu.

Öncelikli bir konum verilmekten çok uzaknm ama danışma görevlisi, bölmesinden soğukça, kaydı yapılırken reşit olmayan çocuğuma

eşlik edebileceğimi -münasebetsiz bir biçimde küçümseyici geldi o anda- söyledi. Panikle yalvardım, "Gitmem şart mı?" "Siz bilirsiniz," dedi kadın. Tek kişilik vinil kaplama siyah koltuğu gösterdi. Polis memurları girip çıkarken, orada terk edilmiş bir halde kimse ilgilenmeden bekledim.

Kendimi olayın hem içinde hem de dışında hissediyordum. Orada olmak istemiyordum. Bu sana acıklı derecede yetersiz bir

ifade gibi geliyorsa, başka bir yerde olmak gibi bir isteğim de yoktu demek istiyorum, bu yeni bir deneyimdi. Açıkça, ölmek istiyordum.

Kısa bir süre için, yapış yapış siyah vinil koltuğumun karşısında oturan oğlanın artık Joshua Lukronsky olduğunu biliyorum. Bu öğrenciyle tamşmış olsam bile onu o an tanıyamazdım sanırım. Oğlan artık genç bir delikanlı gibi değil, Celia yaşındaki bir çocuk kadar gösteriyordu, okulda herkesçe tanınmasını sağlayan fiyakalı esprilerinden eser yoktu. Omuzlan çökmüştü, kısa siyah saçlan karmakanşıkn. Elleri kucağında içe dönmüş, bilekleri müsküler distrofinin ilerlediği çocuklardaki gibi anormal bir açıda kıvnlmışn. Hiç kıpırdamıyordu. Gözünü bile kırpmıyordu. Benim rolümün layık olmadığı bir ilgiyle -şimdiden kendimi hastalık taşıyan, mikroplu, karantinaya alınmış gibi hissediyordumyanındaki üniformalı polis onu cam vitrin içindeki polis aracı maketleriyle oyalamaya çalışnğında hiç tepki vermedi. Oldukça ilginç bir koleksiyondu: hepsi metal, kamyoneder, karavanlar, motorsikleder, Florida, Philadelphia, LA.'den 49 model Fordlar. Babacan bir şefkade polis memuru bir otomobilin ender olduğunu açıkladı. New York City polis araçlannın NYPD mavisi olmadan önce yeşil beyaz olduğu günlerden kalmaydı. Joshua boş bakışlarla ileriye bakmaya devam etti. Orada olduğumun farkında olsa bile kim olduğumu bilmiyor gibiydi, benim de kendimi tanıtacak halim yoktu. Neden onun da diğerleri gibi hastaneye götürülmediğini merak ettim. Giysilerini başta aşağı kaplayan kamn ona ait olup olmadığım anlamanın yolu yoktu.

Birkaç dakika sonra, iriyarı tombul bir kadın danışma kapısından içeri koştu, Joshua'ya doğru anlıp tek bir hareketle onu kollanna aldı. "Joshua!" diye ağladı. Başta kadının kollannda hareketsizdi, sonra o müsküler distrofiden eğrilmiş bilekler omuzlarına tutundu. Gömleğinin kollan, kadının fildişi rengi yağmurluğunda kırmızı izler bıraktı. Küçük yüzünü kadının boynuna gömdü. Hem duygulanmış hem de kıskanmıştım.

Böyle bir birleşmeden esirgenmiştim işte. Seni pok seviyorum! iyi olduğuna çok sevindim! Bense arak oğlumun iyi olduğuna tam olarak sevinemiyordum. O cama baküğımda gördüğüm iyi hali bana işkence etmeye başlamışa.

Üçlü içerideki kapıdan girdi. Resepsiyon penceresinin arkasındaki memur beni görmezden geliyordu. Ne yapacağımı bilmez durumdayken, muhtemelen cep telefonuyla meşgul olduğuma memnundum, parmaklarım tespih çeker gibi oynuyordu, numarayı çevirirken yapacak bir şeyim oluyordu. Sırf çeşit olsun diye, bir süre ev telefonumuzu denedim ama sürekli makine çıkıyordu. Ben de konuşma bitmeden, kendi sesimden nefret ederek yarısında kapaayordum. Üç-dört mesaj bırakmışnm şimdiden, ilki kontrollüydü, sonuncusunda ağlıyordum. Eve gelince böyle bir kaydı bulmak ne korkunçtu. İkimizin de gecikeceğini anlamış olan Robert, Celia'yı McDonald's'a götürmüş olmalıydı, Celia sıcak elmalı tardanna bayılıyordu. O neden beni aramamışa? Cep telefonum vardı! Robert da mı haberleri dinlememişti? Ah tamam, McDonald's Muzak yayınlıyordu, kısacık bir mesafe için otomobil radyosunu açmazdı. Ama sırada beklerken kimseden duymamış mıydı? Rockland Country'de bundan başka bir şey konuşuluyor olamazdı.

İki memur beni o süssüz küçük odaya götürdüklerinde çılgına dönmüş bir haldeydim, kabalaşmışam. Kevinin yaptığına hiç kuşku yokken aile avukatımızla görüşmek isteyişim, beni geri zekâlı gibi göstermiş olmalı. Üstelik ilk kez birisi, Kevinin ne yapağını en özet haliyle de olsa annesine anlatmayı uygun görüyordu. Memurlardan birinin duygusuzca ezbere söylediği ölü sayısının daha sonra abarn olduğu ortaya çıkacaktı ama o sırada, ilk açıklandığında ölü sayısının her zaman şişirildiği gerçeğini bilmemi gerektirecek bir şey olmamışa. Zaten, ha on üç kişi öldüren bir çocuk doğurmuşsun ha yalnızca dokuz kişi, arada bir fark yoktu. Sorulan da utanç verecek kadar ilgisizdi: Kevinin okuldaki durumu nasıldı, o sabah nasıldı.

"Kocama karşı biraz hırçındı! Onun dışında özel bir şey yoklu! Ne yapmalıydım, oğlum kocama kaba davrandı diye polis mi çağırmam gerekiyordu?"

"Sakin olun Bayan Kachourian..."

"Khatchadourian!" diye direttim. "Lütfen adımı doğru söyler misiniz?" Ah, söyleyeceklerdi, merak etmeme gerek yoktu. "Bayan Khatchadourian, o halde. Oğlunuz arbaleti nereden

bulmuş olabilir?" "Noel hediyesiydi! Ah, Franklin'e hata olduğunu söyledim, ona söyledim. Lütfen, kocamı tekrar arayabilir miyim?"

Aramama izin verdiler, bir kez daha kimse cevap vermeyince, cesaretimi kaybettim. "Çok özür dilerim!" diye fısıldadım. "Çok özür dilerim. Çok özür dilerim. Size kabalık etmek istemedim. İsmim umurumda değil, ismimden nefret ediyorum. Bir daha duymak bile istemiyorum. Çok özür dilerim..."

"Bayan Khadarian..." Memurlardan biri omzumu yavaşça sıvazladı. "İfadenizi daha sonra alabiliriz."

"Sadece, bir kızım var, küçük Celia, evde acaba..."

"Anlıyorum. Korkanm Kevin'ı gözalünda tutacağız. Oğlunuzla konuşmak ister misiniz?"

Polis aracımn camından gördüğüm amansız huzur ifadesini gözümün önüne getirince yüzümü ellerimle kapayarak ürperdim. "Hayır, lütfen hayır!" diye yalvardım, berbat bir korkak gibi hissederek. Küvet deliğinde bütün o karanlık, yapışkan korkular gizlenirken banyo yapmamak için zayıf bir sesle yalvaran Celia gibi konuşmuştum. "Lütfen, bana bunu yaptırmayın. Lütfen. Onun yüzüne bakamam."

"O zaman eve gitmeniz en iyisi." Ona aptal aptal baktım. Çok utandım, gerçekten beni hapse atacaklarına inanmıştım. Sırf münasebetsiz sessizliği doldurmak için adama baktım, kibar bir sesle ekledi: "İzin çıkar çıkmaz, evinizi aramak zorun

dayız. Muhtemelen yann, ama merak etmeyin. Memurlarımız çok saygılıdır. Evi altüst etmeyiz." "Evi yaksanız da umurumda değil," dedim. "Oradan nefret ediyorum. Hep nefret edim..." Polisler bakıştı: histerik. Ve beni odadan çıkardılar.

Serbest kaldığımda -inanamıyordum- otoparkta, terk edilmiş bir halde otomobile doğru gittim ağır adımlarla. İlk kez sıramn içinde aracımı tanıyamadım, şimdiden eski hayatım haline gelen bu hayatta her şey yabancıydı. Şaşkınlıktan dilim tutulmuştu. Beni nasıl bırakabilirlerdi? Bu erken aşamada bile, kayda geçmek, hesap sorulmak için derin bir ihtiyaç duymaya başlamışüm. Karakol kapısını yumruklayıp, danışma görevlisinden ısrarla, geceyi hücrede geçirmeme izin vermelerini istememek için kendini zor tutuyordum. Oraya aittim kesinlikle. O gece rahatça uyuyabileceğim tek yatak, yırnk pırtık bir çarşaf serilmiş, ucuz, yamru yumru bir döşek olabilirdi. Beni uyutacak tek ninni de betona sürtünen ince derinin sesi ve uzaktan gelen anahtar şıkırnsıydı.

Her şeye rağmen otomobili bulduktan sonra garip bir sakinlik çöktü. Uyuşturulmuş gibi. Sistemli. Kevin gibi. Anahtarlar. Farlar. Emniyet kemeri. Hafif bir sis olduğu için arada sırada çalışnrılan silecekler. Zihnim boşaldı. Kendime kendime konuşmayı bıraknm. Eve çok yavaş gittim, sarı ışıkta fren yaparak, başka araç olmamasına rağmen dört yol ağzında durarak. Uzun araba yolundan dönüp, evde ışıklann olmadığını gördüğümde üzerinde durmadım. Böyle yapmak işime geliyordu.

Park ettim. Kamyonetin garajdaydı. Çok ağır hareket ediyordum. Silecekleri, fadan kapadım. Arabayı kilitledim. Anahtarları Mısır'dan aldığım çantama koydum. Eve girmeden önce, yapmam gereken ufak tefek gündelik işleri düşündüm, arabanın ön camındaki yaprağı aldım, garajda yerde duran atlama ipini alıp kancasına astım.

Mutfak ışığını yaktığımda, yağlı kahvaltı tabaklarını bırakmış olmanın anormal olduğunu düşündüm. Sosis kızarttığın tava lavaboda duruyordu ama yumurtalı ekmek tavası, tabakların çoğu ve meyve suyu bardakları hâlâ tezgahtaydı. Tw/ı n bir kısmı masaya yayılmış duruyordu, oysa düzen takıntılarından biri de gazeteyi her gün garajdaki yığına bırakmaktı. Bir ışık daha yaktığımda, yemek odasında, oturma odasında ya da salonda kimsenin olmadığını gördüm. Kapısız bir evde yaşamamn avantajı da buydu. Yine de bütün odalara girdim. Ağır ağır.

"Franklin?" diye seslendim. "Celia?" Kendi sesimden ürperdim. Küçük ve cılızdı, ve karşılıksız.

Koridorda ilerlediğimde Celia'mn yatak odasında durdum, içeri girmek için kendimi zorladım. Karanlıktı. Yatağı boştu. Ebeveyn yatak odasında, banyolar ve güvertede de aynı durum. Hiçbir şey, hiç kimse yoktu. Neredeydin? Beni aramaya mı gitmiştin? Cep telefonum vardı. Numarayı biliyordun. Üstelik neden kamyonede gitmemiştin? Oyun mu oynuyordun? Bir dolabın içine Celia'yla saklanmış kıkırdıyordunuz. Oyun oynamak için bula bula bu geceyi mi bulmuştun?

Ev boştu. İçimde annemi aramak için bastırılmış, giderek kabaran bir dürtü hissettim.

İki kez dolaştım. Odaları kontrol etmiştim ama ikinci defada yalnızca daha derin bir korku duydum. Sanki evde başka biri daha vardı. Bir yabancı, bir hırsız, beni takip ediyor, dolapların arkasına gizleniyor, elinde bir satır tutuyordu. En sonunda titreyerek mutfağa döndüm.

Evin önceki sahipleri arka tarafına ışıldakları, gösterişli bahçe partileri için koymuş olmalıydılar. Bahçe partisi verme alışkanlığımız yoktu, projektörleri ender kullanıyorduk ama açma kapama düğmesinin yerini biliyordum: Kilerin solunda, eğimli arka bahçemize açılan sürme cam kapıların yanında. Burada durup Kevinia beysbol oynamanızı seyrederken kendimi dışlanmış hissedip seni özlerdim. O anda da biraz dışlanmış hissediyordum. Sanki büyük duygusal önemi olan bir aile kutlaması yapıyordunuz, benim dışımda herkes davetiiydi. Düğmeyi çevirmeden önce bir otuz saniye kadar beklemiş olmalıyım. Tekrar aynı şeyi yapmak zorunda kalsam, birkaç saniye daha beklerdim. O manzarayı bir saniye daha geç görmek için bir servet verirdim.

Tepenin ucunda, okçuluk alanı aydınlandı. Yakında, Kevin'ın öğleyin Lamont'a açnğı tuhaf telefonun arkasında ne yatağını anlayacakum. Robert'a "hasta" olduğu için Celia'yı okuldan almaya gitmemesini söylemişti. Celia hedefe sımnı dayamış, hazır olda duruyordu. William Teli oynamaya istekliymişçesine hareketsiz ve güven doluydu.

Kapıya asılıp yokuş yukarı koşarken mannksız bir acele gösteriyordum. Celia bekleyebilirdi. Bedeni hedefe beş okla mıhlanmışd. Çizdiği resimlerini sınıfın mantar panosuna tutturan iğneler gibi tutuyordu oklar gövdesini. Ona seslenerek yaklaşnğımda, başı geriye kaykılmış bir halde,

garip bir şekilde bana göz kırpn. O sabah protezini taknğımı hanriamama rağmen gözünde yoktu.

Düşünmeden tüm varlığımızla bildiğimiz bazı şeyler vardır. En azından zihnimizin yüzeyindeki bilinçli gevezelik olmadan. Bu da öyle bir şeydi: açıkça belirtmeden başka ne bulacağımı biliyordum. Bu yüzden ayaklanm birbirine dolarak okçuluk alanına çıktığımda, çalılardan dışan firlamış bir şeye takıldığımda midem bulanmış olabilir ama şaşkınlık duymadım. Takıldığım engeli hemen tanıdım. Banana Republic'ten az çikolata kahverengisi ayakkabı almamışnm.

Ah, benim güzel sevgilim. Kendime bir hikâye anlatma ihtiyacım çok büyük olabilir ama arka bahçedeki o anlamsız dağınıklıkla, evlendiğim erkekteki en iyi özellikler arasında bir tür bağlann kurmaya mecbur hissettim kendimi.

Okula gitmelerine rahat bir yirmi dakika daha olduğu için çocuklan dışan oyun oynamaya göndermiştin. Hatta bir kez olsun ikisinin birlikte koşup oynaması -kaynaşması- sana cesaret vermiş olmalıydı. Oyalana oyalana Timefmı okudun ama perşembe günleri verdikleri ev dekorasyonu eki ilgini çekmiyordu. Bu nedenle kahvaltı tabaklarını toplamaya başladın. Bir çığlık duydun. Sürme kapılardan göz açıp kapayana kadar dışarı firla-dığına eminim. Yokuşun aşağısından ona gittin. Ellilerindeydin ama dinç adamdın, her gün kırk beş dakika ip atlıyordun. Senin gibi bir adamı yolda hemencecik durdurmak zordu. Üstelik neredeyse başarmıştın da, ok yağmurunun altında durduğunda tepeye yalmzca birkaç metre kalmıştı.

İşte benim teorim: Tereddüt ettiğine inanıyorum. Güvertede kızımız göğsüne saplanmış bir okla hedef tahtasına yapışmış dururken, ilk çocuğumuzun en tepede dönüp Noel hediyesi arbaletiyle babasını hedef almasına inanamamıştın. İyi hayat diye bir şey vardı. İyi bir baba olmak, hafta sonlarını harcamakla, pikniklerle, yatma vaktinde masallarla, düzgün, sağlam bir evlat yetiştirmek mümkündü. Burası Amerika'ydı. Her şeyi doğru yapmıştın, dolayısıyla gördüklerin gerçek olamazdı.

Bu nedenle, öldürücü bir anda bu kendinden emin inancın, önüne geçilmez bir biçimde araya girdi. Belki beynin gördüklerini tekrar kurdu, duyduğun sesleri birbirine karıştırdı: Celia, tadı, elinden-geleni-yapan, iyimser, camm

Celia, bir kez daha özrünü kanıksamış, ince telli san saçlannı ilkbahar rüzgânna bırakmış. Çığlık atmıyor, kahkahalarla gülüyor. Kahkahalan tiz çığlıklar halinde geliyor. Kevin'ın sadık asistammn hedefin önünde durmasının tek nedeni, sadakade ağabeyinin attığı oklan toplamaktan başka ne olabilir - ah Franklin, geçekten de bunu yapmaz mıydı? Genç yakışıklı oğluna gelince, aln yıldır okçuluk yapmıyor muydu? En pahalı profesyoneller tarafından titizce eğitilmişti, emniyetin ne kadar önemli olduğunu herkesten iyi biliyordu. Kimsenin, hele ki babasının başına dolu arbaletini asla doğrultmazdı.

Belli ki güneş gözlerine oyun oynamışu. Yalmzca kolunu kaldırmış. Seni çağınyordu. Kahvalüda parladığı, babasının onun için yapmaya çalıştığı her şeyi çirkin, kaba biçimde sildiği için ne de olsa bir yeniyetmeydi- özür dilemeyi umuyor olmalıydı. Canon'un nasıl çalışnğıyla ilgiliydi, "f-stop"un ne olduğunu başka bir zaman anlatırsın diye umuyordu. Gerçekte böyle ilginç, yaracılığa ve bağımsızlığa dayanan bir meslek seçen babasının yapnklanna büyük saygısı vardı. Sadece bir delikanlı için utandıncı bir durumdu. Bu yaşta rekabetçi oluyorlardı. Birbirleriyle boy ölçüşmek istiyorlardı. Yine de çocuk kendini kaybettiği için kötü hissediyordu. Kızgınlık amnda söyledikleri tamamen yalandı. Savaş sırf erkek erkeğe anlaşılabilecek bir şey olduğu için bile olsa, İç Savaşın gerçekleştiği alanlara gezintiler yapmaya değer veriyordu, müzelerden pek çok şey öğrenmişti. Bazı geceler, Theodore Rooseveltin doğduğu evin bahçesinden toplayıp geçen yıl BritnnniccCnın sayfaları arasında kuruttuğunuz yapraklan çıkanyordu. Solmaya yüz tutmuş renkler, ona insanın faniliğini hanrlatıyordu, özellikle de bir gün babası ölüp gideceği için ağlıyordu. Ağlıyordu. Hiç göremezdin, sana hiç söylemezdi. Ama söylemesine gerek yok. Görüyorsun ya? Elini sallıyor. Fotoğraf makinesini getirmen için elini sallıyor. Fikrini değiştirmiş, otobüse yetişmesine beş dakika daha var, demek fotoğraflannı çekmeni, girişe asman için montaja başlamanı istiyormuş, Palisades'in Cesuryüreği.

Bu ustaca yeniden çevirme, bir-iki saniyeden uzun sürmüş olamaz; sonunda npkı bir negatifin sıcak projektöre tutulduğunda kabanp kararacağı gibi bozulmuştu. Ama Kevinin ilk sakadayıcı oku, belki de boğazına saplanmış boynundan çıkan oku, gömmesine yetecek kadar uzundu. Bir damarı yırtmış olmalıydı, başının arkasındaki otlar, projektörün ışığında siyah

görünüyordu. Diğer üç ok, -başımı koymayı sevdiğim göğüslerinin arasındaki boşluğa, diğeri ip atlamaktan genişlemiş baldırlannın kaslarına saplanmışn, bir diğeri de çok kısa bir zaman önce yeniden keşfettiğimiz zevklerin kayrağı kasığından çıkmışnsırf emin olmak için firlanlmışu, çadır rüzgârdan uçmasın diye çakılan fazladan birkaç kazık gibi.

Yine de o tepeden yukarı nasıl çıktığını merak ediyordum. Hırıltıyla soluk alıyordun, kendi kanınla boğulmaya başlamıştın. Onu sevmediğinden değil, bir bakışta Celia'yı kurtarmanın geç olduğunu kavramış olabilirdin. Çığlıklarının kesilmiş olması kötüye işaretti. Kendini kurtarmaya gelince belki artık isteğin kalmamıştı. Projektörlerin ışığında hiçbir şey gizlemeyen, boynundaki okun gölgesiyle hadan keskinleşmiş yüzünde öyle büyük bir hayal kırıklığı vardı ki.

8 Nisan 2001

Çok Sevgili Franklin,

Böyle şeyleri takip ediyor musun bilmiyorum, ama bir hafta önce, Güney Çin Denizi'nde bir Amerikan uçağı bir Çin savaş uçağıyla çarpıştı. Çinli pilot muhtemelen boğuldu, zarar gören Amerikan casus uçağı Çinin Hainan Adası'na iniş yapn. Kimin kime çarpnğı belirsiz. Her neyse, tam bir diplomatik gövde gösterisi haline geldi, şimdi Çin yirmi dört kişilik mürettebatı rehin tutuyor. Ne için dersin? Amerika'nın özür dilemesi için. Kim haklı kim haksız diye takip edecek enerjim yoktu ama dünya banşının (öyle diyorlar) pişmanlık gibi bir meseleye bağlı olması ilgimi çekti. Böyle şeylerdeki eğitimimden önce, bu durum karşısında sinirlenebilirdim. Onları geri vereceklerse, özür dileyin gitsin o zaman! Ama bugünlerde pişmanlık meselesi gözümde büyüyor, ciddi meselelerin ona bağlı olması beni ne şaşırtıyor ne de sinirlendiriyor. Ayrıca, bu Hainan bilmecesi şimdilik nispeten basit. Çoğu zaman, özür dilemek kimseyi geri getirmiyor.

Son zamanlarda politika da benim için küçük^kişisel hikâyelerden oluşan bir yığına dönüştü. Artık hiçbir bölümüne inanmıyorum. Yalnızca insanlar ve başlanna gelenler var. Florida'daki karmaşa bile benim için, çocukluğundan beri başkan olmak isteyen bir adamla ilgiliydi.

Başkanlığa o kadar yaklaşmışa ki tadını alabiliyordu. Bir, insan ve zamanı geri alıp, en sonunda iyi haber gelene kadar tekrar tekrar üzüntü ve çaresizlikle saymasıydı yalmzca. Dokunaklı bir inkârdan ibaretti. Aynı şekilde, Tayvan'a ticari kısıdamalar ve silah satışından çok o yirmi dört genci düşünüyorum. Tuhaf bir binada, tuhaf kokularla yaşayan, tanıdıkları Çin yemeğine hiç benzemeyen yemekler yiyen, uyuyamayan, en kötüsünü düşünen -casus olarak suçlanıp diplomatlar okumalarına izin verilmeyen zehir zemberek açıklamalar yaparken, bir Çin hapishanesinde çürüyüp gitmek- genç insanlar. Gerçek bir serüvenle karşılaşana kadar serüvene aç olduklarını düşünen gençler.

Bazen gençken ne kadar saf olduğum aklıma geliyor da şaşıyorum. Ispanya'da ağaçlar olması hevesimi kırmış, her keşfettiğim yeni bölgenin havası ve suyu var diye üzülmüşüm. Hiçbir şey bilmeden, kendimi egzotik olana karşı doymak bilmez bir iştaha sahip biri gibi hayal etmişim.

Neyse, Kevin bana gerçek anlamda yabancı ülkeyi tamttı. Artık bundan eminim çünkü gerçekten yabancı bir yer, ezici ve kalıcı bir eve gitme özlemi duyduğunuz yerdir.

Bu küçük, gerçek yabancılık deneyimlerimden birkaçını sakladım ki normalde yapacağım bir şey değil. Haarlıyor musun, bir zamanlar dışarıya yapnğım bir geziden döndüğümde ufak tefek kültürel biblolarımı sana sunmayı ne çok severdim. Başka-yerlerde-nasıl-yaşıyorlar gibilerinden sıradan keşifleri ancak oraya gittiğinde yapabilirdin. Tayland'da satılan ekmeklerin ucunun değil de tepesinin kapatılması gibi garip, küçük şeyler.

İlk sakladığım habere gelince, burada açıkça üstünlük taslamaktan suçluyum. Sana daha çok güvenmeliydim, Kevinin çılgınlığının önceden tasarlanmış olduğu çok belliydi. Başka bir hayatta, mesela büyük özel konferanslar düzenlemek gibi "güçlü organizasyon ve problem çözme becerisi" gerektirdiği reklamı yapılan herhangi bir işte başanlı olabilirdi. Bu yüzden, sen bile Perşembe 'nin yasalar önünde tam anlamıyla sorumlu olacağı yaşa girmesinden üç gün önce sahnelenmesinin tesadüf olmadığını fark ederdin. Perşembe günü esas itibarıyla on alu yaşında olabilirdi, ama yasal açıdan hâlâ on beş yaşındaydı. Yani, ona ağır bir ceza verip yetişkin olarak yargılasalar bile, New York eyaletinde daha

müsamahakâr bir mahkûm etme politikası uygulanacaktı. Kevin yasalann, babası gibi yuvarlamadığı gerçeğini mutlaka araştırmışa.

Yine de avukan, korkutucu nbbi anekdotlar anlatan bir dizi uzman tanık bulmuştu. Tipik olarak, elli yaşlanndaki mutsuz ama iyi huylu yetişkin Prozac'a başlar, paranoya ve kişilik bölünmesi geçirir, bütün ailesini öldürdükten sonra intihar eder. Merak ediyorum, kendini kurtarmak için hiç ilaca sarıldın mı? İyi oğlumuz antidepresanlara ters tepki gösteren bir avuç talihsiz kişiden biriydi, bu nedenle ilaç, yükünü hafifleteceğine onu karanlığa atmışn. Çünkü bir süre, özellikle de Kevinin mahkemesi sırasında gerçekten buna inanmaya çalıştım.

Bu savunma, amaçlandığı gibi onu sorumluluktan tam olarak kurtarmadı ya da psikiyatrik bakıma yollamadı. Kevin, karar duruşmasında yedi yıla mahkûm edildikten sonra, avukan John Goddard'a adliyenin dışında teşekkür ettim. Aslında o sırada pek minnettar hissetmiyordum, yedi yıl hiç bu kadar kısa gelmemişti, ama tatsız bir işte elinden geleni yaptığı için John'u takdir ediyordum. Hayran olacak anlamlı bir şeyler ararken, davaya özgün yaklaşımını övdüm. Prozacin bazı hastalarda psikotik etki yarattığı iddiasını hiç duymadığımı söyledim, aksi takdirde Kevin'ın kullanmasına asla izin vermezdim dedim.

"Ah, bana değil, Kevin'a teşekkür edin," dedi John hemen. "Bu piskoz meselesini ben de hiç duymadım. Bütün bu yaklaşım onun fikriydi."

"Ama - kütüphaneye gitmiş olamaz değil mi?"

"Hayır, tutukluluk halinde izin verilmez." Bir an bana içten bir anlayışla bakü. "Açıkçası, benim parmağımı bile kıpırdatmama gerek kalmadı. Bütün alıntılan biliyordu. Uzman tanıkların adlarını ve adreslerini bile. Çok akıllı bir oğlun var, Eva." Ama sesi neşeli değil, kederliydi.

İkinci habere, on beş yaşındaki çocuklann sınıf arkadaşlannı öldürdükleri o uzak ülkede işlerin nasıl yürüdüğüne gelince -dayanamayacağını düşündüğüm için saklamadım. Yalnızca ben de bu konuyu düşünmek ya da seni maruz bırakmak istemedim çünkü bu öğleden sonraya kadar bu olayın tekrarlanacağından sonsuz bir korku korkuyordum.

Perşembe'den üç ay kadar sonraydı. Kevin yargılanmış ve mahkûm edilmişti, zaman geçmek bilmiyordu. Cumartesi günkü mekanik Chatham ziyarederini rutin hale getireli çok olmamıştı. Hâlâ birbirimizle konuşmayı öğrenememiştik ve zaman ağır ilerliyordu. O günlerde ziyarederimin ona bir ceza olduğu düşüncesindeydi, gelişimden tiksinti duyuyor, gittiğimde alkış tutuyordu. Gerçek ailesi içerde, ona tapınan genç hayranlan arasındaydı. Ona Mary VVoolford'un dava açnğını söylediğimde, memnun değil de cam sıkılmış göründüğünde şaşırdım. Kevin'ın daha sonra da söyleyeceği gibi, neden bütün şeref bana. ait olacaktı ki? Bu yüzden, kocamı ve kızımı kaybettikten sonra güzel bir nasılsın değil mi, dedim? Dava edilmek? Kendim için üzüldüğüm hakkında bir şeyler homurdandı.

"Ya sen) " dedim. "Sen benim için üzülmüyor musun?"

Omuz silkti. "Bu işten sağ salim çıkmadın mı? Bir çiziğin bile olmadan." "Öyle mi? Peki, bu nedendi?" "Bir gösteri yapıyorsan, izleyicileri vurmazsın," dedi rahat

bir tavırla, sağ elinde bir şey yuvarlayarak. "Yani beni hayatta bırakmak en iyi intikamdı." Neyin intikamı olduğu kısmım çoktan geçmiştik.

O noktada Perşembe'yle ilgili başka bir şey konuşamayacak tım. Eski yemekler-nasıl-iyi-besleniyor musun'a başvuracaktım ki bir avucundan diğerine aktardığı nesneye gözüm takıldı. Tespih çeker gibi, parmaklarıyla ritmik bir biçimde dokunuyordu. Dürüst olmam gerekirse, yalnızca konuyu değiştirmek istiyordum, oyuncağı umrumda değildi, ancak ellerinin rahat durmamasını ailesini kadettiği bir kadının önünde duyduğu ahlaki rahatsızlığın bir işareti olarak algılamışsam, üzüntü verici bir hata yapıyordum.

"O nedir?" diye sordum. "Elinde ne var?"

Küçük, kurnaz bir tebessümle avucunu açarak, en değerli bilyesini gösteren bir oğlanın utangaç gururuyla tılsımını sergiledi. O kadar hızlı ayağa fırladım ki sandalyem tangırtıyla yere düştü. Bakışlarınıza karşılık veren bir nesne görmek sık rastlanan bir şey değildir.

"Sakın onu bir daha çıkarma," dedim boğuk bir sesle. "Eğer çıkanrsan, bir daha buraya gelmem. Asla. Beni duyuyor musun?"

Dediğimde ciddi olduğumu anlamıştı sanırım. Bu da ona Anneciğin bu baş belası gibi görünen ziyaretlerini engellemek için güçlü bir tılsım veriyordu eline. Celia'nın cam gözünün o zamandan beri hiç önüme çıkanlmamış olması, sanırım her şey hesaba katıldığında gelmemden memnun olduğunu gösteriyor.

Hikâye anlatmaya devam ettiğimi düşünüyorsun, ne kadar kötü o kadar iyi. Annesine böyle berbat bir anıyla işkence edebilmesi için oğlumuzun ne korkunç bir insan olması gerek diyorum. Hayır, bu kez değil. Yalnızca, bu öğleden sonra olanları daha iyi anlaman için sana bu hikâyeyi anlatmak zorundaydım.

Tarihi fark etmişsindir mudaka. İkinci yıldönümü. Aynı zamanda Kevin'ın üç gün sonra on sekiz yaşına gireceği anlamına geliyor bu. Oy verme (mahkûm edilmiş bir suçlu olduğu için yalnızca iki eyalette oy verebilecek) ve orduya katılmak açısından resmi olarak yetişkin oluyor. Ama bu noktada onu iki yıl önce yetişkin olarak yargılayan yargıçlarla aynı fikirdeyim. Benim için hepimizin resmi olarak reşit olduğu gün, 8 Nisan 1999.

Bu nedenle, bu öğleden sonra oğlumuzla görüşmek için özel bir istekte bulundum. Genelde mahkûmlarla doğum günlerinde görüşme isteğini reddediyorlar ama benim

ricam kabul edildi. Belki de bu cezaevi gardiyanlarının anladığı türden bir duyarlılıktır.

Kevin getirildiğinde, henüz tek kelime bile etmemişken, davranışlarında bir değişiklik olduğunu fark ettim. O iğneleyici, küçümseyen havası gitmişti. En sonunda Kevin için bitmez tükenmez bir gün boyunca bu dünyadan bıkmış usanmış, kiminumurunda hissini yaymanın ne kadar yorucu olması gerektiğini anladım. Küçük beden eşofman üstü ve tişörderin çalınmasının bir salgına dönüşmesinden sonra Claverack, mahkûmların günlük giysileriyle dolaşmalan deneyinden vazgeçmişti. Bu yüzden, üzerinde turuncu eşofman giymişti. Bir kez olsun yalnızca normal bedende değil, aynı zamanda ona çok büyük gelen bir giysi vardı üzerinde. İçinde

küçülmüş görünüyordu. Yetişkin olmasına üç gün kala, Kevin en sonunda küçük bir oğlan çocuğu gibi davranmaya başladı, kafası karışık, kimsesiz. Gözleri donukluğunu kaybetmiş, çukurlarına kaçmıştı.

"Keyfin yok gibi," diye tehlikeye attım kendimi.

"Hiç keyifli göründüm mü ki?" Sesi yorgundu.

Çauşma kurallarımıza göre, doğrudan ve anaç ricalar yasak olsa da meraklanarak sordum. "Seni rahatsız eden bir şey mi var?"

Daha da inanılmazı bana karşılık vermesiydi. "Neredeyse on sekiz olacağım değil mi?" Yüzünü ovuşturdu. "Buradan çıkacağım.
Vakit kaybetmiyorlarmış duyduğuma göre."

"Gerçek bir cezaevi," dedim. "Bilmiyorum. Burası da benim için yeterince gerçek." "...Sing Sing'e nakledileceğin için tedirgin misin?"
"Tedirgin)'" diye sordu inanmayan bir sesle. "Tedirginmişl O yerler hakkında ne biliyorsun, hiç." Başım kederle salladı.

Ona hayrede baknm. Titriyordu. Son iki yılda, küçük savaş yaralanndan oluşan bir labirent belirmişti, burnu arnk eskisi kadar düz değildi. Bu onu daha sert değil daha dağımk gösteriyordu. İzler, yüzünün bir zamanlarla keskin, Ermeni hadanna daha güçsüz ve belirsiz bir şekil vermiş. Silgiyi elinden düşürmeyen bir karikatüristin çizdiği bulanık bir portreye benziyor bu haliyle.

"Seni ziyarete gelirim yine," diye söz verdim, kendimi alaycı bir karşılığa hazırlayarak.

"Sağ ol. Gelirsin diye umuyordum."

Korkarım kuşkulanıp ona bakakaldım. Denemek için mart haberlerini açtım. "Böyle şeyleri hep takip edersin. Geçen ay San Diego'dan gelen haberleri duymuşsundur. İki meslektaşın daha var."

"Andy, aah Andy Williamsi mı kastediyorsun?" diye hadrladı hayal meyal. "Beceriksiz. Doğrusunu istersen o salağa üzüldüm. Onu kandırmışlar. "

"Bu modanın geçeceğini sana söylemiştim," dedim. "Fark ettin mi, Andy Williams manşet olmadı. Dick Chenney'nin kalp sorunları ve şu hiç kopmayan kasırga, ikisi de New York Timefda. onun üzerinde yer aldı. Ardından gerçekleşen ikinci silahlı saldırı, yine San Diego'da, bir kişinin öldüğü? O neredeyse hiç yer almadı."

"Kahrolasıca, o çocuk on sekiz yaşındaymış." Kevin başını salladı. "Yani, gerçekten. Sence de bu işler için biraz büyük değil mi?"

"Biliyor musun seni televizyonda gördüm." "Ha o." Bir parça utançla kıpırdandı. "Uzun zaman önce çekildi, biliyorsun. O sıralar bir şeye takmıştım."

"Evet, o şeyi dinleyecek zamanım yoktu," dedim. "Ama yine de -kendini iyi ifade ettin. Şimdi tek eksiğin söyleyecek bir şey bulman."

Kıkırdadı. "Yani, saçmalık olmayan bir şey."

"Bugün günlerden ne farkındasın değil mi?" diye girdim konuya çekingenlikle. "Neden seni pazartesi görmeme izin verdiklerini?"

"Ah tabii. Yıldönümüm. "Nihayet o alaycılığı kendine yöneltiyordu.

"Sana sormak istiyordum..." diye başladım. Dudaklarımı ıslattım. Franklin sana tuhaf gelecek ama bugüne kadar ona bu soruyu hiç sormadım. Nedenini bilmiyorum, ekrana fırlamak gibi saçma sapan karşılıklarla hakarete uğramak istemiyordum.

"İki yıl oldu," diye devam ettim. "Babanı özlüyorum Kevin. Onunla hâlâ konuşuyorum. İnanır mısın, ona mektup bile yazıyorum. Mektuplar. Büyük, dağınık bir yığın halinde masamda duruyorlar çünkü adresini bilmiyorum. Kız kardeşini de özlüyorum, hem de çok. Başka aileler de üzgün hâlâ. Gazeteciler, terapistler, belki diğer mahkûmlar da sana hep soruyorlar, biliyorum. Ama bana hiç söylemedin. Bu yüzden lütfen, gözümün içine bak. On bir kişi öldürdün. Kocamı. Kızımı. Gözümün içine bak ve bana neden olduğunu söyle."

Polis aracımn camından göz göze geldiğimizde gördüğüm acımasız pırıltıdan çok farklı olarak, o öğleden sonra Kevin gözlerime güçlükle bakabildi. Gözkapaklan hızla açılıp kapamyor, gözleri aniden bakıp rengârenk boyalı cüruf briketinden duvara gidiyordu. En sonunda teslim olup, yüzümün yan tarafına doğru bakta.

"Bildiğimi sanıyordum," dedi asık bir yüzle. "Artık o kadar

emin değilim."

Düşünmeden elimi uzatıp elini tuttum. Çekmedi. "Teşekkür

ederim."

Minnettim tuhaf geliyor mu? Aslında nasıl bir cevap istediğimi zihnimde hiç kurmadım. Yaptığı şeyin korkunçluğunu Time dergisinden fırlamış "yabancılaşma"yla ilgili basmakalıp bir sosyolojik özdeyişe ya da "bağlanma bozukluğu" gibi Claverack'taki danışmanlarının önlerine gelene söyledikleri ucuz bir psikolojik yapıya indirgeyecek bir açıklamayla ilgilenmiyordum kesinlikle. Bu yüzden de açıklamasının doğru olduğunu fark ettim hayretle. Kevin için ilerleme, yapıbozumdu. Ancak ilk önce kendini anlaşılmaz bulursa, derinliklerini anlamaya çalışabilirdi.

Elini en sonunda çektiğinde, cebine uzandı. "Dinle," dedi.

"Sana bir şey yapum. Bir tür şey hediye işte."

On santim uzunluğunda koyu renk, dikdörtgen bir kutu çıkardığında özür diledim. "Yaklaşan senin doğum günün. Unutmadım. Bir dahaki sefere hediyeni getiririm."

"Boş ver," dedi, yağlı ahşabı, bir parça tuvalet kağıdıyla parlatarak. "Burada zaten çalınacaktı."

İki parmağım üzerine koyarak kutuyu masanın üzerinden kaydırdı. Tam olarak dikdörtgen değil de tabut biçimindeydi. Bir yanında menteşeleri, diğer yanında küçük pirinç kancaları vardı. Atölyede yapmış olmalıydı. Hastalıklı biçimi tipik Kevin'dı. Ama duygulanmışum, işçiliği de

şaşırncı derecede güzeldi. Eski günlerde bana, hep senin aldığını bildiğim birkaç yılbaşı hediyesi vermişti, içeri girdikten sonra da hiçbir şey vermemişti.

"Çok güzel yapmışsın," dedim içtenlikle. "Mücevher için mi?" Kutuya uzandım ama parmaklanyla sımsıkı tuttu. "Yapma!" dedi aniden. "Yani, lütfen. Ne yaparsan yap. Sakın açma." Ah. İçgüdüsel olarak geri çekildim. Önceki hayadnda Kevin aynı "hediyeyi", alaycı bir biçimde pembe saten astarla yapardı.

Ama neşeyle elinden bırakır, masum bir beklentiyle kancalan açmamı izlerken, ürkütücü küçük tebessümünü basünrdı. Bugün uyansı -sakın açma-hediyemin en büyük kısmım oluşturuyordu.

"Anladım," dedim "Bunun en değerli eşyalanndan biri olduğunu sanıyordum. Neden vazgeçtin ki?" Yüzüm kızarmıştı, biraz şaşırmış, aslında biraz da dehşete kapılmışnm, ses tonum da iğneleyiciydi.

"Eh, er ya da geç salağın biri çalıp aptal bir şaka için kullanacakn, ne bileyim birinin çorbasından falan çıkacaku. Hem aynca. Sanki hep bana bakıyormuş gibiydi. Ürkütücü olmaya başladı."

"Sana bakıyor, Kevin. Baban da öyle. Her gün."

Masaya bakarak kutuyu bana biraz daha yaklaştırdı. Sonra elini çekti. "Her neyse, bunu alıp ve şey, ne bileyim belki sen bunu..."

"Gömerim," diye bitirdim onun için. Bin ton ağırlığın alnnda eziliyor gibiydim. Muazzam bir ricaydı, ev yapımı koyu renk tabutuyla birlikte başka pek çok şeyi de gömmeliydim çünkü.

Ciddiyede kabul ettim. Vedalaşırken ona sanldığımda bana çocukluğunda hiç yapmadığı gibi çocuksu bir biçimde yapışn. Emin değilim, çünkü paltomun kalkık yakasına doğru fısıldadı ama boğulur gibi, "Üzgünüm" dediğini düşünmek istiyorum. Doğru duyduğum riskini göze aldım. Anlaşılır bir biçimde, "Ben de üzgünüm, Kevin. Ben de," dedim.

O mahkeme salonunda oturup, küçük gözbebekli yargıcın resmiyet içinde davalı için verdiği karan dinlediğim am hiç unutmayacağım. Derin bir ferahlık hissetmeyi beklemiştim. Ama hissetmedim. Anneliğimin temize çıkarılmasının benim için bir anlam taşımadığını fark etmiştim. Öfkeliydim hatta. Sözüm ona arnk hepimiz eve gidebilirdik, ben de aklanmış hissedecektim. Tam tersine, eve gidip kendimi her zamanki gibi iğrenç, her zamanki gibi boş ve kirli hissedeceğimi biliyordum. Arınmak istiyordum ama yaşadığım, Gana'daki bir otel odasındaki tedi, tozlu bir öğle sonrasından farksızdı: duşu açıp suyun ana vanadan kapanldığını keşfetmekti. Bu küçümseyen, paslı damla, yasaların bana verebileceği tek vaftiz töreniydi.

Kendi mahkeme masraflarımın başıma kalması, jüri kararımn bana verdiği tek tatmindi. Yargıç Mary VVoolford'un davasını pek önemsememiş olabilirdi ama kadın bana karşı özel bir nefret duyuyordu ve ana taraflardan birinin açık düşmanlığı (Denny Corbitt'e sor) pahalıya mal olabilirdi. Mahkeme boyunca acımasız bir portre çizdiğimin farkındaydım. Kendimi asla ağlamamak üzere terbiye etmiştim. Sorumluluktan kaçmak gibi adice bir amaç için, seni ve Celia'yı kullanamazdım. Bu yüzden de oğlumun yalnızca sınıf arkadaşlarını değil, kocamı ve kızımı öldürdüğü gerçeği karmaşanın içinde kaybolup gitti. Savunmama zarar vermek istemediklerini biliyorum ama ifadelerinde, talihsiz bir açık sözlülük sergilediğim Gloucester ziyaretime yer vermeleri bir felakete yol açn, oğullarını "sevmeyen" anneleri sevmeyiz. Ben de böyle anneleri fazla sevmem.

En ilkel kuralı çiğnemiş, en kutsal bağı lekelemiştim. Tam tersini gösteren kanıt yığınına rağmen Kevinin suçsuz olduğu yönünde itiraz etseydim, "işkencecileri"ne onu bunu yapmaya ittikleri için dil uzatsaydım, Prozac almaya başladıktan sonra "tamamen farklı bir çocuk" olduğunda diretseydim - seni temin ederim, Mary VVoolford ve internet aracılığıyla oluşturduğu savunma fonu, son kuruşuna kadar mahkeme masraflarını ödemek zorunda kalırdı. Bunun yerine gazetelerde sık sık, "küstahça" bir tavır sergilediğim yazılırken, kendi et ve kanımın uyumsuz özellikleri yorumsuz olarak sunuldu ve beni tehlikenin kucağına attı. İnsanın böyle buz gibi bir annesi varsa, diye belirtiyordu yerel Journal News gazetesi, KK'nin kötü çocuk olmasında şaşılacak bir yan da yoktu.

Elbette Harvey çıldırdı ve hemen temyize gitmemizi fısıldadı. Mahkeme masraflan cezadan farksızdı. Biliyordu, faturayı yazacak olan oydu. Ama benim neşem yerine gelmişti. Cezalandinci bir karar istiyordum. Birikmiş paramızı Kevin'ın pahalı savunmasına harcayıp tüketmiş, Palisades Parade için ikinci mortgage kredisini almıştım. AWAPi ve o korkunç, boş evi satmam gerektiğini biliyordum. İşte asıl arınma buydu.

Ama o zamandan beri, bu mektupları sana yazdığım süre içinde tam bir daire çizip başladığım noktaya geri döndüm. Kevininkine çok benzeyen bir yolculuk yaptım. Perşembe'nin benim suçum olup olmadığını sorarken geriye dönmek ve bileşenlerimi çözümlemek zorunda kaldım. Yanlış soruyu soruyor olabilirim. Her halükârda temize çıkmakla suçlanmak arasında çırpınırken kendimi yiyip bitirdim. Bilmiyorum. Günün sonunda, hiçbir fikrim yok ve bu saf, huzurlu cehalet zamanla tuhaf bir tür teselli olup çıktı. İşin gerçeği, masum olduğuma da karar versem, suçlu olduğuma da, hiçbir şey değişmeyecekti. Doğru cevabı bulursam eve dönecek miydin?

Bildiğim tek şey şu: 11 Nisan 1983'te bir oğlan çocuğu doğurdum ve hiçbir şey hissetmedim. Bir kez daha gerçekler bizim çıkardığımız anlamdan daha geniş. O bebek, nefretle uzaklaşuğı göğsümde kıpırdanırken, karşılığında ben de onu reddettim. Benden kat kat küçük olabilirdi ama o zaman adil gibi gelmişti. O andan beri birbirimizle yalnızca saygı duyabileceğim, amansız bir şiddede savaştık. Ama bir düşmanlığı sonuna kadar sınayarak da sadakat kazanmak mümkün olmalı. Çünkü on sekiz yaşına girmesine üç gün kala en sonunda savaşmaya devam edemeyecek kadar yorgun, allak bullak ve çok yalnız olduğumu, sırf çaresizlikten ya da hatta tembellikten bile olsa oğlumu sevdiğimi söyleyebilirim. Yetişkin cezaevinde beş yıl daha cezasını çektikten sonra, nasıl birinin dışarı çıkacağım garanti edemem. Ama bu arada kullanışlı dairemde fazladan bir odam var. Yatak örtüsü desensiz. Kitaplık raunda Robin Hood duruyor. Çarşaflar da temiz.

£

(

M

l

"Sevgili Franklin,

Bu öğleden sonra neden tek bir önemsiz olay yüzünden sana yazma ihtiyacı duydum emin değilim. Ama ayrıldığımızdan beri en çok özlediğim şey, eve gelip gündüz yaşadığım hikâye türünden tuhaflıkları anlatmak galiba..."

17 yıl önce oğlu Kevin'ı dünyaya getirdiğinde, Eva kocasına böyle mektuplar yazacağını bilmiyordu. Çok istediği çocuğunun karşısına kötü bir şaka gibi çıkacağını, "yüce" annelik duygusunun ruhunu böyle kanatacağını...

Henüz on beş yaşındayken yedi okul arkadaşını, bir öğretmenini ve bir yemekhane çalışanını, incelikle planladığı bir katliamla öldüren Kevin, kendisiyle beraber annesini de bu karanlığa hapseder. Doğumundan beri oğluyla yıldızı bir türlü barışmayan Eva'yı, bu olaydan sonraki iki yıl boyunca korkunç bir soruyla karşı karşıya bırakır: Kevin'ın içindeki bu nefreti ve kötülüğü besleyen, onun intihara benzer bu korkunç saldırıyı gerçekleştirmesine yol açan şey Eva'nın kendi oğluna için için beslediği nefret midir?

Kevin Hakkında Konuşmalıyız, tüm dünyada büyük ilgiyle karşılandı, onlarca dile çevrildi ve 2005 yılında Lionel Shriver'a Orange Ödülü' nü kazandırdı.

"Kevin 1984 yılına doğru, tedirgin geri sayım sırasında doğmuştu. Hatırlarsın, 1984'ten ne kadar korkulurdu. George Orvvell'ın keyfi bir

biçimde konmuş başlığını ciddiye alanlarla alay etsem de bu rakamlar benim için gerçekten de bir despotluk dönemini getirdi. Perşembe, 1999'daydı; önceden dünyanın sonu olarak tartışılan yıl. Gerçekten de öyle olmadı mı? "

Lionel Shriver

-3vIpT.

ö EVERE§T